

הקדמת המחבר אומר המחבר להיות שפכר הקדמנו בתחלת חיבורינו ספר גנת ונרדים שעיקר ושוני גדול לידע פתיב התלמוד ומוצאיו ומוכאיו פאשר ראינו ומצאנו לאבותינו ורבותינו הקדושים נ"נ בג"ע מהם חברו ספרים רבים פולם על שונושי ים התלמוד הם סוכבים והולכים וס' הפרייתות להר"ש מקינו"ן ז"ל מלא מזה והרבה ספרים הרבה אין מספר לכן ראיתי גם עתה לחבר קונטרס זה המכונה בשם שושנת העמקים ע"ש שלקטתי שושנים אמרים יקרים מפנינים נוטפות מור וכל מיני בשמים ועליהם ביאור ארוך בפלפול וסברא ישרה פאשר יראה המעיין וגם ע"ש שלנתי בעמקה של הלכה כד"א וילן יהושע בעמק ולא שעה א' ושמים רק כמה זמן עידן ועידנים הרבה עד שהוצאתי מפת אל הפועל בעזה"י סברות ישרות ונדעתי בקונטרס זה להועיל לבני גילי ולפחותי ערך מפני אם מצא.

ולא פתבתי דברי לגדולי ערך אשר קטנם עבה ממתי ואני מתנצל לפני כל יודעי דת ודין ומכ"ש לפני גאוני דורינו שאל יחשדוני שאני ח"ו עושה בהדפסת ספרים קנרדם לחתוך או איזה פוננה אחרת באספיה אל חוק דמיון מעשה, פ"א פגע איש תקיף לאיש עני נושא ספר קטן בין אצילי ידיו אשר חבר שאל אותו כמה רוצה בעד זה השיב א' זהב פוליש התחיל לבזות אותו עולם ומלואו מליאים מספרים שלף השיב איש העני בדברים רפים ח"ו לא יחיד אני בדבר זה ובכל דור יש מדפיסי' הן גאוני הזמן ובינונים וקטני ערך פמוני ומה פשעי כו'.

השיב.

להם מותר ולי אסור ועוד שאמה מתגאה ונהרא ועוד קנרדם לחתוך ואני עומד ומשתאה מרחוק ושומע שאיש העשיר מקנר ומחרף לאיש העני לקחתי הס' מבין אצילי ידיו ועינתי בו ראיתי בו קצת תועלת השבתי לאיש העשיר על ראשון כו' על קנשיא א' אני מקשה עליך כעין קנשיית הירושלמי פרק זי"ן דתרומת הובא בר"ש מ"א האוכל תרומה מזיד משלם קרן שוגג חנמש פריף לר"ל דחייבי מלקות שוגגין פטור מתשלומין קנשיא ומשני ר"ל מוקי להנה מתני' כר' מאיר דלוקה ומשלם ופריף אם יספור ר"ל כל מתני' ר' מאיר קריא מי ניקא דר' מאיר פתיב ואיש פי יאכל כו' יע"ש ה"נ תורה לאו של א' הוא ומקום הפקר נתנה לכל וכתוב אני את דפא אשכון ואני קורא עליך הוי שמים מר למתוק ומתוק למר דקשה מתוק למר ניתא עבירה מתוק אצלם לפי שעה אע"פ ונהמת באחריתה משא"כ מתוק מצנה למר למה.

וי"ל פ"א פאתי למקום א' ולא היו מניחין תפילין דר"ת ושחקו על מי שמניחן פי אסור חמור ונהרא וגאונה כמ"ש בש"ע א"ח סימן ל"ד וראיתי בבית הפנסת מריבים ומקנטרם זה לזה וכ"א אם אתה נוגע באפס קצה כבודו פנוגע בכבת עינו.

וגם שמים חשף לאור ואור לחשף, פירשתי בס' המגיד ע"ד הלצה לא זו בע"ש מאחרין שבת עדיין יום גדול ובמ"ש מקדימין אלא אף זו בימי הספירה בע"ש ח"ש קודם צ"ה אומרים עדיין יום גדול ואין מדליקין גרות ואומרים שיש עדיין שעה ומחצה לצאת הפוכבים ומיד אחר תפלת ערבית ערך רבע שעה אומרים הגיע זמן ספירה פי זה יותר משעה שלילה הוי שמים אור לחושף ומחשף זה הנה אור לפני רגע וע"ד קנרדם לחתוך ראה כמה איסורים ולאנין ר"ל לפעמים עובר האדם בשביל פרנסה ועני זה מקבל בתורת

צדקה כו' אין לה לבזותו ואמנם ח"ו יארע במקום קטן אשר יקרא זה בענין תפלה וא'
מאלף יבזה את האיש העני כו' וישראל קדושים הם.

וראינו לראשונים ז"ל חברו ספרים רבים על כללים ופרושי הגמרא ואח"כ על פסק
הלכה פן מחויבים אנחנו לילף בעקבותיהם וכל דור ודור פפי צורך השעה צריך לחבר
ספרים לפי הזמן ואם שאין לדמות אצלם בשום דמיון פי הנה לכן פתוח פפתחו של
אולם וברגע כל סוקרים ומבינים אדרבה זהו הסיבה שמחויבין אנו להגות פפי יכלתינו
וכפי הזמן וא' המרבה וממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואתה הקורא לשם שמים רוצה
לידע ולא לחלוק ומפירי האמת תמצא בו בעזה"י דברים מועילים בזה הספר וסדרתי
מפתחות הספר שימצא המעיין מבוקשו בנקל ובכן אפרוש פפי אל ה' אבי שבשמים
יחינו מיומים ביום השלישי יקמנו ונחיה לפניו בגאולה שלימה שאין לה הפסק ואזכה
לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה לשמה ולא נבוש ולא נכלם אמן: ואלה הספרים
אשר ת"י כתובים ס' פרי מגדים על אורח חיים מרישא עד גמירא ה' יזכני להוציא לאור
במהרה אמן.

וס' שבע שיטות על זי"ן מסכתות ברכות שבת פסחים ביצה מגילה קידושין חולין
המכונים בשם ראש יוסף. וס' חלוקת דרבנן על פמה הו"ת.
וס' זמנים. וס' המגיד.

כאשר רשום בהקדמה לספר תיבת גמא: כ"ד הצעיר יוסף אשר הנה מ"מ ומ"ץ בק"ק
לבוב ולע"ע אב"ד פה ק"ק פ"פ דאדר יע"א: פתיחה שאלה ראובן קידוש דינה בת לאה
בפני עדים שחיללו י"ט במלאכה ד"ת שבשלו לצורך עכו"ם בהמה או שחטו עורף וחקרו
או כתשו עפר לכסות הדם אם חוששין לקדושין או לאו: תשובה בשלו ביו"ט לצורך
עכו"ם ולבהמה באם ראוי המאכל לאדם פשיטא דאין לוקה פרבה דאמרין הואיל
וכדבעינו למימר לקמן בעזה"י ובאם אין ראוי לישראל שהוא טריפה דל"ש הואיל בזה
לכאורה יש מחלוקת דלהר"מ ז"ל בפ"א מה' יום טוב הלכה ט"ו המבשל לעכו"ם או
לבהמה או לחול אין לוקה שאלו באו אורחים הנה התבשיל ראוי להם משמע באין ראוי
להם לקי וכנראה מפרוצת דברי המ"מ שפתב השנה רבינו דין המבשל לעכו"ם כמבשל
לחול ופשוט הוא עכ"ל ועל חו"מ שם ומשמע כל שאין ראוי לישראל לקי.

ולתוספות ביצה י"ב א' ד"ה השוחט פתבו לב"ה דנדריים ונדבות אין קריבין ביי"ט מלכם
אפ"ה הנה רק עשה ולא ליתא ולפ"ז ה"ה לעכו"ם ובהמה עשה ואפילו אין ראוי
לישראל לא לקי ונהו ספק עיין אה"ע ס"ס מ"ב ובחו"מ סימן ל"ד דפסולי עדות ד"ס
בעבירה שיש בה מלקות.

ולכאורה דהר"מ ז"ל מודה למ"ש התו' בביצה דנדריים ונדבות יש סברא להתיר שלא
יהא שולחנה מלא ושולחן רב ריקן עיין ביצה כ"א ב' אמרינו דלא אהדריה לאיסורא
קמא משא"כ עכו"ם ובהמה פיון דליכא כ"כ סברא בהדיא להתיר שפיר אמרינו אהדריה
לאיסורא קמא ועדיין צ"ע: ונהו בהא דקיי"ל אין אפיית שתי לחם דוחים לא את השבת
ולא יו"ט אפי' שחחו ולא אפו מעי"ט אסור לאפות ביו"ט וכן משמע מסתימת הר"מ ז"ל
בה' תמידין ומספין פ"ח ה"ח ואמאי גייתי עשה ונדחי לעשה דלכם ולא לגבוה כמ"ש

המשנה לחם בהלכות נערה ובתולה פ"א ה"ה ד"ה עוד דעשה דקום ועשה דחי לעשה
דשוא"ת ועיין בספר פורת יוסף מ"ש בכלל א' ולכם ולא לגבוה באפשר לאחר זמן
משא"כ פאן ליתי עשה ונדחי לעשה דלכם ולמ"ש התוס' בעירובין ק' א' ד"ה מתן א"ש
דהוי עשה דפשיעה אלא שפנים פתבנו דלאו כ"ע סברי סברא זו ואם נאמר דלכם
אהדריה לאיסורא קמא הוי עשה ול"ת א"ש.

ואפשר אפינת שתי הלחם דמי לעכו"ם ובהמה דאהדריה לאיסורא קמא משא"כ נדרים
ונדבות יש סברא שלא יהא שולחנה מלא כמש"ל והתוספות ביצה י"ל אזלי לשיטתם
בעירובין. ויראה לי אם בישל בשר עוף בחלב וכדומה אף שמן התורה מותר ל"ש הואיל
דמדרבנן אסור ולקי להר"מ ז"ל.

והיינו בישל לעכו"ם אבל בישל לעצמו אף דבר האסור מ"ה אין לוקה לב"ה דאמר
מתוך ועיין פסחים מ"ז ב' וביצה י"ב ב'. ומדי דברי בו זכור אפרכנו מ"ש רש"י פסחים
שם ד"ה לוקה וקסבר יש בגידין בנ"ט יע"ש דלמ"ד עץ הוא אין חייב משום בשר בחלב
ויש לעיין בשאר גידין ועצמות של נבילה או לענין בב"ח מהו.

ובש"ע י"ד סימן פ"ז ס"ז גידים פטור אבל אסור משמע דאיסורא דרבנן יש בגידין
ובהעור ורוב גידים ואכל מצטרפין לטומאה קלה אבל לא טומאת נבילה ויש לעיין בזה
טובא לכן אקדים שאלה אחת קטנה וזו תוארה: שאלה ביו"ד סי' ק' קיי"ל ג"ה אין אוסר
פליטתו בשאר גידי בהמה אם הם מנבילה וטרפה אם אוסרין בפליטתו או לאו אם
תאמר מותר מה נעשה למ"ש בפסחים פ"ד א' גידין הרפין שפופן להקשות כו' ומסיק
דנאכל בשור הגדול בשלקא והתוס' שם ד"ה גידין פתבו דגידי בשר לכ"ע בשר הנה
וכבריינתא שם ופי"ד סימן ס"ה קנוקנות נמי יש בהם טעם יע"ש.

וא"ת אסור תרוץ לי מ"ש בחולין קי"ד א' הגידים כו' פטור ואפילו לדין דאיסורא
דרבנן איכא עיין י"ד סימן פ"ז מ"מ משמע דמ"ה אין בהם טעם פלל. והר"מ ז"ל פ"ד
מה' מ"א הי"ח האוכל מנבילה כו' מגידים אעפ"י שהוא אסור הר"ז פטור שאין ראוי
לאכילה ובפ"א מה' שא"ה ה"ז האכל והגידין אין מטמאין ובהלכות ט"א פ"א ה"ז פסק
דט"א יש בהם ועיין שם ובירוש' העור ורוב וצ"ע שם קצת.

וסבור הייתי לומר דכל הגידים חוץ מג"ה יש בהם טעם ואסורין באכילה מ"ה וגם אוסרין
בפליטתו אם הם מנבילה וטרפה אלא דלא הנה בכלל בשר ונבילה דקרא ולכך לאלקי
עליהו ולא מטמאין טומאת נבילות ולזה יסכים קצת לשון רש"י ז"ל במשנה דהעור
ורוב ד"ה אבל דגידים לאו בשר הם ומיהו אוכלין בעלמא הנה יע"ש ובקריית ספר
(הוא המבי"ט) בפ"ד דמ"א הביא קרא דבשרם (או מנבלתם) למעט פל אלה ולשון הר"מ
ז"ל שנתן טעם שאין ראוי לאכילה ק"ק.

עוד ראיתי להזכיר מ"ש ביו"ד סימן נ"ה בהג"ה פל גידין סופן להקשות ושם בפסחים
משמע דגידי בשר רפין הם לכ"ע וכפשטא דברייתא ושוב ראיתי להבית ישראל ולהפרי
תואר שעמדו בזה: גם לפירוש הר"מ ז"ל בה' ק"פ פרק יו"ד הלכה ח' וט' דפירוש פל
הנאכל לענין שבירת עצם קש' מה פריה הני אין כו' ומה שניאטיה דסחוס' דמירי לענין
שבירת עצם לגידים שפופן להקשות דמירי לענין נמנין ולפירוש"י א"ש ולפירוש הר"א

ז"ל שם גם יתישב מה דמשני התם לר"י תנא הכי כו' ר"ל דגידין הרפין היינו סופן להקשות אלא דל"ת הנה למתני בהדיא דלא נטעה משני דליכא למטעי דחד טעמא עם סחוסי: וראיתי להפר"ח ביו"ד סימן צ"ח אות ז בסופו ד"ה ומ"ש או"ה וז"ל ומסתברא לי דגיד עם בפשר מינו הנה וראיה מפסחים פשהותרה נבילה גידה הותרה וטו"ד סימן רי"ז הנודר מפשר אסור בגידים והא דהמשל בחלב גידים פטור דלאו בני טעמא עכ"ל הנה שפט בדעתו הטהורה לפשיטות גמור דאין אסורין בפליטתן ומ"מ הם עצמם אסורים ואם נתערבו בפשר וא"א להפיר בדבר האוסר במשהו מינו הנה כ"ה פוננתו ולי העני דברים אלו צ"ע טובא לדינא פי מ"ש אין בגידין בנ"ט הוא ג"ה אבל קנוקנות יש בהם טעם ושאך גידין משמע גידי פשר יש בהם טעם וגידין שסופן להקשות מ"מ ע"י שלקא נאכלין בשור הגדול א"כ משמע דיש בהם טעם אלא דלא הנה בכלל פשר ונבילה דקרא ומהא דפסחים יש לדחות דלעולם אין גיד בכלל נבילה אף למ"ד יש בגיד בנ"ט אלא מדקתיב ותננה פשיטתה הפל פמות שהיא עם גידין אלא מדקתיב ואכלה משמע הראוי לאכילה ומש"ה למ"ד אין בנ"ט לאו בכלל ואכלה הנה ובזה י"ל קושית התוספת בדם יע"ש וסימן רי"ז ב"ד אפשר בלשון בני אדם הנה גיד בכלל פשר לא בלשון תורה.

ושוב עינתתי ברי"ז ס"ז הנודר מפשר (אסור) בגידין ובש"ף אות ט' בכל הדפוסים מותר וכ"ה בעט"ז והגיה אסור ולכאורה הירושלמי הוא לר' יוחנן משא"כ לריש לקיש בפסחי וכן הלכתא אין גיד בכלל פשר וכל גידין סופן להקשות וכמ"ש ב"ד סימן נ"ה אלא דכ"ז אינ' שנה לי.

ובירושלמי ריש הנודר מהירק והב"י הביא אדרבה משמע דגיד לאו בכלל פשר אלא הנודר מהעיקר אסור בטפילה יע"ש ומכל הגי משמע לי להיפוך דגידין לאו בכלל פשר ונבילה דקרא אבל טעם יש בהם גידי אסור מנבילה וטרופה אסורים דלא גריעי מכל היצא מטמא טמא ומלקות אין בהם וב"ב מדרבנן אסור דגדי אין גידין בכלל ומה אעשה שיהבוייתא שהובאה בפסחים מ"ז ב' וביצה י"ב ב' עומדת לנגדי דמבאר שם למ"ד יש בגידין בנ"ט לוקה משום בב"ח וצ"ע.

סוף דבר לי ההדיוט דברים אלו צ"ע לדינא בין בגידי צואר ושררה המונזפר בתו' פסחים פ"ד א' גידי פשר ובין בגידי הרף האם אמור יאמר בגידי גדי ועגל הרף בג"ה שלקהם יש בהם טעם ואוסר בפליטתו ולענין טעמא אזלינן בתר השתא אף לר"ל.

גם גידין לבינים שקורין הא"ר פלאק"ס אם נפל לתבשיל חלב אי אוסר ועיין בהרע"ב בהעור ורוטב פירוש גידין רחבים ולבינים ובי"ד סימן פ"ז סתם עצמות אסור' עכ"פ אסור דרבנן ובצ"ט משמע אף הרפין שרי ועמ"ש בפרין בשפתי דעת שם וצ"ע.

ובהיותי עוסק בזה בא אלי הרב המופל' מהור"ר ראובן זעליג מזאמושט נרו והראה לי מ"ש הש"ף ביו"ד ש"ז בשם הפרישה דגרס וגידיו דגיד אין בכלל פשר עכ"ל ואמת בפרישה משמע דגיד לאו בכלל פשר הוא אבל משם אין ראיה ערש"י בכורות ל"א ב' דבר הנשום דעיקר חשיבות הבהמה הוא הפשר וא"כ בדבר חשוב גזרו ולא בגידין ולענין ראשי פנפים וסחוסיים בגדי הרף לרש"י והר"מ ז"ל פשר גמור הוא עינין פסחים פ"ד א' וצ"ע בכ"ז לדינא: ולענין חילול יו"ט בחופר בשדה אי יש בו מלקות בחופר למצות פסוי לכאורה תליא במ"ש התוס' חולין קמ"א א' ד"ה לאלפירוש ריב"א דעשה

לא דחי לעשה ול"ת מ"מ לא לקי אלאו וְהַתּוֹסֵ' שָׁם נִרְאָה פְּמִסְתַּפְקִים בְּדָבָר זֶה יַע"ש
וא"כ סָפֵק הֵנּוּ אֵי מִפְּסֵל מ"ה אוּ לְאוּ וְעֵינָן סִנְהֶדְרִין כ"ז ב' הִנֵּי קְבוּרָאֵי כּו' סְבָרֵי מִצְנָה
עָבְדֵי הָא מְזִידִין הֵווּ מִפְּסֵלֵי מ"ה וְלְכַאוּרָה קְבוּרַת מְתִים מ"ע הֵנּוּ כְּמוֹ שֶׁהָאָרְכְּנוּ בְּפָנִים
וְעכ"פ דְּחֵי לַל"ת וי"ל דְּמִדְּרַבְּנָן בְּעֵי לְמִפְּסֵלֵי וְשָׂאָר תִּירוּצִים ע"ש בְּרַש"י וּמִדְּבָרֵי
הַרִיב"א בְּחֻלְיֵן אַתָּה רוּאָה דְּלִית לִיה סְבַרְת הַרְשָׁב"א ו"ל הִבִּיאֻ הַמ"ל בַּפ"א מַה' נַעֲרָה
וּבְתוּלָה ה"ה ד"ה עוֹד רְאִיתִי ב' יַע"ש דְּעַשְׂתָּה דְשׁוּא"ת דְּחֵי לְהַעֲשֶׂה דְקוּם וְעַשְׂתָּה דַא"כ
אִידָּה פְּתַב דְּהִלְאוּ פְּמֵאן דְּלִיתִיהָ דְּמֵי א"כ ה"ה עַשְׂתָּה נְמֵי דְשׁוּא"ת וַא"כ עֲדִינָן הַדְּבָר בְּסָפֵק:
וְיֵשׁ לִי חֻקִּירָה אַחַת בְּעֵנָן פְּסוּלֵי עֲדוּת וְהוּא כְּמוֹ שֶׁאֲגִיד אִם עֶבֶר עֲבִירָה סָפֵק אִיסוּר
תּוֹרָה אִם נִפְסָל לְעֲדוּת מִדְּרַבְּנָן אוּ פֶּשֶׁר לְגַמְרֵי וְיֵמָּה שֶׁהִבִּיאֻנִי לְזֶה הוּא מַה שֶׁדְּקִדְקִיתִי
בְּלִשׁוֹן הַר"מ פֶּרֶק עֲשִׂירֵי הַכ"ג מֵהַלְכוֹת עֲדוּת וְז"ל עֶבֶר עֲבִירָה שְׁחִיבִין עֲלֶיהָ מְלָקוֹת
שֶׁהַתּוֹרָה קָרְאוּ רְשַׁע וְכ"ש מְחֻנְיָבֵי מִיתוּת ב"ד עֶבֶר עֲבִירָה שְׁחִיבִין עֲלֶיהָ מְלָקוֹת מִן
הַתּוֹרָה פְּסוּל מִן הַתּוֹרָה [וְאִם] הִנֵּה הַחַיִּיב שֶׁבָּה מִדְּבָרֵיהֶם פְּסוּל מִדְּבָרֵיהֶם.

וּמִדְּכַתְּב עֶבֶר כּו' וְאִם הִי"ה הַחַיִּיב"ב שַׁב"ה וְלֹא פְּתַב בְּקִיצוֹר עֶבֶר עֲבִירָה מִדְּבָרֵיהֶם ה"ז
פְּסוּל מִדְּבָרֵיהֶם אֲלֵמָּא דְאִין פְּסוּל כ"א בְּיֵשׁ חַיִּיב מְלָקוֹת דְּחַז"ל עֲשׂוּ לְדְבָרֵיהֶם פְּשָׁל
תּוֹרָה וְכִשְׁחִיבֵי מְכּוֹת מִדְּבָרֵיהֶם פְּסוּל מִדְּרַבְּנָן וְהִיכָא דְלִיכָא מְכּוֹת מְרֻדוֹת מִדְּבָרֵיהֶם פֶּשֶׁר
אַף מִדְּרַבְּנָן וְכִבֵּר הָאָרְכְּנוּ בְּפָנִים בְּכָלֵל מְכּוֹת מְרֻדוֹת וְהִבְאֵתִי דְבָרֵי ב"י בִּי"ד סִי' רַצ"ז
בְּעֵינָא דְעֵיזָא וְשִׁיבּוּטָא דְעַל הַסְּפִיקוֹת אַף מְכּוֹת מְרֻדוֹת לִית בֵּיהָ יַע"ש וַא"כ לְכַאוּרָה
בְּסָפֵק אִיסוּר תּוֹרָה אַף לְמ"ד סָפֵק מ"ה אִיסוּר לִית בֵּיהָ מ"מ וְכִשְׂר אַף מִדְּרַבְּנָן.

וּמִיָּהוּ גְרוּשָׁה וְחִלְצָה שֶׁכְּתוּבוֹ הַתּוֹסֵ' בְּרִישׁ אֱלוּ הֵן הַלּוּקִין שְׂאִין לּוֹקִין עַל חִלְצָה מְכָל
מְקוּם אֵי שְׁגַג בְּגְרוּשָׁה וְהַזִּיד בְּחִלְצָה לּוֹקָה מ"מ אַחֲלִיצָה וְאִין נ"מ לְכַאוּרָה וי"ל דַּנ"מ
הַזִּיד בְּשִׁתִּיהֶן וְלִקָּה אֲגְרוּשָׁה וְלֹא עֲשָׂה תְּשׁוּבָה עַל חִלּוּצָה וְצ"ע דְּבָר מְלָקוֹת הוּא אֲלֵא
שְׂאִין עוֹשִׂין שְׁתִּיהֶן וְהִבְּנָן וּמוּמָר לְעַרְלוֹת לְעֲדוּת י"ל אֵי פְּסוּל מ"ה אוּ עכ"פ מִדְּרַבְּנָן
וּבְחַז"מ ל"ד סכ"א עָרַל פֶּשֶׁר לְעֲדוּת הָא עָרַל פְּסוּל י"ל מִדְּרַבְּנָן וּמִמ"ש הַסְּמ"ע אוֹת ג'
דְּח"כ בְּכָלֵל מְלָקוֹת (וְחִיבֵי מִיתוּת ב"ד) פְּתִיב אֲשֶׁר הוּא רְשַׁע לְמוֹת וּלפ"ז מוּמָר לְעַרְלוֹת
בְּעַשְׂתָּה אִין פְּסוּל מ"ה וּבְרִישׁ אֱלוּ הֵן הַלּוּקִין גְּמַר ג"ש ח"פ מְחִיבֵי מְלָקוֹת וְאֲפֹשֶׁר אִין
ג"ש לְמַחְצָה וְצ"ע: וְדַע שֶׁרְאִיתִי בַּסְּמ"ע חו"מ ל"ד אוֹת לַד"י דְּבוֹעֲלֵי אַרוּסָה בְּלֹא פְּתוּבָה
פְּסוּלִין מִדְּרַבְּנָן וּבוֹעֲלֵי כּוֹתִית מִשְׁמַע בְּב"י מ"ה.

הַדְּ בְּלֹא פְּתוּבָה לְכַאוּרָה בְּלֹא חֲנוּפָה קְאָמֵר וְקוּרָא לְחֲנוּפָה פְּתוּבָה כִּי כּוֹתְבִין קוּדָם חֲנוּפָה
וְלְאַרוּסָה לִית פְּתוּבָה וּמִפִּין מְכּוֹת מְרֻדוֹת כַּמ"ש בַּאֲה"ע סִימָן נ"ה ס"א. אָבֵל לְאַחַר
נְשׁוּאִין בְּלֹא פְּתוּבָה יִרְאָה לְכַאוּרָה דְאִין בּוֹ מְכּוֹת מְרֻדוֹת וְעֵינָן בַּר"מ ו"ל פֶּרֶק עֲשִׂירֵי
מֵהַלְכוֹת אִישׁוּת וּבַאֲה"ע סִימָן ס"א וְס"ו וְנ"ה וְה"ה פְּלָה בְּלֹא בְּרָכָה אֲפֹשֶׁר דְאִין בּוֹ מ"מ
א"כ לֹא מִפְּסֵל מִדְּרַבְּנָן.

וְעֵינָן בַּ"ח וּב"י בְּחַז"מ ל"ד מ"ש לְהַרִי"ף קוּבְרֵי הַמֵּת בִּיו"ט פְּסוּלִים מִדְּרַבְּנָן לֹא מ"ה
ס"ל פְּרִיב"א חֻלְיֵן קַמ"א דְּעַשְׂתָּה קְבוּרַת מְתִים דּוּחָה לַל"ת י"ט וְנִשְׂאָר רַק עֲשֶׂה דִי"ט
וּמִדְּרַבְּנָן הוּא. וְאַגַּב גְּרָרָא רְאִיתִי לְהַזְפִּיר מ"ש מְרָן הַב"ש בַּאֲה"ע סִימָן נ"ה אוֹת א'
פְּלָה בְּלֹא בְּרָכָה לְהַמְרָדְכֵי דְלַהֲר"מ נְמֵי פֶל בְּדְרַבְּנָן בְּדִיעְבַּד מִהֲנִי וּלְכַתְּמָלָה אִין עוֹשִׂין

ועמ"ש הב"ש בסימן ס"א אות ב' וג' והוא מדברי המ"מ פ"י מה"א ואולי רמז הב"ש
במה שהראה מקום לסימן ס"א.

ומ"ש הסמ"ע דבועלי פותית משמע בב"י מ"ה פסול עיין אה"ע סימן ט"ז והמעניין שם
בצנעא הנה דרבנן ופרהסיא הנה ד"ת ודרך חיתון איכא דיעות וביש לה בעל יש דיעות
דהנה מ"ה כעשה ומלקות ליכא.

והבא על בת ישראל דרך זנות אפילו טבלה לגדותה יש ספק להר"מ ו"ל ה"ה קדשה
וגיורת ספק ובפנים פתבנו מזה: באופן שדברי ריב"א ברחוקין קמ"א א' יש דיעות וממ"ש
המחבר בחו"מ ל"ד בב"י דלהרי"ף קוברי המת דרבנן כמ"ל ודינו פדין המקדש בספק
פסולי עדות המבואר באה"ע סימן מ"ב ס"ה ואפשר הנה ס"ס שפא אין הלכה פריב"א
ולקי אל"ת ופסול מ"ה וי"א אף בדרבנן אין חוששין לקדושיו דהמקדש אדעתא דרבנן
מקדש וע' פרי"ף ואה"ע שם וחקקה מסייע לס"ס ומיהו בספק פלוגת' לא מהני חזקה
ועב"ש שם אות י"ט צ"ע שנהו לשון הר"מ ו"ל פ"ז מה"א ה"ז וכמ"ש המ"מ שם דקדושי
ספק הנה בפסולי עדות דרבנן ועכ"מ שם ופ"י מה"ג ה"ג בשם מהרי"ק וצ"ע: ואם עשה
ציצית ביו"ט י"ל אף לריב"א פסול מ"ה כי לית עשה דלדחי לא תעשה די"ט עיין א"ח
סימן י"ג דהיכא דא"א לית עשה ונהבן זה: פלל א שאלוי רעיוני וסעיפי לאמור בהא
דתנינן תמן בבב"יתא דר' ישמעאל השנוי' בת"כ בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן
וקחשיב התם ק"ו ובגין אב מכתוב אהד דהיינו מה מצינו (ואף להראב"ד ומחלוקת
הגר"ש עיין במדו' אהרן דכ"ע מודים דמה מצינו גיפתן לדרוש מעצמו) לאיזה צורך נמסר
מדות הק"ו ונהלא בכל ק"ו יש מה מצינו.

והשפתי להם קושיא זו מפת הקודמין היא הובא בס' ידי אליהו למהר"ר אליהו ו'
גלאפאפה ו"ל בדר' ככ"ג ע"ב ד"ה ותמונה בשם מהרי"ק ותירץ פי ק"ו יליף אף בב'
ענינים דלא דמו ומה מצינו יליף דוקא דדמו והם ענין אהד ובס' הנ"ל ביאר זה באורך
ואני אבוא בקוצר כי בעלי הגיון אמרי שיש לחלק מין בעלי חיים למין וסוג וסוג הסוגים.

מין עד"מ מין חמור שור וכדומה סוג כולל יותר כמה מינים כפיפור כל כנה שכולל כל
מיני עופות נשר ועורב כו'. וסוג הסוגים מין בעלי חיים כולל יותר מין אדם ובהמה
ועופות כו' ומדת מה מצינו לא יתכן כ"א במין מיוחד כמו דאמרינן בביצה דיליף שלמי
חובה משלמי נדבה לסמיכה דהנה ב' פרטיים במין א' לא ב' מינים נפרדים וק"ו יליף אף
ב' מינים נפרדים יע"ש.

וידעתי אין זה מספיק וכמדומה שימצא נגוד לזה מכמה מקומות בש"ס. וא"ל דמ"מ לא
יליף אלא כשהנשואים משתווים בדרך מה זילת הדבר שאנו רוצים ללמוד חד מחבריה
ולזה הנצרכנו למדת ק"ו שאין ביניהם שום יחוד והשתוות דהמעניין בכמה מקומות
בש"ס ימצא דיליף מ"מ אף שאין ביניהם שום שיווי.

עיין פתופות ל"ב א' ובתו' ד"ה שכן ובמהר"מ שי"ף ופני יהושע שם דבמה הצד בעינן
חומרא השונה בשלשמן הא לא"ה פרכינן צד חמור הא חדא מחדא לא ואף די"ל שם יליף
בק"ו דהיינו אם ממונא לחומרא יליף הכי מה חובל שהותרו מפללו כו' ואי ממונא לקולא

זיליף הָכִי ומה חֻבַּל שְׁחִיבָה ה' דְּבָרִים כו' וּמְקַל מְקוֹם הַמְעֵינִין בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּתְּלִמוֹד
מִצָּא שְׁזִילִיף מֵה מְצִינֵנו אַף בְּלֹא שׁוּם שְׁיִנוּי.

וְהִנֵּה קוֹשֵׁיָא זֹו י"ל בְּכַמָּה אֲנָפִי: הֵפֵן הָא' עַד"מ אִם יְכוּלִין לְלַמֵּד רְאוּבֵן מִשְׁמַעוֹן בְּמָה
מְצִינֵנו לְחוּמְרָא וּמְלוּי יְכוּלִין לְלַמֵּד רְאוּבֵן לְקוּלָא בְּאֶמְרֵנוּ לֹוּי שְׁיִישׁ לֹוּ קוּלָא פְּלוּנִית עַכ"ז
יֵשׁ לֹו חוּמְרָא זֹו רְאוּבֵן לַכ"ש הִנֵּה אַף דְקִי"ל לְקוּלָא וְחוּמְרָא לְחוּמְרָא מְקַשְׁיָנוּ הִיָּינוּ
כְּשִׁשְׁנִיָּהֶם שְׁוִינִין ר"ל אוֹ שְׁנִיָּהֶם בַּמ"מ אוֹ בַּק"ו וְכַדוּמָה מִשָּׂא"כ כָּאֵן שְׁבָקִינוּ הַמ"מ וְזִילִיף
הַק"ו דְּעַדִּיף מִמָּה מְצִינֵנו וְזִילִיף לְקוּלָא.

וּמַעַתָּה צְוֵרָה גְּדוּל לְמַדְתָּה הַק"ו וְכָאֵמֹר. וְכ"ת אִיף יְצוּרָה זֶה אִם מִשְׁתַּנּוּה רְאוּבֵן הַלְמַד
עִם מְלַמְדוֹ שְׁמַעוֹן בְּכָל חֻמְרוֹת וְהַקְּלוֹת א"כ אִיף זִילִיף רְאוּבֵן מְלוּי לְקוּלָא נִימָא שְׁמַעוֹן
יּוֹכִיחַ וְאִי שְׁמַעוֹן חֻמֹּר מְלוּי בְּהַקְּרַח חֻמֹּר מְרָאוּבֵן וּבְלֹא ק"ו אִיף זִילִיף רְאוּבֵן מִשְׁמַעוֹן
לְחוּמְרָא כְּבָר יֵשׁ תְּפִירוּץ לְזֶה דְרְאוּבֵן זִילִיף מְלוּי בַּק"ו וְיִהוּדָא לְיוֹכִיחַ וּמִשְׁתַּנּוּה רְאוּבֵן עִם
הַמְּלַמְדִים בְּחוּמְרַת פִּירְכָא כֹּל דְּהוּ וְשְׁמַעוֹן אִין מִשְׁתַּנּוּה וְעֵינִין חוּלִין קַט"ו אוֹ דְרְאוּבֵן זִילִיף
בְּמָה הִצִּד מְלוּי וְיִהוּדָא וְכָל מָה הִצִּד מְעַלְמָא לֹא פְּרַכִּינֵן וּמִיָּהוּ זֶה יְצַדֵּק מָה הִצִּד ק"ו הִנֵּה
אַבְּל לְמַ"ד מָה הִצִּד הִנֵּה מ"מ יְקַשָּׁה וּבִסְפָר גִּינַת וְנִרְדִים כְּתַבְנוּ מִזֶּה וְע"כ כְּדָרְהָ הָא' וְעֵינִין
שְׁל"ה בְּסוּף הַסְּפָר בְּכָלֵל דְּרַב מְרַדְכִי כֹּל מָה הִצִּד פְּרַכִּינֵן כ"ד וּמַגּוּפּוֹ אִם נֶאֱמַר זֶה אִינוּ
נוֹהֵג אֱלָא בַּק"ו וְלֹא בַּמ"מ א"ש.

וְהַמְעֵינִין שְׁם בְּחוּלִין בְּהָא דְאֵמֹר נְבִילָה תּוֹכִיחַ וּבְמַהֲרָשׁ"ל שְׁם י"ל כְּפִשׁוּטוֹ דְּנֻדָּי מַדַּת
הַק"ו יֵשׁ בּוֹ צְוֵרָה דְאִי לֹא נְמַסֵּר רַק מ"מ א"כ הִיכָא שְׁיִישׁ דְּבָר הַמִּשְׁתַּנּוּה עִם הַמְּלַמְד
בְּחוּמְרוֹתָיו וְקוּלוֹתָיו אַף־שְׂאִין מִשְׁתַּנּוּה עִם הַלְמַד הִיָּינוּ עוֹשִׂין יּוֹכִיחַ לֹוּמֵר פְּלוּנִי יּוֹכִיחַ
לְכָה נְמַסֵּר מַדַּת הַק"ו וְא"א לֹוּמֵר פְּלוּנִי יּוֹכִיחַ אַא"כ שְׁהִינְכִיחַ מִשְׁתַּנּוּה עִם הַלְמַד מִמֶּשׁ
אַז פְּלוּנִי יּוֹכִיחַ יַע"ש הֵיטֵב בְּמַהֲרָשׁ"ל וְתַבִּין וְעֵינִין בְּמַגִּיד מִשְׁנָה פ"ב מ"א וּבְשׁוּרָשׁ
הִי"ד לְהַר"מ ז"ל דְּבָר הַנֶּאֱסָר בְּבִיאוֹר בְּעֵשֶׂה זִילִיף בַּק"ו מְלַקוֹת וּבַס' ג"ו צִיָּדְדֵנוּ דְּנֻקָא
בַּק"ו לֹא בְּמָה מְצִינֵנו א"ש וְכ"ש לְמַ"ד בְּמַפּוֹת י"ז עוֹנֵשִׁין בַּק"ו מ"ה דְּצָרִיף לְמַדְתָּה ק"ו:
הֵפֵן הַב' אִם נֶאֱמַר דְּהַלְכָה כַּר"ט דְּמוֹנְפְּרָה ק"ו לֹא אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ כְּפִי הַנֶּרְאָה בְּקַדוּשִׁין ה' ב'
בַּתו' ד"ה חוֹפָה וּבַאֲה"ע כ"ז.

א"נ י"ל דְּנֻקָא הִיכָא דְּמוֹנְפְּרָה ק"ו לֹא אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ הָא בְּמָה מְצִינֵנו אַף דְּמוֹנְפְּרָה אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ.
וְכַעַת לֹא מְצָאִי נִיגוּד לְזֶה זוּלַת מְקוֹם א' בְּסוּטָה כ"ט זִילִיף שְׁנֵי שְׁפוּסֵל תְּרוּמָה מְטָבוּל
יוֹם וְכִלִי חָרָס בְּמָה הִצִּד וְעַכ"ז כְּתַב רַש"י פְּסָחִים י"ז ב' ד"ה וְמָה מַח"פ כו' שְׁלִישִׁי
שְׁפוּסוּל כו' דְּמוֹנְפְּרָה לֹא אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ וְתַפּוּל הַקּוֹשֵׁיָא עַל שְׁנֵי ג"כ נִימָא דִּיּוֹ וְמָה הִצִּד הִנֵּה
מְצִינֵנו לְמַ"ד כֹּן וְכ"ה דְּעַת הַר"ש ס"ו וְדִילִיו הִבִּיאֵו שְׁל"ה בְּסוּף הַסְּפָר אֲשֶׁר ע"כ לְכַאוּרָה
מוֹכַח דְּבְמָה מְצִינֵנו נְמִי אֶמְרִינֵן מוֹנְפְּרָה לֹא אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ אֶמְנֵם הַמְעֵינִין בְּרַש"י סוּטָה כ"ט ב'
ד"ה וְלִשׁוֹן שְׁפִירְשִׁתִּי הִיכִי אֶמֶר כ"ח יּוֹכִיחַ וְהָא כ"ח מְטָמָא חוּלִין וּמַמ"ש עוֹד כ"ש
שְׁטָמָא בְּחוּלִין יְרָאָה בְּעַלִּיל שְׁפוּבֵר כֹּל מָה הִצִּד הַק"ו בְּתוֹקְפוֹ עוֹמֵד וְכַחֲזוֹ אַז כּוֹחוֹ עַתָּה
וְא"ש מ"ש בְּפְסָחִים דְּלֹא אֶמְרִינֵן דִּיּוֹ הִיכָא דְּמוֹנְפְּרָה ק"ו וְה"ה בְּשְׁנֵי שְׁיִפְסוּל תְּרוּמָה
וְכַדְאֶמְרֵן וְה"ה בְּשְׁלִישִׁי גּוּפָא שְׁפוּסוּל קוּדְשׁ בַּק"ו מַמַּח"כ נְמִי בְּמָה הִצִּד דְּמָה לְמַח"כ
שְׁכֵן אַה"ט וְדָאִי כ"ח יּוֹכִיחַ וְמָה לַכ"ח שְׁמַטָּמָא מְאֻוִירוֹ מַח"כ יּוֹכִיחַ וְאִפ"ה הִנֵּה ק"ו גְּמוֹר
וְלִשְׁטַת הַסּוּבְרִים דְּמָה הִצִּד חוּזַר מַק"ו וְלֹא הִנֵּה רַק מָה מְצִינֵנו סוּבֵר כַּתו' פְּסָחִים שְׁם

אף דלא כר"ט יליף שפיר דהנה גלוי מלתא דטבול יום כשני שאין פוסל חולין ומח"כ כשלישי שאין פוסל תרומה ולעולם דכ"ע סברי דמנפריה לא אמרינו דיו זה דוקא, בק"ו ולא במה מציינו.

וכפי הנראה ממרוצת דברי רש"י ו"ל בפסחים שם שכתב וקיי"ל בב"ק דהיכא דמנפריה ק"ו לא אמרינו דיו דהלכה פן וצ"ע בקדושין חופה משמע דאין הלכה כר"ט ובגרן בהצטר הגניק קיי"ל פרבנו ומההוא י"ל כמ"ש בתיבת גמא ומש"ז יש ראיה.

ועיין זבחים נו"ן ב' למד מן הלמד יש קצת נ"מ במדת הק"ו: שאלני משפיל א' לדבריך שאמה אומר בספר גנת ונרדים כלל א' טעם דאין עונשין מק"ו שמה יש איזה פירכא א"כ לקולא איה יליף ק"ו ואיה רשאין להקל מספיקא.

והשבתי לו דבר זה לא מפי עצמי ומסבא הרצוניות אמרתי אלא מפונש הוא במדות אהרן ובמבוא התלמוד ובקצורי הפללים יע"ש ולמ"ד ספק תורה לחומרא מדרבנן כמ"ש הר"מ ו"ל פ"ט מה' טומאת מת י"ל קצת זה.

והנה בקדושין דיליף חופה קונה לר"ה אה"נ דלחומרא ואי מקדש אחר בעי גט מתרנונייהו ושם בדרף ל"ד א' יליף מתפילין הא מסיק היקשא הוא ולמ"ד תפילין מ"ע שלא הז"ג יש לעיין בזה עיין רש"י שם דף ל"ה א' בד"ה מא"ל ובתו' ד"ה מפלל וד"ה אלא.

ואזכיר קצת מקומות שיליף ק"ו לקולא: המקום הא' קדושין י"ד א' ותהא א"א יוצא' בחליצה ובמה בגט אי לאו קרא י"ל דה"א דנבעי גט משני ג"כ וכן במה לשוק למ"ד אין קדושין תופסין ביבמה לשוק ובחולין כ"ג תהא פרה כשירה בשחיטה וזבחים י"ז ותופר אנינות ותופר טומאה כל אלו הקלין ותמורין לקולא הם ומיהו באונן י"ל דאין מחלל עבודה ואי עביד באנינות דיעבד כשירה ואין רשאי להביא אחר מספק חולין לעזרה.

והוא דחולין אין זה ק"ו אלא גלוי מלתא כמ"ש התו' שם דמש"ה לא הנה תרי ק"ו דסתרי אהדדי יע"ש ועדיין צריף להתנישב מפמה מקומות בש"ס. ואמנם ק"ו בכלל מאתים מנה ודאי לקולא יליף שפיר דל"ש פירכא ועיין במדות אהרן בק"ו בחלק י"ג יע"ש.

ומש"ל דהיכא דיש ק"ו לקולא ומה מציינו לחומרא שבתנו מה מציינו זה אמת ויצוי וה"ה חדא מתרתי במה מציינו לחומרא וחדא מחדא לקולא על האופנים שכתבנו לעיל נמי יליף חדא מחדא דעדיף טפי ובספר ג"ו יע"ש.

ומ"ש במדות אהרן דלחומרא מקשינו היינו מספיקא קשה ריש יבמות צרת ערוה לחומרא מקשינו ופטורה אף מחליצה וריש ב"ק בתוספות בשם ר"ת לחומרא מקשינו להוציא ממון ובספר תיבת גמא כתבנו מזה: והנה מ"ש המדות אהרן דאין עונשין מק"ו שמה אחר החיפוש ימצא איזה פירכא אמין מלתא חדתא והוא דג"ש עונשין מ"ה היינו במפנה מב' צדדים הא מפנה מצד אחד או אינו מפנה כל עיקר דלמדין ומשיבין (עיין גדה כ"ב ב') תו א"א לענוש מג"ש זו כמו בק"ו דשמה אחר החיפוש ימצא איזה פירכא והא דנאסר הג"ש תקשה לה בלא"ה איה שיהי מחלוקת בגדה אי משיבין ובמדת אהרן

בְּחֶלֶק ד' מְמַדַּת ג"ש עֲמַד בְּזָה וְכַפֵּי דְעֵתֵי בְּנִמְסָר תִּיבּוֹת וְלֹא מְקוּמוֹת שְׁיִיף מִחֲלֻקַּת דְּנִדָּה וּמ"ש בַּק"א שֵׁם לֹא הִבִּינוּתִי.

וְהִנֵּה מ"ש דַּמְג"ש וְהִיקְשָׁא עוֹנֵשִׁין מ"ה זֶה בְּרוּר דְּעוֹנֵשִׁין וּמְזַהֲרִין מְהִיקְשָׁא פְּסָחִים כ"ד א' וּכ"ת אֵין מְזַהֲרִין הִיקְשָׁא הוּא וּמְכוֹת י"ז ב' וּמ"ל הִלְכוֹת אָבֵל פִּי"ד הִלְכָה כ"א ד"ה וְרֵאִיתִי לְרַבֵּינוּ כו' הִבִּיא פְּמָה מְקוּמוֹת דַּמְג"ש עוֹנֵשִׁין וּמְזַהֲרִין וְעֵינֵין רַש"י סְנֵהֲדָרִין דָּף ע"ג א' ד"ה הִיקְשָׁא הוּא וְז"ל וְכָל הִיקְשָׁא וּג"ש הַמְּוֹנָת הָרִי הוּא כְּמִפְּוֹרֵשׁ בְּמִקְרָא וְעוֹנֵשִׁין מְמַנּוּ לְפִי שְׁלֹא נִיתַן לְדָרוּשׁ מְעַצְמוּ אָבֵל מַק"ו שְׁאָדָם דִּן מְעַצְמוּ אֵין עוֹנֵשִׁין מְמַנּוּ עַכ"ל יִרְאֶה לְכַאוּרָה כַּמ"ש בְּמַדּוֹת אֶהְרֹן דַּמְש"ה מַק"ו אֵין עוֹנֵשִׁין דְּנִיתַן לְדָרוּשׁ מְעַצְמוּ שְׁמָא יֵשׁ אִיזָה פִּירְכָא וּמַמ"ש ג"ש הַמְּוֹנָת יִרְאֶה כַּמְש"ל דְּאֵי אֵין מְוֹנָת אַע"ג דְּקַבְּלָה מְרַבּוּ שְׁמָה יֵשׁ אִיזָה פִּירְכָא.

וְהִלְשׁוֹן מְסוּפָק מ"ש הַמְּוֹנָת אֵי קָאֵי עַל ג"ש לְכַד אִו גַּם עַל הִיקְשָׁא דְכָל הִיקָא דְלֹא מְוֹנָת א"א לְעַנּוּשׁ אַף מְהִיקְשָׁא דְכָל י"ג מַדּוֹת נִיתַן לְדָרוּשׁ מְעַצְמוּ חוּץ מַג"ש. וּמ"ש רַש"י סְוֶפָה ל"א ד"ה אִו וְתוֹס' ד"ה וּר"י שֵׁם פְּתַב לְרַבָּנּוּ כָּל י"ג מַדּוֹת נִיתַן לְדָרוּשׁ מְעַצְמוּ חוּץ מַג"ש וְשֵׁאֲנֵי הִיקְשָׁא דְסְנֵהֲדָרִין דְּמִפְּוֹרֵשׁ בְּקָרָא הִיקְשָׁא פְּאֲשֵׁר יָקוּם כו'.

שׁוּב רֵאִיתִי לְמַהְר"ם בֶּן חַבִּי"ב בְּסִפְרַת פְּפוֹת תְּמָרִים הַעִיר קֶצֶת בְּזָה וְעֵינֵין בְּסִפְרַת לֵב שְׁמַח לְמַהְר"א אֵלִיגֵר"י ז"ל שְׁוֹרֵשׁ ב' דָּף מ"ב א' ד"ה פְּתַב וּמִפְּוֹרֵשׁ אָמְרוּ בְּגִמְרָא סְנֵהֲדָרִין כו' מַה שְׁתִּירֵץ עַל הַשְּׁגוֹת הַרְמַב"ן עַל הַרְמַב"ם ז"ל דַּמְש"ה עוֹנֵשִׁין מַהְהוּא דְסְנֵהֲדָרִין דְּקָרָא הִיקְשִׁין בְּפִירוּשׁ כו' הַדְּבָר הַזֶּה כו' יַע"ש מְשַׁמֵּעַ שְׁאָר הִיקְשִׁין אֵין עוֹנֵשִׁין אֶלָּא דְזָה לְשִׁיטְתוֹ שֵׁם אָבֵל לְהִלְכָה קִי"ל דְּמַכְּלָה הִיקְשָׁא עוֹנֵשִׁין וּמַג"ש וּמַה שְׁקוּרָא הַר"מ ז"ל כָּל י"ג מַדּוֹת דְּבָרֵי סוּפְרִים שְׁסוּפְרִים קִבְּלוּ וּפִירְשׁוּ וְדִינָם דִּין תוֹרָה מְשִׁי כַּמ"ש הַמ"מ וְהַכ"מ פ"א מַה"א יַע"ש: וְלֹא זֶה מְהִיקְשָׁא עוֹנֵשִׁין אַף מְסוּמְכִין עוֹנֵשִׁין וּבְבִיאָוּר אָמְרוּ יְבָמוֹת ד' א' וְסְנֵהֲדָרִין ס"ז ב' מְכַשֵּׁף בְּסִקְלָה יִלְיָף מְסוּמְכִין וְאַף לֹא מוֹכַח אִו מְוֹנָת כְּרַבָּנּוּ דַּר"י וְאַף שִׁי"ל הֵתָם אֵיפָא ג"ש עֵינֵין תוֹס' שֵׁם ד"ה וְכִי מ"מ הַכִּין מְסַתְּבָרָא דְמְסוּמְכִין עוֹנֵשִׁין.

וְדַע דְּהִיקְשָׁא וְסוּמְכִים הֵם שְׁנֵי דְבָרִים גְּפָרְדִים וְהַהֲבָדֵל בֵּינֵיהֶם הוּא הִיקְשָׁא הַפְּתוּב הִיקְשִׁין בְּפָסוּק אֶחָד וְסוּמְכִין הֵם בְּב' פְּסוּקִים וְאַף ב' פְּרָשִׁיּוֹת וְעֵינֵין תוֹס' יְבָמוֹת ד' א' ד"ה דְּכַתִּיב סוּמְכִים ב' פְּסוּקִים וּבְסוּפָה ל"א א' ד"ה וּר"י וְשֵׁם פְּתַבּוּ דְּהִיקְשָׁא עֲדִיף מְסוּמְכִין וְהֵינּוּ אַף הִיקְשָׁא לְקוּלָא וְסוּמְכִין לְחוּמְרָא עֲבָדִין פְּהִיקְשָׁא וְכָל פִּינְצָא בְּזָה וְכַדְכַתִּיבָנָא וּבְדְבָרֵי קִדְשׁוֹ שְׁל מְהַרְש"א ז"ל כְּתוּב לְאִמּוֹר דְּסוּמְכִין עֲדִיפָא מְבַנְּנִין אָב וְרֵאִיָּה מַמ"ש הַתוֹס' דְּלַמ"ד תְּפִלִּין מ"ע שְׁלֹא הוּא אֶפְשֵׁר דְּנָשִׁים חֲזִיבוֹת בְּצִיצִית.

וְלֹא הִבִּינוּתִי דְלִמָּא פְּהֲדֵי נִינְהוּ וּלְחוּמְרָא מְקַשְׁיָנּוּ וּמִיָּהוּ הַדְּבָר מְוֹכְרָע מְמַקּוּמוֹ דְּאִלוּ מְסוּמְכִין עוֹנֵשִׁין וּמְבַנְּנִין אָב וּק"ו אֵין עוֹנֵשִׁין כְּמַבְּנֹאֵר וְיֵשׁ לָנוּ הַרְהוּרֵי דְבָרִים שֵׁם לַמ"ד תְּפִלִּין מ"ע שְׁלֹא הוּא נִימָא לְהִיפּוֹד בְּמַקּוּם גְּדִילִים לֹא תִלְבַּשׁ וּקְרָא לְחִיבֵי נָשִׁים בְּצִיצִית אִו לְכַדְרָבָא דְשְׁאָר בְּגָדִים חוּץ צ"ו פְּטוּרִים מ"ה וְאַיְפְשֵׁר דְּאִינְהוּ יִלְפִי מְרֵאֲשׁוּ וּמ"מ ק"ק לְדִידּוֹ וְצ"ע: וּמְדְבָרֵי הַתוֹס' שֵׁם מְשַׁמֵּעַ כְּמוֹ דְּאֵין הִיקְשָׁא לְמַחְצָה ה"ה בְּסוּמְכִין וְהִבִּיאִו רֵאִיָּה מְעַרְכִין יַע"ש וְרֵאִיתִי בְּיָבִין שְׁמוּעָה בְּבִיאָוּר לְפָרְק אִיזָהוּ מְקוּמוֹ דָּף נ"ב א' תִּירֵץ בְּשֵׁם הַרְמַב"ן ז"ל דְּכִינּוּ דְצָרִיף הִיקְשָׁא לְעֵשָׂה דְחִי ל"ת תוּ לֹא דְרַשִׁינּוּ לְחִיבֵי נָשִׁים

בְּצִיצִית וְשֹׁאנֵי הַיִּקְשָׁא דְלָא תֹאכֵל חֶמֶץ שְׂבַעַת יָמִים תֹּאכֵל מִצּוֹת דַּל"צ אֱלָא לְזָה וְכוּ
שְׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדַבּוּר א'.

הִנֵּה נִסְתַּפְקֵתִיבְהַבְנַת דְּבָרִים אֱלוֹ אִם הַכּוֹנֵנָה פִּינּוֹן דְּאִיכָּא הַיִּקְשָׁא מִתְּפִילִין נְהִי דְסִמּוּכִין
כְּהַיִּקְשָׁא חֲשִׁיב וְלֹא כְתוּ' מ"מ פִּינּוֹן דְּהַיִּקְשָׁא צָרִיךְ לְמַלְתִּיהּ אוּחְרָא תּוּ לֹא שְׂבָקִינוּן הַיִּקְשָׁא
כ"ה לְתַפְּלִין דַּל"צ אֱלָא לְזָה וּז"א דְצָרִיךְ ג"כ לֹא הִנְכְּשָׁרוּ לְמַלְאכְתָּא שְׁמַיִם אֱלָא טְהוּרִים
בְּלִבָּד וְהַנְּכוּן דַּה"פ דְלָא דְרָשִׁינוּן כָּל שְׁיִשְׁנוּן אֱלָא הִיכָּא דַּא"צ פִּי אִם לְזָה אֲבָל כָּל דְצָרִיךְ
לְמַלְתִּיהּ אוּחְרָא לֹא דְרָשִׁינוּן כָּל שְׁיִשְׁנוּן דַּמ"ע נְשִׁים פְּטוּרוֹת וּל"ת חֲזִיבוֹת וְעוֹד דְמַאי חֲזִית
לְמַדְרֵשׁ לְחוּמְרָא נִימָא לְקוּלָּא כָּל שְׂצָרִיךְ ג"כ לְמַלְתִּיהּ אוּחְרָא לְכוּ לֹא דְרָשִׁינוּן כָּלֵל וּמ"ש
הַרְמַב"ן ז"ל דְלָא תֹאכֵל כּו' לֹא צָרִיךְ כ"א לְזָה קֶשֶׁה הָא צָרִיךְ דְּבָרִים הַבְּאִים לִידֵי חִימוּץ
יּוֹצֵא יְדֵי מַצָּה א"כ נִימָא נְשִׁים פְּטוּרוֹת מִמַּצָּה מִתְּפִילִין אוּ ג"ש ט"ו מְסוּפָּה וְלָזָה י"ל
דְאִין דְנִינן ק"ו מְהַלְכָּה וְה"ה כָּל י"ג מְדוֹת כַּמ"ש בַּס"ג וְכַבֵּר עֲמַדְנוּ ע"ז בַּס"ג פּוֹרְתָא יוֹסֵף
כָּלֵל י"ד עַמ"ש הַתּוֹסֵף פְּסָחִים דַּס"ד לְמִילָף ג"ש מְסוּפָּה וְהָא סוּפָּה הִלְכָּה כּו' וּלְמ"ש
הַתּוֹסֵפֶת בִּיבְמוֹת א"ש הַהוּא דְרִישׁ אֱלוֹ עוֹבְרִין דְּהַיִּקְשָׁא הוּא בְּחַד קָרָא וְלְחוּמְרָא
מִקְשִׁינוּ.

וְדַע שְׁהַתּוּ' בִּיבְמוֹת הַנִּיחוּ בְּקוּשְׁיָא דְלָא לְחִיבֵי נְשִׁים בְּכִלְאִים וּבְעֶרְכִין ג' ב' ד"ה הִנֵּי
תִּירְצוּ דַּמְדַר"י אֲמַר רַב הַשְּׁוֹה הַכְּתוּב כּו' יַעו"ש וְיִרְצוּ בְּזָה דְּהַיִּקְשָׁא הוּא וְעַדִּיף מְסוּמּוּכִין
וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת לְמָה הַנִּיחוּ בְּקוּשְׁיָא בִּיבְמוֹת פִּינּוֹן דְּהַנּוּחַ לְהֵם דְנְשִׁים פְּטוּרוֹת מְצִיצִית
דְּהַיִּקְשָׁא עַדִּיף מְסוּמּוּכִין ה"ה דַּמְתוֹרֵץ דְּחִיבוֹת בְּכִלְאִים מְהַיִּקְשָׁא שְׂבָא בְּכַתוּב כַּמְפֹּנְרֵשׁ.

וּכ"ת כִּלְאִים אִין שְׁוָה כָּל דְּהַתּוּר בְּכַהֲנִים וּבִיבְמוֹת פ"ד ב' אֲמַרִי' פִּי הַשְּׁוֹה בְּשְׁוָה כָּל
הָא בְּנִרְכָּא דְבְעֶרְכִין מְסִיק כַּהֲנִים חֲזִיבִין בְּכִלְאִים שְׂלֵא בְּעִידוֹן עֲבוּדָה וּבְעִידוֹן עֲבוּדָה
מְצוֹתוֹ בְּכָף אוּ עֲשֵׂה דְחִי לַל"ת (וּבְרֵשׁ"י) בְּמוֹת שָׁם י"ל מ"ש עוֹנֵשִׁין לָאוּ וְכַרְתָּ מִשָּׂא"כ
עֲשֵׂה וְהָא אִיכָּא פְּסַח אַע"ג עֲשֵׂה יֵשׁ בּוֹ פֶּרֶת וְאַמַּאי נְשִׁים פְּטוּרוֹת לְחַד מ"ד וַע"כ הַשְּׁוֹה
רַק בְּלָאוּ לֹא בְעֲשֵׂה וַע"כ שִׁי עֲשׂוֹ מְשַׁמֵּע קוּם וְעֲשֵׂה לֹא שׁוֹא"ת וְדוּמְיָא דְשְׂבֻעוֹת שְׁקַר
וְגַם לָאוּ שְׂאִין בּוֹ מְעֲשֵׂה מְנַלן וי"ל דוּמְיָא דְשְׂבֻעוֹת שְׁקַר וּבְתִיבַת גְּמָא כְּתִבְנוּ בְּזָה וְשָׁם
בִּיבְמוֹת יֵשׁ ב' תִּירוּצִים יַע"ש): וְהִנֵּה בְּסִמּוּכִים פְּלִגְתָּא דַּר"י וְחֲכָמִים וי"ל דְמוּקִי לֹא
יְגַלֵּה בְּשׁוּמְרַת יָבֵם וְלַעֲבֹר בַּג' לְאוּנִין (אוּ ב' וְלֹאחַר מִיתָה כַּפִּירֵשׁ"י בְּחוּמְשׁ מִרָא"ם ז"ל)
וְאַמַּאי לֹא אֲאַשְׁתָּא אָבִיו וְלַעֲבֹר בַּב' לְאוּנִין וְקֹאֵי אַדְסְמִיךְ לִיהּ וּכ"ת דְּמִיתָה וּמְלָקוֹת ב'
רְשָׁעוֹת תִּינַח לַר"ל בְּאו"ב פ"ה מִשָּׂא"כ לַר"י וּכ"פ הַר"מ ז"ל פִּי"ב מַה"ש דְּחִיבֵי מִיתוֹת
שׁוּגְגִין חֲזִיבִין מְלָקוֹת בְּלָאוּי נּוּכְרָאָה (וְלָאוּ דִידִיָּה אִין לּוֹקִין דְנִינְתוּן לְאַזְהַרְתָּ מִיתַת ב"ד)
וּכ"ש לְשִׁיטַת הַר"מ ז"ל בְּשׁוּרֵשׁ ב' דְלֹאנִין יַתִּירִי לֹא לְעוֹנֵשׁ דְקִשְׁיָא כְּדַאמְרוּ.

וְהִנֵּה לְרָאב"ד פָּרַק עֲשִׁירֵי מְכִלְאִים הִלְכָּה ב' וּפ"ח מְכִלֵי הַמְקַדֵּשׁ הִי"ב דְבַמְקַדֵּשׁ אֲפָשָׁר
כָּל הַיּוֹם אֲשַׁתְּרִי כִלְאִים אֲפָשָׁר דְחֲשִׁיב קֶצֶת לָאוּ שְׂאִינוּ שְׁוָה בְּכָל וְשִׁפִּיר הַקֶּשֶׁה בִּיבְמוֹת.
וּבִיבְמוֹת פ"ה א' יֵשׁ ב' תִּירוּצִים וְלְתִירוּץ א' נְשִׁים חֲזִיבוֹת אִף לָאוּ שְׂאִינוּ שְׁוָה בְּכָל וּכ"ה
וְדַאי וּבְעֶרְכִין כַּהֲנִים בְּתַפְּלִין אִיזְטָרְכוּ לִיהּ מַה"ד הוֹאִיל וּבְמַצָּנָה דִּיד לִיתָא בְּדִרְאֵשׁ נְמִי
קַמְל"ן י"ל דְשְׂלֵא בְשַׁעַת עֲבוּדָה אִף דִּיד חֲזִיבִין וּבְעִידוֹן עֲבוּדָה לְוִים וַיִּשְׂרָאֵלִים פְּטוּרִין
דְעוֹסַק בְּמַצָּנָה כּו' בִּין דִּיד וְדִרְאֵשׁ כְּדַמְסִיק בְּזִבְחִים י"ט א' כַּהֲנִים לְוִים וַיִּשְׂרָאֵלִים פְּטוּרִים
כְּדוּכְנָן וּמְעַמְדוֹן וַע"ע: עוֹד אֲנִי חוֹזֵר עַל הַרְאֵשׁוֹנוֹת וְהוּא דִישׁ הֶבְדֵּל בִּין ק"ו וּמַה מְצִינוּ

ובין ג"ש והיקש וסמוכין דבק"ו ומ"מ אין עונשין ומזהירין וג"ש והיקש וסמוכין עונשין
ולמדוין ואין משיבין ומנא אמינא לה מהא דמרוכה ס"ג ב' וברש"י ד"ה היקשא הוא
דהיינו סמוכים (והוא שם מושאל) אלמא אף סמוכין אין מושיבין וע"ש ק"ו ב' ברש"י
ד"ה היקשא הוא.

ועם זה נבין מ"ש מהרש"ל בפסחים כ"ב א' בתוס' ד"ה ואימא ובמהרש"א ז"ל שם די"ל
דקונשית הגמרא ואימא פמים הנסכים ע"ג המזבח ואי דנפקא מלא יאכל י"ל מהתם לא
לקי על הנאה כמ"ש הר"מ ז"ל פ"ח מה' מ"א הלכה יו"ד ומיהיקשא לקי וכ"ת דהתוס'
לשיטתם דסוכרים דמלא יאכל לקי אהנאה שיהי בדף כ"א ב' ד"ה פל הוקשה להם
דלתייב פרת אהנאה מפל מקום מלא יאכל לקי על הנאה עד שיהא פזית ואלו
מהיקשא לקי בנהנה בשנה פרוטה עיין בר"מ ז"ל פ"א מה' מעילה ה"ט ולזה פירש
מהרש"ל ז"ל באופן אחר: ומדי דברי בו זכור אונקנו עוד מ"ש בפסחים כ"ב ב' ולחזקיה
למאי הלכתא איתקש אמ"ה לדם ולכאורה קשיא דאי לאו היקשא ה"א מסברא דאמ"ה
אסור בהנאה מחמת קונשית התוס' שבועות כ"ד א' ד"ה האוכל חגיל אסור אמ"ה על
עשה דשאין זבוח וע"כ חידוש וגזירת הכתוב הוא משא"כ אי אמ"ה אסור בהנאה הנה
מוסיף כמ"ש הר"מ ז"ל בפירוש המשניות דכריתות עלה דיש אוכל אכילה א' ותייב כו'
והיינו אומרים מסברא דאמ"ה אסור בהנאה ממה דנימא גזירת הכתוב וז"א דמה"ת
לאסור בהנאה דלא יאכל פתיב ועוד אמ"ה הנה מוסיף לב"נ והתוס' בשבועות לרבי
שמעון קשיא להו דלית ליה מוסיף עמ"ש בפריי ל"ד סימן ס"ב בש"ך אות א'.

וע' תוס' חולין ק"ג א' ד"ה ומר סבר וער"מ ה' מלכים פ"ט בשר מהחי לב"נ וע"ש ונ"ל
דלא קיימא נמי לחתיכת בשר או דהנה ח"ש עמ"ש תוס' חולין ל"ג א' ד"ה אחד דלא
כהר"מ ז"ל בה' מלכים: ונדע שהמ"מ פ"א מה' אישות הלכה ב' פתב דג"ש דינה דין תורה
ומפלל תורה שבע"פ ומפוצת דבריו שם משמע דג"ש ותורה שבע דין א' להם ואחר
העיון נראה שהפירוש יש בין ג"ש ובין הלמ"מ.

דג"ש עונשין ומזהירין כמבואר בכריתות ה' א' ופסחים כ"ד א' היקשא כ"ש ג"ש דעדיפא
מהיקשא עיין גיטין מ"א ב' ובתוס' ד"ה דכ"ע י"ל ומ"מ הכין היא ומקומו מוכרע
מכריתות שיהי בתו מאנוסתו לא למדו אזהרה אלא מהנה הנה ואלו הלכה למשה מסיני
נהי דנאמר דעונשין מהלל"מ אם נאמר לו בפירוש פן אכל אזהרה א"א להוציא מהלל"מ
כ"ז שלא נכתב בקרא.

וער"ן ז"ל שבת פ' פלל גדול אבות מלאכות ארבעים חסר א' דמש"ה מעביר ד"א ברה"ר
הלכתא גמירי דסמכה הלמ"מ אתורה שבכתב דהנה מוציא מרשותו דאין עונשין
מהלמ"מ בענין אחר יע"ש. ומנא אמינא לה ממ"ש הר"מ ז"ל בה' מ"א פרק עצירי ה"ט
וי' דערלה בח"ל אין לוקה יעו"ש ושוב מצאתי בקרית ספר מפורש ערלה בח"ל כמ"ש
אין לוקין עליה.

ולפ"ז אסור ט"א הלמ"מ פמו דחל על ח"ש ע' תוס' שבועות כ"ג ב' ד"ה דמוקי כ"פ
הר"מ ז"ל ובי"ד רל"ח רל"ט. ועט"ז י"ד סימן רצ"ט הקשה למה קרא בא"י דאף בח"ל
אסור ולמ"ש בקרית ספר בא"י לקי ובח"ל לא לקי.

ואי קשׁיָא ממ"ש הר"מ ז"ל פֿרַק ד' מהמ"א ה"ו דאָנְכֿל מְטַרְיָפָה לִוְקָה מְשַׁמַּע מְפָל ע' טְרַיְפֻת וְהָא לִית בְּפִירוּשׁ כ"א דְרוּסָה וְשַׁאָר הִלְמ"מ הָא לֹא קִשְׁיָא כַּמְש"ל בְּשֵׁם הָר"ן דֵּהֲלֵל"מ שְׁבָאָה לְהַסְמִיךְ לְקַרְא שְׁפִיר עוֹנְשִׁין וּמְזַהֲרִין וְע' טְרַיְפֻת נְכֻלְלוּ בְקַרְא דְבִשְׁר בְּשׂוּדָה וְנִבְחַת פֿאַשֶׁר צוֹיְתִיךָ בַּע"פ וְאִם שְׁקָה אוֹ דָרַס לְקִי מְשׁוּם נְבִילָה וּמ"ש הִר"מ ז"ל פ"ה מְהֻלְכוֹת שְׁחִיטָה ה"ג הוֹאִיל וְאִין בְּפִירוּשׁ אֲלֵא דְרוּסָה הִתְמִירוּ בָּהּ יוֹתֵר דְרוּסָה מְפִנְרֵשׁ מִמֶּשׁ וְאִינְךָ אֶסְמְכוּהָ הִלְמ"מ אֶקְרָא מִשָּׂא"כ הִלְמ"מ שְׁבָא עֲנִין בַּפ"ע אִין עוֹנְשִׁין וְאִין מְזַהֲרִין וְהָהּ כַּח"ש וְכִדְכֵתִיבְנָא: וְדַע שְׁיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק בְּדַבְרֵי הַנְּלֻמָּד מֵהִלְמ"מ אִי אֶמְרִינוּ בָּהּ סִפְק תוֹרָה לְחוּמְרָא וְכִבְרַעְמִדְתִּי ע"ז בְּפִרְיִי לִי"ד ק"י בְּמַחְוֹדָשִׁים.

וְהִנֵּה מִמָּה שְׁשֵׁנוּ בְּתוֹסְפָתָא פ"ו דְמַקְנוּאוֹת פְּזִית כו' סִפְק יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁיעוּר אוֹ לֹא סִפְקוּ טַמָּא שְׁפָל דְבַר שְׁעָקְרוּ מִן הַתּוֹרָה וְשִׁיעוּרוֹ מִד"ס סִפְקוּ טַמָּא הִבִּיאוּ הַכ"מ פ"א מְה"א ה"ב מְשַׁמַּע הָא עָקְרוּ מֵהִלְמ"מ סִפְקוּ לְקוּלָּא וְכ"מ לְכַאוּרָה מֵהִר"מ פ"ה מְה"ש בְּעִינְן טְרַיְפֻת וּמִיָּהּ ז"א דְהֵם עֵיקְרֵן מִד"ת כַּמְש"ל וְהִר"מ ז"ל לְשִׁיטְתִּיָּה פ"ט מְטוּמָּאת מֵת דְכָל סִפְק תוֹרָה לְחוּמְרָא מְדַרְבְּנֵן וּמִשָּׂא"ה דְרוּסָה מְפִנְרֵשׁ מִמֶּשׁ הִתְמִירוּ בָּהּ וּמֵלֵת הִתְמִירוּ בָּהּ יוֹרָה עַל זֶה אֲבָל מִתּוֹסְפָתָא לְכַאוּרָה יֵשׁ רְאָיָה דְהָא טוּמְאָה בְּרַה"י סִפְקוּ כְּנֻדָּי מ"ה אָף לְהִר"מ ז"ל אַפ"ה כָּל שְׁעָקְרוּ מִד"ס הִינְנוּ הִלְמ"מ סִפְקוּ לְקוּלָּא: וּמִן שְׁמִיָּא אֲנֵהִירְנוּן לְעִינֵינוּ דְלֹא מוּכַח מִתּוֹסְפָתָא מִיָּדִי בְּהַקְדָּמָה א' מ"ש הַמְדוֹת אֲהָרֵן בְּחֻלְקֵי ק"ו חֻלְקֵי ב' וְתוֹכֵן פְּוֹנְתוֹ מ"ש בְּנֻזִיר נ"ז א' אִין דְנִין ק"ו מְהֻלְכָה וְאֲבַעְיָא לְהוּ עֵצִים כְּשִׁעוּרָה הִלְכָה אוֹ רְבִיעִית דָּם הִלְכָה ת"ש עֵצִים כְּשִׁעוּרָה הִלְכָה וּפִירוּשׁ הוּא ז"ל דְבִכָּל ק"ו יֵשׁ שְׁלִשָּׁה גְבוּלִים קוּלֵת הַמְלָמֵד וְחוּמְרֵת הַלְמָד וְחוּמְרֵת הַמְלָמֵד שְׁאֲנוּ דְנִין עֲלֵיהָ לְהִיְתוּוּ בְּלָמֵד וְאֲבַעְיָא לְהוּ אִי חוּמְרֵת הַמְלָמֵד הִלְכָה אוֹ חוּמְרֵת הַלְמָד הִלְכָה וּמִדְלָא אֲבַעְיָא לְהוּ אִי קוּלֵת הַמְלָמֵד הִלְכָה ש"מ דְלֹא אִיְכַפֵּת לָן בְּקוּלֵת הַמְלָמֵד וּמִסִּיקְשָׁם קְרַבֵּן אֲהָרֵן דְאִין דְנִין ק"ו מְהֻלְכָה עַד שְׁיֵהָא חוּמְרֵת הַלְמָד וְחוּמְרֵת הַמְלָמֵד מְפִנְרֵשׁ בְּקַרְא יַע"ש.

עַד"מ עֵצִים כְּשִׁעוּרָה יֵשׁ בָּהּ קוּלָּא שְׁאִין מְטַמָּא בְּאֵהֵל וְיֵשׁ בָּהּ חוּמְרָא שְׁנֻזִיר מְגַלַּח עַל מְגַע וּמִשָּׂא וּרְבִיעִית דָּם יֵשׁ בָּהּ חוּמְרָא שְׁמִטְמָא בְּאֵהֵל וְאֲנוּ רוּצִים לְלַמֵּד שְׁיֵהָא הַנְּזִיר מְגַלַּח עַל מְגַע וּמִשָּׂא שֶׁל רְבִיעִית דָּם אִזְ בְּעִינֵן שְׁיֵהָיו שְׁנִיָּהֶם מְפִנְרֵשִׁים בְּקַרְא ר"ל חוּמְרֵת הַמְלָמֵד דְהִינְנוּ שְׁיֵהָיָה מְפִנְרֵשׁ שְׁהַנְּזִיר מְגַלַּח עַל עֵצִים כְּשִׁעוּרָה וְחוּמְרֵת הַלְמָד דְהִינְנוּ שְׁרְבִיעִית דָּם מְטַמָּא בְּאֵהֵל אֲבָל לֹא נַחוּשׁ לְקוּלֵת הַמְלָמֵד דְהִינְנוּ מֵה שְׁאִין עֵצִים כְּשִׁעוּרָה מְטַמָּא בְּאֵהֵל הוּא הִלְמ"מ אַפ"ה לְמִדִּין ק"ו.

וּלְדִידֵי אִין זֶה מְהַפְר' דְאִימָא בַּעַל הַאֲבַעְיָא מְסוּפֵק אִי תְלִיָּא מְלֵתָא בְּחוּמְרֵת הַמְלָמֵד דוּקָא אוֹ אָף בְּחוּמְרֵת הַלְמָד תְלִיָּא מְלֵתָא וְהַמְתַּרְץ הַשִּׁיב לוֹ דְעֵיקָר קְפִידָא בְּחוּמְרֵת הַמְלָמֵד וְלֹא נַחוּשׁ לְחוּמְרֵת הַלְמָד אִם הוּא בְּקַרְא מְפִנְרֵשׁ אוֹ הִלְמ"מ כְּמוֹ שְׁאִין חוּשְׁשִׁין בְּקוּלֵת הַמְלָמֵד.

וּמוֹדִינָא דְאִי כָּל דִּינוֹ שֶׁל הַלְמָד לֹא מְפִנְרֵשׁ בַּהִלְמ"מ רַק אֲנִן יְלַפִּינוּ בַּק"ו עַד"מ אִי רְבִיעִית דָּם לֹא הִיָּה פְּתוּב בְּתוֹרָה כָּלֵל שְׁמִטְמָא בְּמְגַע וּמִשָּׂא רַק מֵהִלְמ"מ שְׁמִטְמָא בְּמְגַע וּמִשָּׂא נְאֻהֵל לֹא הִינְנוּ יְלִיף בַּק"ו שְׁהַנְּזִיר מְגַלַּח עָלָיו בְּמְגַע וּמִשָּׂא שֶׁל רְבִיעִית דָּם.

וּבְסוּטָה כ"ח א' מְסִיק דְסִפְק טוּמְאָה בְּרַה"י בְּנוּדָּי יְלִיף לָהּ ק"ו מְסוּטָה (וְאָף דְמִדְר"ג נְפָקָא הֵתָם בְּסוּטָה לֹא אֶצְטְרִיךְ אֲלֵא לְטַהַר בְּרַה"ר כְּדִמְסִיק הֵתָם דָּף כ"ט י"ל דְסִתְמָא

דְּתַלְמוּדָא מְסִיק הָכִי אֲבָל בְּרִיָּתָא לָא ס"ל דר"ג כָּלֵל וְכַמּוּהוּ בְּקִידוּשֵׁי ד' ב' וְאִיֶּצְטְרִיף
כִּי יָקַח דְּסִתְמָא דְּתַלְמוּדָא מְסִיק הָכִי יַע"ש הֵיטֵב) וּלפ"ז א"ש הֵהוּא דְּתוֹסְפָתָא פ"ג
דְּמִקְוֹאוֹת יֵשׁ בָּהּ פְּזִית סְפִיקוֹ טְמֵא לְפִי שְׁעָקְרוּ מ"ה דְּמִשְׁמַע דְּאִי לָאו עָקְרוּ מ"ה דְּהִיָּנוּ
שְׁלֵא הָיָה כְּתוּב בְּתוֹרָה כָּלֵל דְּמַת מְטַמֵּא רַק הִפְלֵל הִלְמ"מ הָיָה סְפִיקוֹ טְהוֹר דְּהָיָה מוֹקְמִינָן
גְּבָרָא אֲחִזְקָה וּמְסוּטָה לָא יְלִיף דְּאִין דְּנִין ק"ו מְהֻלְכָה וְכַאֲמוֹר וְלַעוֹלָם הִלְמ"מ כָּל דִּין
תוֹרָה לוֹ וּסְפִיקוֹ לְחוּמְרָא.

שׁוּב עֵינֵינוּ בְּר"מ ו"ל פ"ח מִמִּקְנָאוֹת ה"ז כ' וְז"ל סְפֵק כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד סְפֵק טְמֵא לְפִי
שְׁעָקְרוּ מִד"ת כו' עכ"ל וְסוּבָר דְּתוֹסְפָתָא מְפָרֵשׁ לְכָל הַמְּשֻׁנָּה דְּבִסְפֵק כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד נְמִי
מִה"ט דְּעָקְרוּ ד"ת וְאֵמַאי א"נ הָיָה עֵינָר טְבִילָה מִהִלְמ"מ אפ"ה הָיָה סְפִיקוֹ טְמֵא וּבִלְאוּ
ק"ו מְסוּטָה דְּאוּקְמִיָּה גְּבָרָא בְּחִזְקַת טְמֵא.

וּכ"ת דִּהֲר"מ ו"ל לְשִׁיטְתֵיהּ דְּסְפֵק מְדַרְבְּנָן אָסוּר וְלֹא הִתְמִירוּ חו"ל אֲלֵא מֵה דְּמְפֻרָשׁ
בְּקָרָא לָא הִלְמ"מ הָא בְּוֹרְכָא דְּבִחְזָקָה כִּי הָכָא אָף הֲר"מ ו"ל מוֹדָה דִּמ"ה כְּנוּדָאי: וְאֵגֵב
גְּבָרָא רְאִיתִי לְהַזְכִּיר מ"ש ב"ס ג"ו כָּלֵל ל"ג מִתּוֹס' ב"ק כ"ו דְּעוֹשִׂין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה לְחִזְקַת
הַק"ו וְשֵׁם נִסְתַּפְקֵנוּ קֶצֶת בְּדָבָר זֶה וְאֵמַנָם הִתְלַטְנוּ דְּעוֹשִׂין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה לְבַטֵּל הַק"ו
עֲתָה רְאִיתִי כִּי נִהְפָּךְ הוּא לְחִזְקַת הַק"ו דְּנִין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה כִּינּוּ דְּעֵינָר יִלְפוּתָא מְמַלְמֵד
הֲרֵאשׁוֹן שְׁמִפְרָשׁ בְּקָרָא אֲבָל אִין עוֹשִׂין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה לְבַטֵּל הַק"ו וּמִנָּא אֲמִינָא לֵה מִמ"ש
הַתּוֹס' סוּטָה כ"ח א' ד"ה אִינוּ וְכִפִּי הִגָּהוֹת מְהֻרְשָׁא ו"ל יַע"ש הֵיטֵב וְהִבִּיא רְאִיָּה מִס'
הַפְּרִיתוֹת דְּכַתֵּב בְּבֵתֵי מְדוֹת בֵּית א' סְעִיף ט' מְפָאן כו' וְכֵן אִין דְּנִין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה הָרִי
יוֹכִיחַ לְבַטֵּל הַק"ו אִין דְּנִין מְהֻלְכָה וְלְחִזְקַת דְּנִין מְהֻלְכָה כִּמ"ש הַתּו' ב"ק כ"ו וְטַעֲמָא שְׁל
דְּבָר לָא הִבְנִיתִי דְּיוֹכִיחַ לְבַטֵּל הַק"ו לָאו יִלְפוּתָא כָּלֵל וּמ"ש מְהֻרְשָׁא ו"ל שְׁכַבְלֵי יוֹכִיחַ
אִינוּ אוֹמְרִים אָף אֲנִי אֲבִיא פְּלוּנִי כו' א"י דְּנָדָאי לְקוּלָא וְלְחוּמְרָא יִלְפִינָן לְחוּמְרָא וְהִינְכִיחַ
רַק לְבַטֵּל הַק"ו וְאֵמַאי אִין עוֹשִׂין מְהֻלְכָה.

וְאֵמַנָם אַחַר הָעֵינִין יִרְאֵה דל"ד הָךְ יוֹכִיחַ לְשָׂאָר יוֹכִיחִין דְּנָדָאי נְזִיר וְעוֹשֵׂה פְּסַח סְפֵק
טוֹמְאָה בְּרַה"י סְפִיקוֹ טְמֵא כְּנָדָאי וְנְזִיר מְגַלַּח עָלָיו עֵינִין רִישׁ פְּרָק שְׁנֵי נְזִירִים תּוֹס' ד"ה
בְּאוּמָר וְטוֹמְאָת הַתְּהוּם הוּא דְּוֹקָא בְּדָבָר שְׁלֵא הָיָה יְדוּע לְשׁוּם אָדָם שְׁהָיָה מְכּוֹסָה וְעֵינִין
בִּלְח"מ פ"ז מְהֻלְכוֹת נְזִירוֹת הִי"ט דְּתוֹס' סוּבְרִים טוֹמְאָת הַתְּהוּם אָף שְׁהָאֵהִיל אִין מְגַלַּח
עָלָיו וְהַתּוֹס' בְּכָאן ע"כ סְבָרוּ כִּפִּי הֲר"מ ו"ל דְּטוֹמְאָת הַתְּהוּם הִיָּנוּ בְּסְפֵק הָאֵהִיל וּמ"מ
הִינְכִיחַ לָאו לְבַטֵּל הַק"ו מְפֵל וְכֵל דְּאָף בְּנְזִיר וְעוֹשֵׂה פְּסַח בְּסְפֵק בְּרַה"י טְמֵא וּמְגַלַּח
כְּשֵׁהוּא מְגוּלָה וְא"כ שְׁפִיר יְלִיף מְסוּטָה דְּסְפֵק טוֹמְאָה בְּרַה"י סְפִיקוֹ טְמֵא מְצַד הַסְּבָרָא
אִין לְחַלְק בֵּין מְכּוֹסָה וּמְגוּלָה וְע"כ הִינְכִיחַ הוּא דְּלִילָף עכ"פ מְנְזִיר דְּהִיכָא דְּמְכּוֹסָה
בְּקָרְקַע סְפִיקוֹ טְהוֹר בְּרַה"י ע"ז שְׁפִיר כְּתָבוּ הַתּוֹס' דְּאִין עוֹשִׂין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה דִּילְפוּתָא
הוּא.

וְהֵבֵן וְצ"ע. וְיֵמָה שְׁהִבִּיא רְאִיָּה מְסַפֵּר פְּרִיתוֹת עֵינֵינוּ שֵׁם בְּמְדוֹת ק"ו בֵּית א' ס"ט וְכַתֵּב
שֵׁם דְּאִין דְּנִין יוֹכִיחַ מְהֻלְכָה אֲפָשָׁר כְּוֹנְנָתוֹ לְחִזְקַת הַק"ו וְהִלְשׁוֹן אִין דְּנִין לָא אִין עוֹשִׂין
יִוְרָה עַל זֶה וַיֵּשׁ כְּדָמוֹת רְאִיָּה מִמ"ש הַתּוֹס' חוּלִין קט"ו ב' ד"ה פְּלֵאֵי הַפְּרָם שְׁהוֹקְשָׁה
לְהֵם מֵה לְהִנְיָף שְׁכָן בְּשָׂרִיפָה וּמַאי קוֹשְׁיָא דְּלָמָא יְלִיף מְעַרְלָה וְעַרְלַת ח"ל יוֹכִיחַ (או
דְּסִיָּדָרָא ל"ד וְתַחֲלַת הַדִּין מִחִמ"פ עֵינִין מְהֻרְשָׁא פְּסָחִים כ"ה א' תּוֹס' ד"ה מֵה לְכִלְאֵי

הפּרָם) דּוֹדַי עָרְלַת ח"ל אִין בְּשֵׁרִיפָה דְעָרְלָה בַּא"י יְלִיף מֵהִיקָשָׁא עֵינָן סוּף תְּמוּרָה מִשָּׂא כ" עָרְלַת ח"ל וּש"מ דָּאָף יוֹכִיחַ לְחֻזְקַהּ אִין עוֹשִׁין מִהִלְכָּה.

הַן אָמַת וְשִׁמְתוֹסְפַת סְנִיפָה ל"ה א' ד"ה לְפִי הִנְקִישָׁה לְהֵם לִימָא הִטְעַם דְּכַתוּבִי כו' וּמֵאִי קוּשְׁיָא דַּנ"מ בְּעָרְלַת ח"ל ש"מ דְעָרְלַת ח"ל נְמִי בְּשֵׁרִיפָה וּע"ש בַּס' פְּפוּת תְּמָרִים וּלְזָה י"ל דְּתוֹס' סוּבְרִים כַּש"ג הִבִּיאוּ הַמ"א א"ח תְּרַמ"ט אוֹת כ' דְעָרְלַת ח"ל יוֹצֵא בָּהּ דִּיכּוּל לְהַאֲכִיל לְמִי שְׂאִין מִפִּיר בָּהּ אֶלָּא דַּא"ה א"ש נְמִי הֵהוּא דְחַוְלִין דְּלִיפָא לְמִימַר עָרְלַת ח"ל יוֹכִיחַ דְּלִכְאוּרָה עָרְלַת ח"ל שְׂרִי בְּהִנְאָה פְּדַבְעִינָן לְמִימַר לְקַמָּן בַּעֲזָה"י: שְׂאֵלָה מִי שְׂקִידֵשׁ אִשָּׁה בְּעָרְלַת ח"ל אִי הָוּה קִידוּשִׁין וְדַאִי אוּ סְפַק אוּ לֹא הָוּה קִידוּשִׁין פְּלַל תְּשׁוּ' אֲשִׁיב בְּקוּצָר הִנֵּה בְּקִדּוּשִׁין ל"ו ב' בַּתּוּ' ד"ה פֶּל הוֹכִיחוּ דְעָרְלָה נוֹהֵג בְּשָׁל עֲפוּ"ם מְדַקְתָּנִי יוֹרֵד וְלוֹקַח דְּבַש"ע מִיַּגְרִי וּבִישְׂרָאֵל אָסוּר בְּהִנְאָה כ"כ הָרַא"ש וּכ"כ הַרְר"י תְּלַמִּידוּ בַּנְכ"א ח"ב דְעָרְלָ' אָסוּר בְּהִנְאָה וּלְפִי דְבַרְיָהֶם צ"ל מ"ש בְּקִדּוּשִׁין ל"ט א' אַרְיִוּ סְפַק לִי וְאַנָּא אִיכּוּל כו' רַב אֲנִיָּא וְרַבָּא בַר ר"ח סְפוּקִי מְסַפְקָא לְהַדְדִי סְבָרִי כַּמ"ד עָרְלַת ח"ל הִלְכְתָּא מְדִינָה אַבְל לְמ"ד הַלְמ"מ אָסוּר כַּמ"ש הַכ"מ פ"ו מַה"מ א"א וּבִי"ד רצ"ד דְּלִדְיוֹן הַלְמ"מ מִי שְׂיִודַע שְׁזָה עָרְלָה אָסוּר לְהַאֲכִיל לְחַבְרִיּוֹ שְׂאָסוּר בְּהִנְאָה וְדַע שְׁהָרִי הַר"ב אוֹמַר פֶּן בִּי"ד רצ"ד ס"ח בַּהֲג"ה דְּאָסוּר לְסַיַּע לְעַכּוּ"ם בְּעָרְלָה מִשְׁמַע עָרְלַת ח"ל אָסוּר בְּהִנְאָה וְהָוּה פְּמִשְׁתַּפֵּר בְּאִיסוּרֵי הִנְאָה אֲמַנָּם לַמ"ש הַמ"א א"ח תְּרַמ"ט אוֹת כ' בְּשֵׁם ש"ג מִשְׁמַע אַף לְמ"ד הַלְמ"מ מוֹתֵר לְהַאֲכִיל לְחַבְרִיּוֹ וְכַתְּבֵנָה בְּאַתְרוּג יֵשׁ לְסַמְנָה עֲלִיו אֶלְמָא סְפוּקִי הָוּה אִי עָרְלַת ח"ל אָסוּר בְּהִנְאָה דִּי"ל הַלְמ"מ לְאַכִּילָה נְאֻמָּה וְא"כ מִי שְׂקִידֵשׁ אִשָּׁה בְּעָרְלַת ח"ל ל"מ אִם הִיא א"י שְׁהוּא עָרְלָה דִּי"ל דְּמְקוּדְשַׁת דְּבַתֵּר דִּינָה אֲזַלִּינָן לֹא בַּתֵּר הַנּוֹתָן וְכַה"ג פְּתַב הַמ' פ"ה מַה"א ה"א בְּקִידֵשׁ בְּאִיסוּרֵי הִנְאָה וְהִיא חוֹלָה יַע"ש אֶלָּא אֲפִילוּ יוֹדַעַת יֵשׁ לְחוּשׁ לַש"ג דְּמוֹתֵר בְּהִנְאָת עָרְלַת ח"ל וְכַעַת לֹא מְצַאֲתִי גִילּוּי לְדִין זָה וּבַהֲוֵא דְסוּפָה וְא"ח תְּרַמ"ט יֵשׁ לָנוּ אַרְיִכוּת דְּבָרִים אִין עַת הָאָסוּר פָּה וְאַי"ה בְּפָרְיִי לַא"ח יְבוּאָר: עֵינָן פְּסָחִים ס"ו א' דְּקֻאֲמַר הַלֵּל לְבָנֵי בְּתִירָא ק"ו אִיבְעִיא לְכוּ לְמִידָן וַיְבַמּוּת ז' א' דַּס"ד לְמִילָף דְּתַהָא רְצִיחָה דוֹחָה שְׂבַת מִק"ו וְהִנֵּי קְלִין וְתַמּוּרִין לְקוּלָּא הֵם וַיִּקְשָׁה לַמ"ש הַק"א דַּאִין עוֹנְשִׁין שְׂמָא יֵשׁ פִּירְכָּא וַי"ל עַמְש"ל וּמְדַבְרֵי קְדוּשׁוֹ שְׁל מְהַרְשֵׁ"א ז"ל ב"ק כה ב' בְּרַש"י ד"ה הַנִּיחָא לְמַדְתֵּי דְבָר חֲדָשׁ לְמַאן דַּאִית לִיהִּי הִיכָּא דְמוֹפְרָךְ ק"ו לֹא אֲמַרִּינָן דִּיּוּ הִינּוּ הִיכָּא דְמוֹפְרָשׁ בַּתּוּרָה וּג"ש פְּמִפּוּרָשׁ דְּמִי אַבְל הִיִּקְשָׁא לֹא.

וַיִּרְאֵה כ"ש סְמוּכִים וַיִּרְאֵה דוּקָא דְלֹא מוּכַח וּמוֹפְנָה וּבְקִדּוּשִׁין ד' ב' בַּתּוֹס' ד"ה מַעֲיָקְרָא פְּתַב מְהַרְשֵׁ"א ז"ל דְּאֲפִילוּ הִיִּקְשָׁא הָנָה מוֹפְרָךְ הִינּוּ דַּאִם אַחֲרַת יְקַח הָנָה מוֹפְנָה. וּמְסוּגִיא דַּב"ק לְלַמּוּד דְּבָר מְחוּדָשׁ וְהוּא פְּמוּ שְׂאֲגִיד דְּמַפְּץ בְּשֵׁרִץ יְלִיף מִק"ו מְפָפִין קַטְנִים וּמַת יְלִיף ג"ש מְשֵׁרֶץ וְאִם נִגַּע אָדָם בְּמַפְּץ שְׂנֵטְמָא בְּמַת וְנִכְנַס לְמַקְדָּשׁ לוֹקָה וְחַיִּיב פָּרַת וְעֵינָן בַּר"מ פ"ג מַה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ הִי"ג וְלֹא מְצִינוּ בְּשׁוּם מְקוּם שְׂיִאֲמָרוּ הַפָּד זָה וְאַמַּאי הָא בְּשֵׁרֶץ מִק"ו וְאִין עוֹנְשִׁין מ"ה וַי"ל דַּג"ש מוֹפְנִיּוֹת מַב' צְדָדִים לְלַמּוּד רַק דְּבָר זָה קַמְיָה שְׂמִיא גְלִיא דְלִית פִּירְכָּא לְהֵאִי וְעוֹנְשִׁין שְׂפִיר.

וְע"ש בַּתּוֹס' ב"ק ד"ה אָמַר: וְהִנֵּה חֲזוּת קָשָׁה רְאִיתִי בַר"מ ז"ל פַּכ"ב מַה' פְּלִים ה"א הַמַּפְּץ כו' מַת טְמֵאִין בְּמַדְרַס ד"ת וּבְשֵׁאָר טְנֻמָּאוֹת מְדַבְרֵיהֶן כַּכ"ל פְּשׁוּ"טִי פְּלִי ע"ץ. הִנֵּה

מ"ש מדבריהן י"ל דאזיל לשיטתיה דכל י"ג מדות ד"ס קרי ליה ועכ"ז יקשה שהבדל יש בין ד"ס ובין מדבריהם אמנם מדסיים בכל פשוטי כלי עץ משמע דלא הוה רק טומאה דרבנן אשר לכאורה נראה בעליל דלהר"מ ו"ל כל דבר הנלמד בי"ג מדות מדרבנן ממש שוב ראיתי בקרית ספר למהר"מ מטראני ו"ל עמד בזה ומירוצו לא הבנתי וז"ל שם מפץ במת יליף מג"ש משרץ ושרץ מק"ו מזב כו' והרב ו"ל פתב שטומאת מפץ במת ושאר טומאות מדבריהם בכל פשוטי כלי עץ ונראה דמירי במפץ של שיפה ושל גמי כפיר"ת ו"ל בפר"ע דטומאתו מדרבנן לבד טומאת מדרס והא דיליף מפכין לשאר טומאות היינו במפץ קנים אם עשאן לשכיבה דמטמא מדרס מטמא גמי שאר טומאות דשל קנים דקתני פלים פט"ז דטהורה היינו פשאין ראנון למדרס עכ"ל הנה לכאורה יאמר דה"ק דהא דיליף מפץ במת מזב היינו בעץ דמטמא מדרס מ"ה דיש לו טהרה במקנה הואיל ובמינו כו' ושל שיפה וגמי אין לו טהרה במקנה גם במדרס אין טמא מ"ה וז"ש בקרית ספר בשיפה וגמי דטומאתו מדרבנן לב"ד טומאת מדרס ירצה בזה דשיפה וגמי טומאתו מדרבנן לב"ד ולא מ"ה אף בטומאת מדרס וכאלו חסר ב' מן מלת טומאת הא ודאי קשיא שהרי הר"מ ו"ל אומר בפירושו המפץ שאורגין מן החבלים ומן הסוף כו' מת טמא במדרס מ"ה כו' ואי לומר דבשיפה וגמי מת טמא במדרס מ"ה הואיל ובמינו ר"ל מין מחצלת של עץ כו' או פדרבא עיין שבת פ"ד ב' אפ"ה במת אין טמא מפץ של גמי דאין לו טהרה במקנה ואין נעשה אב תו א"א למילף במת שיפה טמא טומאת ערב (פדין ראשון ע' תוס' ב"ק כ"ה ב' ד"ה בקמייטא) וקרא פתיב וכבסתם כו' כל טומאת מת אין פחות מזי"ן והלכך אף טומאת ערב לית ליה גם זה אינו דנהי דיוכיח ליכא מגמי דמה לגמי שפן אין נעשה אה"ט מ"א הא כ"ח טמא במת טומאת ערב וע"כ קרא דכבסתם כל היכא דאיכא לרבוני מרבין הא לא"ה עכ"פ טומאת ערב יש במת באופן שדבריו צ"ע וישוב דעת: עיין סנהדרין ע"ח ובר"מ פ"י מה' נזקי ממון ה"ז פסק פרב אשי בהיקוש אף דל"ש הטעם בשור כמו באדם כמ"ש התוס' שם אפ"ה פטור דאין היקוש למחצה ועיין פני יהושע ריש קידושין בהיקוש ויצאה והיתה דמשמע כל דל"ש הטעם אין למידין היקוש ומיהו הר"מ ו"ל פתב דבעליו במת חשובים ואין צריכים מיתה ירצה מיתה ב"ש וא"כ א"ש דלא מהיקשא הוא אלא הואיל ואלו בעלים טריפה ל"ש מיתה ב"ש ה"ה שור כה"ג פטור וחד טעמא הוא וע"ש רש"י ד"ה וגם קשה דשיפה לרבא ולא משמע כמ"ש ותוס' ד"ה שור קשה תקשי להו מריש סנהדרין ב' א' ולא מרש"י דרבנן פליגי כו' ועיין קידושין ד' ב' ד"ה מעיקרא והבן: כלל ב' אדבר בו בענין דחיית עשה לל"ת ובס' גנת ונרדים כלל ט' פתבנו בזה עתה ראיתי להאריף בו כי יש בו פמה ספיקות ואבארם אחת אל אחת בעזה"י.

הספק הא' אם עשה דחי לכמה לאונן או רק ללאו אחד ובספר ג"ו פתבנו בפשיטות דדחי לכמה לאונן וכ"כ בפני יהושע פמה פעמים עתה ראיתי שיש לעיין בזה. הספק הב' דאין עשה דוחה לעשה ול"ת אם הוא דוקא בשונוין בכל או אף עשה ול"ת שאין שונוין בכל אפ"ה אין עשה דוחה אותם.

הספק הג' הא דקיי"ל דעשה דחי לל"ת בעינן בעידנא דמיעקר לאו מקיים עשה נעשה החמור לעשה הקל דחי ולא בעינן בעידנא כמו שיראה הרואה פסחים נ"ט א' בתוס' ד"ה

אתי אם בלאנין שאין לוקין עליהם אי בעינן בעידנא או לאו ועיין בר"מ ו"ל פי"ח מה' סנהדרין.

הספק הד' הא דאין עשה דחי לעשה בשניהם שוין אם יש עם העשה ל"ת אפשר דחי לעשה חכרתה א"ד לאו דוקא חמורה לקלה דחי כמו פרת וגדול השלום ועשה דרבים. הספק הה' עשה שיש לו עדיפות מחבירו אם מצי דחי לב' עשין או לאו: והנה בהתרת ספיקות אלו ראיתי להקדים מה שנסתפקנו בספק השני דע שבתולין קמ"א א' בתוס' ד"ה לא הקשו עפ"י ריב"א ובס' ג"ו פתבנו קצת וכאן אבאר.

ביאור דבריהם הכין הוא דהקשה להם הא דאמר ל"צ דעבר ושקליה דלאו עבר דמשמע דכל דלא עבר ושקליה איתא ללאו גם עברה משמע שעבר ללאו וז"א דהלאו כמאן דליתא דמי גם עיקר קושית המקשן בהא דפריף עשה ול"ת היינו מאי אולמין' האי עשה מהאי והלאו כמאן דליתא דמי וא"כ מאי משני דעבר ושקליה דהלאו עברה אפתי מאי אולמיה גם בתירץ שנטלה ע"מ לשלחה עד שהקשה לו מאי אולמיה והא תחלת דבריו ג"כ משום מאי אולמיה ומ"ש בתירוץם יתישב זה דנדאי דנהי דלא לקי מ"מ תרין איסורין יש עשה ול"ת ופריף דאין עשה דוחה עשה ול"ת תרנויהו פהדדי ומשני דעבר ושקליה דהלאו עברה ועביד איסורא וה"א עשה דחי לעשה והקשה מאי אולמיה ומשני גדול השלום.

ואפ"ה צריף לאוקמיה דנטלה ע"מ לשלחה דאל"ה אף עשה החמורה לא דחי לעשה הקלה פיון שיש לאו עמה זולת עשה דכרת כמ"ש התוס' בנבחים ל"ג ב' ד"ה לענין עמ"ש לקמן אי"ה ולריב"א אפשר אף עשה דכרת לא דחי כמו שיראה הרוואה בפסחים נ"ט א' ד"ה אתי והבן.

ומ"מ קשיא לי מה פריף למ"ד בטלו מא"ל והא פיון דעבר בלאו אף שמקיים העשה אח"כ מ"מ לא מנתק האיסור שעבר עמ"ל פ"א מה' חמץ ומצה ה"ג ולענין מלקות בלא"ה לא לקי ריב"א. ועוד קשיא לי איף הונח להם בתירוץ זה לפירב"א דאפתי מה פריף עשה ול"ת ומאי קושיא והא צריף קרא דלילקי אף במקום מצוה דאי לאו קרא דתשלח לא הוה לקי כמו חרישה לפי ריב"א וכ"ת דקשיא ליה דבעידנא דמעקר לאו לא מקיים עשה דשילוח הגן דע"כ לציפור השחווטה קבעי לה דאי לשילוח אפשר לקיים שניהן וכיון דכן פריף שפיר למה לי תשלח לדבר מצוה דתפוק ליה דבעידניה דמעקר לאו לא מקיים עשה דשילוח הגן א"כ גם קושיתם יש לתרץ הא דאמר ל"צ דלאו עברה דכ"ז דלא עבר ללאו לקי ג"כ דלא הנה בעידניה: הן אמת למ"ש בשו"ת ח"צ ו"ל סימן פ"ג דהמשלח האם ובנים לא קיים מ"ע כפי מה שנסתפקו חכמי לופלין יע"ש הנה אפשר לאשפוחי בעידניה דמעקר לאו מקיים עשה כו' אלא שאני רואה שהסברא להיפך דאי במשלח שניהם לא מקיים מ"ע לא הנה מקשה הגמרא מידי דאין עשה דוחה עשה ול"ת דהא משפחת לה דבעי להו האם והבן לשילוח ב' מצורעים או שהיתה האם טריפה וכדומה והבן דלאו לא תקח ליכא דלקחה ע"מ לשלחה אלא שאין מקיים העשה דמשלח גם הבן וה"א לדחי עשה דגדול השלום לעשה כו' קמ"ל תשלח לדבר מצוה ולזה יש לנו לומר דאפשר לקיים שניהם ליקח הבנים ולשלח האם ואח"כ ישלחם לטהרת מצורע

וְכָל הַיָּכָא דְאֶפְשָׁר לְמַיְיָם שְׁנִיָּהֶם אַף עֲשֵׂה הַחֲמוּר לְהַקְלָהּ לָא דְחֵי דַמ"ש וְכַדְר"ל וּמ"מ
מַה שְׁהַקְשִׁינוּ קִשָּׁה.

וְהִנֵּה רַש"י פִּירְשׁ שֵׁם לְדַבָּר מִצְוָה לְטַהֲרַת מְצוּרַע וְכֵן יוֹלְדֵת וּבַס' פּוֹרַת יוֹסֵף פְּתַבְנוּ בְּזֶה.
וּמ"מ לֹא בִיָּאָר אֵי לְשִׁילוּחַ קָא בְּעֵי לֵה אֲבָל מַמ"ש קֵן יוֹלְד' הָרִי בְּעֵינְדָנָי דְמַעְקָר לָאו לָא
מְקַיְיָ עֲשֵׂה דְטַהֲרַת יוֹלְדֵת וּא"כ בְּלֹאוּ קוּשְׁיָא עֲשֵׂה וּל"ת מְצִי לְאֶקְשׁוּי וְהָא בְּעֵינָא בְּעֵינְדָנָא
עַת"ו פְּסָחִים נ"ט א' הִבִּיאוּתִיו לְעֵיל.

וְסָבוּר הֵייתִי לֹמַר שֵׁם הַתּוֹס' בְּפְסָחִים שֵׁם לְחַלְקָא בֵּין ל"ת הַחֲמוּר בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וְעֲשֵׂה
הַקָּל לֹא בְּעֵינָא בְּעֵינְדָנָא וּבִיבְמוֹת ז' א' ל"ת חֲמוּר מְעֲשֵׂה פִירְשׁוּי ז"ל דְלוֹקִין עָלֶיהָ וּא"כ
בְּלֹאנֵן שְׂאִין לֹקִין עָלֵיהֶם אֶפְשָׁר אֵין לְהֶם עֲדִיפוֹת מְעֲשֵׂה וְכַה"ג לֹא בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וּפְרִיף
שְׁפִיר עֲשֵׂה וּל"ת הוּא הָא מְשׁוּם בְּעֵינְדָנָא עֲשֵׂה וּל"ת דְשִׁילוּחַ הַקָּן לֹא לְקִי עָלֶיהָ דְנִתְּוֹק
הוּא וְכ"ת הָא צְרִיף לְמַיְיָם הַעֲשֵׂה י"ל לְמ"ד בְּטָלוּ בְּיָדִים דְנוֹקָא הָא לֹא לְקִי עָלֶיהָ
וּא"כ יִתֵּן לְכַהֵן אַחַר לְשַׁחוּט וְכַר"י דְאָמַר הֵכִין אִם מֵתָה אוֹ שְׁחַטָּה אַחַר פְּטוּר אוֹ דְקִבְעֵי
לֵה לְשִׁילוּחַ שְׁל מְצוּרַע אֲלֵא דְצְרִיף שְׁיִשְׁחוּט הַצִּיפּוֹר הָא וְיִטְבֹּל בְּדַמְיו הַצִּיפּוֹר הַחֵי
יַע"ש בַּר"מ ז"ל ה' ט"ז וּא"כ אַח"כ יִשְׁלַח אֲלֵא לַע"ע אֵין מְקַיְיָם עֲשֵׂה וּל"ת וּא"כ נִדְאִי
לֹא לְקִי וְלֹא חֲמוּר מְעֲשֵׂה וְלֹא בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וּמַש"ה לֹא מְקַשָּׁה אֲלֵא עֲשֵׂה וּל"ת הוּא
וְכ"ת אֵי בְרוּצָה לְשַׁלַּח אַח"כ לֹא יַעְקָר כָּלֵל הַלֹּאוּ שְׁל לֹא תִקַּח כְּנֶרְאָה מִדְּבַרֵי הַמ"ל
בַּפ"א מְחַמֵּץ וּמִצָּה הִבִּיאוּתִיו לְעֵיל י"ל לְדִידֵיהָ יִצְוִיר כַּמ"ש בְּאֶנְפָן א' שְׁיִתֵּן לְכַהֵן אַחַר
לְשַׁחוּט.

וְאֵנִי כְּעַת מְסוּפֵק בְּזֶה אֵי בְּלֹאנֵן שְׂאִין לֹקִין אֵי בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וְלֹא מְצִינֵי גִילוּי לְדִין זֶה.
וְהִנֵּה יֵשׁ כְּדַמוֹת רִאָּיָה מַמ"ש הַכ"מ פ"ג מַה' חֲמִיץ וּמִצָּה ה"ח וּבַמ"א א"ח תַּמ"ו אוֹת ב'
בְּשֵׁם מַהֲר"מ ז"ל דְהָא דְלֹא דְחֵי עֲשֵׂה דְתַשְׁבִּיתוּ הַמוּצָא חֲמִיץ בִּי"ט כּוֹפֶה כְּלִי מְשׁוּם
דְּבַעֲיִדָנָא דְמְטַלְטֵל לֹא מְקַיְיָם עֲשֵׂה תַשְׁבִּיתוּ וְאֵף בְּלֹא בְּטָלוּ יַע"ש וְלְכַאוּרָה יִרְאֶה דַה"ק
כִּינֵן בְּשֵׁל תוֹרָה כַה"ג לֹא הִנֵּה דְחֵי חַז"ל עֲשׂוּ חִזְוֹק לְדַבְרֵיהֶם כְּשֵׁל תוֹרָה אוֹ כְּשִׁיטַת
הַר"מ ז"ל בְּשׁוֹרֵשׁ הָא דְכָל דְרַבָּנָן ד"ת מְמַשׁ הֵם מְלֹאוּ דְלֹא תְסוּר וְהַקְלִי בְּסִפְיָקוֹן דְהֵכִי
אַתְּנוּ וְלֹאוּ שְׁבַכְלֹות כְּזֶה אֶפְיָלוּ חֲדָא לֹא לְקִי אוֹ הֵכִי אַתְּנוּ וּא"כ ש"מ לְכַאוּ' דָּאָף לֹאנֵן
שְׂאִין לֹקִין עָלֵיהֶם בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וּמִיָּהוּ אֵי אֲמַרִינָן דְמִילֵי דְרַבָּנָן יֵשׁ בְּהֵן לֹאוּ דְלֹא תְסוּר
וְעֲשֵׂה עַפ"י הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּף ל"ק לְדְחֵי עֲשֵׂה דְתַשְׁבִּיתוּ לְעֲשֵׂה וּל"ת דַּד"ס וְלְקַמֵּן אֲבָאָר
לְשׁוֹן הַמ"א בַּא"ח תַּמ"ו וְאֵי"ה בְּכָלֵל אַחַר אֲכַתְּנוּב מְזֶה.

וְעֵינָן בַּה' ק"פ בְּהַזָּאָה: וְאֵנִי תָמָה הָא דְאֲמַרִינָן בְּכַמְּהָ דְוֹכְתֵי דְכְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא וְהוּא מְסוּפֵק
וְאֵמַאי הָא עֵינְדָנָא יִלְכוּתָא דְעֲשֵׂה דְחֵי ל"ת מְפִלְאִים בְּצִיצִית וְהַתָּם בְּעֵינְדָנָא דְמַעְקָר לָאו
לֹא מְקַיְיָם עֲשֵׂה כַמ"ש הַתּוֹסֶפֶת בִּיבְמוֹת צ' ד"ה כְּנֶלְהוּ דְצִיצִית הִנֵּה שׁוּא"ת הַצִּיצִית לֹא
מִתְחִיל אֲלֵא לְאַחַר שְׁלֵבֶשׁ דְכְּסוּתָהּ מְשַׁמַּע שְׁלֵבֶשׁ כְּבָר א"כ כְּלֹאִים מִתְחִיל הָאִיסוּר
בְּהַעֲלָאָה וְעֲשֵׂה לְאַחַר שְׁלֵבֶשׁ וְלֹא הִנֵּה בְּעֵינְדָנָא וַע"ש בַּתּוֹס' דַּמַּש"ה הִנֵּה כְּלֹאִים קוּם
וְעֲשֵׂה וְלֹא יִצְוִיר בְּעֵינְדָנָא.

וְסָבוּר הֵייתִי לֹמַר דְלִמ"ד מְרַאשׁוּ לְיָיִף הִנֵּה בְּעֵינְדָנָא וְעֵינָן תּוֹס' יְבָמוֹת ה' א' ד"ה מַה
מַשׂא"כ לְמ"ד מְצִיצִית אַה"נ דְלֹא בְּעֵינָן בְּעֵינְדָנָא אֲלֵא שְׁזֶה לֹא נִיתֵן לְהַאֲמַר כָּלֵל דְבִשְׁבַת

קל"ב ב' וביצה ח' נכמה דוכתי מזכיר אימר דאמרין כגון מילה בצרעת וכלאים בציצית ואיך יצויר פלאים בציצית בעידנא פאמור.

הן אמת ושהתוס' ביבמות הניחו בצ"ע דמברכין להתעטף אשר ע"כ הנה נראה לומר דלשיטת רש"י במנחות מ' א' פירש"י דסדין בציצית אסור בכלאים מטעם גזירה והקושא ביבמות בעאי לאותביה פלאים היינו למ"ד ציצית חובת טלית הוא ואפ"ה פטרי חז"ל לסדין פשתן מציצית תכלת שהוא עיקר המצנה אלמא אתי דרבנן ומפקי ד"ת ושאיר תירץ שוא"ת שאני דמה שמניח בקנפסא טלית בת ד' פנפות בלא ציצית שוא"ת הנה ולמ"ד ציצית חובת גברא הוא וכן הלכה אה"נ דמשעת העיטוף חייב בציצית והנה בעידנא וכ"ש למ"ד חובת טלית דהנה בעידנא והתוס' לשיטתם שם ד"ה סדין דהקשו א"כ תקשי למ"ד חובת גברא מב"ש ומב"ה ופירשו בע"א דב"ש פטרי אפילו ממינם ציצית פשתן ומש"ה אמר ב"ש פוטרי"ם כו' דלמא אתי למעבד תכלת ומקשה ביבמות מסדין בציצית דמ"ה מחזיקא ומדרבנן פטור אף במינם ולובש בגד בלא ציצית לפיר"ת במנחות ואתי דרבנן ומפקי ד"ת ומשני שוא"ת שאני וע"ז הקשו התוס' שפיר הא הנה קום ועשה משא"כ לרש"י הקושא והתל' למ"ד חובת טלית הנה שוא"ת מה שמנח בקנפסא בלא ציצית או בלא תכלת שהוא עיקר המצנה ואה"כ לרש"י אסור ללבוש טלית של פשתן בלא ציצית כלל והבן זה והנה התוס' שם סיימו שם ומלשון להתעטף מוכיח בה"ג דציצית חובת גברא הוא עכ"ל ולכאורה דבריהם מקושי ההבנה מאי בעי בזה אי לחזק הקושא דבשעת עיטוף בא חייב ציצית הא כבר הוקשה להם מקודם ולמ"ש א"ש דהכי קשיא להו מדמברכין להתעטף א"כ הנה ציצית קום ועשה וכ"ת דהלקתא כשמואל במנחות מ"א א' דציצית חובת טלית הוא וא"כ הא דאמר בעי לאותבך סדין בציצית היינו מפלי קופסא שפטורין מכל וכל או עכ"פ מתכלת דהוא עיקר מצנת ציצית והנה קשיא ליה איך עקר דרבנן למצנה ד"ת אלא דציצית שוא"ת הנה אבל לבה"ג דהוכיח דציצית חובת גברא הנה קשה וכאמור סוף דבר הפל נשמע למ"ד ציצית חובת גברא הקושא בכאן מפלי קופסא ומשני שפיר שוא"ת שאני ואה"נ דאסור ללבוש טלית פשתן בלא תכלת בזמן דאיכא תכלת אלא יעשה טלית צמר או שאר מינין למ"ד שאר מינין חייבין ד"ת עינין ביבמות ה' א' וא"ח סימן ח' ולמ"ד ציצית חובת גברא הוא ע"כ הא דפריה סדין בציצית היינו דאוסרין לתת תכלת לפשתן מדרבנן או אף במינם פוטרין ומותר להלן בסדין בלא תכלת שהוא עיקר המצנה או בלא ציצית כלל כמ"ש התוס' שם במנחות מ' א' לפר"ת ובשבת במה מדליקין א"כ ע"כ דהלבישה לאו אסור הוא בלא ציצית אלא בשעה שמכוסה כבר כמ"ש התוס' ביבמות וא"כ לדין דפסקינן דעשה דחי ל"ת בעינן בעידנא ופסקינן ציצית חובת גברא ועשה דחי ל"ת יליף מפלאים וא"כ ע"כ המצנה משעת עיטוף דאל"כ לא יצויר בעידנא בכלאים בציצית כמש"ל וכיון שכן י"ל דמש"ה פסק בא"ח סימן י"ג בשבת אם נפסק ציצית יוכל ללבושה בלא ברכה בבית הפנסת אבל בחול אסור היינו דלא מקרי שוא"ת לדין דמברכין להתעטף לא הנה שוא"ת אלא קום ועשה וביבמות למ"ד ציצית חובת טלית הנה שוא"ת ומש"ה לדין בחולי אף שנפסק טלית קטן ברה"ר וצריף לפשוט כל בגדיו דהנה גנאי גדול אפ"ה אין כ"ה דוחה דהנה קום ועשה לדין פיון דבשעה שלבש הנה בלא ציצית העיטוף הנה באיסור והנה תו השהיה אח"כ מעשה פי ההוא דכלאים במס' ברכות י"ט ובמס' מכות

כמ"ש התוס' יבמות צ' ב' ד"ה פולהו הביאותיו לעיל וכ"ה אין דוחה שום מצנה ד"ת בקום ועשה ואי"ה בכלל גדול כ"ה אבאר זה.

וא"כ לפ"ז מ"ש הר"ב בא"ח סימן י"ג הא בחול כה"ג אסור דוקא כה"ג שלבשו באיסור צריף לפושטו אפי' בשוק דהנה קום ועשה לדין דהלבישה הנה באיסור העיטוף חשיב תו השתיה מעשה משא"כ אם לבש בהיתר ואח"כ נפסק א' מציצית ברה"ר אף בחול א"צ לפושטן דכ"ה דוחה בשוא"ת ול"ד לכלאים דהלבישה הנה באיסור חשיב השתיה מעשה ועמ"ל הלכות ביאת מקדש פרק שלישי בדין לאו שיש בו מעשה ונזיר שנגנס לביה"ק בשידה תיבה ומגדל ובס' ג"ו דברנו מזה יע"ש.

נמצא לפ"ז פסקן של דברים פה הם בשבת דא"א לו לעשות ציצית לא הנה מבטל מ"ע מ"ה מותר ללבוש טלית בת ד' פנפות בלא ציצית מ"ה ומדרבנן אסור וברה"ר ובבית הפנסת התירו משום כ"ה ועא"ר א"ח סימן י"ג ובחול אם לבש באיסור אף ברה"ר צריף לפשוט כל בגדיו דהנה קום ועשה ואם לבש בהיתר ואח"כ נפסק א' מציצית תו לא הנה השתיה מעשה א"ל לפשוט דגדול כ"ה: ונוראות נפלאתי עמ"ש התוס' יבמות ב' ד"ה פולהו דמש"ה הנה ציצית שוא"ת והא רב חסדא הנה בעי לאותביה לרבא סדין (יעו"ש ברש"י ד"ה אמר ליה רב חסדא כו') ור"ח אית ליה במנחות מ"ב ב' דציצית חובת טלית אליביה דרב וע"ש ברש"י ד"ה בהא ובב"י א"ח סימן י"ט וא"כ לדידנא ה"ק בעי לאותבא סדין דפטור מציצית מפל וכל ומעקרא עשה ד"ת ואהא משני שפיר שוא"ת שאני דמש"ה פטור בעודו בקופסא ומש"ה אמר נמי ב"ש פוטרין ולא אוסרין אליביה דר"ח דציצית חובת טלית כפירש"י ז"ל במנחות ואה"נ דאסור ללבושו סדין בלא ציצית דהנה קום ועשה: ונדע דראיתי להמ"א בא"ח סימן י"ג אות ח' יש בו מהעיון לכו מוכרח אני להאריך בדבריו ז"ל הנה מדבריו יראה דמש"ה הנה ציצית שוא"ת דלא אסרה תורה ללבוש בגד בלא ציצית כמו דלא אסרה תורה לכנס לבית שאין מזוזה ומעקה אלא מ"ע הוא לעשות בו ציצית ולפ"ז הא דכתב המרדכי בשם הר"י דפליג על הר"ש מדרי"ש שאוסר ללבוש בשבת בגד בלא ציצית ור"י מתיר דאין אסור ללבוש אלא שיעשה ציצית ובשבת א"א כו' הביאו הב"י בא"ח סימן י"ג ואם באנו להשוות דברי ר"י שבמרדכי עם דברי ר"י שהובא בתוס' יבמות צ' ב' ואומר ר"י כו' צריכין היינו לדחוק הרבה במ"ש התוס' דבשעת העיטוף לא מחייב היינו דלא אסרה תורה ללבוש בלא ציצית ושאר דוחקים ומ"מ מה הוקשה להם מפלאים דהתם אקרקפתא דגברא מונח שלא ללבוש פלאים והשתיה הנה מעשה משא"כ ציצית אין איסור כ"א שצריף לעשות ציצית והנה שוא"ת והרואה יראה שא"א לפרש כלל ד"ה כ"א כמ"ש ציצית בשעת העיטוף ליפא חיובא כ"א אח"כ וכיון שלבש בהיתר השתיה לא הנה מעשה והקשו עוד מפלאים ותירצו פלאים לבישה באיסור תו השתיה מעשה משא"כבציצית וכמש"ל.

ואם באנו להשוות דברי ר"י שבמרדכי עם דברי ר"י שבתו' יבמות צריכין אנו לומר דאף דציצית מ"ע לעשות לא שלא ללבוש אפ"ה הנה קום ועשה דל"ד לפסח הנאה בשבת שיושב ואין עושה מעשה לבטל מ"ע דפסח וממילא בטל יש פח ביז חז"ל לעקור דבר מ"ה בשוא"ת משא"כ ציצית בלבישתו עושה מעשה לבטל מ"ע לא ליכסי ולא יבטל מ"ע ציצית הנה קום ועשה ולזה הוצרכו לומר דבשעת עיטוף אין שום חיוב והשתיה

אח"כ לא חשיב מעשה ול"ד לכלאים וזה שנמשך קושיא שניה מפלאים כמש"ל וע"ז תינצו מה שתינצו ואפ"ה פתב שפיר ר"י שבמרדכי הלובש בשבת שרי דא"א לעשות ציצית משא"כ בחול אסור דקום ועשה הנה אי לא דכתבו התוס' ביבמות דהנה שוא"ת דבשעת העיטוף אין חיוב ול"ד לכלאים ונאמר דברי ר"י שבמרדכי א' הוא עם מ"ש התוס' ולא נצטרף לומר דב' ר"י הם.

וממ"א משמע דשוא"ת הנה דלא אסרה התורה כו' והרפיב דברי שבמרדכי עם ד"ה אהדדי. והענין בתוס' יראה כמש"ל דמש"ה הנה שוא"ת דבשעת העיטוף אין חיוב תו לא הנה השהיה מעשה.

ול"ד לכלאים שלבש באיסור: ומעתה אבוא לבאר דברי המרדכי ונ"ל גרסינו במנחות שלהי הקומץ שאני פרמלית דרבנן אומר הר"ר שלמה מדרי"ש שאסור ללבוש אם יפסק חוט של טלית שאם לובשו עובר בעשה והשיב ר"י דליתא מהא דלא הנה שדי בכרמלית דרבנן אלא דאין איסור שלא ללבוש אלא שיעשה ציצית ובשבת א"א דאטו אסור לכןס לבית שאין בו מזוזה או מעקה (בב"י לא הביא זה אטו אסור לבית ובמרדכי פתוב זה והמ"א הביאו) והנה מה דהוכיח הר"י דליתא להא דהר"ש מדרי"ש מהא דאיפסק ליה חוטא בכרמלית לא ידענא מה הוא דאי מה דמשיני פרמלית דרבנן ואפתי הנה איסור תורה מה שהולך בלא ציצית ואמאי לא שדי ליה והא מסיק ביבמות ציצית הנה שוא"ת ודוחה אף ד"ת פדמסיק בפרכות כ' ב' מלאחותו ומעיקרא ל"ק ליה ממה שהיה הולך בלא ציצית רק טלטל הנה קום ועשה משני פרמלית דרבנן.

וכ"ת דהר"ש מדרי"ש אסר ללבושו בבית הפנסת דאיכא כ"ה ור"י התיר היכא דאיכא כ"ה דאיסורא דרבנן מיהו איכא וכפי הנראה ממרוצת דברי המ"א בסימן י"ג אות ח' דר"י ותשו' אשכנזית ל"פ אהדדי ולכ"ע איכא איסור דרבנן ובשבת שרי מ"מ מה קשיא ליה אי דקשיא לי מדחזינו דלא פשט טליתו שהלך בלא ציצית אלמא שוא"ת הנה לאותביה מיבמות דאמר שוא"ת הנה ובכרות כ' דשוא"ת שרי ועוד הל"ל בקיצור מיבמות שוא"ת הנה ושרי ר"ה וגם בחול לשתי פקושית המ"א.

ולכאורה דר"י סובר דציצית שוא"ת מטעמא דלא הנהירה התורה כו' ובקושיותו הנה סבור דציצית קום ועשה הנה שהנהירה תורה שלא ללבוש בלא ציצית או הלבשה או השהיה אח"כ ומש"ה הקשה להר"ש מדרי"ש ממנחות שהלך בלא ציצית דהנה קום ועשה וה"ה דהמ"ל מיבמות ומש"ה פתב דאין איסור ללבוש בלא ציצית אלא מ"ע שיעשה ציצית ובשבת א"א וכ"ה דוחה דרבנן אמנם פכר פתבנו דהנה קום ועשה מה שלובש בגד בלא ציצית ומבטל מ"ע דציצית והא דהנה שוא"ת כמ"ש התוס' ביבמות דהלבשה בשעת עיטוף לא מחייב והשהיה לא חשיב תו מעשה וא"כ אדרבה משלהי הקומץ אין קושיא דהלבשה בהיתר הנה ונא"כ אפסיק ציצית הנה שוא"ת משא"כ ללבוש מתחלה באסור י"ל קום ועשה הנה ומההוא דיבמות הנה לאקשוי וכדכתיבנא אשר ע"כ נראה לומר דר"ת ור"י סוברים דהא דכ"ה בשוא"ת אף מצנת ד"ת היינו גנאי גדול ודרבנן אף בגנאי קטן כמ"ש כ"ז המ"א שם וא"כ שפיר הקשה לו להר"ש מדרי"ש שפוסב שאסור ללבוש בגד בלא ציצית אף בשבת ושוא"ת הנה דמשעת עיטוף לית איסור כ"א הלבשה אח"כ והנה שוא"ת השהי' כמ"ש התו' ביבמות וגנאי קטן לא הותר

שוא"ת קשה מהקומץ למה לא שדי הטלית העליון בכרמלית שהולך בלא ציצית דהוי ד"ת ושוא"ת בגנאי קטן פהתם אין דוחה אלא ש"מ בשבת אין איסור מ"ה כ"א דרבנן ומש"ה אף גנאי קטן דוחה כ"ה נכאמור ומיבמות והקומץ הוקשה לו וכדכתובנא באופן שדברי ר"י שבמרכי ושבפוס' יבמות לאחדים המה דמש"ה ציצית הנה שוא"ת דבשעת עיטוף אין חיוב והשקיה אח"כ לא הנה מעשה ולשיטת רש"י י"ל דמש"ה הנה ציצית שוא"ת דר"ח סובר ציצית חובת טלית הוא וכמש"ל אכל לדין ציצית חובת גברא הוא י"ל דציצית הנה קום ועשה בלבישה וסדין בציצית אה"נ דאסור ללבוש ועטא"ח סימן ט' בארף.

וא"כ בחול פשוטה ללבוש תחלה בפסול אסור הא נפסק ועודו עליו י"ל דשרי דהלבישה הנה בהיתר והשקיה אח"כ הנה שוא"ת ושרי מפני כ"ה ומ"מ מי יקל ראש במ"ש המ"א דלשיטת התוס' כל שאין גנאי גדול כ"כ פמו ערום אין כ"ה דוחה שום מצוה ד"ת אף בשוא"ת וא"כ בחול אף שפסק לאחר הלבישה צריך לפשוט וברה"ר אם צריך לפשוט כל בגדיו הנה גנאי גדול א"צ לפשוט אם נפסק אח"כ אבל אם לבש במזיד באיסור י"ל דפושטו בשוק אף בגנאי גדול לדין אפשר הנה ציצית קום ועשה כדכתובנא: ודע שהב"י הביא תשובה אשפנזית ושם נאמר דמותר מפני כ"ה וסיים הב"י ואינו נ"ל דל"ד יושב בפני הקהל לפושט טליתו בשוק ומשמע לכאורה דאריש דבריו ובשבת קאי תשובה אשפנזית אבל המ"א מפרש דבחול קאי והנה נראה דתשובה זו כר"י ובחול איסורא דרבנן ומש"ה בשבת שרי כמ"ש המ"א.

והב"י סיים דאין נראה לו לדמות כו' ורמ"א לא הביא דברי הב"י. וצ"ע ממ"ש הב"י תחלה דברי ר"י בסתם ולא פתב כלום ועל תשובת אשפנזית פתב דאין נראה לו וכ"ת על הדמיון קאמר דהלשון משמע דחולק על גוף הדין.

ואם לומר דהתשוב' מתיר אף בחול וכמ"ש המ"א וע"ז פתב הב"י דאין נראה דר' אשי שהיה פושט טליתו בשוק הנה גנאי גדול דאדם חשוב כר"א כו' משא"כ בבית הפנסת גנאי קטן אסור בחול נשבת שרי ולכך לא השיג הב"י על דברי הר"י דבשבת שרי ומש"ה לא הביא רמ"א י"א דבחול הוא דאוסר הב"י לא בשבת דא"כ למה ליה לאקשוני התם בשוק תיפוק ליה התם בשבת ומש"ה לא הנה שדי משא"כ בחול דהנה מ"ה אסור ללבושו בבית הפנסת ואולי דתשובה סוברת דבשבת אסור מ"ה וא"כ אמאי לא שדי בכרמלית דעכ"פ הולך בלא ציצית אע"כ דכ"ה דוחה בשוא"ת וציצית הנה שוא"ת דבשעת עיטוף אין מצוה כמ"ש התוספות ביבמות ואהא פתב דל"ד דהתם גנאי גדול וכאן גנאי קטן ומיהו הדין אמת כדכתובנא: והא דומחפק אם עלה קר ה שראה הוא אולי לאו הנה למ"ד מפלאים ב א התם ב' לאונן לא תלבש ולא יעלה והלובש קה ז שם פ' ואפ"ה עשה דציצית לא מחל ב מצריך צריכי העלאה אלא ל בפסחים אין לוקה כ"א חדא ועיין מהרש"א ז"ב משה לאונן מצריך צרים השוחט פסק על חמץ אף דב א חו"מ ביוב וב אין לוקה אלא חדא ובלח"מ פ חדא לדעת ימצא מצריך צריכי ואין לוקה (אח בואי הר"מ ז"ל בעשה מעשה אי ל לענות עוד ובפני הושע ביצה דן חזיר מה לי חד דעשה דחי דב' לאונן כמ"ש מתב עינתי לאו או ב' לאונן ואני ההדינע ל נאחיו "ח ב' דמסיק לר"ע איצטרף אמה הוא ור"י אמר דל"צ לכ"ג ונזיר שההא דחי ה"ה לשניהם

קרא לכ"ג ונזיר פניו דבכל מ לט מחבירו וחד וא"כ הדרן לכללא דהנכה לה החם וב' לאונן לא דחי חד עשה כא .

ה דקלין מכ"ג ונזיר דדחי לב' לאונן שאני הטה א הם זה אינו שנה בכל וזה ישנו בשאלה ול ה גילף במה הצד כו' ועת"ו פתובות ל"ב א' יד שפן ובמהר"מ שי"ף ו"ל. ועת"ו נזיר מ"א תוס' דאי שפתיבו דחכמים סוכרים מה לי חד לאו או ב' לאונן וצינינו לקמן נ"ח ובא"מ הגיה מ"א ונהיננו הך דהכא ומ"מ אין ראיה דחכמים פליגי אר"ע דהתוס' בדרף מ"א פתבו עוד תירוצים דראשו סתמא משמע אף נזיר וכן לדידן נפק לן דנזיר מצורע מגלח דסתמא פתיב ומתם ליכא למילף שישנו בשאלה ועיין בדרף נ"ח שם בסוגיא דגדילים ומפל אלה אין הכרח לומר דעשה דחי לב' לאונן השוין בכל ועוד מכ"ה ליכא למילף שדוחה כמה עשין שיש בה פרת בהולף לשחוט פסחו ולמול בנו פמבןאר שם ובככות כ' יי"ו ש גם הא דאמר בנזיר מ"ח לר"י איצטריף להולף לשחוט פסחו משום פרת ואמאי לא משני דעשה שאני נסבור הייתי לומר דנדאי לר"ע בעלמא עשה דוחה לב' לאונן פניו דגלי קרא דעשה דחי לל"ת דחמור מה לי כו' והתם בכ"ה דמייירי שאפשר לקבור אח"כ ע"י אחרים וליכא עשה דקבורת מתים רק כ"ה שלא יהא מוטל בבזיון וגיורת הפתוב הוא ה"א דוקא חד לאו מה דגלי גלי ויש פדמות ראיה לזה דאל"כ מנ"ל לר"ע מלאחותו דדחי כ"ה לב' עשין הולף לשחוט פסחו ולמול בנו דלמא רק לחד עשה אלא גלוי מלתא פניו דחזינן דכ"ג דוחה לב' לאונן אלמא שנה לשאר עשין ה"ה דדחי לב' עשין ומפל מקום אין זה ברור לומר פן דעשה ידחה לב' לאונן השוין בפל: עוד י"ל דע"כ אמרו בנזיר מה לי חד לאו או ב' לאונן אלא בלאונן חלוקין כ"ג ונזיר משא"כ במצנה אחת שיש בה לאונן ואזהרות פפולות מנלן דעשה א' דחי לב' לאונן דמפלאים ליכא כ"א חד אנזרה דמצריף צריכי העלאה ולבישה ותדע דהכין הוא דאל"כ מה אמר ביבמות ה' ב' למה לי לבישה הא צריף ללקות ב' וכן מראשו דהך תנא דמוקי לנזיר מצורע אין ראיה דהנה לאונן חלוקין משא"כ במצנה א' שיש ב' אנזרות ועיין פסחים מ"ז ב' אחריתה לא לחייב ובמ"ל בה' שופר ולקמן א"ה אבאר עוד באופן שלכאורה ב' לאונן במצות חלוקות פלוגתא דר"ע ור"מ ומצנה א' באזהרת פפולות לא ידענא מה אידון ביה ולהר"מ ז"ל ברבוי דלאונן לא יתרבו המלקות אפתי ב' לאונן במצנה א' י"ל דאין עשה דוחה אותם: הן אמת שיש לראות בהא דלאו דכלאים דהר"מ ז"ל לא פתב שלוקה פ' כי לדעתו ז"ל בההוא דפויטיא דוקא לאונן חלוקי' יתרבו המלקות עיין בשרש הב' אבל לשאר פוסקים י"ל דלקי בלבישה פ' דהא דמצריף צריכי העלאה ולבישה לר' יהודא דבר שאין מתכוין אסור אבל לר"ש דבר שאין מתכוין שרי מותר לאו דלבישה דק"ו מהעלאה ומוכרי פסות ממילא שרי ולהפנאה מסיק ביבמות פולא משעטנז נפקא וע"כ לומר דלקי על לבישה ב' דאל"כ לכתוב קרא דהעלאה שעטנז אצל גדילים.

וכ"ת ה"א לבישה פל תרי מיני אסור אי לא הנה פתיב פלל לבישה דיו לבמ"ה להיות פנדון עמ"ש בספר פורת יוסף בחדושינו למס' יבמות. ועוד י"ל מפסחים כ"ז ושבת כ"ז וס"ז דמוכרי פסות מוכרין פדרפן ר"ש הוא וקא לר"י גמי הכין הוא דהעלאה דומיא דלבישה כמ"ש ביבמות אבל בירורן של דברים פה הוא דנדאי לר"י אי לאו לבישה ה"א העלאה אסור אף שאין מתמם פלל ולכך פתיב דומיא דלבישה הנאת חימום הוא דאסור ומ"מ מוכרי פסות פניו שמתמם אף שאין מתכוין לכך אסור דבר שאין מתכוין ולר"ש

הוא דְּשָׁרִי מוֹכְרֵי כְּסוּת וּכ"ז לְבַתֵּר דְּגַלֵּי הַעֲלָאָה דְּוּמְיָא דְּלִבְיִשָּׁה וְאִי לָאו קְרָא דְּלִבְיִשָּׁה ה"א אַף שְׂאִין בְּחִימוֹם כְּלָל וְכַעֲיִן אֵהָל נְמִי אָסוּר וְהָא דְּאָמַר ה"א מוֹכְרֵי כְּסוּת הֵינְנו אַף שְׂאִין מְחַמֵּם כְּלָל כַּמ"ש הֶרְמֵב"ן ו"ל בְּחִדוּשָׁיו לִיבְמוֹת וְהִבְיָאוּ הֶרְשֵׁב"א בְּשִׁבְעֵי שֵׁיטוֹת שְׁעוֹמֵד בְּחִמָּה וְצַעַר הוּא לּוּ מַה שְׁנוּשָׂא עַל כְּתִפּוֹ וְאֵף לְרִש"י ו"ל שְׁפִירֵשׁ מוֹכְרֵי כְּסוּת שְׂאִין מִתְּפוּיָן לְחִימוֹם שְׁרִי לְר"י הֵינְנו מְגֻזְרֵת הַפְּתוּב דְּוּמְיָא דְּלִבְיִשָּׁה מְמַשׁ וּבְעֵלְמָא אִין מִתְּפוּיָן אָסוּר הֵכ' שְׁרִי וְאִי לָאו קְרָא ה"א אַף בְּלֵא חִימוֹם כְּלָל אָסוּר אַף לְר"ש אֵלָא שְׁהֶרְמֵב"ן ו"ל הַקְּשָׁה מִפְּסָחִים וְשִׁבְתָּ דְלֶר"י מוֹכְרֵי כְּסוּת אָסוּר.

וְאֶפְשָׁר דְּרִש"י ו"ל לִישְׁנָא דְּאֶפִּילוּ מוֹכְרֵי כְּסוּת מְשַׁמַּע מְהֵכָא נְפָקָא דְּשָׁרִי וְהֵינְנו לְר"ש דְּגַלֵּי קְרָא דְּבַעֲיָנוּ הַנְּאֻת חִימוֹם מוֹכְרֵי כְּסוּת שְׁהוּלָה לְבוּשׁ לֹא הוּא פ"ר כַּמ"ש הֶרְמֵב"ן וְהֶרְשֵׁב"א ו"ל דְּבַר שְׂאִין מִתְּפוּיָן שְׁרִי וְאֵף דְּכָאן אֵלִיבָיָה דְר"י קְיָיְמִינָן מ"מ פְּרִיף לִיהֵ לַכ"ע וְכַמ"ש בַּחֶה"ר דְּנֶהֱי דְּרַבְּנָן לֹא בַּעֲיָנוּ מוּכַח וּמְנַפְנָה מ"מ נְלִמוּד מְפָאן דְּבָכְל הַתּוֹרָה צָרִיף מוּכַח אוּ מְנַפְנָה וְכִינּוּ דְּהִלְכְּתָא כַּר"ש נְקוּט רִש"י מוֹכְרֵי כְּסוּת הֵינְנו דְּבַר שְׂאִין מִתְּפוּיָן וְלִישְׁנָא דְּגְמָרָא מְשַׁמַּע כְּפָ וְא"כ י"ל עֲשֵׂה דוּחָה לְב' לְאִינָן בְּמַצּוֹת חֲלוּקוֹת לֹא בְּמַצּוֹת א' וְכַאֲמוֹר: וְאֵגַב גְּרָרָא רְאִיתִי לְהַזְפִּיר מ"ש הַר"מ ו"ל לְבַהֲלָכוֹת כְּלָאִים וּמַנְיָן שְׁתוּכָף ב' תְּכִיפּוֹת אָסוּר מְפָנִי שְׁהַנְּצָרָף הַתּוֹרָה לְהַתִּיר כְּלָאִים בְּצִיצִית וְהֵתֵם לִיכָא כ"א ב' קְשִׁירוֹת וְהָא מִיחְדָּיו נְפָקָא וְעַכ"מ שְׁהִבִּיא קָשֶׁר עֲלִיוֹן ד"ת וְלְכַאוּרָה הֵתֵם הוֹכִיחַ דְּצִיצִית בַּעֲיָנוּ ב' קְשִׁרִים אֲבָל מְהֵכָא לֹא מוּכַח דְּבַעֲנָנוּ זֶה הֵנּוּ כְּלָאִים וּמִיחְדָּיו נְפָקָא וְתוֹדַע דְּתִינַח לְר"י לְרַבְּנָן מְנָא לְהוּ וְכַדְמִסִּיק בְּנִזִּיר דְּאִיכָא תַּבָּא דְּיִלִּיף מְרַאשׁוּ וּמִיְהוּ זֶה י"ל וּמ"מ הַלְּשׁוֹן קָשָׁה וְצ"ע כְּעַתָּה.

שׁוּב רְאִיתִי בַּס' הַכְּרִיתוֹת כְּלָל ש"ג סִימָן קַס"ד כְּתִב דְּאִין עֲשֵׂה דוּחָה ב' לְאִינָן וְהַלְּשׁוֹן שָׁם קָצַת צ"ע. עֵינָן בַּר"מ ו"ל פ"ג מַה צִּיצִית ה"ט וּבְרַאב"ד ו"ל וְשָׁם אֲנָשִׁים קָאִי וּבְשׁו"ת שְׂאֵגַת אַרְיָה סִימָן לְמ"ד מְשַׁמַּע דְּהַבִּין אַף טְוּמָטוּם כּו' אִין דוּחָה בְּכַלָּאִים וִי"ל הֶרְאָב"ד לְשִׁיטְתָּיָה שְׁסוּבֵר כַּהַר"מ ו"ל כָּל סֶפֶק מ"ה שְׁרִיָּא א"כ פְּטוּר הוּא מִשְׂא"כ לְמ"ד סֶפֶק כְּוַדָּאי אֵלָא שְׂאִין לּוֹקִין עֲלִיוֹ י"ל כָּל שְׁמַחְוִיב לַעֲשׂוֹת הַמַּצּוֹת מְסַפֵּק דוּחָה לְל"ת וּמִיְהוּ מְכַלָּאִים י"ל דְּוָקָא וְדָאִי לֹא סֶפֶק.

ע"ש הִבִּיא ד"ה חוֹלִין ק"י ב' בְּשֵׁם ר"ת דְּעֲשֵׂה דוּחָה ל"ת בְּצִיצִית אַף בְּלִילָה וְהִבִּיא דְּבָרֵי הֶרְאָב"ד ו"ל פ"א דְּתַמִּיד וְדַחֵי זֶה מִיבְּמוֹת גְּזִיזָה בִּיאָה א' אִטוּ בִּיאָה שְׁנִיָּה וְהִיא נִרְאָה לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם שׁוּב רְאִיתִי שְׁגַם הוּא חִזְקָא בְּזֶה וְאִי"ה בְּכָלֵל ג' אֲבָאָר עוֹד.

עַט"ז א"ח תצ"ח אוֹת י"ב אִי י"ט עֲשֵׂה וּל"ת כַּר"א אוּ כְּרָבָא כְּלָל ג' בּוּ אֲבָאָר מַה שְׁנִסְתַּפְקִינוּ בְּכָלֵל ב' אִי עֲשֵׂה וּל"ת דוּחִים לַעֲשֵׂה לְחוּדֵיהֶּ הִנֵּה רִש"י בַּב"מ לְמ"ד א' ד"ה הָאִי פִּירֵשׁ דְּהָא דְּפִרִיף וְהָא אִין עֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה וּל"ת אַף בְּאַבְיָדָה אִיכָא ג"כ ל"ת מ"מ אִין הַל"ת לֹא מְהִינֵי מִיֵּדִי הִבְיָאוּ הַמ"א א"ח סִימָן תַּמ"ו ב' הֵתֵם שְׁפִיר דַּהַל"ת אִין דוּחָה ל"ת דְּטוּמָא מִשְׂא"כ עֲשֵׂה וּל"ת י"ל דְּדוּחָה לַעֲשֵׂה לְחוּד דַּל"ש מָה אֲוִלְמִנִּי כּו' אֲמַנְם מִתּוֹרָתוֹ שָׁל הֶרִיטְב"א הִבְיָאוּ הַשִּׁיטָה מְקוּבָצָת שָׁם שְׁפַתְבָּ הָא דְּמִזְפִּיר לַעֲשֵׂה וּל"ת ל"ד דַּא"נ לֹא הִנֵּה בְּטוּמָאָה כ"א עֲשֵׂה לְחוּד אִין עֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה וְהָא אֲבִיָּדָה יֵשׁ עֲשֵׂה וּל"ת וְהַנְּצָרָף לְהַזְפִּיר בְּטוּמָאָה עֲשֵׂה וּל"ת ש"מ עֲשֵׂה וּל"ת לֹא דַחֵי לַעֲשֵׂה לְחוּד וְנִרְאָה שָׁם מְרִיטְב"א דְּבַאבְיָדָה יֵשׁ עֲשֵׂה וּל"פ ש"מ כְּוַדָּאָרְוֹן וְעֵינָן רִש"י שָׁם נִרְשָׁם יְבָמוֹת כ"א

לכאורה התם ליפא כ"א עשה ולא תהיה אשת המת חוצה מתקנים ע"י חליצה
דנדאי מנשואין נמי חליצה בעי ובנ"י שם פדאמרין ביבמות ג' והיינו דאמרין אימור
דאמרין דאחי עשה כו' אבל ל"ת לא דחי: שמעתי אומרים משם רב א' שהתפלא עמ"ש
מהרש"א ז"ל עירובין ק' א' בתוס' ד"ה מתן דעדיפא הנה להו להקשות דליתי עשה ול"ת
דבל תגרע ולדחי ל"ת דבל תוסיף וקא רש"י ב"מ פתב דאין ל"ת דוחה כו' ואני אין רואה
מקום לתמיה זו וכי מה עשה לו מהרש"א ז"ל ודברים ברורים פנים ואמתיים דלצרף
ל"ת לעשה לדחית עשה ול"ת לא הא עשה ול"ת דחיינ ונדאי לל"ת לחודקה דאפילו עשה
לחוד דוחה לל"ת ומהרש"א קאמר עדיפא היינו דיקשה לפי האמת קצת דקאמר ר"י הרי
עשית מעשה בידים הא עכ"פ מקנים עשה ול"ת.

הו אמת שיש לעיין בקושית התוס' שם דאין עשה דוחה ל"ת שבמקדש עיין זבחים צ"ז
ב' וכו' דאלבינה דרב אשי שם הנקשה להם פאן ז"א דנהי דמיקדש לא מוכח מ"מ מעצם
לא תשברו מוכח (עיין זבחים שם תוס' ד"ה ואחד ויש לנו הרהורי דברים במ"ש
מהרש"א ז"ל פסחים פ"ה ד"ה פשהוא וה"ה לאבני וכו' בתוס' שם כו' וקא בזבחים
כתבו התוס' דאבני נמי סובר דא"א שלא ישרף מעט אלא דמש"ה לא הנה לן להפסיד
כל המזון שבקולית כו' ומהרש"א ז"ל פתב דמש"ה א"א לקנים שניהם לאבני משום
פקע) ומיהו מ"ש מהרש"א ז"ל פסחים פ"ה א' ד"ה פשהוא י"ל קצת או דכ"א יאמר
בפסח מש"ה לא דחי דלא הנה בעידנא עת"ו זבחים ופסחים שם.

ועת"ו עירובין ק' א' ד"ה מתן דלכאורה סמכו קושיותם אמ"ש מקודם דבעולה איירי
דאי בחטאת לא הנה בעידנא (עיין זבחים פ' ב' בתוס' ד"ה בלתוס' אלא שנה שיבוש
דזה מקרי בעידנא פיון דעוסק במצוה ול"ד למ"ש התוס' גיטין מ"א א' ד"ה לישא דהתם
עיקר המצוה בגמר ביאה משא"כ הקא כל מתנה ומתנה מצוה היא: ולענין אי עשה דוחה
לעשה ול"ת שאין שונוין בכל הגה התוס' ב"מ למ"ד ב' ד"ה הא ויבמות ה' ד"ה ואפתי
מבואר מדבריהם מצורע בימי חלוטו אסור בתשמיש המטה אין ללמוד מראשו וזקנו
דעשה דחי עשה ול"ת שאין שנה בכל שגדול השלום ולמ"ד מותר מצי למילף בעשה
ול"ת שאין שונוין כ"א בזכרים ולא בזקנות אבל אלמנה לכ"ג פיון דהיא מוזהרה כאי
אין למידן מכאן ולפ"ז לדין דמצורע בימי חלוטו מותר בתשמיש המטה כמ"ש הר"מ
ז"ל פ"ק עשירי מהלכות ט"ז ה"ז ומה שגנרשם חולין קמ"א מיי"א פ"א שם בימי ספורו
א"כ עשה ול"ת שאין שנה כ"א בזכרים איפא למילף מזקנו דדחי להו עשה אבל אלמנה
מנשואין שאשה מוזהרת כאיש אין עשה דוחה כמ"ש ביבמות כ"א.

ומנזיר ליפא למילף שישנו בשאלה יע"ש: ודע דבפסחים מ"ז ב' אמרין אחרישא לא
לחייב דחזי לכסות דם צפור והקשו בתו' בשם ריב"א כתישה אמאי לא שרי ועוד י"ט
עשה ול"ת הוא. אבל בלא"ה ל"ק ואמאי הא הנה פמה לאנין פבר פתבנו לעיל בכלל ב'
דלאנין במצות חלוקין חד עשה דחי לכמה לאנין לא במצוה א' ועוד י"ל נהי דלא דחי
מ"מ לא לקי עליה משא"כ לאו ועשה הוקשו להם שפיר מההיא דשילוחם הקן קמ"א
והראשון נראה עיקר ועמ"ל פ"א מה' שופר שכתב בענין עשה דלא דחי לל"ת ועשה
והמתבאר שם מדבריו הוא כ"ע דכ"ע אית להו סברת הריב"א בחולין קמ"א דלא לקי על
הל"ת אלא הואיל ולית השתא דם צפור ומטעם הואיל קאתינן עלה הואיל לאיסורא

לא אָמרינוּ וריב"א סוּבַר הוֹאִיל לְאִיסוּרָא אָמרינוּ עוּד כְּתַב דְּאַף אֵי לִיתָא לְסַבְרַת רִיב"א מ"מ עֲשֵׂה מִמְצָנָה א' וּל"ת מִמְצָנָה אַחֲרַת וּדְאֵי לָא לְקִי דְדַחֵי לָהּ עֲשֵׂה וְהָא דְחַרְיִשָּׁה דְכִלְאִים דְחַיִּיב מִשׁוּם י"ט הֵינּוּ הוֹאִיל דְאִיסוּרָא לָא אָמרינוּ יע"ש.

וְהִיא אֶפְשָׁר לִזְמַר דְּהַתּוּס' פְּסָחִים מ"ו ב' ד"ה כְּתִישָׁה ב' קוֹשִׁיּוֹת הֵם א' שְׁהַקְשָׁה הַרִיב"א וְה"ק כְּתִישָׁה אֶמְאֵי לָא דְחֵי וְעוּד דְּהִנּוּ עֲשֵׂה וּל"ת וְנִחְדָּא קוֹשִׁיא הִיא דְאֵי דַמ"מ לָא לְקִי עַל ל"ת אֶלְמָא דַס"ל הוֹאִיל דְאִיסוּרָא אָמרינוּ א"כ מְאֵי פְּרִיָּה כְּתִישָׁה בִּי"ט מִי שְׁרִי וְאֶמְאֵי לָא הָא מִצְנַת פְּיִסוּי דָם צִיפּוֹר דְחֵי לָהּ דְּהַשְׁתָּא לִיכָּא לְתַרוּצֵי דִי"ט עֲשֵׂה וּל"ת הָא דְחֵי לְל"ת וְלָא לְקִי דְהוֹאִיל דְאִיסוּרָא אָמרינוּ וְתִירְצוּ דַה"ק אַחֲרִישָׁה דְכִלְאִים לָא לְחַיִּיב דְלָא הִנּוּ כּו' וְלָא סְבִירָא לְהוּ דְדַחֵי וְעוּד תִּירְצוּ דְהִנּוּ מְלַאכָּה שְׂאֲצ"ל דְלָא הִנּוּ אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וּפְרִיָּה כְּתִישָׁה בִּי"ט מִי שְׁרִי וְהִנּוּ צְרִיכָא לְגוּפָא וְאִין עֲשֵׂה דוּחָה ל"ת וְעֲשֵׂה.

וְאַף דְעֲשֵׂה דִי"ט אִין נוֹהֵג בְּאַנְשִׁים וְע' תּוּס' קִידוּשִׁין ל"ג ד"ה מְעַקָּה וְאַפ"ה אִין עֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה וּל"ת כַּה"ג. וּבְהָא דְהַשְׁבַּת אַבִּינָה כְּבַר הַקְּשִׁינוּ אִימָא דְכְּתַב קָרָא דְלִילְקִי עֲלֵיהּ לְפִירוּשׁ רִיב"א חוֹלִין קַמ"א: וּבְעֵינָן דְקִי"ל דְבְּעֵינָן בְּעֵידְנָא הָא לָא ה"ה לָא דְחֵי אִם לְקִי עֲלֵיהּ הִנּוּ מְפָסְחִים מ"ז לְכַאוּרָה יֵשׁ כְּדָמוֹת רֵאִיָּה דְפְרִיָּה וְהָא רֵאוּנָן לְקוֹתְשָׁן כְּלִאחֲרָא יָד וּמְאֵי קוֹשִׁיא וְהָא בְּעֵידְנָא דְמַעֲיָקְרָא לָאו דְחַרְיִשָּׁה לָא מְקַנִּים מ"ע דְכִיסוּי דְמַחְנוּסַר כְּתִישָׁה וְאֵי הִנּוּ אָמרינוּ נְהִי דְלָא דְחֵי מ"מ לָא לְקִי הִנּוּ א"ש וְהֵינּוּ לְמ"ד הוֹאִיל דְאִיסוּרָא אֶבֶל לְמ"ד לָא אָמרינוּ הוֹאִיל דְאִיסוּרָא קְשָׁה (וְעֵינָנִי בְּפָנֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּיצָה ח' כְּתַב קָצַת בַּע"א) וְעוּד הָא מִנ"ל דְהָא דִילִיף דְעֲשֵׂה דְחֵי ל"ת מְפִלְאִים אוּ מְרֵאשׁוּ וְזִקְנָו וְהִתְם בְּעֵידְנָא הָא אֵי לָא ה"ה מְלִקֵי לְקִי וְעַמ"ש כְּלָל א': וְהִנּוּ מְהָא דַב"מ לְמ"ד א' ב' מְבִנְיָן דְעֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל דְחֵי לְעֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל דַל"ש מְהָ אֶנְלִמְיָה אֶבֶל לְעֲשֵׂה וּל"ת שְׁשׁוּנָה בְּכָל לָא דְחֵי דְמַצוּרַע גְּדוּל הַשְּׁלוּם וְלְמ"ד מְצוּרַע בִּימֵי חִלוּטוֹ מוֹתֵר יְלִיף מְהִתְם הִיכָּא דְעֲשֵׂה וּל"ת אִין נוֹהֵג כ"א בְּזִכְרִים דְדַחֵי לְהוּ עֲשֵׂה אֶבֶל אִם עֲשֵׂה וּל"ת נוֹהֵג בְּזִכְרִים וְנִקְיָבוֹת כְּלִאוּי כְּהוֹנָה אֶלְמָנָה לַכ"ג אִין דוּחָה כַּמ"ש כ"ז לְעִיל.

וּז"ש רִש"י שְׁם דְאִין הַל"ת מְצוּרַרְף הָא לָא ה"ה הִנּוּ עֲשֵׂה דְחֵי לְעֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל אֶלָּא שְׁשׁוּנָה הַל"ת מְבַטֵּל ל"ת חֲבִירוֹ. וְהִנּוּ יוֹדַע דְאַף דְנֶאֱמַר דְעֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל דוּחָה לְעֲשֵׂה וּל"ת שְׁשׁוּנָה בְּכָל אִין נוֹהֵג כ"א בְּזִכְרִים יְלִיף מְרֵאשׁוּ וְזִקְנָו מְשֻׁמַּע בֵּין כְּהוּ וְיִשְׂרָאֵל דְדַחֵי הֵינּוּ הִיכָּא דְשְׁנִיָּהֶם אִין שְׁוִין בְּכָל אַף דְעֲשֵׂה אִין שְׁוִין בְּכָל תּוֹ לָא דְחֵי עֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל וּמַש"ה אֶלְמָנָה לַכ"ג לָא דְחֵי אַף דִי"ל עֲשֵׂה דְבַתּוּלָה ל"ש רַק בְּכַהֵן וְלָא בְּאַשָּׁה יְקַח אִשָּׁה מְשֻׁמַּע אֶפְהֵן וְלָא כְּתִיב יְקַחוּ וּמְדַר"י אָמַר רַב לָא נִפְקָא עֵינָן יְבָמוֹת כ"ד ב' וּמְלָא יְקַחוּ לָא יְלִיף דְשְׁאֲנֵי לְאוּי דְחַמִּירֵי וְנְהִי דְלָאו שְׁשׁוּנָה בְּכָל מְשֻׁמַּע דְנוֹהֵג בְּנָשִׁים אֶבֶל עֲשֵׂה לָא וְכִלְאִים דְנוֹהֵג בְּנָשִׁים דְפְרִיָּה לְמֵאֵי חֲזִי אִין רֵאִיָּה דְשְׁלָא בְּעֵידְנָן עֲבוּדָה אַף לְכַהֵן אָסוּר.

וּבְתַיְבַת גְּמָא כְּתַבְנוּ מְזַה. וִי"ט עֲשֵׂה וּל"ת וְאִין שְׁרִיפַת קְדוּשִׁים דוּחָה עֲשֵׂה וּל"ת אֶלְמָא אַע"ג דְעֲשֵׂה אִין שְׁוִין בְּכָל כִּינּוּ דְל"ת שְׁוִין בְּכָל לָא דְחֵי לָהּ וְע"ל עֲשֵׂה דְנוֹתֵר ג"כ אִין נוֹהֵג בְּנָשִׁים י"ל דְשְׁלָא בְּזַמְנוֹ נְשָׂרְף בֵּין בְּיוֹם וּבֵין וּבִלְיָלָה נוֹהֵג בְּנָשִׁים עֲתוּס' קִידוּשִׁין גְּבִי אוֹתוֹ וְלָא אוֹתָהּ וּל"ג גְּבִי מְעַקָּה וּפ"י שְׁם בְּאֶנְפֵן דְעֲשֵׂה הַשְּׁוִין בְּכָל אִין דוּחָה לְעֲשֵׂה שְׁשׁוּנָה בְּכָל אִם יֵשׁ עֲמָה ל"ת שְׁשׁוּנָה בְּכָל: הֵן אֶמַת שְׁרֵאִיתִי לְהַשְׁקִיטָה מְקוּבָצַת ב"מ שְׁם עֲלָה דְעֲשֵׂה דוּחָה עֲשֵׂה וּל"ת שְׁשׁוּנָה בְּכָל הַקְּשָׁה מְאֶלְמָנָה לַכ"ג וְתִירְצֵן דְנוֹהֵג

בנקיבות מלא יקחו ואפשר אף עשה בתולה ולא בעולה נוהג בנשים יע"ש הנה מסופק בדבר זה ומ"מ א"י דא"צ דעשה דבתולה אין נוהג בנשים פ"ן דל"ת נוהג בנשים תו ליכא למילף מראשו וזקנו דמצורע דתרונייהו אין נוהגים בנשים וכאמור נראיתי להר"מ ז"ל בפ"א מהל' נערה ובתולה שפכת וז"ל היתה אסורה מחייבי עשה או שניה הר"ז לא ישאנה שזאמר ולו תהיה לאשה הראויה לו ומדכתב ואפי' מחייבי עשה ולא רבותא יותר מחייבי לאוין דה"א גיטי עשה ונדחי ל"ת כדפריה בכתובות מ' א' ואף דעשה קום ועשה דוחה לעשה דשוא"ת עפ"י פתובות מ"ם א' ובמ"ל ה' נערה ובתולה בשם הרשב"א ז"ל להקדיא פ"ן מ"מ הו"ל בקיצור אפילו חייבי לאוין ועמ"ל מ"ש בשם מהר"א ששון והאריה דאף חייבי עשה אין ראויה כל הטורח הזה למה יע"ש והנה י"ל דהר"מ ז"ל רבותא גדולה אשמעינן פי בכתובות מ' א' אמרינן אלו אמרה לא בעינא מי איכא לעשה ופי' פני יהושע ז"ל דלגבי דידה יש לאו וליכא עשה ודברים ראויין אליו ועיין בשיטה מקובצת ובתיבת גמא פתבנו מזה ומשא"כ בעולה לכ"ג אם נאמר דאין אשה מוזהרת א"כ שרי דלדידה עשה דוחה לעשה דשוא"ת ולדידה לית איסור אפ"ה אסור מקרא דלו תהיה לאשה הראויה לו וז"ש הכ"מ מ"ש רבינו חייבי עשה מהא דאמר א"ב בעולה לכ"ג מוכח דאפילו בעולה לכ"ג אין ראויה מקרי יע"ש וא"כ ת"ל בלאו קרא אלו אמרה לא בעינא ליתא לעשה ובעולה לכ"ג איצטריה קרא דלו תהיה הראויה לו: ובזה י"ל מ"ש התוס' פתובות שם דמה פריה לדחי הא כתיב אשה הראויה לו ובאמת למה לי קרא וי"ל אם נאמר באמת דעשה דחי ל"ת שיש בה פרת עיין ריש יבמות במהרש"ל ז"ל ומהרש"א ז"ל נוקי קרא לח"כ הא חייבי לאוין לדחי ובאמת צריה קרא לחייבי עשה שאין שוין בכל דלא מוזהרת האשה ל"ש אלו אמרה כו' וכפי' פני יהושע וכדכתבנא דה"א עשה דקום ועשה ושנה בכל לדחי לעשה דשוא"ת ואין שנה בכל.

נראיתי לזה"ר ביבמות פ"ד ב' דלא יקחו תיפוק ליה דהיא מוזהרת אלפני עור וי"ל דצריה ללקות יע"ש א"כ משמע עשה דבתולה ג"כ היא מוזהרת עכ"פ משום לפני עור והמעין ברמב"ן ביבמות לא ברירה ליה האי מלתא וגם י"ל דכל דהיא מוזהרת ל"ש לפני עור עיין ב"מ פרק פהן כו' ובשו"ת אמונת שמואל ועוד כפי הנראה שנה שיבוש דהוא מותר דדחי ליה גבה לפני עור ובדידה ליכא עשה דבתולה וא"ש דהיא דיבמות פ"ד דצריה לא יקחו כה"ג באונס גרושה בתולה מאירוסין ונחלה שנולדה מפסולי כהונה.

ועיין ברמב"ן שם או גליף כ"ה מלאו לא יקחו או לא ועשין י"ל דלא גליף. והא ליכא למימר בעולה לכ"ג אם בא עליה הנה חללה ויש לאו ועשה זה שבוש אם דחי לית אסורי כהונה.

ואפשר ז"ש רש"י שם להזהיר זונה ונחלה רבותא קאמר דגרושה יצויר מאירוסין ונחלה זונה באונס איה יצויר אבל יצויר חללה נולדה מפסולי כהונה זונה שלא פדרפה וקנס ולא תהיה שייכים כה"ג גוהבן: עיין בס' הפרייתות ש"ג סימן קס"ג כתב בפירושו דעשה דחי ל"ת שיש פרת וזה במהרש"ל ביבמות ג' ב' בתוס' ד"ה ל"ת ומ"מ צ"ע דרבא דהוא בתרא אמר ערוה ל"צ קרא ומה לי חומרא רבה או זוטא לא קאי במסקנא: עוד אבאר לה הא דאמרינן אי אמרה לא בעינא ליתא לעשה פירש בפ"י הביאותיו לעיל אמנם הרשב"א ושאר מפרשים פירשו בפשיטות דעשה דתליא ברצון אדם קיל ולא דחי

ללאו אף אי אַמרה בעינא והקשה בשיטה מקובצת ב"מ דא"כ מ"ע דכיבוד דתליא ברצון
אדם למה קרא דלא דחי יע"ש ועיין ביבמות כ' ב' הקשה ריב"א פ"ג דאין מתעברת
מביאה א' וביאה שניה אסורה משמע דאי הנה ביאה שניה מותרת א"ש והא בעידנא
דמעקר לאו לא מקנים עשה ועוד דאין אשה מתעברת בהעראה ולא הנה בעידנא וכפי
מה שתי' הר"י שם א"ש דבעינן שיהא היבם ויבמה ראויין להקמת שם ועיין גיטין מ"א
א' בתוס' ד"ה לישא שפתיב דבגמר ביאה ראוי' להתעבר.

וע"ש ע"ב חילוקי דינים בין עשה דפשיעה ואי"ה במ"א יבואר עוד: ואגב גררא ראיתי
להביא פאן מ"ש המ"ל פ"א מה' נערה ובתולה ופ"ז מה' תרומות פלפל אי איסור דרבנן
הנה כד"ת יע"ש ומשניות י"ל יש פח פ"ד חכמינו ז"ל בשוא"ת אמנם בה' פרה אדומה
פ"ג והוא משנה פ"א דפרה דבילה שנפלה למי חטאת נטלה ואכלה חייב מיתה וכתב
הר"י קרקו"ס ז"ל דא"ל דהמים נטמאו ונטמאו לדבילה דמ"מ המים גופא אה"ט לטמא
אדם וכלים וכ"ש אוכלין ואמאי לא נטמא הדבילה בנפילת' למים ויהיה פטור ממיתה
כדין האוכל תרומה טמאה מקרא דמתו בו כי יחללוהו פרט כו' ונהי דהא ל"ק בפעשה
שאוכלה נטמאת דנגע בה די"ל טומאה ואכלה באין כא' אפשר דחייב כה"ג או דטמא
מקודם מ"מ קשה פ"ג דנפלה למי חטאת נטמאה מיד ואיך יחייב האוכלה אותה ואם
נאמר דשלא בכונת מגע לא נטמאת זה ליתא דכ"ש מאדם וכלים ופרה ששתה מי חטאת
כו' ונהי דאדם לא נגע במים דאל"כ טמא למים אח"כ אלא הוציא בכוש או קיסם מ"מ
הדבילה תטמא למים ואיך יאמר הר"י בטורה המים טהורים וגם על ת"ק קשה איך
אוכלה חייב מיתה הא המים נפסלו בהגיעם לדבילה דהדבילה טמאה ומטמאה למים ואם
נאמר דגזירת הכתוב היא דמי חטאת מטמאין אחרים והם אינם מיטמאין בנגיעה זו למי
חטאת בב"א מ"מ קשה הדבילה טמאה שנגע בה במי חטאת ואיך יתחייב האוכלה מיתה
תרומה טמאה פטור וזו קושית הר"ש בפ"י המשניות וע"ש בר"מ ז"ל שפתיב שטימא
בעת אוכלה אותה ובר"ש שהביא התוספתא יע"ש וצ"ע: ונדע שפסבור הייתי לומר מ"ש
הר"מ ז"ל בה' נערה ובתולה פ"א הייתה אסורה אפילו מחייבי עשה או שניה לא ישאנ"ה
נמצא דבר ערוה ה"ז יגרשנה בחייבי עשה כתב לא ישאנ"ה הא נשא אין מגרשה דאיכא
עשה ול"ת לא יוכל לשלחה ועשה ול"ת אלימי בהצטרפם יחד מעשה לחוד ואף שפתיב
רש"י ו"ל ב"מ א' דאין מצטרפין היינו נגד עשה ול"ת כמש"ל ובפירוש אי אמרה לא
בעינא היינו כפי' הרשב"א ז"ל דעשה דתליא ברצון לא יליף מפלאים משא"כ עשה
החמור לעשה הקל א"צ למילף מפלאים דסב"א הוא דעשה לל"ת צריף קרא דל"ת חמור
וא"כ אף בכה"ג אפשר דדחי משא"כ לכנוס מה אולמיה דלא כס' הרשב"א ז"ל שהובא
במ"ל פ"א מה' נו"ב דקום ועשה לא דחי לשוא"ת וה"ה שניה יש פח פ"ד חז"ל בשוא"ת
משא"כ לגרש עיקר דבר מ"ה בקום ועשה משא"כ נמצא דבר ערוה דאיכא עשה ול"ת
כמ"ש בתוס' פתובות שם יגרשנה אלא שנה אינו דהא כתב בהלכה זי"ן דכ"ג שאנס
בתולה אם פנס מוציא בגט והדברים ק"ו ומה בעולה לכ"ג דליכא כ"א עשה לגבי דיניה
כפי צד הא' שציידנו לעיל וכשמגרשה עובר בעשה ול"ת אלמא דאין עשה ול"ת דוחין
לעשה דבתולה שאין שנה בכל והטעם דאי אמרה לא בעינא ליתא לעשה ואפשר לקנים
שניהם מקרי (או מקרא אשה הראוי לו) וכן יראה ממ"ש הר"מ ז"ל פ"ג מה' אלו ולמה
לא ידחו במוציא ש"רואנס עשה לל"ת והרי עשה ול"ת קיימין ועפ"י פתובות כתב

דמש"ה פתב הר"מ ו"ל שְׁנֵי־לָא יִשְׁאַנְהוּ דְלִגְבֵי דִידָהּ לִיכָא עֲשֵׂה וּבפ"ג מִשְׁמַע דְסִכְרָת
הר"מ ו"ל הוא דְאֶפְשָׁר לְקַיְיִם שְׁנֵי־הֶם מְקַרְי: וְהָא לָא קִשְׂיָא אַמְאֵי בְכֻנְס בְּעוּלָה יִגְרֵשׁ לָא
יִגְרֵשׁ וְלֹא יָדוּר עֲמָה וְלֹא יַעֲבֹר עַל ל"ת דְּלֹא יוּכַל לְשַׁלְחָהּ וְנָהִי דְאֶסוּר לְדוּר עֲמָה דְעֲשֵׂה
וּל"ת לָא דְחֵי לְעֲשֵׂה הוּאִיל וְאֶפְשָׁר לְקַיְיִם שְׁנֵי־הֶם כּו'.

וּבְשַׁלְמָא נְמָצָא דְבַר עֲרֻנָה י"ל. וי"ל דְעֲשֵׂה בְתוּלָה וְלֹא בְעוּלָה בְקִידוּשֵׁין דְאֶגִּידָא בְּיָה
אִיתָא וְצָרִיךְ לְגַרְשׁ בַּע"כ אַף אִי אֶמְרָה בְּעֵינָא לִיה (וּמִיָּהוּ הָא לִיכָא לְמִימַר עֲשֵׂה דִידָהּ
דְמַצְוָה עַכ"פ מְשַׁבֵּת קִשְׂיָה אִי אֶמְרָה בְּעֵינָא וְעוּד וְכִי אֶמְרִים לְאָדָם חֲטָא בְּשַׁבִּיל שְׂיִזְנָפָה
חֲבִירוֹ וְעַפְחֵי וי"ט מ' א"ב ובמ"ל יע"ש הֵיטַב.

בְּאִנְפֹן שְׁיֵשׁ לֹמַר מ"ש הר"מ ו"ל לָא יִשְׁאַנְהוּ אֶשְׁנֵי־הֶם קָאִי דָאֵם פְּנִס אִין מְגַרְשׁ דְהִנָּה עוֹקַר
דְבַר מ"ה בְּקוּם וְעֲשֵׂה וְהַבֵּן וּלפ"ז בְּשְׁנֵי־הֶם י"ל אִם פְּנִס אִין מוֹצִיא וְלֹא יָדוּר עֲמָה וּבְחִינְיָבֵי
אִשְׁה מְצָרֵי וְאֶדוּמֵי יֵשׁ גַּם כֵּן לְסַפֵּק כַּה"ג וְכִדְאֶמְרֵן: שְׂאֵלָה פְּלֵאִים בְּצִיצִית שְׂרֵי בְּזִמְן
דְאִיכָא תְּכַלֵּת אַף פְּשִׁתָּן לְצַמְרָה הוּאִיל וְתַכְלֵת הַתֵּר בְּפִשְׁתָּן אִם הַטְּלִית שְׁל פְּלֵאִים בְּעֲצָמוֹ
אִי שְׂרֵי.

תְּשׁוּבָה אֲשִׁיב בְּקִצְרָה בְּכַתּוּבֹת מ' א' אִי אֶמְרָה לָא בְּעֵינָא מִי אִיתָא לְעֲשֵׂה יֵשׁ ב' פִּירוּשֵׁי
א' לְגַבֵּי דִידָהּ לִיכָא עֲשֵׂה ב' דְעֲשֵׂה דְתַלְיָא בְּרַצוֹן הָאָדָם קִיל כַּמִּש"ל וְעֵינֵין בְּרִיטְב"א
פְּתוּבֹת פְּפִי הַנְּרָאָה הִבִּיא שָׁם ב' פִּירוּשֵׁים וְכַלְאִים בְּצִיצִית קִשְׂיָה הָא אִיבְעֵי לָא לְכֹסִי
טְלִית בַּת ד' כְּנֻפֹת אוֹ יַעֲשֵׂה קָרָן א' עֲגוּל וְעֵינֵין פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ פְּתוּבֹת הַרְגִישׁ קִצַּת בְּזָה
וְתִירֵץ דְהַתוּרָה לָא אֶסְרָה לְלַפְנוֹשׁ טְלִית בְּלֹא צִיצִית אֶלְא אֶמְרָה דְיַעֲשֵׂה צִיצִית הִנָּה לָא
אֶפְשָׁר וְהִינְנוּ כַּמ"ש הַמְרָדְכֵי עֵינֵין א"ח סִימָן י"ג דְאִין אִסוּר לְכֻנְס לְבִית, בְּלֹא מְזוּזָה
וּמַעֲקָה א"כ הִנָּה לָא אֶפְשָׁר מִשְׂא"כ טְלִית פְּלֵאִים בְּלֹא"ה אִסוּר לְלַפְנוֹשׁ תּוֹ לָא דְחֵי.

וּבְכַתּוּבֹת לְמ"ד א' א"ב בְּעוּלָה לְכ"ג לְכַאוּרָה כַּפִּי דְאִי אִמַר' הָעֲשֵׂה קִיל דְאִי הַפִּי לְגַבֵּי
דִידָהּ כּו' בְּעוּלָה הִיא אִינָה מְנוּזְהֵרַת כַּמִּש"ל דְבִיבְמוֹת פ"ד ב' מִשְׁמַע דְעֲשֵׂה שְׂאִין שְׁנֵי
בְּפַל תַּלְיָא בְּב' תִּירוּצִים שָׁם אִי נְשִׁים מְנוּזְהֵרִים.

וְחַלְלָה לִיכָא דְמוֹתָר לִיכָא אִסוּרֵי כְּהוֹנָה כַּמִּש"ל עֵינֵין רִישׁ תְּמוּרָה אֲנוּס שְׁגִירֵשׁ אִם כְּהֵן
לוֹקָה וְאִינוּ מְחֻזֵּר וְלֹא אֶמְרִינֵן דְלִיתֵי עֲשֵׂה וְלִדְחֵי ל"ס מִשְׁמַע אַף בְּלֹאֲנוּן שְׂאִינֵין שְׁנֵי
בְּכּוּל נְמִי אִיתָא לְהַךְ סְבָרָא דְעֲשֵׂה דְקִיל לָא דְחֵי אַף לְלֹא שְׂאִין שְׁנֵי בְּפַל דְמַנְלָן לְהַקֵּל
וְכ"ש אִם נֹאמַר דְנְשִׁים אִין מְצוּוֹת עַל פְּלֵאִים עַת"ו יְבָמוֹת ד' א' וְקִדוּשֵׁין ל"ג דְּוּוּקָא
דְּוָמְיָ דְהֵתָם דְאִין תְּלוֹי בְּרַצוֹן אָדָם.

וְעֵינֵין מְנַחֹת מ"ג א' רַב יְהוּדָא רְמֵי צִיצִית כּו' קְסָבֵר מ"ע שְׁלֹא הַז"ג וְאַכְתִּי סוּמָא פְּטוּר
מְצִיצִית עַת"ו ב"ק פ"ח דְרִאָתָם אוֹתוֹ וְהִנָּה מ"ע שְׂאִין שְׁנֵי בְּפַל אַפ"ה נְשִׁים חֲזִיבוֹת י"ל
דְגִלְיָה מְסוּמְכִין מְפֵלֵאִים עַת"ו יְבָמוֹת ד' א' ד"ה לָא תִלְבַּשׁ.

וְעֵינֵין יְבָמוֹת ד' ב' דַּח"ל מ"ה רְמֵי לִיבּוּם לְכַאוּרָה הָא תַּלְיָא בְּרַצוֹן הִיבָם אִי בְּעֵי חֲלִין
לָה וְנָהִי דַא"א לְקַיְיִם שְׁנֵי־הֶם מְקַרְי דְחַלְיָה בְּמָקוּם יְבוּם לָאו פְּלוּם הִינְנוּ שְׁנֵי מְצוּוֹת
אַחֲרַת דְאִי כְּאָבָא שְׂאוּל מַה פְּרִיךְ מִבְּעַלּוֹ קְנוֹ לְרַבָּא וּר"ל דְלִמָּא בְּרִייתָא פְּחֻכְמִים וְהֵם
כְּאָבָא שְׂאוּל מ"מ תַּלְיָא בְּרַצוֹן הָאָדָם וְלֹמַר דְלֹא שְׂאִין שְׁנֵי בְּפַל אַף עֲשֵׂה דְקִיל דְחֵי הָא
מְנָלָן וְעוּד דְמִשְׁמַע דְאֶף ח"ל הַשְּׁוִין בְּכָל מ"ה רְמֵי לִיבּוּם וְעֵינֵין בַּא"ע ה' יְבוּם.

עיינן פֿסחים נ"ט א' מת"כ בע"פ דוחה לעשה דהשקמה ל"ש חטא בשביל שיזכה חבירו עיינן תוס' שבת ד' ועירובין ל"ח וגיטין מ"א ואי"ה במ"א יבואר עוד: והוי יודע פהו שאנס בתולה ונשאה וגירשה ונשאה הנולד חלל דתו לא ניתן לדחות פלל וכמו שאבאר אי"ה לקמן אלא באנס בתולה ח"ל השוין בכל ונשאה אי הנולד חלל דלגבי דידי' י"ל עשה דחי ל"ת ולא איסור ולא קרינו לא יחלל זרעו ודידה איפא איסור ח"ל דליתא לעשה כפי' הא' בכתובות י"ל דתלוי בדידה וכ"ת דעובר על לפני עור זה אין מאיסורי פהונה ולא הנה חלל ומ"מ נראה דלגבי דידה איסור פהונה הנה ג"כ הנולד חלל.

ויש לנו הרהורי דברים במ"ש התוס' ריש יש מותרות פ"ד א' ד"ה וקא וד"ה ולא דחלה עשה ול"תא"כ אלמנה מאירוסין נמי עשה ול"ת כפי' ה"א של רבא יבמות כ' ב' ובאמת הדר ביה ונאמר דליכא עשה אם לא שפאמר דתוספת סוכרים דכ"ה יש בו עשה דקדושים ומכ"ג הוא דהדר ביה דקדושים קאי אגרושה ונחלה זונה לא אלמנה לכ"ג בפ' אמור ודוחק ועוד דלפ"ז גרושה כו' לכ"ה ולכ"ג מ"ה לא רמיא ליבום ובר"מ ז"ל פרק עשירי מהלכות יבום ה"י וי"ג משמע פן דוק בדבריו שפכת ומה"ד שיתייבמו וקדושים תופסין א"כ קאי אחיבי לאוין ותיבי עשה אמאי וכ"ת קום ועשה דחי לשוא"ת מ"מ אלמנה לכ"ג מן הנשואין אמאי וע"כ מיבמתו מרבי לה יע"ש וצ"ל דה"נ קאמר דמה ראתי לרבות חייבי עשה ול"ת משום דח"פ לית בהו תפיסת קדושים בעלמא משא"כ עשה ול"ת תפסי בהו קדושים ואי תפסי בעי יבום עמ"ל מה שנסתפק אין מקומו פה: ומדברי התוס' יבמות כ' ב' ד"ה אמר למדתי דאין ב' עשין דוחין לעשה ול"ת יע"ש ועדיין יש לספק דאפשר ב' עשין דחין לחד עשה דל"ש מה אולמיה עמ"ל הא"ב ופרשת דרכים דף ס"ט ע"ד חייבי עשה עם ל"ת י"ל דאי מיבם א"צ גט ועיינן מהרש"א ז"ל יבמות כ"א ובס' פ"י.

ובר"מ ז"ל פ"ו מה' יבום דאין קונה קנין גמור משמע דקצת קנין יש ואי הנה חייב פרת אין קנין פלל ועמ"ל שם בח"ל אם ייבם וגרשה וכנסה אין פרת הואיל ואשתי ולדידי צ"ע דמתו יבמות כ"א לא משמע פן הואיל וע"י דחי' לא נעשית פאשתו: סוף דבר הפל נשמע דעשה אי דחי לב' לאוין לכאורה במחלוקת היא שנויה בנזיר פדאמרן ועשה השנה בכל דחי לעשה שאין שנה בכל דל"ש מה אולמיה פמבואר בב"מ למ"ד א' ועשה ול"ת אין מצטרפין אף לדחות עשה לחוד פמבואר בשיטה מקובצת שם ואי נשים מצוות על לאו שאין שנה בכל בכ"ה עיינן בחידושי הרמב"ן יבמות ריש יש מותרות וצ"ע גם עשה שאין שנה בכל פתבנו לעיל דצ"ע ועשה אי דחי לל"ת שיש פרת מחלוקת מהרש"א ומהרש"א ז"ל ריש יבמות ובס' הפרייתות כמש"ל ועשה לעשה ול"ת שאין שוין בכל תליא במחלוקת אי מצורע בימי חלוטו מותר בתשמיש כמש"ל אבל אי הל"ת שנה בכל אף דעשה אין שנה תו לא דחי להו עשה שנה בכל.

והיכא שיש עשה ול"ת ויש עשה פנגדם אי עבר וקיים העשה אי לקי על הל"פ יש בו מהספק עיינן חולין קמ"א ופסחים מ"ז ב' כמש"ל. והיכי דליכא בעידנא נראה דלקי דמפלאים ליכא למילף ועיינן פסחים נ"ט א' וזבחים.

ל"ג ובספ' ג"ו. וְעֵדֵינוּ יֵשׁ לָנוּ אֵלֹו סְפִיקוֹת עֲשֵׂה וּל"ת שֶׁהוּ"ג וְיֵשׁ עֲשֵׂה שְׁאִין הוּ"ג וְאֲשֵׁה
עֲבָרָה וְעֲשֵׂתָה הַעֲשֵׂה שְׁאִין ז"ג אִי לְקִי עַל הַל"ת ע' תו' קִידוּשִׁין ל"ג א' ד"ה מַעֲקָה וְעֲשֵׂה
דְּעָדִיף מִסְחָרְיָה אִי דוֹחָה לִכ' עֲשִׂין.

וְעֲשֵׂה דְאִין שְׁנָה בְּכָל דוֹחָה לַל"ת שְׁשֻׁנָה בְּכָל הֵינְנוּ לְמ"ד מְכַלְאִים וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת אֲבָל
לְמ"ד חֲטִיבוֹת אוֹ מְזַקְנֵנוּ אֲפֹשֶׁר דְּוֹקָא עֲשֵׂה הַשְׁנָה בְּפֶל. וְע' תו' יְבָמוֹת וְנָזִיר מ"א וּמ"ח
וּנ"ח וְהֵנָּה בְּיֵשׁ ב' עֲשִׂין וּשְׁנִיָּהֶם קוּם וְעֲשֵׂה מָה אֲוֹלָמִי צ"ע דְּלִכְאוּרָה יֵשׁ בְּרִירָה בְּיָדוֹ
לְעֲשׂוֹת אֵיזָה שְׁיִרְצָה וְאִי א' הַגִּיעַ זְמַן וְא' לֹא הַגִּיעַ יְקִיָּם אוֹתָהּ שְׁהַגִּיעַ זְמַן וְאִי א' קוּם
וְעֲשֵׂה וְא' שׂוֹא"ת לְמ"ד דְּחִי לְשׂוֹא"ת שְׁפִיר וְלְמ"ד דְּלֹא דְחִי שׂוֹא"ת עֲדִיף וְעִיָּין שְׁיִטָּה
מְקַנְבָּצֵת ב"מ לְמ"ד וְצ"ע בְּכָל זֶה: פֶּלֶל ד' בּוֹ רְאִיתִי לְבָאָר לְשׁוֹן הַר"מ ו"ל פ"א מְה"א
ה"ד וּפ"ב מְהֵלְכוֹת נְעֵרָה וּבְתוּלָה הִי"ז וּפִי"ב מְהֵל' א"ב הִי"א וִי"ב וִי"ג וִי"ד הֵנָּה פ"א
מְה"א מְשֻׁמַּע דְּעַת הַר"מ ו"ל אֲפִילוֹ בִּיאָה א' וְלֹא הַפְּקִירָה לְכָל הֵנָּה קִדְּיָשָׁה וּבְהֵל' נו"ב
מְשֻׁמַּע דְּבַעֲיָנוּ שְׁתֵּהִיָּה מְוִפְקָרְת לְכָל וּבְכ"מ פְּתַב שְׁסָמָךְ בְּפ"א מְה"א עַל הַלְכוֹת נו"ב.

וְהֵנָּה פ"ד מְה' מְלָכִים (פ"ד) פְּתַב הַר"מ ו"ל פֶּלְגֶשׁ אֶסוּר לְהִדְיוּט הֶבִיאוּ ג"כ הַכ"מ פ"א
מְה"א מְשֻׁמַּע דְּאַרְף אִין מְוִפְקָרְת לְכָל. וְדַבְרֵי הַר"א ו"ל נְרָאִים ג"כ פְּסוּתָרִים דְּפ"א מְה"א
פְּתַב שְׁתֵּהִיָּה מְוִפְקָרְת לְכָל וּבְהֵל' נו"ב הִטִּיל עוֹד תְּנָאִי שְׁתֵּהִיָּה עוֹמְדַת בְּקַנְבָּה שְׁל זִוְנוֹת.

וְהֵנָּה פֶּלְגֶשׁ י"ל כָּל שְׁמִפְקָרְת עֲצָמָה אַף לְאָדָם א' הֵנָּה קִדְּשָׁה אֲבָל בִּיאָה א' אוֹ ב' לֹא אֲבָל
לֹא בַעֲיָנוּ שְׁתֵּהִיָּה מְוִפְקָרְת לְכָל אוֹ עֲשֵׂה עכ"פ יֵשׁ בְּפֶלְגֶשׁ. וּמְדַבְרֵי הַמ"מ פ"א מְה"א
יְרָאָה לְהַר"מ ו"ל פ"א הֵנָּה לָאוּ דְקִדְּשָׁה.

וְעכ"מ פט"ו מְה' א"ב ה"ב בְּשֵׁם הַר"א בְּנוֹ שֶׁל הַר"מ ו"ל חִזְקָה לְלִקּוֹת הוּא לּוֹקָה מְשׁוּם
קִדְּשָׁה אַף בִּיאָה א' וְהִיא אֵינָה לּוֹקָה עַד שְׁתַּכִּין לְזִוְנוֹת כּו' וְכַעַת לֹא יִדְעָנָא מְנַלן זֶה לְחִלְקָה
בֵּין הוּא לְהִיא דְמִקְרָא דְלֹא תִהְיֶה קִדְּשָׁה וּמִקְרָא דְלֹא יִהְיֶה קִדְּשׁ לר"ע בְּסַנְהֶדְרִין ע"ד ב'
וְכַפִּי הַנְּרָאָה בַר"מ ו"ל ה' א"ב פ"א הִי"ד אִין לְחִלְקָה.

וְרְאִיתִי לְרַא"ם ו"ל פ' כִּי תִצָּא ע"פ לֹא תִהְיֶה קִדְּשָׁה דְבָרִים יֵשׁ בָּהֶם מְקַנְשֵׁי הַהֶבְנָה דַּמ"ש
דְּרַש"י וּר"מ ו"ל בְּתַרְתֵּי פְּלִיגֵי דְלֵהַר"מ אֶסוּר הַשְּׁפָחָה מ"ה וְלָאוּ דְלֹא תִהְיֶה קִדְּשָׁה אִין
בָּהּ דְלֹא בְּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל הִיא (הֵינְנוּ מַמ"ש פִּי"ב מְהַא"ב הִי"ב הַשְּׁפָחָה יִצְאָה מְכַלָּל עַכּו"ם
וְלְכַלָּל יִשְׂרָאֵל לֹא בָּאָה לְפִיכָךְ אֶסוּרָה לְבִן חוֹרִין וְלְקִי מְכּוֹת מְרָדוֹת) וְלְרַש"י וְאוּנְקִלוֹס
אֶסוּר הַשְּׁפָחָה מַד"ס וְלוֹקָה מְשׁוּם לֹא תִהְיֶה קִדְּשָׁה דְגַם הִיא מְבָנוֹת יִשְׂרָאֵל בֵּינוּ
שְׁנַתְּגִירָה.

וְיִרְאָה סְתִירָה מִיָּנִיָּה וּבִיָּה אִיךְ יֹאמֵר שְׁרַש"י וְאוּנְקִלוֹס מַד"ס וְהָא יֵשׁ לָאוּ דְקִדְּשָׁה שׁוּב
רְאִיתִי לִידֵי אֲלִיָּהוּ לְמַהֲר"א גְּאֵלִיפ"ה ו"ל בְּדָף ק"י ע"ב עֲמַד בְּזָה וְלָזָה יֵשׁ לָנוּ לּוֹמֵר
דְּאֶסוּר הַשְּׁפָחָה לְבִן חוֹרִין מַד"ס הֵינְנוּ הִיכָא דַל"ש אֶסוּר קִדְּשָׁה בְּחֻצְיָה שְׁפָחָה וְחֻצְיָה
בֵּת חוֹרִין דְּתַפְסִי קִידּוּשִׁין בְּמִקְצַת וְכִי אֶסְרָה תּוֹרָה בִּיאַת עֲבָד וְשְׁפָחָה הִיכָא שְׁאִין בְּהוּ
תַפְּסִיט קִידּוּשִׁין לְגַמְרֵי וְכַדְבַּעֲיָנוּ לְמִימֵר לְקַמְן בַּעֲזָה"י.

אוֹ יֹאמֵר דְּבִיאַת דְּאֶסוּר הַשְּׁפָחָה מַד"ס הֵינְנוּ בִּיאָה א' וְכִי אֶסְרָה תּוֹרָה שְׁהַפְּקִירָה לְבִן
חוֹרִין בְּבִיאַת הַרְבָּה וְכַדְבַּעֲיָנוּ לְמִימֵר לְקַמְן אִי"ה אֲמַנְם מ"ש הַרַא"ם ו"ל דְּרַש"י חוֹלְקָה
קֶשֶׁה דְלָמָּא רַש"י סוֹבֵר דְּבִיאַת שְׁפָחָה מ"ה אֶסוּר וְלָאוּ בְּכַלָּל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הִיא.

ולא תהיה קדשה תרגם המתרגם לא תהיה בת ישראל לגבר עבד וכן לאו לא יהיה קדש. ועיין בצידה לדרך פ' כי תצא (הוא בעל באר שבע) הביא מ"ש הר"מ ז"ל פח"י מהא"ב אפילו הפקירה לכל נהרי היא קדשה לא נעשית זונה ולמ"ש בשם הר"א פנו של הר"מ ז"ל י"ל היא צריכה להיות מופקרת לפל.

ועמ"מ פי"ב הי"א מהא"ב הוכחה דאין בשפחה מלקות מ"ה דשפחה חרופה אין הוא לוקה כ"ש בשפחה וי"ל בביאה א' אין מלקות כ"א בש"ח ובמופקרת להרבה פעמים י"ל יש מלקות מ"ה בשפחה ואיסור השפחות אליביה דהר"מ ז"ל יש בו מחלוקת הרא"ם סובר מ"ה אסור והרשד"ם ז"ל בחי"ד סובר רק מדרבנן.

ועיין בר"מ ז"ל פ"ג מהא"ב הי"ג ש"ח המאנרסת לע"ע כו' וזה כר"ע בפרייתות י"א א' משמע לכאורה דאיסור השפחה מ"ה אסור לכן חורין ומש"ה דוקא מאנרסת לע"ע מדלוקה היא והוא מביא קרבן ומ"מ מה בכך דאיסור תורה הרי תופסין קידושין בתצויה ור"ע אפטר לשיטתיה דמפיק אזהרה לנשכב מלא תשכב עיין סנהדרין נ"ד א' ואיתר לא יהיה קדש לאיסור שפחה ואין קידושין תופסין בח"ל כו' משא"כ הר"מ ז"ל פוסק קידושין תופסין בח"ל ועוד שאין סובר פאונקלוס: ודע אם נאמר דאיסור שפחה לדעת הר"מ ז"ל מדרבנן דל"ש קדשה דמבנות ישראל פתיב אבל עבד לבת חורין ד"ת לא תהיה קדשה בדידה ועמ"ש הר"מ ז"ל פי"ב מהא"ב הי"ג אל יהי עון זה קל כו' ובעבד לבת חורין ל"ש שמתיר הבן אלא כה"ג איפא מלקות יע"ש.

וידעת התרגום דלא יהיה קדש קאי אזהרה לזכר שלא ישכב בעילת זנות צ"ל הא דאמר בפכ"ם ל"ז ב' בנותיהן דרבנן היינו בפ"א כמש"ל ועם זה יתישב מ"ש הב"ש באה"ע סי' י"ז אות ו' ראיה לאונקלוס מפרק החולץ מ"ד ב' דאמר שם עפ"ם ועבד על בת ישראל הולד ממזר אף למ"ד אין ממזר מח"ל משמע למ"ד יש ממזר מח"ל עפ"ם ועבד מח"ל ולא מציינו לאו בעבד כ"א לא תהיה קדשה ולא יהיה קדש יע"ש ומש"ם י"ל דה"ק למ"ד יש ממזר מח"ל מעפ"ם הנה ממזר ומיהו מהא דאמר התם מ"ה א' דהנולד פגום לכהונה מק"ו מאלמנה לכ"ג משמע ונדאי דאיסור תורה יש ומלגי נמי לקי דאל"כ ליפא ק"ו ולמ"ש י"ל דונדאי עבד לבת חורין יש לאו דלא תהיה קדשה משא"כ שפחה לכן חורין נכאמור.

וסבור הייתי לומר מ"ש הר"מ ז"ל פ' י"ב מהא"ב הט"ו נתערב ולד ישראל בנולד שפחה כופין בעל השפחה ומשחרר כו' ובה"ו היו התערבות בנות שתייהן ספק כו' וכתב המ"מ דבזה אין כופין דאשה אינה מצננה על פו"ר פדין ח"ש ונחצי' ב"ח שאין כופין לכאורה קשיא בח"ש ונחצי' ב"ח אין כופין המשחרר עובר בעשה ואשה לא מפקדא אפ"ר משא"כ פאן שתייהן ספק ולא מציי משעבד בהן מספק כמ"ש התוס' גיטין ל"ח א' ד"ה פל יע"ש היטב וא"כ אמאי לא כופין רבה ומכ"ש אם נאמר דאשה מצננה אשבת עת"ו גיטין מ"א ב' ד"ה או ומשום מדת סדום דבלא"ה לא מציי משעבד נכפיה ונלכאורה נתערבו הנה ספק דרבנן לקולא לדעת הר"מ ז"ל אליביה דרשד"ם דאיסור שפחה לכן חורין דרבנן וז"א דחד בחד הנה פגופו של איסור ואף בדרבנן לחומרא כמ"ש הש"ך בי"ד ק"י בקיצור ס"ס דין כ' וכ"א ועמ"ש בפריי שם ואף לשני ב"א אסור ול"ד לקי"א ב' קדירות בש"ך אות י"ט דב' ב"א שרי בזא"ז התם אמתוק היתרא מקרי דב' קדירות בחזקת היתר

הנה משא"כ חד בחד שנתערב גוף איסור שנתערב והבן זה א"כ אף בנקיבות אסורות להנשא לכן חורין מספ' וא"ל דמייירי שנתערב ולד שפחה בנולד האדון דמצי משעבד ממ"נ עמ"מ נשם הא בורכא חדא דסתמא פתב משמע אף בנולד אחר ועוד לאחר בגרות נכפיה להאדון.

והנה אם נאמר דאיסור השפחה מדרבנן להר"מ ו"ל כמו שנתראה פט"ו ה"ד מהא"ב קשה אמאי פתב נשם בה"ה מי שחציו עבד שפא על א"א אותו ולד אסור בשפחה אמאי משום תקנות הפנים לשתיי שוב ראיתי בב"ש אה"ע סימן ד' אות כ"ח הרגיש בזה יע"ש: שאלה להר"מ ו"ל פ"ט מה' ט"מ כל ספק מ"ה שריא ומדרבנן אסור אי גם בספק פלוגתא ובעיא דלא אפשטא ג"כ פן ועפר"ח ב"ד ופרויי נשם בק"י ופשיטנא לה מהדא שפתב הר"מ ו"ל פט"ו מהא"ב ה"ה מי שחציו עבד שפא על א"א אותו ונולד אין תקנה אף בשפחה והא חציו עבד איבעיא דלא אפשטא בגיטין מ"ג א' אי יש לו קידושין על בת ישראל וכ"פ הר"מ ו"ל פ"ד מה"א הט"ו ונהנה קידושי ספק וא"כ אי אין לו קידושין כלל אין הנולד ממזר דמאשת אב יליף דיש לו קידושין על אחרים משא"כ חצי עבד אם נאמר דאין לו קידושין הנה כפוי"ם ועבד על א"א דאין הנולד ממזר ונהנה ספק ממזר ולשתיי בבת ישראל וכהאי גוונא י"ל אף מדרבנן שרי ש"מ כי התירה התור' ספק ממזר ע"צ הקרי וההנדמן לא בספק פלוגתא ובעיא דלא אפשטא וכ"ש שאר איסורין דמן ממזר יליף כמ"ש הכ"מ נשם וצ"ע: קשיא לי הא דפסקינן באה"ע סימן מ"ד סי"א וסי"ב חצי עבד הנה ספק קידושין הא חצייה שפחה מסיק בגיטין מ"ג א' דלא שייך בקנינה ה"נ לא שייך בקנינו וצ"ל כמ"ש הר"ן ו"ל בקידושין זיי"ן דחצייה שפחה גזירת הפתוב הוא הביאו הב"ש אות י"ד ודברי הב"ש נשם הם בקיצור והפנונה דדעתיה אפולה וה"ק אי בעינא למינסבא אחריתא אבל אם אמר בפירוש שאין מקדש אלא לחציו אין מקודשת ע"ש סימן ל"א) ואפתי ל"ד לש"ח דהתם מאורסת לע"ע דכולה חזיא ליה אבל ח"ש לכן חורין גמור דאינה ראויה לו לכולה מנלן דנהנה קידושין וי"ל דלא גרע מחייבי לאוין: שאלה פנויה שזינתה ב"פ ומפקרת אי שריא לכהן.

הנה בט"ז אה"ע סימן כ"ו אות א' פתב מדאמר בהבע"י אין הלכה כר"א הא כר"ע הלכה ולאחר ב"פ הנה זונה ואסורה לכהן ועב"ש סימן י"ו אות י"ט כ"כ בשם סמ"ג ודעת מהרש"ל ו"ל שכ"ה דעת הטור יע"ש אמנם הר"מ ו"ל פח"י מהא"ב ה"ב פתב דאפילו הפקירה לכל לא הנה זונה וכמ"ש המ"מ נשם דאין הלכה כר"ע אלא פתכמים דזונה שנבעלה בעילת איסור שא"א להיות בהיתר משא"כ קדשה אלו קדשה היתה מותרת ועמ"ל נשם שנסתפק לר"א אי שלא פדרפה או באונס אי עשאה זונה וכתב בד"ה וראיתי בליקוטי כו' ראיה מהבע"י דפריד רב כר"א הנה זונה ולא מוקי באונס ש"מ באונס עשאה זונה וכתב שהן ראיו' מפרעות ולי העני אין זה ראיה חותכת די"ל לר"א אה"נ דאפילו בפ"א הנה זונה מעשה דודבק באשתו ולא ע"י זנות כמ"ש המ"מ פ"א מה"א א"כ ה"ה באונס נמי ושללא פדרפה עשה מיתה איכא משא"כ לר"ע דמפקרת הנה זונה מקרא דקדשה י"ל באונס אין זו מזומנת לזנות אפילו אנסה ב"פ וכן שלא פדרפה עיין בר"מ ו"ל פ"ב מה' נו"ב ובקריית ספר דאזנת לא תחלל עם קדשה כפולה דאח נושא אחותו ונה בכדרפה ולפ"ז א"ש מ"ש בליקוטי מור"ר בצלאל בשם שיטה ישנה עלה דהך דכתובות ל"מ"ד, א"ב בעולה לכ"ג דקשיא דכיון דאלקבא דר"ע פריד כמ"ש התוס' נשם

א"כ קשה בעולה מקודם הנה ב' ביאות א' זינתה מקודם וא' מכ"ג הנה זונה תו ואין ראוייה לקיימה לכ"ג וע"ז תירץ באונס לא עשאה זונה דליפא לאו דקדשה וזה ברור.

ולפ"ז באונס או שלא פדרפה כ"פ לכאורה לא הנה זונה דאין זה קדשה אבל פדרפה ברצון כ"פ י"ל הלכה כר"ע דאיפא נמי ר"א דקאי במקצת פנותיה ומדאמר ר"א אין הלכה כר"א משמע כר"ע הלכה וכמ"ש הט"ז אה"ע כ"ו.

שוב ראיתי שהכ"מ פט"ו ה"ב מהא"ב בפ"ש הר"א בנו של הר"מ כתב להיפוך ממ"ש שאף באונס הנה קדש ולוקה הוא ולא ידענא מנלן ולומר דלקי משום לא יהיה קדש ושם נאמר משום קדשה וממ"ש הר"מ ו"ל היתה מחייבי לאוין י"ל.

גם דעת הטור דנדה לא הנה זונה כ"ש מןפקרת וצ"ע: נסתפקתי להר"מ ו"ל בקדשה אי לוקה בהעראה וממזרת אי שנייה לאו דקדשה ומה שהביאני לזה הוא זה דכפי הנראה ממרוצת דברי הר"מ ו"ל בפ"ב מה' נו"ב דטעם קדשה שלא יהא אח נושא אחותו ועיין בקרית ספר שקדשה עם אל תחלל את בתה להננות' אזהר' פפול' ואין אשה מתעברת בהערא' וממזרת ופסולי קהל ל"ש זה א"ד ל"ש וממ"ש הכ"מ פט"ו מהא"ב ה"ב בפ"ש הר"א בנו של הר"מ ו"ל משמע אף בממזרת שנייה לאו זה וזה לדעת הר"מ ו"ל דאיסור שפחה מדרבנן ומש"ה יכולין ממזרים ליטהר משא"כ לתוס' חגיגה ב' ב' ד"ה לישא ב' והר"ן בקדושין פ' האומר דממזר קדש ועומד אין איסור בממזרת משום קדשה ומיהו אפ"ש הלאו לא יהיה קדש שנייה.

ומ"ש התוס' בחגיגה שם דבהעראה עובר בלאו דלא יהיה קדש ה"מ לדעת אונקלוס דלא יהיה קדש וקדשה בעבד ושפחה ונדאי עובר בהעראה משא"כ ב"ח ובת ישראל לדעת הר"מ ו"ל הדבר בספק ויש פדמות ראיה ממש הר"א ו"ל פ"א מה"א בהשגות מפותה איך משלם קנס והא לוקה ואי בהעראה אין לוקה משלם קנס בהעראה וע' תוס' בקמות וסנהדרין אי משלם קנס בהעראה וגירות אי עובר לאו דקדשה לפי הטעם אח נושא אחותו גירות ג"כ וע' תוס' סנפה כ"ח ב' ד"ה לרבנות ובס' פ"י פתבנו מזה ושפחה י"ל ל"ש הטעם: והנה הר"מ ו"ל פי"ב מהא"ב הי"א כתב עבדים כו' יצאו מפלל עכו"ם ם ולכלל ישראל לא באו לפיכך השפחה אסורה לב"ח והבא עליה מכין מד"ס שהרי מפ"ש בתורה שאדון נותן ש"כ לע"ע.

ובהד"ז ולא גזרו חכמים בדבר זה ולא חייבה התורה מלקות אא"כ שפחה חרופה כמו שביארנו. ולשון זה יש בו מקושי הבנה א' אם הפנונה דשפחה איסור תורה יש ולשון לפיכך יורה ע"ז אם פן אפתי איך התירה התורה ש"כ לע"ע ועיין פני הושע קידושין כ"א ב' הרגיש קצת בזה וכתב שמ"ש חידוש היינו שרבו מוסר לו ש"כ בע"כ עמ"ל פ"ג מה' עבדים ואם נאמר דאפילו איסור תורה לית בה אפתי ע"ע פהן מותר בש"כ כמ"ש הר"מ ו"ל פ"ג מה"ע ה"ד הרי התירה התורה איסור תורה זונה עפא"י מהא"ב ה"ג א"כ אימא איסור השפחה מ"ה וגזירת הכתוב הוא.

נדע דסבור הייתי לומר דמה שזכתה התורה לאדון למסור ש"כ בע"כ הוא לקיים מ"ע דהתנחלתם ערא"ם ו"ל פרשת משפטים ע"פ אם בגפו ובמ"ל פ"ג מה"ע ה"ג תמה על בעל צידה לדבר וכי אומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירו והמענין בתוס' שבת ד'

א' ועירובין ל"ב ב' וג'טין מ"א ב' דבלא פשיעה אַמְרִינן כו' פההוא דפסחים נ"ט א' והנה
בגיטין מ"א ד"ה לישא פתבו שם דפו"ר הוא בגמר ביאה ולא יהיה קדש בהעראה יע"ש
(משמע בכה"ג נמי לא הנה בעידנא עיין נ"י ב"מ ל"א א' יע"ש אין מקומו פה) ולפ"ז אף
אנו נאמר דהר"מ צ"ל ה"ק דע"כ שפחה לב"ח אין בה מלקות מלא יהיה קדש דא"כ איך
התירה התורה ש"כ לע"ע וכ"ת עשה דהתנחלתם דחי הא בעידנא כו' דהתנחלתם אין
אלא בגמר ביאה אלא ודאי לאו לית בה רק עשה נדבק כמ"ש המ"מ פ"א מה"א או כי
יקח ולא זנות או אדוניו יתן ל"ו אשה לא למוכר עצמו עמ"ל פ"ג מה"ע וזה שהאריך
הר"מ ז"ל והביא קרא דאם אדוניו יתן לו אשה ובעשה לא בעינא בעידנא כמ"ש התוס'
פסחים נ"ט א' ד"ה אתי יע"ש ואתי עשה דהתנחלתם ודחי לעשה כו' וכמ"ש בצידה
לדף יע"ש.

וכ"ת אפתי איך התירה ש"כ לע"ע פהן לאו דזונה י"ל בלאנין שאין שוין בכל י"ל לא
בעינא בעידנא ועמ"ל בכלל ג' מזה ויש פדמות ראיה ממ"ש התוס' יבמות כ"א ד"ה
יביא דהוקשה להם והא אין מתעברת מביאה ראשונה (היינו בתולה ואירוסין קשיא
להו) וביאה שניה אסורה כו' ולמה להו לסיים ביאה שניה אסורה דא"נ מותרת הא בעינן
בעידנא ש"מ לכאורה בלאנין שאין שוין בכל לא בעינן בעידנא אלא דדברי התוס' שם
בלא"ה קשה דאי ביאה ראשונה ליכא מצוה ע"כ ביאה שניה מותר דעיקר המצוה וכבר
צידדנו בזה לעיל וכ"ז איננו שנה לי: עיין בתוספת גיטין מ"א א' ד"ה לישא שפתבו
וא"ת וליתי עשה דפו"ר ולדחי לאו דלא יהיה קדש כו' ולא הבינותי אם ר"ל דלישא
שפחה הא בכף לא מקיים עשה דפו"ר יע"ש ואי דלישא בת חורין לא תהיה קדשה
היל"ל ובתוס' חגיגה ב' ב' ד"ה לישא ב' ליתי עשה דלשבת יצרה ולדחי לאו דלא יהיה
קדש: ונוראות נפלאתי על אדונינו מהר"א ז"ל שם בגיטין שפתב בפשיטות דאין עבד
עברי מותר בש"כ אלא בשפחה של רבו וקרא מסייע ליה אם אדוניו יתן לו אשה אבל
בשפחה של אחר אסור והא גמרא ערוכה בתמורה ל"ד א' דפריך והא שפחה לעבד
שרי אלמא אף שפחה של אחר שרי יע"ש ברש"י ד"ה שפחה דכתב משנה שוכר שכיר
ולא הביא קרא דאם אדוניו דמוקדם.

גם מדלא מוקי שם פלוגתא דר' ורבנן במוכר עצמו יש קצת ראיה כמ"ש הריטב"א ז"ל
דג"ש מהני דמותר ולו למעט בע"כ עמ"ל פ"ג מה"ע: ומ"ש הר"מ פ"ב מה"א ב' הי"ב
ולא גזרו חכמים בדבר זה יש לפרש בב' אנפין או דה"ק דע"כ איסור השפחה מ"ה אלא
דלית מלקות דאי מדרבנן אמאי ל"ג ג"כ בע"ע או דטעמא קיהיב למילתיה דלעולם
איסור השפחה מדרבנן ואפ"ה ל"ג חכמים לע"ע דכל שפא היתרו מפנרש בתורה אין
פח ביד חז"ל לאסור עט"ז י"ד קי"ז גבי חלב דמותר סחורה ובר"מ פ"ח מה"מ"א ובת"ג
פתבנו מזה ועמ"ל פ"ג מה"ע ולמ"ש א"ש: עיין תוס' גיטין מ"א א' ד"ה לישא הקשו
לישא ממזרת והיינו לשיטתם בחגיגה ב' ב' אבל לשיטת הר"מ ז"ל אפשר עבד בממזרת
יש איסור תורה דלא תהיה קדשה עב"ש אה"ע סימן ד' אות ל"ב וכבר התבאר לעיל.

עיין מ"ל פ"ג מה"ע ה"ג ד"ה והמוכר שהקשה על הריטב"א הקשה מתמורה כ"ט א'
ועיין קידושין י"ד ב' תוס' ד"ה ולא ולריטב"א א"ש דמדעתיה רבו מוסר לו ש"כ וע"ע
פהן במוכר עצמו ודאי אסור בש"כ דליכא חידוש דבע"כ אין נותן לו במוכר עצמו והוא

דתמורה י"ל ב'דוחק בע"ע פהו וכדאמרן: קשׁיא לי הא דאמרין בתמורה ו' א' מאי איפא בין רבא לאפיי אמאי לא א"ב המשחרר עבדו עובר בעשה עיין גיטין ל"ח א' ובר"מ ז"ל פ"ט מה"ע וא"כ אי שחרר לאפיי מהני ולרבא לא מהני.

וכ"ת הא דאמר רבא לא מהני בלאו ולא בעשה הא בנרכא דשם מבואר ה' א' התורם מן הרעה כו' לאו הפאמפלל עשה יע"ש וכ"ת דקרא מפונש הוא דמהני בש"ח והפדה לא נפדה או חופשה לא ניתן לה אלמא דמהני אם שחררה אפתי קשה למ"ש הר"ן ז"ל בגיטין וחה"ר בשם הרמב"ן ז"ל דנוקא משחרר בחנם עובר בעשה דנגמת לא תחנם אין ראיה בכסף ובשטר נמי נותן כסף ושחרר בשטר ועכ"מ פ"ט מה"ע אכל בחנם אה"נ לרבא לא מהני.

גם נותן מתנת חנם לעפוי"ם לרבא אפילו משך לא להו מתנה דעבר אמיקרא דרחמנא ובמ"א א"ה אבאר בסוגי' דתמורה ולקושיא א' י"ל ג"ש לה לה מאשה ובאשה בכל ענין מהני אף אונס שגירש ה"ה ע"כ נשח"פ עיין תמורה: מ"ש המ"ל פ"ג מה"ע אם איסור השפחה דרבנן אמאי ל"ג חז"ל בע"ע והביא ראיה מס"פ האומר דל"ג יע"ש הנה משם אין ראיה דמשום תקנת הבנים ל"ג וקא דס"ד דלכתחלה לא היינו דמבעיא דאפשר בממזר בשפחה מ"ה פדעת אונקלוס או אף לכתחלה מותר וא"כ אין ראיה משם כלל ומ"מ הדבר ברור דאף אי איסור השפחה דרבנן ל"ג בע"ע ועט"ז י"ד קי"ז כמש"ל: כלל ה' אדבר בו במה שמצינו שפעמים אמרו חז"ל הואיל ואשתרי אשתרי ולפעמים אמרו חידוש הוא וקבו דלא לויסוף עליה וצריף ביאור.

הנה ביבמות זיין ב' וזבחים ל"ב ב' מסיק עולא הואיל ואשתרי אשתרי ושם משמע דאין חילוק בין אי הותר לגמרי או מטעם דחיה אמרינן הואיל ולקמן א"ה אבאר בזה. ובקדושין כ"א ב' ע"ע פהו מותר בש"כ מטעם הואיל ואשתרי חז איסור בישראל לאו דלאו ינה קדש ע"ש תוספ' ד"ה בביאה ה"ה פהו ב' לאוני דזונה יע"ש ובכורות ו' ב' חלב ה"ה הואיל ואשתרי חז איסור לשתרי תרין איסורא וכ"ת חלב בטורה יש ב' איסורין אמ"ה וחלב דמיץ החלב מכל האיברים בא ומדם לא בא למ"ד איברייה מתפרקין ונאמר כמ"ש המרדכי סוף חולין דכל דבר שתחלה ביאתו לעולם ע"י תערוכת לא בטל אף בס' ונאף מין במינו ועמ"ש בס' ג"ו ועמ"ל פ"א מה' משכב ומושב.

וא"כ בטורה ב' איסורין אמ"ה וחלב ובטמאה ליכא אמ"ה וחלב דאין נוהג נרק איסור א' טומאה וא"כ ה"ה אשתרי תרין איסורין בחלב כ"ש חז איסורא אבל בה"א דם נעפר מי דמי הא בטורה חז איסורא דם (דלא בא כ"א [מדם] וטמאה ב' איסורין דם וטומאה ועמ"א רי"ו במוס"ק ונהבן.

אלמא הואיל ושרי חז איסור ה"ה תרין ובהמקשה ס"ט א' מסיק בתיקו מהו לגמוע חלבו כו' א"ד אמ"ה אית תקנה לאיסורא בשחיטה וקשׁיא הא דבכורות דמה"ת לומר הואיל ואשתרי דאמ"ה אית תקנה לאיסורא בשחיטה ועמ"ש בפריי ל"ד.

גם ל"ד להא דעולא דוקא ראה קרי בו ביום דכבר הותר חז איסורא הא ראה בליל ח' לא ובהני דאמרן לא הותר כבר חז איסור דנימא אשתרי כו' גם בכמה מקומות אמרינן חידוש הוא ואין לה בו אלא חידוש: עוד אני תמה בהוא דקדושין כ"א ב' ע"ע פהו מותר

בש"כ וביבמות ח' א' סוֹבֵר רָבָא עכ"פ בְּשֵׁנֵי שְׁמוֹת לָא אָמְרִינָן הוּאִיל וְאִשְׁתְּרֵי אִשְׁתְּרֵי
ע"ש בְּתוֹס' ד"ה רָבָא וקיי"ל פְּרָבָא דְהוּא בְּתָרָא וְגַם רַב אִשֵּׁי הֶסְפִּים שָׁם לְרָבָא דַּמְש"ה
לָא תָנִן פְּטוּרַת וּפְטוּרַת וְאִף דְבִאָמַת צָרָה נְמִי ל"צ קָרָא אֱלָא דַּמְש"ה לָא תָנִן פְּטוּרַת
דְּפְטוּרַת לֹמֵר שְׁלֵא בְּמָקוֹם מְצִנָּה שְׁרֵי צָרָה יַעו"ש בְּדָף ב' א' מ"מ חֲזִינָן דַּר"א נְמִי סוֹבֵר
פְּרָבָא דְבִשְׁנֵי שְׁמוֹת לָא אָמְרִינָן הוּאִיל וְאִשְׁתְּרֵי אִשְׁתְּרֵי וְקָשְׂיָא הִלְכְתָּא אַהֲלִכְתָּא מְקַדוּשֵׁין
יעו"ש ועכ"מ בה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ פ"ג הַח"י דַּמְש"ה פֶּסֶק רַבִּינוּ דְּבִיָּאָה בְּמִקְצַת לָא שְׁמִיָּה
בִּיאָה דְּכִי רַבִּין (זְבָחִים ל"ג ב') אָמַר לַעֲנִין טָמֵא שְׁנַגַע בְּקוֹדֶשׁ אֲתָמַר וְלֹא הִבִּיא הָא דְרָבָא
י"ל דְּמַרְבָּא אֵין מוֹכַח דִּי"ל כְּתִי הַב' בְּתוֹס' יְבָמוֹת ח' א' ד"ה רָבָא דִּישׁ חִילּוּק בֵּין שְׁנֵי
שְׁמוֹת לְשֵׁם א' אוּ י"ל דְּרָבָא סוֹבֵר טְבוּל יוֹם דְּזָב לָאוּ פְּזָב דְּמִי וְלִיפָּא פֶּרַת בְּמַחֲנֵה שְׁכִינָה
עֵינָן פ"ג מַהֲל' בִּיאַת מְקַדָּשׁ הַכ"ו וְבַה' פַּה"מ פַּח"י הִי"ד יַע"ש הֵיטֵב (וְיֵשׁ לָנוּ הֶרְהוּרֵי
דְּבָרִים בַּמ"ש הַר"מ ז"ל פ"ו מַהֲל' ק"פ ה"ה מְצוּרַע כו' וְרָאָה קָרִי ב"ו בִּיו"ם כו' הוּאִיל
וְאִיסוּר מְדַבְּרֵיהֶם כו' מֵאִי אָרְיָא בּוּ בְּיוֹם כֵּינּוּ דְּפֶסֶק בִּיאָה בְּמִקְצַת ל"ש בִּיאָה גַם מ"ש
הוּאִיל וּמְדַבְּרֵיהֶם ק"ק א"כ אִיסוּר תּוֹרָה יָבּוּא עֲשֵׂה דְּכָרַת וְיִדְחָה עֲשֵׂה שְׁאֵין פֶּרַת וְלִזְהָ
יֵשׁ לָנוּ לֹמֵר דְּבַעֲדָנָא כו' עֵי תוֹס' זְבָחִים ל"ג ב' ד"ה לַעֲנִין וּמַש"ה אָמַר ר"י ד"ת אֲפִילוּ
עֲשֵׂה אֵין בּוּ) וְאִיף שְׁיִהְיֶה עכ"פ מוֹכַח מְרָבָא וַר"א דְּלָא אָמְרִינָן הוּאִיל וְאִשְׁתְּרֵי אִף בְּרָאָה
קָרִי בּוּ בְּיוֹם וְכ"ש הֵהוּא דְּקַדוּשֵׁין כ"א ב'.

וְסוֹבֵר הֵייתִי לֹמֵר דְּהוּא דְּקַדוּשֵׁין מִטַּעַם דְּחִיָּה הוּא דְּלַעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ מ"ע וְאִיסוּר
הַשְּׁפָחָה לַב"ח מ"ה עַמ"ש בְּכָלֵל ד' וּבַצ"ל פ' מְשֻׁפְּטִים וּבַמ"ל פ"ג מַה"ע וּמִטַּעַם דְּחִיָּה
עֲשֵׂה דוֹחָה לַב' לֹאֲוִין עַמְש"ל בְּפִלְלִים הַקּוֹדְמִים מַשְׁא"כ בִּיבָמוֹת ח' א' בְּיָבוּם דְּמַצְנָתוֹ
בְּכּוֹף לָא אָמְרִינָן הוּאִיל וְאִשְׁתְּרֵי אִשְׁתְּרֵי וְעֵינָן בַּר"מ ז"ל פ"ו מַהֲל' ק"פ שְׁלֵא זָכַר מְהָא
דְּזְבָחִים ל"ב ב' רַבִּין טָמֵאֵי מִתִּים וְנַעֲשִׂים זָבִים אֱלָמָא אִף בְּדְחִיָּה לָא אָמְרִינָן הוּאִיל וְאִדְחוּ
אֲדָחוּ ל"ד לְכָאֵן מְכַמָּה טַעֲמִים וְהִבְּן וְעֵינָן בְּפֶסְחִים נ"ט א' וּבְרִישׁ עִירוּבִין כַּמ"ש הַתּוֹס'
לַעֲנִין עֲשֵׂה דְּפְשִׁיעָה יַע"ש וְעֵדִינָן צ"ע: הֵן אָמַת דְּלְכָאוּרָה י"ל בְּהֵהוּא דְּקַדוּשֵׁין כ"א ב'
דְּהִלְכְתָּא פְּרַב דַּע"ע פְּהֵן מוֹתֵר בַּש"כ דְּרָשִׁינָן וְשָׁב אֵל מְשֻׁפְּחָתוֹ לְמַעַט ע"ע פְּהֵן שְׁאִינוּ
נִרְצָע וְתִפְּוֹק לִיהָ דְּבַעֲנִין שְׁיֵאמַר אֲהַבְתִּי אֶת אִשְׁתִּי ש"מ דְּגִלִי קָרָא דַּע"ע פְּהֵן מוֹתֵר
בַּש"כ שׁוֹב רְאִיתִי שְׁזָה לִיתָא דְּקָרָא צָרִיף לְכַמָּה דְּרִשׁוֹת שְׁאִין חוּזַר לְשַׁרְרָה וְגַר
וּמְשׁוֹחֲרָר אֵין נִמְפְּרִין פַּע ע עֵינָן גִּיטִין מ"א א' בְּתוֹס' ד"ה לִישָׂא וּבַר"מ ז"ל ה"ע פ"ג
ה"ח וְתִדַּע דְּקָרָא לָאוּ לְהַכִּי אֲתָא דַּמ"ה ע"ע פְּהֵן נִרְצָע בְּפִחוֹת מְפִרְשִׁינָה דְּלָאוּ מוּם כַּמ"ש
הַר"מ ז"ל פ"ז מַה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ וּמְדַרְבְּנָן שְׁמָא יִרְצַע בְּכַרְשִׁינָה עַמ"ל פ"ג מַה"ע ה"ט
יע"ש וּמַש"ה הֶןקִשָּׁה לְהֶם לְתוֹס' קִדּוּשֵׁין כ"א ב' ד"ה בְּבִיאָה מ"ש יפ"ת מַש"כ וְהֵינּוּ
פְּדֹאֲמָרְן דְּגַם בַּש"כ לִיפָּא קָרָא וּלְמ"ש י"ל דַּש"כ מִטַּעַם דְּחִיָּה מַשְׁא"כ יפ"ת.

עֵינָן פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁם בְּקַדוּשֵׁין וַאֲ"י מַה קָשְׂיָא לִיהָ בְּדַבְּרֵי הַתּוֹסְפֶת וּקְצַת מְגוּמָגְמִים בַּמ"ש
דְּבִשְׁפָחָה לָא מְפִלֵּיג בֵּין בִּיאָה רֵאשׁוּנָה לְשִׁנְיָה. וְעַלֹח"מ פ"ח מַה' מְלָכִים ה"ד וּבַרְא"ם פ'
כִּי תִצָּא דְּמִשְׁמַע בְּאִשְׁתַּת עַכּו"ם אִיפָּא עֲשֵׂה מ"ה וְנִדְּבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא בְּאִשְׁתַּת חֲבִירוֹ וְאִפ"ה
אָמְרִינָן כ"א ב' בְּבִיאָה שְׁנִיָּה כ"ע ל"פ דְּאִיסוּר דְּלִיפָּא חִידוּשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' ד"ה בְּבִיאָה
וְה"ט דְּבִיאָה שְׁנִיָּה בְּבִיתוֹ לְאַחַר שְׁגִיירָה דְּתוֹ לָא הֵנָּה א"א כַּמ"ש הַר"מ ז"ל בַּה' מְלָכִים
דְּזָה הֵנָּה גִּירוּשֵׁין שְׁלֵהֶם אִף דַּבַּע"כ הוּא אוּ גַר פְּקָטָן.

וְנוֹקָא בִּיאָה רֵאשׁוּנָה הַתִּירָה הַתּוֹרָה עֲשֵׂה. וְאַפְתִּי קוֹשִׁיא לְמָה לֵן טַעְמָא לְרַב בִּיאָה רֵאשׁוּנָה בִּיפ"ת לִכְהֵן שְׂרִי דְלֵא דְבִרְה תּוֹרָה אֶלָּא פִּנְגֵּד יצה"ר תִּיפּוּק לִיה הוּאִיל וְאַשְׁתְּרִי דְבִיאָה א' חִידוּשׁ דִּישׁ עֲשֵׂה וְדַבֵּק וי"ל דְּנוֹקָא גַבִּי ש"כ מַה לִּי חֵד לָאו אוֹ תְרִי לְאוֹי הוּאִיל וְאַשְׁתְּרִי מִשֵּׁא"כ בִּיפ"ת הוּאִיל וְאַשְׁתְּרִי עֲשֵׂה לָא אֲמַרִּינּוּ אֲשְׁתְּרִי נְמִי לָאו וְעַדִּינּוּ צ"ע וּמכ"ש אִם נֹאמֵר דְבִיאָה בְּמִלְחָמָה הִנֵּה פְרָהֶסְיָא כַּמ"ש הָרִיטְבָ"א וי"ל שֵׁם עֵינִין פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ שֵׁם וי"ל דְּעַדִּיפָא מִינָה קְאָמֵר לָא דְבִרְה תּוֹרָה כּו': וְנַע אַף דְּאֲמַרִּינּוּ בְּזַבְחִים ל"ב ב' הוּאִיל וְאַשְׁתְּרִי אֲשְׁתְּרִי הִינּוּ בִיאָה בְּמִקְצַת אֶבֶל לְכַנוּסָה פְּלוּוּ בְּעַזְרָה לָא וְכַבֵּר הֶקְשָׁה לְתוֹס' בִּיבְמוֹת ז' ב' ד"ה וְאָמֵר וְתִירְצוּ מִיַּד דְּהִנֵּה אֶהְיָה לוֹ דְרָדָּ קַצְרָה וְכָא בְּאַרְנוֹהָ יע"ש.

וְרֵאִיתִי לְהַפְנִים מְאִירוֹת בְּזַבְחִים שֵׁם הַקֹּשֶׁה לְמָה לָא קִדְשׁוּ תוֹדָּ שְׁעַר נְקִנוֹר וְעוֹד לר"י דְּדַחֵי עֲשֵׂה ד"ת א"כ תְּפִשׁוּט דְבִיאָה בְּמִקְצַת שְׁמִיָּה בִיאָה פְּדֹאֲמַרִּינּוּ בְּיוֹמָא ל"א א' יע"ש הִנֵּה קוֹשִׁיא רֵאשׁוּנָה פְּתִבוּ הַתּוֹס' בִּיבְמוֹת וְקוֹשִׁיא שְׁנִיָּה (פְּנוּנָת קוֹשִׁיָּתוּ לר"ש"י דְּתַנָּא דְּבִרְיִיתָא סוֹבֵר דַּע"י דְּזָב פְּזָב דְּמִי וְא"כ טְבִילָה זֹו לָא מַעֲלָה כָּלֵל וְע"כ אֲטָבִילוֹת מְצוֹרַע קָאִי כו') לָא הִבִּינוּתִי מַה קוֹשִׁיא לִיה וְכִי לָא יִדְעִינּוּ מִבְּרִייתָא מְצוֹרַע טוֹבֵל וְעוֹמֵד בְּשְׁעַר נְקִנוֹר וְהָא וְנִדְאִי דְבִיאָה בְּמִקְצַת מ"ה ל"ש בִּיאָה הָא מְדַרְבְּנָן אֶסוּר ער"מ ה' בִּיאַת מְקַדְּשׁ פ"ג ח"י וְשֵׁם בְּיוֹמָא מְדַרְבְּנָן קַמְבַּעֲיָא לִיה.

גַּם י"ל הָא דְּפִרְיָה אִיִּדִי וְאִיִּדִי עֲשֵׂה דְּכֶרֶת אִם נֹאמֵר דְּרַבִּי יוֹחָנָן לְפָרוּשֵׁי בְּרִייתָא קָאִתִּי וּט"י דְּזָב לָאו פְּזָב דְּמִי דְּלֵמָא לָאו פְּזָב דְּמִי כַּנ"ל אֶפִּילוּ בְּמַחְנֵה שְׁכִינָה לִיפָא פְּרַת עֵינִין ר"מ וי"ל פ"ג ה"ט מַהֵל' בִּיאַת מְקַדְּשׁ וְבַה' פִּסְהֵמ"ק פַּח"י הִי"ד וי"ל: וְנַע דְּרֵאָב"ד פ"ג מַהֵל' בִּיאַת מְקַדְּשׁ ח"י פְּתַב וְאַמְרִינּוּ הֵתֵם עֲשֵׂה שְׁיֵשׁ פְּרַת הוּא וְהַקֹּשֶׁה הַכ"מ דְּהָא רַבִּינָא מְסִיק שֵׁם ל"ג ב' לַעֲנִין מְלַקוֹת אֶתְמַר יע"ש וְלִי הָעֲנִי אֶפְשָׁר לֹאמֵר דְּכֶרֶת מְמַשׁ קָאֵמֵר הַר"א וי"ל וְרַבִּינָא הוּא דְּאָמֵר הָכִי וְכַפִּירָש"י וי"ל שֵׁם ד"ה לַעֲנִין דְּמַהִּיקְשָׁא דְּגִיָּעָה וּבְמַגַּע לִית פְּרַת וְזָה לְמ"ד דּוֹן מִינָיָה וּמִינָיָה מִשֵּׁא"כ לְמ"ד דּוֹן מִינָיָה וְאוֹקִי בְּאַתְרָא א"כ וְנִדְאִי פִּינּוּן דְּיִלְיָף מַהִּיקְשָׁא בִיאָה בְּמִקְצַת שְׁמִיָּה בִיאָה תוֹ אוֹקִי בְּאַתְרָא וְחִיִּיב פְּרַת בְּבִיאָה אֲמַקְצַת וְרַבִּינָא גּוֹפָא הָכִי סָבֵר בְּמַנְחוֹת ס"ב ב' וְהָכִין הִלְכְּתָא כַּמ"ש בְּסִפְר הַפְּרִיטוֹת כָּלֵל ש"ג סִימָן קַע"ה יע"ש וְרַבִּינָא אֵלִיבָא דְּעוֹלָא אֲמַרָה אֶבֶל אֲמַת אִיפָא פְּרַת וְעֵינִין בַּמ"מ ה' א"ב פ"ב ה"ז דר"מ וי"ל סוֹבֵר דּוֹן מִינָיָה וּמִינָיָה וְיֵישׁ חוֹלְקִים וְסוֹבְרִים דּוֹן מִינָיָה וְאוֹקִי בְּאַתְרָא וְעֵינִין ב"ק כ"ה ב' בְּמַהֲרָש"א וי"ל וּבְמַחְלֻקָת שְׁנוּיָה דְּלְמַהֲרָש"ל וי"ל דּוֹן מִינָיָה וּמִינָיָה ל"ש אֶלָּא בַּג"ש וְלֵא בְּהִיקְשָׁא וְלְמַהֲרָש"א וי"ל שְׁוִין הֵם וּמַהֵאִי בְּזַבְחִים יֵשׁ רֵאָה וְכַדְאֲמַרְן: וְנַע עוֹד דְּתוֹס' בְּזַבְחִים ל"ג ב' בַּד"ה לַעֲנִין הַקְּשׁוּ ב' קוֹשִׁיוֹת א' דָּאִין עֲשֵׂה דוֹחָה ל"ת וְעֲשֵׂה ב' דְּבַעֲינָן בְּעִידְנָא וְתִירְצוּ דְּעֲשֵׂה דְּכֶרֶת דוֹחָה עֲשֵׂה וְל"ת יע"ש וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּה דְּבִשְׁבַת קל"ב אֲמַרִּינּוּ דְּבִשְׁר דְּכַתִּיב גַּבִּי גְדוֹל לֹאמֵר דְּמִילָה דוֹחָה צְרַעַת וּמְסִיק דָּאִי לָאו ה"א דָּאִין עֲשֵׂה דוֹחָה עֲשֵׂה וְל"ת וְהָא בְּגְדוֹל בְּכָל יוֹם בְּעֲשֵׂה וְלֵא אֶפְשָׁר לְקַנִּים שְׁנִיָּהֶם וְכַרְת יע"ש וְאַפ"ה לָא הִנֵּה דַחֵי לַעֲשֵׂה וְל"ת וְלָזָה נֹאמֵר דַּהֲר"מ וי"ל לְשִׁיטְתָּיָה בַּהֵל' מִילָה פ"א ה"ב דְּכָל יוֹם לִיפָא אִסוּר פְּרַת עַד שְׁיִמוֹת וְא"כ ל"ד לְפִסַּח שְׂאֵם יַעֲבֹר הַיּוֹם יִתְחַיִּיב פְּרַת וּמַש"ה דַּחֵי עֲשֵׂה דְּפִסַּח לַעֲשֵׂה וְל"ת לְרַבִּינָא מִשֵּׁא"כ לַהֲר"א וי"ל שֵׁם דְּבָכֵל יוֹם בְּכַרְת וּפְסַק פְּרַבִּינָא פְּכִי מְשֻׁמְעוֹת הַכ"מ בַּפ"ג מַהֵל' בִּיאַת מְקַדְּשׁ ח"י א"כ קוֹשֶׁה קוֹשִׁית הַתּוֹס' וְצ' דְּעֲשֵׂה דְּכֶרֶת דַּחֵי לַעֲשֵׂה וְל"ת וְקוֹשִׁיא הֵהוּא דְּשְׁבַת קל"ג וְע"כ

צ"ל דאף לרבינא הואיל ואשתרי אשתרי ורבינא לאו לתרוצי ברייתא דמצורע קאתי
אלא קושטא קאמר דביאה במקצת אין בה פרת וברייתא מתרצה הואיל ואשתרי כו'
וא"כ רבא ביבמות ח' א' דאמר ערוה גופא ל"צ קרא אם נאמר דמספים עם רבינא צריף
לחלק כמ"ש התוס' שם ד"ה רבא דבטומאה דבלאו א' אמרינן הואיל ולא בשני שמות
יע"ש: הו אמת שהר"מ ו"ל בהל' טומאת צרעת פרק עשירי ה"ה פתב דמילה שלא בזמנה
דוחה צרעת דעשה דחי לל"ת ותמה המ"ל שם דצרעת עשה ול"ת הוא ומבשר הוא דיליף
לה יע"ש ולידידי י"ל לרבינא בזבחים ע"כ עשה דכרת דוחה לעשה ול"ת ומפרש דרבינא
קאי אקושטא דלא תותביה מצורע כפירש"י ותוס' שם ובגדול מיירי וע"ש.

סוף דבר פפי הנראה בהא דהואיל ואשתרי אשתרי הוא מחלוקת הר"מ והר"א ו"ל
להר"מ לא אמרינן הואיל כו' וביאה במקצת ל"ש ביאה ולהר"א ו"ל ביאה במקצת לוקה
וקשה קושטא התוס' עשה ול"ת ומההיא דשבת קל"ב וע"כ הואיל ואשתרי כו' בלאו א'
פטומאה כמ"ש התוס' יבמות ח' א' ד"ה רבא יע"ש.

ועיין בפ"ו מהל' ק"פ ה"ז בהשגות הר"א ו"ל שחילק בין היכא דהשבות הוא שיכול
לבוא לידי איסור פרת העמידו דבריהם במקום פרת יע"ש ולפ"ז יש הוכחה דביאה
במקצת שמה ביאה מ"ה דאי מדרבנן א"כ השבות הוא מטעם דלמא יכנס פולו ויכול
לבוא לידי איסור פרת א"כ אמאי לא העמידו דבריהם משום בהונת גופא אלא ש"מ
דמ"ה הוא וא"ה במ"א אבאר עוד: עוד אבאר לה בהא דאמרינן ביבמות ח' א' מי לא
מודה עולא והקשו בתוס' מנלן דמודה עולא ותימצו מדאמר עולא בזבחים ל"ב ב' מטונה
כו' והמענין שם ברש"י ד"ה מטונה לא פירש כתוס' ד"ה אמר לה ועיניו מאירות בחדושיו
וכפי הנראה דקשיא ליה לתלמודא פניו דגלי קרא עליה דאין ערוה מתיבמת ולא אמרינן
הואיל ואשתרי אמאי לא גילף בעלמא מכאן ואמאי מצורע כו' (דסוגיין דעלמא הכי אזלא
אם צריף קרא לגופא יליף מיניה בעלמא וא"ל אמרינן לגלות הפך הסברא החיצונה עיין
ריש יבמות וס' הכריתות) ולזה י"ל דגלי קרא דלא אמרינן הואיל בשני שמות אבל בשם
א' נשארה סברא חיצונה ע' תוס' יבמות ח' א' ד"ה רבא ונאמר דעולא ג"כ הכין ס"ל
לדינא (עיין מהרש"ל ומהרש"א ריש יבמות אי עשה דוחה ל"ת דכרת ומעליה ליפא
למילף דהתם תרי איסורי עמ"ש בס' פ"י) והשתא ע"כ מוכח דמודה עולא ברואה קרי
ליל ח' דאל"כ קשה אשת אחיו מאמו דתנן במשנה דפוטרת צרתה והא אשת אחיו מאמו
ומאביו מחד לאו קאתיין ע' רש"י במשנה ועדיף טפי מלאו לא יטמא דחד לאו וחד שמה
ואמאי לא אמרינן הואיל כו' וש"מ דמודה עולא כו' דלא הנה שעה הראויה להיתר ומש"ה
אשת אחיו מאמו פוטרת וכדבעינן למימר לקמן אי"ה והבן זה: שאלה ראונו ושמעון
אחים מהאב ולוי עם שמעון אחים מהאם ועם ראונו איש נכרי ומת ראונו בלא בנים
ועמד לוי וקדשה וגרשה ומת מהו אם רשאי שמעון לניבם ואת"ל אסור אם קדש שמעון
בכסף או בא עליה אם צריכה גט: תשובה ודאי אסור ליבומה וגט צריכה ומפטר בגט
וא"צ חליצה.

ועתה אבאר הנה קי"ל פשמואל ביבמות צ"ב ב' דבעניויתינו צריכה גט מספק א"כ הנה
תו ספק ערוה על שמעון דשמה תפסי קדושי לוי אחיו ונהה גרושת אחיו מאמו בכרת
ואסורה לשמעון וכ"ת פניו דמת ראונו תחלה ואשתרי איסור אשת אח נימא הואיל דחד

שָׁמָא וְחַד לָאו כַּמ"ש הַתּוֹס' יְבָמוֹת ח' א' ד"ה רָבָא הָא בִּירְכָא כִּינּוּ דְקַדְשׁ לְוֵי וְשָׁמָא תְּפָסוּ קַדוּשִׁין כְּשִׁמוּאֵל א"כ הִנּוּ א"א וּפְקַעָה זִיקַת רְאוּבֵן מִפְּל וְכָל תּוּ לִיכָא הוּאִיל וְאֲשַׁתְּרִי כּו' דַּע"כ אֲמַרִּינוּ יְבָמָה שְׁקַדְשָׁה זֵר נוֹתֵן גִּט וַיְבָמָה מִיְבָמָה אוֹתָהּ הִינּוּ מִמ"נ אִי תְּפָסִי קַדוּשִׁין וּמְגַרְשָׁה נוֹשָׂא אוֹתָהּ הַיְבוּם וְאִי לֹא תְּפָסִי מִיְבָם אוֹתָהּ מִשָּׂא"כ כָּאן מְקַדְשׁ לְוֵי שָׁמָא תְּפָסִי קַדוּשִׁין וְהִנּוּ א"א וּפְקַעֵי זִיקַת שְׁמַעוֹן מִפְּל וְכָל וְאָף אַח"כ פְּשַׁמַּת לְוֵי אוּ גְרָשָׁה לֹא אֲמַרִּינוּ הוּאִיל וְאֲשַׁתְּרִי אֲשַׁתְּרִי וּכְדָאֲמַרְן וּמִיָּהוּ אִי בָּא עֲלֵיהֶם שְׁמַעוֹן צְרִיכָה גִּט מְסַפֵּק וּמִפְּטָרָא בְּכַד דְּשָׁמָא אִין קַדוּשִׁין תּוֹפְסִין בִּיבָמָה אָבָל אִם קַדְשָׁה לְבַד נוֹתֵן גִּט לְמַאֲמְרוּ וְחַלִּיצָה לְזִיקַתּוֹ וְצ"ע וְדַע הָא דְּמַצּוֹרַע שְׁחַל שְׁמִינֵי בַּע"פ מְשַׁמַּע אִי לָאו ע"פ לֹא הִיָּה מְכַנִּיס יָדוֹ לְבַהוֹנַת (וְאָף דִּי"ל בְּשַׁאֲר יָמוֹת הַשָּׁנָה לֹא הָוּתַר דְּאֶסוּר לְכַנּוּס לְמַחְנֵה לְוִיָּה מ"מ י"ל בְּלֹא"ה אֶסוּר) וְלֹא אֲמַרִּי הוּאִיל כּו' דְּכִי אֲמַרִּינוּ הוּאִיל בְּמַצּוֹרַע בַּע"פ דְּאֲשַׁתְּרִי פְּרַת לְגַבֵּי מַצּוֹרַע דְּמְכַנִּיס יָדוֹ לְבַהוֹנַת דֹּא"א בְּעַנְיָן אַחַר ה"נ הָוּתַר לְפָסַח שִׂא"א בְּעַנְיָן אַחַר אָבָל מַצּוֹרַע בְּשַׁאֲר יָמוֹת הַשָּׁנָה וְרָאָה קָרִי בְּלֹא אֶסוּר מַחְנֵה לְוִיָּה אִין מְכַנִּיס יָדוֹ לְבַהוֹנַת דְּאֲפָשֵׁר לְהַמְתִּין עַד לְמַחֵר: פְּלָלוּ בּוּ יְבוּאָר הָא דְּאֲמַרִּינוּ גְּדוּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת שְׁדוּחָה לָאו דְּלֹא תְּסוּר וַיֵּשׁ בּוּ חִילּוּקִים רַבִּים וְאֲבָאֲרָם אַחַת אֶל אַחַת בַּעֲזָה"י.

דַּע דְּגְדוּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת מִן הַתּוֹרָה וְדוּחָה כְּפָה עֲשִׂין הַחֲמוּרִין שְׁהָרִי אֲמַרִּינוּ בְּכַמָּה דְּוָכְתִּין וְלֹאֲחֻתּוֹ מִת"ל כּו' הָרִי שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ לְשַׁחֲוֹט אֶת פְּסָחוֹ וְלְמוֹל אֶת בְּנוֹ וּפִירִשׁ"י ז"ל בְּזִבְחִים ק' א' וּבְרַכּוֹת כ"א ב' דְּקָרָא מִיָּרִי בְּנִזִּיר וּכ"ג וּפְסָח וּמִילָה אַפ"ה דְּחִי לְכָל הַעֲשִׂין הִלְלוּ בְּשׂוֹא"ת הָא קוּם וַעֲשֵׂה לֹא דְּחִי לְמַצְוָה ד"פ וְהָא דְּדְּחִי לְלֹא דְּטוֹמְאָה בַּכ"ג וְנִזִּיר תִּיָּרְצוּ רַשׁ"י וְתוֹס' יַע"ש וּלְקַמֵּן אֲבָאֲר אִי"ה.

וּמָה דְּאָמַר לְאֲחֻתּוֹ אִין מְטַמָּא אָבָל מְטַמָּא לְמַת מַצְוָה אִיָּרִי בְּיָכוֹל לְקַוְבְּרוּ אַח"כ דַּאל"כ מָה פְּרִיָּה מְלֹאֲחֻתּוֹ דְּגְדוּל כ"ה אֵהָא דְּפּוֹשְׁטָן אֲפִילוּ בְּשׂוּק שָׁם בְּבִרְכּוֹת הָא הֵתָם הַטַּעַם דְּקַבּוּרַת מֵתִים מ"ע מ"ה כַּמ"ש הַר"מ ז"ל וְסַמ"ג וְסַמ"ק וּלְקַמֵּן אִי"ה אֲבָאֲר אֵלָא ע"כ דְּיָכוֹל לְקַוְבְּרוּ אַח"כ שְׁלֹא יֵאָכְלוּהוּ חַיּוֹת רַק שְׁלֹא יֵהָא מְנוּטֵל בְּבִזְיוֹן שְׁעָה א' הַלְכָּה עֲשֵׂה דְּקַבּוּרַת מֵתִים לִיכָּא דְּיָכוֹל לְקַוְבְּרוּ אַח"כ וְאֲפָשֵׁר לְקַיָּים שְׁנִיָּהוּן לֹא דְּחִי עֲשֵׂה לְלֹא כַּדָּר"ל וְה"ה עֲשֵׂה לְעֲשֵׂה וְא"כ יִשְׁחַוֵּט הַפְּסָח וְיִזְרֹק הַדָּם וְאַח"כ יִקְבֹּר אוֹתוֹ דְּאֲכִילָה לֹא מְעַכֵּב ע"כ כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת וּפְרִיָּה שְׁפִיר וּמְשַׁנֵּי שׂוֹא"ת דְּחִי קוּם וַעֲשֵׂה לָאו וז"ש הַמ"א בְּסִימָן תַּרפ"ז אוֹת ו' דַּמ"מ דְּחִי עֲבוּדָה אֲפִילוּ יֵשׁ שְׁהוֹת לְקַוְבְּרוּ אַח"כ מְטַעֲמָא דְּכַתִּיבְנָא מְדַמְקָשָׁה כּו' וּלְקַמֵּן אֲבָאֲר אִי"ה מָה שְׁיֵשׁ לַעֲיִין בַּמ"א מ"ש ק"ו מְעַבְּוּדָה: וְדַע דְּשִׁיטַת רַשׁ"י ז"ל הוּא דַּכ"ה דוּחָה אָף לְלֹא בְּשׂוֹא"ת וְהָא דְּמְשַׁנֵּי וְהַתְּעַלְמָתָה כּו' וְלֹא מְשַׁנֵּי שׂוֹא"ת שְׂאֲנִי דְּלֹא אֲסִיק אַדְעָתָא הַשְׁתָּא לְחַלֵּק בְּכַד אָבָל בְּאַמַּת ל"צ לְשַׁנּוּי דְּחִיקָא אִיסוּרָא מְמַוְנָא לֹא יִלְפִינוּ דְּבַכְמָה דְּוָכְתִּין יִלְיָף אִיסוּר מִן מְמוּנָא דְּמִמּוֹן חֲמוּר מְאִיסוּרָא שְׁהָרִי בְּתוֹס' מְצִיעָא פ"ק דָּף כ' ב' ד"ה אִיסוּרָא הַוָּקָשָׁה לְהֵם אֵהָא דְּאֲמַרִּינוּ אִיסוּרָא מִן מְמוּנָא לֹא יִלְפִינוּ וְתִיָּרְצוּ דְּמַדְרַבְּנָן אִית לָן לְהַחֲמִיר וְלֹא מ"ה וּשְׁנֵי הַתִּירוּצִים דְּלִישָׁם לֹא שְׁיִיכִים כָּאן וְעִיָּין עוֹד שָׁם בְּדָף כ"ז וְלָמ"ד וְתוֹסַפַּת שָׁם ד"ה אֵלָא וּפְנִי יְהוֹשַׁע שָׁם אֵלָא דְּקוּשְׁטָא הוּא דְּבַאֲמַת דְּמַסִּיק שׂוֹא"ת שְׂאֲנִי אַה"נ דְּאֲבִידָה אָף דְּאִיכָּא עֲשֵׂה וּל"ת כ"ה דוּחָה בְּשׂוֹא"ת וְכַלְאִים שְׁנֵי דְּהִנּוּ קוּם וַעֲשֵׂה דְּהַשְׁהִיָּה הִנּוּ מְעַשֵׂה כַּמ"ש לְקַמֵּן אִי"ה וז"ש רַשׁ"י שׂוֹא"ת שְׂאֲנִי דְּמְשַׁמַּע דְּהַוָּא דְּכַלְאִים מִש"ה פּוֹשְׁטָן דְּקוּם וַעֲשֵׂה הוּא הָא שׂוֹא"ת הִנּוּ דְּחִי כְּמוֹ הַשְׁבַּת אֲבִידָה וּכ"מ לְיִשְׁנָא דְּגַמְרָא דְּאִי הִנּוּ חִילּוּקִים בֵּין עֲשֵׂה לְל"ת הַנְּל"ל

עֲשֵׂה שְׂאֵנִי אֶלָּא כַּמִּשְׁשׁ וּמִיָּהוּ הָא א"ל דָּאֵם, כ"ה דוֹחָה לַעֲשֵׂה בְשׂוֹא"ת כ"ש לל"ת בשׂוֹא"ת דְּהָא לַעֲנִין דְּחִיָּה עֲשֵׂה כ"ה דוֹחָה לל"ת וְלַעֲנִין עֲשֵׂה לַעֲשֵׂה בְּעִינֵן שְׂיָהָא א' עֲדִיף כו' דכ"פ אֶמְרִינֵן ל"ת חֲמוּר מַעֲשֵׂה עֵינֵן יְבָמוֹת זִי"ן (וְרַש"י פִּירֵשׁ דְּלָקִי י"ל שׂוֹא"ת לָא) וְעֲשֵׂה דְּחִי לל"ת מִפְּנֵי קִיּוּם הַמְצֻנָּה וְעֲשֵׂה לְחַבְרֵי לָא דְּבִשְׁנֵיהֶם יֵשׁ קִיּוּם הַמְצֻנָּה מָה אֲוֹלָמִיה הִלְכָּה גַבִּי, כ"ה י"ל דְּהַתּוֹרָה גְּלִי דכ"ה עֲדִיף מִשְׁאָר עֲשִׂין וְדְּחִי לָהּ מִשְׂא"כ לל"ת לָא גְּלִי קְרָא וּמְנַזִּיר וְטוֹמ' פִּירֵשׁ"י דְּלָאו דְּחִיָּה הוּא וְשֵׁם אֲבָאָר אִי"ה לְקַמֵּן וְתִדַּע דְּהָא מְנַלֵּן דַּעֲשֵׂה דְּחִי לְחַבְרֵי דְּעֲדִיף מִיְנֵיהּ דְּמַפְלְאִים גָּמַר לָהּ דכ"ש אִם דוֹחָה לל"ת הַחֲמוּר כו' אֶלָּא מִהַתְּעַלְמָת יְלִיף בְּאַמַּת דְּדְּחִי אַף לְלָאו שְׂבָה דְּבְמַסְקָנָא לָא קִיָּמָא הָא דְּאָמַר אִיסוּרָא מִן מְמוֹנָא לָא יְלִיף דְּכַמְּה פְּעָמִים מְצִינּוּ דְּמְמוֹנָא עֲדִיף מֵאִיסוּרָא כַּמִּשְׁשׁ"ל.

וּא"ש בַּמִּס' מְגִילָה דְּאָמַר רַבָּא מ"מ וּמְגִילָה מ"מ עֲדִיף דכ"ה דוֹחָה לל"ת שְׂבַתּוֹרָה וּפְרַש"י ז"ל מִן וְהַתְּעַלְמָת וְהַקְּשָׁה הַפ"י דְּבִבְרָכּוֹת מְסִיק אִיסוּרָא מִן מְמוֹנָא לָא יְלִיף אֶלָּא לָאו דְּלָא תְּסוּר וּכְבָר קְדָמוּ הִרָא"ם ז"ל בְּבִיאָוּרֵי לְסַמ"ג בַּה' מְגִילָה וְהַנִּיחַ בַּצ"ע וּלְפַעֲנָא דְּמִדְּלָא סִיָּים שְׂדוּחָה לל"ת שְׂבַתּוֹרָה בְּלָאו דְּלָא תְּסוּר כַּמִּשְׁשׁ בְּבִרְכּוֹת ש"מ אַף לל"ת מ"ה בשׂוֹא"ת דְּחִי וּכ"ש מְגִילָה דְּרַבְּנֵן דְּרַבְּנֵן אַחְלִי לִיקְרִיָּהוּ לְדַעַת הַר"מ ז"ל בְּשׁוֹרֵשׁ הָא דְּל"ת ד"ת וְרַבְּנֵן אַחְלִי לִיקְרִיָּהוּ נֶגֶד כ"ה וְז"ש רַש"י ז"ל דְּיְלִיף מֵאֲבִיָּה דְּמְנַזִּיר וְטוֹמָאָה לָאו דְּחִיָּה הוּא וְהָא דְּאֶמְרִינֵן בְּבִרְכּוֹת דְּנוּקָא דְּרַבְּנֵן הִיָּינוּ בְּקוּם וְעֲשֵׂה דְּאִי ד"ת לָא דְּחִי וְדְּרַבְּנֵן דְּחִי דְּאַחְלִי לִיקְרִיָּהוּ לְשִׁיטַת הַר"מ ז"ל וְכַנְרָאָה שְׂזָה שִׁיטַת רַש"י כְּמוֹ שְׂאֲבָאָר לְקַמֵּן בַּעֲזָה"י.

וְדַע דְּהָא דְּאָמַר הֵתָם מ"מ דוֹחָה לְמְגִילָה דכ"ה דוֹחָה לל"ת שְׂבַתּוֹרָה (וְלָא קְאָמַר לַעֲשֵׂה דְּמַקְרָא מְגִילָה) הוּא דְּוָנְדָאִי לַעֲשֵׂה ד"ת נְמִי דְּחִי בְשׂוֹא"ת אֶלָּא דְּמְגִילָה חֲמוּר טְפִי דְּאִית בַּה' לל"ת ג"כ דְּלָא תְּסוּר (וּבַמ"א פְּתַבְּנוּ אִי כָּל דְּרַבְּנֵן יֵשׁ עֲשֵׂה עַפ"י הַתּוֹרָה וּל"ת) וּכ"ש דְּבָרֵי קַבְלָה חֲמוּר טְפִי וִי"ל דַּל"ש אַחְלִי לִיקְרִיָּהוּ מִש"ה אָמַר שְׂדוּחָה לל"ת שְׂבַתּוֹרָה בשׂוֹא"ת מֵאֲבִיָּה וּכְדַכְתִּיבָנָא וְאַף עֲשֵׂה וּל"ת דְּשׂוֹא"ת אֶפְשָׁר דְּדְּחִי כ"ה וְאִי"ה לְקַמֵּן יְבָאָר: וְהִנֵּה לְפִירֵשׁ"י ז"ל דְּבְאַמַּת יְלִיף מֵאֲבִיָּה א"כ אִין חִילּוּק בֵּין גְּנָאִי קְטָן לְגְּדוֹל דְּזָקֵן וְאִין לְפִי כְּבוֹדוֹ הִנֵּה גְּנָאִי קְטָן וּפּוֹשֵׁט בְּשׂוּק הִנֵּה גְּנָאִי גְּדוֹל כְּמוֹ מ"מ כַּמִּשְׁשׁ הַתּוֹס' בְּשׂוֹבוּעוֹת לְמ"ד ב' ד"ה אֶבֶל שְׂחִילְקוּ בֵּין בְּזִינוּגְדוֹל דוֹחָה שׂוֹא"ת ד"ת וְקָטָן אִין דוֹחָה לְשׂוֹא"ת ד"ת בְּאִיסוּרָא וּמְמוֹנָא דוֹחָה כ"ה לַעֲשֵׂה וּל"ת דְּשׂוֹא"ת בְּקָטָן וּכ"כ בְּמִצִּיעָא לְמ"ד ב' ד"ה אֶלָּא אֶבֶל לְרַש"י ז"ל אִין חִילּוּק בֵּין קְטָן לְגְּדוֹל וּבְאַמַּת יְלִיף מֵאֲבִיָּה בשׂוֹא"ת בְּאִיסוּרָא דוֹחָה ד"ת וּכ"ת תְּקֻשָׁה קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' בְּמִצִּיעָא שֵׁם לְמָה לִי וְהַתְּעַלְמָת הָא כ"ש מְלֶאחֻתוֹ דְּדְּחִי פֶּסַח וּמִילָה בְּכַרַת י"ל דְּהֵתָם אִין דוֹחָה כ"א לַעֲשִׂין לְחוּד כַּמִּשְׁשׁ רַש"י בְּבִרְכּוֹת וּבְאַבִּיָּה דְּחִי לַעֲשֵׂה וּל"ת לָא תּוּכַל לְהַתְּעַלֵּם וְהַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם הֵן אָמַת דִּי"ל מִה מְקוֹשִׁין הַתּוֹ בְּמִצִּיעָא הָא צְרִיף וְהַתְּעַלְמָת דְּדְּחִי עֲשֵׂה וּל"ת דְּאַף מְלֶאחֻתוֹ נְאָמַר דְּדְּחִי עֲשֵׂה וּל"ת שְׂאִין שְׂוָה בְּכָל קְמִשְׁמַע לֵן כִּינּוּן דכ"ה גְּדוֹל וְדְּחִי לַעֲשֵׂה וּל"ת הַשְּׁוִין בְּכָל וּכ"ה הִנֵּה וְנָדָאִי ד"ת.

וּמְפַרֵשׁ"י ז"ל בְּבִרְכּוֹת כ"א שׂוֹא"ת שְׂאֵנִי דְּכַמְּה סִיָּיָגִים עֲשׂוּ חַז"ל לַעֲקוּר דְּבָר מ"ה כו' מְשֻׁמַּע דכ"ה דְּרַבְּנֵן וַיֵּשׁ פַּח בְּשׂוֹא"ת כַּמִּשְׁשׁ בִּיבָמוֹת וּקְרָא דְּלֶאחֻתוֹ מִיתּוֹקְמָא בַּא"א לְקוֹבְרוֹ אַח"כ וּמִשׁוּם מ"ע דְּקַבּוּרַת מֵתִים נֶגְעוּ בָּיָה כַּמִּשְׁשׁ הִרָא"ם ז"ל בְּבִיאָוּרֵי לְסַמ"ג

בה' מגילה דמ"מ יש בו ב' חלקים א' קבורת מתים מ"ע ד"ת וא' כ"ה דמוטל בבנינו יע"ש וכבר פתבנו דהיכא דאפשר לקבורו אח"כ אפשר לקיים שניהם וליפא כ"א כ"ה והגמרא דפריה מלאחותו דידוע לי דה"ה אף באפשר לקבורו אח"כ דחי לה כ"ה ומשני שוא"ת יש פח ביד חז"ל לעקור דבר מ"ה בשוא"ת אף פרת בהנאה בשבת ע"כ.

אלא דא"כ מה פתב רש"י אח"כ וקא דדחי לל"ת דלא נאמרה על זה ואי כ"ה לא ד"ת ע"כ לאחותו בא"א לקבורו אח"כ ובאם אפשר לקבורו אח"כ ונדאי דלא דחי כ"א לפסח ומילה שיש פח ביד חז"ל בשוא"ת ש"מ דכ"ה ד"ת.

ובאמת קשה מנלן דלאחותו באפשר לקבורו אח"כ ומשום כ"ה דוחה לעשין הללו אימא בא"א לקבורו אח"כ ומשום מ"ע דקבורת מתים הוא דדחי לעשין הללו וצ"ע פעת והנדה רואה אף דכ"ה ד"ת דוחה לעשין אלו בשוא"ת אפ"ה לא דחי ללא בקום ועשה ובעלמא חזינא דעשה הקל דחי לל"ת בקום ועשה ולא דחי לעשה דמה אןלמין' וסברא נכונה היא וכינן דחזינא דכ"ה דוחה לעשין הסמורין פרת כ"ש דנימא דדחי לל"ת בקום ועשה אפ"ה לקאורה דכ"ה דרבנן.

וכ"ת דל"ת חמור מעשה כמ"ש ביבמות ז' א' ולא ליליף מעשין א"כ אף ל"ת שוא"ת מנלן דדחי לה כ"ה דג"כ חמור וכ"ת אה"נ א"כ מאי האי דאמר שוא"ת שאני עשין שאני הול"ל ובמגילה פירש"י ז"ל אף ל"ת מהתעלמת כמ"ש ל דבאמת ילפינן מאבידה דממונא חמור מאיסורא: והנה קא דאמר במגלה מ"מ ועבודה מ"מ עדיף מ"מ ומקרא מגלה מאי ומסיק דוחה ל"ת שבתורה ומה בכך וקא עבודה דחיא עשה ול"ת פרת וסקילה ואפ"ה לא דחי למגלה וכבר הקשה זה בפני יהושע וע"ש.

ע"ש וקו' זו מפת הקודמי' חה"ר שם והר"ם ז"ל בבבאוריו לסמ"ג הקשו פן יעו"ש תירוץ. וגם קא דפסקינן דאין שום מצוה ד"ת נדחית מפני מקרא מגלה פדאיתא באו"ח סימן תרפ"ז ומנלן קא דהא בשוא"ת מצינו שיש פח ביד חז"ל לעקור דבר מ"ה כ"ש מגלה דברי קבלה ופירסומי גיסא ועוד קשה אמאי לא אמר ק"ו ומה דוחה עבודה לגמרי כ"ש דדחי למגלה לגמרי דעבודה ג"כ דחי למגלה בא"א לעשות שתיקה דאין שום מצוה ד"ת נדחית מפני מגלה ומת מצוה אף שאפשר לקבורו אח"כ דוחה לעבודה עמ"א תרפ"ו א"ו דרבא ה"כ מספקא ליה אי קא דכתיב לאחותו בא"א לקבורו אח"כ ומשום מ"ע קבורת מתים קא אפשר לקבורו אח"כ לא דחי דכ"ה לאו ד"ת ומבעיא שפיר מת מצוה ומקרא מגלה באפשר לקבורו אח"כ מהו דהשתא לית ק"ו מעבודה דאימא מת מצוה לא דחיא עבודה באפשר לקבורו אח"כ ופשיט ליה דכ"ה דוחה ל"ת שבתורה והיינו ל"ת ד"ת ממש דאי לא תסור אפתי אין ראיה דכ"ה ד"ת הוא דלמא דרבנן אכלי ליקרניהו דידהו כו' אלא ל"ת מ"ה ממש וז"ש רש"י דיליף מהשבת אבידה דלא תוכל להתעלם דשוא"ת הוא ויליף באמת איסורא מממונא כמ"ש ל' וא"כ פינן דכ"ה ד"ת הנה אין שום מצוה נדחית מפני מגלה משא"כ איאמרין דכל המצוות נדחים מפני מגלה אפתי מאי פשיטותא אף דכ"ה ד"ת אפ"ה מגלה עדיף טפי א"ו פדאמרן.

ועיין פני יהושע שם שגם הוא ז"ל דרף בדרף הנה שכתבנו אלא שכתב דאף דאיסורא מן ממונ לא יליף מפל מקום חזינן דכ"ה ד"ת ואין שום מצוה ד"ת נדחית מפני מגלה ואני פתבתי לעיל לשיטת רש"י באמת יליף מהשבת אבידה אף ל"ת דוחה כ"ה דמפסח

ומילה ליפא למילף כ"א עשה (ערש"י יבמות ז ל"ת חמור שלוקה ובל"ת שאין לוקה י"ל) ולא מחלק בין גנאי קטן לגדול דממון חמור מאיסורא ושפיר כתב המ"א דמברכות מוכח דכ"ה לחוד דוחה פסח ומילה אף ביש שהות לקוברו אח"כ דאל"כ לא הנה פריד מפלאים מידי דליפא כ"א כ"ה לחוד ופסח יש מ"ע קבורת מתים וכיון שפן איפא תו ק"ו שיהא מ"מ דוחה למגילה לגמרי מק"ו שדוחה עבודה לגמרי ועבודה דוחה מגלה דאין שום מצנה ד"ת נדחית מפני מגלה פאמור.

מ"מ מה שר"ל בדברי הרא"ם ז"ל בבבאוריו לסמ"ג ואי לא לא דלא מיירי הר"מ ז"ל באין שהות לשתיקן אבאר לקמן אי"ה באנרף דלא משמע פן מדברי הרא"ם ז"ל: וראיתי לבאר בכאן כמ"ש התוס' בשבועות למ"ד ב' לחלק בין בזיון קטן לגדול ולמדין משיטת התוס' דבזיון גדול אף בממון ואיסורא בשוא"ת דוחה ד"ת בין עשה ול"ת אלא דסוברים מהשבת אבידה א"א למילף דממונא הוא אלא מסבא יליף אם כ"ה דוחה לעשה דפסח ומילה כ"ש דוחה ל"ת בשוא"ת דהא לענין דחיה נהפוך הוא כמ"ל ומש"ה הקשו במציעא למ"ד ב' למה לי קרא בהשבת אבידה תיפוק מפסח ומילה ויש לעיין בהשבת אבידה עשה ול"ת הוא לא תוכל והשב תשיבם וכ"ת התם נמי ל"ת דטומאה ונזיר הא כתבו בברכות דאין שנה בכל וישנו בשאלה וצ"ל דתוספת סוברים באבידה ליפא עשה ול"ת כ"ז שלא נטלה ל"ת ונטלו עשה ועיין שיטה מקובצת שם.

ובקום ועשה אף דוחה כ"ה שום איסור תורה ודרבנן דוחה אף קום ועשה פלאים וטלטול פרמלית. וגנאי קטן בממון דוחה מהשבת אבידה ואיסורא אי דוחה לשוא"ת ד"ת דאיסורא מן ממון לא יליף.

ויש להסתפק גנאי קטן בדרבנן קום ועשה אי אחלי ליקרייהו או לאו ומהא דמנחות ל"ז ב' אפסיק חוטי ציצית בפרמלית משמע טלית גדול ומשמע דהנה גנאי קטן ואפ"ה לא שדר ליה אלמא איסור דרבנן דוחה כ"ה בקום ועשה ועמ"א א"ח י"ג כתב מבואר פן דבחול בגנאי קטן כו' ועיין תוס' שבועות ומציעא.

ומפל מקום י"ל ציצית הנה שוא"ת להמ"א ומש"ה דוחה כ"ה בגנאי קטן לשוא"ת בדרבנן. ומההוא דמנחות יש ראיה כמ"ש ובכללים הקודמים כתבנו דאפשר בר"א דאדם גדול פמותו חשיב טלית גדול ג"כ גנאי גדול.

ועמ"א שם שכתב ויש אומרים אף בחול שרי בגנאי קטן הוא שיטת רש"י ז"ל דבאמת ממון עדיף מאיסורא ויליף מאבידה אף גנאי קטן דוחה כ"ה לד"ת בשוא"ת ומוכח פן מדברי רבא במגלה דפשיט ליה מ"מ ומגלה מ"מ עדיף דדוחה ל"ת שבתורה וע"כ אין חילוק בין ממון לאיסורא ומהתם יליף לה דאי שיש לחלק כמ"ש הפני יהושע בברכות דא"צ להחזיר אבידה כ"א היכא דבשלו הנה הטריח דאבידתו קודמת לאבידת חברו.

וכדבריו מבואר בר"מ ז"ל הלכות גזילה ואבידה ולקמן אי"ה אבאר א"כ לא מוכח דכ"ה ד"ת הוא כמ"ש הפ"י במגלה אלא ע"כ דאין לחלק פלל בין ממון לאיסורא לסברת רבא ומש"ה פשיט שפיר דמ"מ עדיף ממגלה והלכתא פרבא ומש"ה פסקו שפיר אות י"א דאף בחול ביושב בבית הפנסת ואין טלית גדול עליו דשרי בגנאי קטן בשוא"ת וציצית שוא"ת הנה להמ"א כמ"ש בכללים הקודמים, ובש"ע פסק כתוס' דיש חילוק בין ממון

לאיסורא ובאיסור גנאי קטן בשוא"ת אין דוחה בשוא"ת לאיסור תורה ובממון דוחה ואפשר בממון גופא י"ל כמ"ש הפ"י בברכות דבשלו גופא לא הנה מטריח א"ע ולפ"ז בעדות ל"ש האי סברא דממון מאיסורא לא יליף ולקמן אבאר במציעא כ' א"ה: ויש לנו הרהורי דברים בתוס' שבו' ל' ב'ד"ה אבל במ"ש שפיר משני או דלא אסיק אדעתיה שוא"ת והא נודאי קשיא אף דאסיק אדעתיה מ"מ ממון בשוא"ת גנאי קטן דוחה ואיסורא דווקא גנאי גדול דוחה בשוא"ת דליכא מן מ"מ ושפיר משני ממון מאיסורא לא יליף.

עוד תירצו שם התוס' איסורא היינו לאפרושי מאיסורא דהנה קום ועשה על ידי ממון אף קום ועשה שרי דמצא שק משמע אף שא' רצה להחזיק בו יע"ש הנה רואה שבממון אף גנאי קטן וקום ועשה דוחה כ"ה ואיסורא דווקא גדול דוחה ד"ת בשוא"ת לא קום ועשה ובדרבנן אף גנאי קטן וקום ועשה דוחה כ"ה כההוא דכרמלית וכ"פ בש"ע א"ח סימן י"ג ושיטת רש"י אבאר לקמן א"ה: עוד אבאר לה דמה דמשני פאן ממון מאיסורא לא יליף הקשו התוס' במציעא ד' ב' ד"ה איסורא דהא ממון עדיף מאיסורא דבממון אין הולכין אחר הרוב ובאיסור הולכין אף נגד חזקה ולא אמרינו במקום נקב שחט וע"ש והנה בב"ק ריש המניח ע"כ דמשה"ה אין הולכין דיש חזקה מרי' קמא נגדו יע"ש ובס' ג"ו פתבנו מדרבנן הוא דסמיה מיעוטא לחזקה ובאיסור נמי אמרינו נגד חזקה סמוך להחמיר ועתוס' בכורות כ"א באורח.

(אמר הכותב בפריי' לי"ד פתבתי דספק נקב וריעותא פנושט במקו"ם שחיטה הנה ספק בשחיטה נגד חזקה והבאתי כמה ראיות ע"ז מפנים מאירות ח"א ש"א ומכר"ו לרבינו יהונתן ז"ל וגדולה מזו במהרש"א ז"ל בכורות כ"א אף שדבריו שם צ"ע ובפריי' פתבתי מזה וגאון א' בזמנינו זה אמר דלא הנה ספק בשחיטה ובתוס' מבואר דהנה ספק בשחיטה.

נג"ד חזק"ה. ולר' מאיר דסובר סמוך מ"ה אף לא אפשר לקולא פתינוק בעיסה כ"ש לחומרא איה אכל בשרא וכ"ת אית ליה חזקה שלא נתבררה הנה חזקה פסח ובכור ומעשר מא"ל קשה.

ובהו"ת ב"ק ל"ה א' פתבנו דבממון היכא דאיכא חזקה עם הרוב הולכין ותינו היכא שטוען שפא לא פרי עתוס' ריש המניח וכתבנו קושיא מכתובות ריש האשה שנתארמלה לרב פריה כו' והא טוען פרי והיתומים ג"כ פרי ונדבריי ארופי' אין מקומם פה) וא"כ לכאורה אין חומר ממון מאיסור' דממון סמוך מדרבנן והפקר ב"ד הפקר ואיסורא נמי מחמירין מדרבנן בסמוך לדין ולא חיישינו מדרבנן במקום נקב שחוט עשה דשאין נבוח פל שלא נולד ריעותא פלל לא החמירו חז"ל ובמקום דלא אפשר.

ובשו"ת א' מברלין בס' ג"ו פתבנו מזה אם לא שסברת התוס' דבממון מ"ה אין הולכין אחר הרוב דחזקת ממון אלים טובא פמו רובא וכי אמרינו רובא עדיף מחזקה באיסור והביאו שפיר ראיה משחיטה.

ואי איכא חזקה עם הרוב נגד חזקת ממון עיין בפני יהושע ריש האשה שנתארמלה בשם בעל המאור דעדיפא מחזקת ממון יע"ש ותינו דברי ושפא לא הנה פדרב אבל מטעמא דאוקי חזקה להדי חזקה אימא דחזקת ממון עדיף יותר מחזקת הגוף ורובא ואין קושיא אלא מטעמא דכתב פני יהושע דהא באיסורא רובא עדיף מברי ושפא וכיון דברי ושפא

עם חזקת הגוף עדיף מחזקת ממון כ"ש רובא עם חזקת הגוף דעדיף מחזקת ממון ודבריו נכונים ונאמתיים קולע אל השערה ולא יחטא פדרפו הטוב.

והנה למידין למ"ד אין הולכין בממון אחר הרוב חזינו דממון עדיף מאיסורא כמ"ש התוס' משא"כ למ"ד הולכין בממון אחר הרוב י"ל דממון לא עדיף מאיסורא וא"כ ההוא דברכות דמשני ממון מאיסורא לא יליף היינו אליביה דרב דאמר המוצא כל' פושטן אפילו בשוק ולדידיה דסובר הולכין בממון אחר הרוב בריש המניח ופרק הפרה וב"ב צ"ג שפיר משני איסורא מממונא לא יליף משא"כ רבא במגילה להלכה אין הולכין בממון אחר רוב וממון עדיף מאיסורא א"כ יליף מהתעלמת דכ"ה דוחה ל"ת שבתורה ממש כפי רש"י ז"ל שם ובמציעא שם דאמר היכי פשט מר איסורא מן ממונא משום לע"ז יע"ש.

באופן השיטת רש"י ז"ל אף גנאי קטן דוחה ל"ס מ"ה מאבידה. ועיין בה' שיטות בסנהדרין י"ח ב' דכתב דמסיק שם שוא"ת שאני אוליהיה בגירסתו מהשבת אבידה שוא"ת שאני לא כג' גמרא דידן איסורא מן ממונא לא יליף כו'.

ועיין שיטה מקובצת מציעא כ' וכ"ז ולמ"ד באנרף ובשבע שיטות במס' מגלה יע"ש ובאיסור דרבנן אף בקום ועשה וגנאי קטן דוחה כ"ה ללא תסור אפילו אי לא תסור ד"ת ממש רבנן אחלי ליקרייהו ולא מתחלה אמרו פן אלא אח"כ ויש פת בידם ערא"ם בביאוריו למגלה ומרגניתא טבא וכבר קדמו הרא"ם ז"ל אבל שיטת התוס' הוא דגנאי גדול דוחה ד"ת שוא"ת וקטן דנוקא ממון ומיהו בדרבנן כ"ע מודים דדוחה בקום ועשה פהיה דמנחות בכרמלית והוא דשבועות סובר רש"י ז"ל לאפרושי מאיסורא דהנה מעשה בידים א"כ מש"ה צריף להעיד אלא בממון משמע אף בקום ועשה כה"ג דוחה וע"כ דאף לרש"י יש חילוק בין ממון לאיסורא ודוחק לומר ה"מ בממון היינו להוציא על ידי דהו' שוא"ת דא"כ לפלוג בממון גופא בין להוציא או להחזיק ע"י וצ"ע: והנה הר"מ ז"ל בהל' פלאים פרק עשירי פתב פושטו אפילו בשוק דאין כ"ה דוחה ל"ת המפורש ומה שדוחה באבידה דממון הוא כפי הנראה דעת שלישיית דאבידה הנה שוא"ת ול"ל פתרוץ התוס' דלא אסיק כו' וגם לא ס"ל לחלק בין גנאי קטן לגדול דא"כ הנה לבאר זאת ולכתוב אח"כ דמאבידה לא קשיא ועוד דעיקר חסר שכתב דאין דוחה ל"ת המפורש ולכאורה משמע שסובר לחלק בין עשה כפסח ומילה דוחה כ"ה ולא לל"ת דחמור מיניה כברי' יבמות ומש"ה חילוק בין עשה לל"ת ולא בין שוא"ת ומקשה מאבידה הנה ל"ת ודחמור מעשה אף דלא לקי עליה (עיין רש"י יבמות) ומשני איסור שאני ועיין פ"א מהל' עדות במ"ש לאפרושי מאיסורא ובהל' גזילה וה' מלכים.

ולמעט במחלוקת אומר אני דהר"מ ז"ל סובר דאין לחלק בין גנאי קטן לגדול אלא החילוק בין קום ועשה לשוא"ת וז"ש שאין כ"ה דוחה ל"ת המפורש היינו קום ועשה והא דמקשה מאבידה היינו שרוצה אחר להחזיק בו דהנה קום ועשה כמ"ש התוס' בשבועות למ"ד הביאותיו לעיל ומש"ה משני דאיסורא מן ממונא לא יליף וא"כ משמע דרש"י והר"מ ז"ל פחדא הונו דאין חילוק בין גנאי גדול לקטן אלא דרש"י יליף לה מאבידה ולהר"מ ז"ל מהסברא הוא דאין לחלק וממונא מאיסורא כו' ודע ביבמות צ' ב' איתא שם דסדין בציצית הנה שוא"ת והקשו בתוס' מ"ש מפלאים דפושטו בשוק דהנה

קום נעשה ותירצו פלאים הלבנישה באיסור מש"ה אף השקהיה הנה מעשה משא"כ ציצית עיטוף לא הנה באיסור דכסותה כו' יע"ש.

וממרוצת דבריהם נראה דכל שהמעשה בתחלה הנה באיסור אף השקהיה הנה מעשה ומש"ה פושטן בשוק והוא דמכות י"ז ב' דרב אשי אמר כל שישקה פדי פשיטה ולבישה לוקה דתחלת הלבנישה הנה באיסור משא"כ סדין כו' ולפ"ז בכלאים כה"ג לבש בגד צמר ובא אחר וקשר בו חוט פשתן באונס לא הנה השקהיה אח"כ מעשה ולא לקי ועמ"ל הל' ביאת מקדש ובס' ג"ו הארכנו בלאו שאין בו מעשה.

ועמ"ל פ"ק שלישי מהל' ביאת מקדש: הן אמת ושמה שהחליט המ"ל דכל שתחלה הנה מעשה אף שהיה בהיתר פה הוא דנזיר שנקנס בשירה תיבה ומגדל לביה"ק ובא אחר ופרע המעזיבה באונס דמבעיא ליה בשבועות י"ז ונזיר ט' היינו למלקות אי בעינו שהיה או פדי פניסה וציאה אלמא אף שהמעשה הנה בהיתר ואח"כ פרע המעזיבה באונס מבעיא ליה כו' והשקהיה אח"כ הנה מעשה וזה סותר למ"ש ביבמות דבסדין כל שהלבנישה בהיתר לא חשיב השקהיה מעשה ואמאי לא דמי לנזיר.

ונהי די"ל דהתם הנה המעשה סיבה ללאו דאי הנה הולך בלא שירה הנה חייב ה"ה עכשיו דהלך בשירה ובא אחר ופרע המעזיבה חייב משא"כ סדין בציצית דהלבנישה א"א לאשכוחי פלל באיסור וכן נזיר שגזר בביה"ק ואמרי ליה לא תנזור דהמעשה הנה בהיתר ואמרינו אי דהתרו בשעת מעשה דלקי ופי' המ"ל דעיקום שפתו לא הנה מעשה כ"א שפא ע"י מעשה י"ל דאשכוחי משפחת ליה אלו הנה נזיר מקודם וזה דחוק גדול בעיני גם דברי המ"ל לכאורה נראין פסותרין זא"ז דכאן כתב כל שהיה ע"י מעשה הנה מעשה אף שהיה בהיתר ולבסוף סינים דיש לספק אי היה שוגג אי חשיב מעשה.

ומ"מ כל שנטמא אח"כ הנה לאו שאין בו מעשה ופשיט' ליה כל שהמעשה הנה בהיתר לא חשיב השקהיה מעשה יע"ש. ומדברי התוס' יבמות משמע כל שהמעשה בהיתר לא חשיב שהיה מעשה ואין לחלק בין שיהא חשוב לאו שיש בו מעשה או קום נעשה שהרי הוקשה להם מההוא דמכות לרב אשי מלאו כו' אקום ונעשה.

והנה יש לחלק דנודאי היכא שנקנס בשירה תיבה ומגדל דהנה לאסוקי אדעתיה דשפא מפרע המעזיבה ומש"ה פי בא אחר ופרע באונס הנה הליכה מעשה וגם בשעת הליכה אי הלך בלא שירה הנה חייב מש"ה הליכה חשיב מעשה משא"כ בהא דנזיר בביה"ק דהליכה בהיתר שלא הנה נזיר ואח"כ לבש רוח אחרת אותו ונזר בביה"ק נודאי הליכה לא מצטרף שיהא השקהיה אח"כ מעשה ומש"ה אמר שפיר אי דהתרו בשעת מעשה לא בעי שהיה ולא מוקי לה בהתרו אחר כף באבעיא בשירה וכבר עמד המ"ל בזה אשר ע"כ הנה נראה לומר דעקימת שפתיו בנזיר הנה מעשה כממיר דבדיבוריה עביד מעשה דהבהמה נתפסת בקדושה ה"ה הנזיר בקדושה דאסור בג' מינים.

וכי שהה אח"כ והתרו ביה הליכה לא הנה מעשה כיון שהלך בהיתר וא"א לבוא לידי איסור לא חשיב מעשה אבל בנקנס בשירה והוא נזיר מקודם דראוי הנה לבוא לידי איסור אי הלך בלא שירה אלא ששירה הצילתו ומש"ה כל שנפרע באונס ושהה הנה מעשה ומבעיא ליה אי צריך שהיה או פדי פניסה וציאה.

ומיהו רש"י ו"ל בנזיר פירש דנקנס בשידה ונדר שם בנזיר ובשבועות פירש להיפך דהיה מתחלה נזיר וכבר עמד המ"ל בזה. ומ"מ הנה רואה דאבעיא בנזיר בשידה איירי דנזיר בביה"ק ואף שהכניסה בהיתר דומיא דלבישת סדין חשיב מעשה ותיב בשידה אלא דרש"י ו"ל אפטר מפרש סגיא דנזיר לעונן איסור או למ"ד לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ולתוספת דפירשו שם לאו שאין בו מעשה אין לוקין אית לן לומר דבעיא שניה בנזיר כבר ונקנס בשידה ומש"ה חייב ומש"ה לא אבעיא ליה בנדר בביה"ק והתרו לאחר מפאן וכדכתיבנא: אמנם פן דברי הר"מ ו"ל בהלכות נזירות פרק ששי הלכה ח' וט' לא זכיתי להבינם על בור' דכתב דנדר בנזיר לוקה אם התרו בו בשעת נזירות ואם התרו אח"כ עכ"פ בשידה לוקה וכמ"ש הכ"מ שם ואלו לאח"כ בבא חבירו ופרע המעזיבה בעיא דלא אפשטא אי השהיה עושה פעולה או לאו וכפי הנראה דכשהוא בנדר בביה"ק דהליכה היתה בהיתר גמור וא"א לבוא לידי חיוב דפשיטא שיש לספק אי השהיה מעלה או לאו דהנה לאו שאין בו מעשה וכדאמרן.

אשר ע"כ היה נראה לומר דרבינו סובר דעקימת שפתיו דאתעביד מעשה ע"י הנה מעשה כממיר ונזיר דע"י אסור בג' מינין ומביא קרבנות חשיב מעשה להתחייב ע"י אף שהטומאה היה בלא מעשה שעומד בביה"ק וכיון שכן אף אח"כ שלא התרו ביה בשעת נזירות אלא אח"כ לוקה פיון שתחלתו היה ע"י מעשה שנדר בנזיר אף שהיה בשוגג אפ"ה חשיב מעשה כמ"ש המ"ל פיון שהיה עכ"פ באיסור שעומד בביה"ק מש"ה בשידה אח"כ לוקה ומש"ה לא מבעיא ליה בנזיר בביה"ק ושהה והתרו אח"כ ומבעיא ליה בבא חבירו ופרע המעזיבה דהמעשה בתחלה בהיתר גמור אי השהיה מעלה או לאו דלא הנה לאו שיש בו מעשה פיון דהליכ' היה בהיתר גמור אין השהיה מעלה פלום ותיקו ומש"ה פסק דלא לקי עליה בספק ובנדר בביה"ק דהדיבור היה באיסור אף בשוגג חשיב מעשה דומיא דממיר וכי אתרו אח"כ לקי שפיר על השהיה והאי שהיה לא ידענא אי פשיעור יציאה וכניסה או פשיעור השתחוויה האמור בטומאת מקדש כמבואר בשבועות שם ומ"מ ל"ד לסדין בציצית דהנה שוא"ת דא"א להיות העיטוף בשום אופן באיסור משא"כ בשידה דהליכה הנה סיבה כו' ואי הנה בשידה פרועה היה חייב עכשו שנסתר בבואו שם חייב ועיין כ"מ פ"א מהל' תמורה וי"ל בין ממיר שהמעשה דאתעביד ע"י דיבור הוא האיסור משא"כ בנזיר: וראיתי בטור יורה דיעה סימן ש"ג כתב לשון הר"מ ו"ל המוצא פלאים קורעו כו' וא"א ו"ל כתב דווקא במזיד ובש"ע יש ב' דיעות ולכאורה דהר"מ ו"ל לשיטתיה דבעיא דנזיר למלקות איירי וכמ"ד לאו שאין מעשה לוקין עליו ומש"ה לא מוקי בהתרו אח"כ דנדאי השהיה מועלת דתחלתה היה על ידי מעשה ע"י דיבור דחשיב מעשה כדאמרן אף שהיה שוגג חשיב השהיה מעשה ומש"ה ההוא חסיד דקרע פרבלתא דסבר שהיא יהודית דמיירי שהתרה בה לפשוט ולא פשטה אף שתחלתה מסתמא בשוגג כמ"ש הפר"ש שם דבאמת עכו"ם היתה אפ"ה הנה קום ונעשה השהיה וההוא דמכות כ"א בהכי איירי אף שהיה שוגג על הלבישה כל שלא פשט אח"כ לוקה ומש"ה קרע מעל ראשה והרא"ש ו"ל סובר דווקא פשלבשה מזיד הא שוגג אין השהיה מעשה וכ"ה דוחה.

ומה אעשה שרבינו ב"י לא כ"כ אלא להרא"ש ג"כ אף ששוגג מתחלה כל שהיה מזיד אח"כ צריך לפשוט ויש לו עד המסייע פעמוד של ברזל מהא דאמר המוצא פלאים בבגדו

משמע של אחר שלבשו מצאו ואף שהיה שוגג על הלבישה אפ"ה הנה קום ועשה וע"כ דוקא בשוגג אח"כ א"צ להודיע לו וטעמו של דבר לא ידענא דעובר עבירה בשוגג בל"ת מנלן דדחי כ"ה ומירושלמי הא איפא תי' אחר יע"ש בב"י דנדאי עבירה בידו שוגג ול"ד לחמץ פסח כ"ז שא"י אין מצוי.

נדע דבי"ד סימן שע"ו פהן שוכב ערום א"צ להודיע עד שלובש ואם הודיע צריף לילף ערום בטומאה ד"ת ונה פדברי הרא"ש ז"ל דאלו להר"מ ז"ל וכמ"ש המחבר בש"ג דאף שוגג קורעו ה"ה פאן צריף להודיע מיד ואמאי לא פתב רמ"א וי"א פדרפו בכל המקומות ומיהו הא דצריף להקיצו אף שהוא שוגג דלית פאן כ"ה דילביש א"ע תחלה ויש לעיין במ"ש הש"ף שם דבטומאה דרבנן א"צ להקיצו והא פיון דליפא כ"ה בהקיצו שיאמרו לו אחר שלבש אמאי לא מפרישינו ליה אף מדרבנן ודע שאני תמה אמאי פשהודיעו לו צריף לילף ערום והא אמרינו מ"מ דוחה כ"ג ונזיר ותיגרז רש"י אף שהוא קום ועשה דלא הוזהר כלל במ"מ והתוס' תירצו דישנו בשאלה ואין שנה בכל מקום מוכח דכ"ה דוחה ל"ת דטומאה וא"כ בהודיעו לו אמאי צריף לילף ערום ובגמרא מוכח דתרינייהו כהדדי מדפריף אהא דאמר רב פושטן מלאחותו וכמ"ש התוס' בשבועות למ"ד ב' ומציעא למ"ד ב' דערום הנה גנאי גדול כמו מ"מ יע"ש.

וכ"ת דסובר לאחותו בהולף לשחוט פסחו ולמול בנו איירי בלא נזיר וכ"ג כמ"ש התוס' בזבחים דף ק' וכן יש קצת מרבנואמתא סוברים פן והא בסימן שע"ד פסק המחבר דנזיר וכ"ג ופסח ומילה אפ"ה מ"מ עדיף א"כ חזינו דכ"ה דוחה ל"ת טומאה בקום ועשה ממש כ"ש פהן שוכב ערום די"ל השהייה לא תשיב מעשה ואף אי תשיב מעשה לאו דטומאה גיפתו לדחות אצל טומאה וכ"ת דהמחבר בשע"ד מייירי בא"א לקוברו אח"כ ונהו מ"ע דקבורת מתים ומש"ה דחי הא כ"ה לחוד אין דוחה כ"ה שוא"ת הא מנלן דבגמרא איירי באפשר לקוברו אח"כ ולא הנה כ"ה א"כ לחוד מנלן בא"א לקוברו אח"כ דדמי ב' לאונין טומאת פהן ונזיר ובנזיר נ"ה משמע דלר"ע אין עשה דוחה לב' לאונין ובספר ג"ו ובכללים הקודמים כתבנו מזה.

ועוד דנהו לבאר בשע"ד מייירי בא"א לקוברו אח"כ. שוב ראיתי בשו"ת פנים מאירות ח"א הרגיש בקושיא זו ואי"ה בכלל שאח"ז בכלל דלא תסיר אבאר עוד: ועתה אבוא למ"ש הרא"ש ז"ל בבבאוריו לסמ"ג ה' מגילה פתב שם עבודה ומ"מ עדיף היינו אף עבודה בידו רציחה דוחה עבודה בלא התחיל בה דאם עבודה בידו מעם מזבחי ולא מעל מזבחי והא דאמר מ"מ תוכיח מכ"ש הוא דאמר ביבמות.

ר"ל דביבמות ז' א' אמר קבורת מ"מ תוכיח שדוחה עבודה ואינו דוחה שבת היינו אף שדוחה עבודה בידו אינו דוחה שבת כ"ש רציחה שאין דוחה עבודה אלא כ"ה דלא הנה בידו אלא דקשיא לי א"כ בסנהדרין דאמרינו ותהא קבורת מ"מ דוחה שבת ואמרינו רציחה תוכיח ומה יוכיח איפא שאני רציחה דאין דוחה עבודה כ"ה בלא התחיל בה ושבת דין הוא שלא תדחה שכבר קידש היום והתחיל קדושת שבת ונהי מעיקרא ביבמות פי הנה גליף דרציחה תדחה שבת ליפא לאקשוני דיו כמו רציחה דוחה עבודה בלא התחיל בה הא כתבו התוס' דלר"ט קאמר דלית ליה דיו היכא דמפרך ק"ו ומפל מקום מה קאמר ר"י בסנהדרין רציחה תוכיח אימא דרציחה גלי קרא דלא גילף דלא דחי עבודה אלא

כְּשֶׁלֹא הִתְחִיל בָּהּ מִשָּׂא"כ מ"מ דָּאָף שְׁהִתְחִיל בְּעִבּוּדָה אַפ"ה דְּחֵי אוֹתָהּ אִימָא דָּאֵה"נ דְּתִדְחָה שְׁבֵת דְּנָהִי דְּיו בִּשְׂוֹא"ת גְּלִי קָרָא דְּלֹא גִילָף וְנֶאֱמַר דְּיו הִינְנוּ דְּמָה רְצִיחָה דְּוֹחָה עִבּוּדָה שְׁלֹא הִתְחִיל עֲדִינְן בְּמִצְנָה אַף שְׁבֵת לֹא תִדְחֵי אֶלְא בְּלֹא קִידֵשׁ הַיּוֹם וְדִיו כְּזָה גְּלִי קָרָא דָּאָף בְּעִלְמָא לֹא אֶמְרִינְן דְּיו הִיכָא דְּמוֹפְרָךְ ק"ו בְּכָאן לֹא וְהִינְנוּ רְצִיחָה אֶבְל מ"מ דְּדְחֵי עִבּוּדָה אַף בְּהִתְחִיל בָּהּ וְלִיכָא כ"א דְּיו דִּשְׂוֹא"ת אִימָא אֵה"נ דְּיִלִּיף וְלֹא פְּרָכִינוּ וְעִינְן יְבָמוֹת עוֹד תִּי שָׁם וְעִינְן בְּרָא"ם צִידָד בְּזָה.

עוֹד פְּתַב שָׁם דְּלֹאָו דְּטוֹנְמָאָה פְּתוּב אֶצְלוּ דִּמ"מ דְּוֹחָה בְּעַמְיוּ בִּכ"ג וְזָה אֶמֶת וְיִצְיִב דְּמִתְחַלָּה לֹא גִיתָן הִלָּא כְּלָל בְּזָה אֶמְנָם בְּנִזִּיר דְּכְתִיב נָפֵשׁ לֹא יָבוֹא וְאִם"פ פְּתִיב לְאַחֵיו דִּמ"מ מְטַמָּא זָה ג"כ חֲשִׁיב פְּלֹא נֶאֱמַר בָּהּ הִלָּאָו א"כ בְּאַבְיָדָה נְמִי פְּתִיב וְהִתְעַלְמָת אֶצְל הִלָּאָו וְנֶאֱמַר דְּעַל זָה לֹא נֶאֱמַר כְּלָל וְיֵשׁ לְחִלְקָ יַע"ש.

וּמ"ש שָׁם דְּהִיכִי קָאָמַר מ"מ וּמְגִלָּה מ"מ עֲדִיף שְׁדוּחָה ל"ת וְהָא עִבּוּדָה דְּוֹחָה ל"ת וְעֵשָׂה וְאַפ"ה לֹא דְּחֵי מְקָרָא מְגִלָּה כ"ש כ"ה שְׁאִין דְּוֹחָה כ"א ל"ת גְּרִינְדָא וּכ"ת דִּמ"מ עֲדִיף מְעִבּוּדָה דָּא"כ הִיל"ל כֵּן וְעוֹד דָּאִין זָה רְאָיָה דְּהָא מְקָרָא מְגִלָּה ג"כ דְּחֵי עִבּוּדָה וְתִי דִּמ"מ עֲדִיף כ"ה שְׁדוּחָה ל"ת בְּלִתִּי שׁוּם קִיּוּם מְצֻנָה וְעִבּוּד' דְּדוּחָה הִינְנוּ מְחַמַּת קִיּוּם הַמְצֻנָה וְהִקְשָׁה דְּעִבּוּדָה עֵשָׂה וּל"ת דְּשְׁבֵת אִם קִיּוּם מְצֻנָה וּכ"ה אִין דְּוֹחָה כ"א ל"ת גְּרִינְדָא עִבּוּדָה עֲדִיף וְכִינוּ דְּעִבּוּדָה אִין דְּוֹחָה מְקָרָא מְגִלָּה כ"ש מ"מ וְתִירָץ דִּמ"מ הֵנָּה כ"ה אִם קִיּוּם הַמְצֻנָה וְדוּחָה עֵשָׂה וּל"ת ג"כ וּז"ש גְּדוּל כ"ה הִינְנוּ כו' יַע"ש ש"ש וְתוּכָן כְּנֻנְתוּ דְּנֻדָּי כ"ה לְחוּד אִין דְּוֹחָה כ"א ל"ת וְלֹא עֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה וּלְפִי דְּבָרֵיו בְּאַבְיָדָה לִיכָא כ"א לֹא דְּלֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם לְחוּד כ"ז שְׁלֹא בָּאָה לִידוּ וְאִם"פ אִיכָא עֵשָׂה דְּהִשָּׁב דָּא"כ הֵנָּה לְמִימַר שְׁדוּחָה עֵשָׂה וּל"ת אֶלְא דִּמ"מ קְבוּרַת מ"מ דְּהֵנָּה עֵשָׂה דְּקְבוּרַת מְתִים עִם כ"ה וְדָא עֲדִיף מְעִבּוּדָה שְׁדוּחָה הָעֵשָׂה לְכַמָּה עֲשִׂין לְפָסַח וּמִילָה וְה"ה לְלֹאנִין דְּעֵשָׂה דְּוֹחָה לְכַמָּה לֹאנִין וְלַעֲשֶׂה חֲבִירוּ הָא כ"ה דְּוֹחָה וְשִׁפִּיר אֶמַר גְּדוּל כו' וְאִיף שְׁיִהְיָה אִי כְּנֻנְתוּ בָּא"א לְקַבְּוֹר אִם"פ אוּ אַף בְּאַפְשָׁר לְקַבְּוֹר אִם"פ אִיכָא עֵשָׂה דְּקְבוּרַת מְתִים כִּמ"ש הִמ"א מְכַל מְקוּם צ"ע מַה פְּרִיף בְּבִרְכוּת ד' אֵהָא דְּפוּשְׁטָן בְּשׁוּק מְהוּלָף לְשַׁחֲט פְּסַחוּ הִתָּם אִיכָא כ"ה עִם קִיּוּם הַמְצֻנָה דְּקְבוּרַת מְתִים מִש"ה דְּוֹחָה לְכַמָּה עֲשִׂין וְלֹאנִין מִשָּׂא"כ כ"ה לְחוּד אַף עֵשָׂה דִּשְׂוֹא"ת ד"ת אִין דְּוֹחָה אִם לֹא שְׁנֶאֱמַר דְּגְמָרָא מִיִּירִי בְּאַפְשָׁר לְקוֹבְרוּ אַחַר כְּךָ וְכֵה"ג לִיכָא מ"ע דְּאַפְשָׁר לְקִיּוּם שְׁנִיָּהֶם וְלִיכָא כ"א כ"ה לְחוּד וְהִרָא"ם ו"ל מְפָרֵשׁ הָא דָּאָמַר מ"מ עֲדִיף מְמַגִּילָה הִינְנוּ בְּשָׂאִי אֶפְשָׁר לְקוֹבְרוּ אִם"פ דְּאִיכָא עֵשָׂה דְּקְבוּרַת מְתִים וְדָאִי דְּוֹחָה לְעֵשָׂה וּל"ת הַחֲמוּרָה וְעֲדִיף מְעִבּוּדָה דְּבַעֲבּוּדָה יֵשׁ קִיּוּם הַמְצֻנָה וְאַלוּ מ"מ יֵשׁ בָּהּ חִלְקָ כ"ה דְּדוּחָה ל"ת גְּרִינְדָא אַף בְּלֹא קִיּוּם הַמְצֻנָה וְסוּבֵר כ"ה לֹא מְצֻנָה ד"ת הִיא וְאִינָה מְמַנֵּן הַמְצֻנָה וְאַפ"ה דְּוֹחָה ל"ת גְּרִינְדָא וְזָה שְׁלֹא פְּדָבְרִי הִמ"א שְׁכְּתַב אַף בְּאַפְשָׁר לְקַבְּוֹר אִם"פ אִיכָא מ"מ דְּוֹחָה מְגִילָה וְע"כ סוּבֵר דְּהֵנָּה קִיּוּם הַמְצֻנָה עִם כ"ה א"כ מַה פְּרִיף בְּבִרְכוּת וְכָאָמוּר וְדַע דְּהָא דָּאָמַר גְּדוּל כ"ה דְּוֹחָה ל"ת ה"ה עֵשָׂה בִּשְׂוֹא"ת כְּפָסַח וּמִילָה וְעוֹד ל"ת חֲמוּר מְנִיָּה אֶלְא מְשׁוּם קִיּוּם הַמְצֻנָה וּכ"ה לִיכָא קִיּוּם מְצֻנָה וְאַפ"ה דְּוֹחָה ל"ת כ"ש דְּדְחֵי עֵשָׂה וְזָה בְּרוּר מ"מ כְּכָר כְּתַבְנוּ יֵשׁוּב בְּגְמָרָא דֵּה"ק דָּאִין שׁוּם מְצֻנָה ד"ת גְּדָחִית מְפַנֵּי מְקָרָא מְגִילָה.

ורא"ה לא ניתקא ליה בכך דסובר דכ"ה ליכא מצנה כלל ואפ"ה דוחה ל"ת יע"ש ומצינו למדין לשיטת הרא"ם ז"ל דכ"ה אין דוחה כ"א ל"ת גרידא לא תוכל להתעלם או עשה גרידא במכ"ש דל"ת חמור מיניה וכ"ה לאו משום מצנה קאתינן עלה דנימא מה אן למי' כו' אבל עשה ול"ת לא דחי ומ"מ דדחי לעשין ול"ת הוא מפני קיום המצנה שבה בד"א לקוברו אח"כ פדמוכח מסוגיא דברכו' וילדעת רש"י פבר פתבנו דאפשר לפרש באבידה יש עשה ול"ת עיין בשיטה מקונצת פבא מציעא למ"ד א' באבידה יע"ש באור: עוד אני חוזר אל הראשונות במש"ל בנזיר ע"י עקימת שפתיו הנה מעשה פתמורה י"ל דהתם על מה שהזהירה תורה שלא ימיר את עביד מעשה משא"כ פאן מי אמרה תורה לא תנזור מ"מ י"ל הואיל ואת עביד מעשה ע"י חשיב עקימת שפתיו מעשה ועיין שיטה מקונצת ב"מ ל"א ב' ופ"י שם ובחמש שיטות שבועות למ"ד וסנהדרין י"ז ומפות י"ז משמע שם דהגירסא ברכות בהא דאבידה שוא"ת שאני לא ממון מאיסורא לא יליף ועשה"ר מגילה: ואפתי פש גבן לברורי הא דאמרינו במגילה מ"מ ועבודה מ"מ עדיף מלאחותו והא פסח ומילה יש תשלומין פסח בשני ומילה ימול לאחר שנקבר ביום הח' ומגלן דכ"ה דוחה עשה ול"ת בשוא"ת לגמרי המצנה וכ"ת דאה"נ דכ"ה אין דוחה המצנה לגמרי ולאקדומי הוא דאיירי בב"מ דא"כ מה פריה בברכות פושטן בשוק מלאחותו דהתם אין המצנה נדחית לגמרי מפני כ"ה משא"כ ל"ת דכלאים נדחית לגמרי מפני כ"ה ובשוא"ת גופא הנה לחלק פאמור.

אלא ע"כ כ"ה דוחה המצנה לגמרי ופסח לא מקרי תשלומין דחייב פרת על הא' וב' ואף בזבחים דף ק' א' אהא דרמינן ב' בריתות במעשה דיוסף הכהן שטמא והו' בע"כ להא דאין טומאת קרובים דוחה פסח אלא מ"מ בלבד ומשני קודם חצות דוחה פסח ולאחר חצות פסח עדיף ופריה דלמא אידי ואידי אחר חצות והא דטומאת קרובים דוחה כר"ע דלה' יטמא מצנה והא כר"י דרשות ופירש"י דמצנה דוחה פסח דיש לו תשלומין בשני ומילה נמי לאחר מפאן בו ביום ומשני הא נמי ר"ע יע"ש א"כ חזינן דפסח אין נדחה לגמרי וי"ל דזה בה"א דבא לאוקמי הא ר"ע והא ר"י משא"כ באמת דהא נמי ר"ע ואפ"ה אין טומאת קרובים דוחה פסח אלא קודם חצות ומטעם אנינות כמ"ש לקמן אי"ה אבל לאחר חצות פסח דוחה טומאת קרובים אף דלה' יטמא מצנה וכ"מ שאפשר לקיים שניהם כדר"ל אלמא פסח לא מקרי אפשר כו' כמחוסר פפורים ע"פ שדוחה כמ"ש התוס' שם דבאמת ל"צ לדחוקי ולמשכונני נפשין לומר די"ל בין מח"כ בע"פ ובין טומאת קרובים יע"ש וכינן שפיר אמרינן בכ"מ דמ"מ דוחה פמה מצות לגמרי מלאחותו ומילה נמי בא"א למול היום כלל ול"מ בא"א לקוברו אח"כ אף באפשר לקוברו אח"כ ובמ"א אבאר אי פסח חשיב עשה דכרת למה שפסק הר"מ ז"ל בה' ק"פ בפלוגתא דר' ורבנן: וכדמות ראיה מיבמות זיין א' ותהא רציחה דוחה עבודה קבורת מ"מ תוכיח כו' ומה יוכיח והא קבורת מ"מ דוחה עבודה היינו ביש תשלומין כפסח ומילה אבל לדחות לגמרי לא והא דדחי ללאו דטומא' פהו ונזיר שישנו בשאלה ואין שנה בכל או דאחכי לא אזהר רחמנא ע' רש"י ותו' ברכות משא"כ רציחה דוחה עבודה לגמרי כמ"ש התו' יבמות וסנהדרין אף שאין פהו אחר לעבד והוא קרפן ציבור שאין לו תשלומין קרא סתמא אמר מעם מזבחי דין הוא שתדחי רציחה שבת משא"כ קבורת מ"מ דאין דוחה מצנה לגמרי דין הוא דלא תדחי שבת לגמרי דאף דכר"ט אתיא דלא אמרינן דיו היכא דמפריה ק"ו מ"מ

יוכיח ונדאי ליכא דנהי דגלי קרא דלא ילפינו קבורת מ"מ שתדחה שפת דאמרינו דיו כה"ג דמה שדוחה מ"מ עבודה לאו לגמרי ה"ה דלא תדחה שפת לגמרימשא"כ רציחה דוחה עבודה לגמרי ה"ה דוחה שפת נדיו בשוא"ת אמרינו דאתיא כר"ט וכתבנו לעיל כה"ג אלא ונדאי דמ"מ דוחה עבודה לגמרי ולכך דין הוא שתדחה שפת לגמרי ושפיר קבורת מ"מ יוכיח אי לא דהיא גופא גילף דתדחה שפת ומש"ה אמר ג"כ רציחה תוכיח וקא דבא"ח בסימן תרפ"ז דבאין שהות מקרא מגילה עדיף היינו באפשר לקנורו אח"כ דאל"ה אין שום מצנה ד"ת נדחית מפני מגילה וכ"ש מ"מ ועמ"א שם ואין להקשות היאך משפחת דמ"מ דוחה עבודה לגמרי אי פסח יש תשלומין בשני ואי שאר קרבן ציבור תמידין ומוספין אי איכא פהו אחר אין נדחית לגמרי ואי ליכא פהו אחר ק"צ דוחה טומאת מת ונקבר ויעבד אח"כ וי"ל באין שהות לעבד אח"כ או פסח שני או במסקנא פסח א' נמי מקרי אין לו תשלומין ויליף שפיר מלאחותו דמ"מ דוחה עבודה לגמרי ושפיר אמר מ"מ תוכיח.

ושמעתי משם רב א' דאמר שיש הוכחה להר"מ ז"ל דאין שום מצנה נדחית מפני מ"מ ואף מקרא מגילה מדלא אוקמיה לב' ברייתות הא דתניא טומאת קרובים דוחה פסח בפסח ראשון וקא דאין דוחה פסח מייירי פסח שני דאין תשלומין ומש"ה פסח עדיף דכרת אלא דא"כ גם מת מצנה אין דוחה שום מצנה ד"ת עכ"ד.

ולדידי קשה חדא דמ"מ הא מנא ליה דמגילה דרבנן אין נדחית מפני מ"מ ועוד דקא ונדאי בא"א לקנורו אח"כ מ"מ עדיף פדמוכח בברכות ויבמות ומגילה דמ"מ תוכיח דדוחה עבודה היינו לגמרי דאל"כ לא הנה תוכיח כמש"ל וא"כ אפתי מה מקשה לימא ברייתא שניה מייירי בפסח שני וא"א לקנורו אח"כ דמ"מ עדיף ועוד דאין שום מצנה ד"ת נדחית מפני מקרא מגילה וכ"ש קבורת מתים בא"א לקנורו אח"כ שיש מ"ע עם כ"ה כמש"ל באנרף מזה וא"כ ונדאי מ"מ דוחה ג"כ וממקומו הוא מוכרע ממילא בא"א לקנורו אח"כ ונדאי מ"מ דוחה כל המצות שבתורה דאית מ"ע עם כ"ה כמש"ל הרא"ם ז"ל הביאותיו לעיל ואם נאמר אבל מטמא למ"מ מייירי באפשר לקנורו אח"כ דזה אין דוחה שום מצנה ד"ת ואף מגילה דרבנן א"כ שמעינן מזה דמ"מ אף שאפשר לקנורו אח"כ אפ"ה דוחה כל המצות ד"ת מדאמרנו ביבמות קבורת מ"מ תוכיח שדוחה עבודה היינו לגמרי מביא מקרא לאחותו והתם שפסח מייירי דיש תשלומין אלא דבאמת דוחה כל המצות כולן בפסח לא מקרי יש תשלומין בשני כמש"ל עכ"פ הא חזינו דמ"מ דוחה אף שאפשר לקנורו אח"כ ואף שאין למצנה תשלומין ומברכות ג"כ יש ראיה כמש"ל מדמקשה פושטן מהא דמטמא למת מצנה כו' וע"כ איירי באפשר לקנורו אח"כ דאל"כ הא איכא כ"ה עם מ"ע כו' אלא באפשר אחר כך דליכא מ"ע כ"א כ"ה ומש"ה פריף שפיר ואפתי מה קושיא התם אין המצנה נדחית לגמרי דפסח יש לו תשלומין בשני ומילה אח"כ ומש"ה כ"ה קודם אלא ונדאי דכ"ה דוחה לגמרי המצנה דפסח לא מקרי תשלומין במסקנא.

ואפתי מה פריף הני ברייתות אהדדי לימא דברייתא דטומאת קרובים דוחה פסח ראשון דיש תשלומין בשני. וקא דלא משני דברייתא דפסח דוחה איירי בשני דסתמא תניא משמע אף פסח א' ומש"ה מוקי כאן קודם חצות וקל אנינות ותו לא מיייתי פסח כפירש"י

שם: פשיטא לי הא דקיי"ל דעשה דוחה ל"ת אף שקל העשה לאחר זמן והל"ת מיד אפ"ה כשבא העשה דוחה ל"ת ואף מהא דקפסיק ותני ל"ש מאירוסין ונשואין לכאורה משמע להיפוך מדלא מקשה מגרושה לכ"ה בפשיטות דליכא כ"א ל"ת אלא דהתם חל הל"ת קודם העשה משא"כ אלמנה משמע אף שנתאלמנה עתה מאחיו דבאו בב"א אפ"ה אין דוחה פריה שפיר י"ל דניחא למיפרך מרישא אף דהוא מפח פסיק ותני מלמפרך מסיפא וכהנה רבות והא חזינו ממזרת לישראל ח"ל מ"ה רמזא ליבום אף דחל הל"ת מקודם וכלאים בציצית אין ראיה דהתם באין בב"א ואף טלית פלאים י"ל ראוי מיד לעשות ציצית אבל כשקל הל"ת מקודם ונאסר אין ראיה כשיבוא עשה אח"כ דדחי מ"מ פשיטא לתלמודא דאין לחלק ומתחלה בעי למילף מראשו וזקנו דהל"ת מוקדם אלא דדחי לה שאין שנה בכלל.

מבעיא לי בעשה דאין דוחה לחברו בשנוין אם א' בא מיד והב' לאחר זמן אם כשעושה א' תו א"א לעשות שניה מהו ויראה דנדאי עושה א' שבא זמנו ולא איכפת לן במה שיבטל אח"כ הב' והא דזבחים ק' דמשני פאן קודם חצות דחל עליו אגנינות משמע הא לא"ה לא היה מטמא לקרובים והא עדיין לא בא זמן של שני י"ל דהתם עשה דפסח פרת ועשה דלה יטמא מצנה אין פרת היה ראוי להמתין ולעשות פסח אי לאו דחל עליו אגנינות.

ויש ראיה לזה מחולין קמ"א דפריה טעמא דכתב רחמנא תשלח לדבר מצנה הא לא"ה ה"א טהרת מצורע דחי לשלוח הקן מאי אולמיה כו' ומאי קושיא אי לאו תשלח ה"א אינה שירצה מהעשה יעשה ואי בעי יקח לטהרת מצורע ובעידנא א"צ בעשה לעשה כמ"ש התוס' פסחים נ"ט א' ש"מ דמ"מ הואיל ועשה דשלוח עתה זמנה וטהרת מצורע לא מקיים עד שישחוט השחיטה ויטבול החיה מסתברא דעושה אותה שעמה מיד זמנה.

ויש לראות אפתי דלמא עשה דטומאת קרובים יש לה מעלה דאין לה תשלומין ופסח יש תשלומין בשני כמו שפיר בה"א דאידי ואידי לאחר חצות ומש"ה לאחר חצות דשנין הקמה לא יטמא וקודם חצות פיון דעדיין לא מטא זמן פסח יטמא אלא פיון דההו' ברייתא כר"ע ואפ"ה אין מטמא וע"כ עשה דפסח עדיף מעשה דטומאת קרובים דאל"כ מאי אמרת לא יטמא כו' דמשמע דאסור לטומאות והא רשות בידו אלא דאסור משום דעשה דפסח עדיף טפי א"כ חצות שטמאהו בע"כ היינו משום דא"ל אגנינות ולא חזיא לפסח באופן שלמידין מכאן דעשה דוחה ל"ת אפילו דל"ת באה לעולם תחלה ואח"כ באה העשה לעולם דחי לה אם הוא בעידנא ועשה לחבירו אם הא' אלים מחבירו אף שלא הגיע עדין זמן צריף להמתין.

פהוה דזבחים אי לאו דחל אגנינות היה אסור לטמאות קודם חצות וכדאמרן: סוף דבר הפל נשמע בממון דוחה כ"ה לר"ת דלא תוכל להתעלם ואם דוחה בממון עשה ול"ת תליא במחלוקת עיין בש"ט מ"מ ל"ד ב' באורף אי יש באבידה עשה ול"ת או ליכא ובממון אף גנאי קטן זקן ואין לפי פבדו דוחה כ"ה ל"ת בשוא"ת וקום ועשה תלוי בחילוק התירוצים פתוס' שבועות ל"ד ב' דלת' דיש חילוק בין גנאי קטן לגדול א"כ דווקא שוא"ת באבידה ונהחילוק בין ממון לאיסורא דממון אף גנאי קטן ואיסור דווקא גנאי גדול כמו מ"מ וערום דדמיין להדדי ולת' ב' בממון אף קום ועשה וגנאי קטן דוחה שאחר רוצה לזכות בה ובאיסורא אף גנאי גדול בקום ועשה אין כ"ה דוחה שום

מְצוּה ד"ת הָא שווא"ת דוּחָה כ"ה לְכַמָּה עֲשִׂין פֶּסַח וּמִילָה לְגַמְרֵי וְהִיָּינוּ בֵּא"א לְקַנְבְּרוּ
אֲח"כ אָבֵל בְּאַפְשָׁר לְקַנְבְּרוּ אֲח"כ דְּלִיכָא כ"א כ"ה לְחוּד לְעֲשִׂין הִלְלוּ אֲפ"ה דוּחָה
כְּדַמוּכַח בְּבִרְכוּת וּבֵא"ח תּרפ"ז ועמ"א שָׁם אָבֵל לְדַחוּת עֲשֵׂה וּל"ת תּלְיָא בְּמַחְלֻקְתָּ
רש"י וְתוֹס' לְהַמְעִיֵּין בְּמַס' בְּרְכוּת לְרַש"י לֹא דְחֵי וְשִׁאֲנֵי טְנֻמָּאת פֶּהוּ וְנִזִּיר דְּאַהֲכֵי לֹא
אַזְהַר רַחֲמֵנָא וְלְתוֹס' דְּחֵי לְעֲשֵׂה וּל"ת שְׂאִין שְׁנֵה בְּכָל וְיִשְׁנֵוּ בְּשִׂאלָה וּגְנָאֵי קֶטֶן דוּחָה
בְּאַיִסוּר בְּשׂוֹא"ת כְּפִי הַנְּרָאָה ג"כ בְּמַחְלֻקְתָּ רַש"י וְתוֹס' כַּמְש"ל בְּאַנְרָךְ וְעַמ"א א"ח י"ג
יע"ש וְהָא דְאַמַּר גְּדוּל כ"ה דוּחָה ל"ת שְׁבַתְוֵרָה לְמ"ד דוּחָה עֲשֵׂה וּל"ת הוּא ל"ד.

וְאַיִסוּר דְּרַבְּנֵן דוּחָה כ"ה לְלֹא תְסוּר אַף לְהַר"מ ו"ל בְּשׁוֹרְשׁ הָא דְלֹא תְסוּר ד"ת אֲפ"ה
אַחֲלֵי רַבְּנֵן לִיקְרִיָּהוּ וְכַפִּי הַנְּרָאָה כ"ה שִׁיטַת רַש"י ו"ל בְּבִרְכוּת וּמַחְלָה גְּזוּרוֹ סֵתָם
וְאַח"כ הִתְנֵוּ שְׂיָהָא כ"ה דוּחָה וְשִׁפִּיר שְׂיָיָךְ לְשׁוֹן דְּחִיָּה וְהִבֵּן וְעַרְא"ם בְּבִיאֻרֵיו לְסִמְ"ג
פִּי כֵן יע"ש וְאַף קוּם וְעֲשֵׂה דוּחָה דְּרַבְּנֵן כְּמוֹ פְּלִאִים דְּרַבְּנֵן וְטַלְטוּל פְּרָמְלִית בְּשִׁבְתָּ וְאַף
גְּנָאֵי קֶטֶן כְּמִבְּנֵי אֲרַב בְּכַמָּה דְּנוֹכְתִין וּבִש"ע א"ח סִימָן י"ג.

וְלַעֲנֵן שׁוּגְג אֵי צְרִיף חֲבִירוֹ לְהוֹדִיעַ הוּא בְּמַחְלֻקְתָּ הִבִּיאוּ הַמְּסַבֵּר בִּי"ד ש"ג דְּלַהַר"מ
ו"ל אֲפִילוּ שׁוּגְג וּמַעֲשֵׂה דְּחֻסִּיד דְּקָרַע שְׂהֵיָה סְבוּר יִשְׂרָאֵלִית וְלֹא יָדַע אִם מְזִידָה
וְלְהַרְא"ש ו"ל אֵינִירֵי בְּכִלְאִים דְּמַנְכְּרָאוּל"ש שׁוּגְג כַּמְש"ש הַפְּרִישָׁה שָׁם וּמַש"ה קְרַעָה
וְלְכַאוּרָה נְרָאָה דַּמְש"ה פֶּתַח הָרֵא"ש ו"ל א"צ לְהוֹדִיעַ בְּשׁוּגְג בְּגְנָאֵי גְדוּל דוּחָה כ"ה
בְּשׂוֹא"ת פִּינֵן דְּלִבְשָׁה בְּשׁוּגְג הָנָה הַשְׂהֵיָה שׂוֹא"ת ע' תוֹס' יְבָמוֹת כ' ב' בְּכָלֵל ה' בְּאַנְרָךְ
מַשׂא"כ גְּנָאֵי קֶטֶן אַף בְּשׂוֹא"ת אֵין דוּחָה כ"ה וּמַש"ה בְּמַעֲשֵׂה דְּחֻסִּיד דְּקָרַא לְכַרְבִּלְתָּא
דְּלֹא הָוֵי גְּנָאֵי גְדוּל רַק בְּגַד חָשׁוּב שְׁנוֹתְנִין עַל הָרֵאשׁ וְלֹא חָרַר שְׁהוֹדִיעַ לָהּ שְׂהוּא פְּלִאִים
וְסְבוּר יִשְׂרָאֵלִית וְלֹא פִּשְׁטָה קְרַעָה ע' או"ח ה' צִיּוּת י"ג בְּחוּל אֵין לוֹבֵשׁ וּמַש"ה בְּמְזִידָה
דְּהַשְׂהֵיָה חָשִׁיב מַעֲשֵׂה אַף בְּזִיוֹן גְּדוּל צְרִיף לְפִנְשָׁטֵן וְלֹא נִצְטַרְךְ לֹאמַר דְּכִלְאִים נִיפְרִים
הָיָה כַּמְש"ש הַפְּרִישָׁה.

וּמ"מ כְּפִי הַנְּרָאָה הַדִּין אֲמַת בְּגְנָאֵי קֶטֶן אַף שְׂהֵיָה שׁוּגְג אֲפ"ה צְרִיף לְהוֹדִיעַ לוֹ דְּטַעֲמָא
הָנָה פִּינֵן דְּלֹא יָדַע מִיָּגִיהָ דִּינִינֵן בְּשׂוֹא"ת וּבְגְנָאֵי קֶטֶן אַף בְּשׂוֹא"ת אֵין דוּחָה כַּמְש"ש בֵּא"ח
סִימָן י"ג בְּחוּל אֵין לְלִבְשָׁו וּמַהָא דְּהַתְּכַלֵּת ל"ז ב' דְּאַמַּר אֵי מַהֲתָם אֲמַרְתִּי לִי הָנָה שְׂדִיתִיָּה
מִשְׁמַע גְּנָאֵי קֶטֶן כִּי הִתָּם רֵאוּי לְהוֹדִיעַ דְּדוּחָה לֹאמַר דַּר"א מַחְמִיר עַל עֲצָמוֹ הָיָה אוֹ דִּינָא
אַתִּי לְאַשְׁמַעִינֵן דְּאֵי הָנָה מוֹדִיעַ הָנָה שְׂדִי אֵלָא הַתְּרַעַם עָלָיו מִשְׁמַע דְּהָיָה לְהוֹדִיעַ וּמַאיכָא
דְּאַמְרֵי הִתָּם דְּמַהֲתָם אֲמַר לִיהַ וְשְׂדִי מִשְׁמַע כֵּן דְּגְנָאֵי קֶטֶן וְשׁוּגְג צְרִיף לְהוֹדִיעַ לוֹ: וְהִנֵּה
בְּהָא דְּמַנְחוּת ל"ז ב' לל"ק מַהֲתָם שְׂדִיָּה לִיהַ כו' תְּרַגְמָא בְּלָאוּ דְּלֹא תְסוּר וּלל"ב מַהֲתָם
אֲמַר לִיהַ כו' פְּרָמְלִית דְּרַבְּנֵן בְּמַאי פְּלִיגוּ דְּדוּחָה לֹאמַר לל"ק בְּרַה"ר הָנָה וְרַש"י ו"ל שָׁם
סִיָּים לֹא תְסוּר אָבֵל לְשִׂאת מִשָּׂא דְּכַתִּיב בְּהִדְיָא וְלֹא פִּירֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ אָבֵל ד"ת לֹא וְאַף
שְׂרַש"י סוֹבֵר כַּר"מ ו"ל דְּלֹא תְסוּר ד"ת מ"מ הָנָה לְפִרְשׁ בְּקִיצוּר וּמַה בְּהִדְיָא וְהִנֵּה י"ל
גַּם לל"ק פְּרָמְלִית הָנָה רַק שְׂיַרְמִיָּה הָיָה מְזַהֲרֵן שְׂלֵא לְשִׂאת מִשָּׂא בְּשִׁבְתָּ הִיָּינוּ מִן הַבְּתִימִים
לְפִרְמְלִית עַרְש"י בִּיצָה י"ב יע"ש יְרַמְיָה י"ז פֶּה אֲמַר ה' שְׂהִזְהִירָם שְׂלֵא לְהוֹצִיא מִבְּתִימִים
לְרַחוּב יְרוּשָׁלַיִם דְּהָיָה פְּרָמְלִית וְהַר"מ ו"ל מְנָה הַלְבָּשַׁת עֲרוּמִים בְּכָלֵל מ"ע דְּכַתִּיב פֶּה
אֲמַר ה' וּבִמ"א אֵינִי אָבֵאָר מְזַה.

וער"מ פ"י מהל' פלאים הרואה פלאים על חבירו קורעו שאין כ"ה דוחה ל"ת המפור"ש בתור"ה ומפור"ש בתור"ה מיותר והנה מלת מפרש בא למעט לא תסור אעפ"י דהנה ד"ת לדידיה אפ"ה רבנן אחלי ליקרינהו כמ"ש הרשב"ץ בעל זוהר הרקיע הביאו מהר"י דיליאון ז"ל בשורש הא' ומלת בתורה בא למעט הא בדברי קבלה כמו לא תוציאו משא ביום השבת דחי וי"ל דל"ק ול"ב מחולקין להר"מ ז"ל הנה למפסק כל"ק לחומרא בשל תורה ורק טלטול אבנים מקורזלות הנה למשברי מוקצה עא"ח סימן י"ג.

ואם נאמר פה אמר ה' הנה ג"כ דרבנן י"ל בהא מחולקין ל"ק ול"ב כל"ק כ"ה דוחה ל"ת היינו דמתחלה אחלי ליקרינהו משא"כ הוצאת משא בכרמלית ירמיה הנהירם סתם אין פח בידי חכמינו ז"ל אח"כ להקל כ"ה דוחה לא תסור ול"ב סובר שישיש פח אח"כ ולישנא כ"ה דוח"ה משמע פה כמ"ש הרא"ם ז"ל בבבאוריו לסמ"ג ה' מגילה הביאותיו לעיל.

ועיין במרגניתא טבא בבבאוריו לספר המצות בשורש הא' דכ"ה דוחה ל"ת ולא אמר עשה דעפ"י התורה אשר יורוה וע"ש עוד דלהר"מ ז"ל הנה הלפשת ערומים ד"ת דכתיב די מחסורו ולדעת בה"ג דכתיב פה אמר ה' יע"ש ועשו"ת חו"י סי' חט"י בבבאור סג"ו האלו: ואגב גררא ראיתי להנפיר מ"ש התוס' זבחים י"ז א' הקשה רבינו אפרים פהו גזלן? הא פסול לעבודה ק"ו מבעל מום דכשר לעדות כו' ומה קושיא דא"כ למה פתביה רחמנא מעם מזבחי תקחנו למות דרציחה דוחה עבודה הא מחלל עבודה ומעם מזבחי ולא מעל מזבחי הא מחלל עבודה ואפשר דקושית התוס' לרבא פרק זה בורר להכעיס אין פוסל לעדות הקשו פן ולאפיי אה"נ דלק"מ ומיהו הא ליפא למימר דמיירי בעשה תשובה דאין מתפטר בכך דחייב מיתה.

(וייש לנו הרהורי דברים במ"ש הלח"מ פ"ב מטוען הט"י דבעשה תשובה לחוד סגי ובפ"ב משמע דחד סגי יע"ש ובכ"מ בפ"ב ה"ד מפרש ועשה תשובה פלומר תשובה בלא התראה יע"ש היטב משמע בהתראה תרתי בעינן ועש"כ ח"מ ל"ד אות ל"ג מיירי בלא התראה"ע) ועוד דפסול לעדות נפשות דעדות שאי אתה יכול להזימו הוא ואיפא ק"ו מבעל מום וצ"ע שוב ראיתי במ"ל פ"ה מה' רוצח פתב דהר"מ ז"ל סבר פהו ועבודה בידו אפ"ה רציחה דוחה עבודה דלא כר"ע יומא פ"ה יע"ש הי"ב ועמ"ש בסמוך.

דרבא סובר רשע דחמס בעינן היינו אוכל גבילה להכעיס דלא הנה רע לבריות אבל רוצח נפשות י"ל דמודה רבא דפסול לעדות אף להכעיס ובח"מ ל"ד ס"ב עבר עבירה בין לתאבון ולהכעיס והא להכעיס אף בלא מלקות הנה מין ומומר לכ"ה לדידן עי"ד סימן ב' ס"ח ופריי שם והול"ל רבותא לא להכעיס ולא לתאבון אפ"ה פסול לעדות ורבא לא ס"ל להכעיס הנה מין עיין בכור שור במס' ע"ז כ"ז ובתב"ש סימן ב': העולה מן המקובץ עשה דקבורת מתים הנה מ"ע מ"ה וכ"ה הנה ד"ת ועשה אין בו נשום א' ממני המצות לא חשבו למ"ע כ"ה ועיין ה' אבל וזה אומר ז"ל גדול כ"ה ערא"ם ז"ל ואף גנאי קטן משמע דהנה כ"ה ערא"ם ז"ל בה' מגילה בבבאוריו להסמ"ג ז"ל ואף גנאי קטן משמע דהנה כ"ה ד"ת וממונא מאיסורא לא ילפינן ואי כ"ה דוחה דברי קבלה עיין מנחות ל"ז בכרמלית ואי"ה בכלל לא תסור אבאר עוד בזה: פלל ז בו יבואר מחלוקת הר"מ והרב"ב ז"ל בשורש הא' במנין המצות בלאו דלא תסור וז"ל הר"מ ז"ל פ"א מה' ממרים ה"ב א' דברים שלמדו מפי השמועה וא' דברים מי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם וא'

שְׁעָשׂוּ לְסִיגָה הַעוֹבֵר עַל דְּבָרֵיהֶם עוֹבֵר בְּעֵשֶׂה וּל"ת ע"פ הַתּוֹרָה וְלֹא תִסּוּר וְהִרְמַבְּיָן ז"ל חוֹלֵק וְאוֹמֵר דְּעֵשֶׂה וּל"ת אִי"ג מְדוּת אוֹ שְׁיֵשׁ לָהֶם פִּירוּשׁ מְקַנְפֵל בְּפִסּוּק אוֹ שְׁנֹרְאָה לַב"ד הַגְּדוֹל שֶׁהִפְיָן בְּפִסּוּק כֹּף הוּא, יַע"ש וּג' קְנוֹשׁוֹת שֶׁהִקְשָׁה הִרְמַבְּיָן ז"ל אֲמַאי לֹא לָקִי עַל דְּרַבְּנָן מ"ה וּמַאי מְקִילִין בְּסִפְקִין וּל"ג גְּזִירָה לְגִזְרָה תִּירֵץ הַר' דִּירָאן וְהַר"ש בְּעַל זִנְהַר הִרְקִיעַ דְּהִכִּי אֲתָנּוּ וּכ"ג מְקַרְיַת סֵפֶר וּבְסִמּוּף אֲבָאֵר אֲי"ה וְקְנוֹשִׁיא ד' מִיּוֹמָא ר"פ יוֹה"כ וְשְׁבוּעוֹת כ"ג ב' דְּנִשְׁבַּע עַל ח"ש שְׁבוּעָה חָלָה עָלָיו לַר"ל וְהָא מְנֻשְׁבַּע וְעוֹמֵד מְלֵא תִסּוּר וְעֵשֶׂה כו' קִשָּׁה וּבְקַרְיַת סֵפֶר לַהֲמַבְי"ט ז"ל הִבִּיאוּ הַלַּח"מ פ"מ מֵה' מְמָרִים ה"ב דְּלֵא תִסּוּר הוּא לֹא לְזִקֵן מְמָרָא שְׁחוֹלֵק עַל דְּבָרֵיהֶם וְאָמַר שְׁאִין מְמַשׁ בְּגִזְרָתָם וְאִין אֲמַת כַּמ"ש הַר"מ ז"ל פ"ז מֵה' מְמָרִים חֲמִיץ בְּשַׁעֲה שְׁשִׁית כו' אֲבָל הָעוֹפֵר לְצֹרְכוֹ וְלִהְנַאֲתוֹ לֹא קָאִי עֲלִיָּה לֹא דְלֵא תִסּוּר וּדְבָרִים רְאוּנָן לְמִי שְׁאֲמָרְנָן וְהַלַּח"מ קְלָסִי וְהִינּוּ דַכַּה"ג הַתְּנֹו שְׁלֵא יַחֲוֵל עָלָיו עוֹנֵשׁ לֹא וְעֵשֶׂה כָּלָל וּבְזָה מְתַרְרֵץ קְנוֹשִׁיא ד' וּמ"מ מ"ש הַר"מ ז"ל וְהָעוֹבֵר עַל דְּבָרֵיהֶם עוֹבֵר בְּעֵשֶׂה וּל"ת מְשַׁמַּע אָף לְצֹרְכוֹ וְלִהְנַאֲתוֹ עוֹבֵר בְּעֵשֶׂה וּל"ת: וַיֵּשׁ לַחֲקוֹר חֲקִירָה קִטְנָה וְזוֹ תִנְוָרָה.

הִנֵּה נָא מְצִינוּ חֲזו"ל לְפַעֲמִים קְנָסוּ כְּחִמֵּץ לְאַחַר פִּסּוּחַ וּמְטִיל מוּם וְהַמְסָרִס בְּהִמָּה וְכַדוּמָה הַרְבֵּה וְהַקְּלִיּוֹ בְּהֶם מְשַׁאֵר דְּרַבְּנָן כִּי קְנוּס בְּעֵינֵיהָ ע"י תַּעֲרוּבוֹת י"א אָף פְּחוֹת מַס' עַמ"א תַּמ"ז וְלֹא קְנָסוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו וְכַדוּמָה י"ל דְּלֵא הִנֵּה לֹא וְעֵשֶׂה ע"פ הַתּוֹרָה וְלֹא תִסּוּר וְכֹן שְׁנוּמָן גִּיד הַנְּשָׂה מְמַנְהֵג קְדוּשִׁים וְעֵינֵין לְשׁוֹן הַר"מ ז"ל פ"א מֵה' מְמָרִים סִיגִיָּים וְתַקְנוֹת וּמְנַהֲגִים יַע"ש וְכַדְמוֹת רְאִיָּה מ"מ ש"ה מ"א ז"ל תַּל"ה ב' בְּדִיקָה אַחַר הַפִּסּוּחַ אִינוּ אֵלָא מְשׁוּם קְנָסָא מַש"ה לֹא יִבְרַךְ מְשַׁמַּע דַּל"ש וְצִנּוּנוֹ שְׁלֵא תִסּוּר דְּקְנָסָא הוּא וְאֲי"ה נֶשֶׁם יְבוֹנָאֵר וְלִכְאוּרָה מְכּוֹת מְרָדוֹת נֹאמַר הוֹאִיל וַיֵּשׁ לֹא דְלֵא תִסּוּר הָא קְנָס וְכַדוּמָה לֹא לָקִי מ"מ נ"מ לְפִסּוּלֵי עֲדוֹת כַּמ"ש אֲי"ה בְּכָלֵל מְכּוֹת מְרָדוֹת וּכְמוֹ שְׁנֹרְאִין דְּבָרֵי הַר"מ ז"ל פ"י מֵהַל' עֲדוֹת יַע"ש וְדַלֵּא פְּסֻכְרַת קְרִיַת סֵפֶר וְהִבֵּן וְהַחֲשׂוֹד לְדָבָר חֲשׂוֹד לְשִׁנֵּי אִם הֵם שְׁוִין א"כ חֲשׂוֹד עַל דְּרַבְּנָן לֹא תִסּוּר לֹא ד"ת חֲשׂוֹד עַל ד"ת בְּלֹא שְׁאִין מְעֵשֶׂה וְכַדוּמָה וּי"ל דַּמ"מ קִיל בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת וַיֵּשׁ לְעֵינֵין אִי לְהַכְעִיס בַּד"א דְּרַבְּנָן אִי חֲשׂוֹד לְכָל דְּרַבְּנָן עֵינֵין תַּב"ש סִימָן א' וּב' וְבַא"ח בְּדִינֵי עֵירוֹב עַר"מ ז"ל פ"א מְחַמֵּץ וּמְצָה ה"ד וְהִבֵּן וְאֲי"ה בְּכָלֵל מְכּוֹת מְרָדוֹת אֲבָאֵר עוֹד: וְהִנֵּה דְבָר הַנְּלִמּוּד בַּק"ו כְּתַבְנוּ בַּס' נ"ו דִּי"ל דְּאִיסוּר חָל עָלָיו דְּאִין בּוֹ לֹא וְעֵשֶׂה כ"א אִיסוּר תּוֹרָה עַמ"מ פ"כ מֵה"ש וְהִנֵּה לְרַמְבַּ"ן ז"ל לְכַתֵּב דְּלֵא תִסּוּר לִי"ג מְדוּת וּכ"מ בַּר"מ ז"ל מְשַׁמַּע דַּק"ו יֵשׁ בּוֹ לֹא דְלֵא תִסּוּר מ"ה אָף לְרַמְבַּ"ן ז"ל וְלֹא חָל שְׁבוּעָה וְאִיסוּר עַל דְּבָר הַנְּלִמּוּד מַק"ו וְלֵהַר"מ ז"ל אָף עַל דְּרַבְּנָן אִין חָל עַש"ך י"ד רַל"ט.

וְעֵינֵין בְּמַרְגְּנִיתָא טְבָא בְּשׁוֹרֵשׁ הָא צִיָּדָד לּוֹמַר דְּעֵשֶׂה ע"פ הַתּוֹרָה קָאִי בַב"ד הַגְּדוֹל אֲבָל כְּשֵׁאִין סְנֵהֲדָרִין כ"א חֲכָמִים שְׁבַדוֹר גְּזָרוּ כו' לִיכָא כ"א לֹא דְלֵא תִסּוּר: וְהִנֵּה בְּהָא דַקִּי"ל דִּיֵּשׁ פֶּתַח לְחֲזו"ל לְעַקְנֹר דְּבָר מ"ה בְּשׁוֹא"ת הָא קוּם וְעֵשֶׂה לֹא וְבַא"ח תַּרְפ"ז אִין שׁוּם מְצָנָה ד"ת נְדַחִית מְפָנִי מְגַלְהָ מְשַׁמַּע דְּמַסְבְּרָא הוּא וְהָא י"ל דְּרַבְּנָן יֵשׁ בּוֹ לֹא וְעֵשֶׂה לַהֲר"מ ז"ל א"כ אֲמַאי לֹא דְחִי מְסַבְּרָא דְבָרֵיהֶם לַד"ת אֲפִילוּ לְעֵשֶׂה דַל"ש מָה אֲנֻלְמִיָּה דְּעֵשֶׂה וּל"ת י"ל דְּחִי לְעֵשֶׂה וּכ"ש לַל"ת לְחוּד אִם לֹא דְהִכִּי אֲתָנּוּ וְצ"ע קְצַת וְעֵינֵין בַּא"ח תַּמ"ו הַמוֹצָא חֲמִיץ בִּי"ט וּכ"ע מוֹדִים דְּלֵא תִסּוּר לֹא קָאִי לְדְבָרִים הַמְּפֹרְשִׁים וּמ"ע שְׁהוּ"ג נְשִׁים פְּטוּרוֹת אִין רְאִיָּה מ"מ כ"ה הָאָמַת וּכ"כ ז"ל: הֵן אֲמַת בִּי"ד רַל"ט ס"ו נְשַׁבַּע עַל

מִדְרָשׁ חַז"ל שְׁבוּעָה חָלָה עָלָיו מִשְׁמַע אֶף י"ג מִדּוֹת אֵין בּוֹ לָאוּ דְלֹא תְסוּר וְחִייל כְּמוֹ עַל ח"שׁ וּמִיָּהוּ ג"שׁ וְהִיקְשָׁא יִרְאֵה דְאֵין שְׁבוּעָה חָלָה דְהָא עוֹנְשֵׁין מְהִיקְשָׁא וּג"שׁ כַּמ"שׁ בְּכָלֵל א' וְעַש"ךְ שָׁם אוֹת כ' מִדְרָבָּנּוּ אֵין שְׁבוּעָה חָלָה מְלֵא תְסוּר א"כ בְּנִשְׁבַּע לְבַטֵּל עֲשֵׂה דְרָבָּנּוּ כַּנ"ח וּמְגַלְהָה נְמִי"שׁ לֹא תְסוּר.

וְהַמְעֵינּוּ בְּשׁו"ת רַל"ב ח סִימָן ק"ג יִרְאֵה שְׁצִינְדָד רַק בְּתִי' הַב' דְּאִיפָא לְמִימַר חַז"ל הַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם בְּמָקוֹם תּוֹרָה יַע"שׁ וְהִינּוּ פְּשְׁעוֹבָר עַל דְּבְרִיָּהֶם בְּקוּם וְעֲשֵׂה הַעֲמִידוּ הָא פְּשְׁעוֹבָר עַל דְּבְרִיָּהֶם בְּשׁו"ת לֹא הַעֲמִידוּ בְּמָקוֹם תּוֹרָה כַּמ"שׁ לְקַמְן אַי"ה וּמ"שׁ בְּעֲשֵׁין דְרָבָּנּוּ אִיפָא לֹא תְסוּר לְהַר"מ ו"ל פֶּן יִרְאֵה בְּבִירוֹר לְהַמְעֵינּוּ פ"א מֵהַל' מְמָרִים וּבְשׁוֹרְשׁ הָא' יַע"שׁ גַּם יֵשׁ לְנוּ הִרְהוּרֵי דְבְרִים בַּמ"שׁ הַר"ב בִּי"ד סִימָן רַט"ו בַּהַג"ה עֵינּוּ בַּא"ח שָׁם לֹא פָּסַק פֶּן הִנֵּה לְהַקְשׁוֹת דִּינִיָּה אֲדִינִיָּה מִכָּאן אֲמַאי פָּסַק בְּשְׁבוּעָה חָל עַל דְרָבָּנּוּ הַשְׁתָּא בְּנִדְרִים אֵין חָל כ"שׁ בְּשְׁבוּעָה וּמ"שׁ נוֹדֵר לְצוּם בְּחַנּוּכָה דְאֵין חָל וּמ"שׁ נִשְׁבַּע שְׁלֹא לְקַרְא הַמְגִילָה וּלְמ"שׁ הַשְׁ"ף שָׁם אוֹת י"א א"שׁ דְּכָאן לֹא מְבַטֵּל מְצֻנָה דְרָבָּנּוּ לְגַמְרֵי וְאֵה"נ נִשְׁבַּע שְׁלֹא לְקַרְא הַמְגִילָה פֶּל יִמְיוֹ דְאֵין חָל אֲבָל לְהַר"ב דְּלֹא חִילַק בְּכַף קֶשֶׁה וְנָהִי מַרְט"ו ס"ג אֵין כ"כ קוֹשְׁיָא דַּמ"שׁ חַנּוּכָה וּפּוֹרִים דְּוּמְיָא קַתְנִי וּכְדִי נִסְבָּה מִשָּׂא"כ מִכָּאן קֶשֶׁה וְעַט"ז שָׁם אוֹת ג': גַּם יֵשׁ לְעֵינּוּ בַּמ"שׁ הַרְשָׁב"א ו"ל בְּתַשׁוּבָה סִימָן תְרִי"ד לְהַר"מ ו"ל שְׁבַת מִדְרָבָּנּוּ אֲסוּר לְהַתְעַנּוֹת וְהָא בְּהַלְכוֹת נִדְרִים פ"ג ה"ט פְּתַב הַנּוֹדֵר לְצוּם בְּשְׁבַת חָל וְאֲחַנּוּכָה וּפּוֹרִים לֹא חָל וּכ"שׁ שְׁבוּעָה אֲדְבְרִיָּהֶם כְּפִי הַנְּרָאָה דְלֹא חָל וְצ"ע: וְהִנֵּה בְּפִסְחִים צ"ב ב' אָמַר רַבָּא כּו' וּבַה' ק"פ פָּרַק שְׁשִׁי ו' וְז' יִרְאֵה דְכָל הֵיכָא דְהִגִּיעַ הַמְצֻנָה ד"ת לֹא הַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם וְכָל הֵיכָא דְלֹא הִגִּיעַ הַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם וְהַר"א ו"ל חוֹלַק וּמְחַלַק הֵיכָא דְגִזְרִינּוּ מְשׁוּם לְתַא דְכָרַת הַעֲמִידוּ וְכָל הֵיכָא דְלִית לְתַא דְכָרַת לֹא הַעֲמִידוּ וְעֵינּוּ פ"ב מְמִילָה ה"ו אֵינְמַל אֶף דְהִגִּיעַ זְמַנָּה תִי זֶה הוּאִיל וְאֶפְשָׁר לְהַבִּיאוּ מַע"שׁ יַע"שׁ וְרַדְיִית פַּת בְּרִישׁ שְׁבַת דְלֹא הַעֲמִידוּ לְהַר"מ ו"ל א"שׁ וְלְהַר"א ו"ל י"ל פִּי גִזְרוּ תַחֲלָה הַתְנוּ בְּפִירוּשׁ שְׁבַת מְשׁוּם סְקִילָה ל"ג וְעֵינּוּ בְּרַמְבַּ"ן ו"ל בְּשׁוֹרְשׁ הָא' וּמִיָּהוּ פֶּל זֶה בְּכָרַת הָא עֲשֵׂה וּל"ת גְּרִידָא אֶף שְׁאֵין בְּגִזְרַתְּם לְתַא דְכָרַת וְהִגִּיעַ זְמַן הַמְצֻנָה אַפ"ה הַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם שְׁהַרִי אֲנִינּוֹת לִילָה מִדְבְרִיָּהֶם וְאַפ"ה אֵין אוֹכַל בְּקַדְשִׁים אֶף דְאִיפָא עֲשֵׂה עַר"מ ו"ל הַק"פ פ"ו ה"ט וּבְקִרְיַת סְפָר שָׁם וְעֵינּוּ פ"ב מַה' בִּיאַת מְקַדְשׁ וּמִהָא דְאוּנּוּ בְּשָׂאָר קַדְשִׁים וְשׁוֹפָר וְלוּלָב מוֹכַח דְהַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם אֵי בְעֵידָנָא דְמַעֲיָקָר דְרָבָּנּוּ מְקַיִים ד"ת אַפ"ה הַעֲמִידוּ דְבְרִיָּהֶם וְעַמ"א תַּמ"ו וּבַר"ה י"ט עֲשֵׂה וּל"ת.

וְעֵינּוּ זְבָחִים צ"ז דְאֶף בְּשִׁירְכְּדִי מַעֲפֹרֶת אֲסוּר מִדְרָבָּנּוּ לְהַכְנִיס לְעֲזָרָה אַפ"ה מְשׁוּם מְצוֹת כִּיבוּס דְחִינּוּ דְרָבָּנּוּ עֵינּוּ בְּפִירוּשׁ הַמְשַׁנּוֹת שָׁם מִשְׁמַע דְכִיבוּס פֹּא ג"כ דְרָבָּנּוּ דַּמ"ה לָאוּ בְּגַד הוּא פְּשִׁיר כְּדִי מַעֲפֹרֶת לְטוֹמְאָה ה"ה לְכִיבוּס פְּקוּשְׁיַת הַתו' זְבָחִים צ"ד ב' וִי"ל אֲמַאי דְחִינּוּ טוֹמְאָה דְרָבָּנּוּ מְשַׁמְלִי דְרָבָּנּוּ כִיבוּס הָא בְּעֵידָנָא דְמִיעָקָר לֹא תְסוּר לֹא מְקַיִים דְרָבָּנּוּ כִיבוּס עַמ"א תַּמ"ו וְיֵשׁ לְנוּ אֲרִיכוֹת דְבְרִים בְּזֶה וְעֵינּוּ בַּר"מ פ"ח מַה' מַעַה"ק הִי"ט וּפְכ"ג מַה' פְּלִים פְּתוּב אֲצִלְיָנוּ בַּמ"א.

וְאַגַּב גְּרָרָא רְאִיתִי לְהַזְפִּיר מ"שׁ בְּזְבָחִים צ"ג א' נִיתַז עַל בְּגַד טָמֵא אֵין טְעוּן כִיבוּס וּכ"פ הַר"מ ו"ל פ"ח מַה' מַעַה"ק ה"ט דְטוֹמְאָה וּנְגִיעָה כֹּא' וִי"ל הָא דַּם קַדְשִׁים אֵין מְקַבֵּל טוֹמְאָה מ"ה כַּמ"שׁ הַר"מ ו"ל פ"א הַלְכָה ו' מַה' פְּסוּלֵי הַמְּוִקְדָּשִׁין אִם לֹא שְׁנַאֲמַר הוּאִיל

ומדרבנן בר קבולי טומאה כמ"ש דם שנטמא כו' שוב אין ראוי להזאה מ"ה דל"ת ד"ת הוא ועמ"ל ה' תרומות פ"ז ה"א הביא כמה דברים פתרומה טמאה מדרבנן אי אכל בטומאת הגוף י"ל דאין חייב מיתה דמחולקת ועומדת וע' תו' פסחים י"ו ב' ד"ה מדרבנן הנקשה להם אמאי לא משגי טומאת עצמן יש להם משמע דס"ל דם קדשים מ"ה טמא ועכ"מ הקשה מדתנן נזיר ועושה פסח הציץ מרצה כו' וממרוצת דבריו משמע דמתיב לה קאי גמי אמאי דאמרי' דם קדשים אין מקבל טומאה ולכאורה ז"א דאדרבה מדלא הקשה אלא למ"ד טומאת עצמן דרבנן ולא הקשה לכ"ע דדם קדשים אין מכשיר ש"מ למ"ד טומאת עצמן ד"ת א"ש מ"ה וכן ה' דעל מה הציץ מרצה כו' ואפשר דה"ק מדלא משגי כמ"ש התו' ש"מ דניחא לי' לומר לפי האמת דם קדשים אין מטמאין רק מדרבנן כמ"ש הר"מ ז"ל דדם דאקרי משקה הוא מדם חללים והתורה גלי דדם דאין נשפה פמים אין מכשיר ה"ה דאין מטמאין ועיין פ"י מה' ט"א.

וע' תו' חולין פ"ו א' ד"ה סיפא שהוקשה להם דמאי קושיא מסיפא דיהא מותר לשחוט דהנה קום ועשה משא"כ ברישא דהנה שוא"ת ותימצו דמשום גזירה לא הנה להו למעקר מצות פסיו וע"כ רוב מעשיהם מקולקלים וי"ל אמאי לא ה' יש פח ביד חז"ל לעקור דבר מ"ה בשוא"ת ובחמש שיטות כ"כ הר"ן דנודאי רוב מעשיהם מקולקלי' ופריף לרבנן דהולכין בטר רבא אמאי לא ישחוט אחריהם ונה א"ש משא"כ לשון התוס' קשה.

נדע דלכאורה לשיטת הר"מ ז"ל כל ספק מ"ה שריא ומדרבנן אסור פריף שפיר סיפא גמי ואי דעוקר דבר מ"ה בקום ועשה מ"ה שרי' ורבנן גזרו בספיקו' יהא מותר שלא יבוא לאכול משחיטתו ובס' ראש יוסף פתבנו דאף לשיטת הר"מ ז"ל תפול קושית התוס': ולפי זה יש נ"מ לדנא אם ספק מדרבנן אסור אתי עשה דרבנן נדחי לה לספק תורה אף קום ועשה וכבוד הבריות כמ"ש בכלל הקדום לבוש ספק פלאים בשוק אין פושט עד שהולף לביתו: נדע דיש פח ביד חז"ל לעקור עשה בשוא"ת וה"ה ל"ת בשוא"ת בלאו שאין בו מעשה ועיין יבמות ז' א' ל"ת חמור מעשה פירש"י ז"ל דלוקה משמע לאו שאין מעשה עכ"פ שנה לעשה וער"מ ז"ל פ"ג מה' חמץ ומצה ה"ח ובש"ע תמ"ו ס"א המוצא חמץ ב"ט ואף בלא בטלו אין מבער דמוקצה דרבנן ע' דוחה ל"ת דשוא"ת והעמידו דבריהם ועכ"מ שם ג', תרוצים וצ"ע פי לכאורה תי' הב' הוא תי' הא' ומ"ש אנוס הוא הוא ענין בפ"ע ואי"ה בפרי' שם במ"א אבאר.

ועפ"י פסחים ו' א' המוצא חמץ בי"ט פירש"י ז"ל בבטלו כתב אם נאמר אף בטלו עובר עכ"פ בעשה תשביתו ולחמץ ידוע עכשיו אף בשעה שבטל לא הנה ידוע לא מהני א"כ אפתי עובר בשעה תשביתו יע"ש.

ואם נאמר דיש פח ביד חז"ל לעקור דבר מ"ה בשוא"ת עשה לא ל"ת א"ש דמש"ה מוקי לבטלו אלא שאין זה סבא דאף ל"ת שוא"ת אין לחלק. וסבור הייתי לומר דרש"י ז"ל סובר כר"מ ז"ל דכל מגילי דרבנן יש בהן עשה ול"ת עפ"י התורה אשר יורוה ולא תסור מ"ה ממש כמו דמשמע בברכות כ' ב' גבי כ"ה ומש"ה דחי עשה דרבנן לעשה ד"ת ג"כ בשוא"ת דל"ש מה אולמיה דכאן יש עשה ול"ת ויש רק עשה כמ"ש בפללי' הקודמים וכ"ש לל"ת לחוד משא"כ לעשה ול"ת לא דחי וכ"ז בשוא"ת ובקום ועשה אהנו דלא דחי אלא דקשה דמפלאים בציצית גמיר דעשה קום ועשה שיש בה קיום מצוה דחי לל"ת

כו' הא עשה דשוא"ת ל'א וְהָבֵן זֶה: וְאָגַב גְּרָרָא אֲזַפִּיר מ"ש שְׁנֵי דְבָרִים אֵין בְּרִשּׁוֹתוֹ וְהִפְתּוּב עֲשָׂאָן כְּאֵלוֹ בְּרִשּׁוֹתוֹ כו' דְחָמֵץ אֲסוּר בְּהִנְאָה וּכְתִיב שְׁלֵף א"א רֹאֵה וְאִפ"ה עוֹבֵר עֵינֵן פְּסוּחִים ז' ב' וּב"ק כ"ט ב' ומש"ה בְּגִלּוּי דַעַת כ"ש סְגִי דְלָאוּ מְמוֹן דִּילְיָהּ הוּא כמ"ש הָרִ"ן ז"ל ר"פ וּבִסְוֶפָה ל"ה אֲתָרוּג שְׁל עֶרְלָה כו' הַקְשָׁה בַחֲה"ר עַל הָרֶאָב"ד ז"ל דְפִירוּשׁ דְבָרִים כְּפִשּׁוּטֵן הָאֲסוּר בְּהִנְאָה אֵין בּוֹ דִין מְמוֹן וְהָא כָּל דְבָר שֶׁהוּא בְּרִשּׁוֹת אָדָם וְאֵין לְאַחַר זְכוּת בּוֹ לְכֶם קָרִינֵן בִּיָּה אֶף שְׁאֲסוּר בְּהִנְאָה וְקִשָּׁה מִפְּסוּחִים דְמִשְׁמַע דְלָאוּ שְׁלֵף הֵנָּה וְגִזְרַת הַפְּתוּב וּבמ"א פְּתִבְנוּ מִזֶּה וְאִי"ה בְּפִרְיֵי ה' לִוְלֵב יְבִנְאָר עוֹד: וְאָגַב אֲזַפִּיר מַה שְׁשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם הָרַב הַמֵּאָה"ג הַחֲרִיף וּבְקִי הַמְּנוּחַ מוֹהֲרֵר חַיִּים טוֹלְנִי"ש ז"ל נ"ע מִק"ק לְבוֹב הַקְשָׁה אֵהָא דְפְּסוּחִים כ"א ב' וּפְלִיגָא דר"א דְלִמָּא לֹא פְלִיג דְאִיִּצְטְרִיף לֹא יֵאכֵל בְּצִירֵי דְמִסְבָּרָא הֵייתִי אֹמֵר דְחָמֵץ שְׂרִי בְּהִנְאָה דְלֹא הֵוִי גִזְרַת הַפְּתוּב נֶגֶד הַסְבָּרָא וּדְפַח"ח וְהֵינְנוּ דְאִי שְׂרִי בְּהִנְאָה לֹאוּ גִזְרַת הַפְּתוּב דְבְּאֲתָרוּג מְמַעֵט מְלָכֶם אִיסוּר אֲכִילָה לְכֶם לְכָל צְרִיכֶם.

ופ"י הַקְשָׁה דְאִימָא מְדַרְשָׁא דְלֵף יע"ש וי"ל דְלִקְמוֹן מְסִיק דְלִיכָא כ"א חָמֵץ וּש"ה דְכוּלְהוּ פְּתִיב הָיִתְר אִו אִיסוּר מְפִנְרֵשׁ וּא"כ ל"מ לר' יְהוּדָא דְמְסִיק מְאֹתוֹ כו' לְמָה לִי אֹתוֹ תִּפְּוֹק דְחמ"פ וּש"ה בְּצִירֵי פְּתִיב וְאֶף לר' מְאִיר לְאִיזָה צִנְרֵף אָמַר ר"א זֶה וְשִׁפִּיר אָמַר דְפְּלִיג וְהָבֵן.

וְאִי"ה בְּמַס' פְּסוּחִים אָבָאָר עוֹד: וְהֵנָּה בְּפְּסוּחִים מ"ז ב' פְּתִישָׁה בִּי"ט מִי שְׂרִי כְּלֹאֲחַר יָד וּפִירֵשׁ"י וְלֹא מִיִּתְסַר אֲלָא מְדַרְבְּנֵן וְאִי לֹא תְסוּר ד"ת וְעֲשֵׂה דַעַפ"י הַתּוֹרָה לֹא הֵנָּה מְקִשָּׁה גַם כִּפ' הַעֲמִידוֹ דְבְּרִיָּהֶם כו' וְעַכ"מ פ"א מַה' נַעֲרָה וּבְתוּלָה בְּשִׁנְיָהּ לֹא יִשְׁאַנָּה וּבמ"ל שֵׁם ה"ח ר"ה לֹא יִשְׁאַנָּה.

וּכְפִי הַנְּרָאָה בְּסוּטָה פִּרְק מְשׁוּחַ מְלַחְמָה מ"ד ב' דר"י הַגְּלִילִי סוֹבֵר אֶף בְּדַרְבְּנֵן חוּזֵר וּר"י סוֹבֵר דְנוּקָא בְּד"ת חוּזֵר לְכְּאוּרָה יֹאמֵר דְפְּלִיגִי אִי לֹא תְסוּר קָאִי אֲדַרְבְּנֵן אִו לָאוּ. עֲרֵשׁ"י שֵׁם ע"ב ד"ה עֲבִירָה וּכְגוֹן שְׁנִשְׁאַה דְאִיכָא אִיסוּר.

לֹא יִדְעָנָא פִּירוּשׁוֹ דְבִנְנוֹת נְמִי אִיכָא אִיסוּרָא וְאוּלִי כְּוִנְתוֹ מְדַנְקִיט מְמִזְרַת כו' (וְהֵנָּה חֲלִיצָה אָגַב גְּרוּשָׁה נְקִיט עֵתִי"ט) וְנֹאמֵר דְסוֹבֵר כְּהר"מ ז"ל פִּט"ו מַהֲא"ב ה"ב דְמְמִזְרַת בְּלֹא קִידוּשִׁין אֵין לּוֹקָה מְשׁוּחַ מְמִזְרַת וְאֶפְשָׁר רִש"י סוֹבֵר בְּנְנוֹת לִיכָא אִיסוּר תּוֹרָה עֵינֵן אַה"ע וּמ"ש פ' כִּי תֵצֵא קְדוּשָׁה מִן־קֶרֶת לֹא בְּפ"א עֵינֵן פ"א מַה"א וּמ"ש שְׁנִשְׁאַה אֲמִמְזְרַת קָאִי וְאִשְׁאַרָא וְדוּחַק.

וְעֵתִי"ט סוּטָה פ"ח מ"ג וְלֹא הִבְנִתִּי דְבְּרִיּוֹ וּכְפִי הַנְּרָאָה כָּל שְׁאֵין רְאוּיָה לּוֹ אֶף מַד"ס לֹא קָרִינֵן אֲשֵׁתוֹ וְצ"ע: וְדַע דְכָל מ"ע דְרַבְּנֵן אֵין דּוּחִין שׁוּם מְצוּהָ ד"ת בְּקוּם וְעֲשֵׂה הַמְּשָׁל שְׁאָר בְּגָדִים חוּץ צ"ו לְמ"ד מְדַרְבְּנֵן חֵיִיבִים בְּצִיצִית אִי עֲבִיד כְּלֵאִים בְּזִמְן דְאִיכָא תְּכִלַּת לּוֹקָה וְאֶף לְמ"ד כָּל מִילֵי דְרַבְּנֵן ד"ת הֵם וּמְקָרָא מְגִילָה אֶף שׁוּא"ת נְדַחִית מְגִלָּה מְפִנְיָהֶם וְעַמ"ש בְּכָלֵל כ"ה מִזֶּה.

וְאֲזַפִּיר בְּכָאֵן מ"ש בְּכָלֵל כ"ה קוּשְׁיָא עַמ"ש בִּי"ד שַׁע"ב פִּהֵן שְׁשׁוּכְב עֲרוּם כו' וּבְשׁוּ"ת פְּנִיִם מְאִירוֹת ח"ב סִימֵן נ"ז הַקְשָׁה כֵּן וְכָתַב אִיף לֹא הִבִּיא שׁוּם חוּלְק וְהָא רִש"י פִּירֵשׁ כו' וְתוֹס' כְּתִבוּ כו' יע"ש וְהֵנָּה יָפָה כְּתִב דְּנֹדָאִי לְרִש"י ז"ל א"ש דַּמ"ש רִש"י דְלֹא נִתְּנָה

טַנְמָאָת פֿהוּ וַנְזִיר אַצֵּל מֵת מְצֻנָה לְאוּ מְשׁוּם כ"ה קְאָתִינֵן עֲלֵהּ אֵלָא שְׂאִין הִלְאוּ נְאָמֵר
כָּלֵל בַּמ"מ פֿמוֹ שְׂלֵא נְאָמֵר בְּקִרְוּבִים וְהָתָם אֲדַרְבְּהָ לֵּה יִטְמָא מְצֻנָה אַף שְׂיֵישׁ מִתְעַסְקִים
אַחֲרֵים וְלִיכָא כָּלֵל כ"ה ה"ה אַצֵּל מֵת מְצֻנָה בְּלֵא כ"ה וְהַמְעַיִן בְּרִישׁ"י שְׁם יִרְאֵה שְׂכ"ה
וּא"כ א"ש דְּכִהֵן עָרוּם כּו' דְּכ"ה לֹא מְהַנִּי וּמֵת מְצֻנָה דְּלֵא נְאָמֵר הָאֲזַקְרָה עַל זֵהוּ מִשָּׂא"כ
לְתוֹס' קָשָׁה דְּכִתְבוּ דְּמַכְהֵן וַנְזִיר לִיכָא לְמִילַף דִּישְׁנֵנוּ בְּשָׂאֵלָה וְאִין שְׁנָה בְּכּוֹל וּא"כ טַנְמָאָת
פֿהוּ עַכ"ה יֵשׁ לְמִילַף דּוֹחָה כ"ה.

וַיֵּשׁ לִיִּישׁב אַף לְשִׁיטַת הַתּוֹדְלִכְאוּרָה י"ל אַמְאֵי לֹא יְלִיף בְּמָה הִצֵּד מִפֿהוּ וַנְזִיר דְּכִי פֿרַכְת
מֵה לְנְזִיר כּו' פֿהוּ יוֹכִיחַ כּו' דְּנְזִיר שְׁנָה בְּכּוֹל עֵינֵן יְבָמוֹת וּמִפְּאָן ג"כ מִשְׁמַע פֿן וַנְיִלַף דְּכ"ה
דּוֹחָה לֹא הַשְׁנָה בְּכּוֹל וְעֵינֵן בְּחִדוּשֵׁי הַרְשָׁפָ"א רִישׁ יְבָמוֹת וּי"ל דְּהִתְרִיב מִפְּלִלְוּ וּמ"מ י"ל
דְּוִדָּי בְּמֵת מְצֻנָה יֵשׁ מ"ע דְּקַבּוּרַת מֵתִים כַּמ"ש בְּכָלֵל כ"ה בְּאַוּרָה וְעֵינֵן פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ
בְּחִדוּשֵׁי לְמַס' בְּרַכּוֹת וְקוֹשְׁיַת הַגְּמָרָא הוּא דְּחִזְזִין דְּעֵשָׂה דְּפִסַּח עֲדִיף וְדוֹחָה לְשַׁבַּת שְׂיֵישׁ
בָּה עֵשָׂה וּל"ת דְּכָרַת אֶלְמָא עֲדִיף עֵשָׂה דְּפִסַּח מִעֵשָׂה וּל"ת וְאַפ"ה מ"ע דְּקַבּוּרַת מֵתִים
דּוֹחָה לְפִסַּח בְּהַצְטָרַף עִם כ"ה וְע"כ דְּכ"ה עֲדִיף מַל"ת דְּהָא מ"ע דְּקַבּוּרַת מֵתִים לֹא עֲדִיף
מִשְׂאָר עֵשָׂה גְּרִידָא וּפִסַּח שְׂקוּל פֿעֵשָׂה וּל"ת וְכַה"ג פֿיִרְשׁ הַפ"י יַע"ש הֵיטֵב וּמִשְׁנֵי שׂוֹא"ת
שְׂאִינֵי אֵלָא דְּאַפְתִּי קָשָׁה דְּדַחֵי כ"ה עֵשָׂה וּל"ת דְּנְזִיר קִדְּשׁ יְהִי כּו' וּל"ת לֹא יִטְמָא וְה"ה
בְּכַהֲנִים אִיכָא עֵשָׂה דְּקִדּוּשִׁים וְלֹא דְּלֵא יִטְמָא וְאַפ"ה דְּחִי לֵה עֵשָׂה דְּקַבּוּרַת מֵתִים בְּצִירּוּף
כ"ה אֶלְמָא דְּכ"ה עֲדִיף מְלֵאוּ וּמִש"ה כִּי מְצַטְרַף עִם עֵשָׂה דְּקַבּוּרַת מֵתִים דְּחִי לְעֵשָׂה וּל"ת
לְזֵה פְּתִיבוּ דְּאִין זֵה פְּלוּם דְּהָא דְּדַחֵי מֵת מְצֻנָה לְעֵשָׂה וּל"ת דְּטַנְמָאָת פְּהֵנִים בִּיָּה לְחִדוּדֵיהּ
דִּי לְדַחּוֹת וּא"צ לְצִירּוּף כ"ה דְּכ"ה אִין דּוֹחָה לְשׁוּם מְצֻנָה ד"ת בְּקוּם וְעֵשָׂה וּמ"ע דְּקַבּוּרַת
מֵתִים דְּחִי לְעֵשָׂה וּל"ת שְׂאִין שְׁנָה בְּכּוֹל פְּדַמְסִיק הַתּוֹס' בִּיבָמוֹת בְּסוּגְיָא דְּעֵלִיָּה דְּמֵרָאשׁוּ
וַזְקֵנוּ יְלִיף דְּעֵשָׂה הַשְׁנָה בְּכָל דְּחִי לְעֵשָׂה וּל"ת שְׂאִין שְׁנָה בְּכּוֹל וְה"ה נְזִיר דִּישְׁנֵנוּ בְּשָׂאֵלָה
דְּחִי עֵשָׂה לְעֵשָׂה וּל"ת יַע"ש וְה"ה פֿאָן ה"פ וּל"ש לְמַפְרָף גִּילַף בְּמָה הִצֵּד דְּאַנֵן הִכִּי
קְאָמְרִינֵן דְּהָתָם לֹא מְשׁוּם כ"ה קְאָתִינֵן עֲלֵהּ אֵלָא עֵשָׂה דְּקַבּוּרַת מֵתִים דְּחִי לְעֵשָׂה וּל"ת
שְׂאִין שְׁנָה בְּכּוֹל וְלִדּוּנֵנוּ בְּשָׂאֵלָה וּלְפ"ז י"ל קְוֹשְׁיַת מְר"ן הַפ"מ ז"ל דְּמִש"ה צְרִיף הַפֿהוּ
לִילַף לְחוּץ עָרוּם דְּכ"ה אִין דּוֹחָה שׁוּם מְצֻנָה וְאַף לֹא שְׂאִין שְׁנָה בְּכָל וְנוֹהֵג רַק בְּזַכְרֵי
לְחוּד וְשְׂאִינֵי פִסַּח דִּישׁ עֵשָׂה דְּקַבּוּרַת מֵתִים וּא"ש פֿסְקָא דְּתַה"ד בֵּין לְרִישׁ"י וְתוֹס'
וְכַאֲמֹר: וְהִנֵּה לְשִׁיטַת רִישׁ"י ז"ל דְּכ"ה אִין חִילּוּק בֵּין גְּנָאֵי קֶטֶן לְגָדוֹל כְּמוֹ שְׂיִרְאֵה הַרְוָאָה
בְּמַגִּילָה בְּהָא דְּאָמֵר רַבָּא גָדוֹל כ"ה וּפִירְשׁ"י יְלִיף מְאַבְיָדָה וְכַדְבְּרִירְנָא בְּכָלֵל כ"ה יַע"ש
וְעִיָּקֵר הַתִּי שׂוֹא"ת שְׂאִינֵי וּמְמוּנָא חֲמוּר מְאִיסוּרָא קָשָׁה הָא דְּאָמֵר מְדַלְגִין הֵינֵנוּ ע"ג
אַרְוֹנוֹת וּמְסִיק דְּמ"ה כָּל שְׂיֵישׁ חָלָל טַפַּח לֹא הֵנָּה טַנְמָאָה רְצוּצָה וְאַמְאֵי הָא בְּטַנְמָאָה ד"ת
גְּמִי גִיפְתֵן לְדַחּוֹת מְשׁוּם כ"ה אֵלָא דְּלֵאוּ מְשׁוּם כ"ה הוּא דְּדוֹחָה אֵלָא דְּלֵא גִיפְתֵן אֲזַהֲרַת
טַנְמָאָה אַצֵּל מ"מ וְלֵאוּ מְשׁוּם כ"ה קְאָתִינֵן עֲלֵהּ כְּמוֹ טַנְמָאָת קְרוּבִים כּו': וְהִנֵּה בְּטַנְמָאָת
פְּהֵנִים וְדָאֵי יֵשׁ עֵשָׂה וּל"ת וּבְאַלְמָנָה לִיכָא כ"ה ל"ת לְחוּד עֵינֵן ב"מ ל' ב' בְּתוֹס' ד"ה הָא
יַע"ש וְהַמְתְּבָאֵר שְׁם הוּא דְּעֵשָׂה אִין דּוֹחָה לְעֵשָׂה וּל"ת שְׂאִין שְׁנָה בְּכּוֹל כ"ה אֵלָא בְּכַהֲנִים
מ"מ נוֹהֵג בְּנִקְיָבוֹת פְּאַלְמָנָה מְנַשׂוּאִין אֲבָל עֵשָׂה וּל"ת שְׂאִין נוֹהֵג כ"ה בְּזַכְרֵים יְלִיף שְׂפִיר
דְּעֵשָׂה דְּחִי לְעֵשָׂה וּל"ת כַּה"ג לְמ"ד מְצוֹרַע מוֹתֵר בְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה וְלִיכָא גָדוֹל הַשְׁלֹום
וְאַלְמָנָה מְנַשׂוּאִין גְּמִי תֵלִיא בְּזֵה וְכַבֵּר הַתְּבָאֵר זֵה לְעֵיל בְּכָלֵלִים הַקּוּדְמִים: עֵינֵן תּוֹס'

בְּמֹת ד' א' ד"ה דְּכִתִּיב הִקְשׁוּ אַמְאֵי לֹא חֲיִיבִים נְשִׁים בְּצִיצִית וּבַתּוֹס' קִידוּשֵׁין ל"ה א'
ד"ה אֶלָּא דב"כ הָנֹה מְמַעוּטָא אַפ"ה הִקְשׁוּ שְׁפִיר דְּלִימוּד מְפֻרְשׁ הוּא.

עוּד הִקְשׁוּ לִימָא דְרַב יְהוּדָה סוּבַר דְּכָל שְׁיִשְׁנוּ בְּלִבִּישָׁה יִשְׁנוּ בְּצִיצִית וְע' תּוֹס' פְּסָחִים
מ"ו ב' ד"ה סֵלְקָא דְעַתְדָּה דְאֹרְחָא דְקִרְאֵי לְמַדְרַשׁ מְסִיפָא לְרִישָׁא אַף לְקוּלָּא וּלְכֹאזְרָה
לְתִי' הַב' שָׁם פְּתַבּוּ קְוִשְׁיֵיהֶם וִי"ל אַף לְתִי' א' דְּבַחַד קִרְא אֲמַרִּינֵן פֶּה וְלֹא בַב' קִרְאֵי.

דְּסִבְרָא לְמַדְרַשׁ לְחוּמְרָא עוּד הִבִּיאוּ שָׁם רְאִיָּה דְנְשִׁים חֲיִיבוֹת בְּכִלְאִים מְבִיצָה אַמְאֵי לֹא
הוֹכִיחוּ מְבָרְכוֹת כ' ב' טְפִי דְמוּצָא כִּלְאִים פּוֹשְׁטֵן וְהָא הַתּוֹס' לְשִׁטְתָּם שָׁם כ"א א' דכ"ה
דוֹחָה לָאוּ בְקוּם וְעֲשֵׂה הִיכָא דְאִין שְׁנֵה בְּכּוֹל פְּטוּמָאֵת פְּהֵגִים א"כ אֵי כִלְאִים אִין נוֹהַג
בְּנְשִׁים אַמְאֵי כ"ה אִין דוֹחָה אוֹתוֹ וּכ"ת דְרַב יְהוּדָא לְשִׁטְתֵּיהּ דְאָמַר בְּמִנְחוֹת נְשִׁים
חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית וְחֲיִיבוֹת בְּכִלְאִים הָא לִיתָא דְרַב יְהוּדָה מְשַׁמְיָה דְרַב רַבְּיָה אֲמַרָה פּוֹשְׁטֵן
וְרַב אֵית לִיהּ בְּבָרְכוֹת בְּמַעְרְבָא אֲמַרִּי פ' צִיצִית עֲרַבִּית לֹא מִתְחִילִין כו' דְּלִילָה לָאוּ זְמַן
צִיצִית נְאִי אִין נוֹהַג כִּלְאִים קֶשְׁה כו' וַאֲ"ל דְרַב אֵית לִיהּ תְּפִילִין מ"ע וְשִׁלָּא הוּ"ג וּמ"ע
שֶׁהוּ"ג אוּ דב"כ הָנֹה מְמַעוּטָא אוּ יְלִיף מְרִאֲיָה עֵינֵן קִידוּשֵׁין וּמִש"ה נְשִׁים חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית
דְּלִיף לֵהּ אִיפְכָּא כֹּל שְׁיִשְׁנוּ בְּכִלְאִים יִשְׁנוּ בְּצִיצִית הָא לִיתָא דְנוֹדָאֵי רַב לֹא יִפְלֹג אֶכְוֹלְהוּ
אֲמוּרָאֵי דְסִבְרֵי לִילָה וַאֲ"נ שַׁבַּת לָאוּ זְמַן תְּפִילִין וּכ"כ הָרָא"ש בַּהַל' תְּפִילִין בַּה"ק בְּשֵׁם
הִירוּשְׁלִמִי יַע"ש וּכ"כ הַתּוֹסֶפֶת בְּמִנְחוֹת ל"ג ב' ד"ה יֵצֵא דְמִסְתַּמָּא רַב יִסְבֹּר פְּהֵלְכָה
דְּשַׁבַּת לָאוּ זְמַן תְּפִילִין וַאֲ"כ אַמְאֵי פּוֹשְׁטֵן בְּשׁוּק וִי"ל הָא דְבִיצָה עֲדִיפָא לְהוּ.

וּמִיָּהוּ מְבָרְכוֹת שָׁם דְרַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה דְקַרְעִיָּה כְּרַבְלָתָא דְסִבְרַת יִשְׂרָאֵל הִיא מְבֹנָאָר
לְכֹאזְרָה מְפֻרְשׁ דְנְשִׁים חֲיִיבוֹת בְּכִלְאִים דְלִמָּא סַבַּר כְּרַב יְהוּדָא דְנְשִׁים חֲיִיבוֹת בְּצִיצִית
וְה"ה בְּכִלְאִים וְעֵינֵן דְרִישָׁה י"ד ש"ג מְפֻרְשׁ עוֹבְדָא בְּכִלְאִים הָנֹה אֲמַנְם הָעָרוּף בְּעָרוּף
כְּרַבֵּל הִבִּיאוּ מְהַרְשָׁא ז"ל בַּח"א מְפֻרְשׁ כְּרַבֵּל בְּגַד אֲדוּם כְּמוֹ כְּרַבּוּל דְתַרְנַגּוּל וּמִשׁוּם
פְּרִיצוֹת יַע"ש.

אֶבֶל מְרַב קֶשְׁה דְאִיָּהוּ סוּבַר צִיצִית מ"ע שֶׁהוּ"ג גַּם מ"ש הַתּוֹס' דְמַשְׁנֵי עֲדִיף מִיָּנִיָּה
בְּמִנְחוֹת וְהָא הָא עֲדִיפָא דַּל"ה מְפִלִיג עַל רַב רַבְּיָה וּכ"פ מְקַשָּׁה מְרַב עַל אֲמוּרָאֵי כ"ש
דְרַב יְהוּדָא תְּלַמִּידֵיהּ לֹא יִפְלֹג עַל רַב רַבְּיָה וְלֹא אָמַר דְסוּבַר כֹּל שְׁיִשְׁנוּ בְּכִלְאִים יִשְׁנוּ
בְּצִיצִית.

וּבַלֵּא"ה לֹא יִדְעָנָא מַה קְוִשְׁיָא דְלֹא מְסַתְּבַר שְׁיִפְלֹג רַב יְהוּדָא וְיִסְבֹּר שַׁבַּת זְמַן תְּפִילִין
הוּא גַּם מ"ש הַתּוֹס' דְנְשִׁים יְהִיּוּ פְטוּרִים מְכִלְאִים י"ל דְהִיקְשָׁא עֲדִיף מְסוּמֻכִים דְהַשְׁנָה
הַפְּתוּב אִישׁ לְאִשָּׁה לְכָל עוֹנֵשֵׁין שְׁבַתוֹרָה וְלָזָה יֵשׁ לָנוּ לֹא מְרִינֵן מְפִהָן לָאוּ שְׁאִין
שְׁנֵה בְּכּוֹל דְמוּמָאָה דְאִין נוֹהַג כ"א בְּכֵהֵן וְזַכְרִים מִשָּׂא"כ לָאוּ דְכִלְאִים אַף דְאִין
נוֹהַג כ"א בְּזַכְרִים נוֹהַג בְּיִשְׂרָאֵל ג"כ וְלֹא דְחִי לֵהּ כ"ה וְכַה"ג כְּתַבּוּ הַתּוֹס' בַּב"מ גְּבִי
הִיטְמָא וְאֵל תְּחַזִּיר לוֹ וּמִש"ה אָמַר שְׁפִיר פּוֹשְׁטוּ אֶפְּיָלוּ בְּשׁוּק: וְרִאִיתִי לְהַתּוֹס' מְנַחוֹת
מ"ד א' שְׁפַתְבוּ אֲהָא דַר"ש דְלֹא שְׁיִיף הַכ' לְמַדְרַשׁ כְּמוֹ חֲמֵץ דְהֵתֵם בְּפִסּוּק א' מִשָּׂא"כ
הַכ' ב' פְּסוּקִים הָנֹה.

וְלֹא הִבְיָנוּתִי דְהָא אֲמַרִּינֵן הֵתֵם סַד"א פְּהֵגִים הוֹאִיל וּמְוֹתָר בְּכִלְאִים כֹּל שְׁיִשְׁנוּ בְּלִבִּישָׁה
לְקוּלָּא כ"ש לְחוּמְרָא אַף שְׁהֵם ב' פְּסוּקִים וּכְמ"ש הַתּוֹסֶפֶת בִּיבְמוֹת מְהֵאֵי טַעַם גּוּפָא.

ואולי סוברים התוספות במנחות דהא דלקולא ולחומרא לחומרא מקשינו מדה זו בהיקש נמסר לא בסמוכין (ועיין בק"א דמשמע דמספק הוא וכתבנו במ"א מזה) וכל שאין דבר ברור לא דרשינו כלל סמוכין וכל חדא תיקום אדונכתיה וסברא חיצונה ומש"ה בכלאים בציצית דאיפא למדרש מרישא לסיפא כל שישינו בכלאים ישנו בציצית ולחייב נשים בציצית ואיפא למדרש איפא למפטר נשים מפלאים לא דרשינו כלל והמדה של סמוכין ניתן היכא דא"א לומר הכי והכי דלא כמ"ש התוס' ביבמות וכיין שפן הוא פונת התוס' במנחות הכין הוא דהא דלא דרשי פאן פמו בתמין ר"ל דאי לאוכל ה"א נשים פטורות מתמין דכל שאין במצה אינו בתמין אף דהתם היקשא הוא בחד קרא ואית לן למימר לחומרא מקשינו מ"מ סברא היא דקרא מדרש מסיפא לרישא כמ"ש התוס' בשם ר"י בפסחים יע"ש א"כ ה"נ בסמוכין נדאי הסברא למדרש מסיפא לרישא ואמאי לא אמרינו נשים פטורות מפלאים לר"ש והוא קושית התוס' ביבמות בסוף הדיבור יע"ש וע"ז תירצו דשאני התם בחד קרא אורחין' למדרש מסיפא לרישא משא"כ בב' פסוקים לא אורחיה דקרא בהכי לפרש אאידך קרא וא"כ מטעם סמוכין קאמינו עליה ואין הקרע אי לקולא או לחומרא וכיין דאין הקרע כל חד תיקום אדונכתיה ולא דרשינו סמוכים כלל ר"ל כ"א לפי סברתו החיצונה פלאים אדר"י אמר רב חייבנות וציצית מ"ע שהז"ג פטורו וביבמות תירצו היקשא עדיף מסמוכים: ויש לעיין במ"ש התוס' בפסחים לקולא ולחומרא לחומרא מקשינו והא הוקשא כ"ה לתפילין א"כ טפי אי לומר דנקיש חמין למצה דלא נסתור היקש' דתפילין מלומר איפא מצה לחמין ואף דהתם היקש' הוא דבחד קרא פתיב מ"מ אית לן לומר פן וכ"ת דחמין נמי היקשא מדר"י אמר רב ומה לי דניסתור הך היקשא או, הך היקשא והקשו שפיר לחומרא מקשינו דא"כ לא הנה מקשין מידי ביבמות דאמאי לא אמרינו דנשים פטורות מפלאים דהא אית לן היקשא איש או אשה דעדיף מסמוכים ומש"ה ליפא למימר לא לחייב נשים בציצית ולא לפטור מפלאים פיין דבכ"א יש היקשא דעדיף מסמוכין פאמור ומיהו הא ל"ק דע"כ בפסחים שם הוא למ"ד דיליף מתפילין דלמ"ד מראייה וב"כ אין מלמדין א"כ בלא"ה לא מקשין התוס' מידי דאי לאו פל ה"א דנשים חייבות במצה בלא"ה מהקהל דלא הנה ב"כ דלא פתיב מצה וע"כ הגמרא למ"ד מתפילין וא"כ היקשא עדיפא וי"ל דהסוגיא אגלא כמ"ד אשה בעלה משמחה וכדומה ומ"מ מנ"ל להקשות אימא משום דמסתבר למדרש הכין דהיקשא עדיף ואולי קושיתם למ"ד תפילין מ"ע שלא הז"ג ורק מג' פתובים א"כ למה לי כל וי"ל דהאי מ"ד סובר שלשה פתובים וא"כ צריך מצה דלהוי שלשה פתובים עם אשה בעלה משמחה וכמשמעות הגמרא דקדושין: כלל ח נשאלתי הא דתנינו תמן בריש פירק פהן גדול (נזיר דף מ"ז א') נזיר וכ"ג נזיר מטמא וכ"פ הר"מ ז"ל פתובים איבעיא להו עושה פסח ונזיר או עושה פסח וכ"ג הי מינייהו מטמא.

והשבתי להם דיראה נזיר וכ"ג מטמא ואל יטמא עושה פסח דעשה דכרת עדיף מכהן גדול ונזיר אף דכהן איפא עשה ול"ת פדבעינו למימר לקמן א"ה וקי"ל דאין עשה דוחה עשה ול"ת הא פתבו התוס' בזבחים ל"ג ב' ד"ה לענין דעשה דכרת דחי לעשה ול"ת גרידא א"כ ה"נ עדיף עושה פסח ואפשר נמי שייך דחיה דדוחה עשה דפסח לכ"ג ונזיר ול"ש וכי אומרים חטא בשביל שיזכה חבירו כמ"ש התוס' בפסחים נ"ט א' וגיטין מ"א ב' ד"ה כופין היכא דליפא פשיעה דוחה יע"ש ואף דבבבכות אמרינו שוא"ת שאני זה

לענן מ"מ הא בעלמא עשה דוקה לל"ת משום קיום המצנה ומיהו מ"ש התוס' בזבחים אין זה ברור כ"כ שזה פתבו לרש"י ז"ל דפירש לענן מלקות אתמר ולא תותביה מצורע משא"כ אי מפרשים דלאו לתרוצי מצורע קאמר אלא דינא קאמר דביאה במקצת אין בה פרת אלא מלקות מוכח דעשה דכרת דחי לעשה ול"ת: הן אמת שהר"מ ז"ל בפתיחה להלכות נזירות ובה' אבל לא פתב עשה דקדושים יהיו בטומאת פהנים ובנזיר עשה כל ימי נזרו קדוש הוא עיין פירש"י פ' נשא דמשמע דעשה הוא והר"מ ז"ל לא מנה וכן במנן המצות לא מצאתיו שימנה לעשין אלו נהרי הוא ז"ל מנה עשה ול"ת של גדל פצע בנזיר לשני מצות ואני העני תמה על עצמי דנדאי בכהן איכא עשה ול"ת כמבואר בב"מ למ"ד א' דפריה האי עשה ול"ת וכמ"ש שם התוס' ד"ה הא דקדושים יהיו קאי אהאי פרשתא אף דבאלמנה מאירוסין ליכא עשה וע' תוס' יבמות פ"ד א' ד"ה והא והיננו דקדושים יהיו קאי אהוא פרשתא בין אטומאה ובין אגרושה זונה ונחלה אבל אלמנה לכ"ג פרשה אחרת היא לית בה כ"א ל"ת מאירוסין ורש"י סובר שם דקדושים קאי רק אמה שלפניו ולא אמה שלאחריו ובכלל אחר כתבנו עוד וכיון שפן נדאי גם בנזיר איכא עשה דכל ימי נזרו קדוש הוא דאל"כ אמאי לר"א יטמא פהו ולתכמים יטמא נזיר שאין קדושת עולם תיפוק ליה דיטמא נזיר דל"ת לחוד ואל יטמא פהו דאיכא עשה ול"ת וא"כ עדיין הדבר בספק אי יטמא נזיר וכ"ג או עושה פסח די"ל עשה ול"ת עדיף טפי וכמ"ש לעיל.

ומיהו נזיר ועושה פסח י"ל דיטמא נזיר דקילא שישנו בשאל' ואף עשה גרידא דחי להו כדמסיק ביבמו' ה' א' דמנזיר ליכא למילף דדחי להו עשה לעשה ול"ת שישנו בשאלה לדידן דמצורע מותר בתשמיש המטה וכ"פ הר"מ ז"ל פ"י מהל' ט"ז ה"ו וע"כ דישנו בשאלה קילא כ"ש עשה דפסח דכרת דחי לעשה ול"ת דנזיר וער"מ ז"ל פ"ז מהל' נזירות הט"ו ולמה ידחה עשה דמצורע לעשה ול"ת דנזיר תי' פיון שצצטרע ליכא עשה דקדוש והר"א ז"ל פתב שישנו בשאלה אלא דיראה דגם הר"מ ז"ל לא יחלוק אמ"ש בגמרא שישנו בשאלה אלא דחדא מינייהו נקיט כמ"שהכ"מ ועמ"ל פ"ח מהל' ט"ז ה"ג: ודע שמ"ש דעשה דפסח חשיב עשה דכרת י"ל ביה דזה למ"ד חייב פרת על הראשון וחייב פרת על השני אבל למה שפסק הר"מ ז"ל בפ"ה מהלכות ק"פ ה"ב דהזיד בראשון יש לו תשלומין בשני י"ל דלא חשיב עשה דפסח פרת וממ"ש הר"מ ז"ל בפ"ו מהל' אלו הה"ו יבוא עשה דפסח שיש פרת וידחה איסור של דבריהם והלא איסור הזנייה שבות ופסח בכרת כו' אין ראיה דמישף שייף ביה פרת ע' תוס' ברכות כ' א' מילה שייף פרת עיין שבת קל"ב ב' א' אבל מ"ש שם בה"ד מחוסרי פורים יבוא עשה שפרת וידחה שאין פרת כו' כדמסיק בפסחים כ"ט א' אלמא לדידן חשיב פסח עשה דכרת ועיין זבחים ק' א' וצ"ע בכל זה: שאלה גרושה זונה ונחלה שפלה לכ"ה ויבמ' אי נפטר בגט או חליצ' בעיא: תשובה לכאורה הוא מחלוקת רש"י ותוס' ריש יש מותרת דלרש"י עשה דקדושים יהיו לא קאי כ"א אטומאה ומ"ה רמאי ליבום ומדרבנן אטו ביאה שניה ולתוס' שם קאי עשה גם אאלו רק אלמנה לכ"ג מאירוסין לית עשה א"כ מ"ה לא רמאי ליבום ולא קנאה וצריכה חליצה אף את זה ראיתי פ"ו מהל' ביום ה"י וי"א פתב הר"מ ז"ל היתה היבמה אסורה בלאו או בעשה אם בא עליה קנאה קנין גמור ומוציאה בגט ואלמנה מן הנשואין לכ"ג אם בא עליה לא נפטר צרתה ומדבריו ז"ל למדתי ב' דברים א' דחייבי עשה מ"ה

רמזא ליבום דקום ועשה דוחה לשוא"ת עיין בס' פ"י שלי כלל א' ב' דווקא אלמנה לכ"ג
הא גרושה לכ"ה קנאה כפירש"י בריש יש מותרת.

עוד נראה לי דל"מ לרש"י קנאה אפילו לתוספת קנאה דע"כ ל"פ ביבמות כ' ב' באלמנה
מנשואין אי נפטרת צרתה היא גופא קנאה ומוציאה בגט כמ"ש מהרש"א ז"ל שם
דחייבי לאוין ועשה קידושין תופסין בה ועיין בפרשת דרכים בדרה"ט מצותיה ח"ג ס"ט
ע"ג שנסתפק אי חייב פרת באלמנה מנשואין יע"ש ומפשטות דברי הר"מ ז"ל פ"ו
מהלכות יבום הי"ד אלמנה מנשואין לא נפטרה צרתה משמע דהיא גופא נפטרה ונהי
מגמרא אין ראיה דרבנותא דמ"ד פוטרת צרתה אבל מהר"מ ז"ל יש ראיה פדאמרן.

וא"כ ממ"נ נפטרה לרש"י ז"ל ביבמות כ' ב' שכתב נפטרה אותה וצרתה היא פתב בריש
יש מותרת דליפא כ"א לאו ולתוס' ריש יש מותרת י"ל דסברו כמ"ש מהרש"א דהיא
גופא נפטרה וכנראה ממרוצת דברי הר"מ ז"ל פ"ו הי"ד מה' יבום וכדכתבינא.

ועוד עכ"פ ס"ס הנה שפא הלכה ברש"י ריש יש מותרת ושפא עכ"פ היא גופא נפטרה
ומיהו ס"ס במקום חזקה עי"ד ק"י ופריי שם ומיהו בספק פלוגתא פתבנו במ"א דל"ש
אוקמיה אחזקה כי בשביל החזקה לא ישפנה הדין וספק מה אמור ביה קמאי הנה פספק
חסרון חכמה והדברים ארנפים אין האסר פה: והנה הר"מ ז"ל בפ"א מה' אבידה הח"י
כתב בפירוש דאין עשה השבת אבידה דוחה עשה ול"ת דטומאה אלמא בטומאה עכ"פ
יש עשה ול"ת ובהי"ט אמר אביו א"ת אין שומע דעשה אין דוחה עשה ול"ת ובה' ממרים
פ"ו הי"ב אמר אביו לעבור על ד"ת אפילו איסור דבריהם אין שומע לו שנאמר כו'
פולכם חייבין בכבודי ולכאורה יש סתירה בדבריו שוב ראיתי בדרישא סימן רס"ו פתב
דבאומר לעבור על ד"ת נוכל לדרוש מאני ה' משא"כ כשאומר אל תחזור אלא עסוק
בכבודי להביא גזלות וכדומה ליפא למעט מאני ה' דשניהם יש כבוד המקום שזה עשה
ונה עשה וממיעט דאין עשה דוחה עשה ול"ת יע"ש והא דמסיק בב"מ ל' ב' אני ה' היינו
פינו דאין עשה דכבוד גדול כ"כ ה"ה דלא דחיא עשה ול"ת יע"ש היטב בדרישא ולפ"ז
נתנישבו דברי הר"מ ז"ל וכדאמרן ולפ"ז יצא לנו לכאורה דין חדש באומר אביו עסוק
בדפבורי לעבור על ל"ח לחוד עובר ואעשה ג"כ דל"ש מה אולמיה דוונדאי פיבוד א"ו
גדול משאר עשין עכ"פ ושניהם כבוד המקום הוא אלא שבתו' יבמות ו' א' ד"ה שכן
הדבר מפורש להקפד במ"ש ואור"י יע"ש ובס' החינוך פ' יתרו סי' ל"ב ופרש"י דרכים
דרה"ט מצותיה ח"ד העיר בזה יע"ש: שאלה מי שנשבע שלא לאכול מצה בכולל ואכל אי
לוקה או לאו נ"מ לפסולי עדות ושאר דברים עש"ד י"ד סימן ט"ז אות י"ז ובח"מ סימן
ל"ד ס"ה יע"ש.

תשובה הנה הר"מ ז"ל בה' שבועות פ"ה הח"י פתב בפירוש נשבע שלא לאכול מצה
בכולל אסור לאכול מצה בליל פסח ואם אכל חייב משום שבועת ביטוי הרי דמ"ה חייבו
ומריש הנה קא קשיא לי אמאי לא יבוא עשה דמצה וידחה לאו דשבועה וסבור הייתי
מדרבנן דומיא מ"ש התוס' קידושין ל"ח א' ד"ה דאיקרב עומר דמ"ה לא אכלו מצה
מחדש גזירו כזית א' אטו ב' וה"ה נשבע שלא ישב בצל סוכה בכולל דמ"ה עשה דוחה
ל"ת.

ובמִצָּה י"ל כתי' א' בתוס' שם דַעֲשֵׂה לִפְנֵי הַדִּבּוּר אֵין דוֹחָה מִשָּׂא"כ בְּסוּפָה. וּבִש"ס דִּיל רִישׁ יְבָמוֹת מִשְׁמַע לִפְנֵי הַדִּבּוּר חָשׁוּב טְפִי וְעֵינֵין פ"י קִידוּשֵׁין.

וְכִינּוּן דְּשִׁמְעָנָא לִמ"ש הַתּוֹס' עִירוּבֵין ק' א' ד"ת מִתּוֹן דַעֲשֵׂה ע"י פְּשִׁיעָה לֹא דְחִי לִל"ת נִיחָא לִי דכ"ש פָּאן ע"י פְּשִׁיעוֹתוֹ דְנִשְׁבַּע לֹא דְחִי וְלָקִי מ"ה. הֵן אָמַת שְׁבַמ"א פְּתַבְנוּ קְוִשֵׁית הַתּוֹס'פ' בְּעִירוּבֵין אֵין מְוַכַּחַת כ"כ דְּבִזְבָּחִים צ"ז ב' מְסִיק רְבָא דְאֵין עֲשֵׂה דוֹחָה ל"ת שְׁבַמְקִדָּשׁ וְאֶפְשָׁר אָף ר"א שָׁם יוֹדָה מְעַצֵּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ עֲתוּס' שָׁם ד"ה וְאֶחָד וְאֶדְרַבָּה מִהֶתֶם מוֹכַח לְכַאוּרָה דַעֲשֵׂה דְפְשִׁיעָה דְחִי לִל"ת בְּעֶלְמָא מְדַהֲנָרְכוּ רְבָא וּר"א לְתַרְזֵן הָא דִיקִדָּשׁ כּו' אִמָּאי לֹא דְחִי כּו' וְהָא ע"י פְּשִׁיעָה בָּא דְהִי אֶפְשָׁר בְּלֹא נְגִיעָה דְוָמִיא דְמִתּוֹן דָּם וּא"כ עֲדִינּוּן הַדְּבָר בְּסַפֵּק דִּיל נִשְׁבַּע בְּכוֹלָל לֹא לָקִי דַעֲשֵׂה דְחִי לִל"ת וְעַמ"ש בְּכָלֵל ט' אִי"ה דְלֹא תוֹסִיף אֶפְשָׁר דְלֹא תִשְׁיַב וְקִילִי מִל"ת שְׁבַמְקִדָּשׁ וְהִר"מ ז"ל דְכַתֵּב דְלוֹקָה י"ל לְשִׁטְטִיָּה בֵּה' נְזִירוֹת פ"ז ה"ט'ו דְהוֹקְשָׁה לוֹ אִיף עֲשֵׂה דְגִילוּס דוֹחָה לַעֲשֵׂה וּל"ת דְנְזִיר וְתִי דַעֲשֵׂה דְקִדוּשׁ לִיתָא דְאֵין עוֹלָה מִן הַמְּנִינּוּ מִש"ה א"ש דְאֵין עֲשֵׂה דְמִצָּה דוֹחָה לַעֲשֵׂה וּל"ת דַּשְׁבוּעָה דְבָכָל הַיִּצָּא מִפִּי כִמ"ש הִר"מ ז"ל פ"א מְנַדְרִים ה"ד וְאָף שְׁלֹא מְנָה בֵּה"ש דְחַד הוּא.

מִשָּׂא"כ לְהִר"א ז"ל שָׁם בְּהַשְׁגוֹת שְׁפָן יִשְׁנּוּ בְּשָׂאֵלָה וְכ"ה בִּיבָמוֹת וְדְחִי עֲשֵׂה לַעֲשֵׂה וּל"ת דִּישְׁנֵם בְּשָׂאֵלָה ה"ה בְּשְׁבוּעָה שְׁיִשְׁנּוּ בְּשָׂאֵלָה ע"י חֲכָם לְהַפֵּר דְדְחִי עֲשֵׂה וְכִדְאֻמְרוֹן וְאִם יֵשׁ חֲכָם וְנִדְאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּים שְׁנִיָּהֶם וְלֹא דְחִי מִשָּׂא"כ בְּאֵין חֲכָם, פֶּסַח צ"ע וְנִשְׁבַּע ע"ד רַבִּים וְכִדוּמָה צ"ע.

וּלִמ"ש הִכ"מ שָׁם דְהַגְמָרָא חָדָא מִתְרִי נְקִיט לְכַאוּרָה יֵשׁ רְאָיָה מִהִר"מ ז"ל. וּמִיָּהוּ י"ל בְּאָמַת לִיכָא לְמִילָף מְנְזִיר דַעֲשֵׂה לִיכָא כִמ"ש הִר"מ ז"ל וְהַגְמָרָא נְקִיט חָדָא דִישְׁנּוּ בְּשָׂאֵלָה אֲבָל בְּאָמַת לִיכָא רְאָיָה וְדַע בְּנִשְׁבַּע לְאֹכֹל מִצָּה בְּכָל זֵינּוּן יְמֵי פֶסַח בְּכָל לֵילָה וְלֹא אֲכַל בְּלִיל א' וְנִדְאִי דְחִיבֵי נְמִי מִשׁוּם שְׁבוּעָה וְעַח"מ ל"ד וְאָף אֵת"ל דְלִיתָא בְּלָאוּ מ"ה מ"מ דוֹמָה לְנִשְׁבַּע שְׁלֹא אוֹכַל נְבִילוֹת וּשְׁחוּטוֹת דְחִיבֵי עִר"מ ז"ל בֵּה"ש וְבִי"ד רִל"ח וְש"ף אוֹת ו' בִּמ"ש דְהִרְשָׁב"א סוּבְר דְאֵין שְׁבוּעָה חָל עַל חֲצִי שְׁיַעוּר וְכ"כ הַתּוֹס' אֵין מְדוּקָדֵק כ"כ דְלִהֲתוּ בְּלָאוּ אִיתִיָּה וְלִהֲרִשָׁב"א ז"ל אָף בְּלָאוּ לִיתָא שְׁכ"כ דְמִן שְׁבַע הוּא וּמ"ש בְּשֵׁם הַתּו' זֶה אָמַת וְיִצְיִב שְׁפִתְבוּ שָׁם דִּהִמ"ל דְמִש"ה לֹא אָמַר כִּר"ל (שָׁם יֵשׁ ט"ס בְּמִלַת הִיכ"י) פִּינּוּן דְלִיתִיָּה בְּהוֹן דְמִן שְׁבַע וְעוֹמֵד מִהִר סִינִי (הָאִי לִישְׁנָא ל"ד דְעַל ח"ש אֵין מִן שְׁבַע לְפִי סְבָרְתָם וְלִסְבָרְתָם הִר"מ ז"ל אֲלֹא דְלִבְטַל בְּקוּם וְעֲשֵׂה עַל ד"ת בִּלְא"ה אֵין שְׁבוּעָה חָלָה דְהוֹנָה כְּמִתְנָה עִמ"ש בְּתוֹרָה וְהִב"ח ז"ל הַשְּׁמִיט מִלַת מִן שְׁבַע יַע"ש) לִיתָא בְּלָאוּ וְהִינּוּ לַעֲנִינּוּ קְרָבָן אֲבָל לְמַלְקוֹת אָף דְלִיתִיָּה בְּהוֹן אִיתִיָּה בְּלָאוּ דְלִהֲרַע וְלִהֲיִטִּיב קְרָבָן פְּתִיב עֵינֵין שְׁבוּעוֹת כ"ה ב' וְנוֹרָאוֹת נְפִלְאוֹתֵי עַל אֲדוּנִינּוּ הִב"ח ז"ל בִּמ"ש דְהִטּוּר הַשְּׁמִיט חֲצִי שְׁיַעוּר דְכִינּוּן דְלִיתִיָּה בְּהוֹן לִיתָא בְּלָאוּ וְהָא מְלָקוֹת חִיּוּבִיָּה מְחִיבֵי וְלַעֲנִינּוּ קְרָבָן בְּעֵינֵין לָאוּ וְהוֹן וְצ"ע: (עוֹד אֲבָאָר לָךְ מ"ש הַש"ע בִּי"ד סִימָן רִל"ח ס"ד אָמַר שְׁבוּעָה שְׁלֹא אוֹכַל נְבִילוֹת וְטְרִיפּוֹת וְאֲכַל אֵין חִיבֵי מִשׁוּם שְׁבוּעָה וְדַחַק שָׁם הַש"ף לְמִצְאוֹ נ"מ וְהִינּוּ דְקִשְׂיָא לִיָּה מִמ"נ אִי הַזִּיד בְּלָאוּ דְנְבִילָה בִּלְא"ה פֶּסוּל לַעֲדוֹת וְאִי שְׁגַג בְּנְבִילָה גַם אִיסוּר שְׁבוּעָה לִיכָא (מִיָּהוּ י"ל לִידַע שְׁהִיא נְבִילָה וְשְׁגַג בְּלָאוּ שְׁבָה וְהַזִּיד בְּשְׁבוּעָה עַח"מ ל"ד) וְהִנֵּה י"ל דִּנ"מ טוֹבָא הַדְמִיוֹן חֲתִיכָה הַפְּלוּעָה מַחְלָב וְכִדוּמָה בִּא"מ דְטַכ"ע ד"ת

ועשה עכ"פ אית בה כמ"ש התוס' חולין צ"ט א' ד"ה רבא אמר וכיון שפן אין שבועה
חל על חתיכה זו דמןשבע ועומד מהר סיני ונדונקא ח"ש דלית כ"א איסור תורה לחוד חל
שבועה כמ"ש התוס' שבועות כ"ג ב' ד"ה דמוקי ומיהו לשיטת הרשב"א ז"ל ושאר
פוסקים יראה דטכ"ע אפילו עשה אין בו דיליף במה מצינו מגיעולי מדין וק"ו ומ"מ
אפילו עשה אין למדין כ"א איסורא בעלמא מ"ה כמו שיראה הרואה במגיד משנה פ"כ
מהלכות שבת וכבר צידדנו בזה בפריי ל"ד בפתיחה לה' תערוכת ובסימן צ"ח יע"ש
ולכאורה מוכרח הוא דאי עשה יש א"כ גיעולי מדין דצונתה התורה להגעיל משמע אף
בלע הקדיר' כ"ש יש עשה להגעיל ואמאי פתבו ז"ל דח"ש לית עשה ומיהו לזה יש לנו
לומר שאני טכ"ע דהופך ויעשה כולו איסור ונהיה כזית ונהי דלשיטת הפוסקים מלקות
אין בו מ"מ עשה יש וכדכתבנא א"כ יש נ"מ טובא כבר כתבנו במ"א שיש לעיין בח"ש
אמאי אין בה איסור עשה וקאן אין להאריה.

ומ"ש הש"כ שם דנשבע פשהיה חולה (שיש ספנה) אין שבועה חלה עליו דנשבע לבטל
המצנה דפ"נ לכאורה פ"נ אין בו לאו ועשה מפורש כ"א וחי בהם וכה"ג שבועה חלה
וי"ל דשמירת הנפש יש בו לאו ועשה עיין בר"מ ז"ל פי"א ה"ד מה' רוצח ושמירת הנפש
ועיין בה"ה ופ"א הי"ד יע"ש: עוד אני חוזר אל הראשונות דעשה דפסח פרת דחיא
לעשה ול"ת דכהן ודגזיר הא עשה גרידא לא דחי גזיר דהנה שנה בכלל כמבואר בגזיר
ויבמות ה' א' ובמהרש"א ז"ל שם וכהן אף דאין שנה בכלל אפ"ה לא דחי לה עשה גרידא
כמו אלמנה מנשואין אלא שבזה כתבו התוס' יבמות ה' א' ד"ה נאפתי וב"מ למ"ד א' ד"ה
דלאו ועשה שאין שנה כ"א בכהנים זכרים מצי למילף דעשה דחי להו לדין דמצורע
מותר בתשמיש המטה כמ"ש הר"מ ז"ל מה' ט"צ פ"י ה"ו ופי"א יע"ש דחי להו עשה
השנה בכלל מראשו וזקנו אף כהן ויש עשה דקדושים יע"ש וכבר כתבנו מהש"ל מ"ש
הר"מ ז"ל פי"א מה' אבידה הח"י דכהן ואבידה בבה"ק דאין עשה דוחה עשה ול"ת הא
לדין דחי כה"ג ועיקר הטעם איסורא מן ממונא לא יליף כמ"ש התוס' במציעא שם ד"ה
והא ועמ"ש פלל כ"ה יע"ש: ודע דרש"י ז"ל במציעא ל"ב א' ד"ה אבידה ובמהר"מ ש"י
ז"ל שם פירשו דמש"ה לא פי' רש"י אכהן (בתוס' דף למ"ד א' ד"ה ונהאפי' פון) דרש"י
ביבמות ו' א' ד"ה היטמא פי' דקאי היטמא לאבידה דאיכא תרי עשין יע"ש וכתבנו בכלל
אחר דהתוס' ביבמות כ' ב' ד"ה אמר דאין ב' עשין דוחה לעשה ול"ת וי"ל דמש"ה לא
פירש"י במציעא ל"ב א' אכהן פריף דהבריית' כהלכתא דמצורע בימי חלוטו מותר
בתשמיש המטה וליכא גדול השלו' ויליף מראשו וזקנו דמשמע בין כהן וישארל כמ"ש
התו' יבמות ה' ומציעא ל' דעשה השנה בכלל דחי לעשה ול"ת שאין שנה כ"א בכהן זכר
דדחי להו (דונדאי יש עשה דקדושים יהיו בזקנו דכהן כמבואר בגזיר מ"ח ב' זקנו עשה
ול"ת) ובמציעא למ"ד סמך אתו מי דחינו איסורא מקמיל' ממונא משא"כ לקמן אמר אפי'
היטמא דהאי עשה דכיבוד ה"א דדחי לטונמאת כהן וילכף פירש"י דקאי אאבידה יע"ש.

ולמ"ש הדרישה בח"מ רס"ו אם אמר אביו עסוק בדברי לא ממצט מאני ה' אלא עשה
ול"ת וא"כ בכהן כה"ג דחי לה וכו"ש ל"ת גרידא ולעיל כתבנו מזה: ונהיה חזות קשה
ראיתי מ"ש המ"מ פי"א מה' אבידה בה"ט ראה כו' פירוש עסוק בדבורי כו' שאם כו'
בשיטת הרב אלפסי ז"ל ודעיקר דכי אמר בגמרא עשה ול"ת לאו אבידה קאי ולענין
דינא אין נ"מ.

וְנִשׁ לְתַמּוּהַ דְּהַרִי"ף וְרֵא"שׁ בְּמַצִּיעָא ל' ב' הִבִּיאוּ בְּרִינְתָא דְאַנִי ה' לָא עֲשֵׂה וּל"ת
וּבְדַרְיִשָּׁה סִימָן רס"ו הִרְגִישׁ בְּזָה גַם מ"ש הַמ"מ וְהַעֲיָקֵר אֵין לוֹ מוּכָן לְכַאוּרָה שׁוּב הָאִיר
ה' עֵינֵי וְרֵאִיתִי שְׂדַבְרֵי הַמ"מ הֵם בְּנוּיִם עַל אֲדָנִי הַשְּׁכָל וְהַמְכִינִים וְאַמְתִּיִים כְּמוֹ שְׂאֲגִיד
דְּלֵא גַתְפוּנָן לַמ"ש הַרִי"ף וְל' בְּדָף ל"ב אֶלָּא אַמ"ש הַרִי"ף בְּדָף לַמ"ד דְּבַאֲבִידָה אֵיפֵא
עֲשֵׂה וּל"ת יַע"שׁ וּמְפָרֵשׁ מ"ש לְקַמְן עֲשֵׂה וּל"ת אֲבִידָה קָאִי (וְכַמ"ש מֵהַר"מ שִׁי"ף וְל' ל'
אוֹ כַּמְש"ל) וּמַש"ה נִתְּנָן הַר"מ וְל' דְּעֲשֵׂה וּל"ש שְׂאֵם פְּדַבְרֵי שְׂאָר הַמְפָּרָשִׁים וְל' ל'
דְּבַאֲבִידָה לֵיפֵא כ"א ל"ת לְחוּד וּלְאַחַר שְׂפָאָה לִידוֹ עֲשֵׂה כַּמ"ש בְּשִׁטָּה מְקַנְפָצַת שְׂם
ל"ש טַעַם הַר"מ וְל' ל' וְז"ש בְּשִׁטַּת הַרִי"ף דִּישׁ עֲשֵׂה וּל"ת וְז"ש וְהַעֲיָקֵר דְּאִינוּ פֶּן
וּבַאֲבִידָה לֵיפֵא עֲשֵׂה וּל"ת בְּיַחַד וּבְמַצִּיעָא ל"ב א' אֵיטְמָא פְּרִיָּד דְּהִנְהוּ עֲשֵׂה וּל"ת וְכ"ת
אַפְתִּי קֶשֶׁה מ"ש הַמ"מ דְּלִדְיָנָא אֵין נ"מ וְהָא נ"מ טוּבָא דְּאֵי אָמַר לוֹ אָבִיו בְּאַבִּידָה עֲסוּק
בְּדִיבּוּרֵי דְּמַאנִי ה' לָא מְמַעֵט לִיהַ וְהַשְׂתָּא אֵי אֵיפֵא בְּאַבִּידָה עֲשֵׂה וּל"ת לָא דְּחִי לְהוּ וְאֵי
לֵיפֵא כ"א ל"ת דְּחִי עֲשֵׂה דְּכִיבּוּד כַּה"ג י"ל דַּהַמ"מ לָא מְפָרֵשׁ כַּמ"ש הַדְרִישָׁה אֶלָּא עֲסוּק
בְּדִיבּוּרֵי נְמִי מְמוֹעֵט אוֹ מַאנִי ה' אוֹ מַעֲשֵׂה וּל"ת אוֹ דְּאֵי לְהַכְעִיס פְּשִׁיטָא שְׂאֵין שׁוֹמַע לוֹ
דְּאֵין עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה עַמְדָּה שְׂעוּבְרָ עַל ד"ת עֲלַח"מ.

וּמ"ש הַמ"מ שְׂם הִי"ח כְּהֵן כו' הוּא פְּגֵרְסַת הַהֲלָכוֹת וְרַש"י וְל' הֵם דְּבָרִים פְּשׁוּטִים
דְּלִגְיָרְסוּתָם יֵשׁ בְּאַבִּידָה עֲשֵׂה וּל"ת וְעֵינֵן שִׁטָּה מְקַנְפָצַת וּבַנ"י שְׂם. וּמ"ש הַמ"מ דְּתִיפּוּק
ר"ל דַּע"כ לִיתָא לְגִי זֹ דְּהָא בְּלֵא"ה בְּעִידְנָא דְּמִיעְקָר לָאו כו' אֵיבְרָא בְּהֲלָכָה א' שְׂם פְּתַב
הַר"מ וְל' בְּאַבִּידָה יֵשׁ עֲשֵׂה וּל"ת וְשְׂם לָא עֲרַעַר הַמ"מ פְּלוּם: גְּסַתְפַּקְתִּי הָא דְּקִי"ל
דְּעֲשֵׂה שְׁנָה בְּכּוֹל דְּחִי לְעֲשֵׂה וּל"ת שְׂאֵין נוֹהֲגִין כ"א בְּכַהֲנִים זְכָרִים לְדִידֵן דְּמַצּוֹרַע מוֹתֵר
בְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה כַּמְש"ל אֶבֶל עֲשֵׂה וּל"ת שְׁנֹהֲגַ בְּזְכָרִים וּנְקִיבוֹת פְּאַלְמָנָה לַכ"ע אֵין עֲשֵׂה
שְׁנָה בְּכּוֹל דּוּחָה אוֹתָם מֵהוּא דִּיבְמוֹת כ' ב' (וְי"ל בְּזָה קְוֹשִׁית הַרְמַב"ן וְל' יְבָמוֹת פ"ד
ב' לָא יְקַחוּ וְהַבֵּן) מְיַבְעִיא לִי עֲשֵׂה וּל"ת שְׂשׁוּיָן בְּכּוֹל אִם דּוּחִין לְעֲשֵׂה וּל"ת דּוּמִיא
דְּאַלְמָנָה לַכ"ג וּמַב"מ לַמ"ד א' דְּאַבִּידָה עֲשֵׂה וּל"ת וּפְרִיָּד עֲשֵׂה וּל"ת דְּטוּנְמָאָה אַלְמָא
עֲשֵׂה וּל"ת שְׁוִין בְּכּוֹל אֵין דּוּחָה לְעֲשֵׂה וּל"ת דְּטוּנְמָאָה שְׂאֵין נוֹהֲגַ אֶלָּא בְּזְכָרִים (וְהַגְמָרָא
קָאִי לַמ"ד מְצוֹרַע אֲסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה כַּמ"ש הַתו' שְׂם) כ"ש עֲשֵׂה וּל"ת דְּאַלְמָנָה
מְנַשׂוּאִין דְּאֵין עֲשֵׂה וּל"מ שְׂשׁוּנָה בְּכּוֹל דּוּחִין י"ל כ"ז לְגִי הַהֲלָכוֹת וְרַש"י שְׂם אֶבֶל לְמַאן
דְּלֵא גֵרַס לִיהַ שְׂם דְּגֵרַס בְּעִידְנָא דְּמַעְקָר לָאו א"כ אֵין רְאִיָּה מְשָׂם.

וּמֵהָא דְּפִסְחִים ה' ב' דְּאָמַר ר' עֲקִיבָא וְאֵי בִי עֲצָמוּ מִי שְׂרִי וּמַאי קוּשְׁיָא אֵימָא דְּעֲשֵׂה
דְּהַשְׁבַּתָּת שְׂאוּר דְּחִי לַל"ת דִּי"ט וְאֵי דִי"ט עֲשֵׂה וּל"ת הָא עֲשֵׂה דִי"ט אֵין נוֹהֲגַ בְּנָשִׁים
וְאֵיפֵא עֲשֵׂה וּל"ת בְּחַמֵּץ הַשְׁנָה בְּכּוֹל אַלְמָא עַכ"פ דְּהִיכָא דְּל"ת שְׁנָה בְּכּוֹל אַע"ג דְּעֲשֵׂה
שְׂעֵמָה אֵין שְׁנָה בְּכּוֹל תוּ לָא דְּחִי לְהוּ עֲשֵׂה וּל"ת שְׂשׁוּנָה בְּכּוֹל שׁוּב רְאִיתִי שְׂאֵין מְשָׂם
רְאִיָּה וּלְמַאן קֶשֶׁיָא לְרַש"י וְל' שְׂפִירֵשׁ דְּקָרָא קוֹדֵם זְמַן אִיסוּרוֹ לְבַעַר פְּדִין א"כ לִית
עֲשֵׂה יְבַעַר מַעִי"ט וּלְתוֹס' שְׂפִירֵשׁוּ קָרָא לְאַחַר זְמַן אִיסוּרוֹ וּבְשִׁכַח מִיַּרְי הָא פְּתַבוּ בְּדָף
כ"ט ב' ד"ה רַב אֲשִׁי דְּדַעְתּוֹ לְבַעַרוֹ אֵין עוֹבֵר פְּלוּם אַף בְּעֲשֵׂה א"כ שְׂפִיר וְאֵי בִי עֲצָמוּ
מִי שְׂרִי וְעַת"ו ד' ב' ד"ה הִימְנוּהוּ וּד"ה וְכַתִּיב.

וְהִנֵּה מ"ש עֲשֵׂה דִי"ט אֵין נוֹהֲגַ בְּנָשִׁים זֶה אֲמַת וְיַצִּיב עַת"ו קִידּוּשִׁין ל"ד א' ד"ה מַעְקָה
אַבְל מ"ש עֲשֵׂה דְּהַשְׁבַּתָּה נוֹהֲגַ בְּנָשִׁים יֵשׁ בּוֹ מֵהַסְפֵּק וּבַמ"א גְּסַתְפַּקְנוּ בּוֹ וּבַפ' בָּא פְּתִיב

בחד קרא שבעת ימים מצות תאכלו אף ביום הא' תשביתו משמע כל שישינו כו' עיין פסחים מ"ג ב' עדיין הדבר בספק והבין: ונדע דסבור הייתי לומר שמ"ש הר"מ ז"ל פ"א ה"ג מחמץ ומצה קנה חמץ או חמצו לוקה והמ"ל הקשה דהא ניתק עיין פסחים צ"ה א' ואם נאמר דנשים אין מצוות אמ"ע דהשביתה כ"א אלא הנה דומיא דתמורה פ"א דממיר לוקה דעשה אין שנה בכלל ותלוי בחילוף הגירסאות ריש תמורה ה"ה פאן.

שוב ראיתי דל"ד לתמורה דציבור ונשותפין אין עושין תמורה ולא יצויר העשה כלל משא"כ פאן נהי דלא מיפקדא אעשה (וגיורת שמתה בע"פ אחר חצות חמצה לאחר הפסח אפשר שרי) מ"מ ביגדה לתקן הלאו ונהו ניתוק דאל"כ נותר אמאי ניתוק הא נשים אין מצוות אמ"ע דנותר דאין נשרף אלא ביום שלא בזמנו ר"מ ז"ל ה' ק"פ פ"י הי"א וה' פסולי המוקדשין פי"ט ה"ה ועת"ו קידושין כ"ט א' ד"ה אותו למ"ש התוס' קידושין ל"ד א' ד"ה מעקה פירש בפ"י ז"ל אתרומה טמאה קאי יע"ש ובתיבת גמא פתבנו מזה דהעשה הבא מפח לאו נשים חייבות עיין בירושלמי ובס' ג"ו וא"ה בחדושינו למס' פסחים אבאר עוד: שוב ראיתי הדבר מפורש בתוס' יבמות כ' ב' ד"ה אמר קרא והתקדשתם דאין ב' עשין דוחין לעשה ול"ת וליכא למימר אממזרת ונתינה קאי דא"כ אלמנה מאירוסין קשה וא"כ כ"ש דמה ב' עשין השוין בכלל אין דוחין לעשה ול"פ שאין שנה בכלל כ"א בפנהים כ"ש עשה ול"ת השוין בכלל שאין דוחה לעשה ול"ת הנוהגים בזכרים ונקיבות בפנהים וי"ל לפום סברא דהשתא איכא באלמנה מאירוסין ב' עשין ול"ת וממזרת ונתינה שוין בכלל ואין להאריך.

ומדי דברי בו זכור אנפרנו עוד מש"ל דעשה דכרת דוחה עשה ול"ת כמ"ש התוס' בזבחים ל"ג א' ד"ה לענין קשה משבת קל"ג ב' בשר בגדול דמילה דוחה צרעת דהנה עשה ול"ת והא גדול פרת ער"מ ז"ל ה' מילה פ"א ה"ב ובהר"א ז"ל שם ולמה לי קרא גם מ"ש שם בשבת יהא נגעים טהורים עבודה דוחה אותו והא צרעת עשה ול"ת היא וכ"ת דפסח כרת קשיא ליה תדחי צרעת א"כ לא משני בעידנא דבכרת לא בעינא בעידנא כמו שיראה הרואה בתוס' זבחים ל"ג ב' ד"ה לענין לכאורה משמע פן.

ובפ"א מה' מילה ה"ט כתב הר"מ ז"ל מילה דוחה ל"ת דצרעת ובשבת לא משמע פך ועמ"ל ה' ט"צ פ"י ה"ה עמד בזה ותי' דסובר רבינו פאינדף ברייתא דלעשות לסיב שע"ג רגלו ולית בצרעת כ"א ל"ת ור"א דאמר כגון מילה בצרעת הכי סובר ולא לסימנא נקטיה עת"ו שם ומילה הנה בעדנא אף דמל פירע כו' מ"מ מתחיל המצנה מיד ועת"ו גיטין מ"א א' ד"ה לישא שכתבו בהעראה לא מתחיל המצנה צריף לחלק בין מילה להתם ועיין בנתיבות יוסף ב"מ ל"ד שם: וכדמות ראיה להר"מ ז"ל דמילה דוחה צרעת דעשה דחי ל"ת ובשר לא דריש מסנהדרין כ"ט ב' דפריף נהרי מילה ומשני למלתייהו נשנית ביום אפילו בשבת והנה לעולא שבת קל"ב א' דאמר מילה דוחה שבת מה למ"מ וביום לא דריש לרבנן תקשי למה נשנית מילה בכתוב ובשלמא לר"א ביום למכשירין למלתייהו נשנית גם מ"ש א"א הרב ז"ל בספרו ברפת יוסף אימא דביום ולא בלילה ולמהני ההוא דינא גופא ביום ולא בלילה נשנית לנה ולנה נאמרה וצריף לדחוק ולומר דא"צ לשנות כל חלק המצנה ואמאי לא תי' בסנהדרין אף לעולא דבשר דמילה דוחה צרעת בקטן למלתייהו נשנית אלא דבאמת לאו מבשר מפיק אלא פאינדף ברייתא וכמ"ש הר"מ ז"ל.

אָלאַ שְׁלֵכְאוֹרָה אֶפְתִּי לְמִלְתִּיָּהּ וְנִשְׁנִית וְאִי דְבִלֵּא"ה עֲשֵׂה דְחִי ל"ת הָא פְּתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּקִדּוּשֵׁי ל"א א' ד"ה דְּאִיקְרוּב דְּעֲשֵׂה לְפָנֵי הַדִּיבּוּר אֵין דּוּחָה כַּמ"ש וּמַהֲר"מ מְטָרְאָנִי ו"ל הַקְּשָׁה בִּיבְמוֹת ה' ב' מִשְׁמַע דְּלִפְנֵי הַדִּיבּוּר עֲדִיף טְפִי וְכָבֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר דָּבַר בְּפָנֵי יְהוֹשֻׁעַ ו"ל בַּמַּס' קִידּוּשֵׁי דְּעֲשֵׂה דְּלִפְנֵי הַדִּיבּוּר וְנִשְׁנִית אַח"כ עֲדִיף טְפִי מִשָּׂא"כ אִי לֹא נִשְׁנִית יַע"ש א"כ אֲדַרְבָּה מִיָּלָה צָרִיף לִנְשֻׁנִית לְהָא מְלִתָּא גּוּפָא דְּאִי לֹא נִשְׁנִית כָּלֵל הֲנֵה עֲשֵׂה דְּלִפְנֵי הַדִּיבּוּר לְחוּד וְלֹא הֲנֵה דְּחִי צָרַעַת פְּאָמוּר.

וַע"ש סְנֵהֲדָרִין עוֹד תִּי'. גַּם אִי עֲשֵׂה דְּחִי לְב' עֲשִׂין פְּתַבְנוּ בְּכָלֵלִים הַקּוֹדְמִים בְּאֵלִים וְכֹאֵן אֵין לְהֶאָרִיף: כָּלֵל ט רֵאִיתִי לְחֻקּוֹר בְּעֵינַן מַכּוֹת מְרֻדוֹת שְׁהוֹנְפֵר בְּרוּז"ל הָעוֹבֵר עַל דְּבָרֵיהֶם לּוֹקָה מ"מ וְהָעוֹבֵר עַל אִיסוּר תּוֹרָה ג"כ לּוֹקָה מ"מ יֵשׁ בּוֹ כְּפֹה חֻקִּירוֹת א' אִי מ"מ צָרִיף הַתְּרָאָה ב' אִי לֹא שְׂאִין מִעֲשֵׂה בְּדַרְבְּנָן אִי לּוֹקָה מ"מ וְגַם לֹא שְׂאִין מִעֲשֵׂה מ"ה אִי לּוֹקָה מ"מ.

ג' אִי סִפֵּק תּוֹרָה לּוֹקָה מ"מ. ד' אִי בְּדָבָר שְׁקֻסּוֹ חֻכְמִים כְּמוֹ חֲמִץ לְאַחַר פֶּסַח וְכַדּוּמָה וְכוּשׁוֹן הַגִּיד מִמְּנֵהֶג קִדּוּשִׁים אִי לּוֹקָה מ"מ.

ה' אוֹ כָּלֵל הָאִיסוּרִין שֶׁל דְּבָרֵיהֶם לּוֹקָה מ"מ אוֹ יֵשׁ שְׂאִין לּוֹקִין כָּלֵל מ"מ. ו' כְּפֹה מִיָּנִי מ"מ יֵשׁ וְכְפֹה לּוֹקָה ל"ט אוֹ מִסְפָּר אַחַר.

יֵשׁ נ"מ לְדִינָא לִידַע בְּאִיזָה עֲבִירָה חֲזִיב מ"מ לְפִי שְׂאֵנִי הֶעֱנִי אוֹמֵר הָא דְקִי"ל בַּח"מ ל"ד עֵבֶר עֲבִירָה שֶׁל דְּבָרֵיהֶם פְּסוּל לְעֻדוֹת מִדְּבָרֵיהֶם הַטַּעַם כָּל דְּתַקּוּן רַבָּנָן כְּעֵין תּוֹרָה תַקְנוּ וְעוֹבֵר עַל ל"ת שֶׁל תּוֹרָה שְׂיֵשׁ מְלָקוֹת רְשָׁע מְקָרִי וּפְסוּל מ"ה וְהִנֵּה אִם בֵּן הַכּוֹת הַרְשָׁע וּמ"מ מִדְּבָרֵיהֶם מְקָרִי רְשָׁע מְדַרְבְּנָן מִשָּׂא"כ אִם אֵין בְּרַמ"מ כְּשֶׁר אָף מְדַרְבְּנָן וְלִשׁוֹן הַר"מ ו"ל בַּה' עֻדוֹת פָּרַק עֲשִׂירֵי ה"ב וּג' לְמִדְּקָדַק בְּדַרְבְּרִי מְרֵאִין כֵּן שְׂפַתְבָּ אִיזְהוּ רְשָׁע עֵבֶר עֲבִירָה שְׂחִיב מְלָקוֹת כּו' עֵבֶר עֲבִירָה שְׂחִיב מ"ה פְּסוּל מ"ה הִנֵּה הַחַיִּיב שְׂפָה מִדְּבָרֵיהֶם פְּסוּל מִדְּבָרֵיהֶם וּמְדַחְזוֹר וְתַנִּי עֵבֶר עֲבִירָה וְגַם הִנֵּה הַחַיִּיב שְׂפָה וְלֹא פְתַב עֵבֶר עֲבִירָה דְּרַבְּנָן ש"מ דְּבַעֲיָנָן חַיִּיב מַכּוֹת מְרֻדוֹת הָא לֹא"ה כְּשֶׁר מְדַרְבְּנָן וְא"כ יֵשׁ נ"מ טוֹבָא לִידַע בְּאִיזָה מְקוֹם חֲזִיב מ"מ אוֹ לֹא.

הַשְּׂבִיעִי מִי שְׂאָכַל חֲתִיכָה שְׁהַעֲיָדוֹ עֲלֵיו עֲדִים שְׂחֻלָּב וְאַח"כ נִתְבָּרַר שְׂטָעוֹ וְשׁוֹמֵן הִנֵּה אִי לּוֹקָה מ"מ: וְהִנֵּה הַרְשַׁב"ש ו"ל (הוּא רַבִּינוּ שְׁלֵמָה בֶּן הַתְּשַׁב"ץ בְּשׁו"ת שְׁלוֹ) ס' תר"י ס"י הָאָרִיף בְּעוֹצָם. (תר"י) חֲרִיפוֹתוֹ וּבְקִיאוֹתוֹ וְאַעֲתִיק קֶצֶת מְמַנּוּ.

הַבִּיא חֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת שְׁהוֹנְפֵר מ"מ אִם הִנֵּה מְזִיד שְׂלִשָּׁה בַּה' א"ב פ"א מַה' א"ב בְּשֻׁנִיּוֹת וּפ"ג שֵׁם אֲשֶׁת חֲרַשׁ כּו' וְשִׁפְחָה חֲרוּפָה מַכּוֹת מְרֻדוֹת אִם הָיוּ מְזִידִין מִשְׁמַע צָרִיף הַתְּרָאָה וּבַה' שְׂבַת פ"א וְהָעוֹשֶׂה בְּזוֹן מִכֵּין מ"מ וּבְשָׂאֵר הַמְּקוֹמוֹת א"צ הַתְּרָאָה כ"א שְׂיָדוּעַ שְׂאִין שׁוֹגֵג חֲזִיב מ"מ יַע"ש וְהַחֲלִיבֵן שְׂפַתְבָּ ו"ל עֲדִינָן לֹא הַבִּינּוֹתִי.

וְהַבִּיא רַש"י ו"ל פ' זֶה בּוֹרֵר הַחֲשׂוֹד עַל עֲרִירוֹת לּוֹקָה מ"מ וְא"צ הַתְּרָאָה וְרַמְבַּ"ם ו"ל ה' סְנֵהֲדָרִין בְּסוּפּוֹ הַמְּקַלֵּל חֲבִירוֹ בְּלֹא הַתְּרָאָה לּוֹקָה מ"מ יַע"ש וְעִינָן מְגִיד מְשֻׁנָּה פ"ג מַהֲא"ב ה"א אֲשֶׁת סוּטָה אַע"ג דְּלִיכָא אִיסוּר דְּרַבְּנָן לּוֹקָה מ"מ שְׂפָא לְשֵׁם זְנוּת יַע"ש.

וְהִנֵּה בְּלֹאֵינָן שְׂאִין מִעֲשֵׂה מְבוֹאֵר בְּר"מ ו"ל דִּישׁ מ"מ בְּפ"ה מְשֻׁבְּעוֹת שְׂיָזְרוּק פְּלוּנֵי צָרוֹר כּו' לּוֹקָה מ"מ וּפ"א מַה' חֲמִץ וּמְצָה הַמְּנִיחַ חֲמִץ בְּרִשׁוֹתוֹ לּוֹקָה מ"מ אָף שְׂלֹא עֲשֵׂה

יע"ש. ואמנם כל זה שעבר על איסור תורה אבל איסור של דבריהם באין מעשה צ"ע אי לקי מ"מ וכרשב"ש שם פתב אמירה לעפ"ם שבות בשפת ואין לוקה מ"מ והביא פ"ק דשבת ופרק האורג כל פטורי שבת יש בו מעשה יע"ש ועיין אה"ע סימן כ"א איסור לשמוע קול ערנה כו' מפין מ"מ אפ"ש שמיעת קול ערנה מ"ה איסור מלא תקרבו והתם בחיבוק לוקה מ"ה לדעת הר"מ ז"ל פכ"א מהא"ב ושומע כו' ומעיד לוקה מ"מ.

ועיין פר"ח א"ח תצ"ו ס"א מ"מ אף בלאונו שאין מעשה לוקה ועדיין הדבר ספק בדברבון באין מעשה. ועיין פר"ח א"ח תע"א ותצ"ו מדיני מ"מ.

וראיתי בשו"ת ריח השדה להגאון מהר"ר שמעון דנייף הפהן סימן י"ב פתב לא בכל האיסורים דרבנן לוקין מ"מ המשיח בבית הפנסת יע"ש וכתב שם לאו שתלוי בדברים הולך רכיל ונוקם ונוטר ולא ימנה בדברים יע"ש והביא הא דהמניח חמץ ברותו דלוקה מ"מ ולכאורה לחלק בין דיבור ובין המניח שיצויר במעשה דקנה חמץ אלא שכתב שם מ"ש הר"מ ז"ל פי"א מעפ"ם השואל בבעל אוב מ"מ והמבזה ת"ח מנדין והקורא לתבירו עבד כו' סוף דבר מ"מ א"א לחייבו אלא היכא שמבואר בהדיא דחייב מ"מ יע"ש וער"מ פ"א מהל' שבת הלכה ב' ג' והי"ו ובסוגיא דכונרת ברש"י ומלחמות: ואעתיק בקצרה מ"ש בשו"ת שלי סימן ק"ל מי שדימה שנה חלב ואכל בזדון לבו ואח"כ נודע ששומן היה אי לקי מ"מ ומפסל מדרבנן עיין בגזיר פ"ד מ"ב האשה שזדרה בגזיר ולא ידעה שהפר בעלה ר"י אומר תספוג מ"מ והר"מ ז"ל פי"ב מנדרים פסק בן יע"ש במ"ל הח"י שהתוספת חולקין ובח"ג פתבנו מזה.

עוד ראיתי להרשב"ש ז"ל שם סימן תר"י הביא מ"ש הר"מ ז"ל פ"א ממ"א האוכל שמונן של גיד שהוא ממנהג קדושים לוקה מ"מ והביא פמה דברים שלא הוזכר מ"מ בגמ' ורבינו ז"ל הוציא מהיקוש' דכל איסור דרבנן לוקה מ"מ וצ"ע כפי מ"ש בשו"ת ריח השדה לא בכל לוקין מ"מ.

ומעתה אבוא לכתוב כפי סדר קונטרסי מהדורא קמא: דע שהר"מ ז"ל פ"א מהלכות שבת ה"ג מפין מ"מ ובמגיד משנה שעובר על ל"ת של דבריהם בדבר שיש עיקר מ"ה יע"ש ולכאורה פדעת הר"ן ז"ל ריש מקום שנהג ועכ"מ פרק ששי מהל' ת"ת הי"ד סובר דאין חילוק אלא העובר להנאתו ולתאבון לוקה מ"מ והמזלזל בדבריהם לומר הא"צ לגזירותיהם מנדין דחמיר ממלקות (ועל"ח מ"פ"א מה' מקרים בשם המבי"ט משמע הפך זה) ועמ"ל שם הקשה על הכ"מ מנט"י דאין לו עיקר מ"ה יע"ש ועש"ך י"ד סימן של"ד אות ע' בזה וכפי הנראה י"ל קצת דהכי קשיא ליה דאמאי הזכירו בעדיות פ"ה את מי נדו כו' שפקפק ולא אמרו שעבר כו' משמע אף אין עיקר מ"ה דווקא פקפק ומ"ש המ"מ שעובר על ל"ת של דבריהם אין כ"כ ראיה לומר דבעינן קום ועשה דווקא ואי"ה לקמן בבואר גם הבא על אשתו בשוק ומקדש בביאה ובחתיכה שסבור חלב ונתפרר שומן י"ל דתיתי בעינן למפסל לעדות מ"מ ועבירה דרבנן הא אלו אין עבירה דרבנן כ"א מגדר מלתא שלא יהיו פרוצים ונתבן זה: ודע דהמ"ל פי"ז מהא"ב ה"ז הביא ד"ה מכו' י"ג א' ד"ה גרושה פיון דלקי אגרושה מלקות ד"ת תו לא לקי אחלוצה מ"מ יע"ש והנה י"ל התם אסמכויה אקרא ואשה גרושה מני"ו מש"ה לא לקי תיתי דהנה כעין של תורה לאו שבכללות משא"כ שני שמות מחולקין א' של תורה וא' של דבריהם לוקה מלקות ד"ת

ומ"מ כו' וְחִלּוּצָה שֵׁם גְרוּשָׁה עָלֶיהָ מְדַרְבְּנָן וְרֵאִיתִי בְּבִי י"ד ס' רצ"ז מִן שָׁל יָם וַיְבַשֶּׁה
בְּעִי דְלָא אִפְשָׁטָא ס"פ הַפְּרִי כ"ה וּמְדַקְדֻק דְּבָרֵי הַרְמַב"ם נִרְאֶה אֲפִילוּ מִפּוֹת מְרָדוֹת אֵין
בּוּ דָאִין לֹקִין עַל הַסֵּפֶק וְהִנֵּה הַדְּקֻדּוּק אֲמַת וְנִצְיֵב דְּבַהֲלָכוֹת פְּלָאִים פ"ט ה"ו כְּתַב הַנְּהִיג
ב' מִינִים טְמֵאִים לֹקָה מ"מ וּבַהֲנִהֵג מִן יָם וַיְבַשֶּׁה לֹא כְּתַב פְּלוּם וְעַכ"מ שָׁם.

וְהוּא פְּלָא בְּעֵינֵי דְאָרְף דְּסֵפֶק תּוֹרָה לְחֻמְרָא מְדַרְבְּנָן הָוֵה פְּנוּדָאֵי אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְלָמָּה אֵין
לֹקִין מ"מ. וּפִי"ז מֵהַל' א"ב ה"ז כְּתַב הַר"מ ז"ל מִי שְׁהִיְתָה סֵפֶק גְרוּשָׁה אוֹ סֵפֶק אֶלְמָנָה
לֹקָה מ"מ הָרִי לְכַאֲרָה הַפֶּד דְּבָרֵי הַכ"מ ז"ל אִם לֹא שְׁנַחֲלַק בֵּין סֵפֶק בְּעֵינֵי לְסֵפֶק מַעֲשֵׂה
וְא"י פְּעַת לְחַלְק בֵּינֵיהֶם.

וּמִיָּהוּ סֵפֶק חִלּוּצָה שְׁשֻׁאָה אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוּ עַפ"ח מֵהַל' יְבוּם פְּשִׁיטָא דָאִין לֹקִין עָלֵיו
וְאֲפִילוּ בָּא בְּזִנּוּת י"ל דָאִין לֹקָה מ"מ אִם הָיָה שׁוּגְג עַל הַזְּנוּת שְׁסָבוּר שְׁמוֹתָר לְזִנּוּת
נְעִינן אַה"ע וְהָבֵן וּבַמ"ל שָׁם.

וְסָבוּר הֵייתִי אֲנִי הָעֵנִי לֹמֵר דְּסֵפֶק גְרוּשָׁה וְאֶלְמָנָה הֵינּוּ תְּרֵי וְתְּרֵי וּמ"ה אוֹקְמִיָּה אַחְזָקָה
וְתְּרֵי וְתְּרֵי סֵפֶק דְּרַבְּנָן א"כ מְלָקָא מ"ה וְנֶאֱמַר כַּמ"ש בַּתְּה"ד ר"ז דְּסוֹקְלִין וּמְלָקִין עַל
הַחֲזָקָה חֲזָקָה מַחֲמַת רַבָּא דְּחֲזָקָה שְׁאֵין פּוֹסְקַת הָא חֲזָקָה הַפּוֹסְקַת אֵין סוֹקְלִין וְאֵין לֹקִין
דְּמִלְקוֹת כְּמִיתָה וּמִתְנַרְץ קְוִשִׁית הַתּוֹס' כְּתוּבוֹת כ"ב ב' תִּימָא בְּחֻנְק קָאֵי וְחוֹלִין י"א א'
עַדִּים זֹמְמִין חֲזָקָה וְאִי"ה בְּכָלֵל חֲזָקָה אַבָּאָר זֶה וּמִש"ה עַכ"פ מ"מ לְקִי וְכֵן סֵפֶק זֹנָה
וְחֻלְלָה כַּה"ג מִיָּרִי חֻלְלָה נוֹלְדָה כַּהֵן שְׁשֻׁאָה סֵפֶק גְרוּשָׁה זֹנָה מְמַזְר שְׁנוֹלְד מְסַפֵּק א"א
וְכ"ז אֵינְנוּ שׁוֹה לִי.

וְנִינן פ"ג מֵהַל' בִּיאַת מְקַדָּשׁ ה"ט וּפ"ו מְזִזֵר ה"ט וְהִנֵּה יֹאמֵר סֵפֶק זֹנָה תְּרֵי וְתְּרֵי
בְּגִירוּשִׁין וְכָא א' עָלֶיהָ וְאִח"כ מַת בַּעֲלָה וְחֻלְלָה שְׁנוֹלְדָה מְסַפֵּק זֹנָה כְּזוֹ. וְסֵפֶק גְרוּשָׁה
תְּרֵי וְתְּרֵי וְכֵן סֵפֶק אֶלְמָנָה מ"ה אוֹקְמִיָּה אַחְזָקָה חֲזָקָת אִשׁ אֶלָּא דָאִין חֲזִיב מִיתָה
בְּחֲזָקָה הַפּוֹסְקַת כַּמ"ש לְעִיל בְּשֵׁם תַּה"ד וּמ"מ לֹקָה מִפּוֹת מְרָדוֹת דְּנִהֵי דְּמִלְקוֹת ד"ת
בְּמָקוֹם מִיתָה מ"מ קִיל דִּי"ג מִפּוֹת וְאֵין חֲזָקִים כְּדָבְעֵינּוּ לְמִימֵר לְקַמְן אִי"ה וְא"ש דְּקָשָׁה
פְּשִׁיטָא דְּסֵפֶק גְרוּשָׁה לֹקָה מ"מ אֶלָּא דְּל"ת דְּלָקִי מִלְקוֹת ד"ת מ"מ דָּאֵי עֲדִינן א"א לֹקָה
מֵלָא תְּקַרְבוּ אֲנָשִׁיקָה עַר"מ כַּכ"א מֵהַל' ב' ה"א בַּמ"מ דְּעֲדִינן לֹא בָּא חִיּוּב מִיתָה עַד הַב"ע
וְאֵי גְרוּשָׁה לְקִי מְשׁוּם גְרוּשָׁה קַמ"ל דְּכִינּוּ דָאִין בְּב"א אֲזֵ הָוֵה הַתְּרָאֵת סֵפֶק וְהַדְּבָרִים
אַרְנָפִים אֶלָּא שְׁפָכְר כְּתַבְנוּ שַׁכ"ז דְּחֻסַּק וְאִי"ה בַּמ"א יְבֹאָר עוֹד: עוֹד יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אֵי
חֲזִיבֵי מִיתָה שׁוּגְגִין פּוֹטְרִין מִן מ"מ.

גַּם מ"מ אֵי פּוֹטְר מִתְּשֻׁלוּמִין דְּרַבְּנָן כְּשׁוֹרְף שְׁטָרוֹת חֲבִירוֹ בִּי"ט שְׁנֵי וּבַח"ג בְּיֶאֱרָנוּ קֶצֶת:
וְהִנֵּה יוֹדֵעַ שְׁמִפּוֹת מְרָדוֹת י"א מִפִּין עַד שְׁתַּצָּא נְפִשׁוֹ וִי"א ל"ט אֶלָּא שְׁאֵין חֲזָקִים כְּשֵׁל
תּוֹרָה וִי"א י"ג מִפּוֹת וְשְׁלִישׁ עַפְר"ח א"ח תַּעֲ"א וְתַצ"ו וּמ"א א"ח סִימֵן תַּצ"ו ב'
וְהַמְתַּבָּאָר מְסוּגִית הַגְּמָרָא וּפּוֹסְקִים מְשַׁמַּע מ"ע שֶׁל תּוֹרָה שְׁיֵשׁ מְשׁוֹךְ זְמַן וְאֵין מְקַנִּים
מִפִּין עַד שְׁתַּצָּא נְפִשׁוֹ אוֹ יְקִיִּים כַּמ"ש כְּתוּבוֹת פ"ו אוֹ סוֹפָה שְׁאֵינִי יוֹשֵׁב לִוְלֵב שְׁאֵין נוֹטֵל
כּו' מִשָּׂא"כ אִם עָבַר הַזְּמַן אֵין לֹקָה אֶלָּא ל"ט אוֹ י"ג וְשְׁלִישׁ אֶלָּא שְׁמִלְשׁוֹן הַר"מ ז"ל
מְשַׁמַּע בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת דָּאִין חִילּוּק וּפ"י מֵה' חֲמֵץ וּמִצָּה הִי"ב אַכֵּל בַּע"פ לֹקִין עַד שְׁתַּצָּא
נְפִשׁוֹ וִי"ל דְּמִיָּרִי כ"ז שְׁאוּכֵל וְעַתּוּס' נְזִיר ד' ב' ד"ה רַבִּי יְהוּדָא חֲלָקוּ כֵּן בֵּין עָבַר אוֹ
לֹאוּ.

ועמ"ל פ"א הא"ב ומיהו הא דכ"ז שיש לזניח המצנה מפני עד שתצא נפשו במ"ע
שאין מתן שכרה בצידה הא לא"ה אין מפין ורשות ביד אם רצו להפנות י"ג ושליש עיין
חולין קי"ב ב' וב"ב ח' ב' ד"ה אפפיה ובר"מ ו"ל פ"ה מה' ממרים הט"ו יש לב"ד להפנות
מ"מ המבנה אביו ואמו משמע רשות י"ג מפנות ושליש כתי' הריצב"א ב"ב שם וכמו
שיראה הרוואה בט"ז י"ד ר"מ אות א'.

ומ"ש הר"מ פ"ז מה' מתנות עניים ה"י מי שאין רוצה ליתן צדקה ב"ד כופין אותו ומפין
מפנות מרדות עד שיתן דמשמע מפין עד שתצא נפשו י"ל דצדקה אע"פ שמתן שכרה
בצידה יש בה לאו דלא תקפן ומש"ה מפין עד שתצא נפשו וכמ"ש התוס' פתובות מ"ט
ב' וב"ב ח' ד"ה אפפרוה יע"ש ועי"ד רס"ח ושל"ג.

והנה משמע הן בלאונן שאין מעשה או חייבי עשה במעשה או בשוא"ת או איסור דרבנן
הכל לוקה מ"מ והמעניין בר"מ ו"ל הלכות איסורי ביאה פ"א ה"ח חייבי לאוין לקי מ"ה
ושניות מד"ס וחייבי עשה אין לוקה ואם הכו ב"ד מ"מ פדי להרחיק מעבירה הרשות
בידם משמע שניות לקי מ"מ ובחייבי עשה אין חייב מ"מ כ"א הרשות כו' משמע דל"ד
איסור דרבנן דיש לאו דלא תסור לחייבי עשה כו' אבל המ"מ פ"א הא"ב הא"ח משמע
שחייבי עשה יש מ"מ ומ"ש הר"מ ו"ל פי"ב מהא"ב הי"א דהבא על השפחה לוקה מד"ס
י"ל דאיסור השפחה מדרבנן והמ"מ שכתב שם דלא גרע מאיסור של דבריהם לשיטתו
כפ' א' ה"ח וכאמור.

ומשמע לאו שאין מעשה כ"ז שיש לקיים מפין עד שתצא נפשו ולאח"כ לוקה מ"מ
עפר"ח תע"א ונלא הנתיק לעשה צ"ע אי לקי מ"מ פנין שלא היה דעתו לקיים העשה
בשעה שעבר על הלאו: והנה במ"ע דרבנן כמו נ"ח ומקרא מגילה אי כופין כ"ז שיש
בידו לקיים או לאו ובתוס' פתובות פ"ו א' ד"ה פריעת שם פתבו במצנה דרבנן שעובר
בשוא"ת כופין פדמוכח גיטין מ"א דמשום מצנה לקיים דברי המת כופין היורשים
לשחרר ובהוא דקטינא דארעא הטעם דעל פיבוד אין כופין ומצנה לקיים כו' לאו משום
פיבוד הוא.

והרוואה שם יראה להדיא במחלוקת שנויה דלרש"י במצות דרבנן שעובר בשוא"ת אין
כופין כמ"ש להדיא פתובות צ"א ב' ד"ה מצנה דרבנן לא כפינו (ומ"ש רש"י דלאו מ"ע
מפורשת פסוקה פלולב יראה לשיטתיה ברכות י"ט ב' משמע לכאורה מדבריו שיש
במילי דרבנן מ"ע דע"פ התורה ול"ת לא תסור מש"ה כתב דמ"מ לאו מפורשת פסוקה
פלולב) והא דלא ניקח לרש"י פתוספת דכיבוד מתן שכרה בצידה דסובר דנהי דאין חייב
מ"מ אם רצו ב"ד להכות הרשות בידם כמש"ל מש"ה כתב פריעת ב"ח דרבנן אין רשות
פלל בידם דנהי דרבנן ומגיטין מ"מ א' דכופין היורשים לשחרר אין ראיה דכופין
בדרבנן כמ"ש התוס' ב"ב קמ"ט ב' ועיין פ"י גיטין י"ג א' בתוס' ד"ה והא יע"ש.

והנה הר"מ ו"ל בה' מ"א כתב כ"פ איסור דרבנן ולא סיים לקי מ"מ י"ל דסמך על הפלל
דכל איסור דרבנן בקום ועשה עכ"פ שם אות ה' הביא בשם המ"מ בפ"ט מאישות בשם
הראב"ד והרמב"ן והרשב"א דלא תנשא לכתחלה אפילו בהכחשה שלא קידשה מעולם
ובסי' מ"ב שם אות ה' האריה יע"ש ואף שי"ל באשה קי"ל טפי דאין דבר שבערונה פחות
משנים משא"כ בשאר איסורים מ"מ המעניין בש"ג י"ד קכ"ז כפי הנראה דאף בשאר

איסורין אף שָׁבָא עַד הָאוֹסֵר תַּחֲלָה פִּינּוֹן דְּאִיפָּא חֲזַקָּה מוֹקִי עַד לְהַדִּי עַד וְאוֹקִי אַחֲזַקָּה וּמִן־תַּרְבֵּי בַד"ת וְאִי מְדַרְבְּנָן וּבֵא' אוֹמֵר קְרוּב לָהּ וְקְרוּב לֹו לֹא תִנְשָׂא לְכַתְחֻלָּה וְנִשְׂאֵת לֹא תִצָּא יָשׁ שָׁם ב' טְעָמִים א' דִּידוּעַ לָנוּ שְׁזַרְק לָהּ קִידוּשִׁין אַתְרַע חֲזַקָּת פְּנוּיָה וְלֹא תִנְשָׂא לְכַתְחֻלָּה וְיָשׁ טַעַם דְּחִיּוּשִׁין לְטַעוֹת דְּמִצְוֵי לְטַעוֹת בֵּין ד"א שְׁלוֹ וְשָׁלָה יע"ש בֵּא"ע ס"י מ"ז ס"ג ב"ש אוֹת ו'.

וְיָשׁ לִכ"א מֵהַפְּרִוּשִׁים קִנְיָא וְחוּמְרָא לִפְי' הָא' קִנְיָא פְּשִׁלָּא יְדַעִינּוּ שְׁזַרְק לָהּ פְּלִל קִידוּשִׁין כ"א ע"פ שְׁנֵי עֲדִים א' קְרוּב לָהּ וְקְרוּב לֹו תִנְשָׂא לְכַתְחֻלָּה חוּמְרָא אֶפְּלִי דְּבַר שְׂאִין מִצְוֵי לְטַעוֹת אֶפ"ה אָסוּר לְכַתְחֻלָּה וּלְפְי' הַב' קִנְיָא דְּבַר שְׂאִין מִצְוֵי לְטַעוֹת שְׂרִי לְכַתְחֻלָּה חוּמְרָא פֶּל שְׁמִצְוֵי לְטַעוֹת אֶפְּלִי לֹא יְדַעִינּוּ קִידוּשִׁין כ"א ע"י עֲדוּת הָאֵלוּ לֹא תִנְשָׂא לְכַתְחֻלָּה.

וּלִפ"ז תִּבְשִׁיל שְׁנַפֵּל בּוֹ אִיסוּר תּוֹרָה לְאִינוּ מִינוּ וְא"י הִיָּה ס' אוֹ לָאוּ וְסִלְקוּהָ לֹא מ"ע וְע"א אָמַר כו' פִּינּוֹן דִּידַעִינּוּ וְנִדְּאִי נָפֵל אַתְרַע חֲזַקָּה וְאָסוּר וְלִקְתָּה הַכּוֹלִיא וְא"י אִם הִגִּיעַ עַד הַחֲרִיץ אוֹ לָאוּ וּבִלָּא בְּדִיקָה טְרִיפָּה יִצָּאָה מֵהָרֹב וְהַחֲזַקָּה וְאָסוּר וְיִרְאָה דְּבָנָה כ"ע מוֹדִים.

וְע"א אוֹמֵר סִינְרָא לְמַטָּה מְחַצְיָה אוֹ לְמַעְלָה אוֹ בְּשִׁפּוּל אוֹ בְּחִיתוּף דְּמִצְוֵי לְטַעוֹת י"ל דְּאָסוּר וְיָשׁ לְעִינּוּ אִי ל"ד לְמַעְשָׂה דְּהַר"י בְּן הָרָא"ש הִבִּיאוּתִיו לְעִיל: עִינּוּ בִי"ד סִימָן ל"ט ב' סִי"ו וְסִי"ז וְשָׁם מְחַלֵּק בֵּין אִם בָּא עַד הָאוֹסֵר תַּחֲלָה אוֹ בָּאוּ ב"א דכ"מ שְׁהֶאֱמִינָה תּוֹרָה כו' וְקָשָׁה פִּינּוֹן דְּרֹב פְּשִׁירוֹת הֵם וְע"א אִין נֶאֱמָן הַפֶּה הַחֲזַקָּה הִיכָא שְׂאִין בִּידוּ כ"ש נֶגְד הָרֹב וּבְפִרְיִי שָׁם פְּתַבְנוּ מִזָּה.

גַּם צ"ע בְּע"א אוֹמֵר זְבַחְתִּי לְע"א וְכֵהֵן שְׂאֵמֵר שְׁפִיגַל בְּקַדְשִׁים אִמְאִי נֶאֱמָן הָא אִין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רְשָׁע: וְהִנֵּה בֵּא"ע סִימָן קנ"ב ס"ג ב' אוֹמְרִים נִתְגַּרְשָׁה וּב"א לֹא נִתְגַּרְשָׁה אִם נִשְׂאֵת לֹא מַעֲדִיָּה הוֹאִיל וְהִיא וּבַעֲלָה אוֹמְרִים שְׁנִתְגַּרְשָׁה לֹא תִצָּא וּבִאִינָה יוֹדַעַת הַנּוֹלָד סָפֵק מְמָזֵר וְעב"ש שָׁם אוֹת ה' דְּחֲזַקָּה דְּאִשָּׁה דִּיקָא וּמִנְסַבָּא מְרַעָא לְחֲזַקָּה דֹא"א וּלִפ"ז בְּזִינְתָּה הַנּוֹלָד מְמָזֵר וְנִדְּאִי בְּאוּמְרָת א"י וְאֶפְּלִי בְּנוֹדְאִי בְּרִי י"ל דְּאִיפָּא עֲדִים מַעֲדָה וְעַר"מ ה' אִיסוּרֵי בִיאָה פִט"ו ה"ג מְמָזְרִים כו' סָפֵק מְמָזֵר הִבָּא עַל אִשָּׁה נִתְקַדְשָׁה סָפֵק קִידוּשִׁין אוֹ נִתְגַּרְשָׁה סָפֵק גִּירוּשִׁין וְהַמ"מ הָרָאָה מְקוּם לְקִדוּשִׁין ע"ד (וְע"ה) וְשָׁם אִין זָכַר מְסַפֵּק קִידוּשִׁין וְסָפֵק גִּירוּשִׁין.

וְהִנֵּה בְּסָפֵק גִּירוּשִׁין דְּלֹא הָנִה מְמָזֵר וְנִדְּאִי י"ל כַּמ"ש הַב"ש דְּחֲזַקָּה דִּיקָא וּמִנְסַבָּא מְרַעָא לְחֲזַקָּת א"א מִשָּׂא"כ בְּסָפֵק קִידוּשִׁין אִמְאִי הָנִה סָפֵק מְמָזֵר נִימָא אוֹקִי בְּחֲזַקָּת פְּנוּיָה וְרֵאִיתִי בַמ"ל שָׁם שְׁהַמְגִיָּה הִנְקָשָׁה לֹו מִמ"ש מֵהַר"ק בְּשׁוֹרֵשׁ קַע"ב הִבִּיאוּ הַכ"מ פ"י מֵהַל' גִּירוּשִׁין ה"ג דְּבְסָפֵק קִידוּשִׁין אִם נִיסַת תִּצָּא וְאִין הַנּוֹלָד מְמָזֵר דְּאוֹקִי אַחֲזַקָּת פְּנוּיָה וְתִי' דִּי"ל בְּנִישְׂאֵת אִין הַנּוֹלָד מְמָזֵר וּבִזְנוּת הָנִה מְמָזֵר יע"ש וְחִילוּק זֶה שַׁכְת' דְּאִתִּי קִידוּשִׁי וְנִדְּאִי וּמְפַקַע קִידוּשִׁי סָפֵק א"י מֵהוּ פִּינּוֹן דְּאוֹקְמִיָּה בְּחֲזַקָּת פְּנוּיָה בִּזְנוּת נְמִי לְהוּי הַנּוֹלָד פֶּשֶׁר וְאִם הִינּוּ אוֹמְרִים בְּרֵאִינוּ שְׁזַרְק לָהּ קִידוּשִׁין וּב"א קְרוּב לָהּ וּב"א קְרוּב לֹו דְּאִתְרַע חֲזַקָּתָה וְהִנֵּה סָפֵק תּוֹרָה וְע"א אוֹמֵר קְרוּב לָהּ וְע"א אוֹמֵר לֹו פִּינּוֹן דְּלִיכָא אֱלָא חַד סֶהֱדָא אִם נִיסַת לֹא תִצָּא.

ועב"ח אה"ע סימן ט"ז הביאותיו לעיל דבנישאת יש חזקה דייקא ומנסבא משא"כ בזנות
הנה א"ש ההיא דנולד כו' וצ"ע ועיין אה"ע סימן ל"ד בב"ש אות ט' פתב דעדים מסופקין
אי קרוב לו או לה הנה פקידש בלא עדים ונהדין עמו ועח"מ שם אות ח' פתב הטעם אוקי
אחזקה המעיין במרדכי פתב הטעם דהנה פקידש בלא עדים ועמ"ש בפריי"ד ק"ה היכא
דאיפרע קצת חיישינו מדרבנן.

וקשה אמאי בסימן ל"א בב"ש אות נ"ו אי העדים מסופקין אי שנה במקום אחרש"פ
הנה ספק קידושין אמאי הא הנה פקידש בלא עדים וא"י לחלק חילוק נכון בין הא לההוא
דסימן ל"ד וכאמור: עיין במ"ל פט"ו מהא"ב הי"א שכתב הא דשרי התורה ספק חמור
דווקא בשלא הוקבע איסורא אבל הוקבע ב' נשים שילדו בבית א' וא' אשת ממזר שניהם
אסורים מ"ה ל"מ שהר"מ ז"ל דכל ספיקא מ"ה שריא ויליף מן ספק ממזר ובאיקבע
איסורא אשתו ואחותו כו' דניכר האיסור מביא אשם תלוי ה"ה פאן אלא אפילו לשאר
פוסקים הכין הוא יע"ש ועפ"ח י"ד סי' ק"י.

ובמת א' מהם יראה דאפ"ה אסור מ"ה פיון דהוקבע אסור מתחלה וער"מ ז"ל פ"ח מה'
שגגות ה"ד ב' חתיכות ואכל א' הא' וב' השניה שניהם חייבים אשם תלוי. ושם נאמר
בה"ג ע"א אומר חלב וע"א שופן מביא אשם תלוי וכמ"ש הכ"מ דעפ"י ע"א גמי איקבע
איסורא.

עוד כתב הר"מ ז"ל שם הבא על א"א ע"א אומר מת וע"א אומר לא מת או נתגרשה כו'
מביא אשם תלוי שאיקבע איסורא אבל ספק מקודשת אין מביא אשם תלוי שהרי לא
נקבע איסורא ובלח"מ שם דרבינו לשיטתיה בה' גירושין פי"ב וכן בספק גירושין כמ"ש
התוספת בכתובות כ"ב ב' דאשה דייקא ומנסבא ולא הבינותי דחזקה זו הנה בנישאת
ולא בזנות וא"כ בחטאת קאי בין בספק מת או נתגרשה פיון דאיכא חזקה דא"א
פדכתיבנא ולומר דהר"מ ז"ל סובר תרי ותרי הנה ספק תורה וזה א"א לומר וצ"ע.

ולפ"ז ב"א נתגרשה וב"א לא נתגרשה וניסת דהנולד ספק ממזר פמבואר באה"ע קמ"ב
ס"ג מ"ה לא מדרבנן דאיקבע איסורא ומביא אשם תלוי להר"מ ז"ל ולשאר פוסקים
צ"ע: ודע ספק דרבנן במקום חזקה די"א דאסור לק"מ ממ"ש הר"מ ז"ל פ"ק עשירי
ממקונאות דפסק כר' מאיר בטומאה קלה כמ"ש הב"ח ז"ל בתשובה הביאו התב"ש בי"ד
סימן ב' דתיתי במקום חזקה פההיא דמקום שנמצא חסר הנה רק דרבנן ומש"ה מקילין
בטומאה קלה ומיהו פסק שם הר"מ ז"ל אפי' ספק אי טבל פלל בטומאה פלה לקולא:
פבר פתבנו כ"פ בשם הכה"ג בי"ד י"ט וכ"ג ספק פלוגתא וספיקא דדינא א"א אוקי
אחזקה וער"ן ריש קידושין נתן הוא ואמרה היא ספק וחישינו מדרבנן יש שם פמה
פירושים והבא על ערונה דרף איברים או חיבוק ונישויק ונהנה בקירוב בשך להר"מ ז"ל
לוקה מ"ה ומפסל לעדות מ"ה ולקרב"ן ז"ל מדרבנן ער"מ פ"כ מהא"ב ה"א ובמ"מ
שם ופ"א שם הי"א המשמש מת בעריות אין שם מלקות קשה דלא יהא אלא קירוב בשך
וצ"ע פעת.

ועיין בהשגות הרמב"ן ז"ל ולא עיינתי פעת: פלל יב אדבר בו בעניני חזקות ועם היות
שבספ' גינת וורדים פלל ס"ב הארכנו בו מ"מ תורה היא נאדבר בו עוד כמעט רגע
בעזה"י ואחלק לחלקים קטנים: החלק הא' הוא קיי"ל אוקי מלתא אחזקה לא מיבעיא

בתזקה דגופא עד"מ שאנו מסופקין אם נשאר הדבר כמו שהיה מתחלה או נשתנה וא"א לבדוק עתה או טורח גדול לבדוק או דנשתנה מפמות שהיה ומסופקין בזמן אימתי נשתנה אנו אומרי עתה פרגע זה איתרע ולא קודם לכן דאוקי אתזקה דמעיקרא פנגע כו' אלא אפילו נפל ספק בדבר ע"צ הקרי וההנדמן המשל בזה זרק לה גט ספק לו קרוב או לה ובקידושין וספק שיה ודרס וכדומה אמרינו אוקי אתזקה ואף פי לכאורה קשיא והא תזקה יליף מנגע והתם אף בנחסר סוף השבוע אוקי אתזקה דמעיקרא כמ"ש התוס' חולין יו"ד ב' ד"ה התם ונדה ב' ב' ד"ה התם דל"ש בבית חסר ואתאי משא"כ בנולד לנו ספק ע"י מעשה אחרת מנלן דאוקי אתזקה וכי בשביל התזקה נאמר שפסדתא בקדושין הי' קרוב לו ובגירושין קרוב לה.

ותרי ותרי וכי בשביל התזקה הוחזקו העדים שקרנים האומרים ההיפוך ומיהו זה י"ל קצת. ובספק בעיא דלא אפשטא או פלוגתא דרבנותא או ספק שא"י מה אמרו הראשונים בו א"א אוקי אתזקה עיין כהנ"ג ב"ד סימן ח"י וכ"ה ודוכתי טובא דא"א אוקי אתזקה.

וער"ן קידושין ה' ב' ספק ותיישין מדרבנן משמע אף בספק פנה אוקי אתזקה ומיהו שם סיים הר"ן ז"ל בבבבאי דרב מרי בכלב רץ אחריה (קידושין ח' ב') פתב הר"ף ז"ל בפירוש דהנה ד"ת ובהכרח צ"ל שמ"ש ה' ב' ותיישין מדרבנן הוא סיומא דגמרא והם ידעו דמ"ה לא תיישין אלא מדרבנן והר"מ ז"ל בה' אישות פ"ג ה"ב לא סיים מדרבנן והמ"מ פתב מדרבנן ובש"ע אה"ע סימן כ"ז לא פתב מדרבנן והח"מ וב"ש פתבו מדרבנן.

ובבעיות דרבא קידושין זי"ן ב' פסק הר"מ ז"ל פ"ג מה"א ה"י דספק ובש"ע סימן ל"א דתיקו מספק ולא הזכירו פלל מדרבנן ועב"ח אה"ע סימן כ"ז. ושאיני ספק ממון דאלימא חזקת מרי קמא אפילו תקפו אחר י"ל הפקר ב"ד הפקר ומשמע בכל אלו דהתזקה מ"ה הנה תזקה לא מדרבנן עד שהר"ן ז"ל בקדושין אפילו בספק בעיא הנה רוצה לומר כן.

ועיין חולין י"א לרב שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן יליף תזקה מנגע קשה פאמור אבל לרב אחא בר יעקב מה"ל מ"מ כמ"ש שם בתו' ומתקש"א ז"ל י"א א' ד"ה מנא א"ש: והנה יש נ"מ אי תזקה מקרא או הלמ"מ פי קיי"ל דהולכין בתר רובא כמ"ש רש"י חולין י"ב א' ד"ה פסח מהלמ"מ או מקרא דאתרי רבים כו' ורובא דאיתרע עתה אם נאמר מקרא ק"ו רובא דעדיף אף דאיתרע עתה נאמר עד עתה מהרוב הנה פנגע ואם תזקה מהלמ"מ אין דנין ק"ו מהלכה ובי"ד פ"א בגבינות פתבו הפוסקים ז"ל מטעם תזקה היינו תזקה מבנדרת שהיינו מתזקין בתזקת פשרות מחמת הרוב ומש"ה הנפירו הפוסקים תזקה מפח הרוב לא רוב ממש וזה יש להעמיס בתו' חולין י"א א' ד"ה אתיא פיון דרובא ליתא ה"ה תזקה מרובא ועיין תב"ש.

ולדין דחלב פשר מחמת תזקה לא מחמת רובא והנ"מ לדינא אכתוב לדמיון בעלמא שוחט שלא נטל קבלה ועם הארץ שאיתרע וראינו שעתה אין נותן מעשר וטומאה ברה"י דאזלינו בתר רובא כט' צפרדעים ושרץ א' ביניהם ואתרע הרוב והשתא אי אמרינו ברובא דאיתרע אזלינו בתר רובא דמעיקרא ועד עתה מהרוב הנה אף אלו שפיר משא"כ רק מחמת תזקה לחוד בשחט יש תזקת שאין זבוח ובטבל תזקת טבל ובטומאה ברה"י לא מהני תזקה ועי"ד סימן א' ובש"ף ח' ופריי שם ובי"ד פ"א: החלק הב' אחקור בו במ"ש הט"ז ז"ל בי"ד סימן א' אות ו' וז"ל דאין להתיר הפלים שבגישל בהם דאוקי

אחזקה דרש"י פירש בגיטין (ל"א ב') כל טהרות הכלים כו' אלמא פיון דמקנה נמצא חסר והטמא בתוקתו תו נגררים הכלים הם טמאים ונדאי אף ברה"ר כמבואר שם.

ובס' גינת ונרדים כלל ס"ב עמדנו בקושיא ממ"ש התו' חולין יו"ד ב' ד"ה ודלמא ונדא ב' ג' ד"ה התם אמאי טמא האדום הא איפא חזקת גברא ונהרי חסר לפניה כו' הרי אף דהבית טמא ונדאי משום חזקה אפ"ה אין להשגיח עלי' דיש באדום חזקה להיפוך.

עתה הבנתי ממ"ש התו' בנדא ובמהר"מ מלובלין ז"ל דהסברא הכין הוא דונדאי בנגע פיון שיצא הפהו מהבית והסגיר הבית היה ונדאי טמא אף ברה"ר כמו ג' ב"א דאוקי אחזקה ואף שהיה לבית חזקה דמעיקרא פיון שגברא נגע בבית אף קודם הסגר אזלי ליה חזקה וממילא אדם הנכנס לשם הנה ונדאי טמא אף ברה"ר דאין לומר אוקי גברא אחזקה ונהה ספק השקול וברה"ר עכ"פ נטהר לגברא י"ל בשעה שסגר הבית לא הנה חזקה אחרת נגד חזקת הנגע והבית היה ונדאי טמא וממילא האדם טמא ואיך תדין עתה על חזקה ראשונה לומר שטמא קודם הסגר נחסר פיון שפבר עשאתו פונדאי מחמת חזקה ומיהו הא הנה למימר ונדון בשעת פניסת האדם נחסר דנולדה חזקה המנגדת לחזקת הנגע ולנה סיימו התו' דמה בקף דנחסר בשעת פניסה גזירת הכתוב הוא דטמא הבית עד סוף השבוע ומיהו אי הנה אמרי' הרי חסר לפניה היינו דנין אף על הבית גופא אף בשעת הסגר לא נולדה חזקה זו דהשת'.

מ"מ פיון ששניהם בגוף הדבר דהיינו בגוף הבית כמקנה שנמצא חסר דמטמאין לגברא שטבל שם אף בשעה שטבל היה המקנה בחזקה גמורה וחזקה אחרת לא נולדה וחזקת טמא לא נחשב לכלום כדבעינו למימר לקמן א"ה ה"ה פאן ועיין במהר"מ מלובלין ז"ל ותבין ומה שכתב שם דאיך מיייתי חולין לעזרה י"ל ביה דברה"ר טהור לגמרי אף בלא חזקה כמ"ש התו' חולין ט' ב' ד"ה התם ובס' ראש יוסף שם פתבנו בזה ובפר"י לי"ד סימן צ"ד.

ולפ"ז קדירה רותחת שסילקוה מאש ובה איסור ואחר זמן תחבו כף בו וא"א לידע אם היתה קרה אז שאין יס"ב או לאו ל"מ אם אח"כ נמצא קרה דיש חזקה דהשתא וחזקת פלי כשר דדמיא למקנה מעט מעט נצטנן.

ואם נשפף וא"י באיסור דרבנן יש להקל ואף דיש חזקה דמעיקרא בשעה שתחב הכף אנו דנין שטמא קרה היתה וברבנן לקולא כל שפסק שקול. ובלא"ה י"ל חזקה דמעיקרא לאו אילמא דעשויה להשתנות בכל שעה דכל כמה דשביק לה נצטננת ומפאן תדין על השאר: החלק הג' הוא לפעמים מזכיר חזקה והוא מחמת רובא חזקה שליח עושה שליחותי' עירובין ל"ו חזקה על חבר שאין מוציא מת"י דבר שאין מתקן חזקה אין אדם פורע תוף זמנו חזקה אין עדים חותמין אא"כ נעשה בגדול חזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

וראיתי לכתוב בכאן קצת דברים לדעתי הם קילורין לעינים וז"ל תה"ד סימן רי"ש זיי"ן העתק מתשובת א"ז הגדול חזקה שאינה פוסקת הבאה מכח הרוב כמו אין עדים חותמין ואין פורע תוף זמנו ואין עושה בעילת זנות דכל הני באים מהרוב כלומר רוב ב"א אין עושין אלא בענין זה אפילו בדיני נפשות סמכינן אחזקה כה"ג וחזקה הפוסקת אשה זו

בְּחֻקֵי פְּנוּיָה אוּ בְּחֻקֵי א"א עכ"ל מְדַבְּרֵי אִתָּהּ לְמַד חִידוּשׁ בְּחֻקֵי הַפּוֹסְקֵת בְּאִסּוּרֵי הוֹלְכִין אַחֲרָיו כְּגַע וְלֹא בְּד"נ וְאִין פּוֹסְקֵת אַף בְּד"נ מְאַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת וְא"ש מ"ש הַתּוֹ' כְּתוּבוֹת כ"ב ב' תִּימָא בְּחֻקֵי קָאֵי וְחוֹלִין י"א א' מְעַדִּים זוֹמְמִין הָא חֵי וְג"ש יֵשׁ חֻקֵי שְׂאִין טְרִיפָה דְבַד"נ אִין הוֹלְכִין בְּתַר חֻקֵי הַפּוֹסְקֵת וּמִיָּהוּ מ"ש שְׁם הַעֲמֵד הָאֵם בְּחֻקֵי צְדָקָת הֵינּוּ מְחַמֵּת רַבָּא דִּישׁ תְּרֵי רַבִּי וְהָהוּא דְקִדּוּשֵׁין דְּפ' א' סוּקְלִין וְשׁוֹרְפִין וּמְלָקִין עַל חֻקֵי אִישׁ וְאִשָּׁה תִּינוּק וְתִינוּקָת כּו' הוֹחֲזֵקָה נִדְּהָ בְּשִׁכְנוּתֵיהָ הֵתֵם חֻקֵי מְרֻבָּא הוּא וְהַמְעַיִן הֵיטֵב בְּשׁו"ת הַרְשֵׁב"א ז"ל סִימָן פ"ף זי"ן בְּקוֹשְׁתֵי הַר"י מְצַרְפְּתֵי ז"ל יִרְאֵה שְׁפֵן הוּא פְּתַבְתִּי בַת"ג פ' אֲמֹר יַע"ש וְה"ה מְלָקוֹת דְּבַמְקוֹם מִיתָה קָאֵי י"ל בְּחֻקֵי הַפּוֹסְקֵת אִין מְלָקִין.

וְהוּי יוֹדַע שְׁהַתּוֹ' זְבָחִים דְּפ' ע"א א' בַּתּוֹ' ד"ה אֶפְּלוּ בְּסוֹף הַדִּיבּוּר הַקָּשָׁה הֶרֶב ר"י מַר"ת נִסְקְלִין בְּנִשְׁרָפִין אִמְאֵי לֹא בְּתַר רַבָּא וְתִי' א' דְּמַקְלָה לְחַמּוּרָה לֹא אֲזַלִּין בְּתַר רַבָּא וְלִפ"ז כ"ש חֻקֵי הַפּוֹסְקֵת כַּה"ג וְאֲמַנְמֵם מְהָא דְאִישׁ וְאִשָּׁה תִּינוּק וְתִינוּקָת יִקְשָׁה לְכַאוּרָה עֲרַש"י שְׁם דְּמִשְׁמַע דָּאֵם בָּא הַבֵּן עַל אִמּוֹ וּבַעֲלָה חֵי בְּסִקְלָה וְהָא מְקַלָּה לְחַוְמָרָא דַּא"א חֻקֵי לֹא אֲזַלִּין בְּתַר רַבָּא יַע"ש: וְאֲגַב גְּרָרָא מ"ש בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מַהֲר"צ מְהַלְבְּרֵשׁטַאט בַּת פֶּהוּ לְמָה בְּשׁוֹרְפָה דְלָמָא לֹא בַת פֶּהוּ י"ל יֵשׁ תְּרַתֵּי רַבִּי בְּעִילוֹת וְהַעֲמֵד הָאֵם בְּחֻקֵי צְדָקָת כַּה"ג מְקַלָּה לְחַמּוּרָה ג"כ דְּגִין.

וְה"ה פְּלַתּוֹ וְאִשְׁתּוֹ אָבִיו כְּדוּמָה וְהָא ל"ק שְׁמָא אָבִיהָ אִין פֶּהוּ דְּפ"א זְנִתָּה אִמּוֹ וְהוּהוּ חֻלְלָה וְאָבִיהָ חֻלַּל כְּזֶר וְהִיא לֹא בַת פֶּהוּ וְהַעֲמֵד הָאֵם רַק חֵד רַבִּי וּמְקַלָּה לְחַמּוּרָה אִין הוֹלְכִין י"ל בְּאָבִיהָ מְשֻׁנּוּלַד הָיָה וְנִדְּאֵי פֶהוּ וְאִין חֻקֵי מְנַגֵּד מְמִילָא נְגָרָר אַחֲרָיו הַבַּת כַּמ"ש בְּחֻלְקֵי הַשְּׁנִי.

וְא"ש וְאִין בְּאֲוֹנָס ל"ש דְּקָלָא אֵית לָהּ ע"י עַפּוּ"ם אוּ חֻקֵי הַיִּתֵר לְבַעֲלָה וְזֶה צ"ע לְמָה שְׁהַעֲתִיק בְּתַשׁוּבַת א"ז וּמִיָּהוּ בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה אִין חֻקֵי הַמְּנַגֵּדֵת אַף חֻקֵי הַפּוֹסְקֵת אֶפְשָׁר הוֹלְכִין בְּד"נ וְז"א וְהַבֵּן.

וּמִיָּהוּ בַּפ"ז תְּרוּמַת מ"א לְרַבִּי מְאִיר בַּת פֶּהוּ נִישְׂאָת לֹא מְפּוֹסְלִים אִין בְּמִיתָה קָשָׁה בַּת פֶּהוּ דְלָמָא זְנִתָּה אִמָּה פ"א וְנִעֲשִׂית חֻלְלָה וּבַתָּה חֻלְלָה וְאִין בְּשׁוֹרְפָה רַק בְּחֻקֵי מְקַלָּה לְחַמּוּרָה וּמִיָּהוּ בַּמ"א עַד"מ ט' צִיבּוּרִין אִסּוּרֵי אֲכִילָה וְהַנְּאָה וְא' בְּאֲכִילָה וּפְרִיִשׁ הוֹלְכִין בְּתַר רַבָּא וְנִדְּאֵי וְאִסּוּר מ"ה בְּהַנְּאָה וְדוּקָא בְּמִיתָה פְּתוּבוֹ הַתּוֹ' כּוֹ: וְעַיִן ב"ש אַה"ע סִימָן י"ט אוֹת א' וְדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים צ"ע לִי הַעֲנֵי דַמ"ש הַר"מ ז"ל פ"א הָא מַהֲא"ב רָאָה מְמַכָּה כּו' הֵינּוּ רַבָּא וְכ"ה בְּגִמְרָא חוֹלִין י"א ב' וְחֻקֵי בְּנָה מְרַכָּב גְּמִי חֻקֵי מְחַמֵּת רַבָּא הוּהוּ דְרַבִּי אִין עוֹשִׂין כּוֹ אֶלָּא בְּבִגְיָהֵם כּוֹ וְכֵן הוֹחֲזֵק שְׁלֵשִׁים יוֹם בְּעִיר אַח וְאֲחֹתוֹ וְכַדוּמָה רַבִּי אִין עוֹשִׂין כּוֹ אֶלָּא חֻקֵי הַפּוֹסְקֵת כְּפֶהוּ הוּא יַע"ש.

וְעַשׂו"ת הַרְשֵׁב"א ז"ל סִימָן כ"ז בְּקוֹשְׁתֵי הַר"י צְרַפְתִּי ז"ל וְתַשׁוּבַת הַרְשֵׁב"א אֵלָיו תִּרְאֵה וְתַבִּין בְּזֶה כְּדַאֲמָרוֹ: וְעַתָּה נְדַבֵּר בְּהַנְּדָה תְּלַת חֻקֵי תְּרֵי הָא דְאֲמָרוֹ חֻקֵי עַל חֶבֶר כּוֹ וְחֻקֵי שְׁלִיחַ עוֹשֵׂה שְׁלִיחוּתֵיהָ וְחֻקֵי צִיצִית הַמְּבֹאָר בַּא"ח סִימָן ח' ס"ט שְׁם פְּתוּבוֹ ז"ל דְּהוּהוּ חֻקֵי אֲלִימָתָא אֵם בְּדַק פ"א וְזוֹ יִקְרָא חֻקֵי הַפּוֹסְקֵת כְּגַע וּבְרָא"ש בְּתַשׁוּבָה פְּלַל ב' סִימָן ט' דְלָא הוּהוּ חֻקֵי הַעֲשׂוּיָה לְהַשְׁתַּנּוֹת כ"כ דְּאִין נְפֻסְלִים בְּקַל וּבַט"ז שְׁם אוֹת ח'

דמשום חומר לא תשא צריף לבדוק והולך בכמה בגדים יוכל ללפוש א' בלא בדיקה ובי"ד סימן א' שיילינו הָכָא שפָּבֵר בְּדָם וְחִיּוּשֵׁינוּ לְקַלְקוּל שפיר סמכינו אחזקה.

ולכאורה יראה מדבריו דהחילוק בשחיטה הרוב ונזקה מחמת רנפא אין ברור כ"כ משא"כ ציצית חזקה המבונרת בשעתה א"צ לבדוק וז"א דרנפא עדיף מחזקה המבונרת פההוא דפָּרָה מוציא הרוב מידי חזקת טמא שהיתה מבונרת חולין י"א א' אלא החילוק דחששא רחוקה שפא נתקלקל אח"כ אין לחוש אם לא מחומר לא תשא.

הן אמת שי"ל מה דנקיט בש"ע קודם שיבדוק משום שבת וי"ט דא"נ נפסק אין חשש תורה דלא אסרה ללפוש כ"א לעשות ציצית ע' סי' י"ג במ"א ה' ומיהו מדרבנן אסור ולברורי בקל במקום חזקה אף מדרבנן משמע דצריף פההוא דר"פ ובטור א"ח תל"ז אפילו בטלו בעיר שואלו.

והב"ח פתב מטעם חזקה דתליא במעשה ועמ"א אות י"א והמענין בב"ח ז"ל יראה דדבריו פנים דז"ל ובבכורת מסיק רבינא רנפא דתליא במעשה לא הנה רוב (וכן הלכה כמ"ש הרא"ש ז"ל שם) ומש"ה בשחיטה צריף לשייליה דשפא שכח יע"ש ה"ה ציצית שפא נתקלקל אח"כ הרי הם ממש כמ"ש המ"א אלא דהב"ח ז"ל לשיטתיה בסימן תל"ז דחילק בין רוב וחזקה דממילא שהנטיב בטבע העולם א"א לישאל כלל משא"כ היכא שהוא ע"י מעשה צריף לשייליה יע"ש היטב ואי קשיא דרבינא מסיק תליא במעשה דיעבד אסור ואמאי בשחיטה וכדומה דיעבד שרי י"ל דרוב מצוין חשיב יותר עד דלא אמרינו סמוך מיעוטה לחזקה עיין ברא"ש חולין י"א אלא דחיישינו שפא שכח אח"כ פנינו דאין בטבע העולם ומ"ש המ"א דהנה חזקה העשויה להשתנות פבר פתבתי בשם הרא"ש דאין נפסלים בקל ועמ"א הרגיש בזה ומה שתי'.

ולפ"ז אף בלובש הרבה בגדים י"ל דחייב לבדוק ואי"ה לקמן בחזקה העשויה להשתנות אבאר עוד ובפריי לא"ח א"ה יבואר עוד: והנה בחזקה שלים עושה שליחותיה מסיק בעירובין ל"ב א' בפל סופרים סמכינו עליה ולא בשל תורה ועי"ד של"א סל"ד פסק פן המסבר ועמ"ל פ"ד דתרומת ה"ו תמה על הטור וא"י דה"א"ש ה"ק אכל הר"ש פסק כו' לפיכך אם יודע שפריו תרום הנה תרומה ר"ל לדעת הר"ש דבשל תורה נמי עושה שליחותיה בתנאי שמצא פריו תרום הא לא"ה לא פי השלים סמוך שלא יגע בו אם א"ל שתרום הוא אבל למ"ד בשל תורה לא אפילו מצא תרום אינו כלום ובפ"ד מה' בכורות ה"א חזר המ"ל והקשה פן נכתב שפן הקשה המ"א בא"ח פ"ט (ט"ס וצ"ל ת"ט) ועמ"א א"ח ת"ט אות י"ז הקשה דלא כר"ב בחולין גם זה לא הבינותי דהר"ש פסק פרב ששת יע"ש העולה מזה לדין בשל תורה אין שלים עושה שליחותיה יראה אף היכא דליכא חזקה להיפוף ובשל דרבנאף נגד חזקה פההיא דהשולח עירובו בא"ח ת"ט ובר"מ ז"ל פ"ו מה"ע דתחומין דרבנן ואפשר מש"ה בד"ת לא אמרינו שלים עושה שליחותיה דהנה רנפא דתליא במעשה ומדרבנן לא מהני פנראה מדברי מהרימ"ט בפתיחה ומש"ה דרבנן עכ"פ מהני דל"ג כה"ג ונ"מ בספק דרבנן שיש לו חזקת אסור ורוב פנגדו.

ועיין בח"ש מהרימ"ט בהא דספק תורה מדרבנן לחומרא להר"מ ז"ל הא דיליף דאזלינו פתר רנפא מפסח דסמיא בידיה לברורי ונתורה אמרה לא ישברו היינו לאחר הבדיקה יע"ש ולפ"ז ה"ה פרישיה של עולה שלא ינתחננו היינו לאחר הבדיקה ולא הבינותי דא"כ

מגלן דאזלינג בטר רנבא ולמהריט"ץ שקהביא הפר"ח בי"ד ק"י א"ש דסמ"א בידיה
לברורי אלא דגזירת מלך הוא יע"ש.

ועא"ר א"ח ת"ט אות ט"ו ונתנו לו לאו דנוקא וצ"ע. ובמ"א א"ש דאם ידענו שפשה
שליחותיה אמרינו ונדאי לא שינה מדעת המשלחו.

ומשמע אף בד"ת מהימן וצ"ע: ובהא דפסחים ט' א' חב"ר כו' עמ"ל פ"י דתרומת ה"ב
וכ"כ התוס' בע"ז מ"א ב' ד"ה חזקה דנוקא מת מתוך ישוב הדעת והטעם דחב"ר ששולח
לחבירו מסתמא תיקון שלא יבא מכשול וה"ה מת מתוך ישוב הדעת אלו לא תיקון הנה
מודיע שלא יבוא מכשול חזקה זו מהני אף בדברנו ובדיקת חמץ אין כ"כ מכשול כמ"ש
התוס' פסחים ד' ב' ד"ה לאו ור"ל גזירה דלמא אתי למיכל דאין זוכה בו משא"כ חב"ר
וששלח לאחר אף בעיר א"צ לשואלו וי"ל בין הא לשחיטה והבן והמ"ל שם פתב דהלכה
כתי' א' דאף בהחזוק טבל חזקה דחב"ר עדיף טפי והיינו דחזקה מרנבא הנה ומ"ש התוס'
שם אי חזקה בדוק למה לי אמירה דהני ולכאורה למ"ש התוס' שם בתי' א' דחזקה חב"ר
מהני בדברנו לא בד"ת דאוקי חזקה להדי חזקה וחמץ איתחזוק מקרי לקצת פוסקים
ומש"ה אבעיא חזקתו בדוק בדברנו ומביא מהפל נאמנים כו' בלא בטלו דהנה ספק תורה
ומהני אמירה דהני ע"א נאמן באיסורין היכא דלא הפך החזקה ודחי כו' ופריף מידי
חששא היינו היכא דאיכא חזקה והיינו לתי' הב' במרדכי ריש חולין דרק ופוחז אין נאמן
ומסיק דאפ"ה בדברנו נאמנים ועי"ד סי' א' סובר קטן יש לו דין ע"א באיסורין אבל
הר"ב בקכ"ז פסק פריב"ש סי' רמ"ה דקטן אין לו דין ע"א באיסורין וחמץ לא איתחזוק
מקרי.

ואנו פסקינו כתי' א' בפסחים ואי"ה בפריי לא"ח ובחדושינו לפסחים יבואר עוד: החלק
הד' בבבאור חזקה המבונרת לשעמה אלא שפשה להשתנות. המ"א בא"ח ח' אות י"א
כתב דציצית מדינא צריף לבדוק דעשויה לפסוק בכל שעה כמ"ש בי"ד ר"א סס"ה יע"ש
ואני העני לא הבינתי ראיה זו דהתם המקנה מוחזק להיות מימיו מתמעטין ולעמוד על
פחות ממ"ם סאה בזמן מהזמנים ומש"ה אף שהחזוק מתחלה במ' סאה ולאחר הטבילה
מדדו ונמצא מ' סאה אפ"ה צריכה לחזור ולטבול דל"ש לאוקמיה אחזקה דמעיקרא
והשתא דהא שעה א' היתה חסירה ממ' סאה ושפא בעת הטבילה היתה חסירה משא"כ
ציצית נהי דעשוי לפסוק לאו ונדאי הוא ויש לנו הרהורי דברים במ"ש הש"ף שם אות
קל"ה אע"פ שעכשיו שלם וכ"מ מהמחבר הוא אמת ויציב ממ"ש המחבר כ"ז שלא ידענו
בעת הטבילה הנה שלם משמע אע"פ שעמה שלם ומיהו ממ"ש בסע"א מקנה שנמדד
ונמצא חסר אין ראיה דאפשר דכאן מיירי בסתם דלא מדדו אחר הטבילה ולכן פתב
שמכאן מוכח פן גם מקנה שאין מוחזק להיות מימיו מתמעטין ומדדו פ"א א"צ למדוד
בכל עת ומוקמינו אחזקה דמעיקרא והא איכא חזקת טמא וברה"י מא"ל וי"ל דמה"ת
להחזיק ריעותא דל"ש שיהא מימיו מתמעט וגדולה מזו בספין שחיטה שנאבד אחר
השחיטה דאין מדרף הספין לפגום ובהמה איתרע ספין לא איתרעי כמ"ש כ"ז הרא"ש
בחולין והתם אי איתא לפנינו צריף לבדוק פינו דלפעמים מועטים דרף להתקלקל משא"כ
במקנה אבל הא קשיא לי מ"ש המחבר בסס"ה בדין השני אבל מקנה שלא הוחזק

להתמעט כ"כ לפחות ממ' סאה אעפ"י שלפעמים מימיו עולין ופועמים מתמעטין צריף לחזור ולטבול ומ"מ פשר הדבר לעיין קודם הטבילה.

משמע לכאורה שעכ"פ אין נודאי שתמיד יש בו מ"ם סאה אלא שלא הוחזק וכ"ז בספק א"כ אמאי א"צ לחזור ולטבול הא איכא חזקת טמא בר"י. ואי פינו דהעמיד מקנה על חזקתו תו ליתא חזקה דטמא ז"א דמתנס' נדה ב' ב' ד"ה התם משמע דאם הנה הבית טהור באם נחסר הנגע תוך זי"ן ימי ההסגר הנה הנכנס בו טהור אע"ג דהבית בנודאי טמא ואוקי אחזקה דמעיקרא מ"מ העמיד גברא אחזקתו פינו דבשעה וזמן א' אנו דנין על ב' חזקות פאחד וה"ה פאן וכ"ת פאן הרי טבל לפניה דהתם נמי הרי בא לבית וכיון שפקנה זה עכ"פ הוחזק להיות מימיו מתמעטין ושמא נמתעטו פחות ממ' סאה אמאי טהור וכ"ת דאה"נ שאין טהור עד שנמדד המקנה אחר הטבילה והוא שלם דהשתא איכא תרתי במקום חדא פנראה מפרוצת דברי הש"ך לכאורה באות קל"ו שעשה פלומר שהרי שלם לפנינו כו' אבל הא ליתא דא"כ מה פשר הדבר כו' וכתב הש"ך אות ל"ז שאין סומכין על החזקה במקום שיכולין לבררו והא מדינא צריף לעיין קודם הטבילה פינו שאח"כ בנודאי צריף לבדוק נודאי טוב ויפה לבדוק קודם הפרכה משום פרכה ג"כ פאמור וצ"ע קצת: וראיתי להט"ז בי"ד סימן שצ' אות ב' בא' שמת לו מת וא"י אם הוא תוך שלשים או לאחר שלשים פתב דל"ש לומר אוקי אחזקה ועד עתה הנה חי דעשויה להשתנות ועתה מת לא אוקי אחזקה דמעיקרא והפלל העולה מדבריו דבלא עשויה להשתנות חזקה דמעיקרא עדיפא (עכ"פ) מחזקה דהשת' ובעשויה להשתנות פי הדדי נינהו ומש"ה פסק באבילות לקולא.

ולפי דבריו לכאורה בשולח גט לאשתו ונודע עכשיו שמת וא"י אם קודם נתינה הגט או אח"כ זקוקה ליכם מספק והא דגיטין נותן בחזקת שהוא קיים דאמרינו עתה קיים וז"א פינו דבשעת נתינת הגט הנה חזקה מבוררת לשעתה דחי הוא תו לא מגרע חזקה דהשתא ששמעו שמת לחזקה דמעיקרא.

ואמנם בנה"ך נשם וב"ש באה"ע סימן י"ז אות פ"ד פתבו דשאני ההוא דמצאו הרוג דאמרינו בעלה של זה חי הנה יע"ש היטב הרי הדבר במחלוקת שנויה וראיתי להתוס' יבמות ס"ח א' ד"ה רישא הקשו ספק בן ט' שנים נוקמי' אחזקה דמעיקרא ומוקמי' אשה בחזקת היתר וי"ל פינו דעכשיו הוא בן ט' איתרע חזקה דמעיקרא משמע חזקה העשויה להשתנות בכל רגע חזקה דהשתא עיקר ודמעיקרא פמאן דליתא דמי דאל"כ אלא ספק השקול אפתי אמאי אסורה בתרומה להוי תרתי במקום חדא דמעיקרא וחזקת אשה ולמ"ש התב"ש בי"ד ב' בשם הב"ח י"ל בזה.

וממ"ש התוס' דהשתא דאתו קמן כו' משמע הא אם מיד בשעת הביאה הנה מותר אם נולד הספק אף שאח"כ ידוע לנו שהוא נודאי עתה בן ט' מה בכך וכדאמרן: והנה ראיתי להפני יהושע בגיטין כ"ח א' פתב דהיכא דאיתרע החזקה לא מוקמינו מ"ה אחזקה והביא ראיה מפרק חרש (קי"ג א') דאשת חרש חייבי' אשם תלוי וכ"כ התוס' פתובות כ"ג א' ד"ה תרנוייהו עכ"ל הנה פכר פתבנו דבאה"ע סימן מ"ז וב"ש אות ב' משמע דב' אומרים קרוב לו וב' קרוב לה נמי דרבנן הוא וממ"ש התוס' פתובות אין ראיה דמרבנן הקמירו בע"א אומר דלכתחלה לא תנשא יע"ש ומאשת חרש אנו קי"ל דרבנן הוא ולר"א

דמספקא ליה נמי לא קשיא כ"כ דל"מ אם נאמר עתים חלים ועתים שוטה דחזקה העשויה להשתנות ואף אי נימא דעתא קלישתא מ"מ פינו דאנו מסופקין מה הוא מעשיו כה"ג ל"ש אוקמיה אחזקה כמו ספיקא דדינא וספק בעיא דלא אוקי אחזקה כמ"ש בכלל הספיקות ועתוס' חולין פ"ו א' ד"ה מאי טעמא שסיימו בדבריהם והשתא ל"ש אוקיאחזקה יע"ש: החלק התמישי חזקה שלא נתבררה לא הנה חזקה כלל עתוס' חולין י"א א' ד"ה אתיא ולדידן דמכשירין הגבינות בי"ד סימן פ"א מטעם חזקה המבוררת מחמת רובא ועי"ד סימן נון במים בראש וא"י אם הקיף המנות דלא הנה חזקה מרובא דבהמה זו יצאה מהרוב עכ"פ דרובן אין להם מים בראש כמ"ש רבינו המובהק בעל תב"ש בסימן ל' ולא יע"ש ובפריי"ד ל"ד הארכנו בזה לחלק בין גבינות למים בראש ועזה"ר חולין י"א משמע דרבינו שמשון סובר דחזקה שלא נתבררה הנה חזקה אנו לא קיי"ל פן דלא הנה כלל בין לקולא ולחוקרא ואף להצטרף עם אחרת דלגוי פרתו במקום חזקה לא הנה.

והא דקדושין פ' סוקלין על החזקות חזקה ברורה היא מרובא דרוב אין עושין פן להיות איש אחר פרוף אחר אחד שאין אב ולהחזיק פאב ועמש"ל. וב"ש אה"ע סימן י"ט פתבנו לעיל גם חזקה מנגע איתרע עתה יליף מנגע וזה לא שמעינו ממפה אביו כ"ש דהתם חזקה מרובא וקדכתובא.

ועיין בכור שור בקדושין פ' א' יע"ש וראיתי להפני יהושע פתובת כ"ב ב' בתו' ד"ה הבא דחזקה שטוען העושה ברי לי שהוא הפך החזקה נאמן. ומקדושין פ' א' סוקלין בנה מורכב כו' לא מכחיש ובפרט שהתרה בו ומקבל התראה ועפ"י עצמו לא הנה דחזקה מרובא הנה נשוב ראיתי בשו"ת רמ"א ז"ל סימן ב' פתב מענין זה בדיני גדה יע"ש: עיין במ"מ פ"כ מהא"ב הי"ג פתב פינון שהחזיק עצמו בכהן מעיקרא לא הנה התראת ספק לגבי נפשי' שפבר נאסר ע"פ שנאמן להחמיר על עצמו ואשה אינה לוקה עכ"ל.

משמע לכאורה דהא דבעינו שלשים יום בקדושין פ' שלא אמרו זה בני וזו אמי וכדומה הא אמרו פן א"צ שלשים יום או לאחר הבא עליהם צריך חזקה שלשים יום בא"א וכדומה והא דאין אדם מת עפ"י עצמו באומר נתחייבתי מיתה בב"ד פלוני שמא מהמחפים למיתה הוא ואבאה"ע סימן י"ט בח"מ וב"ש וצ"ע.

ומ"ש המ"מ דלא הנה התראת ספק הנה בה' סנהדרין משמע דפסק הר"מ ז"ל דשמייה התראה ואולי ל"ד אלא דה"ק דהנה ספק: החלק הד' אם מחזקינן מאיסור לאיסור לכאורה במחלוקת שנויה דרש"י ז"ל בחולין פ"ק וביצה פ"א פירש בהמה בחייה בחזקה איסור אמ"ה אבל התוס' פירשו איסור שאין זבוח ועיין שבועת ס"ד א' בתו' ד"ה האוכל או יש איסור שאין זבוח ומשמעות הפוסקים דאין מחזיקין מאיסור לאיסור פדמוכח ביבמות ל"א ובהמה בחייה שאין זבוח ועזה"ר במוות שפתב לחלק בין איסור לאיסור יע"ש ובפריי"ד פתבנו מזה.

עמ"א א"ח תס"ז ופר"ח י"ד סי' ס"ג ממקום למקום לא מחזקינן מזמן לזמן מחזקינן ושם בה"פ א"ה יבואר ועיין גדה ג' שרץ שנמצא במבוי. גם פתבנו במ"א חזקה דהשתא נגד חזקה דמעיקרא י"א דליתא כלל דלא גמרינן סוף טומאה מתחלת טומאה או דחזקה דמעיקרא עדיפא כמו שהארכנו בספ' ג"ו אבל אי לא הנה כלל חזקה דמעיקרא רק חזקה

דְּהַשְׁתָּא אֵלִימָא וּמְחֻזְקִין לְמַפְרַע מְזֻמָּן לְזֻמָּן לֹא מִמְקוּם לְמִקוּם פְּאָמּוּר: וְדַע דְּהָא דְקִי"ל הוֹלְכִין בְּתַר רַבָּא וְחֻזְקָה הוּא דְלִיפָא לְבְרוּרֵי בְּקַל כ"א ע"י טְנַרְח גְּדוּל פְּבִדִיקַת ח"י טְרַיפּוֹת הָא יֵשׁ לְבְרוּרֵי בְּקַל ע"י שְׂאֵלָה מְבַרְרִינָן פֶּהֶהוּא דר"פ לִישְׁיִלְיָה חֻזְקָה מְרַבָּא הוּא וּבִי"ד א' שְׁיִלְיָנָן וּבִי"ד ק"י ס"ס א"צ לְבַרְר אֶפְשָׁר בְּדִיקַת הַרְיָאָה פְּגוּוֹנָא דְהֵתָם הָנָה קֶצֶת טְנַרְח הָא שְׂאֵלָה צְרִיף לְבַרְר דְּלִית טְנַרְח פְּלָל וְעַמ"י פְּלָל נ"ט אוֹת ח' וְעֵינָן בְּתוֹרַת הַשְּׁלָמִים ה' נְדָה קפ"ה אוֹת א' ס"ס עַם חֻזְקָה א"צ שְׂאֵלָה וּלפ"ז ה"ה בִּי"ד ק"י ס"ס עַם רַבָּא.

וְאֶפְשָׁר לְחַלֵּק בְּנֵדָה דְרַפְּה לְטַבּוּל יע"ש. וּמָהָא דִּי"ד א' הַמְיַעוּט מִיַּעוּטָא דְמִיַּעוּטָא הוּא וְאֶפ"ה צְרִיף לְשְׂאוּל לְהוֹצִיא מְחֻזְקָה וּמְנַדָּה כְּתַבְנָו דְּאִין רְאִיָּה דְדַרְפָּה לְטַבּוּל וְעַט"ז וּש"כ אֶפְיָלוּ יְלָדָה יע"ש.

וְעֵינָן בְּכוֹרוֹת פ"ד מ"ג בְּרַא"ש וְתִי"ט שָׁם וּס"ס לְחוּמְרָא בְּדַרְבְּנָן כְּתַבְנָו מְזָה בִּמ"א וּבְשׁו"ת מְגִידוֹת הָאֲרַכְתִּי בְּלִשׁוֹן הַר"מ ז"ל בַּה' בְּפוּרִים וִי"ד ש"ו סל"א וּבַהו"ת ב"ק ל"ה א' הָאֲרַכְנָו: וּבָהָא דְאֲמָרוּ חֻזְקָה אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ זְנוּת עַמ"ל פְּרָק עֲשִׂירֵי מַה"ג הַח"י חִידוּשׁ דָּאָם נְדָה אַעפ"י שְׁהוּא לֹא יָדַע מ"מ בְּאֲשֶׁה עֲבָרָה פְּרַת וְלֹא חֲשָׁשָׁה ג"כ לְבַעֲיִלְתָּ זְנוּת יע"ש וְחִילְקָ בֵּין ה' תְּמוּרָה פ"ב ה"ב ג' בְּהַמּוֹת כו' אַעפ"י שְׁעוֹשֶׂה בְּשִׁתְיִים אִיסוּר בְּשְׁלִישִׁית אֲמָרִינָן דְּלֹא שְׁבִיק הִתְרָא בְּשְׁלִישִׁית מִשָּׂא"כ בְּחַד מַעֲשֶׂה אִי עוֹשֶׂה אִיסוּר א' אֲמָרִינָן ה"ה דְּעוֹשֶׂה אִיסוּר ב' יע"ש.

וְאִם עוֹשֶׂה אִיסוּר דְרַבְּנָן אִם נֹאמַר אֶכְתִּי לֹא שְׁבִיק וְעַבִּיד אִיסוּר תוֹרָה כְּמוֹ שְׁנִיּוֹת וְכַדוּמָה עַב"ש אַה"ע סִימָן ל"ח סל"ה אִיסוּר בְּלֹא כְּתוּבָה דְרַבְּנָן אַפ"ה מְקַשָּׁה ע"ש וְעֵינָן חוֹלִין ד' ב' בְּרַש"י וְתוֹס' ד"ה מוֹתֵר מִשְׁמַע וְנֹדָאי לְכַאוּרָה דְחֻמְצִין לְאַחַר פְּסַח מ"ה אִיסוּר ל"ש הִתְרָה ד"ת אַעפ"י שְׁעַבִּיד אִיסוּר דְרַבְּנָן וְלר"ש אַף שְׂאִינּוּ רַק דְרַבְּנָן מ"מ לְהַרְוִיחַ פּוּרְתָא עוֹשֶׂה כ"ש בְּכַאן שְׁמָרוּיחַ לֹא א' זְנוּת קַדְשָׁה וְאִי חֻזְקָה דְאִין בְּעִילָה זְנוּת דְרוּב יִשְׂרָאֵל פְּשִׁירִים וְזָה אִינוּ מְהַרְוֵב ה"ה חֻמְצָן שָׁל ע"ע נְמִי הַכִּין הוּא וְאֶפ"ה מַה שְׁכִּיּוּל לְהַרְוִיחַ עוֹשֶׂה וְצ"ע: וּפֶשׁ גַּבְּן לְבְרוּרֵי דְבָר א' וְהוּא דְקִי"ל רַבָּא וְחֻזְקָה מ"ה רַבָּא עֲדִיף וּמְדַרְבְּנָן אֲמָרִינָן סְמוּךְ לְחוּמְרָא בְּאִיסוּר תוֹר' הָא בְּדַרְבְּנָן לֹא סָפַק הַשְּׁקוּל לְקוּלָא וְכַמ"ש בְּפִרְיֵי לִי"ד ק"י.

וְאֲמַנָּם צְרִיף שְׁיִתְיַחֵס אֵלָיו ב' תְּנָאִים אִזְ בַּד"ת לְחוּמְרָא מְדַרְבְּנָן הָא דָּאָם מִיַּעוּטָא דְמִיַּעוּטָא לֹא אֲמָרִינָן סְמוּךְ לְרַבֵּי מֵאִיר וְכ"ש לְדִידוֹן מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הָרַא"ש ז"ל בְּחוֹלִין י"א רַוֵּב מְצוּיִן לֹא אֲמָרִינָן סְמוּךְ חֻזְקָה כו' דְּהָנָה מִיַּעוּטָא דְמִיַּעוּטָא הַב' דְּוּנָקָא שְׁנוּלֵד דְּבַר מַה שְׁיֵשׁ מְקוּם לְהַסְפֵּק לְחוּלֵל הָא לֹא"ה לֹא אֲמָרִינָן סְמוּךְ וּמַש"ה אִין בּוּדְקִין אַחַר נְקוּבַת הַנּוֹשֵׁט בְּמְקוּם הָרְאוּי לְשַׁחֲטָה אַע"ג דְּחֻזְקָה שְׂאִין זְבוּחַ כַּמ"ש הַתוֹסֵפ' ב"מ כ' ב' ד"ה אִיסוּרָא אֵלָא דַּמָּה"ת לְהַחְזִיק רִיעוּתָא וּמִיַּעוּטָא דְמִיַּעוּטָא לֹא הָנָה דְּהָא יְלִיף מְכַאן דְּאִזְלִינָן בְּתַר רַבָּא.

וּבְפִרְיֵי לִי"ד ק"י בַּט"ז וְשִׁפְתֵי דַעַת י"ד כְּתַבְנָו אִי בְּרַבָּא דְאִיתָא קָמָן נְמִי אֲמָרִינָן סְמוּךְ הָאֲרַכְנָו שָׁם: וְעֵינָן בַּא"ה סִימָן י"ט בַּח"מ וּב"ש דְּמִשְׁמַע הִיא וְהוּא שְׂאֲמָרוּ אִין לוֹקִין עַד שְׁהוֹחֲזָקוּ שְׁלִשִׁים יוֹם וְצ"ע מְסִימָן ג' דְּמִשְׁמַע דְּלוֹקָה עַפ"י עֲצָמוּ וּלְעַנְיָן אֲמַתְלָא עַשׂו"ת הַנְּדַפְסוֹת בְּלְבוּשׁ בְּאֶבֶן הָעֶזְר וּבַח"מ וּב"ש שָׁם.

וכהן שאמר כהן אני אסור לישא חלוצה דשניא אנפשיה ח"ד אף בדרבנן ומוציא ואפילו הוחזק ע"י הקול שלשים יום בעיר מוציא ול"ד לי"ד ר"א בספק דרבנן י"א אף דאיכא חזקה אמרי' אמור טבל ל"ש לכאן וחזקה דהכא מחמת רנבא הוא וגם שהי"ל איסור טבל משא"כ פאן נאני לא פאתי כ"א לעורר לב המעוין בלבד: כלל יג אבאר בו ספק טומאה ברה"י ורה"ר ואכלול בו דיני שאר איסורין קצת דע דספק טומאה נשתנה מספק איסור בכמה דברים דספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור בספק א' וברה"י טמא אף באלף ספיקות ולוקה עליו בנודאי פסוטה וספק איסור ספק א' אסור ברה"ר וס"ס אף ברה"י מותר והמע"ין בתו' חולין ט' ב' ד"ה ה"תם ונזיר נ"ז א' ד"ה פאומר וסוטה כ"ח ב' נראה פסותרין דבריהם דבחולין פתבו דבמסקנא נמי פרונייהו צריכא הלכתא וחזקה ברה"ר דהלכתא נ"א היכא דליכא חזקה.

וחזקה היכא דל"ש הלכתא פשני נזירים דא' טמא ונדאי ול"ד לסוטה אפ"ה אוקמינן שניהם אחזקה ובנזיר פתבו דבמסקנא לא קאי הלכתא כלל אלא מטעם חזקה ובסוטה כ"ח ב' ד"ה מפאן פתבו דהלכתא צריף במסקנא דסד"א גזירת הפתוב הוא דספק טומאה טמא מסוטה ולא מהני חזקה אף ברה"ר להכי צריף הלכתא ברה"ר ולהעמיד על החזקה ובע"ז ל"ז ב' ד"ה הא נראה לכאורה שפיקונונו למ"ש בסוטה נמצינו למידין לדינא לפי מ"ש בסוטה ונזיר וע"ז דהיכא דאיכא ברה"ר טהור הא ליכא חזקה טמא ברה"ר ככל ספק איסור וכפי מ"ש בחולין ברה"ר היכא דאיכא חזקה טהור אף דבר שאין דוחה לסוטה והיכא דליכא חזקה טהור בדבר שדומה לסוטה וע"ש ועתי"ט פ"ח דעדיות מ"ד ופ"ד דטהרות מי"א.

ועת"ו פסחים יו"ד א' ד"ה הלף וד"ה בבת אחת פתבו דאף ספק טומאה ברה"ר טהור אם נגעו שניהם בכפר תרומה טמאה ונדאי והאוכלה במיתה (צ"ע מ"ש במיתה עיין שבת פ"ק) עוד פתבו בב"א טמאין מדרבנן ומ"ה אוקמיה אחזקה ועש"ך ופר"ח בי"ד קי"א שפתבו דבדרבנן בשני ב"א בזא"ז תולין להקל ועמ"ש בפריי' שם ולמדנו מתו' דספק טומאה ברה"ר לא אסרה תורה הא נגעו שניהם בכפר הנה ונדאי טמא: יראה לי ט' חגיגות מוכרת בשר שחוטה וא' נבילה או ט' צבורין כה"ג דקיי"ל פירש א' מהן שלא בפנינו מותר ואף שפתיים אחרונות יש מתירין עבי"ד ק"י ובש"ו"ת דרכי נועם ופירשו א' א' עד שאח"כ נמצאו פולן מונחים בב"א לא אמרינן הואיל והותרו מעיקרא הותרו ואסורים אם הם חהר"ל דיש פאן ונדאי איסור ועי"ד ק"ט ואסור מדרבנן: והנה בפסחים יו"ד א' בב"א טמאין היינו אף באיסור וטומאה דרבנן ועי"ד קי"א ובהר"מ ז"ל פ"ב הי"א מה' חו"מ ומ"ל שם שתמה על הכ"מ שפתב דלהר"מ ז"ל בדרבנן אף בב"א טהורים יע"ש והעלה דכל שיש פאן בא' מהם ונדאי איסור אף בדרבנן בב"א שניהם אסורים וספק איסור אף בב"א שניהם מותרים בלא ס"ס דלא מחזי פשיקרא וראיה מפתובות כ"ז א' אם יש מחבואה א' יע"ש.

ולפ"ז יצא לנו דין חדש ב' קדירות של שני ב"א ונפל לא' מהם ספק איסור דרבנן שיש בו חזקת איסור הדמיון חתיכה שיש ספק אי נמלקה או לאו עי"ד ס"ט בנה"ך שחולק על הט"ז ואוסר דאוקמיה אחזקה דמעיקרא שלא נמלקה וכדומה לזה דהשתא אף באו שניהם בב"א יש להתיר דם שבשלו דרבנן שאני אומר שפא כו' ולא מחזי פשיקרא

ומההיא דכתובות מחבואה מצלת וקא כב"א דמי ושבויה אסורה לכהן ולא אוקי אחזקה
דרוב עפוי"ם פרוצים ואפ"ה לא מחזי כשקרא הואיל ומ"מ מחמת ספק אסורה ה"ה
חזקה כה"ג ומיהו התם רוב עפוי"ם אפ"ה רוב גמור דאל"כ מ"ה ליתסר ועת"ו פתובה
ט' רצון רוב מדרבנן וי"ג ב' ברש"י ד"ה לזו ופני יהושע שם משא"כ חזקה אלימתא.

ומ"מ יש פאן ס"ס ג"כ ששא נמלחה וששא לאחרת נפל וכ"ת ס"ס במקום חזקה לא מהני
זה בד"ת וס"ס פרוצא וסמוך הא בדרבנן הנה ספק שקול לקולא. וכ"ת ס"ס שכ"א סותר
חבירו לא הנה ס"ס עת"ו ב"ק י"א א' י"ל התם ב' הספיקות סותרים זא"ז וגבי ב' בתים
בדוקים לכאורה לא משמע פה ועמ"ש בפר"י ל"ד קאי וג"ו ואי"ה בה' פסח יבואר עוד.

וכן הדין בספק איסור תורה שזנפל לא' מב' קדירות של ב' ב"א במינו ויש רוב עכ"פ אף
דאין להתיר מס"ס שהספק א' בגופו עי"ד ק"י מ"מ יש להתיר שתיהן בב"א דלא מחזי
כשקרא. ועי"ד ק"י בפ"ה גבינות עפוי"ם הואיל ומחמת חשש איסור תורה אסרו לא
אמרינן ספק דרבנן לקולא וגם ס"ס לא ליש פוסקים יע"ש ל"ק משבויה מחבואה א'
מצלת דהתם נולדו ב' הספיקות ביחד ועמ"י פ"ל ל"ט ופר"י ל"ד ק"י נכאן אין להאריף:
נדע דהר"מ ז"ל בה' שא"ה פט"ז ה"א פתב שם מפני מה טהרו חכמים ספק טומאה
ברה"ר כו' אם טומאה נודאית נדחית ק"ו ספק טומאה שאיסור פל הספיקות מדבריהם
פמו שפיארנו בה' ביאות אסורות ומפני מה התמירו ברה"י שיהי סוטה כו' עכ"ל ויש
בו מקום ההבנה מ"ש ספק מדרבנן משמע אף בטומאה גם ממ"ש ומפנין מה התמירו
משמע חז"ל וכשנראה מדבריו פ"ט מה' ט"מ הי"ב דבטומאה נמי ספק לחומרא מדרבנן
וכבר הקשינו בס' ג"ו נכאן יותר קשה וקא ברה"י הלכתא מסוטה ושורפין תרומה
נקדשים והבא למקדש שוגג מביא קרבן ומזיד לוקה דבנודאי הוא וברה"ר הלכתא
מסוטה או מטעם חזקה ועיין בטהרות פ"ד מ"ז אלו ספיקות שטהרו חז"ל ומני רה"י
ועת"י"ט שם משמע דברה"י דרבנן.

ובר"ה רחוקה טמא ברה"ר ככל ספק איסור וכפי מ"ש בחולין ברה"ר היכא דאיכא חזקה
טהור אף דבר שאין דוחה לסוטה והיכא דליכא חזקה טהור בדבר שדומה לסוטה וע"ש
ועת"י"ט פ"ח דעדיות מ"ד ופ"ד דטהרות מ"א.

ועת"ו פסחים יו"ד א' ד"ה הלך וד"ה בבת אחת פתבו דאף ספק טומאה ברה"ר טהור
אם נגעו שניהם בכפר תרומה טמאה ונדאי והאוכלה במיתה (צ"ע מ"ש במיתה עיין שבת
פ"ק) עוד פתבו בב"א טמאין מדרבנן ומ"ה אוקמיה אחזקה ועש"ך ופר"ח בי"ד קי"א
שכתבו דברבנן בשני ב"א בזא"ז תולין להקל ועמ"ש בפר"י שם ולמדנו מתו' דספק
טומאה ברה"ר לא אסרה תורה הא נגעו שניהם בכפר הנה ונדאי טמא: יראה לי ט' חגיגות
מוכרת בשר שחוטא וא' גבילה או ט' צבורין כה"ג דקיי"ל פירש א' מהן שלא בפנינו
מוטר ואף שתיים אחרונות יש מתירין עבי"ד ק"י ובשו"ת דרכי נועם ופירשו א' א' עד
שאח"כ נמצאו פולן מונחים בב"א לא אמרינן הואיל והותרו מעיקרא הותרו ואסורים
אם הם חהר"ל דיש פאן ונדאי איסור ועי"ד ק"ט ואסור מדרבנן: והנה בפסחים יו"ד א'
בב"א טמאין היינו אף באיסור וטומאה דרבנן ועי"ד קי"א ובהר"מ ז"ל פ"ב הי"א מה'
חז"מ ומ"ל שם שתמה על הכ"מ שכתב דלהר"מ ז"ל בדרבנן אף בב"א טהורים יע"ש
והעלה דכל שיש פאן בא' מהם ונדאי איסור אף בדרבנן בב"א שניהם אסורים וספק

איסור אף בב"א שניהם מותרים בלא ס"ס דלא מחזי כשיקרא וראיה מפתובות כ"ז א' אם יש מחבואה א' יע"ש.

ולפ"ז יצא לנו דין חדש ב' קדירות של שני ב"א ונפל לא' מהם ספק איסור דרבנן שיש בו חזקת איסור הדמיון חתיכה שיש ספק אי נמלחה או לאו עי"ד ס"ט בנה"ך שחולק על הט"ז ואוסר דאוקמיה אחזקה דמעיקרא שלא נמלחה וכדומה לזה דהשתא אף באו שניהם בב"א יש להתיר דם שבשלו דרבנן שאני אומר שמא כו' ולא מחזי כשיקרא ומההיא דכתובות מחבואה מצלת והא כב"א דמי ושבוייה אסורה לכהן ולא אוקי אחזקה דרוב עפוי"ם פרוצים ואפ"ה לא מחזי כשיקרא הואיל ומ"מ מחמת ספק אסורה ה"ה חזקה כה"ג ומיהו ה"ה רוב עפוי"ם אפ"ה רוב גמור דאל"כ מ"ה ליתסר ועת"ו פתובה ט' רצון רוב מדרבנן וי"ג ב' ברש"י ד"ה לזו ופני יהושע שם משא"כ חזקה אלימתא.

ומ"מ יש פ"אן ס"ס ג"כ שפ"א נמלחה ושפ"א לאחרת נפל וכ"ת ס"ס במקום חזקה לא מהני זה בד"ת וס"ס פ"רנבא וסמוך הא בדרבנן הנה ספק שקול לקולא. וכ"ת ס"ס שכ"א סותר חבירו לא הנה ס"ס עת"ו ב"ק י"א א' י"ל ה"ה ב' הספיקות סותרים זא"ז וגבי ב' פתים בדוקים לכאורה לא משמע פ"ה ועמ"ש בפריי"ד ק"א וגי' ונא"ה בה' פסח יבואר עוד.

וכן הדין בספק איסור תורה שפ"ל לא' מב' קדירות של ב' ב"א במינו ויש רוב עכ"פ אף דאין להתיר מס"ס שהספק א' בגופו עי"ד ק"י מ"מ יש להתיר שתייהן בב"א דלא מחזי כשיקרא. ועי"ד ק"י בפ"ה גבינות עפוי"ם הואיל ומחמת חשש איסור תורה אסרו לא אמרינן ספק דרבנן לקולא וגם ס"ס לא ליש פוסקים יע"ש ל"ק משבוייה מחבואה א' מצלת דה"ה נולדו ב' הספיקות ביחד ועמ"י פ"ל ל"ט ופריי"ד ק"י נכאן אין להאריף: ודע דה"ר"מ ז"ל בה' שא"ה פט"ז ה"א פתב שם מפני מה טהרו חכמים ספק טומאה ברה"ר כו' אם טומאה נודאית נדחית ק"ו ספק טומאה שאיסור פ"ל הספיקות מדבריהם כמו שבארנו בה' ביאות אסורות ומפני מה ה"המירו ברה"י ש"הרי סוטה כו' עכ"ל ויש בו מקום ההבנה מ"ש ספק מדרבנן משמע אף בטומאה גם מ"ש ומפני מה ה"המירו משמע חז"ל וכשנראה מדבריו פ"ט מה' ט"מ הי"ב דבטומאה גמי ספק לחומר מדרבנן וכבר הקשינו בס' ג"ו נכאן יותר קשה והא ברה"י הלכתא מסוטה ושורפין תרומה וקדשים והבא למקדש שוגג מביא קרבן ומזיד לוקה דבנודאי הוא וברה"ר הלכתא מסוטה או מטעם חזקה ועיין בט"הרות פ"ד מ"ז אלו ספיקות שטהרו חז"ל ומני רה"י ועת"ו שם משמע דברה"י דרבנן.

ובר"ה רע"ש ג"כ שניהן טמאים כמו שאומר דכיון דהלך בשביל הב' וראשונות עדיין קיימות א"כ הראשונות וההולך שניהן טמאים מספק דא' מהן הטהרות או האדם נודאי טמא א"כ עכ"פ שניהן טמאים מספק מדרבנן עכ"פ וכיון שפ"ן אף שפ"אכלו הראשונות האדם נשאר בספק טמא ואח"כ כשעשה השניות הם טמאים מספק ולא יתכן לטמא האדם ולטהר השניות ואין חילוק בין נאבדו או נאכלו וצ"ע מ"מ ש"הר"מ ז"ל בה' שא"ה משקין טמאים וחיבות טהורה ואפ"ה ה"ה פ"אן והיא שפ"אכלו קודם הטבילה והיזה בזה יש חילוק בין נאבדו לנאכלו דאי נאבדו האדם שהלך והשניים טהורים ואי אכלו איש אחר (לא ההולך) ועדיין לא טבל האיש האוכל שניהם טמאין האיש האוכל וההולך בשביל הב' פ"ן דא' מהם נודאי טמא.

ואי טבל האיש האוכל הרי המהלך טהור. ואם ההולך בעצמו אכל טהור וטהורים השניים קאמור.

ולפ"ז מ"ש במשנה ובר"מ ז"ל נאכלו והזה וטבל ונוקא הוא דאי נאכלו לאחר הטבילה ממ"נ דאם אדם אחר נעדיין לא טבל האיש האוכל הרי ההולך והאוכל והשנים טמאים ואי ההולך אכלם הרי נטמא במה שאכל אוכלים טמאים אם היה פשיעור חצי פרס ולקף אמר דנאכלו קודם הטבילה וקודם הזה לאו ונוקא אלא קודם טבילה.

ואי נמי אכלם אדם אחר וטבל נמי דינא הכי פדכתיבנא ולפי זה התוספתא שהביא המ"ל נאכלו או נאבדו ונשרפו קודם עשיית השניים טהורים אף אם נאמר דקודם עשיית הב' אנאבדו קאי פפי הבנת המ"ל שם מ"מ איך יצויר זה והא ההולך והטהרות שניהם בספק והא' מהם ונדאי טמא וא"כ שניהם טמאים מספק ומה יוסיף תת פח אח"כ שנאכלו הראשונות וכיון שגברא טמא מספק ה"ה ונדאי שנגע בשניות שהם תלויות: ונוראות נפלאתי על אדונינו המ"ל שכתב דהתו' בנאבדו ונשרפו ומש"ה כל שהיה קודם עשיית השניים טהורים ואיך יתכן זה ולא די לנו הצער הזה אלא שהוא ז"ל כתב בתחלה בפירושו להיפוף במ"ש וממה שיתבאר לקמן אם אדם אחר אכלן והראשונות קיימין בשעה שהלך בשביל הב' המהלך והשניים טמאים ומה דנקיט ועשה טהרות משום סיפא נקיט לה וירצה בזה דהיה יכול לומר וטבל והלך בשני אם קיימים הראשונים הם והמהלך תלויים ואם נאכלו המהלך טהור אלא משום סיפא דלא טבל דפשיטא דטמא הוא ולהכי נקיט ועשה טהרות לומר שאף השניים טמאי' ומה דכ' ונראה דבדווקא נקיט ואכל קודם הזה דנראה כו' ירצה בזה דלא משפחת בע"א פיון דאכלם קתני ואם הוא האוכל הרי נטמא במה שאכל אחר הטבילה אוכלין טמאים ואי אחר אכל ולא טבל והרי קיימים שניהם האוכל וההולך ושלשתן טמאים.

והא דתנן אם הא' קיימות שתייהן תלויות ה"ה פשיטא דהאדם בספק אלא דרבנן קמ"ל שאף הטהרות שניות תלויות שוב ראיתי שהמ"ל בעצמו העיר בזה בד"ה שוב. באופן דאם היו הראשונות קיימות היו לאחר הגילוף הב' המהלך עכ"פ טמא ואז אף אם נאבדו קודם עשיית השניים ממילא השניים טמאים מספק כמ"ש כל זה לעיל וכמשנה פ"ה דטהרות לא פתוספתא: אמנם חזות קשה ראיתי במ"ש שם המ"ל דאם היה שביל הא' רה"ר והב' רה"י המהלך והטהרות הב' טמאים ונדאי מ"ה פדין ספק רה"י וראשונות אם קיימות תלויות מדרבנן ואם שביל הא' רה"י והב' רה"ר הראשונות טמאות ונדאי מ"ה והשניות תלויות מספק עכ"ד הנה במה שטימא הראשונות מספק אם קיימות ומה שטימא המהלך ושניות מספק אם עדיין קיימות הראשונות לא ידענא על מה פיון דבע"כ בהזה וטבל בין הגילוף להגילוף וא"כ ליכא למימר מה חזית ואמאי לא נימא בשביל היחיד יש בו טומאה פי כן גזירת הכתוב ושביל הרבים טהור הוא ואין בו ספק כלל בין שהיה שביל הא' רה"י או שביל הב' רה"י סוף דבר לא ירדתי לעומק פנונתו בכאן על מה עשה אדונינו ככה לומר דהטהרות שעשה על שביל הרבים שיהיו טמאין מספק ועמ"ש בפריי ל"ד קי"א בדין ב' קדירות וא' הטהרות ד"ת: עוד ראיתי להמ"ל שכתב דהא דאמרין נפל א' לים הותרו האחרים היינו קודם שנודע התערובות דאל"ה לא מהני כמו פאן כל שהיה בספק לא הותר לאחר שנאכלו יע"ש והנה מלבד שלא מצאתי לא מהפוסקים

שִׂיאֵמְרוּ דָּבָר זֶה אֲדַרְבֵּה הַהִיפּוּף מִצָּאֵתִי שְׁהָרִי בִּי"ד ק"י בְּדָבָר חָשׁוּב נֶאֱבָד אוֹ נֶאֱכַל בְּשׁוֹגֵג הַוְתָּרוּ בְּלוֹן וּמְדַהֲוֶצֶרֶף לֹמֵר בְּשׁוֹגֵג ע"כ לְאַחַר שְׁנוּדַע הַתַּעֲרֹכֶת דַּל"כ ל"ש שׁוֹגֵג וּמְזִיד וְעוֹד דַּל"כ מַה מְהִי קוֹדֵם שְׁנוּדַע הַסֶּפֶק אֲנִי קוֹדֵם שְׁנוּלֵד בְּעֵינֵי וּבִידִיעָה לֹא אִיכְפַת לָן מִיָּדִי דְאֵטוּ אִם הֵלֶף בִּב' וְלֹא נֹדַע לוֹ הַשְּׁבִילִין הֵלְלוּ כָּלֵל וְנֶאֱכְלוּ הֶרְאִשׁוֹנוֹת וְאַח"כ נֹדַע לוֹ שְׁהֵלֶף גַּם בְּרִאשׁוֹן הָאֵם אָמֹר יֹאמֵר בֶּן אֶלְא דל"ד כָּלֵל לְהֵתָם.

בְּדָבָרִים הַחֲשׁוּבִים חז"ל נִתְּנוּ עֲלֵיהֶם דִּין קְבוּעַ מְדַרְבְּנֵן וְכָל שְׁנוֹתְפָרֵד הַקְּבִיעוֹת הַקְּלוּ וּמִש"ה כִּי נֶאֱבָד א' מֵהֶם נִתְּבַטַּל עֲתָה מִחֲדָשׁ בְּרוּב וְתוֹלִין לֹמֵר הָאִסוּר נֶאֱבָד מִשׂא"כ סֶפֶק רַה"ר אוֹ סֶפֶק דְּרַבְּנָן שְׂאִין הֵיִתֵר אֶלְא מִפְּתֵ שְׂאֵנִי אוֹמֵר וְכָל שְׁהִיָּה שְׁעָה א' בְּסֶפֶק שִׂא"א לְהֵתִיר וְלִטְהַר שְׁנִיָּהֵן שׁוֹב אֶף שְׁנֶאֱבָד אַח"כ אִין לְהֵתִיר בְּאִנְפֵן שְׁדַבְּרִיו שֵׁם צ"ע וְיִשׁוּב דַּעַת: וְיִצָּא לְנוּ הַדִּין בִּב' קְדִירוֹת הַמְּוֹזָפֵר בִּי"ד קי"א דָּאֵם נֶאֱבָד הָא' קוֹדֵם עֲשִׂיָּת הִב' מְוֹתֵר וְאֵם אַח"כ אַע"פ שְׁלֹא נֹדַע עַד שְׁנֶאֱבָד אִסוּר הַדְּמִיּוֹן בְּזָה בְּקְדִירָה א' נָפֵל מִבְּהֵמָה שְׁהִיּוּ ב' טְחוּלִין דְּבוֹקִין בְּסוֹמְפִיָּה דְּטְרִיפָה מְסַפֵּק שְׂמָא כָּל יֵתֵר כְּנִטוּל מִכָּל וְכָל וְכֹשֶׁר וְשְׂמָא כְּנִטוּל מִמְקוֹמוֹ וְטְרִיפָה וְהִיָּה שֵׁם רֹב דַּמ"ה בְּמִינוֹ מְוֹתֵר וּמְדַרְבְּנֵן אִסוּר וְאַמְרִינוּ סֶפֶק דְּרַבְּנָן לְקוֹלָא וְאֶף ע"י גִּלְגוּל לֹא אֶמְרִינוּ סֶפֶק דְּרַבְּנָן לְקוֹלָא מ"מ י"ל אִם לֹא נֹדַע הַסֶּפֶק עַד אַחַר הַתַּעֲרוּבוֹת אֶפְשָׁר דְּמַהֲנִי בַּה"מ כַּמ"ש בְּפִרְיֵי לִי"ד בַּק"י אוֹ דְּסֶפֶק אִם נָפֵל כָּלֵל לְקְדִירָה וְנֶאֱכַל וְאַח"כ נָפֵל לְקְדִירָה שְׁנִיָּה אִסוּר מִבְּהֵמָה שְׁהִיָּה שְׁנִי כְּבָדִים דְּטְרִיפָה מְסַפֵּק עַל זֶה הַדְּרָף שְׁנִיָּה כְּשִׁירָה וְאִם הֶרְאִשׁוּנָה קִיָּמַת לְאַחַר מַעֲשֵׂה הַשְּׁנִיָּה אֶף שְׁנֶאֱבָדָה אַח"כ הַשְּׁנִיָּה אִסוּרָה מְסַפֵּק וְכֵן הַדִּין בְּאִסוּר דְּרַבְּנָן לִב' קְדִירוֹת וְא"י בְּאִיזָה מְהוּ אֶף שְׁנֶאֱבָדָה הָא' אִסוּרָה הַשְּׁנִיָּה מְסַפֵּק וְכַדְכְּתִיבָנָא כָּאֵן: וְעֲתָה הִבּוּא נְבוּא לְבָאֵר בְּדִין ב' קְדִירוֹת הַמְּוֹזָפֵר בִּי"ד קי"א.

פְּשִׁיטָא לִי אִם א' אִסוּרָה מְסַפֵּק תוֹרָה וְאַח"כ נָפֵל אִי דְּרַבְּנָן וְא"י לְאִיזוֹ תוֹלִין הַקְּלֵקְלֵי בְּמִקְוֵי־קֵלֶת דְּבִלְא"ה קְדִירָה זֹו אִסוּרָה גַּם ב' קְדִירוֹת הֵיִתֵר וְנָפֵל אִסוּר דְּרַבְּנָן לֹא וְא"י בְּאִיזוֹ שְׁתִּיָּהֵן אִסוּרוֹת וְאַח"כ הַעֲמִיד עוֹד קְדִירָה שְׁלִישִׁית וְנָפֵל אִסוּר דְּרַבְּנָן וְא"י לְאִיזוֹ מִשְׁלֶשֶׁתֵן תוֹלִין הַקְּלֵקְלֵה בְּשִׁתִּים הֶרְאִשׁוֹנוֹת אַע"ג דְּגַם הֵם מְסַפֵּק מֵה חֲזִית אַפ"ה כְּבָר נֶאֱסְרוּ וְאִם שִׂא"צ לְרֹאֵי אֲבִיא.

וּמָנָא אֲמִינָא לֵה מְהָא דְּכֶתֵב הַר"מ ז"ל שֵׁם ה"ד שְׁנֵי שְׁבִילִין א' טְמֵא וְא' טְהוֹר וְהִלְכוּ ב' ב"א טְהוֹר וְטְמֵא וְנֶאֱפִילוּ תְלוּי וְטְהוֹר תוֹלָה הַטְּהוֹר בְּתְלוּי וְע"כ בְּרַה"ר מְיִירֵי דְּאִי בְּרַה"י טְמֵאִים שְׁנִיָּהֵם בְּנוֹדָאִי כְּסֶפֶק טְוִמְאָה בְּרַה"י וּבְרַה"ר וּבְאִו שְׁנִיָּהֵן לְשִׂאוּל בִּב"א אוֹ עָלוּ וְעַל חֲבִירוֹ דְּתֵלָה טְמֵא מְדַרְבְּנֵן וְאַפ"ה תוֹלָה הַטְּהוֹר בְּתְלוּי וְה"ה כָּאֵן וְכֹאֲמוֹר.

וְאַל תְּשִׁיבֵנִי מִכְּתָמִים הַמְּבֹאֵר בִּי"ד ק"ץ דָּאֵם שְׂאֵלָה חֲלוּק לְבַעֲלַת הַכֶּתֶם דְּאִין תוֹלָה בְּהַ וְעֵינֵי נִדְּהַ דְּרַף סְמ"ף דְּמִשְׁמַע לְכֹאֲוֶרָה הַטַּעַם פִּינֵן שְׂאִין טְמֵאָה אֶלְא מְסַפֵּק לֹא תְלוּינָן בְּהַ י"ל דְּוִוּקָא כְּתָמִים דַּל"ל מְעַלְמָא אֲתִי וְלֹא הִוְחָזְקָה בְּרֹאָה א"כ מֵה חֲזִית דְּתֵלִית הַכֶּתֶם בְּרִאשׁוֹנָה אִימָא בְּשְׁנִיָּה מִשׂא"כ בְּשִׂאֵר אִסוּרִין דְּרַבְּנָן וְהַמְעַיִין בְּמִנְחַת יַעֲקֹב בְּתוֹרַת הַשְּׁלָמִים יִרְאֵה שְׁכַדְּבָרֵי בֶן הוּא וְא"כ ל"מ אִם נֶאֱסְרוּ הֶרְאִשׁוֹנוֹת בְּנוֹדָאִי דְּרַבְּנָן אֶפִּילוּ בְּסֶפֶק כַּה"ג דַּל"ש תוּ מֵה חֲזִית הַשְּׁלִישִׁית מְוֹתֵרֵת.

הֵן אָמַת מְהָא דְּטְהוֹר וְתְלוּי י"ל תְלוּי ד"ת כְּהוּא דִּב' נְזִירִים דְּאִינוּ דוּמָה לְסוּטָה א"כ י"ל מִש"ה תוֹלָה הַטְּהוֹר בְּתְלוּי פִי הָא דְּהִנּוּ סֶפֶק תוֹרָה וְאַמְנָם מְסַתִּימַת הַר"מ ז"ל מִשְׁמַע אֶף

תלוי דרבנן הדמיון שביל א' טמא וטהור והלכו ב' ב"א טהורים ושאלו בב"א דטמאים מדרבנן מספק ואח"כ הלך התלוי וטהור וכדאמרו וקא דתולה הטהור בתלוי לאו למימרא והתלוי ונדאי עתה ונ"מ אי נגע אח"כ בתרומה שתהא נשרפת די"ל דאינו פן וקא דשאלה תלויק לנדסהסופרת זיי"ן נקיים דתולה ביה וצריכה לספור מתדש זיי"ן נקיים שפבר הוהזקה רואה משא"כ פאן ועיין בפריי לי"ד קי"א מ"ש שם.

ואי תרומה נשרפת בטומאה דרבנן ער"מ ו"ל ה' תרומת עיין בסמוך: פללא דמלתא מהגי מילה מעלייתא דכתבנא בטומאה יצויר ספק תורה וספק דרבנן בין הרה"ר ובין ברה"י. ברה"י פההוא דב' גזירין באומר ראיתי טומאה נזרקה ביניכם דל"ד לסוטה שניהם טמאים ספק תורה וברה"ר פבאו בב"א טמאים מדרבנן.

ובזא"ז טהורים דאוקי אחזקה בלא ילפוטא דסוטה והיכא דליכא חזקה אפ"ה ברה"ר טהור מסוטה והיכא דל"ד לסוטה אף ברה"ר טמא מספק תורה עת"ו חולין ט' ב' באנרף. ולענן אי שורפין בטומאה דרבנן עת"ו שפת י"ו א' ד"ה עבדו ובהר"מ ו"ל פ"א מה' פלים ה"ה יע"ש: עוד אבאר לה מ"ש שר"מ ו"ל בה"ג ט' פפרות טהורים ונתערב פפר טמא ואכלו ה' ב"א ואח"כ אכלו ה' ב"א הראשונים טמאים שאין להם במה לתלות והאחרונים טהורים שתולין בראשונים והוא תוספתא פי"ז טהרות כמ"ש הכ"מ וצריף ביאור דע"כ בדבר חשוב מיירי דאל"כ בטל ברוב כמ"ש פ"א מה' שא"ה גבילה בשחוטה שאפ"ש כו' וה"ה בכפר שאפ"ש שיתעפש ונפסל מכלב ורק מדרבנן בדברים חשובים ובלא"ה טומאת גויה מדרבנן וכינן שפן נימא ספק דרבנן לקולא אף ברה"י ולומר שאכלו הטהורים כמ"ש המ"ל שם ד"ה ומ"ש רבינו.

שכ"ה בפ"ד מי"א דטהרות וי"ל דמיירי שאכלו האחרונים קודם שטבלו הראשונים וה' ראשונים בב"א אכלו א"כ פינן דא"א לטהר פולם הראשונים טמאים דהו' פטהרות והאחרונים תולין שנאכל הטמא באכילת ראשונים הא אכל א' פפר ואח"כ ט' פולן טהורים לבד הא' ואם טבלו הראשונים מטומאתן פולם דאי טבל א' מהם פולם טהורים דליכא נגוד שיכחש א' חבירו פאמור ואי"ה פכ"ל שאח"ז יבואר עוד: פלל יד בו אבאר פל מיני איסורין שיש להם פיטול ואין להם פיטול וחקירות רבות בדבר שיש לו מתירין ומטבע דאין פיטול אם מ"ה מדרבנן ואפ"ש מטבע יש לה פיטול: דע שפדריגות יש פפיטול איסורין יש פטילין ברוב ויש פששים או פטעימה נאנן נוהגין פטעימה כ"א תרומת לכהן וכדומה וכדבעינן למימר לקמן אי"ה.

ויש בס"א ויש בק"א ובר"א ויש לחז דיעה פאלף נאנן לא קיי"ל פן ויש שאין פטילין פכמה אלפים. ונרף פלל אומר פי הדברים שצריכין יותר מששים הוא רק מדרבנן ואמנם דברים שאין פטילין פלל יש מהם מד"ת ויש מד"ס והנני אבאר אותם בעז"ה אחת אל אחת.

הדבר אשר הוא פטל ברוב הם על שני דרכים או איסור דרבנן שאין לו שורש מ"ה פחלות ח"ל וכדומה וי"א בש"ע ג"כ פטל ברוב וגבינת עפון"ם וקמאה עי"ד בקי"ב וקי"ג הן לח או יבש הא שאר איסור דרבנן צריף ס'.

ובאִסור תורה יבֹש בְּיָבֵשׁ בְּמִינוֹ בְּרוֹב וְאַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת וּכְבָר הַקְּשִׁינוּ בִּי"ד בְּפִתְיָהּ לְשַׁעַר הַתַּעֲרוּבוֹ לַמ"שׁ הַתּוֹ זְבָחִים ע"א נִסְקָלִים בְּנִשְׁרָפִים דְּלֹא אֲזַלְיָנָא בְּתַר רַבָּא לְעֵשׂוֹת נֶגֶד הַמְּיָעוּט י"ל דַּהֲר"מ מְרוּטָנְבוּרְגָא דְהַשְׁלִיף א' מְדִינָא הוּא עִי"ד קִי"ט וּבֵא"מ ס' מְדַרְבְּנָא אִטוּ יְבֻשָׁלַם יִתְּן טַעַם וְאֵף לַהֲר"מ ז"ל טכ"ע דְּרַבְּנָא הַכִּין הוּא וּבְלַח בְּמִינוֹ ס' אִטוּ א"מ וַיֵּשׁ דִּיעָה הוּבָא בְּאו"ה דַּא"מ בְּיָבֵשׁ מ"ה צְרִיף ס' וַיֵּשׁ דִּיעָה אֲפִילוּ יְבֻשׁ בְּמִינוֹ ס' מְדַרְבְּנָא וְהוּא דַּעַת רַש"י וְהַר"מ וְהַר"א ז"ל אֲנָן לֹא קִי"ל פֶּן עֵשׂ"ך י"ד ק"ט וּפְרִי שֵׁם אֲמָנָם הַדְּבָרִים שְׂאִין בְּטִילִין בַּס' פְּתוּמָה בְּמִינָהּ (דְּבֵא"מ בְּטִלָּה פְּשָׁאָר אִיסוּרִין) מְדַרְבְּנָא וְקִרָא וְהַרְמִיתֶם אֶסְמִמְכֶתָא וּבֵא"מ בַּס' וְצְרִיף לְהַרִים א' מְהֵן תְּרוּמָה בְּיַד פְּהֵן מְפָנִי גִזְל הַשְּׁבֵט וְשָׁאָר אִיסוּרִין א"צ לְהַרִים כָּלֵל.

וְעָרְלָה וּכ"ה בַּר"א עִם הָאִיסוּר בְּמִינָם וְשָׁלֵא בְּמִינָם בְּטִילִין פְּשָׁאָר אִיסוּרִין וּמְדַרְבְּנָא. בְּרִיָּה י"א בְּאֵלְפֵי אוֹ תַתְּקַצ"ט וְאֲנָן לֹא קִי"ל פֶּן עֵבִי"ד.

זִין נִסְדָּא וְנִדְאִי אוֹסְרֵבְּמִינוֹ בְּמִשְׁהוּ מְדַרְבְּנָא מְשׁוּם חוּמְרָא דַּעֲכוּפִי"ם. וְחֻבִּיּוֹת בְּחֻבִּיּוֹת אִם תְּשׁוּבַת אוֹסֵר וְטַבְּעַת בְּטַבְּעַת מְשׁוּם ד"ח וּצ"ע דְּבָרִים הַחֲשׁוּבִים בִּי"ד ק"י בְּאֵלְפֵי לֹא בְּטִל וְחַהֲר"ל אֲפִילוּ אִיסוּר הַנְּאָה וּבְרִיָּה בְּאֵלְפֵי לֹא בְּטִל וְאֲפִילוּ שְׁלֵא בְּמִינוֹ עֵשׂ"כ יו"ד בַּס' ק"י א' וְכָל אֵלוּ מְדַרְבְּנָא וְדָבָר שִׁיל"מ יֵשׁ דִּיעוֹת מ"ה בְּמִינוֹ לֹא בְּטִל וְלִקְמָן אִי"ה אֲבָאָר דִּי"ל דַּכ"ע מוֹדִים דְּמְדַרְבְּנָא לֹא בְּטִל בְּמִינָן הָא מ"ה בְּטִל: וְהִנֵּה הַכ"מ פ"ז ה"ו מַה' מְעִילָה דְּמִטְבַּע אִין לָהּ בְּיָטוּל דְּהִנֵּה דִשִׁיל"מ וְעוֹד מְטַבַּע חֲשִׁיב וְלֹא בְּטִל מ"ש דִּשִׁיל"מ דִּיכּוֹל לְחַלֵּל וּמְשַׁמַּע לְכַאוּרָה דִּשִׁיל"מ מ"ה לֹא בְּטִל דַּא"כ אִיף מְבִיא קְרָבָן וְעַמ"ל שֵׁם בְּשֵׁם מְהַר"י אֶלְפַנְדֵּרִי ז"ל אִי מְדַרְבְּנָא לֹא בְּטִל אִי מְבִיא קְרָבָן.

וּמ"ש חָשׁוּב הוּא וְנִדְאִי מְדַרְבְּנָא קֶשֶׁה אִיף מְבִיא קְרָבָן. וְעַמ"ל שֵׁם הִבִּיא דִּיעוֹת מְטַבַּע בְּטִל מְדַרְבְּנָא וְהַקֶּשֶׁה מַע"ז בְּקֶשׁוּ לְגַנּוּז כו'.

דִּשִׁיל"מ דְּלֹא בְּטִל בְּמִינוֹ יֵשׁ ב' טַעֲמִים א' עַד שְׂאוּכְלוּ בְּאִיסוּר ע"י בְּיָטוּל תְּמַתִּין עַד לְמַחֲרָא כַּמ"ש רַש"י בִּיצָה וַיֵּשׁ טַעַם הָר"ן דְּפִלְגֻתָא דַּר"י וְרַבְּנָא בְּדַם הַפָּר וְשַׁעִיר וְרַבְּנָא מְצוֹת אִין מְבַטְלִין פִּירוּשׁ שְׁשֻׁנִיָּהּ הִתַּר מִשָּׂא"כ אִיסוּר וְהִתַּר וּמִשָּׂא"כ דִּשִׁיל"מ וּלפ"ז יֵשׁ קֶצֶת מְקוּם לֹא מְדַרְבְּנָא מ"ה לֹא בְּטִל עַמ"ש בְּפְרִי לִי"ד ק"א מְזָה.

אוֹ יֵאמֵר דְּיָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ דְּבְטִל בְּרוֹב מְסַנְהֵדְרִין יְלִיף כַּמ"ש רַש"י ז"ל בְּבִיצָה ג' מְסַפִּיקָא וְחֻלִּין צ"ז יַע"ש וּבְחֻלִּין י"ב א' ח"י טְרִיפּוֹת הַלַּמ"מ דְּמֵאֲחֲרֵי רַבִּים הָתָם א"א לִידַע מִי הָאוּמֵר אֲמַת וְעַרְש"י שֵׁם קֶצֶת קֶשֶׁה.

וְהָתָם לֹא אִימְחֻזְק אִיסוּרָא וְיָבֵשׁ דְּאִימְחֻזְק אִיסוּרָא מְסַנְהֵדְרִין וְהִינּוּ בְּלֹא אֲפֻשָׁר מִשָּׂא"כ דִּשִׁיל"מ לְהַמְתִּין לְמַחֲרָא בְּאֲנָפִין שְׂיֵשׁ לְצַדֵּד וְלֹא מְדַרְבְּנָא דִּשִׁיל"מ בְּטִל מ"ה הוּא אֵלֵא דַּא"כ אֵף בַּא"מ לְהַנִּי פֶּן וְאֲנָן קִי"ל מְדַרְבְּנָא: עוֹד יֵשׁ פְּלֵאִי בְּגָדִים בְּגָד שְׂאָבֵד חוּט א' בְּאֵלְפֵי לֹא בְּטִל עִי"ד רַצ"ד פְּתָבוּ ז"ל הַטַּעַם דַּכ"א הִתַּר וּבְהַדִּי הַדְּדִי אִיסוּר כ"א מְחֻזְק חֻבִּירוֹ וּל"ד לַב"ח דְּהָתָם בְּדַרְבָּא בְּיָשׁוּל אֶסְרָה תוֹרָה וְכָל שְׂאִין טַעַם לָאוּ בַּב"ח הוּא וְלֹא מְתוֹרַת בְּיָטוּל עֵשׂ"ך י"ד רַצ"ט א' וְלַמ"ש הָר"ן ז"ל בְּדִשִׁיל"מ ל"ד דְּכָאן אִינוּ מִינוֹ הוּא וְעַשׂוֹת הַרְשָׁפָא ז"ל רַנ"ט.

ועיין חולין ק"ח א' לאבני דלא ידע מדדך בישויל כו' תקשה ליה אפילו בלא נתן טעם ערש"י ד"ה אי ובמ"א עמדנו על זה ועמ"ל פ"א מה' משפב ומושב הי"ד דמש"ה בשיער נזיר שארג בשק (וה"ה פלאי בגדים) לא בטל דבב"א ל"ש בישויל כנבילה בשחוטה דטהור במגע לא במשא ושאני אכילה דכל משהו בבית הבליעה אומר היתר הוא ועכ"מ פ"ג מה' בכורות הי"ג דמש"ה לא בטל שיער נזיר דומיא דכלאים הנה רואה אף דל"ש כ"א לחודיה שרי אפ"ה לא בטל וכמ"ש המ"ל ובמ"א הקשינו דא"כ למה לי מלא הסיט' שוב ראיתי שלח"מ עמד בזה.

ועי"ד רצ"ט בט"ז א' צמר גמלים ורחלים שטרפן בטל ברוב ולטעם הש"ך א"ש משא"כ להמ"ל קשה קצת. ועת"ו בכורות כ"ג א' ובתוס' ד"ה נבילה במשא מדרבנן טמא לא מ"ה ולפ"ז פלאים לא לקי ולטעם הש"ך לקי ובמ"ל פ"א מה' משפב ומושב הי"ד דאפשר בלח בטל אף במשא ועכ"מ פ"א מה' שא"ה הי"ז: ולפ"ז יש לעיין בב"ח וא"נ ונדאי הנאסר בהנאה שנתערבה בס' ביבש או בא"מ יאה אסור ליתן בב"א לעכו"ם דנהנה בב"א ול"ש בישויל ונחמור מאכילה דכל משהו אומר היתר הוא משא"כ בהנאה שנהנה בב"א הנה כמשא כו' לטעם המ"ל וזה לא שמעינו מכל הפוסקים דמשמע דווקא בטומאת משא גזרו ולא באיסורין.

ועמ"מ בה' חמץ ומצה פ"ד ה"ח ובכ"מ שם דב"י עובר אף שיש כמה זיתים ולכאורה דדומה לטומאת משא וסובר מ"ה לא מדרבנן ובמ"א א"ח תמ"ב א' כתב פל דמותר באכילה כ"ש דמותר לשהותו ואיכא לעינא ביה למ"ש הכ"מ שם פ"ד דפחות מפזית בכא"פ עובר ב"י ולהר"מ ז"ל טכ"ע דרבנן כמ"ש פט"ו ממ"א אם לא שנגמר דבחמץ טכ"ע ד"פ ולא לקי עיין פ"א ה"ז שם וי"ל בשלמא באכילה טכ"ע מ"ה דחיה אנכל יטעם משא"כ לענן ב"י וי"ל דיליף שאור דראיה משאור דאכילה עיין ריש ביצה וער"ן ז"ל סוף ע"ז: ונאגב אנפיר מ"ש התוס' מנחות כ"ג א' ד"ה שחוטה כו' ונ"מ בקביעי ברה"ר וא"י באיזו נגע ספיקו טהור דכל קבוע פמחצה דמי (ומ"ש שם היכי דאפשר למהוי פנותיה הוא דיבור אחר וקאי על רבי חנינא) ולכאורה קשה דנאמר דקשיא להו דבטומאה אזלינן בתר רובא מ"מ מה תירצו דקביעי פינו דאין הטומאה ניכר תו לא הנה קבוע ומ"ש הר"מ ז"ל פי"ח משא"ה ה"ב ט' שרצים כו' בניכר מירי וגהר"ל שייך באכילה ונהנה לא בטומאה כמ"ש לקמן אג"ה וי"ל דתוס' סברי דהא דבעינו ניכר הקבועה דאי לא ניכר בטל הוא ברוב משא"כ במנחות הסוגיא לר"י דמין במינו לא בטל א"כ לר"י הנה קבוע אף בלא ניכר הקבוע כלל וצ"ע: עוד אשוב אל מ"ש למעלה בכלל י"ג בבבאור לשון הר"מ ז"ל ה' שא"ה פי"ח ה"ב כפר טמא שנתערב במאה טהורות פולן ישרפו ובה"ג כתב דכפר טמא שנתערב בט' כו' ונהנה קשיא לן אמאי לא בטל כפר טמא בכפרות הטהורות ותרצנו דנהנה דבר שפמנין ובקרית ספר שם כתב דכפר טהור במאה טהורת פולן טמאים מדרבנן ובכפר טמא בט' טהורת כתב דכל קבוע פמחצה דמי והוא לשון הר"ש ז"ל בפ"ה מ"א דטהרות ובתוספתא יע"ש הנה מ"ש במאה טהורת דרבנן י"ל משום דבר חשוב וגם זה צ"ע דמ"ה הנה ראוי ליבטל כנבילה בשחוטה ואמנם מה דכתב דנהנה קבוע אף אם נאמר דבאין ניכר הנה קבוע דרבנן בדבר חשוב מ"מ קשה הא הנה ספק דרבנן כמ"ש בכלל י"ג ועש"כ י"ד ק"י דקבוע פמחצה ונהנה פחד פחד שנתערב

בגופו של אסור וכה"ג לא אמרינו ספק דרבנן לקולא ול"ד לב' פכרים א' טמא וטהור
דנזכר וא"י מי אכל טהורה וטמאה ועש"כ ק"י וקי"א א' וצ"ע בכל זה.

גם מ"ש שם בקרית ספר דאם באו לישאול שניהם בב"א טמאים דספיקא ד"ת לחומרא
כבר כתבנו דמתנס' פסחים משמע דהנה רק מדרבנן ומ"ה טהורים אף בב"א יע"ש: ומקא
דהר"מ ז"ל פי"ט יש ללמוד בב' קדירות והוא חתיכת איסור דרבנן שנתערב בחתיכת
היתר ונפל א' לקדירה דתולין ואחר זמן נפלה השניה לקדירה שניה והראשונה עדיין
קיימת שתיקה אסורות ולא תימא פיון דהותרה הא' שעשה אחת שוב אינה נאסרת
ומטהרות הלה בא' כו' אם הראשונות קיימות אלו ואלו תלויות אנו למידין דבר זה ועמ"ל
שם דהלכה כמשינה ולא כתוספתא וא"ל בידיעה תליא מלתא פיון שנודע מקודם הותר
והוא דטהרות מיירי בלא נודע עד אח"כ דלשון הר"מ ז"ל משמע בכל ענין שתיקה
תלויות.

ולמ"ש הש"כ ז"ל בי"ד קי"א דנתערבו החתיכות הנה כ"א פגופו של איסור ואין תולין
לא יצויר זה מ"מ יצויר בשעשה שנתפלה ראשונה נאבדה מיד השניה ולאחר זמן נמצא
וא"א להפירה וכמ"ש. ועמ"ש בפריי לי"ד שם ומ"ש הפר"מ שם: עוד לי"א פבוש בצונן
אין אוסר מעל"ע וכפי הנראה הוא שיטת רש"י ז"ל שפירש בכ"מ פבוש בחומץ וציר
עי"ד ק"ה א"כ למה לי בב"ח להוציא בלשון בישול י"ל למעט פבוש בציר וכדומה והא
דפסחים בב"ח חידוש דאי תרו והא פל איסורין לי"א פן והול"ל חידוש מליחה ודחוק
לומר דכבוש מפליט ומבליע קצת ובטל בס' וזהו חידושא דכלאים לית ביטול וערש"י
חולין ק"ח א' חידוש דהאי לחודי' שרי י"ל קצת וכ"ז דחוק דהיל"ל חידוש דבעינן נ"ט
ועוד דלא אסרה תורה כ"א כה"ג ועמ"ל פ"א מה' משפב ומושב למ"ד קמח בקמח מקרו
יבש פיבש ה"ה אפר באפר ואי"ה בה' י"ט לענין פיסוי אבאר עמ"א שם: וראיתי להמ"ל
פ"ז מה' מעילה ה"ו פתב הא דלא בטל דבר חשוב ודשיל"מ בדאיתחזק איסורא הא לא"ה
לא והביא ראיות מאו"ב שפתב הרא"ש ז"ל מפה וטורדן ובר"פ הפערובות ונכבישנהו
כו' ודברי הר"ן ז"ל ס"פ אין צדין שפוסק בלוקח ביצים מעכו"ם בי"ט אי אולינן
בדשיל"מ בטר רובא או לאו ולכאורה הא מימרא ערוכה היא טבעה של עכו"ם פירשו
פ' למקום א' ומ"מ למ"א דהפ"ם מותרין וה"ה דשיל"מ ונדאי הכין הוא וה"ט דאיכא
תרי רובי פל דפריש מרובא פריש ואיסורא ברובא אשתאר משא"כ ההוא דס"פ א"צ
דליכא כ"א חד רובא וה"ה ההוא דאו"ב ור"פ יש תרי רובא אין ראי' דבחד רוב י"ל
בהם.

עוד הביא ג' בשם מהר"י אלפנדר"י ז"ל א' מפ"ק דשקלים שפנהגים דורשין מקרא זה
לעצמן מאחר שעומד וב' הלחם אוכלין ומנחת פהו נישרפת כו' והא מטבע בטל ש"מ
דלא בטל ולא הבינותי דמ"מ אח"כ קנו ממעות תבואה וקמח בקמח בטל עכ"פ יתנה לח
או יבש מ"ה ברובא ואף בס' נגד חלק הפנהגים ולכאורה מש"ה לא בטל דדמי לדם פר
ושעיר דמודים רבנן דמצות אין מבטלין זא"ז כפי' הר"ן ז"ל בפ' אין בין המנדר דשניהם
היתר ומיהו חלק הפנהג אפשר דומה לאיסור דאין נאכל ומ"ש המ"ל דאין ראיה דבטיילה
מ"ה אי הא משמע שם מ"ה מיירי: ומ"ש דאין מבטלין איסור א"י דבתחלה אין כאן
איסור כלל.

ונה י"ל. ומ"ש דלא אַמְרָה תּוֹרָה שְׁלַח לְתַקְלָה קָשָׁה לְמַד אֵין מְבַטְלִין מְדַרְבְּנֵן וּבמ"א
כְּתַבְנוּ מְזָה ומ"ש רְאֵיהּ מְרַש"י עֵינֵינּוּ דְלִדְיוֹן זִיל בְּתַר רַבָּא י"ל דְּכֻלִּיל תְּהֵיבָה בְּמִנְחַת
כְּהֵן גְּרִידָא קְמִינֵי קְרָא וְלֹא כְּשֵׁהיא בְּשׁוֹתְפַת דְּנֶאֱכֹלַת אַף חֵלֶק כְּהֵן דֹּא"כ אֵלֹא מִטְעַם
בִּיטוּל קְאָתִינֵן עֲלֵיהּ בְּתַר רַבָּא וְיֵהִיו דְּבַרֵי רַש"י ז"ל כְּפִשְׁטֵן א"כ תְּקַשֵּׁי בְּאָמַת לר"י
דְּמִין בְּמִינוּ לֹא אֵיךְ כְּהֵנִים שׁוֹקְלִים וְהָא עֲנֹמֵר וּב' הֶלְחָם נֶאֱכֹלִים וְאֵף אִם נֹאמַר קִמַּח
בְּקִמַח יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ מְקַרֵי וּר"י דְּוִנְקָא בְּלַח לֹא בְּטַל מִדָּם הֶפֶר כַּמ"ש בַּחֲה"ר חֲוֵלִין
בְּשִׁמְעָתָא דְזֵרוּעַ בְּשִׁילָה מ"מ חֵלֶק שְׁמֵן שְׁיֵשׁ לְכַהֲנִים אֵיךְ נֶאֱכֹלַת וּש"מ בְּשׁוֹתְפַת נֶאֱכֹלַת
וּמִיָּהוּ אֵי מְטַבֵּעַ בְּטַל א"ש.

וְאִם נֹאמַר מִין וּמִינוּ וּד"א סֵלֶק מִינוּ כְּמִי שְׁאִינוּ וּשִׁא"מ רַבָּה וּמְבַטְלוּ י"ל דְּחֵלֶק קִמַּח כְּהֵן
בְּטַל בְּרוּב שְׁמֵן יִשְׂרָאֵל וְשְׁמֵן בְּטַל בְּרוּב קִמַּח יִשְׂרָאֵל וּצ"ע אֵי שְׁיֵיךְ זֶה בְּכֹאן: וְדַע דְּיֵשׁ
לְהִסְתַּפֵּק מִנְחַת כְּהֵן שְׁנִשְׁרָפַת אִם בְּשׁוֹתְפַת אִם נְקַמְצַת אוֹ לֹא וּכ"ת אֵיךְ יִצְוִיר מִנְחָה
בְּשׁוֹתְפַת כַּמ"ש הַר"מ בַּה' מַעַה"ק פִּי"ד ה' י"ג י"ל דְּיִצְוִיר הַפְּרִישׁ מִנְחָה מֵת וְהַנִּיחַ שְׁנֵי
בְּנִים דְּמִבְּיֵאִין בְּשׁוֹתְפַת כַּמ"ש שְׁם בַּה"י ג' וּמְשַׁכַּחַת א' מְהֵם מְמַזֵּר אוֹ חֵלֶל.

גַּם בְּהָא גּוֹפָא יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק חֵלֶל מִנְחָתוֹ נִשְׂרָפ' אוֹ נְקַמְצַת וּמַמ"ש בַּה' מַעַה"ק פִּי"ב הִי"ב
דְּמִנְחַת נְשִׁים הַנְּשׂוֹאוֹת לְכַהֲנִים אֵין נֶאֱכֹלוֹת י"ל בִּינֵיהֶם שׁוּב רְאִיתִי דְּמִנְחָה בְּשׁוֹתְפַת
לִיתָא וְשְׁנֵי בְּנִים מְבִיאִין מִנְחָה שְׁל אַבְיוֹ עֲלַח"מ שְׁם וְחֵלֶל כְּזֵר מְמַשׁ הוּא וּמְטַמֵּא לְמַתִּים.

וּמ"ש עוֹד הַמ"ל בַּה' מְעִילָה פ"ז שְׁם עַל הָרְאִיָּה הַשְּׁנִיָּה שֶׁהִבִּיא מֵהַרִּי"א אֶלְפַנְדֵּר"י ז"ל
מִסּוּף מְצִיעָא וְכַתֵּב דְּכִינּוֹן שְׁיָכוּל לְהַפְרִישׁ הֵנּוּ כְּדָבָר הַנִּיכָר וְהִבִּיא דְּבַרֵי הַרְאָה ז"ל
כַּב"ה פְּלִי שְׁטַף שְׁאֶפְשֵׁר בְּהַגְעֵלָה הֵנּוּ כְּנִיכָר הָאִיסוּר יַע"ש עִי"ד ק"ב אַף לְמַד פְּלִי
שְׁנַתְעָרַב לֹא הֵנּוּ דְשִׁיל"מ דְּצָרִיךְ הוֹצָאת הַגְעֵלָה מ"מ אֵין בְּטַל דְּהֵנּוּ כְּנִיכָר הָאִיסוּר עוֹד
מֵה שֶׁהִבִּיא רְאִיָּה מֵהַפְרִישׁ מְעוֹת לְנִזְרֵתוֹ (בַּפ' וְיֹלַד חֲטָאת) לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין מְשׁוּם
דְּיֵשׁ מְעוֹת שְׁלָמִים וְהָא רַבָּא יֵשׁ שְׁמוֹעֲלִין ש"מ מְטַבֵּעַ לֹא בְּטַל וְהַמ"ל כְּתַב דְּהָאִיסוּר אֵין
מוֹעִיל לְחַיִּיב מִלְּקוֹת כּו' וְאֵף דְּהִיתָר מְצַטְרַף לְאִיסוּר זֶה בְּלַח וְהַטְעַם מִתְּפִשְׁט כּו' יַע"ש.

הֵנּוּ מ"ש דְּלֹא שְׁמַעְנוּ קְרָבֵן וּמִלְּקוֹת כּו' זֶה מְסַפִּים לַמ"ש בְּפִרְיֵי לִי"ד ה' תְּעַרְבוּת
בְּפִתִּיחָה בְּשֵׁם מִנְחַת כְּהֵן לְהַר"א אֶפִּימַנְטִי"ל ז"ל דַּב' חֲתִיכוֹת אִיסוּר וְא' הִיתָר וְאָכַל א'
מִהֵן אֵין לּוֹקְהַ דְּהִיתָר אֵין נְהַפְּךָ לְאִיסוּר לְמִלְּקוֹת אַף לְהִיפּוּךָ אִיסוּר נְהַפְּךָ לְהִיתָר וּכ"ת
אֶפְתִּי נִימָא מְהָרוּב לְקַח י"ל כָּל קְבוּעַ אַף בְּאֵין נִיכָר כְּמַחְצָה דְּמִי וְכַנְרָאָה מִתּו' מִנְחוֹת
כ"ג א' ד"ה גְּבִילָה הִבִּיאוֹתִיו לְעִיל וּל"ד לְאִיסוּר בְּהִיתָר דְּבְטַל הוּא בְּאֵין נִיכָר מִשִׁא"כ
הִיתָר בְּאִיסוּר דְּאֵין נְהַפְּךָ תּוֹ קְבוּעַ הֵנּוּ וְהִבְנֵן אֲמַנְם מ"ש הִיתָר מְצַטְרַף לְאִיסוּר לֹא
הִבִּינוֹתִי אִם לֹא נְהַנְהָה רַק כְּפִי דְּמִי הַשְּׁלָמִים ל"ש צִירוּף וְהִיתָר מְצַטְרַף קִי"ל בְּנִזְרֵר לֹא
בְּשִׁאָר אִיסוּרִים גַּם מ"ש בְּלַח לֹא בְּיָבֵשׁ לֹא הִבִּינוֹתִי.

וְעֵינֵן בְּמִנְחַת כְּהֵן בַּס' הַתְּעַרְבוּת חֵלֶק א' פ"ו דָּף ס"ו דְּזוֹ מַחְלוּקַת רַש"י וְתוֹס' בְּכָל א'
בַּפ"ע אֵי הִיתָר מְצַטְרַף לְאִיסוּר יַע"ש וְלְכֹאזְר' לְמַהר"מ אֶלְפַנְדֵּר"י ז"ל הִיתָר נְהַפְּךָ
לְאִיסוּר וְלַהֲמ"ל אֵין נְהַפְּךָ וּמ"ש הַמ"ל דְּלֹא שְׁמַעְנוּ מְעוֹלָם שְׁיִתְחַיִּיב שׁוּם עֲוֹנָשׁ וּמִמִּנְחוֹת
כ"ג א' גְּבִילָה בְּשַׁחוּטָה לְרַבְּנָן שַׁחוּטָה בְּגְבִילָה בְּטִילָה וְטַמָּא כְּטָהוֹר מְשׁוּי לְהוֹי"ל אִיסוּר
מִטְּוִמָּאָה לֹא יִלְיָף לְבִיטוּל עַכ"מ פ"א מַה' שִׁא"ה הִי"ז בְּשֵׁם הַר"י קוֹרְקוֹס ז"ל.

וערש"י מנחות כ"ג א' ד"ה וישחוט"ה ב"ח נבילה וא' שחוט"ה ונגע תרומה בא' מהם חולין
וא"י אי אין דעת לשאול ספק טהור ברה"י ואי אדם מן חזק ברה"ר טהור וברה"י טמא
ונדאי ולומר דבר שאין דעת לשאול טהור בספק נגע אכל נגע וא"י באיזו לא וז"א.

ע"י חולין ט' ב' דפרי"ך משרץ כפי חולדה עתי"ט פי"ד דטהרות מ"ב ובכ"מ פט"ו משא"ה
ה"ח וצ"ע נכאן אין להארי"ך: ע"י ב"ר"ן ז"ל פ' אין בין המודד שם משמע היתר בהיתר
במינו מ"ה אין בטל לרבנן דר"י ולפ"ז חמץ במצה בזמן היתר אין בטל ולמ"ד חמץ
דשיל"מ אף לאחר זמנו לא בטל וא"י"ה בה"פ אבא"ר ועמ"ש בי"ד: פלל טו אבא"ר דיני
רובא הנה קי"ל אולינו בתר רובא.

וס"ס י"א דהנה פרוב ויותר עשו"ת הרשב"א ז"ל סי' ת"א. בין רובא דאיתיה קמן וליתא
קמן או מאחרי רבים או הלמ"מ ערש"י חולין י"ב א' ד"ה פסח ורובא וחזקה רובא עדיף
ומדרבנן אמרינן סמוך לחומרא לא לקולא לרבנן דר"מ ובקמזון אין הולכין אחר הרוב
ע' תוס' ר"פ המניח מטעם חזקה והפקר ב"ד הפקר.

וע"י י"ד סימן ש"ה סל"א ובר"מ ז"ל הל' בפורים מחלוקת הר"מ והר"א ז"ל בס"ס
באיש א' או ב' אנשים אי מוציאין ממון קידוש וע"י בפ"י בכתובת בקו"א בסוגיא דפ"פ
ובי"ד הג"ל מבאר דמוציאין ממון מס"ס וכפסק הראב"ד ז"ל אלא דהמחבר שם הביא
מה דברור לו ובהו"ת ב"ק ל"ה א' במשנה שור שהיה רודף הארכנו בו נכאן אין להארי"ך:
והנה לרבנן דר"מ רובא אף ליתיה קמן עדיף מחזקה ע"י יבמות קי"ט א' חולין פ"ו א'
קידושין פ' א' וכ"פ הר"מ ז"ל פ"ג מהל' יבום וחליצה הי"ו י"ז י"ח ובאה"ע סימן קנ"ו
סי"ג וקנ"ז סי"ט וק"א דפסק הר"מ ז"ל בהל' בכורות פ"ד ה"ח ובי"ד שי"ו ס"ג פסק
המחבר חלב פוטר תירצו דאיכא חזקה דנולד שלא היה קדוש ע"י פרא"ש בכורות כ'
וחולין י"ב בהג"א.

ואי קשיא אמאי ביצאה חמותה מליאה חוששת לדין נהי דחזקה אתרע כמ"ש התוס'
יבמות קי"ט א' ד"ה האשה ממו"ה לר' מאיר משא"כ לדין דרובא הנה נודאי ולא
חיישינן למיעוטא להחמיר היכא דליכא חזקה עם המיעוט ובנ"י שם תי' זה שפיר דלשמא
מת לא חיישינן וה"נ כיון דעבר זמן הלידה לא חיישינן שמא הפילה ונהו ספק השקול
(משא"כ ביציאה ריקנית מצטרף מיעוט מפילת שפיר) ולמ"ש שם בשם הריטב"א
דמיעוט שאין מתעברות בצירוף עם מפילות הנה מיעוט שלם לק"מ בלא"ה דיצאה
מליאה ליכא אלא מיעוטא דמפילות ואפשר דנהו מיעוטא דמיעוטא ונהו ספק השקול
מחצה זכרים ונקיבות ומש"ה חוששת ולכאורה משמע דמ"ה הוא ביציאה מליאה ומלת
חוששת משמע מדרבנן וצ"ע ועב"ש אה"ע קנ"ז אות י"א ולא סיים הטעם דלשמא מת
לא חיישינן (ולשמא תפיל חיישינן ולשמא הפילה לא חיישינן): ואיכא לעיונא באשה
שהלך בעלה וצרתה מליאה למ"ה ובאו ואמרו מת בעלה מהו דנראה דתנשא לשוק
דחזקה אתרע כמו בחמותה מליאה כו' וכיון שכן לדין רובא לשוק ומפילות נמי כיון
שעבר זמן לידה הנה כשמא מת לא חיישינן ותנשא לשוק א"ד דמ"מ לא תנשא דבחמותה
נמי חוששת מדרבנן וכאן נמי חוששת מדרבנן: ודע דלרבנן המיעוט כמאן דליתא דמי
הא סמוך מיעוטא לפלגא ונהו רוב אף לרבנן מ"ה כדאיתא בחולין ע"ז ב' סמוך מיעוטא
דנדמה למחצה דנקיבות ונהו זכרים מיעוטא ומות' להשליך לכלבים וכן הלכה יע"ש

ועתו' נדה ח"י א' ד"ה שְׁלֵיָא הקשו לפירש"י גימא סמוך מיעוטא דלא יש וולד בשליא למחצה שלא יצא הרוב באותו מקצת ע"כ העלו דאין שליא כלל בלא וולד יע"ש וילדעתי העניה י"ל לרש"י ו"ל בשליא בבכור י"ל דטבע העולם שילדת מחצה זכרים ומחצה נקיבות ומיהם (ר"ל מהב' החלקים) מיעוט נדמה שפיר אמרינו דזיל בתר רובא דילדת דבר שאין קדוש בבכורה משא"כ בשליא דאין זה אלא ספק ספיקא דספק שמה לא יצא רוב לאו בטבע כו' והא למה זה דומה למ"ש התו' כתובות ט' א' ד"ה ואי בעית אימא דאי הנה רצון רוב גמור לא הנה ס"ס ואמאי גימא ספק תחתיו ואין תחתיו הנה פלגא ופלגא וסמוך מיעוטא דאונס כו' אלא כה"ג בספק דמעשה לא אמרינו זה וה"נ דכונתיה ועיין פני יהושע שם.

וערש"י חולין שם ד"ה וכל נקיט ס"ס והוא ל"ד אלא רובו יולדות שאין קדוש בבכורה או יאמר דהא דסמוך מיעוטא לפלגא דווקא משם אחד כההוא דחולין דרוב דבר שאין קדוש בבכורה משא"כ ההוא דב"ק י"א א' אין הרוב משם אחד: ודע דאני מספק הא דאמרינו סמוך מיעוטא לחזקה להחמיר מדרבנן לרבנן דר"מ אי גימא אף רובא דאיתא קמן או דווקא ברובא דליתא קמן ועמ"ש בפריי ל"ד ק"י.

וראיתי בקדושין פ' א' ברש"י ד"ה אם שחילק בין תינוק בצד העיסה ובין שרצים וצפרדעים מטפלים שם דמ"ה שורפין שם דרבנן דאיתא קמן הוא משא"כ תינוק רובא דליתא קמן ולכאורה פגמתו דמ"ה רובא עדיף מחזקה ומדרבנן סמוך להחמיר ושורפית תרומה טמאה אין מ"ע לשורף כ"א מדרבנן כפי הנראה מרש"י שבת כ"ה א' ד"ה מצנה ומש"ה החמירו רבנן דלא לישורף פינו דמדרבנן הנה בפלגא ועוד הרואה אומר פינו ששורפין רובא וחזקה רובא עדיף אף מדרבנן ומש"ה אין שורפין על חזקה זו משא"כ בשרצים וצפרדעים רובא דאיתא קמן אף מדרבנן לא אמרינו סמוך ומש"ה שורפין ורש"י סובר רוב תינוקות הנה רוב גמור דלא כתוספ' שם ד"ה סמוך דאל"כ החילוק מבואר בין תינוק רוב דרבנן ובין שרצים רוב ד"ת.

אלא שאני תמה מנדה ח"י א' דאמרינו שליא בבית ופירש"י ד"ה שאין דשורפין תרומה עליה ונתם רובא דליתא קמן וחזקה תרומה טהורה ולא אמרינו סמוך מיעוטא דשליא שאין וולד לחזקה תרומה טהורה וצ"ע.

וע"ש ע"ב תוספת ד"ה למיעוטא יע"ש ועיין בריטב"א ו"ל בקדושין חילוק בין תינוק ספק מגע אלימא חזקה משא"כ בשרצים ונדאי מגע איתרע חזקה וזה כפי שיטת התוס' ו"ל שדרכו משא"כ לרש"י ד"ה לטפח דהתינוק ונדאי נגע בעיסה אין מקום לחילק זה.

ועיין בריטב"א שם ועיין במשמרת הבית ח' א' (דפוס ברליון) שהביא בשם רש"י לחלק בין תינוק לשרצים דהתם ונדאי נגעו אין חזקה עיסה כלום ואין זה ברש"י שלפנינו וכדאמרן ומדברי שניהם ר"ל רש"י והריטב"א נלמוד דההוא דתינוק רוב גמור מ"ה מדהוצרך לחלק בין שרצים לתינוק ולפ"ז לרבנן אף ברה"ר טמא דספק טומאה ברה"ר טהור היכא דליכא חזקה או רובא לטומאה ולר' מאיר אף ברה"י טהור דסמוך מיעוטא לחזקה לדידיה ונהה"מ פלגא ופלגא ובאין בו דעת לשאול ספיקו טהור אף ברה"י ולפ"ז מ"ש בקדושין פ' א' תניא פנותיה דרבי יוחנן שני דברים אין בהם דעת לשאול ועשאן חכמים פניש בהם דעת לשאול לא א"ש לכאורה דמשמע דחז"ל החמירו ביה ומ"ה

הוא ולו נספול הדוסק הזה מ"מ קשה דמשמע ברה"י הוא דטמא והו חז"ל הא ברה"ר טהור אף דבר שיש דעת לשאול והא רוב גמור מ"ה אפילו ברה"ר טמא ולשיטת התוס' פאן ונדה ח"י ב' ד"ה למיעוטא וחקולין פ"ז ב' ד"ה סמוך דלאו רוב גמור הוא ומ"ה טהור בדבר שאין דעת לשאול ומדרבנן התמירו בו ברה"י ולא ברה"ר א"ש ועיין בפי המשניות להר"מ ז"ל פ"ג דטהרות מ"מ פירש דמיקרי ברה"י ובה' שא"ה פט"ז ה"ג כתב סתם ואין הכרח אי דונקא ברה"י או אף ברה"ר.

ועתי"ט פ"ג מ"ח ד"ה וחקמים כ' בשם נ"י ר"פ האשה ביבמות קי"ט א' דלרבנן רובא וחקקה הוה כפלגא יע"ש ולפ"ז בטומאה עשאו פיש בו דעת לשאול ואנן לא קיי"ל פן אלא רובא עדיף מחקקה מ"ה ומדרבנן סמוך לחומרא וראיתי להריטב"א ז"ל בקדושין ע"ט א' ד"ה וקשיא הקשה מהא דתנו שליא בבית הבית טמא ולא אוקי מיעוט שליא שאין בה וולד לחקקה בית שטהור ותיגרין פיון דהיה השליא בבית נפיק מחקקתו הבית יע"ש וזה כפי מ"ש שם בדר פ' דונקא בספק מגע אוקי אחקקה ולא בע"א והנה עיקר קושיותו דבגדה כ"ז א' בברייתא שם שליא בבית ר"מ מטמא וקשיא ליה שפיר דלר"מ רובא וחקקה הו"ל פלגא מ"ה ואמאי מטמאין פיון דהבית דבר שאין דעת לשאול הנה וע"ז תי' פיון דהשליא בבית נפיק הבית מחקקה והנה שליא בבית ולרש"י ז"ל שפירש מטמאין באשפה ובבצק ונדאי נגע אלמא אף בנדאי נגע לר"מ אין עיסה פתינוק ואמאי שליא בבית טמא לר"מ דלרש"י רוב תינוקות הנה רוב גמור ועוד ולר"מ בכל רוב גמור נמי סמוך מ"ה כמבואר אם לא שצאמר דהנה מיעוטא דמיעוטא שליא בלא וולד ואף לר"מ כה"ג לא אמרי' סמוך.

כמבואר ביבמות קי"ט א"ב יע"ש. ועם זה יתישב מ"ש התו' בגדה י"ח א' ד"ה שליא שהקשו לפירש"י מב"ק י"א שליא כו' סמוך מיעוטא דאין להם וולד למחצה שלא יצא רוב הנוולד ואפשר דכי אמרינן סמוך מיעוטא למחצה לא במיעוטא דמיעוטא וכעת לא מצאתי זה בפירוש אי כה"ג אמרינן סמוך למחצה: והנה הר"מ ז"ל בה' טומאת מת פכ"ה ה"י פסק דשליא בבית הבית טמא (והמ"ל הביא דברי הריטב"א בקדושין ע"ט א' ולכאורה לא ידענא למה הביאם דאנן קיי"ל פרבנן) ובהל' שא"ה הי"ו פסק בהמה ששפעה חררת דם אין מטמא לא במגע ומשא והא בבכורות כ"ב א' אמר ר' יוחנן ראב"י ור"ש אמרו ד"א ואיך פסק לתרנייהו שוב ראיתי להתי"ט פ"ג מ"ד ד"ה ר"ש בגדה הקשה פן והתפלג על הר"א ז"ל שלא השיגו והכ"מ שלא העיר בזה ועיין בלח"מ פ"ד מה' בכורות הי"ב עמד בזה ותי' עפ"י מ"ש התו' בכורות כ"ג ב' ד"ה אלא כו' יע"ש וכוונתו דאמרו ד"א לאו דהא בהא תליא ורבנן דפליגי אדר"ש מודים לדראב"י דבבהמה נימוק שפיר ובטל ברוב ובשליא של אדם אין נימוק בפ"א ונכון הוא ואמנם לכאורה הייתי סבור דהר"מ ז"ל כבר פדא פוסק בכורות כ"ג א' טומאה חמורה עד לגר ומ"ש בה' שא"ה בפ"א הי"ג וי"ד בשר נבילה שנפסד מאכילת פלב טהור היינו אף במגע כפירש"י שם ד"ה טומאה חמורה היינו משא וכתו' שם ד"ה טומאה כו' וא"כ מ"ש בפשיטות דמש"ה בשפעה חררת דם טהור במשא ג"כ דאין ראוייה לגר ובמגע משום ביטול ברוב שוב ראיתי שזה טעות דהר"מ ז"ל פסק כר' יוחנן שבה"ד כתב דסרוח מעיקרו אין מטמא שצאמר לגר כו' והוא לר"י דלבר פדא סרוחה מעיקרו מסבא דעפרא בעלמא דאין מטמא במגע כפירש"י ועמ"מ שם כתב בשר נבילה וכו' ואף דאסיק

בְּקִשְׁיָא הָרִי דְפָסַק כַּרְיִי וְאַף דְמִקְשָׁה הָתָם אַמַּאי אֵין מְטַמָּא בְּמִשְׁאָא דַל"ש בְּיִטּוּל בְּרוּב לְמִשְׁאָא וְלַר"י עַד לְכָלֵב מְטַמָּא וְאַסִּיק בְּקִשְׁיָא אַפ"ה פִּינּוּ דְלֹא אִסִּיק בְּתִיּוּבְתָא פּוֹסַק כּוֹ.

והמ"ל בה' מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב פ"א הי"ד הַקְּשָׁה בְּמָה שְׁפָסַק הַר"מ ז"ל בְּחֶרֶת דָּם וּבְגִמְרָא מְדַמֵּי לְהַדְדֵי וְהֵנָּה בְּאַמַּת הוּא קוֹשְׁיַת הַמ"מ וּמְדַלָּא אִסִּיק בְּתִיּוּבְתָא י"ל כַּמ"ש הַרְיִי קוֹרְקוּס ז"ל דִּי"ל בֵּין יָבֵשׁ לְלַח פְּדָבְעֵינוּ לְמִימַר לְקַמְן אַי"ה מִיְהוּ מַמ"ש הַר"מ ז"ל בַּפ"א מִשְׁא"ה הִי"ג לְפִיכְהָ נַצ"ל נְבִילָה סָפַק הֵינּוּ יְכוּלִין לֹאמַר לְמַגַּע כַּפִּירִישׁ"י אֲלֵא שְׁהַרְוֵאָה יִרְאָה וְנִדְאֵי מְסַתִּימַת דְּבָרֵיו פֶּאן וּפ"ג וּפ"ד הִי"א וִי"ב דַּכַּרְיִי פּוֹסַק וּכ"כ בְּקִרְיַת סָפַר דַּכַּרְיִי פּוֹסַק וּמָה שְׁנַרְשָׁם בְּבַכּוּרוֹת בַּר פְּדָא ט"ס הוּא וּבְגִנְזִיר נו"ן א' גְּרַשָׁם פְּהַגְוִן יַע"ש.

וְאַנִּי הֶעֱנִי תְּמִיָּה עַמ"ש רַש"י פֶּאן טוֹמְאָה חֲמוּרָה מִשְׁאָא וּמִשְׁמַע קִלְהָ מַגַּע כַּמ"ש הַתּוֹס' א"כ בְּגִנְזִיר אִיךָ קְאָמַר לְמ"ד חֲמוּרָה לְגַר לֹא מְבַעֲיָא וְהָא אַפְתִּי מְבַעֲיָא לְמַגַּע אֵי יֵשׁ נֶצֶל לְבַהֲמָה וְשָׁם בְּרַש"י ד"ה אוּ דְלִמָּא עֲשָׂה פְּלוּמַר טוֹמְאָה חֲמוּרָה טוֹמְאָת נְבִילָה וְהֵינּוּ אַף מַגַּע פְּפִירוּשׁ הַתּוֹ וְע"ש תּוֹ ד"ה וְטוֹמְאָה קִלְהָ וּצ"ע: אוּ יֹאמַר דָּאֵת שְׁלֵא בָּא לְכָלֵל מַגַּע לֹא בָּא לְכָלֵל מִשְׁאָא וּכ"פ הַר"מ ז"ל בַּה' שֵׁא"ה פ"א הִי"ב כַּרְיִי ע"פ הָעוֹר וְהַרְוֹטָב קכ"ד יַע"ש וְעַתּוּס' בְּכּוּרוֹת כ"ג א' ד"ה נְבִילָה הַקְּשׁוּ זֶה אַמַּאי נְבִילָה בְּשַׁחוּטָה מְטַמָּא בְּמִשְׁאָא יַע"ש וְעֵינֵן בְּקִרְיַת סָפַר שָׁם וְלַהַר"מ ז"ל י"ל מ"ה אַף בְּמִשְׁאָא טְהוֹר וּמְדַרְבְּנָן אֲמַרוּ דְלַהַנִּי חָשׁוּב בָּא לְכָלֵל מַגַּע וּמַש"ה בְּשַׁפְעָה חֶרֶת דָּם דְּלַח הוּא וְאֵין לְטוֹמְאָה מְצִיאוֹת בְּמַקּוּמוֹ לֹא גְזַרוּ חז"ל וְכִינּוּן שְׁכָן בְּשַׁלְמָא בְּבִית שְׁפָל הַבֵּית טְמֵא דְלַעֲנִין אֲנִיָּה ל"ש זֶה וּמ"ה טְמֵא וְל"ש בְּיִטּוּל בְּרוּב לְעֵנִין אֲנִיָּה וְשֵׁאֲנִי טוֹמְאָת מִשְׁאָא וְכַאֲמוֹר וְרַב"י וְר"ש דְאָמְרוּ ד"א לֹא דְהָא בְּהָא תְּלִיא וְרַבְּנָן דְּפִלְיָגִי אַר"ש מוֹדִים לְדִינוּ שְׁל רַב"י אֲלֵא דַר"ש וְרַב"י שְׁנִיָּהֶם אֲמַרוּ בְּבִיאוֹר ד"א דְבַטֵּל הוּא בְּרוּב וּפָסַק הַר"מ ז"ל פְּסָתָם מִתְּנִי' דְנִדְהָ כ"ו א' וְהֵנָּה בְּגִמְרָא שָׁם כ"ז א' אָמַר רַבִּי מַאִיר דְּהוּצִיא בְּבִית הַחִיצוֹן טְהוֹר דְנִמּוּק ב"פ וְהַר"מ ז"ל בַּפְּכ"ה מַהֵל' טוֹמְאָת מַת הַשְּׁמִיט זֶה וְיִרְאָה כַּמ"ש דְּפּוֹסַק פְּמִשְׁנָה דְלֹא מוֹנֶכֶר שָׁם חִילוּק זֶה וּפְלִיגָא עַל בְּרִייתָא וּמַש"ה אַף בְּהוּצִיא לְבִית הַחִיצוֹן טְמֵא דְבִאֲנִיָּה ל"ש בְּיִטּוּל בְּרוּב וְכַאֲמוֹר וְעַכ"מ פ"ד מַה' בְּכּוּרוֹת הִי"ב בַּמ"ש וְאַף דְטַעַם זֶה לַר"ש קְאָמַר כְּבָר עֲמַד בְּזֶה הַלְשׁוֹן הַלַּח"מ ז"ל דְהָא הַר"מ ז"ל פָּסַק כּוֹ כַּרְיִי.

וּלְיִשְׁב זֶה אֲפָשֶׁר דַּט"ס הוּא וּצ"ל דְטַעַם זֶה לַר"ח נְאָמַר דְהָתָם קְאָמַר תְּנִי ר' חִזְיָא לֹא מְטַמָּא לֹא בְּמִשְׁאָא וּמַגַּע וּמַאֲחַר דְאִינָה טְמֵאָה אַמַּאי תְּקַבֵּר כְּדִי לְפָרְסָמָה וּכַפִּירִיש"י דַּקְס"ד דְאֵין פֶּאן וְוֹלָד (וְהֵינָּה יְכוּל לְהַקְשׁוֹת אַמַּאי נְפֻטְרַת מִבְּכּוּרָה וְנִיחָא לְהַקְשׁוֹת מְרִישָׁא) מִשְׁא"כ בְּאַמַּת דִּישׁ וְוֹלָד אֲלֵא מִשׁוּם בְּיִטּוּל בְּרוּב אֵין מְטַמָּא א"כ בְּלֵא"ה תְּקַבֵּר דִּישׁ פֶּאן וְוֹלָד וּמַש"ה פְּתַב הַכ"מ דְאָף בְּשַׁלְיָא כו' וְיֵשׁ לְרֵאוֹת דְמַפְנֵי בְּיִטּוּל בְּרוּב לֹא תְּקַבֵּר וְלֹא תְּפֻטֹּר מִבְּכּוּרָה וְאוּלַי דְלֹא נִיזוּק עַד לְאַחַר שְׁיּוּצִיא מִפֶּחַ חֲבִלֵי לִידָה וְלֹא כַּרְיִי שׁ וְזֶה סוּתַר לַמ"ש הַר"מ ז"ל גַּם בְּגִמְרָא גּוּפָא קִשָּׁה וּצ"ע: עוֹד אֲנִי חוֹזֵר עַל הַרְאֻשׁוֹנוֹת דַּקִּי"ל רַבָּא וְחִזְקָה מ"ה רַבָּא עֲדִיף וּמְדַרְבְּנָן אֲמַרִּינוּ סְמוּךְ לְחוּמְרָא וְלֹא לְקוּלָא לְהַמְעֵינֵן הֵיטַב בְּסוּגִיּוֹת הַש"ס וּפּוֹסְקִים וְאַף לַהַנ"י בַּר"פ הָאֲשָׁה שְׁהִלְכָה י"ל כּוֹ כַּמ"ש"ל.

וּבְבַכּוּרוֹת כ' א' בְּהָא דְרַבִּינָא רַבָּא דְתְּלִיא בְּמַעֲשָׂה י"ל לַר"ת דְּפּוֹסַק חֲלָב אֵינּוּ פּוֹטַר מְטַעַם סְמוּךְ מִיַּעוּטָא לְחִזְקָה כַּמ"ש הַתּוֹ בְּכּוּרוֹת שָׁם כ"ב ד"ה חֲלָב כו' א"כ לְמָה לְרַבִּינָא לֹאמַר הַטַּעַם דְּתְּלִיא בְּמַעֲשָׂה.

וְלִזְהָה י"ל דְּמוּכָן וְאֵילֶךְ סִפְקָא מִשְׁמַע מ"ה דאל"ה הו"ל חוֹשְׁשִׁין וּבִס' ג'ו' צִיָּדְדָנוּ אֵי רַנְבָּא דְלִיתָא בְּמַעֲשֵׂה מ"ה לֹא הִנֵּה רַנְבָּא אוּ מְדַרְבְּנָן. או יאמר פִּי אֲמַרִּינוּ סְמוּךְ בְּחִזְקָה מְבוֹרְרָת אֲבָל לֹאמַר כְּמוֹ בְּשַׁעֲה שְׁנוּלְדָה לֹא הִנֵּה וְנִלְדַּד אַף עַתָּה עֲדִינָן לֹא יְלִידָה אֲדַרְבַּה בְּשַׁעֲה שְׁנוּלְדָה הִנֵּה לֵה חִזְקָה תִּתְעַבֵּר וְתִלְדַּד תּוֹךְ שְׁנָה כְּרוּב כו' וְחִזְקָה פִּי הָא שְׂרוּב מְכַחֵישׁ לֵה מִתְחַלָּה לֹא מְחַמְרִין מְדַרְבְּנָן לֹאמַר סְמוּךְ מִשְׁא"כ חֵלֶב סְמוּךְ מִיַּעוּט' לְחִזְקָה כְּרוּבָה דְאִין הָרוּב מְכַחֵישׁ לֵה פִּינָן דְּתִלְיָא בְּמַעֲשֵׂה וְכַעַת לֹא מְצַאֲתִי גִילּוּי לְדִין זֶה וְצ"ע: וְדַע דְּהַרְשֵׁב"א ז"ל ב"ה ח' א' (דְּפוּס בְּרִלִין) פֶּתַח דְּבָרִים רְאוּיָם לְהַעֲתִיקָם כְּאֵן וְז"ל וְעוֹד הִנֵּה לֹא לְהַתְּבוּנָה (הֵרָא"ה ז"ל) אֲנִי הֵיכִי.

אֲכַלִּינוּ בִּישְׂרָא דְאִיכָא חִזְקָה וּמִיַּעוּט נִגְדַּד הָרוּב (עמ"ש בְּפִרְיִי לִי"ד דְּנִקְבַּה הַוּוֹשֵׁט בְּמִקּוּם שְׁחִיטָה הִנֵּה סִפְקָא בְּשְׁחִיטָה וּכְמ"ש מ"ה כְּאֵן וְתו' מְצִיעָא ר' ב' ד"ה אִיסוּרָא וּמְפָנִי שְׂרָאִיתִי שְׂיֵישׁ גְּדוּלִים מְפַקְפָקִים בְּזֶה לַעֲנִ"ד כְּמ"ש) כו' וְהֶאָרִיף וּמְסִיק דְּמִש"ה לֹא אֲמַרִּינוּ סְמוּךְ מִיַּעוּטָא מְדַרְבְּנָן דְּלֹא אֲמַרִּינוּ כֹּן אֲלֵא בְּרַנְבָּא וְחִזְקָה דְּעֵלְמָא מִשְׁא"כ חִזְקָה הַמְּסַתְּלַקְתָּ ע"י הַמְּתַעֲסָקִין וְרוּב הַמְּתַעֲסָקִין בְּהַ מְסַלְקִין חִזְקָה לֹא אֲמַרִּינוּ סְמוּךְ כו' עוֹד תִּי דְּהֵתָם הַמִּיַּעוּט מְרַע הָרוּב מְמַשׁ וּמִן הָרוּב אֲתָה מְסַלְקוּ כְּלוּמַר מְאוּתוֹ חֵלֶק הַמְּרַנְבָּה שְׁמִתְעַבְרוֹת יֵשׁ מְקַצְתוּ שְׁמִפִּילוֹת שְׂאִין לֹאמַר שְׁכַל הָרוּב מִתְעַבְרוֹת וְיִולְדוֹת שְׁא"כ הַכּוּל מִתְעַבְרוֹת וְהָרוּב יִולְדוֹת וּמִיַּעוּט מְפִילוֹת וְהָא לִיתָא דְאִיכָא עֲקָרוֹת כו' אֲלֵא הָרוּב מִתְעַבְרוֹת וּמִיַּעוּט אִין מִתְעַבְרוֹת וְהָרוּב הַמְּתַעַבְרוֹת יִולְדוֹת וּמִיַּעוּט מְפִילוֹת וּלְפִיכָף חֲשׁוּב הוּא לַעֲמוּד נִגְדַּד הָרוּב בְּצִירוּף חִזְקָה וְחִזְקָה וְחִזְקָה לֹא חֲשִׁיב הֵתָם מִיַּעוּט שְׂאִין מִתְעַבְרוֹת אֲלֵא דְלֹא חֲשׁוּב לְכֻלּוּם וְחִזְקָה עוֹד דְּרַבָּא אֲמַר הֵתָם רִישָׁא חִזְקָה לִיבּוּם וְרַנְבָּא לְשׁוּק וְסְמוּךְ וְהִנֵּה פְּלִגָּא וְאִמָּאֵי גִימָא סְמוּךְ מִיַּעוּט דְּמְפִילוֹת וּמִיַּעוּט שְׂאִין מִתְעַבְרוֹת לְחִזְקָה וְעֵדִיפָא מְרַנְבָּא וְתַתִּיבָם אֲלֵא דְּמִיַּעוּט' שְׂאִין מִתְעַבְרוֹת לֹא חֲשִׁיב אֲפִילוּ לְהַצְטָרֵף לְחִזְקָה עכ"ל.

הַעֲתִיקָתִי מְפָנִי שְׂיֵישׁ לְלַמּוּד מְמַנּוּ כְּפִה הַלְכָתָא גְּבוּרְתָא א' לְפִי הַגִּירָסָא דְּרַבָּא אֲמַר אֲפִילוּ תִימָא רַבְּנָן אֲלֵמָא דְּרַבָּא אִית לִיהַ דְּסְמוּךְ מִיַּעוּטָא לְרַבְּנָן לְהַחְמִיר וְאִפְ"ה בְּכֹוֹרוֹת י"ט מְסִיק דְּמִתְנִי ר"י כר"מ ס"ל דְּחִינֵישׁ לְמִיַּעוּטָא וְלֹא לְרַבְּנָן מְדַרְבְּנָן (לְפִיר"ת לְקַמְן כ' ב' ד"ה חֵלֶב) ש"מ פִּי ה"ג לֹא אֲמַרִּינוּ סְמוּךְ פִּינָן דְּהָרוּב מְכַחֵישׁ מִתְחַלָּה חִזְקָה אֲדַרְבַּה הִתָּה עוֹמְדַת שְׁתִּלְדַּד בְּתוֹךְ שְׁנָתָה כְּמִש"ל.

וּמ"ש דְּחִזְקָה שְׁמִתְעַסָּקִין לְסַלְקָה הִנֵּה כְּפִי הַנְּרָאָה דְּהֵרָא"ה ז"ל חוֹלַק אֲזָה. גַּם הֵרָא"ש ז"ל חוֹלִין י"ב דְּאִין מְוַמְחִין מִיַּעוּטָא דְּמִיַּעוּטָא מִשְׁמַע הָא מִיַּעוּט חֲשׁוּב מְצַטְרֵף לְחִזְקָה כו"ג מְדַרְבְּנָן לְחוּמְרָא.

וְאִמְנָם מ"ש עוֹד דְּהַמִּיַּעוּט מְגָרַע כֹּחַ הָרוּב אֲנִי הַעֲנִי צְרִיף לְדַקְדַּק בְּדַבְּרִיו וְלַעֲמוּד עַל אֲמִיתוֹת עֵינּוֹ וְעוֹמֵק פְּנוּנְתוֹ פִּי לְכֹאוּרָה בְּעֵבוּר שְׂיֵישׁ שָׁם תְּרִי מִיַּעוּטִי מִיַּעוּט מְפִילוֹת וּמִיַּעוּט שְׂאִין מִתְעַבְרוֹת וּמִש"ה חֲשׁוּב לְצָרְף וְזֶה שְׂיָבוּשׁ מְכַפָּה טְעָמִים וְאִין הַלְשׁוֹן סוֹבֵל זֶה כְּלָל ע"כ אֲחֻשׁוּב אֲנִי פְּנוּנְתוֹ דַּה"ק דַּע"כ צְרִיף אֲתָה לְהַתְּחִיל דְּרוּב נְשִׁים מִתְעַבְרוֹת וּמִיַּעוּט אִין מִתְעַבְרוֹת וּמִן הָרוּב הַהוּא יֵשׁ רוּב שְׂיִולְדוֹת וְכִינּוּן שְׁכַן הַמִּיַּעוּט מְפִילוֹת מְגָרַע כֹּחַ הָרוּב דְּאִין לְהַתְּחִיל וְלֹאמַר רוּב מִתְעַבְרוֹת וְיִולְדוֹת וּמִיַּעוּט כו' דְּזֶה אִינוּ דְּבִאֲמַת יֵשׁ מְחַצָּה עַל מְחַצָּה ר"ל מְחַצָּה יִולְדוֹת וּמְחַצָּה רַבַּע מִהֵן שְׁמִפִּילוֹת וְרַבַּע שְׂאִין מִתְעַבְרוֹ' וְע"כ צְרִיף לְהַתְּחִיל רוּב מִתְעַבְרוֹת לְסַלְקַה הַמִּיַּעוּט שְׂאִין מִתְעַבְרוֹת דְּלִהְיִי כְּמֵאן דְּלִיתָא

המיעוט שאין מתעברות ואם"פ תאמר רוב מן הרוב שהוא יולדות ומיעוט מן הרוב שהוא מפילות ומש"ה המיעוט שמפילות חשוב ונכאמור ומש"ה לא הזכיר מיעוט שאין מתעברות דזה פמאן דליתא דמי דבתחלה אתה אומר רוב מתעברות ומיעוט אין מתעברות וכאין הוא וכתב עוד ותדע דאל"כ אמאי ברישא לא תתיבם ונימא פלגא מתעברות ויולדות ופלגא יש מהן רבע שמפילות ורבע שאין מתעברות סמוך פלגא דאין מתעברות ומתעברות ומפילות לחזקה דיתבם ותתיבם אלא שהמיעוט שאין מתעברות פאין הוא.

והנה רואה שדבר גדול דיבר אדונינו הרשב"א ז"ל דאפילו תרי מיעוטי כה"ג דהנה מחצה לא מצטרפין עם החזקה דהמיעוט שאין מתעברות פמאן דליתא דמי ואמרין שאשה זו מהרוב שמתעברות היא ונדאי וכיון שפן מש"ה מותרת לשוק לרבנן דרוב מהרוב שהוא יולדות ונולד קיימא ומדרבנן סמוך ובה יש לעיין שאין זה מוסכם ועיון וענ"י יבמות קי"ט א' יש תירוץ דמיעוט שאין מתעברות עם מיעוט מפילות כהדדי הנה מיעוט שלם ועתי"ט א"כ אין ראיה דתרי מיעוטי דהם פלגא דלא להוי פלגא ופלגא או עכ"פ עם החזקה דלהוי ספק תורה ועיין בריטב"א קידושין פ' יש שם דקדוק בדבריו ואין מקומו פה: וראיתי לא"ר בא"ח רי"ז אות ט' עמ"ש בש"ע הנה הולך חוץ לכפרה והריח ריח אם רוב ישראל מברך דלא הביא דעת בה"ג דף ח' ע"ד דפוסק כר' יוסי ברכות נ"ג א' דמיעוט לגמר ומיעוט לכשפים כו' ותי' אפשר האידנא ל"ש כשפים והקשה מאי פריה לר"י אטו פולו לכשפים דלמא מיעוט עכו"ם ומיעוט לגמר (ור"י דנוקא ברוב ישראל קאמר לא אידי דת"ק) ותי' ב' תירוצים א' דתרי מיעוטי דכ"א משם אחר לא מצטרפין ועוד תי' דאמאי לא קאמר ר"י לגמר ולא לכשפים דל"ש וע"כ אף בכל ישראל קאמר משום תרי מיעוטי כו' יע"ש והנה תי' הב' לא הבינותי ממ"נ להמקשה דפריה אטו פולהו לכשפים קשה ליה דלמא מיעוטא כשפים ומיעוטא עכו"ם א"כ אפתי קשה מאי פריה דלמא הא דמצטרפין ר"י כשפים לאשמעינן שנהשדו בנות ישראל ע"כ ולגמר לא הזכיר דידוע הוא ואה"נ דר"י אפילו בעיר שפולה ישראל פליג דאל"כ אפתי באמת איך מתורץ זה אמאי לא מצטרפין ר"י ג"כ לגמר אלא דעל המקשה אין פאן קושיא די"ל דלא ידע דב' מיעוטי מצטרפין לר"י ומש"ה פריה ליה ועל התרצון הוא די"ל פן דמש"ה תי' לגמר ולנשניא ולא תי' למיעוט עכו"ם ש"מ תרי מיעוטי ש"מ פל שאין מש"א אף לר"י אין מצטרפין כמ"ש הא"ר בתי' הא'.

והנה י"ל מ"ט דת"ק התם דרוב ישראל מברך ולא מצטרפין תרי מיעוטי מש"א ואשתכח דרובא לאו לריחא עבידא (וכ"ת דסובר שאין בנות ישראל נחשדים ע"כ דזה דוחק) והנה הבה"ג דפסק פאן כר"י לא קשיא מיבמות קי"ט א' דהתם תרי מיעוטי מיעוט מפילות ומיעוט שאין מתעברות לא מצטרפין דהתם הרוב מתעברות עכ"פ א"כ המיעוט דאין מתעברות פמאן דליתא דמי משא"כ פאן והנה רואה דת"ק סובר אף כה"ג לא מצטרפין ולדידן אין הכרע הלכה פמאן דהא בה"ג פסק כר"י ובש"ע דפסק דמברך היינו משום דל"ש האידנא כשפים כמ"ש הא"ר שם.

ומיהו הא ונדאי מוכח דב' מיעוטי שאין מש"א דאין מצטרפין דהא פסק בש"ע דרוב ישראל מברך והא איפא מיעוט עכו"ם ומיעוט לגמר ש"מ כו' וכדמוכח נמי קצת מיבמות.

ומיהו לכאורה יש ראיה מברכות נ"ג א' אמר ר"ח בר אבא אמר ר"י המהלך בע"ש בטבריא ובמ"ש בצ'פורי ונהריס ריח אין מברך שחזקתו לגמר כו' ומאי אריא טבריא אפילו בכל מקום נמי ואפילו בעיר שכולה ישראל דמיעוט לגמר ומיעוט לכשפים (בימיהם שהיה שכיח) ש"מ דתרי מיעוט' ואף דרנבא לאו להריח ונהו משם א' אפ"ה אין מצטרפין ונה טעם הפוסקים דפסקו דלא כבה"ג: ודע דהמי"ט פתב אם רוב ישראל מברך אפ"ה ה"ה מחצה כמו באור של הבדלה יע"ש וי"ל אמאי נימא סמוך מיעוטא לגמר למחצה עפ"ה ונהו רנבא שאין מברך ולמ"ש לעיל גבי שליא נדה ח"י ובתוס' שם דהא דסמוך מיעוטא למחצה והו"ל רנבא מ"ה אפילו לקולא היינו שהמיעוט והמחצה עכ"פ מש"א פה הוא דחולין ע"ז ב' סמוך מיעוטא דנדמה למחצה נקיבות ואשתכח רנבא דלאו בר מיקדש בבכורה דנהו מש"א מש"א כ פאן מחצה עפ"ה ואסור להריח בע"ז ומיעוט לגמר דלאו מש"א ונהו א"ש ועדיין צ"ע.

ומ"ש המי"ט דדמי לאור הבדלה עמ"ש בפריי ל"ד ק"ח. גם י"ל במחצה על מחצה באור הבדלה נימא סמוך מיעוטא דלאו להאיר עבידא למחצה עפ"ה ועא"ר בא"ח דצ"ח אות י"ז מ"ש בשם הירושלמי אפילו בישראל א' וצ"ע ואפ"ה יבואר בפריי: ונהו הרא"ה ו"ל בב"ה ז' א' פתב דרוב המצוין מןמחין ל"ד רוב אלא כל ובאמת הקשה עליו במ"ה דרוב מצונו שאמרו כל דרובו פכולו אבל שיאמרו על כל רוב לא מצונו ואמאי לא הונח לו להרא"ה ו"ל דרוב מצוין מןמחין ומיעוטא דמיעוטא שאין מןמחין וכה"ג לא אמרינן סמוך פמבואר ביבמות קי"ט ב' ואשר נראה דהרא"ה ו"ל סובר דוודאי יש מיעוט שיקרה להם באונס פסול בשחיטה כמ"ש המ"ה גופא אלא דמיעוטא דל"ש הוא ואף לר"מ לא חיישינן מש"א כ אם נצטרף מיעוט שאין מןמחין למיעוט שפא באונס הנה מיעוט שלם ונימא סמוך ומש"ה הנצטרף לומר דהכל מןמחין ונשאר רק מיעוט אונס ול"ש.

באופן דתרי מיעוטי דל"ש פלל ובהדדי הנה מיעוט שלם יש לעיין אי מצטרפין לרבנן לומר סמוך מדרבנן לחומרא ולר' מאיר מ"ה למתני ספק השקול ומברכות נ"ג א' דלא קיי"ל כר"י דתרי מיעוטי לא מצטרפין היינו לבטל הרוב מש"א כ היכא דיש חזקה לומר סמוך כו' ונהרי אתה רואה שהנ"י ביבמות הביא בשם הרשב"א ו"ל אמאי לא מזכיר תלמודא מיעוטא דאין מתעברות ות' דעומד נגד הרוב ולאו פלום הוא (ויכפי הנראה הוא דברי הרשב"א ו"ל במ"ה) ובשם הריטב"א ו"ל תירץ דמיעוט שאין מתעברות גרוע הוא ובכלל מיעוטא דמפילות חשבינן ליה דלקהו מיעוט שלם תרנוייהו יע"ש הרי משמע דמיעוט מפילות נמי גרוע הוא ותרנוייהו בהדדי מיעוט שלם הוא ונחשוב א"כ הרא"ה ו"ל נמי בשיתת הריטב"א קאי וא"ש מש"א כ הרשב"א ו"ל לשיטתיה וכאמור.

ומיהו בשוחט ששחט והלך לו ולא אמר פלום ליכא אלא מיעוטא דאין מןמחין דאי הנה מתרמי ליה אונס הנה אומר אלא מבריינתא דאבדו גדייו הנה קשיא להרא"ה ו"ל לוכמ"ש המ"ה גופא.

ומש"ה הונח לו דהכול מןמחין וליכא אלא מיעוטא דמיעוט' שפא באונס וכה"ג לא אמרינן סמוך. ועיין בי"ד סימן ב' ס"ב במומר לתאבון א"א בו רוב מצויין מןמחין ולכאורה יאמר דב' מיעוטי מיעוט שאין מןמחין ב' שפא אירע באונס והוא לא אומר דמומר לתאבון הוא ומצטרפין לחזקה פה היא דיבמות מש"א כ בישראל פ"ש אם אירע

אונס ה'יה אומר אלא דקשיא ההוא אבדו גדינו דאיכא ב' מיעוטים שמה אינע אונס ואין לפנינו ומיעוט אין מומחין וע"כ או דב' מיעוטים גרועים אין מצטרפין לומר סמוך או דהפל מצויים וכדאמרו ומומר י"ל מ"ה לא אמרינן ביה רוב מצויין וע"ע.

וי"ל אם אינע אונס באשפה ה'יה משליך לא בשוק וע"ע: עוד דכל היכא דאיכא לברורי בקל מבררין ברוב או חזקה ועיין בתה"א זיי"ן א' בשם הרמב"ן ז"ל דמש"ה שואלין דאיכא חזקה ומיהו התם סעד לדברי הגאונים יע"ש ונהכין הלכתא ואפשר אף מיעוטא דמיעוטא אפ"ה פל דיש לברר בקל מבררין ע"י שאלה וכדומה וע"י טורח גדול הוא דסומכין ארנבא ואחזקה פההוא דח"י טריפות וכדברירנא במקום אחר וריאה דבקל הוא או דמיעוט המצוי הוא סירכות ועי"ד בסומן ל"ט ומ"ש בפריי שם ועפר"ח א"ח ה"פ ואי"ה שם יבואר עוד: כלל טז בו אבאר ה' דכל מידי דלישראל שרי לעפוי"ם ג"כ שרי ואחקור בו פסוק הנאמר קודם מתן תורה ולא נשנית דלאחר מתן תורה לישראל נאמר אי נשתנה פירוש הפסוק והפשט או נשאר בפירושו כמו שנאמר: דע דדבר מוספם הוא ליכא מידי דלישראל שרי ולעפוי"ם אסור פדמסיק סנהדרין נ"ט א' לר"י ואף לרבנן דג"ה בסיני נאמר אפ"ה מסיק בחולין ל"ג א' ליכא מידי כו' והתוס' שם ד"ה אהד התנו בו ג' תנאים א' היכא דאיכא טעמא ל"ש מי איכא מידי עד שהניחו בתימא אהא דא' עפוי"ם כו' והא איכא טעמא והלח"מ פ"ט מהל' מלכים הי"ג הלין בעד רבינו בשביל זה וסובר דסוגיות חלוקות הם יע"ש.

הב' דל"ש מי איכא מידי אלא היכא שמונת לישראל ה' אסור משום איסור אחר מא"מ הג' מה שהוא מצוה לישראל ל"ש מא"מ. ומ"ש הכ"מ בפ"ט מהל' מלכים הי"ג פוננת רבינו דב' דברים מותרים לישראל ואסורים לב"נ ל"ד דטמא לישראל אסור משום טומאה ומפרסת איכא טעמא כו'.

ואמנם התוספת סימו בחולין דלריש לקיש דח"ש מותר מ"ה לית ליה האי פללא דמי איכא מידי וכבר כתבנו בס' ראש יוסף על חולין אשר כתוב ת"י פירוש דבריהם דקשיא להו אליבא דחכמים חולין ק"ב א' דאמ"ה אין נוהג בישראל בטמאים ובב"נ אף בטמאים א"כ ח"ש בטמאה לישראל דלית עשה דשאין זבוח (ובטהורה י"ל עשה דשאין זבוח אף בח"ש דאכילה דידקה רשות ועמ"ש בס' ג"ו ופריי ל"ד בפתיחה לה"ש וע' תוספות שבועות כ"ד א' ד"ה האוכל ולפריב"א שם צ"ע ולב"נ אסור במשהו בש"ר גידי ועצמות דמצטרפין לכזית.

ומיהו אליבא דר"י אף לר"ל ליכא מידי דאל"כ קשיא ונהרי ג"ה פדפריי בסנהדרין ור"י סובר אמ"ה נוהג בישראל אף בטמאים וע"ש במהרש"א ז"ל. ופירוש ליכא מידי ל"מ דליכא מידי שיהא עתה דבר לישראל שרי ולעפוי"ם אסור אלא אפילו אם לעת עתה לב"נ וישראל שרי וקודם מ"ת ה'יה אסור לב"נ גם זה לא אפשר דכשיצאו ישראל להתקדש ולחומרא לא לקולא וכדפי' רש"י ז"ל בהדא סנהדרין נ"ט א' ד"ה לזה ולזה כו' ומשני כו' שכשיצאו ישראל מפלל ב"נ להתקדש יצאו ולא להקל יע"ש והדין עמו דאנו אין לנו אלא ג"ה ולר"י וקודם מ"ת רק לבני יעקב נאסר כמ"ש רש"י ד"ה ואליבא דר"י והתוס' פסחים כ"ב א' ד"ה ור"ש וכי פריי אימא לב"נ ולא לישראל היינו לעת עתה מותר לכל מאחר דלא נשנית גם בלא"ה הכין הוא: וראיתי להמ"ל בפרישת דרכים

דָּרָךְ הָאֲתָרִיסד' א' ב' בְּהַקְשׁוֹתוֹ עַל מְהָרָ"שׁ יָפֵה ז"ל בַּמ"שׁ עַל הַרָא"ם ז"ל דְּמַחְלֻקֶת יוֹסֵף עִם אָחָיו הִי שְׁאֲכָלוּ בְּשׂוֹר מִמְּפָרְכָּסֵת הַקְּשָׁה הַר"שׁ יָפֵה ז"ל דְּקוֹנְדָם מ"ת ל"ש מֵא"מ כָּתַב דְּעַת הַר"א דַּע"כ מְעוֹלָם לֹא נֶאֱסַר יַע"ש וְהִנֵּה א"ו הוּא דְּעֵיקָר הַפְּרִוּשׁ מִי אִיפָא מִיָּדִי הַכִּין הוּא וְכָאֲמוֹר.

וְאָמְנָם בְּמָה שְׁתַּמָּה עַל מ"שׁ מְהָרָ"שׁ יָפֵה ז"ל בְּשֵׁם רַבּוֹ ז"ל דְּמַחְלֻקֶת יוֹסֵף עִם אָחָיו שְׁהָיוּ אוֹכְלִין בְּן פְּקוּעָה וְיוֹסֵף לֹא יָדַע הַתְּפִלָּא שְׁם וְאָמַר וְהַקְּשִׁיאַ עַל הַרָא"ם שְׁהַקְּשָׁה יָפֵל ג"כ עַל פִּי רַבּוֹ דְּקוֹנְדָם מ"ת הִנֵּה בְּן פְּקוּעָה אָסוּר לַב"נ דְּלֹא גָרַע מִמְּפָרְכָּסֵת.

עוֹד תַּמָּה מִמ"נ אִי רָאָה שְׁחֻתְכִין קוֹנְדָם שְׁתַּמּוּת וְאָכְלוּ עֲבָרוּ אָחִי יוֹסֵף לֹא דְלֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם וְאִי לֹאֲחַר מִיָּפוּ נְבִילָה הוּא וְלֹא אִמ"ה וְסִיָּים שְׁלֹא מְצָא קוֹרֵת רוּחַ בְּשִׁיטַת רַבּוֹ דְּמְהָרָ"שׁ יָפֵה וְלָמָּה נִשְׂא פָּנִים לְרַבּוֹ יַע"ש.

וְאֲנִי הָעֲנִי תַּמָּה עַל עֲצָמוֹ לָמָּה הָאֲשִׁים אֲדוּגִינּוּ הַמ"ל כ"כ לְמְהָרָ"שׁ יָפֵה וְחָרָה אָפוּ בְּשִׁיטַת רַבּוֹ וְאֲנִי הַהֲדִיּוֹט אֲתַקֵּן שְׁיָהִיו דְּבָרֵי חֲכָמִים קְיָיִמִים. הִנֵּה מ"שׁ מִמ"נ כו' לֹא הִבִּינּוּתִי חָדָא דְּזָה לְהַר"מ ז"ל פ"א ה"ב בה' שְׁחִיטָה דְּהִנֵּה ד"ת מִשָּׂא"כ לְרַש"י פ' הַעוֹר וְרוֹטְב קכ"א ב' ד"ה וּמִמַּתִּין דְּהִנֵּה מְדַרְבְּנָן וְעַל ח"מ שְׁם אֵין קוֹשִׁיאַ וְגַם לְהַר"מ י"ל דְּרָאָה שְׁחַתְכוּ קוֹנְדָם נְחִירַת הַנּוֹלָד וְהִנִּיחוּ עַד שְׁתַּמּוּת הַנּוֹלָד דְּיוֹסֵף לֹא יָדַע שְׁהוּא פ"ב וְהָרִי אִמ"ה וְהֵם יָדְעוּ וְכִיּוֹן שְׁהִמְתִּינוּ עַד שְׁתַּצָּא נֶפֶשׁ הַנּוֹלָד לִית אִיסוּר לֹא תֹאכְלוּ אִף שְׁחַתְכוּ קוֹנְדָם שְׁתַּצָּא נֶפֶשׁ בְּמִבְּאָר חוֹלִין ל"ג א' חוֹתָף וּמִמַּתִּין וּמ"שׁ מְפָרְכָּסֵת אוּ בְּן פְּקוּעָה.

(אוּ דְּיוֹסֵף מְחוֹלֵק עִם אָחָיו בְּמַחְלֻקַת ר"מ וְרַבְּנָן אִי בְּן ט' נִיָּתַר בְּשִׁיטַת אִמּוֹ אוּ לֹאוּ) וְמָה שְׁהַקְּשָׁה הַמ"ל דְּקוֹנְדָם מ"ת הִנֵּה ב"פ אָסוּר דַּל"שׁ מִי (אִי) אִיפָא מִיָּדִי יֵשׁ לִיָּשֵׁב בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת דְּסִבְרַתּוֹ הוּא דְּנָהִי דָּאִי אִיפָא מִיָּדִי כו' שְׁיָיָף לֹאֲחַר מ"ת דְּלֹא מְצִינוּ הִיָּתַר לִישְׂרָאֵל וְלַעֲכוּ"ם אָסוּר אִף בְּמִיָּדִי דְּשִׁיָּף טַעֲמָא כְּמִפְרָכָּסֵת לִישְׂרָאֵל בְּשִׁיטָה עַת"ו חוֹלִין ל"ג א' ד"ה אֲחָד הִיָּינוּ לֹאֲחַר מ"ת מִשָּׂא"כ הָא דְּהַתּוֹרָה לְהַתְּקַדָּשׁ נִתְּנָה וְלֹא לְהַקְּלַ עֲלֵיהֶם לִק"מ בְּכָאֵן דְּנוֹדָאִי לְהַתְּקַדָּשׁ נִתְּנָה דָּאֵלוּ קוֹנְדָם מ"ת נְצַטּוּ עַל אִמ"ה וְתַקְּנָתוֹ קַל בְּמִיתָה בְּעֵלְמָא הִתַּר וְאִי אֲתַרְמִי שְׁחַתְכוּ קוֹנְדָם מִיתָה בְּעוֹדָה מְפָרְכָּסֵת הִנֵּה אָסוּר אֲח"כ מ"מ גוּף הַהִיָּתַר קַל הוּא וְכִשְׁנִתְּנָה תּוֹרָה הַחֲמִירָה בְּיוֹתַר וְאִמ"ה אֵין הִיָּתַר כ"א בְּשִׁיטָה וְכַמָּה זְהִירוֹת צָרִיף כְּסַפִּין וְכַדוּמָה הַרְבֵּה בְּנוֹדָאִי לְהַתְּקַדָּשׁ כו' וְמָה בְּכָף פְּשׁוּתָף מְפָרְכָּסֵת וּמִנִּיחוּ לֹאֲחַר שְׁתַּמּוּת מוֹתַר אֵין זֶה קוֹלָא וְכַאוּמַר וְלֹאֲחַר מ"ת אִף עַכּוּ"ם כַּה"ג שְׁרִי דְּלִישְׂרָאֵל שְׁרִי וְלַעֲכוּ"ם אָסוּר וְתַרִי גּוֹנִי מִי אִיפָא מִיָּדִי יֵשׁ.

מִשָּׂא"כ לְשִׁיטַת רַבּוֹ ז"ל דְּמַחְלֻקַת יוֹסֵף עִם אָחָיו בְּבִן פְּקוּעָה שְׁפִיר אָכְלוּ אָחָיו דְּקוֹנְדָם מ"ת לֹא נֶאֱסַר בָּאֵם הַמִּית הָאֵם בְּנַחֲרָה וְכַדוּמָה וְנִמְצָא הַנּוֹלָד חַי בְּתוֹכָהּ (דְּכִי מְיִית הַנּוֹלָד בְּרִישָׁא בְּמַתָּה מְעַצְמָה) דְּהַתּוֹרָה לְהַתְּקַדָּשׁ נִתְּנָה וְלֹא לְהַקְּלַ וּמִאֲחַר דְּלֹאֲחַר מ"ת נִיָּתַר מְגִזִּירַת הַכְּתוּב בְּהִמָּה בְּבִהֵמָה תֹאכְלוּ ה"ה קוֹנְדָם מ"ת ע"י נְחִירָה כַּה"ג וְאִף שְׁיֵשׁ לְגַמְגַם קֶצֶת ע"ז מ"מ הַרְוָאָה יִרְאָה שְׁיֵשׁ לִיָּשֵׁב שִׁיטַת רַבּוֹ שֶׁל מְהָרָ"שׁ יָפֵה ז"ל וְכַדָּאֲמַרְן: וְהִנֵּה לַר"י דָּאֲמַר ג"ה לְבָנֵי יַעֲקֹב נֶאֱסַר וְקוֹנְדָם מ"ת הִנֵּה מוֹתַר בְּהִנָּאָה אִף כַּר' אֲבוּהוּ דְּלֹא יֹאכְל אֲכִילָה מְשַׁמַּע וּמִאוּתוֹ מְפִיק לְשָׂאָר אָסוּרִין וְלַר' מֵאִיר מְנַבִּילָה נְמִי מִיִּתּוּרָא דְּהִיָּתַר הַנָּאָה דַּל"צ לְגוּפָא לּוֹמַר הָא בְּעֵלְמָא אָסוּר בְּהִנָּאָה דַּל"כ אֶלָּא ר"מ סוֹבַר לֹא יֹאכְל פְּשֻׁטִי מְשַׁמַּע אֲכִילָה וְהַנָּאָה וְצָרִיף הִיָּתַר הַנָּאָה בְּנַבִּילָה גוּפָא ז"א חָדָא דְּלֹא צָרִיף לְנַבִּילָה דְּהַמַּת

יְהִי לּוֹ הַיָּאֵף יִצְוֶיר וְעוֹד אַמ"ה דְּנֶאֱמַר לַב"נ הִיָּה קוֹדֵם מ"ת אָסוּר בְּהִנָּאָה וּלְאַחַר מ"ת
שְׂרִי מְהִיקָשָׁא לְדָם פְּדִמְסִיק בְּפִסְחִים וְהַתּוֹרָה לְהַתְקַדֵּשׁ נִתְּנָה וְזֶה י"ל מ"מ פְּשׁוּטִיָּה מִשְׁמַע
דְּלֹא יֵאָכֵל אֲכִילָה לְחֹד וּמִיתוּרָא דְהִיתָר הִנָּאָה בְּנִבְיָלָה אוּ מְאוּתוֹ יְלִיף שְׂאָר אִיסוּרִין
וְאַפ"ה פְּרִיָּה וְהָרִי ג"ה וְכַנְרָאָה לר"י פְּרִיָּה עֲתוּס' פְּסֻחִים כ"ב א' ד"ה ור"ש אֶלְמָא אָף
לר"י ג"ה לְבָנִי יַעֲקֹב נֶאֱמַר וְכִשְׁנִתְּנָה תּוֹרָה נֶאֱסַר דְּאוּתוֹ קָאִי נְמִי אַג"ה הַנְּאָמַר קוֹדֵם
מ"ת וּמִיָּהוּ מִפְּאֵן אֵין רְאָיָה דְנֶאֱמַר דְּנִשְׁתַּנְּה פִּירוּשׁ הַקְּרָא דְאוּתוֹ קָאִי לְכָל אִיסוּרִין
שְׁבִיתוֹרָה: עֵינִן תּוּס' פְּסֻחִים כ"ב א' ד"ה ור"ש דְּלר"ש אֵין בַּג"ה בַּנ"ט מְסַתְּבָרָא דְכִי אָסַר
רַחֲמָנָא ג"ה בְּהִנָּאָה אָסוּר וְכַתְּבִנוּ בַּמ"א דַּה"פ מְדָלָא פְּתַב קְרָא בְּלִשׁוֹן אַחַר דְּל"ש בִּיָּה
לִישְׁנָא דְאֲכִילָה ש"מ לֹא יֵאָכֵל דְּבָר הַמְּבִיא לִידֵי אֲכִילָה הַהִנָּאָה וּלר"י ל"ק דְּאִיָּהוּ סוֹבֵר
יֵשׁ בְּגִידִין בַּנ"ט וְקוֹדֵם מ"ת נְמִי הִיָּה מוֹתֵר בְּהִנָּאָה וּמִיָּהוּ לַמ"ש הַר"מ ז"ל פ"ט מַה'
מְלָכִים הִיא וְעַלְח"מ שָׁם וּבַמ"ל פ"י מַה' אֵלוֹ ה"ו בַּד"ה פְּתַב הַר"מ ז"ל דְּלַרְבֵּנוּ נְמִי
נֶאֱמַר ג"ה לְבָנִי יַעֲקֹב וְעֵינִן בַּפִּי הַמְּשַׁנֵּה חֲוָלִין ק"ב יַע"ש לְכַאוּרָה קָשָׁה דְקוֹדֵם מ"ת הִיָּה
אָסוּר בְּהִנָּאָה לְדִידִן דְּאֵין בַּג"ה בַּנ"ט וּלְאַחַר מ"ת מוֹתֵר מַק"ו וְהַתּוֹרָה לְהַחֲמִיר נִתְּנָה וְלֹא
לְקוֹלָא וִי"ל חֲדָא דַּהַר"מ ז"ל יִסְבּוּר כַּתִּי הַב' בַּתו' דְּחֻזְקָיָה דְּלֹא פְּר"ש וּמֵאֵן לִימָא לָן
דְּבַלְשׁוֹן אֲכִילָה נֶאֱמַר לִיעֲקֹב וְעוֹד דַּה"נ דְּקוֹדֵם מ"ת הִיָּה מוֹתֵר בְּהִנָּאָה מִטַּעַם מִי אִיפָּא
עֵינִן מְהַרְשָׁא ז"ל חֲוָלִין ל"ג א' ד"ה א' וְהִיא הִיא: וְהִנֵּה בְּחֻזְלִין ק' ב' בַּתו' ד"ה וְכ"ת
פְּתַבוּ דְלַמַּאי דַּס"ד מְעִיקָרָא דְטַעֲמָא דַּר"י דְּאֵין בַּג"ה בַּנ"ט הָא דְאָמַר בְּמַתְנֵי וְהִלָּא מְבָנִי
יַעֲקֹב נֶאֱסַר ה"פ דִּי"ל דְטַעֲמָא דַּת"ק כַּר"ש מִי שְׁגִידוּ אָסוּר כו' יַע"ש אֶלְמָא אָף קוֹדֵם
מ"ת הִיָּה בְּהִמָּה טְמֵאָה בְּכָלְלָא אָף אַחַר מ"ת לֹא נִשְׁתַּנְּה פִּירוּשׁ הַפְּסוּק י"ל דְשָׁאֲנִי הֵתֵם
דַּא"כ יֵאֱמָרוּ בְּאֵנוּ מְקַדְּוִשָׁה חֲמוּרָה לְקַלָּה וּלְפּוּם מַה דַּס"ד הַשְּׁתָּא דְאֵין בַּג"ה בַּנ"ט א"כ
קוֹדֵם מ"ת אָסוּר ג"ה טְמֵאָה לַב"נ וְיִשְׂרָאֵל הִיתָר גְּמוּר דְטוֹמְאָה לִיפָּא דְאֵין בַּנ"ט וּמִיָּהוּ
לְמַה דַּס"ד לר"י יֵשׁ בַּג"ה בַּנ"ט וְקַסְבַּר אִיסוּר חַע"א קָשָׁה מַה הַשִּׁיב ר"י לְבָנִי יַעֲקֹב
נֶאֱסַר מ"מ נִימָא פְּשִׁנְתְּנָה תּוֹרָה וְחֹזֵר הַמְּצוּנָה לְיִשְׂרָאֵל נִימָא דְנִשְׁתַּנְּה פִּירוּשׁ הַפְּסוּק מִי
שְׁגִידוּ אָסוּר וּבְשָׂרוֹ מוֹתֵר אֶלְמָא דְלֹא אָמְרִינוּ כֵּן וְאַי"ה לְקַמְן יְבוֹאֵר עוֹד.

וְא"ל אֶלְיָבָא דַּר"ל קָאֲמַר דַּח"ש מוֹתֵר מ"ה וְע"כ נוֹהֵג בְּטְמֵאָה דְהוּהוּ בְּרִי זֶה שְׁיַבּוּשׁ חֲדָא
דַּלר"י בְּעֵינֵן בַּג"ה פְּזִית וְעוֹד אַמ"ה מָה אִיפָּא לְמִימַר וְעַמ"ש בְּפִרְיִי לִי"ד עַמ"ש הַר"מ
ז"ל פ"ט [מַה'] מְלָכִים פֶּל הַשְּׁיַעוּרִין לְיִשְׂרָאֵל נֶאֱמָרוּ וְלֹא לַב"נ וְכַאֵן אֵין לְהַאַרְיָה: וְזַע
דְּבַחְוָלִין ק"ב פְּרִיָּה לר"י לְמָה לִי קְרָא לִיְיָתִי אִיסוּר אַמ"ה וְלִיחֻזֵּל אִיסוּר טוֹמְאָה
שְׂאִיסוּרוֹ נוֹהֵג בַּב"נ וּמְסִיק אַה"נ וְלר"א אִיזְטְרִיָּה יַע"ש וְהָא לר"י נְמִי צְרִיָּה הִיקָשָׁא
דַּא"כ אֵין אִיסוּר אַמ"ה נוֹהֵג בְּטְמֵאָה דְהוּהוּ דְרִשִׁינֵן לֹא תֵאָכֵל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר פֶּל
שְׁבָשָׂרוֹ מוֹתֵר פְּרַבְּנוּ דְדַרְשִׁי הֵכִי גַם לר"א יִקְשָׁה ע"ש תו' ד"ה פִּי מִשְׁמַע דַּר"א לִית לִיָּה
מוֹסִיף וְכַפִּי הַנְּרָאָה בִּיבְמוֹת ר"ש ל"ל מוֹסִיף הָא שְׂאָר תְּנָאִים אִית לְהוּ מוֹסִיף וְאַמַּאי לֹא
דְלֹא נִימָא מִי שְׁבָשָׂרוֹ מוֹתֵר וְג"ה שְׂאֲנִי דְקוֹדֵם מ"ת נֶאֱסַר וְכַאֲמוּר.

וְסַבּוּר הִיְיָתִי לֹמַר דְאֶלְיָבָה דַּר"ל דַּח"ש מוֹתֵר מ"ה מְסִיק דַּלר"י ל"צ קְרָא דַּאמ"ה נוֹהֵג
בְּטְמֵאָה דְנוֹדָאִי נוֹהֵג בְּטְמֵאָה לְיִשְׂרָאֵל דְאִי אֵין נוֹהֵג א"כ לְדִיד' קָשָׁה מַא"מ דְלִישְׂרָאֵל
ח"ש מוֹתֵר בְּטְמֵאָה וּלַב"נ אָסוּר בְּמִשְׁהוּ בְּשָׂר גִּיד וְעַצֵּם וְכַבֵּר פְּתַבוּ הַתּו' בְּחֻזְלִין ל"ג א'
דַּר"ל אֶלְיָבָה דַּר"מ לִית לִיָּה הָאִי פֶּלְלָא דַּמַּא"מ אֲבָל אֶלְיָבָה דַּר"י ע"כ אִית לִיָּה מַא"מ
פְּסוּגִיא דְסַנְהֶדְרִין וְהָרִי ג"ה כו' וְע"כ אַמ"ה נוֹהֵג בְּטְמֵאָה מַה אַמְרַת דְצְרִיָּה קְרָא לְטַחֲוֹל

וּכְלִיּוֹת דְּיֵשׁ בּוֹ יָסוּר אִמ"ה לַהֲר"מ וְ"ל בַּה' מ"א פ"ה ה"ב וְה"א דָּאִין אִיסוּר חַע"א פִּינּוֹן דְּצָרִיף כְּזִית בְּשֵׁר וּמִש"ה צָרִיף הֵיקְשָׁא וּע"ז פְּרִיף שְׁפִיר לָמָּה לִי קָרָא הָא שְׁמַעֲינּוּן לַר"י שְׁפִין אִיסוּרוֹ בַּב"נ וּמְסִיק כַּר"א צָרִיף וּכ"ז אִינוּ שְׁנָה לִי לֹמֵר דְּסִתְמָא דְתַלְמוּדָא כַּר"ל דְּלָא פְּהַלְכְתָּא דְקִי"ל כַּר' יוֹחֲנָן דַּח"ש מ"ה: וְהִנֵּה בְּחֻלִּין ט"ז א' פְּרִיף לַר"ע דְּסוֹבֵר בְּשֵׁר נְחִירָה הִנֵּה שְׁרִי בְּמִדְבָּר מִהַנּוֹחַר דְּפִטוּר מְלַכְסוֹת וּכְפִי הַנְּרָאָה מְרִש"י ד"ה פִּטוּר דַּר"ע מְצִי סֵבֵר כַּמ"ד שְׁחִיטָה שְׁאִינָה רְאוּיָה שְׁמִיָּה שְׁחִיטָה וְאַפ"ה נּוֹחַר פִּטוּר פְּדַמְשָׁנִי הוֹאִיל וְאִיתְסַר אִיתְסַר אַף בְּשַׁעָה שְׁנַאָמֵר דִּין דְּכִסּוּי הִנֵּה בְּשֵׁר נְחִירָה שְׁרִי לַר"ע וְנִתְקַבַּל הַג"ש מְשַׁחוּטֵי חוּץ אַפ"ה אַח"כ פְּשַׁאָסֵר בְּשֵׁר נְחִירָה נְשַׁתְּנָה הַדִּין וְהַג"ש וְנּוֹחַר פִּטוּר מְלַכְסוֹת וְאַפְשָׁר דַּר"ע סֵבֵר שְׁחִיטָה שַׁא"ר ל"ש שְׁחִיטָה מְאַשֶׁר יֹאכַל כּו' וְלִכְּוֹ וְנּוֹדָי קָרָא בְּפִירוּשׁ קְאָמֵר דְּבַעֲינּוּן רְאוּי לְאֹכִילָה וְהוֹאִיל וְאִיתְסַר אִיתְסַר וּמ"ש רִש"י דַּר"ע אַף לְמ"ד שְׁחִיטָה שַׁא"ר שְׁמִיָּה שְׁחִיטָה דְּקַשְׂיָא לִיָּה דְּלִמָּא מִתְּנִי' דְּלִקְמֵן דְּלָא כַּר"ע לְזָה פְּתַב דְּבַנּוֹחַר כ"ע מוֹדִים וְלֹא מֵאֵן דְּפְלִיג וְלַעֲוֹלָם כִּי מְשַׁנֵּי הוֹאִיל וְאִיתְסַר אִיתְסַר מְאַשֶׁר יֹאכַל גַּיִשׁ לְהַעֲמִיס זָה בְּרִש"י ד"ה וְהַמְעַקֵּר וּבְחִיָּה קָאִי דְּקַשְׂיָא לִיָּה הָא מִתְּנִי' דְּהִתֵּם לָאו כַּכ"ע אֶתְיָא דְּאִיפָּא מ"ד אִין שְׁחִיטָה לַעֲוֹף מ"ה וְנְחִירָתוֹ שְׁחִיטָתוֹ וּמֵאִי פְּרִיף דְּלִמָּא כַּר"ע נְמִי לָא אֶתְיָא לְז"א דְּמִתְּנִי' דְּהִתֵּם כַּכ"ע וְאִין חוּלְק וּבְחִיָּה קָאִי וְז"א דַּא"כ הִנֵּה לְצִינּוּן עַל הַנּוֹחַר וְאַפְשָׁר דְּקַשְׂיָא לִיָּה הֵאִיפָּא מ"ד חוּלִין כ' ב' דָּאִין עֵיקוּר סִימְנִים בְּעוּף וְא"כ מִתְּנִי' לָאו כַּכ"ע אֶתְיָא וְלְזָה פְּתַב בְּחִיָּה קָאִי וּג"ז דְּחוּק.

וְאַמְנָם מְהָא דְּחוּלִין ק' ב' דְּאָמֵר ר' יְהוּדָא נְהִלָּא מְבַנֵּי יַעֲקֹב נְאָסֵר וְעַדִּין בְּהִמָּה טְמֵאָה מְוִתֵּרַת וּכְפִי הַס"ד וּכְפִי מ"ש הַתּו' שְׁם דַּה"ק דַּל"ש מִי שְׁגִידוֹ אִיסוּר וּבְשֵׁרוֹ מְוִתֵּר כּו' יֵשׁ לְחַלֵּק דְּהִתֵּם הַקָּרָא קוּדֵם מ"ת נְאָמֵר וְלֹאחֵר מ"ת אַף דְּנִשְׁאָר כְּוֹ דְּהַתּוֹרָה לְהַחֲמִיר נִתְּנָה וְלֹא לְהַקֵּל מ"מ נִשְׁאָר בְּפִירוּשׁוֹ כְּפִי אוֹתָהּ הַשַּׁעָה מִשַׁא"כ בְּכִסּוּי הוֹאִיל וְנִשְׁאָרָה הַמְצָנָה לְיִשְׂרָאֵל וְנִתְקַבַּל ג"ש וְנּוֹדָי י"ל הַפֵּל לְפִי הַזְּמַן וְהוֹאִיל וְאִיתְסַר בְּשֵׁר נְחִירָה ג"ש דְּוִמְיָא דְּשַׁחוּטֵי חוּץ בְּעִינּוּן דְּלִהוּי עַכ"פ שְׁם שְׁחִיטָה עָלֶיהָ וּכ"ש לְמֵאֵן דְּדִרִישׁ מְאַשֶׁר יֹאכַל וּכְדַכְתִּיבָנָא: הֵן אֶמֶת שִׁי"ל מַה קַּשְׂיָא לִיָּה לַר"ע מִהַנּוֹחַר דְּלִמָּא ר"ע ס"ל שְׁחִיטָה שַׁא"ר שְׁמִיָּה שְׁחִיטָה וְיִלְיָף ג"ש מְשַׁחוּטֵי חוּץ וְהִתֵּם אֲשֶׁר יִשְׁחַט פְּתִיב (וַיִּקְרָא י"ז) דְּקַדְשִׁים שְׁחִיטָה בְּעִינּוּן וְנִתְקַבַּל בְּפָנִים בְּעִינּוּן וְא"כ מִש"ה נּוֹחַר פִּטוּר דְּוִמְיָא דְּשַׁחוּטֵי חוּץ בְּעִינּוּן אַף בְּמִדְבָּר וְלִכְאוּרָה דְּפְרִיף הַלְכְתָּא אַהֲלִכְתָּא דְּקִי"ל כַּר"ע מִתְּבִירוֹ וְקִי"ל שְׁחִיטָה שַׁא"ר ל"ש שְׁחִיטָה וְקִי"ל הַנּוֹחַר פִּטוּר מְלַכְסוֹת וְלַר"ע בְּמִדְבָּר הִנֵּה נְחִירָה חֲזִיב מְאַשֶׁר יֹאכַל קְרִינּוּן בִּיָּה וּג"ש מְטָבוֹחַ כּו' בְּאֹפֶן שְׁלִכְאוּרָה מ"ש רִש"י וְאַף לְמ"ד שְׁחִיטָה שְׁאִינָה רְאוּיָה שְׁמִיָּה שְׁחִיטָה קָשִׁים לְהוֹלְמָם.

שׁוּב רְאִיתִי לְקַמֵּן בְּמִשְׁנָה פ"ה א' חֲשִׁיב נְתַנְבְּלָה וְהַנּוֹחַר וְהַמְעַקֵּר וְהַר"מ וְ"ל בַּה' שְׁחִיטָה פִּי"ד ה"י פְּתַב טְרִיפָה וְנִתְנַבְּלָה וְהַשְׁמִיט נּוֹחַר דְּמָה לִי נְתַנְבְּלָה מְדַעַת אוֹ שְׁלֹא מְדַעַת וְעֵתִי"ט שְׁם וּבַרפ"ה דְּכָרִיתוֹת מִיָּהוּ נְתַנְבְּלָה אִיִּצְטְרִיף לִיָּה דְּל"ת פִּינּוֹן דְּהִלְכָה כַּר"ע כַּמ"ש הַר"מ שְׁם פ"ד הַט"ז פֶּסֶק כַּר"ע דְּנְחִירָה בְּמִדְבָּר מְוִתֵּר וְה"א טְרִיפָה וְשַׁאָר פְּסוּלִים אִין טְעוֹן פִּסּוּי דְּאֲשֶׁר יֹאכַל בְּעִינּוּן אֲבָל נְבִילָה וְנְחִירָה פִּינּוֹן שְׁאִין פְּסוּל אַחֵר וּבְמִדְבָּר אֲשֶׁר יֹאכַל קְרִינּוּן בִּיָּה אִימָא הַשְׁתָּא לִיְבַעֵי פִּסּוּי לְכֹף פְּתַב נְתַנְבְּלָה אִין טְעוֹן פִּסּוּי דְּאִיתְסַר כּו' וְאַיְמַעַט לִיָּה מְאַשֶׁר יֹאכַל וְכָאֵמֹר.

והלח"מ פתב רבינו השמיט נוחר ומעקר דכ"ש משוחט ונמצא טריפה וא"י דהא פתב נתנבלה ובפי"ב שם ה"ג באו"ב פתב נוחר הראשון או נתנבלה בידם א"י למה פרט שם נוחר והשמיט מעקר וכאן פרט רק נתנבלה ובש"ע סימן ט"ז ס"ט פתב נוחר ונתנבלה ובסימן כ"ח השמיט נוחר לא ידענא למה.

ועיין בר"מ פ"ד מה' שחיטה הי"ז פסק כר"ע דנחירה הנה מותר במדבר ובשר תאנה הנה אסור ונוקא קדשים מקרא דאשר ישחט ועיין לח"מ שם ובס' ראש יוסף פתבנו בזה וכאן אין להאריף: פלל יז אדבר בו בענין לאו שפכלות ובס' ג"ו פלל כ"ד פתבנו בו קצת עתה ראיתי פי קצתתי במקום שיש להאריף: הר"מ ז"ל בה' סנהדרין פח"י ה"ג אינהו לאו שפכלות כמו לא תאכלו על הדם וכן נא ומבןשל אין לוקה אלא א' ובחדש הוא אומר ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו וחיוב שלש מלקות מפי השמועה למדו שנה לחלק.

הרי נאמר לא ימצא בה מעביר בנו ובתו קוסם קסמים הרי חלק אותם בלאוין אחרים לא תנחשו ולא תעוננו יע"ש. והמתבאר שם מדברי הכ"מ דרבינו סובר דאבני ורבא פליגי בפסחים מ"א ב' דלרבא אין לוקה אלא חדא ולאבני לוקה שלש פליגי אף במה שפרט הפתוב פל מין בפ"ע פיון שלאו א' נאמר על שתייהן אין לוקה עלשתייהן כ"א א' ובאכל א' מהם לוקה א' (להר"מ הגי' מהנפך ופסק פרבא) והנה רואה שהר"מ ז"ל פרט ב' מינין המין א' שכולל דברים רבים ואין פורט שום מין בפירוש פלא תאכלו על הדם והמין הב' שכולל ענינים רבים ומזכיר כ"א בפ"ע וההפך ביניהם דלא תאכלו חדא לא לקי כמבואר ובנא ומבןשל חדא לקי כל"ק וממרוצת דברי הר"מ ז"ל משמע דאם התרו משום כ"א צלי אש אף חדא לא לקי פלא תאכלו על הדם.

ואני תמה מ"ש הכ"מ דכיון דמסיק בסנהדרין אין לוקין על לאו שפכלות נדחו דברי אבני ופסק פרבא וכל"ק למעט במחלוקת ומה ענין הא דסנהדרין דהלאו אין מפרש הפרטי דאף חדא לא לקי וכ"פ הר"מ ז"ל בה' שחיטה פ"א ה"א ובה' סנהדרין פי"ג הי"ד ולעולם אימא לך היכא דפרט הפתוב פמה מיני' בלאו א' לקי ב' בהתראה א' דב' התראות נזיר שהיה שותה כו' לקי כ"פ) ועוד בלא"ה פיון שגורס בהיפוך ממילא הלכה פרבא בר מיע"ל קג"ם.

עוד אני תמה לפירוש הר"מ ז"ל בסוגיא דפסחים דפליגי לרבא בל"ב אף חדא לא לקי בנא ומבןשל איף יפרנס פלוגתא דרבי ות"ק בשאר משקין למר יליף מק"ו ולמר מבשיל יתירא וע"כ למלקות דלאיסורא מכ"א צלי אש נפיק כמ"ש התוס' שם מ"א א' ד"ה איכא מינייהו כו' ולל"ב דחדא לא לקי מה נ"מ מק"ו או מבשיל.

ומיהו הא דאמר שם אכל פזית נא משחשקיה חייב אין קושיא לל"ב י"ל חייב שעבר בל"ת כמ"ש מהרש"א ז"ל שם פעין זה גם הא דאמר יכול אכל פזית חי? הא חייב ת"ל נא ובשיל י"ל דגי' הר"מ יכול יהא עובר היינו בל"ת וכה"ג צ"ל הגי' בב"מ קט"ז דהג"י כברייתא אבל זוג של ספרים חייב ב' עובר ב' וכדבעינו למימר לקמן בעזה"י: ודע דל"ק ול"ב בפסחים לפירש"י ותוס' לכ"א יש קולא וחומרא לל"ק חומרא דחדא לקי וקולא דברחיים לא לקי על הפלל פרב? הודא בב"מ קט"ו ב' פיון דלקי על הפרט תו לא לקי על הפלל ולל"ב דלא מייחד פלאו דחסימה שכולל ברשולים רבים נא ומבןשיל כו' מש"ה

לא לקי על הפלל פלל משא"כ כי נפש הוא חובל לא הנה פולל כ"כ דשם א' הוא דלא יחבול פלי אוקל נפש אפשר דלוקה על הפלל ועל הפרט פרב הונא שם.

וקא דאמר בב"מ נאביי פרב הונא וכ"א צלי אש לכדתניא לכאורה חולק הסוגיא דשם עם פסחים דל"ק ונדאי אתי אביי פרב הונא דהא חדא לקי נאפ"ה לא לקי על הפלל ועל הפרט ולל"ב נמי טעמא דאביי דלא מניחוד לאוי פלאו דחסימה וכי נפש אפשר דמי ללאו דחסימה ובב"מ הוא סוגיא שלישיית דטעמא דאביי לאו משום לאו שבכילות אלא משום דכ"א צלי אש לא ללאו אתא כ"א לכדתניא וכמ"ש לקמן א"ה משא"ה לפי הר"מ ז"ל ל"ב מיקל מל"ק דאף נא ומבנשל אין לוקה פלל כו' וע' כ"מ פ"ח מה' ק"פ ה"ד וכפי הנראה פסיים שם בקושיא דהיל"ל לקולא כל"ב דחדא לא לקי ובקצת דפויסי הכ"מ יש ט"ס דמ"ש והלפך כו' יע"ש ועיין בס' מרגניתא טבא בשורש הט' דף צ"ג ד' להגאון מהו' אריה ליב מדיטור"ל תמה שם וקא ונדאי ט"ס בכ"מ.

ולקושית הכ"מ י"ל או כמ"ש בלב שמת בשורש הט' דף פ"ד א' (למהר"א אל יגר"ו ז"ל) דמברייתא אכלו נא חייב מוכח כל"ק נאף אם נאמר מלת חייב אין כ"כ ראיה מ"מ מפלוגתא רבי ות"ק מוכח כל"ק דחדא לקי וכמש"ל ומיהו י"ל דר' ורבנן ילפי דלקוי בל"ת לחוד דכ"א צלי אש עשה הנה ועמ"מ פ"ב מה' מ"א בהמה אותה תאכלו ברייתא בת"כ פ' שמיני ובקרבן אהרן והר"מ ז"ל לשיטתיה: והנה הלח"מ בהל' מלנה ולנה פ"ג ה"ג הקשה מ"ש בנא ומבנשל דפסק דלוקה א' וברחיים נרכב פסק דלקי ב' ולדידי דשם פסק פרב יהודא דלוקה ב' וברייתא מסייע ליה דלוקה ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע דמשמע מלקות וה"ט דלוקה ב' דאל"כ למה פתב רחיים נרכב וכי נפש לכתוב רחיים לחוד ומצי למילף שאר פלים במ"מ כמ"ש התוס' במציעא ד"ה אמר לך רבא וכיון דכתבה רחמנא רחיים נרכב ע"כ ללקות ב' על רחיים נרכבוכ"ת פיון דמצינו למילף שאר פלים במ"מ א"כ לקי שלש מרחיים נרכב ב' משום רחיים נרכב וג' משום פי נפש הוא חובל דלמאי אתא כמ"ש התוס' שם י"ל דאי לאו פי נפש הוא חובל לא הנה אמרינן דרחיים נרכב ללקות ב' אלא ה"א הא דכתביה רחמנא לרחיים נרכב דלקוי ב"כ ואין מלמדן מיני' שאר דברים דכל היכא דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן ללאו יתירא ועוד דסברא חיצונה הוא דאין לוקין על לאו שבכילות טפי הנה ניחא לן לומר דלקוי ב"כ ומש"ה פתיב פי נפש הוא חובל לשאר דברים וע"כ רחיים נרכב ללקות תרתי דאל"כ לא לכתוב נפש ולא רכב כו' משא"כ נא ומבנשל דצריכי תרנוייהו דלא הנה יליף חד מחבריה וכ"א צלי אש לחי וסמי טבריא דלקוי איסורא או לכדתניא מבעוד יום כו' מש"ה פסק שפיר דנא ומבנשל לוקה א'.

ומיהו מהא דב"מ ליכא לתרוצי הקושיא שהקשה הכ"מ בהל' ק"פ פ"ח דהנה למפסק כל"ב לקולא דע"כ הלכה כל"ק דאל"כ קשה אמאי תניא בברייתא שם חייב ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע דמשמע ונדאי ב' מלקות מנלן דלמא לא לקי פלל ואי דקשיא לא לכתוב פי נפש ולא רכב כו' רק רחיים לחוד י"ל דלא מצוי למכתב לרחיים לחוד דהנה לקי חדא מיהא מש"ה פללינהו רחמנא רחיים נרכב דלקוי לאו שבכילות ולא לקי חדא לפום סברא דהשתא זה טעות דאפתי מוכח דלקי תרתי ארחיים נרכב דאל"כ אלא דלא לקי פלל קשה לכתוב רחיים נרכב וכי נפש למאי אתא לשאר דברים ל"צ דיליף במ"מ וכ"ת

דְּהוּה ב"כ מה"ת לומר דְּצָרִיכִי תַרְנוּנֵיהוּ דְלִהְיֵי לָאו שְׂבִכְלָלוּת וְחָדָא לָא לְקִי וְכַדְאֲמָרְוּ:
עוּד אַבְאָר לָהּ בְּסוּגֵיָא דְפִסְחִים יֵשׁ ג' פִּירוּשִׁים א' פִּירֵשׁ"י ו"ל דְאַבְיֵי וְרָבָא פְּלִיגִי בְכ"א
צְלִי אִשׁ וְנָא וּמְבוּשָׁל לֹקְהָ לְכ"ע ב' וְתַרִי לִישְׁנֵי פְּלִיגִי בְּחִי וְחַמֵי טְבַרְיָא.

וְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּחִי וְחַמֵי טְבַרְיָא לָא לְקִי וְהָא דְאָמַר חָדָא לְקִי אֲנָא וּמְבוּשָׁל אִם הִתְרוּ מְשׁוּם
צְלִי אִשׁ דְּסַמִּיךְ לְאֵל תִּאֲכְלוּ הֵנָּה לָאו בְּנָא וּמְבוּשָׁל מִשָּׂא"כ חֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא רַק עֲשֵׂה
וּלְשִׁיטַת הַר"מ ו"ל לְאַבְיֵי לֹקְהָ שְׁלֵשׁ וְלְרָבָא אֲלָאו כ"א צְלִי אִשׁ אִם הִתְרוּ לְנָא וּמְבוּשָׁל
אִין לֹקְהָ פְּלוּם אֲלָא אֲפִילוּ נָא וּמְבוּשָׁל יַחַד אִם הִתְרוּ מְשׁוּם נָא וּמְבוּשָׁל לֹקְהָ א'.

וּלְכַאוּרָה יִרְאֵה דְלְשִׁיטַתְהָ יֵשׁ לוֹ הוֹכְחָה לְרָבָא דְאִין לֹקִין אֲלָאו שְׂבִכְלָלוּת אֲנָא וּמְבוּשָׁל
קֵאִי דְבִשְׁנֵי הַט' בְּסַפֵּר הַמְצוֹת סוּבְר דְרִיבּוּי הַלְאָוִן אִין לֹקְהָ כ"א א' אִם לָא שְׂאָמְרוּ
ח"ז"ל בְּפִירוּשׁ דְלֹקְהָ ב' וּכְבַר הַקּוֹשָׁה לוֹ לְהַרְמִיב"ן ו"ל בְּהַשְׁגוּתֵי מְהָא דְאַבְיֵי וְרָבָא
דְאָמַר אַבְיֵי אַכְל נָא לֹקְהָ מְשׁוּם נָא וְכ"א צְלִי אִשׁ אֲלָמָא ב' אֲזַהְרוּת לֹקְהָ ב' יַע"ש וְהֵנָּה
י"ל דְשָׂאֲנֵי הֵבָא דְאַבְיֵי סוּבְר דְכ"א צְלִי אִשׁ לָאו הוּא וְקֵאִי אַחֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא וְלֹקְהָ אַחֵי
וְחַמֵי טְבַרְיָא ה"ה אֲנָא לֹקְהָ מְשׁוּם כ"א צְלִי אִשׁ דַּע"כ אֲמַרִינּוּ בְּנַכְפְּלוּ אֲזַהְרוּת אִין לֹקְהָ
ב' וְאֲמַרִינּוּ לְעוֹנָשׁ יִתִירָא אֲלָא בְּמַנִיעָה א' שְׂבָאָה בְּכַפְלָא בְּלִשׁוֹן א' מִמֶּשׁ מִשָּׂא"כ כ"א צְלִי
אִשׁ דְמַזְהִיר עַל חֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא וְלִלְקוֹת הוּא בָּא ה"ה מִמִּילָא דְלִקִי בְּנָא מְשׁוּם צְלִי אִשׁ
(וְהֵנָּה לָאו הַעֲטוּף וְעֵינִין לְקַמֵן פֶּאן וְכַלל ח"י אִי"ה) וְרָבָא חוֹלֵק לַמ' כ"א צְלִי אִשׁ דְּהוּה
לָאו פְּלִי שְׂאִין מְפֹרָשׁ בּוֹ שׁוּם פֶּרֶט דְלָא לְקִי כְּלָל כְּמַבּוּאָר בְּסַנְהֶדְרִין ס"ג וְכַפְשֵׁטָא
דְבַרִיָּתָא דְלַעִיל אַכְל חֵי אִין חֵיבֵיב אֲלָא אֲפִילוּ אַכְל נָא וּמְבוּשָׁל יַחַד ל"מ דְלָא לְקִי מְשׁוּם
כ"א צְלִי אִשׁ וּמְשׁוּם נָא תַרְתִי (דְכ"א צְלִי אִשׁ דְּסַמּוּף לְנָא הֵנָּה פֶּרֶטָנָא כּו') דְּוַדָּאִי
לָא לְקִי תַרְתִי פִינּוּ דְבָאוּ אֲזַהְרוּת פְּפוּלוּת עַל עֵנִין א' אִין לֹקְהָ ב' (דְהַשְׁתָּא כ"א צְלִי אִשׁ
לָא מַזְהִיר אַחֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא וְהַבּוֹן) אֲלָא אֲפִילוּ אֲנָא וּמְבוּשָׁל לָא לְקִי שְׂתִים אַפְרָטִים
הַמְפֹרָשִׁים: וְעַם זֶה יִתְיַשֵּׁב מ"ש הַכ"מ בַּה"ל סַנְהֶדְרִין פַּח"י ה"ג דְכִינּוּ דְקִי"ל בְּסַנְהֶדְרִין
אִין לֹקִין אֲלָאו שְׂבִכְלָלוּת נְדַחוּ דְבַרִי אַבְיֵי וְקִי"ל כְּרָבָא וְהַקְשִׁיתִי לַעִיל דְמַסְנְהֶדְרִין אִין
רְאֵיהָ דְהֵתֵם לָאו פְּלִי הוּא מִשָּׂא"כ פֶּאן הַפְרָטִים מְפֹרָשִׁים וְעוּד מַה צְוֹרָף לְרְאֵיהָ דְהַלְכָה
כְּרָבָא פְּפִי הַגִּירָסָא דִילֵן בְּנִזִיר עֲתָה רְאִיתִי כִי דְבַרִי הַכ"מ הֵם מְוַעֲתָקִים מְדַבְרֵי הַר"מ
ו"ל בְּשׁוֹרֵשׁ הַתְּשִׁיעִי רַק מַלְת וְקִי"ל כְּרָבָא הוּא הוֹסְפָה מְדַבְרֵי הַכ"מ.

וְכַפִי מ"ש בְּסַמּוּף א"ש דְל"תְּדַאבְיֵי דְאָמַר לֹקְהָ שְׁלֵשׁ ע"כ סוּבְר כ"א צְלִי אִשׁ הֵנָּה לָאו
גְּמוּר וּמִמִּילָא ה"ה לְרָבָא לָא גְּמוּר וְחָדָא מִיָּהָ לְקִי וְכַל"ק וְלַפ"ז חֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא נְמִי
חָדָא לְקִי אוֹ אִם הִתְרוּ בְּנָא מְשׁוּם כ"א צְלִי אִשׁ לְקִי חָדָא מִיָּהָ וְלָזָה אָמַר הַר"מ ו"ל
וְכַבְר יְדַעַת שְׂהַתְבָּאָר בְּגַמְרָא סַנְהֶדְרִין אִין לֹקִין עַל לָאו שְׂבִכְלָלוּת וְלָכֵן מְאָמַר אַבְיֵי הוּא
נְדַחָה יִרְצָה בְּזָה פִינּוּ דְמַסִּיק בְּסַנְהֶדְרִין דְלָאו שְׂאִין פּוֹרֵט שׁוּם דְבַר וְקֵאִי עַל מִינִים רַבִּים
אִפִי חָדָא לָא לְקִי מִמִּילָא לָא אַחֵי וְחַמֵי טְבַרְיָא חָדָא לָא לְקִי וְכַפְשֵׁטָא דְבַרִיָּתָא יְכוּל אַכְל
חֵי יָהָ חֵיבֵיב כּו' וַא"ש נְמִי קוֹשִׁיא הַשְׁנֵיָה דְמַסְנְהֶדְרִין לָא מִיָּתִי רַק דְלָאו שְׂאִין פּוֹרֵט
שׁוּם דְבַר חָדָא לָא לְקִי וּמִמִּילָא דְהַלְכָתָא כְּרָבָא לְגַבִי אַבְיֵי וְכֵן בְּאַכְל נָא וּמְבוּשָׁל לְקִי
חָדָא וְכַדְאֲמָרְוּ: וְרִאִיתִי לְהַלַח"מ בַּה' ק"פ פ"ח ה"ו עַמ"ש הַר"מ ו"ל דְאַחֵי לָא לְקִי וְלִלְקִי
חָדָא מְשׁוּם כ"א צְלִי אִשׁ וי"ל דְסוּבְר פְּתוּסְפַת יַע"ש וְהַמְעֵינִין יִרְאֵה כַמ"ש דְנָא וּמְבוּשָׁל
אִם הִתְרוּ מְשׁוּם כ"א צְלִי אִשׁ דְלָא לְקִי כְּלָל כְּהוּא דְסַנְהֶדְרִין לָא תִאֲכְלוּ עַל הַדָּם שְׂאִין

פורט שום דבר ואף שיש לחלק דכאן קאי פי אם צלי אש אגא מ"מ המעיין בשורש ה"ט
יראה כמ"ש.

וראיתי בקרית ספר אכל נא ומבונשל כא' לוקה חדא כו' פרבא פכ"ש כו' דכ"א צלי אש
שכולל כל מיני בישולין ותיתי לא לקי משום נא ומשום כ"א צלי אש וחדא לקי פשאכלו
חי וחימי טבריא כו' ולא הבינתי חדא להר"מ אחי לא לקי (ור"מ ו"ל השמיט חמי טבריא
וא"י למה ועיין בהל' שבת) ואם נאמר דלנפשיה כ"כ מ"מ תחלה כתב כפי' הר"מ ו"ל
אין לוקין אלאו שבבבלות נא ומבונשל ואת"פ כתב פירש"י ו"ל ואולי בחר לו דרף לעצמו
דרבא סובר אין לוקין אלאו שבבבלות בין אגא ומבונשל כו' ולקמן יבואר עוד בעזה"י.

ועיין ברא"ם ו"ל פ' תצא הביא ברייתא דספרי אין לי רחיים ורכב מניין לרבות פל דבר
ת"ל פי נפש הוא חובל א"כ מת"ל רחיים ורכב מה אלו שני פלים ועושין מלאכה א' חייב
ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע אף פל כו' והוא ברייתא ל"ק למ"ש דמרחיים ורכב יכול ללמוד
לכל פלי אכל נפש י"ל דה"ק אימא דלקהוי ב' כתובים פתביה רחמנא דלא ללמוד שאר
פלים וע"ז אמר פי נפש מיותר לרבות שאר פלים ומהו ברייתא המ"ל ת"כ דר"י יע"ש
: והנה בב"מ קט"ו ב' פשטא דשמעתין משמע פרש"י ותוס' ולפירוש הר"מ ו"ל דמ"ד
אין לוקה בנא ומבונשל אלא אחת י"ל דה"ק אביי פרב יהודא והא דלקי ארסיים ורכב ב'
משום דאל"כ למה לי למיפרט רחיים ורכב לכתוב רק לא יחבול נפש כו' דלקהוי משמע
פל מיילי אלא לחיוב תיתי בפשטא דברייתא דספרי פ' כי תצא ובנא ומבונשל לא מצי
למכתב אל תאכלו כ"א צלי אש דהנה לקי אחי וחימי טבריא ומש"ה כתב קרא נא ומבונשל
וסמוך ליה כ"א צלי אש כו' ומיהו חי וחימי טבריא עשה יש ומש"ה בנא ומבונשל לא לקי
ב' וע"ז משני אביי פרב הונא כו' ואמנם פן דלא מצי למכתב לא יחבול נפש כו' או פלי
א"נ דה"א דווקא פלי שעושה בפ"ע אכל נפש הא רחי' לחוד ורכב לחוד בשניהם עושין
מלאכה א' דומה לח"ש ולית מלקות מש"ה פתביה רחמנא רחיים ורכב בוי"ו פמו או רכב
כמ"ש התוס' שם קט"ו ב' ד"ה שנגמר וא"כ אפתי קשיא והמעין בברייתא דספרי פ' כי
תצא יראה שפן הוא דה"ק א"כ למה נאמר רחיים ורכב מה רחיים ורכב שני פלים ועושין
מלאכה א' וחיבי ע"ז בפ"ע וע"ז בפ"ע (דלאיזה צורך שעושין מלאכה א' ועוד היל"ל
מה רחיים ורכב לוקה ב' בהתראה א' אף פל כו') דאי לא הנה פתיב רחיים ורכב ה"א
רחיים לחוד אין חיבי והנכון כמ"ש תחלה דאל"כ לכתוב רחיים לחוד: והנה הר"מ ו"ל
בה' נזירות פ"ה ה"ח פסק דג וחרצן לוקה ב' וכבר תמה הלח"מ פ"ג ה"ג מה' מלנה ולנה
אמאי בנא ומבונשל א' ונג וחרצן שתיים עוד יש לראות דלכאורה משמע בה' ק"פ דאכל
נא והתרו משום צלי אש אין לוקה פלל דלאו שבבבלות פנה אף חדא לא לקי פההיא
דסנהדרין לא תאכלו על הדם כו' א"כ אמאי פתיב בה' נזירות פ"ה ה"ב דבוסר דהיינו
גוהרקי לוקה והא מפל אשר יעשה מגפן היין נפקא פדמסיק בנזיר ל"ד ב' ולא פנה
אפילו חדא לא לקי ולנה יש לנו לומר דלאו מפל אשר יעשה כו' לקי אגוהרקי וענבי
דכרי כו' אלא פה הוא המדה דכלל ופרט וכלל מרבינן פעין הפרט ויליף מחרצנים ועד
ג מה אלו שהם פסולת פרי ולוקה עליהם אף פל כו' והשתא בוסר לקי מלאו דענבים
לחים כו' וענבי דכרים מחרצנים ונג כו' וא"כ ל"ק נמי קושית הלח"מ דע"כ חרצנים ונג
או ענבים לחים ויבשלים לקי תיתי דאל"כ למה למיפרט פל הגי לכתוב בפרטא קמא
ענבים לחים לחוד וכללא מפל אשר יעשה מגפן היין וחרצן או לכתוב עד ג לחוד לא

יאכל וממילא ילפינן מפרט וכלל ופרט כל מילי אלא ש"מ ליחודי לאו לכ"א וא' הוא דאמתא ומש"ה לקי בנג וחרצון וענבים לחים ויבשמים תרתי.

וי"ל בפלוגתא דאבני ורבא בנזיר ל"ח ב' אמאי פליגי בחרצון ונג ול"פ בענבים לחים ויבשמים דמוקדם בקרא. גם דברי רש"י פסחים מ"א ב' ד"ה חד מיהא לקי אם אכל עליו ולולבין דאין פאן מלקות דנג וחרצון לקי מפל אשר יעשה כו' י"ל דבנזיר ל"ד ב' ר"א הוא דדריש בריבוי ומיעוט אבל לרבנן עליו ולולבין מותר וכ"פ הר"מ ו"ל בהל' גזירות פ"ה ה"ב והנה לו לפרש גוהרקי וענבי דכרים כו' מיהו לשיטת הר"מ ו"ל דענבי דכרים וגוהרקי לאו מפל אשר יעשה נפיק דלאו פנה אפילו חדא לא לקי ומפרט ילפינן לה והתורה גילה דל"ד אלו הפרטים כו' וא"כ קשיא לל"ב אפילו חדא לא לקי והא נודאי אגוהרקי חדא לקי דיליף מהפרט מענבים לחים ויבשמים וענבי דכרים מפרט דנג וחרצון דדוקק גדול לומר דפליגי בעליו ולולבין אלבינה דר"א דלית הלכתא פנומיה ולזה יש לנו לומר בפירוש התוס' פסחים מ"א ב' ד"ה איפא דאם התרו אנא ומבושל משום כ"א צלי אש אף חדא לא לקי לל"ב ה"ה בנזיר יש לפרש לל"ב דחדא לא לקי אם התרו בחרצון ונג משום מפל אשר יעשה כו' חדא לא לקי דלא מייחד לאוני' פלאו דחסימה וערש"י נזיר ל"ח ב' ד"ה דאין כו' פגון האי דעל פמה איסורין לית אלא חד לאו ממרוצת דבריו משמע פלישנא בתרא בפסחים דאפילו חדא לא לקי אם התרו מפל אשר יעשה מגפן היין וכפי הנראה שנה שיטת הר"מ ו"ל וכאמור דלדידה היכא דכתיבי פמה פרטיים בלאו א' בנא ומבושל חדא מיהא לקי והיכא שאין פורט שום דבר חדא נמי לא לקי בין יהיה פסוג לא תאכלו על הדם או כ"א צלי אש או מפל אשר יעשה כו' כדבעינו למימר לקמן א"ה.

ועיין בהר"מ ו"ל בהל' איסורי מזבח פ"ה הל"א הקטיר שאור ודבש לוקה א' ששם ליכא יתירא ומש"ה רק חדא ועירובו שעירב כ"ש משאר עם שאר דברים לוקה א' מריבוי דכל נאבאר לקמן א"ה ומ"ש הר"מ ו"ל וא' המקטירן עצמן או תערובת שלהן לוקה על כל אחד בפני עצמו ר"ל אם הקטיר שאור בפני עצמו או תערובות בפני עצמו לוקה על כ"א חדא והקטיר שאור ודבש א' לשיט' ב עוד אבאר לה בפלוגתא דאבני ורבא נזיר ל"ח דלאבני אכל נג לוקה ב' א' לא יאכל נג וא' מפל אשר יעשה תפול ג"כ קושית הרמב"ן עליו ולפי מה שהשריש הר"מ ו"ל בשורש הט' דרבוי הלאונן לא מוסיף ללקות שמונים כמ"ש בסמ"ק שלו מצנה קע"ט דבריבוי אזהרות לא יתוספו המלקות דאלו אמרה תורה לא יאכל שרץ עוף אלה פעמים אין לוקה אלא א' ובפ"י פוטיטא יש לו פירוש אחר א"כ קשה לאבני אמאי לוקה ב' ורבא נמי אין חולק עליו כ"א מטעם דאין לוקין אלאו שבפלות ולזה י"ל כמש"ל פיון דהלאו מפל אשר יעשה קאי נמי לשאר דברים מה שלא הוזכר בפרט גוהרקי וענבי דכרים דלית בהו לאו אחר כ"א מפל אשר יעשה וכיון דלאו זה ניתנו למלקות להני ה"ה דמהני לאו זה ללקות בנג ב' ומיהו לפי מה דפרישנא לעיל דגוהרקי וענבי דכרים לאו מפל אשר יעשה לקי אלא דהפולל מגלה מה הפרט כל דבר הדומה לפרט צ"ע קצת.

וסבור הייתי לומר דמש"ה פירש"י ו"ל פסחים מ"א ב' עליו ולולבין דע"כ פלוגתיהו בהכי ואלבינהדר"א ומש"ה לאבני בנג לוקה ב' פיון דמפל אשר יעשה אהני ללקות בעליו

ולולבין כו' וזה שפירוש דהא רש"י בפסחים כ"ד א' ד"ה אכל פוטיטא פירש פהגאונים וְהַרְמַבּוּן ז"ל בְּהַשְׁגוּתוֹ לְמַנְיֵן הַמְצוֹת יַע"ש וְלִקְמֵן אֲבָאָר עוֹד אֵי"ה וְכָאן אֵין לְהֶאָרֵיף: וְרֵאִיתִי לְהַר"מ ז"ל בַּהַל' מ"א פ"ב ה"ב וכו"ג דְּבָרִים הֶצְרִיכִים בְּיָאוּר וְאֲבָאָרְם בַּעֲזָה"י.

הנה בהי"ב פתב האוכל משרץ המים לוקה מ"ה שפאמר א"ת נפשותיכם בכל שרץ השורץ ולא תטמאו בהם (ויש שם ט"ס בדפוס מ"ש על הארץ כי מקרא זה בויקרא י"א כמ"ש המ"מ בסיומא דקרא ונטמתם בהם) הרי פלל בלאו זה שרץ הארץ ועוף המים והמ"מ הביא מ"ש בסמ"ק שלו שאין לנו לאו גמור בשרץ המים כ"א לאו זה כי סובר לאו הבא מריבוין אין לוקין ומש"ה קרא דפ' שמיני וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת כו' דמריבוין כל מינין מ"מ מריבוין אין לוקין ולכך אין לנו לאו בשרץ המים שאינו בצורת דגים כ"א לאו זה ועפר"ח י"ד פ"ד אות ד' וי"ל יע"ש ובהכ"ג פתב הרי שהיתה הבריה משרץ העוף ומשרץ המים ומשרץ הארץ לוקה שלש מלקיות כו' וזה הפירוש מה שפירש בפסחים כ"ד בפוטיטא והמענין בסמ"ק שלו מצנה קע"ט יראה שעוריה בדפוס וכפי ענ"ד שמתחלה התחיל לפיכך מי שיאכל משרץ הארץ לוקה ב' א' משרץ הארץ וא' מאל תשקצו כו' הפל קאי למי שמפרש לאו א' שנכפל לוקה עליו כפי אזהרות הפולות וז"ש אח"כ וזהו הפירוש כו' ר"ל מה שקדם הוא פירוש שאר הגאונים (ואינו פירש"י פסחים להמענין שם כי הוא פירוש שלישי) אבל הר"מ ז"ל פי' בו בע"א וז"ל כי מי שאכל בעלי חיים יהיה שרץ עוף ושרץ הארץ לוקה ב' מלקיות לבד א' משום שרץ העוף וא' משום וכל השרץ השורץ כו' (ובדפוס שם פתב תיבת אלו אל תשקצו שיאסור כל שרץ ושרץ המים ג"כ בכלל באמרו ואין להם מובן ולכאורה ט"ס) וכן סיים שם בפירוש דשרץ ארץ לבד או שרץ עוף לבד אין לוקה אלא א' וכתב עוד באמרם שרץ העוף לוקה ב' (וזה אינו לדעתו ז"ל פינן שאזהרות פולות בענין אחד) וכן אתה רואה מספרי כאן דאם היתה הבריה משרץ העוף ומארץ ומים הוא דלוקה שלש הא שרץ הארץ והעוף לחוד אין לוקה רק פ' ולא מלאו דאל תשקצו הרי חזינו בבירור אף דלאו אל תשקצו בא להלקות שרץ המים שאין בצורת דג דאין בו שם לאו גמור לדעתו כ"א אל תשקצו אפ"ה אין לוקה על שרץ עוף או שרץ הארץ ב' א' משום לאו דידיה וא' משום אל תשקצו ונאמר הואיל לאו דאל תשקצו ניתן למלקות לשרץ המים ולא לחזק הענין ה"ה דלילקי בשרץ הארץ משום אל תשקצו כמו בנא לדעת אב"י (לגי' הר"מ ז"ל) דאכל נא לוקה ב' א' משום נא וא' משום כ"א צלי אש מטעמא הואיל דכ"א צלי אש ניתן ללאו לחי וחימי טבריא לאב"י כמש"ל והנה רואה שמכאן יש סתירה לדבר זה וכאמור: עוד יש להקשות אמאי לקי בשרץ המים משום אל תשקצו והא לאו שפכלות פנה שאין פורט שום דבר וכולל מים וארץ ועוף אפילו חדא לא לקי וכמש"ל ולזה יש לומר דשרץ עוף וארץ אין ללקות מאל תשקצו דלאו פללי שאין פורט שום דבר ומזהיר נמי על שרץ המים משא"כ שרץ המים לקי שפיר מאל תשקצו דכי אמרינן לאו פללי ואין פורט שום דבר חדא לא לקי שפא להזהיר איסור ולאו מלאו א' דלא מיחד לאויה פחסימה משא"כ שרץ הארץ ועוף יש להם לאוים מיוחדים לכ"א מהם ואל תשקצו עיקרו קאי לשרץ המים אף דכולל ג"כ עוף וארץ מ"מ עיקרו קאי לשרץ המים לאיסור ומלקות ועדיין צ"ע.

ועיין פ"א הכ"ב מאיסורי ביאה הלכה כ"ב במ"מ ובפי"א מהלכות גירושין ה"ד והכ"מ והלח"מ שם טרחו ליישב דברי המ"מ דמכאן מכאן סוטה שפא עליה בעלה לוקה עליה ותי' מפות מרדות יע"ש. ועמ"ש המ"מ פ"א הכ"ב מהא"ב דלאו שבפלות אין לוקין אפילו חדא פיון דאחרי אשר הוטמאה קאי לסוטה ולמח"ג ומ"מבמח"ג פתב המ"מ דפשיטיה דקרא במניעת גרושה מש"ה לקי ק"ק דבגרושה ונדאי לוקה דלו הנה פתוב ב' פרטיי בפירוש הנה לוקה חדא מיהת נראה לומר דמש"ה אין לוקה על סוטה ונדאית דמרבויא מקרא דאחרי אשר הוטמאה ואין לוקין מריבונין לדעתו ז"ל כמ"ש המ"מ פ"ב מהמ"א יע"ש ואי"ה בכלל הח"י אבאר עוד: ודע דיש לחקור ב' תקירות א' דכפי הנראה דג טמא שנתערב עם טהורים וא"א להפירו שנטלו הקשקשים וכדומה דכולם אסורים מטעם בריה וטעם בריה יש ט"א משום חשיבות דלוקה על כ"ש דבין קטן וגדול משמע ואכילה דכתיב בהו לחייב כזית אם אכל מקצת דל"ת עד שיאכל כולו כ"ז מתברר מתוס' חולין צ"ו ב' ד"ה ורבי יהודה ומפות ט"ז ב' ד"ה ריסק וא"כ בדג טמא דלית ביה לאו כ"א מבשרם לא תאכלו דלא משמע בין קטן וגדול דומיא דשור הנסקל דכתיב לא יאכל את בשרו כו' והר"מ ז"ל ה' מ"א בפ"ב הכ"א ז' שאמרנו כו' אבל בריה שלימה לוקה בכ"ש משמע אף דגים ומיהו ז' טעות דבמשנה תורה (דברים י"ד) וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו משמע בין קטן וגדול אמנם קשיא בשרץ מים שאינו בצורת דג דלית ביה לאו לדעת הר"מ ז"ל כ"א לאו דא"ת נפשותיכם (ויקרא י"א) ושם אין פתיב אכילה ומגלן דלוקה על כזית ממנו דהתו' בחולין ומפות שם דלאו דלא פתיב אכילה כ"א א"ת בעינין שיאכל כולו וברי הר"מ ז"ל בה' מ"א פ"ב הי"ב פתב האוכל כזית משרץ המים לוקה מ"ה ודעתו אין בו לאו מפרש כ"א אל תשקצו כמ"ש המ"מ הביאותיו לעיל.

שוב ראיתי שאין פאן קושיא דתוספת לשיטתם דבנמלה איפא חמש לאוין וכפירש"י פסחים כ"ד א' מש"ה הוצרכו לומר פן אבל הר"מ ז"ל יפרש ואחז ח' והוא מורכב מתכונת ופעולת האמור שם וכמ"ש הלח"מ פ"ב הכ"ה מה' מ"א יע"ש א"נ אין צריך לתי' התוס' ואפשר בשרץ המים לוקה בכזית ממנו ומ"מ לא ידענא מנ"ל הא פיון דלא פתיב אכילה בגופא או דילקה על כ"ש ממנו או עד שיאכל כולו וצ"ע בזה.

עד שאני תמה עמ"ש הכ"מ שם שהעתיק ד"ה דחולין (ודמכות) דיש לאו דשרצים דלא פתיב בהו אכילה פגון אל תשקצו (ויקרא י"ח) ואההוא לא לקי אלא פשהוא שלם וזה לא יצדק לרבינו ז"ל דא"כ איך פתב בשרץ המים דלוקה בכזית ואין סובר פסברת התו'.

ובהי"ב פתב הר"מ ז"ל האוכל משרץ המים לוקה מ"ה שנאמר אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ע"ל האר"ץ ולא תטמאו בהם (ע"ל האר"ץ נמשק) הרי פלל בלאו ז' שרץ הארץ ומים ועוף עכ"ל ולא ידענא לאיזה צורך הביא הרי פלל כו' דבשרץ הארץ ועוף יש בהם לאוויים מיותרים ללקות עליהם וללקות ב' על שרץ הארץ אין לוקה לדעתו ז"ל כמבואר בסמ"ק שלו מצוה קע"ט נכאן הכ"ו וכמ"ל.

ולומר מש"ה כ"כ דהקישון הפתוב כמו שרץ הארץ ועוף לוקה בכזית מהם ובאכל כ"ש כולו אף מים פן זה דוחק וצ"ע. ואי"ה אבאר עוד.

וערש"י גזיר ומנחות נ"ח ב' ד"ה ואיפא דאמרי חדא לא לקי כו' ואלמנה וגרושה חללה זונה לא הנה לאו שבבבלות דלאו אכל חדא קאי פיון דמפורשין בפירוש וזה לשיטתיה פסחים מ"א ב' וכדמוכח בגזיר ל"ח ב' וצ"ע בקדושין ע"ז ב' מסיק בשם בחלקה גרושה מזונה וחללה אלמא אי לאו קרא ה"א דאין לוקין על כל חדא בפ"ע וזה מסכים לפירוש הר"מ ז"ל וכדבעינן למימר לקמן בכלל שאחר זה בעזה"י וכאן אין להאריך: פלל יח בו אכתוב כמה מיני לאונן שבבבלות יש ואיזה מהן שאין לוקין עליו פלל ואיזה מהן שלוקה על כ"א בפ"ע.

הנה הרמב"ן ז"ל בהשגותיו על ס"ה בשורש התשיעי חלק אותם לשלשה חלקים וכפי הנראה שם במין הא' כ"ע הר"מ והרמב"ן ז"ל שאין לוקה אפילו במח"ג פתב המ"מ דפשוטה דקרא במניעת גרושה מש"ה לקי ק"ק דבגרושה ונדאי לוקה דלו הנה פתוב ב' פרטיי בפירוש הנה לוקה חדא מיהת נראה לומר דמש"ה אין לוקה על סוטה ונדאית דמרבויא מקרא דאחרי אשר הוטמאה ואין לוקין מריבונין לדעתו ז"ל כמ"ש המ"מ פ"ב מהמ"א יע"ש ואי"ה בכלל הח"י אבאר עוד: ודע דיש לחקור ב' תקירות א' דכפי הנראה דג טמא שנתערב עם טהורים וא"א להפירו שנטלו הקשקשים וכדומה דכולם אסורים מטעם בריה וטעם בריה יש ט"א משום חשיבות דלוקה על כ"ש דבין קטן וגדול משמע ואכילה דכתיב בהו לחייב כזית אם אכל מקצת דל"ת עד שיאכל פולו כ"ז מתברר מתוס' חולין צ"ו ב' ד"ה ורבי יהודה ומפות ט"ז ב' ד"ה ריסק וא"כ בדג טמא דלית ביה לאו כ"א מבשרם לא תאכלו דלא משמע בין קטן וגדול דומיא דשור הנסקל דכתיב לא יאכל את בשרו כו' והר"מ ז"ל ה' מ"א בפ"ב הכ"א זה שאמרנו כו' אבל בריה שלימה לוקה בכ"ש משמע אף דגים ומיהו זה טעות דבמשנה תורה (דברים י"ד) וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו משמע בין קטן וגדול אמנם קשיא בשרץ מים שאינו בצורת דג דלית ביה לאו לדעת הר"מ ז"ל כ"א לאו דא"ת נפשותיכם (ויקרא י"א) ושם אין פתיב אכילה ומנלן דלוקה על כזית ממנו דהתו' בחולין ומפות שם דלאו דלא פתיב אכילה כ"א א"ת בעינן שיאכל פולו וברי הר"מ ז"ל בה' מ"א פ"ב הי"ב פתב האוכל כזית משרץ המים לוקה מ"ה ולדעתו אין בו לאו מפורש כ"א אל תשקצו כמ"ש המ"מ הביאותיו לעיל.

שוב ראיתי שאין פאן קושיא דתוספת לשיטתם דבנמלה איפא חמש לאונן וכפירש"י פסחים כ"ד א' מש"ה הוצרכו לומר פן אכל הר"מ ז"ל יפרש ואחז חיי והוא מורכב מתפונת ופעולת האמור שם וכמ"ש הלח"מ פ"ב הכ"ה מה' מ"א יע"ש א"נ אין צריך לת' התוס' ואפשר בשרץ המים לוקה בכזית ממנו ומ"מ לא ידענא מנ"ל הא פיון דלא פתיב אכילה בגופא או דילקה על כ"ש ממנו או עד שיאכל פולו וצ"ע בזה.

עד שאני תמה עמ"ש הכ"מ שם שהעתיק ד"ה דחולין (ודמכות) דיש לאו דשרצים דלא פתיב בהו אכילה פגון אל תשקצו (ויקרא י"ח) ואההוא לא לקי אלא פשהוא שלם וזה לא יצדק לרבינו ז"ל דא"כ איך פתב בשרץ המים דלוקה בכזית ואין סובר פסברת התו'.

ובהי"ב פתב הר"מ ז"ל האוכל משרץ המים לוקה מ"ה שנאמר אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ע"ל האר"ץ ולא תטמאו בהם (ע"ל האר"ץ נמחק) הרי פלל בלאו זה שרץ הארץ ומים ועוף עכ"ל ולא ידענא לאיזה צורך הביא הרי פלל כו' דבשרץ

הָאָרְצִי וְעוֹף יֵשׁ בָּהֶם לְאוֹיִיִם מִיְּנֻתָרִים לְלִקּוֹת עֲלֵיהֶם וְלִלְקוֹת ב' עַל שְׂרָץ הָאָרְצִי אֵין לֹקְהָ לְדַעְתּוֹ וְל' פְּמִבְּאָר בְּסִמָּ"ק שְׁלוֹ מִצְוָה קַע"ט וְכָאן הַכ"ו וְכַמִּש"ל.

וְלוֹמַר מִש"ה כ"כ דְּהַקִּישׁן הַפְּתוּב כְּמוֹ שְׂרָץ הָאָרְצִי וְעוֹף לֹקְהָ בְּכַוִּיַּת מְהֵם וּבְאֶכְל כ"ש כְּלוֹ אֶף מִיִּם כֵּן זֶה דִּוְחַק וְצ"ע. וְאִי"ה אֲבָאָר עוֹד.

וְעַרְש"י גְּזִיר וּמְנַחֵת נ"ח ב' ד"ה וְאִיפָא דְאֶמְרֵי חֲדָא לֹא לְקִי כו' וְאֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה חֲלָלָה זוֹנָה לֹא הִנָּה לֹא שְׂבִכְלָלוֹת דְּלֹא אֶכְל חֲדָא קִיאֵי כִּינּוֹן דְּמַפְוֹרְשִׁין בְּפִירוּשׁ וְזֶה לְשִׁיטְתָּהּ פְּסָחִים מ"א ב' וְכַדְמוּכָה בְּגִזִּיר ל"ח ב' וְצ"ע בְּקִדּוּשִׁין ע"ז ב' מְסִיק כְּשֵׁם בְּחֲלֻקָּה גְרוּשָׁה מְזוֹנָה וְחֲלָלָה אֶלְמָא אֵי לֹא קָרָא ה"א דְאֵין לֹקִין עַל כָּל חֲדָא בַּפ"ע וְזֶה מְסָכִים לְפִירוּשׁ הַר"מ ו'ל וְכַדְבְּעִינּוּן לְמִימַר לְקַמֵּן בְּכָלֵל שְׂאֲחַר זֶה בַּעֲזַה"י וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיף: כָּלֵל יח בּוֹ אֲכַתְּוּב כְּמָה מִינֵי לְאוֹנֵן שְׂבִכְלָלוֹת יֵשׁ וְאִינָה מְהֵן שְׂאֵין לֹקִין עֲלֵיו כָּלֵל וְאִינָה מְהֵן שְׂלֹקְהָ עַל כ"א בַּפ"ע.

הִנֵּה הַרְמָב"ן ו'ל בְּהַשְׁגוּתּוֹ עַל ס"ה בְּשׁוֹרְשׁ הַתְּשִׁיעִי חֲלַק אוֹתָם לְשִׁלְשָׁה חֲלָקִים וְכַפִּי הַנְּרָאָה שָׁם בְּמִין הָא' כ"ע הַר"מ וְהַרְמָב"ן ו'ל שְׂאֵין לֹקְהָ אֶפְיֻלוֹלֹקְהָ שֵׁשׁ וְכ"ת דְּלִמָּא בְּרִינְתָא כַּר"ש חֲוֹלִין קַט"ו דַּבְּב"ח שְׂרִי בְּהַנְּאָה וְיֵשׁ תְּבַלִּין לְזֶה וּמְתַרְץ קִוְשִׁית הַתּו' שָׁם אֲמַאי לֹא חֲשִׁיב ג"ה גְּבִילָה בְּאֶמֶת וְלַר"ש א"ש דְאֵין אִיסוּר חַע"א בְּכּוֹלֵל וּבַב"ח הִנָּה מוֹסִיף כַּמ"ש הַר"מ ו'ל בַּפ"י הַמְּשַׁנְּיוֹת בְּכַרִּיתוֹת יֵשׁ אוֹכֵל כו' אֶקְדָּשִׁיהָ מִיגוֹ דְאִיתּוֹסַף הַנְּאָה וְכ"כ רַש"י חֲוֹלִין ק"א א' הָא טְעוֹת דַּלְר"ש בַּב"ח שְׂרִי בְּהַנְּאָה וְלֹא מוֹסִיף עֵינּוּן יְבֻמוֹת ל"ג.

וְכ"ת חֲצִי זֵית בְּשֵׁר וְחֲצִי חֲלָב וְאִיסוּר חָל עַל ח"ש כַּמ"ש הַר"מ ו'ל בַּפ"ד מַה שְּׁבֻעוֹת וְאַח"כ הַשְּׁלִים לְכַוִּיַּת ג"ה גַּם זֶה שְׂיָבוּשׁ דַּר"ש סוֹבֵר כ"ש לְמַכּוֹת וְלֹא חֲנִייל. וְאֵי קִשְׂיָא דְלִמָּא שְׁלַכ"א בַּב"ח חֲזִיב וְאַח"כ אֶכְל ג"ה ד"א גַּם זֶה טְעוֹת חֲדָא לְמַהֲרָש"א ו'ל שְׂבֻעוֹת כ"ג ב' ד"ה דְּמוּקִי לַר"ש כ"ש לְמַכּוֹת ה"ה שְׁלַכ"א וְעוֹד דְּיִלְיָף ג"ש מְטַרְיָפָה וְכַד"א בְּעֵינּוּן וּבְחֲוֹלִין קַט"ז מְדַלָּא פְּתִיב אֶכִּילָה בְּגוּפָא וְעַרְש"י שָׁם י"ל זֶה לְאִיסִי כֵּן יְהוּדָא אוֹ דְּיִלְיָף מ"מ מַכ"ה שְׂלוֹקִין שְׁלַכ"א מִשְׂא"כ לַר"ש אִיפָא לְמִיפְרָף שְׁכֵן שְׂרִי בְּהַנְּאָה וְעוֹד כְּטַרְיָפָה מְמַשׁ לְכָל מִיִּלֵי וְהַבּוֹ.

וְאֵי קִשְׂיָא דְלִמָּא כַּר"ש וְאֶכְל הַחֲלָב וְטַכ"ע רַק אִיסוּר תּוֹרָה וְלַהַר"מ ו'ל דְּרַבְּנָן וְחֲנִייל בַּב"ח וְאֶכְל גַּם ג"ה וְהָא בְּנֻרְכָא דַּר"ש סוֹבֵר אֵין בַּנ"ה בַּג"ט וְהָהוּא תַּנָּא סוֹבֵר יֵשׁ בְּגִידִין בַּנ"ט כַּמ"ש רַש"י ו'ל שָׁם. וְאֵי כְּרַב אֲשִׁי מְלֹא תֹאכֵל כָּל תּוֹעֵבָה אֶכִּילָה וְהַנְּאָה וְלֹא לְקִי אֶאֶכִּילָה ב' כַּחמ"פ זֶה אֵינּוּ דַּא"כ אֶאֶכִּילָה לֹא לְקִי דְּהִנּוּה לֹא שְׂבִכְלָלוֹת כ"ז לְפִלְפוּלָא בְּעֶלְמָא.

עַד כָּאן: הַחֲלָק הַב' מִזֶּה הַמִּין הוּא לֹא דְנִבְיָלָה וְלֹא דְלֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה בִּי"ט שְׂכּוֹלֵל גְּבִילוֹת בְּהֶמָּה וְחִיָּה וְעוֹף הַטְּהוֹרִים וְל"ת מְלֹאכָה כּוֹלֵל כָּל הַל"ט מְלֹאכּוֹת וְלְקִי חֲדָא בְּאֶכְל כַּוִּיַּת מְנַבִּילַת בְּהֶמָּה וְכֵן אִם אֶכְל כַּוִּיַּת מְבַהֲמָה וְחִיָּה וְעוֹף ג"כ בְּהַתְּרָאָה א' אֵין לֹקְהָ אֶלָּא חֲדָא וְכֵן חֲלִיּוּק מְלֹאכּוֹת לְשִׁבְתָּהּ וְאֵין חֲלִיּוּק מְלֹאכּוֹת לִי"ט וּבֵין עֲשֶׂה חֲדָא מְלֹאכָה אוֹ כּוֹלֵן לֹקְהָ א' וְהַרְמָב"ן ו'ל בְּמִין הָא' חֲיִלְק דַּמִּש"ה לְקִי חֲדָא בְּאֵלוֹ דְשָׁם גְּבִילָה א' וְשָׁם מְלֹאכָה א' הוּא.

ועתו' סנהדרין ס"ג א' ד"ה על פולם ובתו' יומא ל"ו ב' ד"ה או פתבו דטרופה שפתב
בפירוש לוקה ועובר שהוציא ידו וקדשים הנה לאו שבכללות ובמפות י"ח א' ד"ה ולילקי
פתבו לחד פירושא דלא הנה לאו שבכללות דשם יוצא (דמרבינו מפשר בשדה) חד הוא.

ויהנה הפירוש שם ולילקי חדא ממש הוא וביומא פירשו ולילקו היינו איסורא יע"ש
במפות ח"י ב' ד"ה כל. ודע דהר"מ ז"ל פח"י בה' פסולי המוקדשין הג"ד פתב כל קרבן
שנפסל לוקה מלא תאכל כל תועבה אם אכל והוא דרשה דספרי פ' ראה כמ"ש הכ"מ
ולא ידענא אמאי תשיב לא יאכל כי קודש לאו שבכללות שפולל יצא וטמא כו' ה"ה לא
תכ"ת כולל פמה דברים וערא"ם ז"ל פ' ראה ואולי דכולו משום תיעוב אסרה תורה
ול"ד ללא תאכלו על הדם ולא יאכל כל קודש הוא שאין הטעם מפרש כ"כ כמו בזה
ומש"ה חדא.

מיהא לקי: החלק הג' מזה המין הוא לאו דלא תאכלו כ"א צלי אש ולא דמכל אשר
יעשה מגפן היין הנה משמעות הר"מ ז"ל בה' ק"פ פ"ח דהאכל נא ומבןשל והתרו משום
כ"א צלי אש אין לוקה כלל ואלו בפ"ה מה' גזירות פתב שלקי על ענבים דכרים מפל
אשר יעשה מגפן היין.

והנה שני אלו הלואין חלוקים מלאו דלא תאכלו על הדם שפולל דברים הרבה וברמז
משא"כ אלו באו מפורש יותר מלא תאכלו כו' והחילוק בין כ"א צלי אש לא הנפיר
המניעה על מה שהזהירנו ממנו אלא פלל אותה במותר א"ת כ"א צלי אש ונדאי ל"ד
ללאו דחסימה משא"כ מפל אשר יעשה מגפן היין שפא אזהרה על מה שהזהירנו ממנו
ועיין ברמב"ן ז"ל במין הג' בסופו ולכן יש לחלק בין כ"א צלי אש דלא לקי פלל ובין
מגפן היין דחדא לקי ולפי מ"ש בכלל י"ז י"ל דמרבינו מפרט וכלל בלא"ה לק"מ.

ומיהו אחי וחמי טבריא דלא לקי פלל הוא מטעם דמיעטה התורה כמ"ש התו' בפסחים
מ"א ב' יע"ש וער"מ בה' איסורי מזבח פ"א ה"ד וכ"מ שם ואגב גררא אנפיר מ"ש בה"ג
דיפה שמותר להקדיש בעלי מומין למזבח קדוש ואף דפסק כרבא דאי עביד לא מהני
עיין פ"ג מה' מלנה ולנה הא מסיק בתמורה ד' ב' לנדר לא רצה הא מקדש קדשי ואלו
לאפיי דעביד מהני פתבו התו' במציעאלוקה שש וכ"ת דלמא ברייתא כר"ש חולין קט"ו
דבב"ח שרי בהנאה ויש תבלין לזה ומתרץ קושית התו' שם אמאי לא תשיב ג"ה נבילה
באמת ולר"ש א"ש דאין איסור חע"א בכולל ובב"ח הנה מוסיף כמ"ש הר"מ ז"ל בפ'י
המשניות בכריתות יש אוכל כו' אקדשיה מיגו דאיתוסף הנאה וכ"כ רש"י חולין ק"א א'
הא טעות דלר"ש בב"ח שרי בהנאה ולא מוסיף עיין יבמות ל"ג.

וכ"ת חצי זית בשר וחצי חלב ואיסור חל על ח"ש כמ"ש הר"מ ז"ל בפ"ד מה' שבועות
ואח"כ השלים לכזית ג"ה גם זה שיבוש דר"ש סובר כ"ש למפות ולא חנייל. ואי קשיא
דלמא שלכ"א בב"ח חייב ואח"כ אכל ג"ה ד"א גם זה טעות חדא למחרש"א ז"ל שבועות
כ"ג ב' ד"ה דמוקי לר"ש כ"ש למפות ה"ה שלכ"א ועוד דיליף ג"ש מטריפה וכד"א
בעינן ובחולין קט"ז מדלא פתיב אכילה בגופא וערש"י שם י"ל זה לאיסי בן יהודא או
דיליף מ"מ מכ"ה שלוקין שלכ"א משא"כ לר"ש אקפא למיפרף שפן שרי בהנאה ועוד
כטרופה ממש לכל מילי והבן.

ואי קשׁיָא דלָמָא כר"ש וְאָכַל הַחֶלֶב וּטכ"ע רַק אִיסוּר תּוֹרָה וּלְהַר"מ ז"ל דְּרַבְּנָן וְחֲזִיל
בב"ח וְאָכַל גַּם ג"ה וְהָא בְּנֵרְכָא דר"ש סוֹבֵר אֵין בּנ"ה בּג"ט וְהָהוּא תַנָּא סוֹבֵר יֵשׁ בְּגִידִין
בּנ"ט כּמ"ש רש"י ז"ל שָׁם. וְאֵי פָּרַב אֲשֵׁי מְלֵא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה אֲכִילָהּ וְהִנָּאָה וְלֹא לְקִי
אֲאָכִילָהּ ב' כחמ"פ זֶה אֵינוֹ דֹּא"כ אֲאָכִילָהּ לֹא לְקִי דְהִנֵּה לָאוּ שְׂבֻכְלָלוֹת כ"ז לְפִלְפּוּלָא
בְּעֻלְמָא.

עד פֶּאן: הַחֶלֶק הַב' מִזֶּה הַמִּין הוּא לָאוּ דְנִבְיָלָהּ וְלָאוּ דְלֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֵאכָה בִּי"ט שְׂכּוּלָל
גְּבִילוֹת בְּהֵמָה וְחִיָּה וְעוֹף הַטְּהוֹרִים וּל"ת מְלֵאכָה כּוֹלָל כָּל הַל"ט מְלֵאכּוֹת וְלְקִי חֲדָא בְּאָכַל
כּוֹזֵית מְנַבִּילַת בְּהֵמָה וְכֵן אִם אָכַל כּוֹזֵית מְבֵהֵמָה וְחִיָּה וְעוֹף ג"כ בְּהִתְרָאָה א' אֵין לוֹקָה אֲלֵא
חֲדָא וְכֵן חִילּוּק מְלֵאכּוֹת לְשִׁבְתָּא וְאֵין חִילּוּק מְלֵאכּוֹת לִי"ט וּבֵין עֲשֶׂה חֲדָא מְלֵאכָה אוּ כּוֹלָן
לוֹקָה א' וְהַרְמַב"ן ז"ל בְּמִין הָא' חִילְקָא דַּמְש"ה לְקִי חֲדָא בְּאֵלוּ דְשָׁם גְּבִילָהּ א' וְשָׁם מְלֵאכָה
א' הוּא.

וְעַתּוֹ סְנֵהֲדָרִין ס"ג א' ד"ה עַל כְּוָלָם וּבְתוֹ יוֹמָא ל"ו ב' ד"ה אוּ פְתַבּוּ דְטְרִיפָה שְׂפַתְבּוּ
בְּפִירוּשׁ לוֹקָה וְעוֹבֵר שְׁהוּצִיא יְדוֹ וְקִדְשִׁים הִנֵּה לָאוּ שְׂבֻכְלָלוֹת וּבְמַכּוֹת י"ח א' ד"ה וְלִילְקִי
כְּתַבּוּ לְחַד פִּירוּשָׁא דְלֹא הִנֵּה לָאוּ שְׂבֻכְלָלוֹת דְשָׁם יוֹצֵא (דְּמַרְבִּינוּ מִבְּשָׂרָא בְּשִׁדָּה) חַד הוּא.

וְיִהְיֶה הַפִּירוּשׁ שָׁם וְלִילְקִי חֲדָא מִמֶּשׁ הוּא וּבִיוֹמָא פִּירְשׁוּ וְלִילְקוּ הִינֵנוּ אִיסוּרָא יַע"ש
בְּמַכּוֹת ח"י ב' ד"ה כָּל. וְדַע דְהַר"מ ז"ל פּח"י בַּה' פְּסוּלֵי הַמְּוֹקְדָשִׁין ג"ד פְּתַב כָּל קַרְבָּן
שְׂנַפְסָל לוֹקָה מְלֵא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה אִם אָכַל וְהוּא דְרִשָּׁה דְסַפְרֵי פ' רֵאָה כּמ"ש הַכ"מ
וְלֹא יִדְעָנָא אַמְאֵי חֲשִׁיב לֹא יֹאכַל כִּי קוֹדֵשׁ לָאוּ שְׂבֻכְלָלוֹת שְׂכּוּלָל יֵצֵא וְטַמֵּא כּו' ה"ה לֹא
תַכ"ת כּוֹלָל כְּמָה דְבָרִים וְעַרְא"ם ז"ל פ' רֵאָה וְאוּלַי דְכָנּוּלוּ מִשּׁוּם תִּיעוּב אֶסְרָה תּוֹרָה
וּל"ד לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם וְלֹא יֹאכַל כָּל קוֹדֵשׁ הוּא שְׂאִין הַטַּעַם מְפֹרָשׁ כ"כ כְּמוֹ בְּזֵה
וּמַש"ה חֲדָא.

מִיָּהָא לְקִי: הַחֶלֶק הַג' מִזֶּה הַמִּין הוּא לָאוּ דְלֹא תֹאכְלוּ כ"א צְלִי אֲשֵׁי וְלָאוּ דְמַכְּלֵ אֲשֵׁר
יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הֵינֵן הִנֵּה מִשְׁמַעוֹת הַר"מ ז"ל בַּה' ק"פ פ"ח דְהָאוֹכַל נָא וּמְבֹנָשׁל וְהִתְרוּ מִשּׁוּם
כ"א צְלִי אֲשֵׁי אֵין לוֹקָה כָּלָל וְאֵלוּ בַּפ"ה מַה' גְּזִירוֹת כְּתַב שְׁלַקִי עַל עֲנַבִּים דְכָרִים מִפְּל
אֲשֵׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הֵינֵן.

וְהִנֵּה שְׁנֵי אֵלוּ הֵלְאֵינֵן חִלּוּקִים מְלֵאוּ דְלֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם שְׂכּוּלָל דְבָרִים הַרְבֵּה וּבְרַמְזוּ
מַשְׂא"כ אֵלוּ בָּאוּ מְפֹרָשׁ יוֹתֵר מְלֵא תֹאכְלוּ כּו' וְהַחִילּוּק בֵּין כ"א צְלִי אֲשֵׁי לֹא הַנִּזְכָּר
הַמְּנִיעָה עַל מַה שְׁהִזְהִירוּנוּ מִמֶּנּוּ אֲלֵא כָּלָל אוֹתָהּ בְּמוֹתֵר א"ת כ"א צְלִי אֲשֵׁי וְנִדְאֵי ל"ד
לְלָאוּ דְחִסְיָמָה מַשְׂא"כ מִפְּלֵ אֲשֵׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן הֵינֵן שְׂבָא אֲזַהְרָה עַל מַה שְׁהִזְהִירוּנוּ מִמֶּנּוּ
וְעֵינֵן בְּרַמְב"ן ז"ל בְּמִין הַג' בְּסוֹפּוֹ וְלָכֵן יֵשׁ לְחֶלֶק בֵּין כ"א צְלִי אֲשֵׁי דְלֹא לְקִי כָּלָל וּבֵין
מִגֶּפֶן הֵינֵן דְחֲדָא לְקִי וּלְפִי מ"ש בְּכָלָל י"ז י"ל דְּמַרְבִּינוּ מִפְּרָט וּכְלָל בְּלֹא"ה לַק"מ.

וּמִיָּהּ אֲחִי וְחַמֵּי טְבָרְיָא דְלֹא לְקִי כָּלָל הוּא מִטַּעַם דְּמִיעֲטָה הַתּוֹרָה כּמ"ש הַתּוֹ בְּפִסְחִים
מ"א ב' יַע"ש וְעַר"מ בַּה' אִיסוּרֵי מִזְבֵּחַ פ"א ה"ד וּכ"מ שָׁם וְאַגַּב גְּרָרָא אֲנַפִּיר מ"ש בַּה' ג'
דִּקְפָה שְׁמוֹתֵר לְהַקְדִּישׁ בְּעֻלֵי מוּמִין לְמִזְבֵּחַ קְדוּשׁ וְאֵף דְּפִסְק כְּרַבָּא דְאֵי עֲבִיד לֹא מְהַנִּי
עֵינֵן פ"ג מַה' מְלִנְהָ וְלִנְהָ הָא מְסִיק בְּתַמוּרָה ד' ב' לְגִדָּר לֹא יִרְצָה הָא מְקַדֵּשׁ קְדוּשֵׁי וְאֵלוּ
לְאַבְיֵי דְעֲבִיד מְהַנִּי כְּתַבּוּ הַתּוֹ בְּמִצִּיעָא אֲפִילוּ אַמ"ה וּבְשָׂרָא מְהַנִּי אוּ בְּשָׂרָא מְהַנִּי וְטְרִיפָה

כה"ג מב' בְּהַמּוֹת לְקִי ב' ש"מ בְּשַׁחוּטִים לֹא הָיָה גּוֹפִין מְחַוְּלִין וּבְחַיִּים אֲפֹשֶׁר דְּאֲמַרִּי
בְּבַהֲמָה גּוֹפִין מְחַוְּלִין וּטְרִיפָה מִיִּרֵי בְּשַׁחוּטָה וּעַמ"ש בס' ג"ו: הַחֲלֵק הַה' מִזֶּה הַמִּין
הַשְּׁנִי הוּא לֹא שְׂכּוֹלֵל דְּבָרִים וְחֹזֵר וּפְרָטִים וְהַפְּרֵט מִיִּנְתֵּר לִכ"ע לְקִי ב' כַּמ"ש הַר"מ ו"ל
בַּה' נִזְרֹת פ"ה דְּנָג וְחֹרֶצֶן וְעַנְבִּים לַחִים וַיְבִישִׁים לֹקֵה עַל כ"ח וְחֹדָא וְכֵן בְּרַחֲמֵי וְרָכַב
פָּסֵק בַּה' מַלְנָה וְלֹנָה פ"ג לֹקֵה עַכ"ח וְחֹדָא וְהַטְעַם פְּתַבְתִּי בְּכָלֵל הַקְּדוּם דְּהַפְּרָטִים
מִיִּנְתֵּרִים מִשָּׂא"כ בְּנָא וּמְבֹנָשׁל אִי לֹא הָיָה פְתִיב כ"א א"ת כ"א צְלִי אֲשֶׁר נָהִי דְחֹדָא הָיָה
לְקִי בְּאֲפֹשֶׁר דַּל"ד לֹלֵא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם דְּכ"א צְלִי אֲשֶׁר הָיָה שֵׁם אִיסוּר א' (מִשָּׂא"כ עַכְשָׁיו
כּוֹלֵל הֵלָא ב' שְׂמוֹת נָא וּמְבֹנָשׁל תּוּ לֹא לְקִי עַל חֵי אֲפִילוּ חֹדָא) מ"מ ה"א דְּלְקִי אַחֵי וְחַמֵּי
טְבָרִיא וּמִשָּׂה פְתַב הַפְּרָטִים מִשָּׂא"כ רַחֲמֵי וְרָכַב וְנִזְרֵר דְּהַפְּרָטִים מִיִּנְתֵּרִים כְּמוֹ
שְׂהַתְבָּאָר בְּכָלֵל הַקְּדוּם: הַחֲלֵק הוּא מִזֶּה הַמִּין הַב' הוּא לֹא שְׂכּוֹלֵל כְּמָה דְּבָרִים וְא' מָהֵם
פְּרָט הַפְּתוּב עַל הַפְּרָט לֹקֵה א' וְעַל הַכָּלֵל אִין לֹקֵה אֲפִילוּ א' הַמְשָׁל בְּזֶה מ"ש הַמ"מ
פ"א מַהֲא"ב הַכ"ב דְּלֹא בְּסוּטָה וְיִנְדְּאִית לִית לֵיהּ לַהֲר"מ ו"ל וְהַטְעַם דְּאֲחֵרֵי אֲשֶׁר
הִנְטְמָאָה קָאִי אַמְח"ג וְכּוֹלֵל סוּטָה לְקִי אַמְח"ג וְעַל סוּטָה בַּפ"ע לֹא לְקִי כָּלֵל יַע"ש וְל"ד
לְבָשָׁר בְּשֹׁדֵה טְרִיפָה דְּכּוֹלֵל בְּשָׂר מִהַחֵי וּטְרִיפָה וְלְקִי עַל בְּשָׂר מִהַחֵי י"ל חֲשִׁיב כְּמַפּוֹרֵשׁ
וּבְשָׂר בְּשֹׁדֵה וְאִף דְּבָשָׂר בְּשֹׁדֵה כּוֹלֵל עוֹבֵר שְׂהוּצִיא יְדוּ וְקַדְשִׁים חוּץ לְמַחֲצֵתָן ל"ד לֹלֵא
תֹאכְלוּ עַל הַדָּם דְּשֵׁם יִנְצָא חֹד הוּא כְּמוֹ שְׂכַתְבַּת הַתּוֹסְפוֹת מִכּוֹת ח"י א' ד"ה וְלִלְקוּ.

וּכְפִי הַנְּרָאָה דְּמִשָּׂה לֹא לְקִי בְּסוּטָה לַהֲמ"מ אֲלֵיבֵיהּ דְּהַר"מ ו"ל דְּבַר הַבָּא מְרִיבּוּיָא אִין
לוֹקִין עָלָיו כַּמ"ש הַמ"מ בַּה' מ"א פ"ב הַי"ב וּפ"ג ה"ו יַע"ש. וְהֵנָּה בְּקַדְוִשִׁין ע"ח א'
פְּרִיף גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה אִין חֲזִיב אֲלֵא א' וְהָא תִּנְיָא חֲזִיב ב' מְדַרְבְּנָן כּו' וְאִמָּאִי לֹא מְרִיבּוּיָא
דְּנִי"ו אִין לוֹקִין וְעוֹד קָשָׁה א"נ לוֹקִין עַל רִיבּוּיָא הָא הָיָה לֹא שְׂבַכְלֵל בְּסוּטָה כַּמ"ש הַמ"מ
וּמִשָּׂה עַל גְּרוּשָׁה וְחִלּוּצָה א' וְעַל חִלּוּצָה לַחֹד לֹא לְקִי כָּלֵל בְּסוּטָה וְאִה"נ דְּהָא דְּתַנּוּ
בְּמִכּוֹת חִלּוּצָה אַגַּב גְּרוּשָׁה וּמִכּוֹת מְרָדוֹת מְדַרְבְּנָן קְאָמַר יַע"ש.

גַּם הָא דְּמִקְשָׁה וְלִלְקִי נְמִי מְשׁוּם לֹא יַחֲלֵל זְרַעוּ אִף דְּלְקִי עַל חִלּוּל דִּינְדָה וּשְׁנִיָּהֶם בְּלֹא
א' נְאָמְרוּ וְעֵינֵין פְּנִי יְהוֹשֻׁעַ שֵׁם אֲלֵא דְּאִנִּי תַמָּה לְהִיפּוּף דְּאִמָּאִי לֹקֵה עַל חִלּוּל דִּינְדָה כִּינּוּ
דְּפִשְׁטִיָּה דְּקָרָא בְּחִלּוּל זְרַעוּ וְחִלּוּל דִּינְדָה מְלָמ"ד יִתִּירָא כְּדָאִיתָא בְּתַמּוּרָה (וְאִף לְרָבָא
צ"ל כֵּן וְאִין לְהֶאֱרִיף פָּאן) וְא"כ עַל חִלּוּל דִּינְדָה לֹא הֵיָה לְלִקּוֹת כָּלֵל וְעַל חִלּוּל זְרַעוּ
הֵיָה לְלִקּוֹת וְהַמְעַיִן בַּר"מ ו"ל פִּי"ז מַהֲא"ב הַדְּבָר בְּהִיפּוּף הוּא דְּחִלּוּל דִּינְדָה לֹקֵה
וְחִלּוּל זְרַעוּ לֹא וְעַמ"מ שֵׁם וְהָא דְּמִיָּא הָאִי מְלִתָּא לְאֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִנְטְמָאָה וְא"י לְחֵלֵק
בֵּינֵיהֶם: עוֹד אֲנִי תַמָּה עַמ"ש בְּקַדְוִשִׁין דְּהָא דְּתַנְיָא אֲלֵמְנָה וְגְרוּשָׁה לֹקֵה מְשׁוּם ב' שְׂמוֹת
הֵינּוּ ב' שְׂמוֹת ע"ז וּב' ע"ז וּכְפִירִש"י ו"ל שֵׁם ד"ה שְׁנֵי שְׂמוֹת דְּאֲלֵמְנָה לֹא יִקַּח וְלֹא יַחֲלֵל
וְכֵן גְּרוּשָׁה הֵרִי דְּלֹקֵה ד' מְלִקִּיּוֹת עַל אֲלֵמְנָה וְגְרוּשָׁה וְהָא לֹא דְּמִיָּא אֲלֵא לְהָא דְּפִסְחִים
מ"א ב' דְּאִף לְמ"ד לוֹקִין עַל לֹא שְׂבַכְלֵלוֹת לֹקֵה אֲנָא וּמְבֹנָשׁל וְתוּ לֹא וְלֹא ד' אִף שְׂהֵם
שְׂמוֹת חִלּוּקִים כִּינּוּ דְּכ"א צְלִי אֲשֶׁר לֹא א' אֲנָא וּמְבֹנָשׁל אִין לֹקֵה אֲפ"א צְלִי אֲשֶׁר בְּנָא
וּמְבֹנָשׁל חֹדָא וְכֵן בְּנִזְרִי ל"ח ב' נָג וְחֹרֶצֶן לֹקֵה שְׁלֵשׁ וְלֹא ד' אִף לְמ"ד לֹקֵה עַל לֹא
שְׂבַכְלֵלוֹת וְל"ד לְמִנְחוֹת נ"ח ב' שְׂאוּר וּדְבִשׁ לֹקֵה ד' לְמ"ד לוֹקִין עַל לֹא שְׂבַכְלֵלוֹת
דְּכַתִּיבִי תְרִי כָּל עַל עִירוּב שְׂאוּר וְעִירוּב דְּבִשׁ מִשָּׂא"כ בְּכָל אֵלוּ דְּאִין לֹקֵה מְלֹא א' וְשֵׁם
א' תְּרִיבִי בְּהַתְרָאָה א' (ר"ל הֵלָא הַכּוֹלֵל שֵׁם א' אִף דְּחֵלֵק הַפְּתוּב לְב' שְׂמוֹת עַל הַפְּרָטִים)
וְכֵן בְּרַחֲמֵי וְרָכַב ב"מ קט"ו ב' לֹקֵה שְׁלֵשׁ וְלֹא ד' לְמ"ד לוֹקִין עַל לֹא שְׂבַכְלֵלוֹת וְאוּלִי

מש"ה פתב המ"מ בפי"ז מה' א"ב דההוא סוגיא איתאמרה דלא פהילכתא יע"ש:והנה
במחלוקת לאו שבבכללות הוא מחלוקת אמוראים וכפי הנראה הוא פלוגתא דתנאי דהא
בקדושין ע"ז ב' דריש גרושה למה נאמרה בכ"ג לומר פשם שחלוקה כו' ואלו בת"כ פ'
אמור דריש למעט גרושה דאין בניה ממזרים והיננו סתם ספרא רב אליבא דר' יהודא
ואלבינה דר"ע וסובר אין קידושין תופסין בח"ל ובניה ממזרים פתיב גרושה ועלה קאי
לא יחלל הא לא ממזרים ומיהו קשיא נהי דנאמר דפליגי אי לוקין על לאו שבבכללות
מ"מ הא הלכתא פרבא אי עביד לא מהני א"כ ונדאי צריה גרושה כדמסיק בתמורה ואולי
סובר גילוי מלתא דבאינה אי עביד מהני ה"ה גרושה: גרסינן בת"כ פ' אמור פ"ב ה"א
יאמר אלמנה כו' ובה"ב או אלו נאמר גרושה ולא נאמר אלמנה ה"א אלמנה ורעה ממנה
פשר וכתב הקרבן אהרן דאי ללמד על איסור עצמה הא כתיב בתולה ולא בעולה פשיטא
שאלמנה וגרושה יתירים ולהכי דריש להו.

ולא ידענא דהא צריה לאלמנה מאירוסין ואפילו נאמר ממלת בתולה אמעט אלמנה מן
אירוסין הנה עשה וצריה ללאו וכ"ת דהאי תנא דלא דריש לחלק כמו בש"ס דילן סובר
דעל אלמנה לא לקי אף מדפרש בהו הנה לאו שבבכללות נחדא נמי לא לקי ושפיר אלמנה
יתירא דמבתולה ממעט אלמנה מאירוסין ונאמר דאין חילוק בין עונש עשה או לאו פל
שאין לוקין עליו וכבר התבאר במ"א וערא"ם פ' שמיני על ברייתא דאותם תאכלו ולא
בהמה טמאה והנה רואה כמה דחוקים יש בזה ועכ"ז צ"ע: התוספת בפסחים מ"א ב' ד"ה
אכל הנקשה להם אמאי בעולה לכ"ג עשה ולא נימא דלא יקח קאי אכ"א בתולה מעמיו
וי"ל יקח אשה משמע עשה יע"ש.

ולכאורה יאמר דע"כ בעולה עשה דאל"כ למה לי זונה תיפוק ליה דהנה בעולה ולקי
עליה וללקות ב' דוחק י"ל דצריה זונה לג"ש שיהא ורעו בכ"ה חולין פדאיתא בת"כ
וקדושין ע"ז ב'. והא ל"ק לכתוב לא יחלל בכ"ה למ"ד דכ"ה לוקה בלא יחלל עמ"מ
פי"ז מהא"ב י"ל דלא הנה ידעינן אלמנה לכ"ג שיהא ורעו חולין ולראב"י מש"ה פתיב
בכ"ג בעולה.

ורעה חולין. ועיין בריטב"א קידושין פתב כ"ג באלמנה חייב משום לא יקח ולא יחלל
זה שהיה פשר ונתחלל והיננו אשה יע"ש ולא הנה לאו שבבכללות דבקרא מפורש האשה
והנרע דלא יחלל קאי לדידה משמע פשר ונתחלל ומדכתיב ורע קאי נמי ארע ומש"ה
לקי שתיים.

ומיהו להר"מ ז"ל אף כה"ג לא לקי ב' וצ"ל דקושית הגמרא למ"ד לוקין והר"מ ז"ל
שהשמיט חילול ורע לגמרי שאין לוקין עליו אין לוקין דאין לוקין תרתי אלאו שבבכללות
אף כה"ג דכתיבי הפרטים מפורשים אלא א' מ"מ קשה אמאי לא הנפיר שאם התרו
משום חילול ורע לחוד דלקי ועוד לדידה בגרושה לדידה לית חילול דידה דכבר
מחוללת ועומדת אמאי לא פתב דלקי על חילול ורע: עוד ראיתי בריטב"א קידושין ע"ז
ב' פהו הפא על אחותו זונה משוי לה חזר ובא עליה עשאה חללה הקשה בהעראה זונה
ובגמר ביאה חללה י"ל דכי אמרינן העראה כגמר ביאה כשפירש אבל גמר ביאתו דעתו
ע"ג ביאה ולא הבינותי דזה שייך בקנין אשה משא"כ באיסור מיד בהעראה נעשה זונה
ובגמר ביאה חללה ועמ"ל ה' א"ב דחדא ביאה אין עושה ב' איסורין וכבר כתוב אצלנו

במ"א באורח וסוגיא דאלו נערוות ואלו הן הלוקין מוכח פן ולכאורה א"צ לראיה דבכל איסורין הערצה פגמר ביאה אף שגמר ביאתו: והא דמקשה רבא ממתני' דמכות משמע דאיהו סבר דלא לקי שתיים ומה טעם לא יקח משום לא יחלל ולא לקי על לא יקח פלל ולא יסורא פתביה רחמנא או דסבר התראת ספק ל"ש התראת (ומיהו הו"מ לוקה ב' בקידוש בביאה) או דסובר קידושין אפשר לעבור מבלי מעשה רק דיבור הדמיון באדם חשוב נתנה היא בתצירו דקנה ואמר הוא וכיון דאפשר מבלי מעשה אף ע"י מעשה י"א דלא לקי עמ"ל פ"ה מיסודי התורה ובה' מלנה ולנה פ"ג ה"ו יע"ש ומש"ה מקשה ליה.

וער"מ ה' תמורה פ"א ממיר מפי השמועה דלוקה ולא משום דמדיבוריה עביד מעשה. ומש"ה מקשי ליה ממתני' דמכות ועיין ב"מ יו"ד ב' בתוס' פהו שאמר לישראל יע"ש.

ולקמן אבאר עוד א"ה. וערש"י מכות ריש אלו הן הלוקין ובכולהו פתב רש"י דנהה חידושא וממזרת לית חידושא וי"ל דאשמעין בננות לוקה דלא פסברת הר"מ פט"ו הא"ב ה"ב ולישנא דהבא משמע בננות ולהר"מ ז"ל קמ"ל ממזרת דומיא דאלמנה וגרושה לכהן דמייירי ע"כ בקדושין דאל"כ אין חייב בגרושה פלל לשיטתיה בפ"ז ה"ב מהא"ב ודומיא דהכי ממזרת דווקא ע"י קידושין לשיט' ומש"ה נקיט הבא על אחותו בננות ואלו בממזרת ואלמנה לא נקיט הבא ובר"פ אלו נערוות נקיט תלת הבא יע"ש התו' והבא לא נכאמור דבקדושין מייירי: והנה י"ל לכאורה דרבא דמוסיף ממתני' דמכות לאו לרב יהודא קמותיב אלא אהא דאמר וילקי משום לא יחלל ורעו ומשני בשלא גמר ביאתו הא גמר ביאתו לוקה ב' דלוקין על לאו שבכללות תרתי דחילול דידה וזרעה מחד קרא נפיק פריה שפיר ממתני' אלמנה וגרושה נהי דמייירי בננות מ"מ איך פסיק ותני משום ב' שמות ותו לא הא בגמר ביאתו לוקה עכ"א ב' א' משום חילול דידה וא' משום חילול זרעה דרבא לשיטתיה דס"ל דאין לוקין על לאו שבכללות לגירסא בנזיר ל"ח ב' ומשני ב' שמות ע"ז וב' שמות ע"ז ופריה השתא שפיר א"ה גרושה ונחלוצה אין לוקה אלא א' אמאי ואי אמרת דאין לוקין על לאו שבכללות שפיר דנחלוצה וגרושה מחד קרא נפקי משא"כ השתא ומשני חלוצה מדרבנן ולפ"ז אליבא דהלכתא דאין לוקין על לאו שבכללות תרתי י"ל חלוצה מ"ה מריבויהא דאשה ומש"ה נקיט במתני' שם גרושה ונחלוצה לכה"ה ולא אשגרת לישנא הוא וגרושה ונחלוצה א' דאין לוקין תרתי על לאו שבכללות וכפירש"י והרע"ב במכות יע"ש בתו' ד"ה גרושה ובתי"ט שם ומיהו מפמה מקומות מוכח דנחלוצה דרבנן וכ"פ בא"ה סימן ו' ס"א וער"מ ז"ל הא"ב פי"ז ה"ז חלוצה לכהן מד"ס ופי"ט ה"ח חלוצה מדבריהם והבדל יש בין מד"ס לדבריהם: הן אמת שבת"כ פרושה א' פ"א הי"ט בעי למילף ק"ו חלוצה אסורה לכהן אם גרושה מותרת לבעלה כו' ומסיק ואם נפשך לומר ומסיק מקרא דנאשה וע"ש בקרבן אהרן דקרא אסמכתא והעיקר הק"ו יע"ש וכפי הנראה דק"ו גמור הוא ואם נפשך לומר כו' כמו יש לבעל הדין לחלוק אבל מ"מ אינו פירכא וק"ו גמור הוא ונחלוצה שכתב הר"מ ז"ל מד"ס הנינו הנלמוד מי"ג מדות דין תורה להם וקורא ד"ס כמ"ש הר"מ ז"ל בסי' המצות ובמ"מ פ"א מה"א ואפשר נמי פי אמרנו ספק תורה לחומרא מדרבנן לשיטת הר"מ ז"ל בדבר המפורש בתורה לא בי"ג מדות עמ"ש בפריי ליו"ד ק"י ובתורת השלמים בקו"ה מחדש ט"ו יע"ש ומש"ה ל"ג בספק חליצה ומיהו המעיין בכמה מקומות יראה דחליצה מדרבנן לא מ"ה פלל: עוד אני חוזר אל הראשונות מש"ל אמאי באלמנה לוקה ד' ובנא ומבןשל ונג וסרצון ורחינים

וְרָכַב לְקַי ג' לְמ"ד לְקַי עַל לָאו שְׁבַכְלָלוֹת עֵתָה רְאִיתִי דְלַק"מ דל"ד לְהֵתָם דְבָנָא וּמְבֻשָׁל הִלָּאוּ הַפְּלִי כ"א צְלִי אֵשׁ לָא קָאִי אַפְרֵטִין וּמִשׁ"ה לְקַי ג' ב' מִשׁוּם פְּרִטִיִּים וְא' מִשׁוּם כ"א צְלִי אֵשׁ וְכֵן זָג וְחֶרֶץ וְרִחִיִּים וְרָכַב מִשָּׂא"כ בְּאַלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה לָאו דְלָא יִחְלַל קָאִי אֲכַל הַפְּרִטִים הַמְבֻנְאָרִים בְּפִסּוּק מְקוֹנָדָם פְּאֵלוּ פְתִיב אֲלֵמְנָה גְרוּשָׁה חֲלָלָה זֹנָה לָא יִחְלַל דְהִשְׁתָּא יֵשׁ בְּלָאו דְלָא יִחְלַל ד' פְּרִטִיִּים בְּד' שְׁמוֹת וּמִיָּהוּ לְשִׁיטַת הַר"מ ו"ל דְסוּבְרָ אֲפִילוּ הִיכָא דְפֻרְט פְּמָה פְּרִטִיִּים בְּלָאו א' אַפ"ה לָא לְקַי אֲלָא חֲדָא א"כ בְּלָא יִחְלַל אַמְאִי לְקַי ב' א' עַל אֲלֵמְנָה וְא' עַל גְרוּשָׁה בְּשֻׁלְמָא לָא יִקַּח מְסִיק בְּקִידוּשִׁין ע"ז ב' פְּשֵׁם שְׁחִלוּקָה כו' מִשָּׂא"כ לָא יִחְלַל דְחַד לָאו קָאִי אַפְּוֹלָה וּמְנַלְן דְלְקַי ב' וְדוּחַק לֹמֵר דְגִילּוּי מְלִתָּא הִיא נְאוּלִי אוֹתָהּ דְלָא פְּהִלְכְתָּא בְּלָא"ה כַּמ"ש הַמ"מ פִּי"ז מֵהָא"ב דְלְשִׁיטַת הַר"מ ו"ל לָא יִחְלַל לִיכָּא בְּגֵרוּשָׁה פְּלָל: וְדַע עוֹד מִשׁ"ל דְקִידוּשִׁין מְצִינוּ לָאו שְׁאִין מְעַשָּׂה הַכִּין הוּא וְנִדְאִי וּבְכַמָּה דְרָכִים מְצִינוּ בְּקַל שְׁקִדְשָׁה בְּלִי מְעַשָּׂה בְּשֻׁכְרָ שְׁאֵדְבֵר עָלֶיהָ לְשֻׁלְטוֹן אוּ ע"י שְׁלִיחַ וְאַחֲרִים נִתְּנוּ הַפְּסָף בְּיַדָּהּ.

וּלְפִי מ"ש בַּס' הַחִינּוּף לְהֵרָא"ה ו"ל הוּבָא בַּמ"ל פ"ה מַה' יְסוּדֵי הַתּוֹרָה וּפ"ד מַה' מְלָנָה וְלָנָה ה"ז פֶּל שְׁאֲפֻשָׁר לְעִבּוֹר מְבִלִי מְעַשָּׂה אַף ע"י מְעַשָּׂה אִין לֹקִין צ"ל דְלְקַי בְּקִידְשֵׁי דְבְדִיבּוּרִיָּה עֵבִיד מְעַשָּׂה שְׁמִקְוֹדְשֵׁת ע"י זֶה וְלֵהַר"מ ו"ל בַּה' תְּמוּרָה דְמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ סוּבְרָ לְהִיפּוּף פֶּל שְׁאֲפֻשָׁר בְּמְעַשָּׂה ה"ה שְׁלָא ע"י מְעַשָּׂה לְקַי כַּמ"ש הַמ"מ פִּי"ג מַה' שְׁכִירוֹת ה"ב.

וּמִיָּהוּ הַמְעַיִן שֵׁם יִרְאָה דְוּוּקָא בְּקוּל קְאָמֵר וְה"ה בְּקִידוּשִׁין וְכַמ"ש הַלַּח"מ שֵׁם אֲבָל הִיכָא דְלִיכָּא דִיבּוּר לָא: קְשִׁיָּא לִי הָא דְפִרְיָה בְּתִמּוּרָה ה' ב' וְהֵרִי אֲלֵמְנָה לַכ"ג וְהָא מְדַאֲיֻצְטְרִיָּה בְּקִידוּשִׁין ע"ז ב' לְחֻלְק דְלוּקָה ב' מְלָקוֹת וְאִי אִיתָּא דְלָא מְהַנִּי הַקִּידוּשִׁין אַמְאִי לֹקָה וְהָא הָנָה לָאו שְׁאִין מְעַשָּׂה לְסִפְר הַחִינּוּף פִּינּוּן שְׁאֲפֻשָׁר מְבִלִי מְעַשָּׂה וְדִיבּוּרִיָּה לָא עֵבִיד מְעַשָּׂה וְאַפְּשָׁר לֹמֵר לְפִי מ"ש בַּת"כ אֵלוּ לָא נְאָמֵר גְרוּשָׁה ה"א וְרַעָה מְמַנָּה מְמַזְרִים וּפְיִרְשׁ הַק"א דֵּה"א בַּכ"ג תַּעֲלָה מְדִרְיָגָה א' שְׁיָהָא מְמַזְרִים וְקָשָׁה מַה"ת וּנ"ל דְסִתָּם סְפָרָא ר"ע וְאִין קִידוּשִׁין תּוּפְסִין בַּח"ל וְזִרְעָה מְמַזְרִים עֵינֵן ר"פ אֵלוּ גְעֵרוֹת וְלָא יִחְלַל לָא קָאִי אַגְרוּשָׁה דְלָאו פְתִיב וְנְאָמֵר בֵּין כ"ג וְכ"ה גְרוּשָׁה וְרַעָה מְמַנָּה מְמַזְרִים וְחֻלְקָה מְאִינָּה (וְכֵן צ"ל לְפ' ק"א) מִשָּׂא"כ לְחֻכְמִים גְרוּשָׁה לְחֻלְק מִשָּׂא"כ לְפּוּם סְבָרָא דְהִשְׁתָּא דְלָא מְהַנִּי א"כ ה"א וְרַעָה מְמַזְרִים וְלִכְּהָ צְרִיָּה גְרוּשָׁה לְגוּפָה דְאִין וְרַעָה מְמַזְרִים וּמ"מ פְּרִיָּה שְׁפִיר דְלָא לִיהַנִּי וְלָא לְהַנִּי קִידוּשִׁין וּמִשְׁנֵי לָא יִחְלַל בַּב' לְמַדִּי"ן וְאֵא"ע לְמְמַזְרִים תְּנָהוּ עֵגֶנּוּ לְקִידוּשִׁין וְע"ש בְּתוּס' ד"ה שְׁאֵנִי.

וּלְסִפְר הַחִינּוּף י"ל דְמַצַּד הַסְּבָרָא הִיכָא דְלָא תְּפָסִי קִידוּשִׁין בְּנִיָּה מְמַזְרִים וּבְאַלְמָנָה גְלִי קָרָא דְאִין בְּנִיָּה מְמַזְרִים וְאַפ"ה ש"ד דְלָא תְּפָסִי קִידוּשִׁין דְאִי עֵבִיד לָא (לָא) מְהַנִּי וּכְדֻכְתִּיבָנָא עֵינֵן בְּסִפְר הַחִינּוּף מְצֹנָה שִׁמ"ה שִׁמ"ו וּמ"ש בְּעֵדִים בְּרַבִּית דְאִין לֹקִין וְז"א עַמ"ל פ"ד מַה' מְלָנָה וְלָנָה ה"ו וְע"ש פ' פִּי תְּבָא: מַה שְׁהִקְשָׁה הַלַּח"מ בַּה' שְׁכִירוֹת פִּי"ג ה"ב עַמ"ש הַר"מ ו"ל וְלָמָּה לֹקִין בְּתִמּוּרָה וְנִיטַק לְעֵשָׂה הָא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ י"ל דְקְשִׁיָּא אַמְאִי לָא יְלִיף בְּעֻלְמָא דְנִיטַק לֹקָה וְעוֹד דְלָמָּא בְּתִמּוּרָה סִתָּם נְאָמֵר הִלְכָּה דְלוּקָה וְשְׁמָא בְּצִיבּוּר דְאִין מְעַשָּׂה וְלֹקִין וְשֵׁם לִיכָּא עֵשָׂה דְאִין עוֹשִׁין תְּמוּרָה מִשָּׂא"כ בְּיַחֲדִיד וּכְאָמֹר: עֵינֵן בַּר"מ ו"ל פַּח"י מַה' פַּה"מ ה"ג פֶּל הָאוּכַל מְקַרְבֵּן פְּסוּל לֹקָה מְלֵא תֵאכַל

כָּל תּוֹעֵבָה וּבַהֲיֵי וְהַכִּין הַזְהִיר עַל פִּיגּוּל וְנוֹתֵר מִפִּי קוֹדֵשׁ הוּא וְלֹא מִלַּתְכֹּת וְצִ"ע: מֵהַ
שֶׁהַקְּשִׁיטִי מִתְּמוּרָה י"ל דְּרָבָא לְשִׁיטְתֵיהּ בְּקִדּוּשֵׁין ע"ח דְּבַעַל הוּא דְלוֹקָה שְׁתֵּימִים א"כ לֹא
נִגְמַר הִלְאֵו עַד שְׂיַבְעַל הָנָה תּוּ לָאוּ שְׂיִישׁ בּוּ מַעֲשֵׂה: כָּלֵל יֵט אֲבָאָר בּוּ סוֹנְיָא דְתְּמוּרָה ד'
ב' פְּלוּגְמָא דְאַבְיֵי וְרָבָא אִי עֵבִיד אִי מְהֵנִי: רְאִיתִי לְחַקְנֹר בְּהַ פְּמָה חֲקִירוֹת: רֵאשׁוּנָה צְרִיף
לְבָרֵר הִלְכָה כְּמֵאן אִי פְּאַבְיֵי אוּ פְּרָבָא הָרֵא"שׁ ז"ל בְּתִשׁוּבָה כָּלֵל שְׂבִיעֵי סִימָן ד' כְּתַב
בְּפִשִׁיטוֹת דְּהִלְכְתָא כְּרָבָא לְבָר מִיע"ל קג"ם.

וְאַמְנָם הִלַּח"מ בְּה' בְּכוֹרוֹת פ"ו ה"ה כְּתַב דְּבִזָּה הִלְכָה פְּאַבְיֵי. וְאַנִּי תְּמָה עִמ"ש הָאֲדוֹן
ז"ל כֵּן דְּהָא בִּפ"ג מֵה' מְלָנָה וְלָנָה ה"א הִבִּיא הִלַּח"מ בְּשֵׁם הָרִיב"ש תִּפ"ה פְּרָבָא קִי"ל
וְלֹא הִזְכִּיר מ"ש בִּפ"ו מֵה"ב גַּם הִמ"מ בְּה' גְּזִילָה פ"א ה"ט כְּתַב דְּבָרֵי רָבָא.

וְעִמ"ל פ"ח מֵה' מְלָנָה וְלָנָה ה"א ד"ה אִי וַיִּבְנֹאָר לְקַמֵּן אִי"ה. וְלִמ"ש סִפְרֵי הַחֲזִינוּף מְצָנָה
שִׁמ"ה וְשִׁמ"ו פ' כִּי תִשָּׂא דְלָאוּ שְׂאֲפָשֶׁר לְעֵבֹר מִבְּלֵי מַעֲשֵׂה אָף בְּעֵשֶׂה מַעֲשֵׂה אִין לֹקָה
עָלָיו וְעִמ"ל פ"ד מֵה"א"ב דְּלִשִׁיטַת הַר"מ ז"ל לֹא יִחַלֵּל לִיכָא בְּגִירוּשָׁה כָּלֵל: וְדַע עוֹד מִש"ל
דְּקִדּוּשֵׁין מְצִינוּ לָאוּ שְׂאִין מַעֲשֵׂה הַכִּין הוּא וְנִדְאִי וּבְכַמָּה דְרָכִים מְצִינוּ בְּקַל שְׂקִדְשָׁה בְּלֵי
מַעֲשֵׂה בְּשִׁכְרָא שְׂאֲדַבֵּר עָלֶיהָ לְשִׁלְטוֹן אוּ ע"י שְׁלִיחַ וְאַחֲרִים נִתְּנוּ הַפְּסָף בְּיָדָה.

וּלְפִי מ"ש בִּס' הַחֲזִינוּף לְהָרֵא"ה ז"ל הוּבָא בִּמ"ל פ"ה מֵה' יִסוּדֵי הַתּוּרָה וּפ"ד מֵה' מְלָנָה
וְלָנָה ה"ז כָּל שְׂאֲפָשֶׁר לְעֵבֹר מִבְּלֵי מַעֲשֵׂה אָף ע"י מַעֲשֵׂה אִין לֹקִין צ"ל דְּלִקֵי בְּקִדְשׁ
דְּבִדְיִבוּרָה עֵבִיד מַעֲשֵׂה שְׂמִקְוֹדְשֵׁת ע"י זֶה וְלֵה"ר"מ ז"ל בְּה' תְּמוּרָה דְּמִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמִדּוֹ
סוֹבֵר לְהִיפּוּף כָּל שְׂאֲפָשֶׁר בְּמַעֲשֵׂה ה"ה שְׂלֵא ע"י מַעֲשֵׂה לְקִי כִּמ"ש הִמ"מ פִּי"ג מֵה'
שְׂכִירוֹת ה"ב.

וּמִיָּהוּ הַמְעִיָּין שְׁם יִרְאָה דְּוּוֹקָא בְּקוֹל קְאָמֵר וְה"ה בְּקִדּוּשֵׁין וְכִמ"ש הִלַּח"מ שְׁם אֲבָל הִיכָא
דְּלִיכָא דִּיבּוּר לָא: קְשִׁיָא לִי הָא דְּפִרְיָה בְּתְּמוּרָה ה' ב' וְהָרִי אֶלְמָנָה לִכ"ג וְהָא מְדַאֲצְטְרִיף
בְּקִדּוּשֵׁין ע"ז ב' לְחַלֵּק דְּלוֹקָה ב' מְלָקוֹת וְאִי אִיתָא דְלֹא מְהֵנִי הַקִּדּוּשֵׁין אִמְאִי לֹקָה וְהָא
הָנָה לָאוּ שְׂאִין מַעֲשֵׂה לְסִפְרֵי הַחֲזִינוּף פִּינוּן שְׂאֲפָשֶׁר מִבְּלֵי מַעֲשֵׂה וְדִיבּוּרָה לָא עֵבִיד מַעֲשֵׂה
וְאַפְשֶׁר לֹמַר לְפִי מ"ש בִּת"כ אֵלוּ לֹא נֶאֱמַר גְּרוּשָׁה ה"א וְרַעָה מְמָנָה מְמֹזְרִים וּפְיִרְשׁ
הַק"א דֵּה"א בִּכ"ג תַּעֲלָה מְדִרְיָגָה א' שְׂיָהָא מְמֹזְרִים וְקִשָּׁה מֵה"ת וּנ"ל דְּסִתָּם סְפָרָא ר"ע
וְאִין קִדּוּשֵׁין תּוֹפְסִין בַּח"ל וְזִרְעָה מְמֹזְרִים עֵינֵן ר"פ אֵלוּ נְעֻרוֹת וְלֹא יִחַלֵּל לָא קִי
אֲגִירוּשָׁה דְלָאוּ כְּתִיב וְנֶאֱמַר בֵּין כ"ג וְכ"ה גְּרוּשָׁה וְרַעָה מְמָנָה מְמֹזְרִים וְחַלְלָה מְאִינָה
(וְכֵן צ"ל לִפ' ק"א) מִשָּׂא"כ לְחַכְמִים גְּרוּשָׁה לְחַלֵּק מִשָּׂא"כ לְפּוּם סְבָרָא דְּהַשְׁתָּא דְלֹא
מְהֵנִי א"כ ה"א וְרַעָה מְמֹזְרִים וְלִכְּהָ צְרִיף גְּרוּשָׁה לְגוּפָה דְאִין וְרַעָה מְמֹזְרִים וּמ"מ פְּרִיף
שְׁפִיר דְלֹא לִיָּהֵנִי וְלֹא לְהֵנִי קִדּוּשֵׁין וּמִשְׁנֵי לֹא יִחַלֵּל בְּב' לְמִדִּי"ן וְאֵא"ע לְמְמֹזְרִים תְּנָהוּ
עֵנְוֵן לְקִדּוּשֵׁין וְע"ש בְּתוֹס' ד"ה שְׂאֵנִי.

וּלְסִפְרֵי הַחֲזִינוּף י"ל דְּמַצֵּד הַסְּבָרָא הִיכָא דְלֹא תְּפָסִי קִדּוּשֵׁין בְּנִיָּה מְמֹזְרִים וּבְאַלְמָנָה גְּלִי
קִרָא דְאִין בְּנִיָּה מְמֹזְרִים וְאַפ"ה ש"ד דְלֹא תְּפָסִי קִדּוּשֵׁין דְאִי עֵבִיד לָא (לָא) מְהֵנִי
וּכְדִכְתִּיבָנָא עֵינֵן בְּסִפְרֵי הַחֲזִינוּף מְצָנָה שִׁמ"ה שִׁמ"ו וּמ"ש בְּעֵדִים בְּרַבִּית דְאִין לֹקִין וְז"א
עִמ"ל פ"ד מֵה' מְלָנָה וְלָנָה ה"ו וְע"ש פ' כִּי תִבָּא: מֵהַ שֶׁהַקְּשִׁיטֵי הִלַּח"מ בְּה' שְׂכִירוֹת פִּי"ג
ה"ב עִמ"ש הַר"מ ז"ל וְלָמָּה לֹקִין בְּתְּמוּרָה וְנִיִּתְקַם לְעֵשֶׂה הָא מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמִדּוֹ י"ל
דְּקְשִׁיָא אִמְאִי לָא יְלִיף בְּעֵלְמָא דְנִיִּתְקַם לֹקָה וְעוֹד דְלִמָּא בְּתְּמוּרָה סִתָּם נֶאֱמַר הִלְכָה דְלוֹקָה

וְשָׂמָא בְּצִיבּוּר דְּאִין מַעֲשֵׂה וְלוֹקִין וְשֵׁם לִיכָא עֲשֵׂה דְּאִין עוֹשִׂין תְּמוּרָה מִשָּׂא"כ בְּיַחֲדָא וְכִאֲמוּר: עֵינִין בְּר"מ ו"ל פַּח"י מַה' פַּה"מ ה"ג פֿל הָאוּכַל מְקַרְבֵּן פֿסוּל לֹקְהָ מְלֵא תֹאכַל פֿל תּוֹעֵבָה וּבַה"י וְהַכִּין הִזְהִיר עַל פִּיגוּל וְנוֹתֵר מִפִּי קוֹדֵשׁ הוּא וְלֹא מִלַּתְכֵּ"ת וְצ"ע: מַה שְׂהַקְשִׁיתִי מִתְּמוּרָה י"ל דְּרַבָּא לְשִׁיטְתִּיהָ בְּקוֹדֵשִׁין ע"ח דְּבַעַל הוּא דְּלֹקְהָ שְׂתִינִים א"כ לֹא נִגְמַר הֲלָאוּ עַד שְׂיַבְעַל הֵנָּה תּוּ לָאוּ שְׂיִישׁ בּוּ מַעֲשֵׂה: פֿלֵל יֵט אַבָּאָר בּוּ סוֹגֵיָא דְּתְמוּרָה ד' ב' פְּלוּגְתָּא דְּאַבְיִי וְרַבָּא אִי עֵבִיד אִי מְהַנִּי: רְאִיתִי לְחַקְנוֹר בְּהָ פְּמָה חֲקִירוֹת: רֵאשׁוּנָה צָרִיף לְבָרֵר הֲלָכָה כְּמֵאן אִי פְּאַבְיִי אוּ פְּרַבָּא הָרֵא"ש ו"ל בְּתִשׁוּבָה פֿלֵל שְׂבִיעֵי סִימָן ד' פֿתַב בְּפִשְׁטוֹת דְּהִלְכְתָּא פְּרַבָּא לְבָר מִיע"ל קג"ם.

וְאַמְנָם הִלַּח"מ בַּה' בְּכוֹרוֹת פ"ו ה"ה פֿתַב דְּבִזָּה הֲלָכָה פְּאַבְיִי. וְאַנִּי תְּמָה עִמָּ"ש הָאָדוֹן ו"ל פֿן דְּהָא בַּפ"ג מַה' מְלִנְהָ וְלִנְהָ ה"א הִבִּיא הִלַּח"מ בְּשֵׁם הָרִיבֵי"ש תַּפ"ה פְּרַבָּא קִי"ל וְלֹא הִזְפִּיר מ"ש בַּפ"ו מַה"ב גַּם הַמ"מ בַּה' גְּזִילָה פ"א ה"ט פֿתַב דְּבָרֵי רַבָּא.

וְעִמָּ"ל פ"ח מַה' מְלִנְהָ וְלִנְהָ ה"א ד"ה אִי וִיבְנוֹר לְקַמֵּן אִי"ה. וְלִמ"ש סִפְרֵי הַחִינּוּף מְצִנְהָ שִׂמ"ה וְשִׂמ"ו פ' כִּי תִשָּׂא דְּלָאוּ שְׂאֲפָשֶׁר לְעִבּוֹר מִבְּלִי מַעֲשֵׂה אִף בְּעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה אִין לֹקְהָ עֲלִיו וְעִמָּ"ל פ"ד א' בְּבִהֶמָה דְּנוֹדָאִי חֲזִיהָ לְכָל דְּבָרִיָּה וְעוֹשֵׂה תְּמוּרָה וְאִיתִיהָ בְּלָאוּ דְּלֹא יִגָּאֵל וְפָרִיף שְׂפִיר אִימָא שְׂחִטִּיהָ בְּסִימָן א' לְשֵׁם מַעֲשֶׁר לִיְהוּי כְּנוֹתִיהָ וְכִאֲמוּר וּבִס' רֵאשׁ יוֹסֵף עַל חֲזִלִין יֵשׁ לְנוּ אֲרִיכוֹת דְּבָרִים בְּהָא דְּמִפְּרָפְסַת פְּחִיָּה אִין מְקוּמוּ פֿה וּבַה'ל' גְּזִילָה פ"ז ה"ג פֿתַב הַר"מ ו"ל עַל גְּזֵל אָבִיו אִין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ שְׂנַאֲמַר אֲשֶׁר גְּזֵל וְזֵה יוֹרֵה פְּאַבְיִי דְּלְרַבָּא צָרִיף דְּשִׁנּוּי קוֹנָה שׁוּב רְאִיתִי אֲדַרְבֵּה מִשֵּׁם מִשְׁמַע דְּהִלְכָה פְּרַבָּא שְׂהָרִי בַּפ"ב ה"ב מַה"ג פֿתַב דְּשִׁנּוּי קוֹנָה פְּרַבָּא מְאַשֶׁר גְּזֵל וְלֵאבְיִי ל"צ קָרָא לְהַכִּי דְּמַהַנִּי וְהָא דְּנִקְיֵט בַּפ"ז מְאַשֶׁר גְּזֵל דְּרָכּוּ ו"ל לְכַתְּוֵב הַדְּרָשָׁא הַפְּשִׁיטָה וְעֵיקָר נִפְיָק דְּלְכַתּוּב גְּזִילוֹ ש"מ תְּרַתִּי כְּדִמְסִיק ב"ק ס"ז א' א"כ א"ש וּבְהַקְדִּים מִתְּנוּת דְּפִסְק הַר"מ ו"ל בַּפ"ג הַכ"ג מַה'ל' תְּרוּמוֹת דְּמָה שְׂעֵשׂוּי עֲשׂוּי וְאַפ"ה פֿסַק הַקְדִּימוּ בְּפָרִי חֲזִיב פְּאַבְיִי וְאַמְנָם בְּתְמוּרָה הַגִּירָסָא מְפֵל מַעֲשָׂרוֹתֵיכֶם וּבִפְסָחִים ל"ה ב' מְפֵל מִתְּנוּתֵיכֶם וְתָרִי פֿל כְּתִיבִי בְּמִדְבָר י"ח (וְעֵינִין בִּיצָה י"ג ב' וּבִקְרָא לֹא כ"כ וְצ"ע הַגִּי' שֵׁם) וּבְהָא דְּהַפְקָר פְּרָמוּ דְּפִסְק הַר"מ ו"ל בַּה'ל' מ"ע פ"א ה"ב וּפ"ה הַכ"ז מִשְׁמַע פְּרַבָּא זֵה י"ל: וְהִנֵּה בַח"מ ר"ח פֿסַק רַמ"א ו"ל מִקְחָ שְׂנִשְׁבַּע עֲלָיו וְעֵינִין סַמ"ע וְש"ף וְש"ם וִי"ד ר"ל בַּט"ז וְש"ף וּמִשְׁמַע לַכ"ע הֲלָכָה פְּרַבָּא וּמִחֲלָקִין בְּחִילּוּקִים שׁוֹנִים וְאַי"ה יְבוֹאֵר לְקַמֵּן.

וְדַע דְּהַר"מ ו"ל בַּה'ל' תְּמוּרָה פ"א נִתְּנָ טַעַם לְמַמִּיר דְּלֹא הֵנָּה נִתְּמַק דְּאִין הַעֲשֵׂה שְׁנוֹה לְלָאוּ וּבִס' פּוֹרֵת יוֹסֵף כְּתִבּוּ שְׁנוֹה פְּרַבָּא דְּלֵאבְיִי בְּצִיבּוּר וְשׁוֹתְפִין דְּלֹא מְהַנִּי לֹא לְקִי וּמִיָּהוּ י"ל מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמַדּוּ דְּלְקִי אֲמַמִּיר כַּמ"ש הַר"מ ו"ל שֵׁם וְעוֹד אִף לֵאבְיִי שְׂיִיף אִין עֲשֵׂה שְׁנוֹה לְלָאוּ דְּבְצִיבּוּר לֹא מְנַתֵּק לְאִסּוּרָא ה"ה לְיַחֲדָא לְמַלְקוֹת וְעִמָּ"ל פ"א מַחו"מ בְּהָא דְּנִיחָא וְתוֹסֶפֶת פְּסָחִים כ"ט ב' ד"ה רַב אֲשִׁי וְעַלְח"מ פ"א מַה'ל' תְּמוּרָה ה"א וּמִפִּי הַשְּׂמוּעָה דְּלְקִי ע"כ לְצִיבּוּר אֲתָא וְכַמ"ש וּמִיְנוֹשֵׁב שֵׁם קוֹשְׁיָתוֹ וְעֵינִין בַּה'ל' תְּרוּמָה פ"ג הַכ"ג פֿתַב הַכ"מ לִישְׁנָא דְּמִתְּנִי מְסִייעַ לְהַר"מ ו"ל דְּלֹא לְקִי וְלְשִׁיטְתִּיהָ בַּפ"א מַה'לְכוֹת תְּמוּרָה שְׂתִמָּה עַל הַר"מ ו"ל מ"ש מִפִּי הַשְּׂמוּעָה אֲבָל לְפִי מַה שְׂמִבְּנוֹרָא שֵׁם דְּהַר"מ ו"ל סוֹבֵר דְּבִיבּוּר לֹא הֵנָּה מַעֲשֵׂה אִף בְּמַמִּיר וּמִפִּי הַשְּׂמוּעָה הוּא דְּלְמַדּוּ א"כ בְּהַקְדִּים מִתְּנוּת זֵה לְזֵה דְּאִין לֹקְהָ אִף דְּבְדִיבּוּרִיָּה עֵבִיד מַעֲשֵׂה וְעִמָּ"ל וְלַח"מ פ"ג מַה'ל' שְׂכִירוֹת: וְרְאִיתִי

לספר ידי אליהו דף ק"ב ע"ד עמ"ש ונהרי אלמנה הקשה שארח"ל מנלן ותי' מפי תהינן לאיש קידושין ס"ח יע"ש.

והנה בח"ל לא מצינו שהנהירה התורה על הקידושין רק על הביאה ולהר"מ ז"ל פט"ו מהא"ב ח"ל דונקא ע"י קידושין היינו ביאה שע"י קידושין היא קידושין גופניהו ליפא אנהרה ובמח"ג יש לעיין קצת עיין ברש"י קידושין ע"ח א' ד"ה מודה אביי וי"ל דאנהר' קאי שלא יקדשנ' ויבטל ולעולם בקידושין אין איסור כלל וכאמור.

ואי קשיא ח"ל שקידושם בביאה אמאי תפסי קידושין לרבא דלא מהני א"כ תקשי באמת זה דמפי תהינן בקידוש בכסף וישטר משא"כ ביאה דעבר אמיקרא דרחמנא. ולמ"ש הט"ז בח"מ ר"ח דנשבוע לא עבר אמיקרא דרחמנא אמכירה ולמ"ש בידי אליהו בשם מהרימ"ט השוחט בשבת דאיסור משום שבת כו' א"ש פאן דהביאה אמר רחמנא לא תעבוד ולא הקידושין.

ומיהו חילוק של מהרימ"ט י"ל דלאחר שבת היתר הוא ותלוי בזמן וחילוק הט"ז הוא חילוק אחר. ולהסמ"ע שם דמשמע מדבריו כל היכא שא"א אלא בעבירה לא מהני קשה מח"ל שקידושם בביאה (יבמות כ' ח"ל מ"ה רמ"א ליבום י"ל מ"מ ונדאי ח"ל תפסי קידושין בביאה) וכ"ת פי תהינן מיותר וע"כ לקידוש בביאה דבכסף מה"ת דלא תפסו קידושין ז"א דהא יבמה לשוק כו' ואף לשמואל מספקא ליה ועוד ביבמות כ"ג ב' משמע דצריך פי תהינן דלא נימא דמימעט מקרא וזה י"ל ומ"מ קשיא פדכתיתנא.

שוב ראיתי דלק"מ דאף הסמ"ע יודה בהוא דב"ק ע' זרק גניבתו לחצירו בשבת דקנה אף דחייב מיתה כמ"ש הט"ז בח"מ ר"ח ושאני התם דאיסור הוצאה וקניה לחוד ה"ה פאן איסור הביאה לחוד וקנין לחוד וקידושין לא הזכירה התורה בפירושו וכאמור.

משא"כ נשבע שלא למכור עושה איסורבמה שמונהר עליו בכל יחל וכדומה: ומ"ש הסמ"ע שם דאיסור שפדה מעצמו לא מהני לרבא והא דלא א"ב דיש עוד בכור ומעשר וחרמים יע"ש ולמ"ש הר"מ ז"ל דאין לוקה בכל אלו ויהיה הטעם דנהה לאו שאין מעשה (כמש"ל דאפשר מפלי מעשה) או שאר טעמים י"ל דמודה הר"מ ז"ל בפדה האיסור ולנה י"ל דא"ב טובא באיסור דרבנן דלא מהני והגמרא היה יכול לומר וע' סמ"ע שם ואפילו אם נאמר במילי דרבנן מהני כמ"ש בשו"ת ש"א בשם מהר"ח גאלי"פפה ז"ל מפל מקום למ"ש הר"מ ז"ל דכל מילי דרבנן יש לאו דלא תסור א"כ י"ל דרבנן ד"ת הנה ולא מהני וא"כ אין ראיה מגמרא באיסור שפדה: עוד תנן במסכת פסחים ס"ג א' השוחט פסח על התמץ עובר בל"ת והפסח פשר כמ"ש התוס' שם ד"ה השוחט וכל מילי דקדשים דלא שנה הפתוב לעכב פשר דיעבד איפא לעינא ביה אי דמיין להשוחט בשבת או לאו וצ"ע בע"ז: ודע דלרבא לא מהני אף בלאו הבא מפלל עשה ובין מהני ולא מהני לקי ולאביי דמהני הן בלאוין שלקי אי לא לקו ובעשה.

ולא מהני לא לקי וזה מבואר שם אמנם מה שיש להסתפק לרבא בשוגג י"ל דמהני דמיד עבר אהורמנא דרחמנא או דלמא ל"ש והתוספת במציעא קע"ו ב' ד"ה וחיוב פתבו לאביי בשוגג לא מהני ומיהו התם הטעם דנהה זכיה בטעות משא"כ היכא דג"ש שום קנין וזכיה מ"ל לרבא ויראה דל"ש ואף שוגג לא מהני.

והנה התוס' שם בב"מ אהא דאמר אב"י לגב"א דחבל ספינא דאשפכתא אהדרי כו' דבשוגג לקח כו' איפא לעיונא ביה אם נאמר דלאו לא יחפול רק בלקיחה ולאחר מיכן אין עובר א"כ מה בכך דזכיה בטעות מ"מ תו לא עבר עליה ואי עובר כ"ש בלאו א"כ לאב"י דמהני היינו בלאונן שעבר ושוב אין עובר משא"כ בעובר כ"ש ונדאי צריף להחזיר.

שוב ראיתי לס' ידי אליהו דף ק"ג ע"ג ד"ה ודע תמה על זה: ולכאורה דקשיא להו דאמר אהדרי משמע לגמרי ולא קנה מתרישה בלילה וכדומה וקשיא להו לאב"י דאמר דמהני א"כ אף דחבל הפלי מ"מ בשעה שראויה למלאכה ועבר בלאו מ"מ מהני כמו בעבוס משכנו שלא ברשות כו' דמתזיר פסות יום ביום ולילה בלילה דמהני לאב"י פפי מה דמקשה שם בתמורה ה"ה בכלי א"כ הנה למקני לענין זה ועמ"מ פ"ג מה' מלנה ולנה ה"ה די"א דכלי א"נ נמי בשעה שאין ראויין למלאכה מותר לחובלן ואהא פתבו דזכיה בטעות ולא קנה פלל ומש"ה א"כ אהדרי לגמרי ויש לנו הרהור דברים במ"ש הלח"מ מה בין פלי א"נ לשאר פלים דלהר"מ בכלי א"נ אף במשכנו אסור ובשאר פלים מותר ולמ"ד פלי א"נ מותר בשעת הלואה י"ל דסובר א"נ אף שלא בשעה הראויה למלאכה מתזיר ועובר עליו דמתרישה לאו אכל נפש לחד דיעה ועח"מ צ"ח ס"ח יע"ש ובסמ"ע אות ל"א דבריו צריכין קצת ישוב במ"ש פיון שע"י בא האוכל נפש לא הבינותי וכר וקסת נמי צריף ליתן בשעה הראויה כו' (ואין מקומו פה להאריך): שוב ראיתי שד"ה הם כפשוטן דלאב"י דמהני דאי לא מהני לא לקי א"כ בחובל רחיקים ורכב דתנו במתני' דלוקה ע"כ דמהני וא"צ לחזור דקניא ונהנה פשלו ואמאי א"כ דלהדרי' ותיקצו בשוגג דזכיה בטעות משא"כ במזיד פיון דלקי ע"כ זכ"י רחמנא דנהה פשלו ואין עובר כ"ז היותו אצלו: ודע דאלמנה לכ"ג גרושה ונלוצה לכ"ה דאמרינן ביבמות פ"ה ח' דבכ"ש בעמוד והוצא קאי ובכ"ש עובר בלאו וכפי הנראה דלא יקחו לא עבר כ"א בשעת קידושין רק לאו דלא יחלל ולהר"מ ז"ל פי"ז מהא"ב דלא יחלל רק באלמנה מ"מ איסורא איפא ולא לקי עמ"מ שם דהתראת ספק אף למותר.

א"כ י"ל בתמורה ה' אונס שגירש בשלמא לאב"י ניחא דלא לקי דלא מהני שמחויב להחזירה כמ"ש התו' ד"ה מיתבי יע"ש אלמא אף דגירושין עשו פעולה שמותרת לאחר אפ"ה לא מהני מקרי לאב"י ומש"ה לא לקי באונס לאב"י למה דס"ד דלא הנה ניתק לעשה ואמאי אלמנה לכ"ג לקי לאב"י בקדושין ע"ח א' בלא יקח ונהא לא מהניבמה שמזוהר עליו בבל יחל וכדומה: ומ"ש הסמ"ע שם דאיסור שבדה מעצמו לא מהני לרבא ונהא דלא א"ב דיש עוד בכור ומעשר וחרמים יע"ש ולמ"ש הר"מ ז"ל דאין לוקה בכל אלו ויהיה הטעם דנהה לאו שאין מעשה (כמש"ל דאפשר מבלי מעשה) או שאר טעמים י"ל דמודה הר"מ ז"ל בבדה האיסור וליזה י"ל דא"ב טובא באיסור דרבנן דלא מהני והגמרא ה"ה יכול לומר וע' סמ"ע שם ואפילו אם נאמר במילי דרבנן מהני כמ"ש בשו"ת ש"א בשם מהר"ח גאלי"פפה ז"ל מפל מקום למ"ש הר"מ ז"ל דכל מילי דרבנן יש לאו דלא תסור א"כ י"ל בדרבנן ד"ת הנה ולא מהני וא"כ אין ראיה מגמרא באיסור שבדה: עוד תנו במסכת פסחים ס"ג א' השוחט פסח על החמץ עובר בל"ת והפסח פשר כמ"ש התוס' שם ד"ה השוחט וכל מילי דקדושים דלא שנה הכתוב לעכב פשר דיעבד איפא לעיונא ביה אי דמיינו להשוחט בשבת או לאו וצ"ע בע"ז: ודע דלרבא לא מהני אף בלאו

הבא מכלל עשה ובין מהני ולא מהני לקי ולאבני דמהני הו בלאונו שלקי אי לא לקו ובעשה.

ולא מהני לא לקי וזה מבואר שם אמנם מה שיש להסתפק לרבא בשוגג י"ל דמהני דמזיד עבר אהורמנא דרתמנא או דלמא ל"ש והתוספת במציעא קע"ו ב' ד"ה וחיוב פתבו לאבני בשוגג לא מהני ומיהו התם הטעם דהנה זכיה בטעות משא"כ היכא דג"ש שום קננו וזכיה מ"ל לרבא ויראה דל"ש ואף שוגג לא מהני.

והנה התוס' שם בב"מ אהא דאמר אבני לגבא דחבל ספינא דאשפכתא אהדרי כו' דבשוגג לקח כו' איכא לעיונא ביה אם נאמר דלאו לא יחפול רק בלקיחה ולאחר מיכן אין עובר א"כ מה בכך דזכיה בטעות מ"מ תו לא עבר עליה ואי עובר כ"ש בלאו א"כ לאבני דמהני היינו בלאונו שעבר ושוב אין עובר משא"כ בעובר כ"ש ונדאי צריף להחזיר.

שוב ראיתי לס' ידי אליהו דף ק"ג ע"ג ד"ה ודע תמה על זה: ולכאורה דקשיא להו דאמר אהדרי משמע לגמרי ולא קנה מתרישה בליקלה וכדומה וקשיא להו לאבני דאמר דמהני א"כ אף דחבל הפלי מ"מ בשעשה שראויה למלאכה ועבר בלאו מ"מ מהני כמו בעבוס משכנו שלא ברשות כו' דמחזיר פסות יום ביום וליקלה בליקלה דמהני לאבני כפי מה דמקשה שם בתמורה ה"ה בכלי א"כ הנה למקני לענין זה ועמ"מ פ"ג מה' מלנה ולנה ה"ה די"א דכלי א"נ גמי בשעשה שאין ראויין למלאכה מותר לחובלן ואהא פתבו דזכיה בטעות ולא קנה פלל ומש"ה אמר אהדר לגמרי ויש לנו הרהור דברים במ"ש הלח"מ מה בין פלי א"נ לשאר פלים דלהר"מ בכלי א"נ אף במשכנו אסור ובשאר פלים מותר ולמ"ד פלי א"נ מותר בשעת הלואה י"ל דסובר א"נ אף שלא בשעשה הראויה למלאכה מחזיר ועובר עליו דמתרישה לאו אנוכל נפש לחד דייעה ועח"מ צ"ח ס"ח יע"ש ובסמ"ע אות ל"א דבריו צריכין קצת ישוב במ"ש פיון שע"י בא האנוכל נפש לא הבינותי וכר נכסת גמי צריף ליתן בשעשה הראויה כו' (ואין מקומו פה להאריך): שוב ראיתי שד"ה הם כפושטן דלאבני דמהני דאי לא מהני לא לקי א"כ בחובל רחיקים ורכב דתנון במתני' דלוקה ע"כ דמהני וא"צ לחזור דקניא ונהנה פשלו ואמאי אמר אבני דלהדרי' ותימצו בשוגג דזכיה בטעות משא"כ במזיד פיון דלקי ע"כ זכיה רתמנא דהנה פשלו ואין עובר כ"ז היותו אצלו: ודע דאלמנה לכ"ג גרושה ונלוצה לכ"ה דאמרינו ביבמות פ"ה ח' דבכ"ש בעמוד והוצא קאי ובכ"ש עובר בלאו וכפי הנראה דלא יקחו לא עבר כ"א בשעת קידושין רק לאו דלא יחלל ולהר"מ ז"ל פי"ז מהא"ב דלא יחלל רק באלמנה מ"מ איסורא איכא ולא לקי עמ"מ שם דהתראת ספק אף למותר.

א"כ י"ל בתמורה ה' אונס שגירש בשלמא לאבני גיחא דלא לקי דלא מהני שמחויב להחזירה כמ"ש התו' ד"ה מיתבי יע"ש אלמא אף דגירושין עשו פעולה שמותרת לאחר אפ"ה לא מהני מקרי לאבני ומש"ה לא לקי באונס לאבני למה דס"ד דלא הנה גיחא לעשה ואמאי אלמנה לכ"ג לקי לאבני בקדושין ע"ח א' בלא יקח והא לא מהניומה פסיים ולא משום דהנה קום ועשה היינו לרבא הטעם דהנה גיחא לעשה כמ"ש התוס' ד"ה אמר יע"ש ולאבני לאו משום גיחוק אלא משום דלא אהני מעשיו ומש"ה נכאמור.

ואמנם מ"ש רש"י ד"ה לא יוכל לשלחה כל ימיו כו' והלפך לא עבר אמיקרא דרחמנא אבל בעלמא אע"ג דל"מ לקי דעבר אמיקרא דרחמנא צריף להבין דהטעם הוא משום דהפתוב נתקו לעשה כמ"ש התוס' ד"ה אמר ואלו מרש"י משמע דלא עבר אמיקרא דרחמנא ולא משום ניתוק וא"י לכונן איף לא עבר אמיקרא דרחמנא ומה בכף שמחזירה אח"כ וסבור הייתי לומר דטעמא יהיב למילתיה דמש"ה בכל לאו הניתוק לעשה לא לקי פשמיים העשה אח"כ דכל שדעתו לקיים עשה אח"כ לא עשה איסור כלל כנראה מתוס' פסחים כ"ט ב' ד"ה רב אשי וכמ"ש המ"ל פ"א ה"ג מהל' חמץ ומצה שמשקה חמץ ודעתו לבערו אין עובר פלום ומש"ה פי קיים עשה אח"כ לא לקי לרבא דלא עבר אמיקרא דרחמנא כלל וכ"ת פשאין בדעתו בשעת עבירת הלאו לקיים העשה כלל ואח"כ מקיימה לילקי דעבר אמיקרא דרחמנא י"ל דהנה פלאו שאין בו מעשה במחשבה ודיבוריה תליא מלתא וכ"ז מדוחק גם לאבני דמהני לקי א"כ נותר וכדומה דל"ש ל"כ פיון שהותר ואפ"ה ניתק לעשה וצ"ע.

ולענן דינא פהו שגירש אנוסה ואמר הרי את מגורשת ממני נאי את מותרת לכ"א דזה ריח הגט דלהר"מ ז"ל ז"ל ריח הגט מדרבנן אין לספק ולומר בין למ"ד בטלו ולא בטלו או קיימו ולא קיימו אי הנה ניתוק הואיל ומ"ה שריא או הואיל ומדרבנן אסורה הנה ביטל בינדים דז"א דלא עבר אמיקרא דרחמנא דלא הנהירה שלא לשלחה שילוח דמיקושב בעלמא הא באומר הרי את מגורשת ממני לחוד דבעלמא לא מיקושב שילוח כלל פשיטא דבאונס לא אזהר עליה כלל ובשלמא בס"ד שהוקשה לתוס' דלא להוי גירושין כלל אפ"ה אזהר רחמנא עליה פיון דבעלמא הנה שליח משא"כ בזה וכדאמרו: ודע דהר"מ ז"ל בפ"א מהל' תמורה ה"א נתן טעם לממיר דלא הנה ניתוק יע"ש משמע דלאו שלא ניתק למקצתו לא ניתק הפל וא"כ אונס שלא ניתק בכהו ללקי בישראל.

ולכאורה יאמר בזה דהר"מ ז"ל סובר דלא מהני הגירושין כלל דלא איתקש גירושין למיתה בזה וע' תוס' ד"ה מיתבי ודף ו' ד"ה והשתא וכבר עמדו ז"ל בזה אלא בישראל ונדאי מהני הגירושין דלא עבר אמיקרא דרחמנא פיון שמיים העשה אח"כ כנראה מתוס' פסחים כ"ט ב' ד"ה רב אשי ומ"ל פ"א ה"ג מחמץ ומצה כמש"ל משא"כ בכהו אי מהני מעשיו עבר אמיקרא דרחמנא דלא יוכל להחזירה מש"ה אנו אומרים דלא מהני מעשיו כלל ומ"ה מותר להחזירה ומדרבנן אסור פריח הגט לשיטתיה פ"י מה"ג ונאמר דהפרש יש בין גט בטל דמותרת לכהו מדרבנן דיש פיסול בגט גופא משא"כ פאן דהגט נכתב פהוגן אלא דעבר אהורמנא דמלכא ומ"מ דמי לריח הגט וכיון שכן לוקה דמ"מ א"א לקיים העשה מדרבנן ולפ"ז א"ש בישראל מחזיר ואין לוקה דניתק ובכהו נמי לא ניתן הלאו הנה למלקות מ"ה דלא מהני מעשיו ומותר להחזירה כאמור.

אלא דכ"ז אינו שנה לי לומר דכהו שגירש מ"ה מותר להחזירה. והקושיא מעיקרא ליתא דמש"ה בישראל מחזיר ואין לוקה דכל ימיו ע"כ לנתוקי ללאו אתא דלגופא לא צריף לרבא דלא מהני ונהי דמהני שהגירושין מתירין לעלמא מהיקשא מ"מ מה דגלי גלי והשאר נשאר בסברא חיצונה דצריף להחזירה ולמה לי כל ימיו ש"מ לנתוקי ללאוניה וכ"נ מגמרא שם דלרבא מותר כל ימיו בין לל"א ובין לל"ב לנתוקי ולאבני בלא"ה לא לקי באונס דלא מהני דחייב להחזירה ומהא דמכות ט"ו א' דהנה קשיא ליה אונס לפום

מה דהנה ס"ד מלו תהיה לאשה הנה ניתוק וְלֹא קִשְׂיָא בלא"ה הָא לֹא נִיְתַק בְּמִקְצָתוֹ י"ל
דבלא"ה לֹא קִיָּא הָכִי בְּמִסְקָנָא.

ומיהו לר"ל שם משמע דקאי הָכִי בְּמִסְקָנָא אֵלָא שְׁהַתּוּס' לֹא פִּירְשׁוּ פֶּן שָׁם ע"ב ד"ה
מִיָּד. ולהר"מ ז"ל בְּפִירוּשׁ בְּטָלוּ וְלֹא קִיָּמוּ יֵשׁ לוֹ שִׁיטָּה אַחֲרַת בלא"ה: או יאמר דַּיֵּשׁ
לְחַלֵּק בֵּין הֵוָּא דְתַמּוּרָה שְׁהַעֲשֵׂה קִיל וְאִין שְׁנָה בְּכּוּל מְקַרִּיבֵצִיבוּר וְשׁוֹתֵפִין וְלֹא מִיעֲקָרָא
לְלֹאוּ שְׁשׁוּנָה בְּכּוּל לְנִתּוּקֵי מִשָּׂא"כ עֲשֵׂה דְלוֹ תְהִיָּה בְּאֹנָס שְׁיָיָד בְּכֹהֵן וְיִשְׂרָאֵל וְעֲשֵׂה
שְׁשׁוּנָה בְּכּוּל מְנַתֵּק לְלֹאוּ.

ואף דהניתוק מְפָל יָמֵיו לֹא מְלוֹ תְהִיָּה דְהֵוָּה קְדָמוּ עֲשֵׂה מ"מ עֵיָקָר הַעֲשֵׂה שְׁנָה בְּכּוּל
וער"מ ז"ל הל' נַעֲרָה וּבְתוּלָה פ"א ה"ו אֹנָס נִיְתַק שְׁנָאֲמַר וְלֹא תְהִיָּה לְאִשָּׁה אֲפֹשֶׁר גִּילּוּי
מְלֵתָא דְכָל יָמֵיו לְנִתּוּקֵי וּמְמִילָא לֹא תְהִיָּה ג"כ לְנִתּוּק וְעֲשֵׂה זֹו שְׁיִיכָא בְּכֹהֵן דְמַצְנָה
לְנוֹשְׂאָה בְּתַחֲלָה כְּמַבּוֹאָר.

או י"ל בע"א דְמַמִּיר אִין הַעֲשֵׂה תִיקוּן הִלָּאוּ מִמֶּשׁ מִשָּׂא"כ אֹנָס עַל מַה שְׁהַזְהִירָה הַתּוּרָה
שְׁלֵא יִגְרָשְׁנָה עוֹלָמִית הוּא מְתַקֵּן וּמְחַזְרָה מִשָּׂא"כ מְמִיר וְכֹאֲמוּר. וְהִנֵּה מ"ש ה"ר"מ ז"ל
בהל' נו"ב פ"א ה"ו אע"פ שְׁנָאֲמַר בְּאֹנָס לֹא יוּכַל לֹא לְקִי דְנִיְתַק אֶתָּה לְמַד פְּרָבָא ס"ל
וּמִטַּעַם נִיְתַק דְלֵאבִיּי כָּל יָמֵיו צָרִיף לְגוֹפִיָּה דְלֹא לְהַנִּי וְלֹא לְקִי דְלֹא מְהַנִּי.

אֵלָא שְׁהַכ"מ שָׁם פָּתַב דְבָרֵי הַגְּמָרָא וְרַש"י דְהִדָּר בֵּיָה ר' יוֹחָנָן דְקִשְׂיָא לִיָּה אֹנָס מִשְׁמַע
מְדַבְּרֵיו דְהַר"מ ז"ל תְּפַס בְּמִנְחָח קִיָּים מְלוֹ תְהִיָּה הֵוָּה נִיְתוּק (וּבִצְאָמַת לְשׁוֹן הַר"מ ז"ל
שְׁפָתַב פִּינּוֹן שְׁקַדְמ"ו עֲשֵׂה מִשְׁמַע דְמְלוֹ תְהִיָּה הֵוָּה נִיְתַק וְלֹא כְמַש"ל דְכָל יָמֵיו מְגַלָּה דְלֹא
תְהִיָּה הֵוָּה ג"כ נִיְתַק) וְא"כ סוֹבֵר הַר"מ ז"ל דְל"ת שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה שְׁפִיר הֵוָּה נִיְתַק וּבְהָא
דְמַפּוֹת הַנִּיחָא לְמ"ד בְּטָלוּ כו' עֵיָיִן פַּח"י מַהִּל' סְנֵהֲדָרִין וְא"כ אֲדַרְבָּה מִשְׁמַע לְכֹאוּרָה
כְּאִבִּי סוֹבֵר דְלְרָבָא א"צ כָּל יָמֵיו לְגוֹפִיָּה וּלְנִתּוּקֵי מְלוֹ תְהִיָּה נְפִיק אע"פ שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה
וְכַר"י וְכְדֵהֲדָר בֵּיָה.

וּבְשָׁלְמָא לְאִבִּי צָרִיף דְל"ת מַה דְעַבִּיד מְהַנִּי וְאִין לְהַחֲזִירָה כו'. וְכ"ת אִי כְּאִבִּי לְמַה לִּי
טַעְמָא דְנִיְתַק וְכֹן מְתָה גְרוּשְׁתּוֹ אִמְאִי לֹקָה (להר"מ ז"ל) וְהָא לֹא מְהַנִּי וְחֵיָיב לְהַחֲזִירָה
וְלֹא לִילְקִי לְאִבִּי י"ל דְפָסַק הַר"מ ז"ל כ"ב בְּתַמּוּרָה ה' א' דְנוֹדָאִי לְאִבִּי חֲשִׁיב אֹנָס
מְהַנִּי עכ"פ לְהַחֲזִירָה לְעֵלְמָא וְכַה"ג מְהַנִּי מְעַשְׂוֹ חֲשִׁיב כְּמוֹ כ"ג קִידָשׁ אֶלְמָנָה אַף שְׁמַחֲוִיב
לְהוֹצִיא וְכַמֶּש"ל וְפָסַק כ"ב דְלֵאבִּי נִוְדָאִי הַטַּעַם דְאִין לֹקָה מְשׁוּם נִיְתוּק הֵוָּה אֵלָא
דְהֵוָּה קִשְׂיָא אִמְאִי חֵיָיב לְהַחֲזִיר וּמִשְׁנֵי כָּל יָמֵיו בְּעַמּוּד וְחֵיָיב לְהַחֲזִיר קִיָּא וּלְרָבָא ל"צ
אֵלָא לְנִתּוּקֵי לְלֹאוּיָה.

וְא"כ סוֹגֵיָא דְמַפּוֹת וּפְסָקִיָה דְהַר"מ ז"ל דְפָסַק פְּדֵהֲדָר יוֹחָנָן דְלֹאוּ שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה הֵוָּה נִיְתַק
וְכָל יָמֵיו לֹאֲמַר שְׁחֵיָיב לְהַחֲזִירָה וְל"ת דְמְהַנִּי אַף לְעַנְגּוֹן זֶה וְאִין חֵיָיב לְהַחֲזִירָה וּלְנִתּוּקֵי
מִיָּהָ צָרִיף כ"ב וְנִאֲמַר דְזֶה הֵוָּה מְהַנִּי לְאִבִּי דְהַגְּרוּשִׁין חֲלִין וּמִתִּירִין לְעֵלְמָא ס"ד
דְלִקִי מִש"ה צָרִיף לְטַעְמָא דְנִיְתַק מְלוֹ תְהִיָּה.

בְּאֹפֹן שְׁפַעַת צ"ע הִלְכָה כְּמֵאֵן אִי כְּאִבִּי אוּ פְּרָבָא. וְהָבָא לְמַקְדָּשׁ טַמָּא דְלִקִי צ"ל לְפִי
הַאֲמַת דְהֵוָּה ב' לְאוּנִין אַף שְׁאִין סְמוּכִין כְּמ"ש הַתּוּס' בְּמַפּוֹת ט"ו א' ד"ה תְּנִינָא וְאִיָּה

בכלל העשרים יבואר מזה וגם פלפול בקא דב"ש וב"ה גיטין לא יגרש א"כ מצא ערות דבר שם יבואר: יש להסתפק אונס שעבר ונשא שניה אי חייב לגרש או לאו.

ומה שהביאני לזה ממ"ש הר"מ ז"ל בהל' נו"ב פ"א ה"ה היתה מחוייבי עשה או שניה הר"ז לא ישאנה נמצא בה דבר נמה אחר שנשאנה יגרשנה. והכ"מ כתב שם הטעם מלא תסור (ד"ת הנה להר"מ ז"ל) ועוד דמ"מ אימעט מלו תהיה וכמ"ש המ"ל שם דמ"מ אינה ראוינה מקרי כמ"ש הר"מ ז"ל בהל' סוטה פ"ב ה"ח וה"ט דאפילו בא על ארוסה בבית חמו וה"ה שניה דאין שותה והר"א ז"ל הש בארוסה ואפשר ה"ה בשניה שם ומדשתק פאן לכאורה אודויי אודי ליה ונאמר כמ"ש מהר"א ששון ז"ל הביאו המ"ל שם ה"ה דהעמידו דביריהם בשוא"ת יע"ש ולפ"ז בעבר ונשא שניה אין ראוי לגרשה דאין פח ביד חז"ל לעקור דבר מ"ה בקום ועשה ובל"ת עיין בשורש הא' שיש חולקין ואפשר בשניה מודה הר"א ז"ל מקרא דמשמרת למשמרת משא"כ ארוסה בבית חמו דלאו מקרא דעשו משמרת למשמרת מש"ה השיג עליו בזה ולא בשניה: פ"ל פ"ף אדבר בו בענין לאו שקדמו עשה במכות ט"ו א' גם אצטרף לזה אי התראת ספק שמיה התראה הגם שבס' ג"ו פ"ל כ"ג כתבנו בזה מ"מ תורה היא כו': שאלוני רעיוניי וסעיפי לאמר הא דאמרינן במכות י"ד ב' אמר רבא בב"ח אר"י ל"ת שקדמו עשה לוקין אי הלכה פסוקה או לאו: תשובה הנה הדבר מבואר שם לפירש"י שם ט"ו ב' ד"ה האמור דלר"ל ל"ח שקדמו עשה אין לוקין עליו ולתוס' שם ד"ה מידי נראה שאין זה הכרע דאפשר ר"ל מסכים לר"י דלוקין אמנם הר"מ ז"ל בפ"א מה' נערה ובתולה ה"ו נראה שפ"י פדהדר ר"י ז"ל אעפ"י שנאמר באונס לא יוכל לשלחה כל ימיו הואיל וקימו עשה ולו תהיה לאשה נתקו לעשה.

ובכ"מ שם הביא דברי ר' יוחנן ומסיק דהדר ביה ר"י יע"ש והוא חידוש בעיני דבגמרא תירצו מאונס ואדרבה משנה שלימה שנינו הבא אל המקדש טמא לוקה כמ"ש רבא שם ולהר"מ ז"ל צ"ל כמ"ש התו' ד"ה תנינא דשאני התם דב' לאונן פתיבי ולא מחלק ר"י בין סמוכין או לאו דבכל ענין לא אתי חד עשה כו' וממיר נמי הטעם פן ורבה דהקשה מהבא למקדש סובר דממיר אין העשה שנה ללאו כמ"ש רש"י בתמורה ד' ב' אבל חד עשה מנתק לכמה לאונן ומש"ה הקשה מהבא כו' או דרבה סבר פסברת אבני בתמורה ד' ב' דממיר לא הנה ניתק לעשה כמ"ש התוס' ד"ה וכל.

(ויש לנו הרהורי דברים כמ"ש התוס' לאבני באונס אין לוקה דהנה ניתק וקא לאבני הטעם דלא מהני ולא מטעם ניתק פמבואר שם ה' א' ואף ל"ב י"ל פן ועמ"ש בכלל י"ט וע"ש בתוס' ד"ה הרי אין פאן מקומו) וער"מ ז"ל פ"ג מהל' ביאת מקדש ה"ט נכנס מצורע להר הבית לוקה שמנים ועכ"מ ופ"ק דכלים בפ"י המשניות וכתב עוד מצורע שזכנס לירושלים לוקה.

והוא מלאו דלא יטמאו מחניהם כפירש"י ז"ל פסחים ס"ז א' ד"ה פטור (דלא מצינו לאו אחר זולת זה ואף שהר"מ ז"ל כתב שם בה"י ולא יטמאו מחניהם זה מחנה שכינה וכן בפס"ק שלו' בל"ת סימן ע"ז ולא יטמאו מחניהם שנה מחנה שכינה ונכפלה אזהרה זו ואל המקדש לא תבוא מ"מ נאמר דאזהרה זו קאי ג"כ אמצורע וכדבעינו למימר בעזה"י) ופסק דלא פרב חסדא שם בפסחים ואמאי נהי דבדד ישב אין מותר מ"מ לא גרע משאר

לאונן שקדמו עשה דהנה ניתק ה"ה מצורע ולמה לוקה וכו' בעל קרי במחנה לונה וזה י"ל דאיכא ב' לאונן א' ולא יטמאו מחניהם ב' ולא יבוא תוך המחנה משא"כ מצורע דלית אלא לאו א' ולא יטמאו מחניהם אמאי לא ניתק מקרי דומה דלו תהיה לאשה דלא מןותר ואפ"ה לא אמרינו דבא לעשה ול"ת למאי דהדר ר' יוחנן.

ומיהו עשה דוישלחו פינן דלא ניתק למקצתו דהנה ב' לאונן לא ניתק לכולו ומבדד יושב הוא דקשיא לי. וע' תוס' מכות ט"ו א' ד"ה מייתיבי הביאו מקרא דלא יטמאו מקדשי ובחולין פ"א א' ד"ה הנה הביאו מקרא דאל המקדש לא תבוא יע"ש: עוד הקשו התוס' בחולין מהא דאמרינו במכות גזל לאו הנניתק והא יש שני לאונן עושק וגזל אלא ש"מ דסמוכין בעינן.

ועיין בהמקבל קי"א יש שם מחלוקת ועיין בפ"א מהל' גזילה יע"ש ובהל' חמץ ומצה פ"א הב"ג ובלח"מ ומ"ל. ואם נאמר דסברת הר"מ ו"ל הוא דלא אתי חד עשה ועקר ב' לאונן אף דלא סמוכין ומש"ה בל יראה לא ניתק ומש"ה לא כתב ה"רואה חמץ לוקה פ' דחד לאו עקר דשני שמות חלוקין הם ראיה ומציאה ומ"ש דלוקה משום לא יראה ולא ימצא או או קאמר ומש"ה כתב עובר בב' לאונן ולא לוקה פ' שהפירש יש בין עובר ללוקה כמ"ש הר"מ ו"ל בשורש התשיעי.

ודע שהתוס' במכות ט"ו א' ד"ה תנינא הביא פסוק ולא יטמאו מקדשי פעת לא מצאתיו ובחולין פ"א א' ד"ה הנה הביאו אל המקדש לא תבוא ועיין בסמ"ק של הר"מ ו"ל מצנה ע"ז ונכפלה אזהרה זו ביולדת ואל המקדש לא תבוא עמ"ש בכלל לאו שבפלות וצ"ע: מריש הנה קשיא לי אמ"ש הר"מ ו"ל פ"א מה' נו"ב ה"ו דאין לוקה באונס שקדמו עשה ולו תהיה לא מפל ימיו א"כ במוציא שם רע דכתב שם בפ"ג ה"ד דאינו לוקה כמו שביארנו באונס והיינו נמי דכתיב ביה ולו תהיה לאשה וקשה הא בפ"א מה' תמורה כתב הר"מ ו"ל דלוקה דעשה אין שנה ללאו והקשינו בכלל י"ט אונס אמאי ניתק דהעשה אין נוהג בכהנים וחקלנו דעשה ולא תהיה ונדאי נוהג אף בכהנים משא"כ ציבור ושופטין אין עושין תמורה וקשה במש"ר דפסק הר"מ ו"ל פ"ג מה' נו"ב ה"י כראב"י פתובות מ"ו וא"כ פינן שאמר בעלתי ולא מצאתי לה בתולים (היינו פ"פ) אף שהונו העדים מ"מ באשת פהו נאסרה עליו מ"ה כסוגיא דפ"פ פתובות ט' א' ואף בהכחישו ב' עדים דאדם נאמן יותר מק' עדים על עצמו עמ"ש בפריי ליי"ד סימן א' דשניא אנפשיה ח"ד מ"ה וער"ן ו"ל סוף גדרים באומרה טמאה אני לה וא"כ במש"ר שאין מי שיכחיש אותו לומר שבתולה היתה והמזימין מכחישין עדים לאמור באותו פעם עמנו הייתם ולא זינתה וא"כ באשת פהו ליכא אלא חד ספק ונאסרה ופרשו השמלה ער"מ ו"ל שם הי"ב ועוד להר"מ ו"ל דמים אין ראי' כמ"ש המ"מ פח"י מהא"ב ה"י ועיין אה"ע סימן מ"ח (ואפ"ש חששא מדרבנן שמה הביאה דם ממ"א וצ"ע) וכיון שפן עשה האמורה במש"ר לכאורה לא יצויר כ"א בישראל ולא בכהן וא"כ אמאי הנה ניתק מ"ש מממיר.

אם לא שנחלק בממיר אין מנתק פלל משא"כ באונס ומש"ר מנתק קצה שמחזירה ודנסק. עתה ראיתי שאין פאן קושיא דהר"מ ו"ל לשיטתיה בפ"ט מה' ט"מ כל הספיקות מ"ה שריא ומדרבנן אסור א"כ במש"ר שייך העשה אף בכהן וקאמור.

וְנֹאמַר אִם דְּאִיכָּא תְּזַקֵּה לְכָאן וְכָאן הָוֵה סִפְקֵי הַשְּׁקוּל וּמ"ה שְׁרִיבָא לְהַר"מ ז"ל וְעַמ"ש ב"ס גִּנְתֵּי וְנֹרְדִים מְזֵה: וַיֵּשׁ לָנוּ הַרְהוּרֵי דְבָרִים בְּמ"ש הַכ"מ ב'ה', . נו"ב פ"ג ה"ב וז"ל וְאֶפְשָׁר דְּרַבֵּינוּ סוֹבֵר אִם דְּלֹאב"י דְּבָרִים פְּכֻתָּבָן מ"מ יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ אֵלֶיכָּא דְּרַבָּנָן יַע"ש וְלִכְאוּרָה דַּה"ק דַּה"נ וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמָלָה כְּפִשְׁטוֹ הַמְּפָה אִם יֵשׁ בָּהּ דָּם אֲלֵא דָּאִם נֶאֱבָדָה הַמְּפָה אִפ"ה וְיִחְנוּרוֹן עֵדִים שְׁלֵל אֵלּוּ עִם עֵדִים שְׁלֵל אֵלּוּ כּו' וְהַמְּעִינֵין בְּכַתְּוֹבוֹת מ"ו א' בַּתּוֹס' ד"ה בְּשִׁלְמָא דְּפָרִישַׁת הַשְּׁמָלָה אִין רָאִיָּה כָּלֵל דְּשִׁמְאָה הַנּוֹאֲף הֵטָה אֲלֵא דְּלֹאב"י אִין הִבְעֵל חֲטִיב אַא"כ הַעִיז פְּנִיּוֹ יַע"ש א"כ אִיךְ פְּתַב הַכ"מ דְּאִם דְּלֹאב"י דְּבָרִים פְּכֻתָּבָם יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ לְרַבָּנָן וְהָא לְרַב"י דְּוִוּקָא וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמָלָה בְּעֵינָן שְׁהַחֲצִיף פְּנִים וְלוּלִי דְּבָרֵי הַכ"מ הֵייתִי אֹמֵר דְּלִפִּי ה"א הֵיִינוּ מְוַכְרְחִים לֹמַר גְּזִירַת הַפְּתוּב הוּא מִשָּׂא"כ בְּאַמַּת דְּמַסִּיק לְרַבָּנָן עֵדִים שְׁלֵל זֶה כּו' יִתְכֵּן לְפָרֵשׁ כֵּן לְרַב"י וְלֵא בְּעֵינָן וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמָלָה מְמַשׁ.

אָבֵל הַרְא"ם ז"ל פ' כ' כִּי תִצָּא עַמ"ש רַש"י וְיִחְנוּרוֹן פְּרַבָּנָן דְּרַבֵּי יַע"ש. וְדַע עוֹד מַה שְׁהַקְשִׁינוּ בְּמַש"ר דְּאִין הַעֲשֵׂה שְׁוֵה לְלָאוּ בְּמַכּוֹת ט"ו אֹמֵר דְּבַמְש"ר ל"צ דְּאֲשַׁתּוֹ הִיא וְע"כ לְאַחֲרֵיוּ דְּמַש"ר וְלִנְתוּקֵי (אִם נֹאמַר פְּרַבָּא דְּלֵא מְהֵנִי) אֲלֵא דְּהַמְעִינֵין שְׁם דְּמַסִּיק אֲלֵא אֹמֵר רַבָּא כֵּל יָמָיו כּו' מְשַׁמַּע דְּהַדַּר בִּיָּה לְגַמְרֵי וּבְמַש"ר נְמִי פְּתִיב כֵּל יָמָיו וְע"כ וְלוֹ תַהֲיָה לָאוּ מְיֻתֵר דְּעֲשֵׂה וּל"ת הוּא וְכ"כ הַר"מ פ"ג מַה' נו"ב ה"ד מ"ע שְׁתַּשְׁבַּח תַּחֲתֵיו לְעוֹלָם וְע"ש בְּרַש"י ד"ה אֲלֵא: אֹמֵר הַהַדְיוֹט הַכּוֹתֵב רְאִיתִי לְכַתּוּב כְּאֵן קָצַת ע"ד פְּלִפּוּל.

תַּנּוּן בְּמַס' גִּיטִין (דָּף צ"א) בְּש"א לֹא יִגְרַשׁ אֲשַׁתּוֹ אַא"כ מְצָא בָּהּ דְּבַר עֲרוּנָה וּמְקַשִּׁין בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מְוַהֲרֵר מְאִיר בְּרַבֵּי גְרוֹ אַב"ד דְּק"ק פְּרַעֲשִׁבּוּרְגִי אִשׁ יִצְוִיר קְרָא וּבַת פֶּהֶן כּו' אֲלֵמְנָה וְגִירוּשָׁה וְזַרְעֵה כּו' הָא זֹנָה הֵנָּה וְאַסוּרָה בְּתוּרָמָה עַכ"ל וְהֵנָּה בְּבַבְלִי שְׁם ר"פ לְרַבָּא כּו' מְדַגְלֵי בְּאוּנְסֵי כּו' דִּיעְבַד מְהֵנִי א"כ אִין קוֹשְׁיָא וִי"ל לְהִיתְרָא לֹא פְתַב קְרָא יְבָמוֹת ע"ח עֵינָן בְּהַגָּאוֹן הַמְּפָרֵשׁ בִּירוּשְׁלַמִּי גִיטִין ד"ד ד"ה וְהָא.

וְאִם נֹאמַר דִּירוּשְׁלַמִּי חוֹלֵק וְסוֹבֵר דְּלֵא מְהֵנִי כּו' י"ל בְּכַמְהָ גְוֹנֵי א' כַּמ"ש בְּמ"ל פ"י מַה"ג בְּשֵׁם הַרְשֵׁד"ם דְּוִוּקָא בְּנִשְׁוֹאָה וְלֹא אַרוּסָה וּמַש"ה פְּרִיף מַח"ג דְּנִבְעֵלָה כּו' לְמָה לִי קְרָא וְזַרְעֵה אִין לְהָא קִיאֵי אֲאֵלְמְנָה וְא"נ לְמָה דְּסָמִיף גְרוּשָׁה בְּקִידָשׁ בְּבִיאָה וְאַירוּסִין עוֹשֵׂה וְנִתְעַבְרָה וְעַרְי"ף בַּהֲבַע"י בִּיאָה אַחַר כְּסָף כּו' בְּאוּמֵר לְזַנוּת דִּיּוֹ כְּכֶסֶף.

וְלִבְבְלֵי הוֹאִיל וִיצְוִיר בְּאַירוּסִין פְּתִיב זַרְעֵה ג"כ דִּיצְוִיר בְּד"אִי. וְהַתּוֹס' בְּגִיטִין לְעַבּוֹר ב' לְאוּנָן וּבְמַפְרֵשׁ עֲשֵׂה וּל"ת א"י דְּקְרָא כְּפִשְׁטִיָּה הָוֵה ב' לְאוּנָן וְסוּטָהוּמַח"ג.

וְא"נ בְּהוֹזְמוּ עֵדִים וְלֹא עָבַר אֲמִימָרָא דְּרַחֲמֵנָא אוֹ בַת פֶּהֶן ח"ל דְּרִשְׁאֵי לְגִרְשָׁה עַמ"ל שְׁם הַכ"א. אוֹ זִינְתָה וְנָתַן גִּט בְּאוּנָן דְּאֶפְקִינָהּ רַבָּנָן כּו' עֵינָן גִּיטִין וְלִמְפָרַע לָאוּ זֹנָה וּמַח"ג לֹא יִצְוִיר וְזֵה טְעוּת דְּבִקְרָא א"א לְפָרֵשׁ כֵּן וְלִדִּינָא כַּה"ג אֶפְשָׁר זֹנָה מְדְרַבָּנָן עֵינָן גְזִיר אֲשֶׁה שְׁשִׁתָּה יֵין וְלֹא יְדַעָה שְׁבַעֲלָה הַפֵּר תְּסַפּוּג מ"מ וְהֵבֵן וּבְאוּנְסֵי וְה"ה מַש"ר קוֹשְׁיָא אִי לֹא מְהֵנִי בִּירוּשְׁלַמִּי אִיךְ יִצְוִיר כֵּל יָמָיו בְּעַמּוּד וְהַחֲזוֹר כּו'.

וּבְאוּנְסֵי י"ל כַּהֲרַשְׁד"ם אִירוּסִין מִשָּׂא"כ מַש"ר כְּרַב"י בְּבַעַל אִיךְ יִצְוִיר וִי"ל ב"ש אִין סוֹבֵר כְּרַב"י. וְגִירוּשָׁה בְּכ"ה וְכ"ג י"ל אִירוּסִין וְעַם זֶה יִתְיַשֵּׁב יְבָמוֹת נ"ט אֲלֵמְנָה מְאַירוּסִין מַה"ד לִילֵף מִתַּמָּר וְאִימָא אַה"נ דְּוִוּקָא דְּגִירוּשָׁה וּבַתּוֹס' דְּלֵמָא לְהִפּוּף וִי"ל

לב"ה פירושו של מי קודושיין פסקא מיתת הבעל מדכתיב או פי ימות איתקש מיתה לגירושיין דמתיר תיפוק איה יצויר אלמנה לכ"ג וע"כ ע"י יבום עתוס' בבלי שם ואי דווקא מנשוואין חייבי עשה מ"ה לא רמא ול"צ עדיין קרא עיין בס' פורת יוסף פלל א' ותבין משא"כ לב"ש צריף היקשא להיפוף גירושיין הוא דאיתקש למיתה דאי עבד מהני בכ"ע ואף בלא זינתה א"כ לב"ש דומיא דגרושה דאי מנשוואין בלא"ה זונה הנה וז"א דא"ה צריף גרושה דאי לאיסורא דיעבד מהני.

(עד כאן דרך פלפול ובדרוש הארכת). נחזור לעניינינו: עיין בקרית ספר להמבי"ט ה' נו"ב מצנה נ"ג אפילו חיגרת או סומא כו' ולא הוצרה הפתוב אלא להיכא שיש בה דבר שיהא לא ירצה וכ"כ בפ"ג ולא הבינותי דקרא צריף לעשה וממילא כופין דמצות מלך הוא נכופין בע"כ: עוד י"ל הא דאר"י במפות י"ד ב' כל ל"ת שקדמו עשה לוקין עליו וכפ"י התוס' שם ד"ה כל דכל שישכול לקיים העשה קודם לא הנה ניתק ועמ"ש בס' ג"ו פלל כ"ג וכפירש"י שם א"כ שילוח הקן לרבנן דר"י חולין קמ"א א' הא הנה לאו שאפשר לקיים העשה קודם ולר"י דלוקה ואין משלח את"כ פלל (כ"מ פשטא דמתני' אף שדחה שם ע"ב) לרבא דאי עביד לא מהני ונהי דשלח מעיקרא משמע מ"מ לא להני ולחייב לשלוח את"כ ומיהו המעיין בתמורה ה' ב' דרבא דאמר דאין מערבין לקרנות לא סבר כר"י דאיהו סבר מין במינו לא בטל מלקח דם הפך ואיתר הם בבכור דלא מהני ש"מ בעלמא מהני ובכלל י"ט פתבנו דפלוגתא דאב"י ורבא הוא פלוגתא דתנאי ולכאורה מזה סייעתא למ"ש הכ"מ בה' נו"ב דר"י הדר ביה וסובר למ"ש הכ"מ בה' נו"ב דר"י הדר ביה וסובר דקדם עשה הנה ניתק אלא דאמאי מקשה מברייתא מאונס ולא ממשנה משילוח הקן וי"ל ורבא איה יתיר בש"ה.

ומפאה י"ל דתעזוב תירא פן י"ל ועיין תמורה ו' א'. וי"ל עוד בחולין קמ"א א' תשלח לדבר מצנה היינו למ"ד מצורע בימי חלוטו אסור בתשמיש המטה כפירש"י.

והר"מ בה' ט"ז פ"י ה"ו ופי"א ה"א פסק כמ"ד מותר בתשמיש המטה כמ"ש הכ"מ שם במ"ק ז' ב'. ע"כ ל"צ תשלח לדבר מצנה (עמ"ש בספר פורת יוסף דבמצורע עני אין הקרבן מעכב ומיד פשיקלה ז' ימים מותר ושם הקשינו דבחולין משמע לר"י תשלח לדבר מצנה ובמ"ק שם משמע דסובר מצורע בימי חלוטו מותר ותרגמו דצריף קרא בע"פ יע"ש) אלא לנתוקי ללאויה אתא ולומר אעפ"י שעבר הלאו תשלח ועיין פי"ג מה' שחיטה ה"ה ובלח"מ ומש"ה לא הנה מקשה לר"י משילוח הקן דאפשר ליישב פדכתיבנא: ודע שהר"מ ז"ל בהל' שחיטה פי"ג הי"ט אסור ליטול אם על הבנים אפילו לטהר המצורע ואם לקח חייב לשלח ואם לא שלח לוקה שאין עשה דוחה עשה ול"ת ועשה ול"ת דוחה עשה עכ"ל והלשון הנה לדעת הענייה הוא מקושי ההבנה.

כתב אסור כו' ואם לקח חייב לשלח פרבנן עכ"מ שם ומ"ש אם לא שלח לוקה פירושו שמתה שלא קיים העשה כמ"ש בה"א עלח"מ שם ולדעתי בא לרמז בכאן אף לדבר מצנה ולשלול סברת הריב"א באלו עוברין מ"ו ב' דעשה דחיא עכ"פ לל"ת ועתו' חולין קמ"א א' ד"ה לא ואמנם מ"ש שאין עשה דוחה לעשה ול"ת ובגמרא יליף מעשנת וכ"ת תשלח לנתוקיפדאמרון לרבנן מ"מ בעבר ולקחה דלאו ליתיה אלא עשה לחוד קשה שוב ראיתי בלח"מ וכפי הנראה שגירסא אחרת הנה לו בר"מ ז"ל שאין עשה דוחה עשה

ול"ת ולא עשה דוחה עשה ומ"מ קשה מ"ש הלח"מ שם דאע"ג דס"ד דדחי משום שלום בית הכי מתשלח דריש לה הא להר"מ ו"ל פ"י מט"ץ מותר בתשמיש המטה א"כ שפיר כתב דאין עשה דוחה עשה לפי גירסתו וכאמור ואמנם בשיטה מקובצת ב"מ ל"א א' מצאתי דאף למ"ד מותר בתשמיש המטה אפ"ה אין מקובל לאשתו ואינה רוצה להיות עמו ומקרי שפיר שלום בית.

גם כתב מ"ד ש"יכלה זי"ן ימי ספורו בלילה מותר בתשמיש המטה וזה כמ"ש בספ"י ות"ל שקיימתי מסב' דנפשי עב"ח י"ד רצ"ב ס"ג ולמ"ש א"ש: ועתה אבאר הא דאמרינן במכות ט"ו ב' דר"י ור"ל קמפלגי בהתראת ספק והר"מ ו"ל בה' סנהדרין פ"ו ה"ד פסק דשמייה התראה ובה' שבועות פ"ה ה"ב ולח"מ שם ואי"ה לקמן יבואר.

וי"ל אמ"ש הלח"מ בה' ק"פ פ"א ה"ה ה"ה לשוחט כו' כתב דבהלכות סנהדרין כתב רבינו התראת ספק ל"ש התראה וצ"ע דהלח"מ בה' שבועת גופא דהתראת ספק שמייה התראה ועמ"ש בס' ג"ו פ"ל כ"ג בסופו יע"ש. וערש"י פסחים ס"ג ב' ד"ה בהתראת משמע כל שספק להמתרה תליא בפלוגתא וכ"מ בד"ה התראת ספק שפא יעבור יע"ש ואמנם התוס' ד"ה התראת כתבו כל שהמתרה נודאי כ"ע ל"פ דהנה התראה וכ"פ היכא דהמתרה יכול להכחיש לומר שוגג הייתי וא"כ י"ל ע"כ פסק הר"מ ו"ל בה' סנהדרין דשמייה התראה דלהמתרה נודאי משא"כ פאן ומ"מ לשון הלח"מ קשה.

ובד"ה איפא לעינוא בנשבע ש"אכל כפר זה ועיין מכות ט"ו ב' תוס' ד"ה במאי וד"ה ועבר: והנה קיי"ל כר"י במכות ט"ו דשמייה התראה פשפסק להמתרה והלח"מ בה' שבועת פ"ה ה"ב דווקא פשהלאו ברור ואנו מסופקין אם יקיים העשה או לאו הנה התראה משא"כ פשאנו מסופקין על איזה לאו להתרות בו שנשבע שיעשו אחרים כו' אי הנה שקר או שוא לא הנה התראה.

וי"ל נתערב חתיכה טריפה עם גבילה ואכל א' מהן אי לוקה דהנה התראה ספק דא"י איזו לאו או דל"ד לשבועות התם הפעולה ברורה והלאו אין ברור משא"כ דודאי הלאו מפורש בתורה גבילה וטריפה ואם התרו בי' על שתיהן לוקה ונ"מ לעדות בזה"ז עש"ך י"ד י"ז וח"מ ל"ד ואה"ע מ"ב שוב ראיתי בנבחים ע"ח אד הפיגול ונותר ופירש"י התראת ספק ומשמע מדאמר התראת ספק ל"ש התראה לר"ל הא למ"ד שמייה התראה הא נמי הנה התראה ובתוס' שם ד"ה הפיגול משמע כה"ג הנה נודאי התראה ובלבד שיתרו בו או גבילה או טריפה יע"ש: ודע דהתוס' גיטין ל"ג א' ד"ה אפקינהו הקשו איך מחייבין א"א מיתה כו' ותיקצו דאזלינן בתר רובא ועוד דאיכא חזקה וכה"ג כתבו במכות ט"ו ב' ונדה מ"ו ב' ד"ה ור' יוחנן דלא הנה התראת ספק דרוב מביאין בזמן ב"ש וביבמות פ' א' ד"ה נעשו כתבו דאגלי מלתא למפרע ונהנה התראת נודאי ובגדה לא משמע פן דאל"כ לוקי הא דלוקין היינו פשהביא בשנת י"ג ב"ש דנעשה למפרע גדול ולכך לוקין אותן שאכלו באותו הפעם מופלא סמוך לאיש ועמ"ל בה' סנהדרין פט"ז ה"ד יע"ש.

ומ"ש התוס' ביבמות דאגלי כו' לא הנה התראה ספק טעם הדבר לא ידענא אמאי ולכאורה פיון דבשעת מעשה הנה ספק אף למותרה אפשר לכ"ע לא הנה התראה. וכ"ת דרוב גדולים הם י"ג לזכר וי"ב לנקיבה כמ"ש התוס' בגדה שם ז"א דהא חזינן דלאו

מְהֻרָב הוּא שְׂרֹב מְבִיאִין בִּי"ג וִי"ב וְכִינּוּן שְׁפָן ע"כ מְמִיעוּט הוּא דְרֻבּוֹן אֵינּוּ סְרִיסִין וְאֵינְלוּנִית וּא"כ הֵנּוּ הַתְּרָאָת סָפֵק אַף לְמִוְתָרָה.

וְיֵשׁ נ"מ בֵּין מ"ש הַתּוֹסֵ' בִּיבְמוֹת לִמ"ש בְּנֵדָה דְאֵי הַקְּדִישׁ בְּשֵׁנֵת י"ג לְנִקְיָה וּשְׁנֵת י"ד לְזָכָר וּבְשֵׁנֵת הַבָּאָה הִבִּיא ב"ש דִּלְמ"ש הַתּוֹסֵ' בִּיבְמוֹת אוֹתָן אַחֲרִים שְׁאֶכְלוּ בְּשֵׁנֵת י"ג וִי"ד לְוִקִין דְאֵינְלִימְלֵתָא לְמַפְרַע דְהֵנּוּ מְנֻפְלָא סְמוּךְ לְאִישׁ וּלְמ"ש בְּנֵדָה י"ל כִּינּוּן דְבְּשֵׁנֵת י"ג וִי"ד לֹא הִבִּיאוּ ב"ש יָצְאוּ מִכָּל הָרֹב וְהֵנּוּ הַתְּרָאָת סָפֵק וְאֶפְשָׁר לִכ"ע לֹא הֵנּוּ הַתְּרָאָה כִּינּוּן שְׁגָם לְמִוְתָרָה הֵנּוּ סָפֵק: וְרֵאִיתִי לְהִרְיָב"א ו"ל בְּחֻמְשָׁה שְׁיטוֹת בְּמִכּוֹת י"ד א' פְּתַב דְר"י דְהִדְר בְּיָה סוֹבֵר דְהִבָּא לְמַקְדָּשׁ טָמֵא לֹקְהָ דְהֵנּוּ ב' לְאֵינּוּן וְאֵין חִילוּק בֵּין מְקוֹרְבִין לְמְרוֹחְקִין עוֹד תִּי בְּשֵׁם הַר"ז הַלְוִי (הוּא בְּעַל הַמְּאוֹר ו"ל) דְשָׂאֲנֵי הֵתָם דְאִית כָּרַת יַע"ש וּמִשְׁמַע בְּכַרְת לֹא מְהַנִּי נִימְתָק וְלֹקְהָ מ"מ וּמְצוֹרַע שְׁנַכְנַס לְפָנִים מְמַחֲצָתוֹ דְפָסֵק הַר"מ ו"ל בַּה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ פ"ג ה"ט דְלֹקְהָ וְהָא לִית בְּיָה כָּרַת.

וּמִיָּהוּ מְזַבְּחִים ל"ב ב' דְמַסִּיק לְעֵנִין מְלֻקוֹת אֲתָמַר בְּבִיאָה בְּמַקְצָת אַף דְלִית כָּרַת אַפ"ה לֹא הֵנּוּ נִימְתָק דְלֹא נִימְתָק הִלְאוּ לְמַקְצָתוֹ. וְעוֹד דְעֵיקָר הִלְאוּ בְּכַרְת כְּתִיב וְכִינּוּן דְעֵיקָר הִלְאוּ לֹא נִימְתָק אַף בִּיאָה בְּמַקְצָת לֹא נִימְתָק בְּמַחְנֵה שְׁכִינָה.

וְעוֹד הֵתָם אֲלִיבָא דְעוֹלָא קִיָּמִינוּ וְאִיָּהוּ סוֹבֵר בְּמִכּוֹת ט"ו א' דְאֵוֹנָס מִש"ה נִימְתָק דְלֹא יֵאמַר כו' אֲלֵמָא סוֹבֵר לֹא שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה לֹקְהָ עָלָיו. וּמִמ"ש הַתּוֹסֵ' פְּסָחִים ה' א' ד"ה דְהָא דְהִשְׁבַּתְתָּ שְׂאוֹר יְהֵא בְּכַרְת וְהָא ב"י נִימְתָק כִּמ"ש כ"ט ב' ד"ה רַב אֲשֵׁי אֲלֵמָא לְכַאוּרָה בְּשִׁיטַת בְּעַל הַמְּאוֹר קִיָּמִי.

וּז"א דְנוֹדָאֵי לְעֵנִין כָּרַת לֹא מְנַתֵּק הָעֲשֵׂה דְלְעֵנִין מְלֻקוֹת מְנַתֵּק הָעֲשֵׂה לְלֹא דל"ד לְחֻסְיָה עֵינִין מִכּוֹת ט"ו א' בְּהָא דְאָמַר ר"פ לְרַבָּא מִשָּׂא"כ לְעוֹנָשׁ כָּרַת לֹא יִלְיָף מִחֻסְיָה. וְאֵמְנָם הִיכָא דִישׁ כָּרַת לְנִתְמָק הִלְאוּ מִמְלֻקוֹת הָעֲשֵׂה אוֹ לִית לְמִילָף מִתּוֹסֵ' וְצָרִיךְ טַעַם בְּזָה וְעֵינִין בְּמִכּוֹת בְּבַעַל הַמְּאוֹר וּמְלֻחְמוֹת ה' הַקְּשָׁה עָלָיו: וְהֵנּוּ בְּמִלְחָמוֹת ה' בְּמִכּוֹת תִּי מִהִבָּא לְמַקְדָּשׁ טָמֵא אֵין הָעֲשֵׂה מְתַקֵּן הִלְאוּ שְׁעֵבַר שְׁטִימָא הַמְּקַדָּשׁ מִשָּׂא"כ בְּאֵוֹנָס שְׁמַחְזִירָה וְנִסְתַּלַּק בְּזִינְהָ יַע"ש וּמִיָּהוּ עֲשֵׂה הַכְּתוּבָה אַחַר הִלְאוּ וְא"א לְקִיָּמָה כ"א אַחַר עֲבִירַת הִלְאוּ אַף שְׂאִין מְתַקֵּן הִלְאוּ מְנַתֵּק כְּנוֹתֵר וְאַף שִׁ"ל מ"מ בְּתַמּוּרָה ד' ב' וְהָרִי מְמִיר אֵי לֹא דְלֹא אֲתִי חַד עֲשֵׂה כו' הֵנּוּ נִימְתָק אַף דְאֵין מְתַקֵּן הִלְאוּ שְׁהַזְהִירָה הַתּוּרָה שְׁלֹא יִמִיר עֵינִין תַּמּוּרָה ט' א' וּמְהִרְשָׁ"א חוֹלִין ב' א' בְּתוֹסֵ' ד"ה וְסוֹפֵג וְתַמּוּרָה ה' ב' וְלֵאבְיִי יְהִנֵּה קוֹדֶשׁ כו' וְלֹא לְנִתְוִקִיָּה חַד לְאוּנְיָה דְלֹא לְלִקְיָ אֲלֵא אַרְבְּעִים וְאַפְשָׁר דְאֵבְיִי קָא דְאֵיק לְעִיל וְהָרִי מְמִיר וַע"ש בְּתו' ד"ה וְכָל: וְהֵנּוּ הַר"מ ו"ל בַּה' ק"פ פ"ט ה"א כְּתַב הַמּוֹצִיא מִבְּשָׂר הַפֶּסַח דְלֹקְהָ אֵין רְאִיָּה דְלֹא שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה דְלֹקִין דְסוֹבֵר דְהַפֶּסַח פְּסוּל עֵינִין פְּסָחִים פ"ה א' וְצ"ה א' בְּרִשׁ"י ד"ה לֹא תוֹצִיא וְתוֹסֵ' ד"ה לֹא יַע"ש וְכַר"מ מַה' אִיסוּרֵי מְזַבְּחַת פ"ה הִי"ב אִם הַקְּרִיב קָרְבָן בְּלֹא מְלַח לֹקְהָ וְלֹא הֵנּוּ נִימְתָק בְּמִלְחָה וְלְכַאוּרָה מְטַעַם קְדָמוּ עֲשֵׂה כִּמ"ש הַרְמַב"ן ו"ל בְּמִלְחָמוֹת וְלָזָה יֵשׁ לָנוּ לֹמֵר דְהַקְּרִיב בְּלֹא מְלַח וְנֶאֱכַל הַקְּרָבָן ע"ג הָאֵשׁ וְכ"ז דְקִיָּים יִטְלָנוּ מִע"ג הַמְּזַבְּחַת וְיִמְלָחֵנוּ.

וְאֵמְנָם מִמ"ש הַר"מ ו"ל בַּה' תו"מ פ"ב ה"ו הַמְּכַבֵּה גִחְלַת מִע"ג מְזַבְּחַת לֹקְהָ אַף שְׁקַדְמוּ עֲשֵׂה וְאֵשׁ הַמְּזַבְּחַת תּוֹקֵד בּוֹ אֲלֵמָא קְדָמוּ עֲשֵׂה לֹקְהָ כִּמ"ש בְּמִלְחָמוֹת. וּמִיָּהוּ אִם נֵאמַר

לא אתי חד עשה ועקר ב' לאונו אף מרוחקין ומה"ט ל"ק מהבא למקדש טמא כו' אין ראיה מהמכבה גחלת דתרי זימני לא תכבה פתיב בפ' צו כמ"ש רש"י שם עובר ב' לאונו.

ומיהו מדלא פתב הר"מ ז"ל לוקה שמינים אין ראיה להיפוך דסובר קדמו עשה אתי חד עשה ועקר חד לאו עינין חולין ב' א' תוס' ד"ה נסופג ומרש"א ז"ל שם י"ל דהר"מ לשיטתיה בשורש הה' דבריבוי הלאונו לא יתרבו המלקות יע"ש וכבר התבאר זה במ"א.

ואי קשיא דב"פ נאמר בפ' צו ואש המזבח תוקד בו ותרי עשה ינתקו לב' לאונו דצריכי לרבות כמה יקידות כמ"ש רש"י שם. ובזה צ"ע אי ב' עשין ינתקו ב' לאונו או ל"ד חד עשה אלא כל דאיפא ב' לאונו אף אלה עשין אין ניתק באופן שאין הכרע אי הלכה כמה דאר"י מעיקרו או כמה דהדר ביה וכמשמעות הר"מ והכ"מ פ"א מה' נו"ב ה"ז: שאלה מי שעבר על לאו הניתק לעשה במזיד ורוצה לקיים העשה ויש עשה אחרת נגד עשה זו אי אמרינו מה אולמיה או לאו: תשובה הפרש יש בין פשעבר הנה בדעתו לקיים העשה או לאו כמו שאומר דאם הנה בדעתו לקיים העשה לא עבר הלאו כלל וכמשמעות תוס' פסחים כ"ט ב' ד"ה רב אשי ועמ"ל פ"א מה' חו"מ ה"ג א"כ פשלא יקיים העשה הנה כמבטל עשה ול"ת ול"ש מה אולמיה משא"כ פשלא הנה בדעתו לקיים העשה דלאו עבר תו שייך מה אולמיה ועינין חולין ק"מ א' ושבת מ"ה א' י"ט עשה ול"ת ולא די י"ט שבתון עשה ואין עשה דוחה עשה משמע כמ"ש וי"ל קושטא קאמר או למ"ד נותר שלא בזמנו נישאר גם בלילה: עוד יש לשאול עשה דדחי לל"ת אם דווקא עשה המעפכת בדיעבד א"ד אף עשה דבעינין לכתחלה אפ"ה דוחה לל"ת ועינין יבמות כ"א ב' חליצה במקום יבום ותוס' עירובין ק' א' ד"ה מתן הקשה להם דליתי עשה וינדחה אף דיעבד הניתן במתנה א' כיפר ועינין במנחות ע"ב א' בתו' בד"ה אמאי דאף דלכתחלה בעי בלילה כו' אין ראיה דהתם לאו מתורת דחיה דשבת עשה ול"ת נכרת וסקילה אלא ממועדי ה' הכתוב קבע מועד א' לכולן עינין פסחים ע"ז א' ודומיא דתמיד בעינין דא"א בע"א כלל וז"ש התוס' ומסתברא דומיא דתמיד בעינין ולפי מ"ש במנחות שם מתקרב אף בשבת אפשר דלא בעינין דומיא דתמיד וכיון דלכתחילה בעי לילה איפשר דחי לה קצירת עומר לשבת וער"מ ז"ל פ"ז מה' תו"מ הו"ז ולח"מ שם ולפי מה דכתבנא י"ל קצת.

ועת"ו זבחים ע"ב א' ד"ה מנין ועמ"ש בכלל אחר אי עשה ול"ת דוחין לעשה או לאו: בענין עשה דלפני הדבור עת"ו קידושין ל"ח א' ד"ה דאי קרוב ויבמות ד' ב' משמע להיפוך ועפ"י קידושין שם הא עשה דקודם הדיבור לל"ת דקודם הדיבור משמע בתוס' קידושין דדחי ועינין פסחים פ"ה א' וצ"ו א' תוס' ד"ה אבל ומרש"א שם הקשה ק"ק דקושית התו' י"ל אלישנא אבל אתה שובר איך ס"ד לומר פן דיהא מותר לשפוך הא כ"ש הוא מפסח שני לדורות כו' ולזה י"ל אבל אתה שובר בפסח דורות פשיש מוח בפנים דבמצרים לא הנה דוחה עשה לל"ת אף שפתיבה בצידה דאפתי לא נאמרה פ' ציצית דלדחי עשה לל"ת נעוד אפשר כמ"ש התוס' פסחים פ"ה א' ד"ה פשהוא דאפשר לקיים שניהם ע"י גומרתא ותירצו דאסור להפסיד קדשים בינדים ובמצרים אפשר לא נצטוו ע"ז וז"א פיון דנצטוו על אכילת קדשים ממילא נצטוו דאסור למפסיד קדשים: ויש לראות לרבא זבחים צ"ז ב' דאין עשה דוחה לל"ת שפמקדש א"כ למה לי בפ"ש ועצם לא תשברו בו והא מיקדש יש ללמוד פן ולמ"ש התוס' ד"ה ואחד י"ל דיקדש

דווקא פֿרַת אין דוֹחָה לְכַף פְּתִיב וְעֶצֶם דָּלָאו גְרִינָדָא נְמִי אין דוֹחָה בְּמִקְדָּשׁ וַיִּקְדָּשׁ אַכְּוֹלְהוּ קֵאִי.

וי"ל בְּפִסְחִים צ"ה א' לְאִיִּסִי וְעֶצֶם ל"ת בַּפ"ש א' עֶצֶם שְׁיֵשׁ מוֹח וּכ"ה בַּפ"ה א' וּלְרַבָּנָן לְמַעַט מְצֻנָה שְׁלֵא עַל גּוֹפּוֹ וּכ"פ הַר"מ ו"ל פ"ג מַה' ק"פ ה"ב וְעַכ"מ שֵׁם מְנָא לְהוּ לֹמַר א' עֶצֶם שְׁיֵשׁ מוֹחַ אִימָא דְאַתִּי עֲשֵׂה וְדַחֵי ל"ס וּמִיְקִדָּשׁ אִין רְאִיָּה כַּמ"ש בְּסַמוּךְ וּכ"ש לְרַב אֲשֵׁי שֵׁם בְּזִבְחִים יְקִדָּשׁ עֲשֵׂה וּל"ת כו' וּלְרַבָּנָן מְנָלָן בְּעֶצֶם שְׁיֵשׁ מוֹחַ דְּאִין שׁוֹבְרִין וְלְכַאוּרָה רַבָּנָן סְבָרִי פְּרָבִי בְּפִסְחִים פ"ד ב' דְּשְׁלֵא בְּשַׁעַת אַכְּיֵלָה דְּהִינּוּ מִבַּע"י אִין בּוֹ מְשׁוּם שְׁבִירַת עֶצֶם וְרַבָּנָן פְּרָבִי ס"ל וְאִין דוֹחָה דִּיכּוֹל לְקַיִּים שְׁנִיָּהֶם וְאִי שְׁכַח אִין דוֹחָה דְּהִנּוּ עֲשֵׂה דְּפְשִׁיעָה עֲתוּס' עִירוּבִין ק' א' ד"ה מִתָּן יַע"ש אֲלֵא דְקִשְׁיָא א"כ הַר"מ ו"ל דְּפִסְק בַּפ"י מַה'ל' ק"פ דַּמְבַּע"י יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם שְׁבִירַת עֶצֶם וּמִסְתַּיְמַת לְשׁוֹנוֹ שֵׁם מְשַׁמַּע יֵשׁ בּוֹ מוֹחַ אֲסוּר וְנִיחֵי עֲשֵׂה וְנִדְחֵי דְלִיכָא יְתוּרָא דְקָרָא וְעִינָן בְּמַהְרָשׁ"א פ"ה א' ד"ה פְּשִׁיעָה וְאֲבִי מְשׁוּם פְּקַע כו' וּמִיָּהוּ אִי מִבַּע"י שְׁרִי אֲלֵא מְדַרְבָּנָן אֲטוּ מְשַׁחֲשִׁיכָה וְנִדְאִי דַל"צ קָרָא פִּינּוֹן דְּאַפְשָׁר לְקַיִּים שְׁנִיָּהֶם מ"ה וּבְמִקּוּם אַחַר אַבְאָר עוֹד בַּעֲזָה"י וְכָאֵן אִין לְהֶאָרִיף וְעַמ"ש בַּס' ג"ו בְּכִלְלָלָאו הַנִּיחֵק לְעֲשֵׂה דְדַחֵי לַל"ת: פְּלָל כַּאֲדַבְרָ בּוֹ בְּעִנְיָן מְלָקוֹת וּמְמוֹן וּמִיָּתָה וּמִמּוֹן וּמִיָּתָה וּמִלְקוֹת: דַּע דְּהַר"מ ו"ל פ"ט הַי"ג מַה' גְּנִיבָה וּבַה' חוֹבֵל וּמִזִּיק פ"ח הַי"ב וְעִינָן סְנֵהֲדָרִין ע"ב א' הַבָּא בְּמַחְתָּרַת וְרוֹדֵף אִם הַזִּיקוּ מְמוֹן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה פְּטוּרִים אַע"פ שְׁלֵא ח"כ אִין חֲזִיבִין מִיָּתָה וּבַח"מ סִימָן שַׁפ"ח וּבַסַּמ"ע אוֹת זִי"ן קִשָּׁה וְשׁוֹב רְאִיתִי בְּשַׁ"ף אוֹת ב' עֲמַד בְּהֶם וְאִי"ה לְקַמּוֹן יְבוּאָר.

וְאִמְנָם בּוֹעַל אֲרַמִּית בְּפִנֵּי עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל דְּקַנְאִים פּוֹגְעִים בּוֹ י"ל דַּל"ד לְהַנִּי דְּמְצֻנָה לַכ"א לְהַרְגוֹ אוֹתָהּ מִשְׂא"כ זֶה דְּרִשׁוֹת בְּיַד הַקְּנָאִי וְלֹא מְצֻנָה וְעִינָן מְר"ן הַמ"ל בְּהִלְכוֹת חוֹבֵל וּמִזִּיק פְּרַק י"ח ה"י דְּרוֹדֵף צְרִיף הַתְּרָאָה מִיַּד כ"א וְלֹא מְנַרְדֵּף וְכֵן יְכוֹל לְהַצִּיל בַּא' מֵאִיבְרִיו זֶה בְּיַד כ"א לֹא מְנַרְדֵּף וְהַשְׁתָּא קִשְׁיָא הָא דְּסְנֵהֲדָרִין ע"ד א' דְּאַבְיִי מוּקִי בְּמִשְׁלַם קִנְס בְּרוֹדֵף אַח"כ פְּיָכוֹל לְהַצִּיל מֵא' בְּאִיבְרִיו וְאַפְתִּי מְחֻיָּב מִיָּתָה מְקַרֵּי דְּהוּא גּוֹפָא רִשְׁאִי לְהַרְגוֹ כו' ש"מ פִּינּוֹן דְּאִין מְצֻנָה רַק רִשׁוֹת כו' וְעַמ"ש הַמ"ל פ"א מַה' רוֹצֵחַ הַט"ו שְׁחוֹלֵק ג"כ לַע"א בֵּין רִשׁוֹת לְמְצֻנָה יַע"ש ה"ה בּוֹעַל אֲרַמִּית וְלֹא עוֹד דְּהַבָּא לִימְלָךְ אִין מוֹרִין לוֹ בְּאַנְפוֹן שְׁדוּקָא הִכָּא דְּמְצֻנָה לֹא רִשׁוֹת.

עַמ"ל שֵׁם בְּשֵׁם הַמִּיִּשְׂרָאִים חַל"ב בַּנ"א וְעִינָנִי שֵׁם דָּף צ"ג ע"ב אֲבָל כָּל חֲזִיבִי ב"ד וַח"כ פִּי שֶׁל עֲרִיּוֹת דּוּמִיָּא דְּנַעֲרָה שְׁיֵשׁ פָּגָם וְנִיחֵן לְהַצִּילוֹ בְּנַפְשׁוֹ וְכֵן עַפּו"ם פִּי הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית קַנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ.

לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע הַבּוֹעֵל עַפּו"ם בְּפִנֵּי עֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל דְּנִיחֵן לְהַצִּילוֹ בְּנַפְשׁוֹ וַח"א דַּל"ש פָּגָם וְלֹא מְסָרָה נְפִשָׁה לְקַטְלָא וּבּוֹעֵל עַפּו"ם דִּינּוּ הַפָּךְ מְבּוֹעֵל עֲרוּנָה דְּהִתָּם קוֹדֵם מְעֲשֵׂה הוֹרְגִין וְלֹא חֶסֶד הַעֲרָאָה לֹא דְכָבֵר אִיפְגָּמָה וּמְצֻנָה הִנּוּ וּב"כ קוֹדֵם מְעֲשֵׂה לֹא וּבְשַׁעַת מְעֲשֵׂה כ"ז שְׁלֵא פִירֵשׁ רִשׁוֹת בְּיַד הַקְּנָאִי וְלֹא מְצֻנָה: וְדַע הָא דְּפִרְיָךְ בְּסְנֵהֲדָרִין ע"ג ב' מַח"כ דְּקַל ב"מ וּמְשַׁנֵּי בְּמִנְחָתוֹ שְׁלֵא יְהַרְגֵנָה וּר"י מְשַׁמַּע לְרַבָּנָן קִשָּׁה וְאַמְאִי נְהִי בְּרוֹצֵחַ יֵשׁ מְצֻנָה כַּמ"ש ה"מ ו"ל בַּה'ל' רוֹצֵחַ פ"א ה"ז ח' ט' מ"ע וּל"ת וְקַצְוֹתָהּ כְּפָה וְלֹא תַעֲמִיד כו' אֲבָל בְּעֲרוּנָה וְלֹא מְסָרָה נְפִשָׁה לְקַטְלָא בְּאוֹמְרַת הַנִּיחֵן לוֹ דְּלִיכָא אֲלֵא פָּגָם דְּנִהִי דְּרִשׁוֹת

להרוג פדכתיב אין מושיע לה הא יש מושיע כו' מצנה מנלן וא"כ לרבנן נמי ניתא וש"מ
אף ברשות הנה קלב"מ.

שוב ראיתי שזה ליתא דהר"מ ז"ל שם הט"ו כתב הרואה רודף כו' או אחר ערנה לבועלה
ולא הציל הר"ז ביטל מ"ע ובל"ת הרי אף בערנה איכא מ"ע וכ"ת דמסרה נפשה לקטלא
הא בורכא דע"כ חכמים לא חיישי פלל דמסרה נפשה (ע"ש ברש"י ד"ה דמסרה שיש
צנועת כו' דאין מחויבת למסור דקרקע עולם עינן פתובת ולדרוש ור"י אמר דהתירה
בסתמא התירה דמו וחכמים לא חיישי לזה פלל דבסתמא לא מסרה נפשה) דאל"כ מה
משגי רב חסדא שבא עליה שלא פדרפה וחזר ובא פדרפה דאפגמה ואפתי מסרה נפשה
לקטלא ודחוק גדול לומר במנוחתו ג"כ וש"מ דחכמים לא חיישי פלל דמסרה ואפ"ה
כתב הר"מ ז"ל דמ"ע ומדיקשא יליף נערה המאורסה מרוצח מצנה מוקצותה פפה (הוא
דרשא דסיפרי ובגמרא יליף רוצח מנערה) ועכ"מ שם הי"ב ולשונו צריף קצת תיקון
דהערה בה דאין ממתין פחכמים דכבר אפגמא וע' טור ח"מ תכ"ה: וראיתי בירושלמי
אלו נערות מוקי למתני' כמ"ד גירי אמת וכתב שם הגאון המפרש למ"ד ג"א מתחייב
בנפשו ואף שלא פרהסיא דחייבי מיתות שוגגין פטורים וא"י חדא דשוגגין אלו התרו
בו חייב משא"כ בצנעא אין קנאין פוגעין ועוד דרשות ממצנה לא יליף.

ועמ"ל פכ"ד מהל' שבת ה"ז נראה שמספיים למ"ש דלרבנן דפליגי על ר"י לית פאן
דררא דמסרה נפשה לקטלה רק דקפדה אפגימתה ומש"ה מסופק ברודף בשבת אי ניתן
להצילו בנפשו יע"ש: ואגב גררא ראיתי להזכיר מ"ש בירושלמי שם לריש לקיש דחייבי
מלקות שוגגין פטורים מתשלומין פתר למתני' רפ"ז דתרומות כר"מ ופריף ואין יספור
ר"ל מתני' כר"מ קרייא דר"מ ונקתיב ואיש פי יאכל קודש (עיין ר"ש פ"ז דתרומת)
וקשיא לי והא בפסחים כ"ב ב' אבא שאול סובר פרוטה אף שאין פזית וא"כ לר"מ קרא
מיתוקם באוכל פזית ולוקה ולמ"ד משלם ואין לוקה סובר פאבא שאול וקרא באין פזית
דלית שעורא דמלקות וי"ל דלא ניתא ליה לשנויי דר"ל יספור פאבא שאול דלא
פחכמים.

ומשגי שם דגלי קרא בעדים זוממין. ומיהו בעדים זוממין אף במזיד גלי קרא דמשלם
ואין לוקה ותרומה בשוגג דמה דגלי גלי והגאון המפרש שם ד"ה וכ"א הוקשה לו דגילף
מתרומה וי"ל תרומה נעדים זוממין ב' פתובים לא ידענא מה שייאטיה דב"כ הקא
דהסוגין הוא דלכתוב חדא ותיתי אינך מיניה ש"מ דלא גילף בעלקמא וכאן איזה תור
יש.

וגם הם דינים נפרדים דבעדים זוממין אף במזיד משלמין ולא לוקין ותרומה דווקא שוגג:
גם י"ל אמאי לא מקשי בירושלמי בהקדש דכתיב בקרא דחייב קרן וחומש בש"פ והא
חייב מלקות ול"ש התירוץ דקרן קנס יע"ש ועיין שם בהגאון המפרש בתוס' ד"ה אלו
הקשה מעידנא דאגביה קניא וכ"ה מפורש בבבלי יע"ש וא"י למה הביא מפרחק לחמו
והא בירושלמי שם הכין הוא מודים חכמים לר"מ בגונב תרומה שלוקה ומשלם מפי גנב
כו' אלא שהמ"ל בה' תרומות פ"ו ה"ו עמד בזה על הר"מ ז"ל מכתובת (וטפי הנה ליה
לאקשרי ממ"ש הר"מ ז"ל גופא בה' גניבה פ"ב ה"ד ובה' חובל ומזיק פ"ז ה"ו יע"ש גם
מש"ה מגיה שם ברש"י פ' יום הפפורים משמע במזיד ליכא חומש דבריו נפלאו ממני

דמקרא מלא הוא במזיד ליכא חנומש): ואני העני אי לאו דמסתפינא מחבראי וכ"ש
מרבתי אמינא דדברי רבינו הם בדקדוק מפ"ו מה"ת ה"ו ונ"ל זר שאכל תרומה בזדון
חייב מיתה ולוקה על אכילתה ואינו משלם דמ"י מ"ה שאכל שאינו לוקה ומשלם עכ"ל
הנה מאה שמלת מ"ה שאכל מינתרים הם ואמנם לדעתי פיון רבינו ז"ל פונוה גדולה כפי
מה שהתבאר שם בפירוש עשירי ה"א דשגג במיתה והזיד בלאו יש בו קרו וחומש (פרכא
שבת ס"ט ול"ו וכמ"ש הכ"מ שם) ולפ"ז שגג במיתה והזיד בלאו משלם קרו וחומש חולין
מתוקנים לא דמי תרומה לבד (יע"ש בפ"י דאם תרומה טמאה משום רק דמי עצים זה
במזיד ולא בשוגג) וא"כ שפיר יש נ"מ בזר שאכל תרומה ושגג במיתה והזיד בלאו
והתרו בו שלוקה שאז אין משלם דמי אכילתה ר"ל נהי דמשלם דמי תרומה בזול או
דמי עצים בטמאה דמעידנא דאגביה קניא מ"מ דמי אכילתה חולין מתוקנים לא דבאין
תשלומין ומלקות פהדי מ"ש וחיוב מיתה הוא בהזיד במיתה ומ"ש לוקה אף בשגג
במיתה ועלה קאי ואין משלם כאמור ומכתובה דפריה מפי מגבה כו' היינו ע"כ בהזיד
במיתה דבשוגג גלי רחמנא ופריה שפיר בהזיד במיתה אף ששגג בלאו תו ל"ש שגגה
וע"ש בשבת: עיין בירושלמי פ"ו דתרומות ה"א ויש ללמוד משם כמה דברים מחודשים
א' דפורש מונדאי ולא פורש מספק אין שוב מידיעתו ולהר"מ ז"ל כל ספיקא מ"ה שריא
צ"ל באיקבע איסורא דאל"ה מה שריא ושבו מידיעתו מקרי ב' מסיק שם דמודה ר"ל
באיסורי הנאה דאסור ופירש שם המפרש מהר"ר אליהו ז' דמודה ר"ל בח"ש באיסורי
הנאה שיקרי נהנה (עמ"ל פ"א מחו"מ בשם רלב"ח ח"ש בע"פ ולמ"ש נהנה אסור אף
בלא קרא ונ"מ טובא ועיין מהר"ש ז"ל שבועות כ"ג ב' ד"ה דמוקי כ"ש הנה שלכ"ה
והבן ואי"ה בהל' פסח יבואר ג' ביה"כ מודה חולק אש"ס בבלי כמ"ש המפרש שם ד'
במכוון להשלים מודה ר"ל דאסור וע"ש במפרש ומ"ש בפריי ל"ד בפירוש חזי
לאצטרופי ועיין ירושלמי פאן: ובעמדי אל פרט זה ראיתי להזכיר ענין קלב"מ הנה מיתה
ומלקות פוטרימון ל"ד אם באו כא' אף הם קודם ממון כל שלא סר ממנו עדיין חיוב
מיתה ומלקות פטור ממון וזה פשוט וכ"ה בירושלמי ר"פ אלו גערות התיב ר' זעירא
קומי ר' מנא כו' על כל שיבולת יש התריית מיתה ואם נסלק חיוב מיתה ועדיין יש חיוב
ממון מבואר מסנהדרין ע"ג ב' דחיוב: ונוראות נפלאתי עמ"ש הדו"פ בח"מ ש"ן אות
י"ו עמ"ש הטור שבת פטור דמש"ה לא כתב רבינא מיתה ותשלומין באין כא'
דאין באין כא' דבסי' א' חייב משום שבת ותשלומין עד שיגמור ואפ"ה פטור דמיד
שחילל שבת ונתחייב מיתה בהאי מעשה תו לא מחייב ממון בהאי מעשה וכמ"ש בסי'
שנ"א ששם מוכרח לפרש פן וכוונתו דבשנ"א הביא הטור בשם רבינו ישע' במחמת
אם לקחם ושפרם אח"כ דחיוב דנוקא התם דעתה תו לית ביה מיתה כלל משא"כ גונב
בשבת דאסור שבת וגניבה כא' אף שדינהו בנהרא לזמן רב פטור שעדיין חייב מיתה
מחמת איסור שבת מקודם ולפ"ז כל שלא סר ממנו החיוב מיתה שמקודם אף שלע"ע
אין חיוב מיתה מחדש אפ"ה פטור ממון וא"י מי הכריחו לזה בסימן ש"ן דעל כל משהו
ששוחט יש בו התריית מיתה מחדש דומיא דשיבולת בירושלמי ודע דבש"ע שנ"א בש"כ
א' תמה הש"כ עמ"ש הר"ב דאח"כ חייב דהר"ר ישעיה לא כ"כ אלא אמחתרת וכיון
למ"ש הדרישה דמחתרת מיד שהלך פטור כלל ממיתה ובשבת חייב מיתה על שעה
ראשונה ועסמ"ע אות ה' וי"א דלא פקע מיניה האיסור וזה סובב כמ"ש בדרישה

דבמחמת כ"ע מודים דחייב (אפשר גם המ"מ מודה דחייב) ואני תמה מאי קשיא ליה להש"כ ז"ל מאן י"ל אמאי לא דהכ' דעת הר"מ וקרמב"ן ז"ל שהביא המ"מ בפ"ג מה' גניבה ה"ב דסוכרים דגונב פיס דמסיק בסנהדרין דשדינהו בנהרא היינו סמוך מיד לא רחוק וע"ז קאי הר"ב לומר אמ"ש המתברר ואבדו שם לומר דווקא שם כו' ואף שצ"ן שם טו"ר בשם ר"י גימא דט"ס הוא אלא מ"מ בשם הר"מ וקרמב"ן ז"ל וכמ"ש ולא די לנו הצער הזה אלא שראיתי להפרישה בסימן שנ"א עמ"ש הב"י דברי המ"מ ובאור רחוק הוא קאי על דברי הר"ר ישעיה ואינו וירצה בזה דהמ"מ מודה במחמת דאח"כ שיבר חייב והמעיין בח"מ פ"ג ה"ג מה' גניבה סינים ודעת רש"י פדעת רבינו ועיקר ורש"י בסנהדרין ע"ב א' ד"ה מסתברא דשיבר בין עכשיו או לאחר זמן כו' ואמחמת הוא שפירש פן ואגונב ל"פ פלום וא"כ משמע דהח"מ השנה דעת רבינו ורש"י בין במחמת וגונב בשבת דדוקק גדול לומר דלענין גונב השנה המ"מ דעת הר"מ ורש"י ז"ל: והנה מתלוקת הר"מ וקרמב"ן עם רש"י והר"מ ז"ל לכאורה יראה שיש לכונן פלוגתא זו עם מ"ש רש"י ותו' סנהדרין ע"ג ב' בהא דאמר הערה פגמה ממונא לא משלם עד גמר ביאה ורש"י פירש דקנס לא משלם עד גמר ביאה והתוס' ד"ה ממונא פ' דכאן לא משלם בהערא דחייב מיתה ויראה דלרש"י הוא כפשוטו ובדיוק דממונא לא משלם בהערא דאי הנה משלם בהערא דפוטור ג"כ בהכ"ע דפטור הנה בהערא דומיא דגונב פיס בשבת ותבר אח"כ או שדינהו בנהרא רחוק והתוס' סוכרים אף דשייך קנס בהערא מ"מ חייב קנס בא על הכ"ע (למ"ד הערא זה נשיקה) שוב ראיתי שזה טעות דע"כ פליגי בגונב פיס בשבת דקנינהו בדמי דרב הנה סוכר אפילו בעין א"צ להחזיר ולדין שיבר מיהו אפילו רחוק מבית בעלים משא"כ קנס דלאביה או לדידה כה"ג ונדאי פל שנסתלק בעת חייב מיתה ולית עתה התראת מיתה אף שלא סר החייב שעבר קבר מ"מ חייב קנס אהכ"ע פאמור.

ועדיין יש להתיישב בו. ועתו' יבמות נ"ח ב' ד"ה אלא הוקשה להם לי"א מה פריה אלא למ"ד הכ"ע מא"ל ואמאי לא הכ"ע אפגמא וממונא משלם ע"ג ביאה ובאמת קושיא עצומה היא על הי"מ דכמו שהנזח להמקשה למ"ד נשיקה ה"ה למ"ד הכ"ע ולכאורה י"ל די"מ סוכרים דנדאי חייב קנס מתחיל בהכ"ע וסיים בגמר ביאה דאי פירש בהערא אינומשלה וכן אי בא א' והכ"ע ואח"כ בא זה ובעל אין חייב דכבר בעולה ומש"ה פריה שפיר דאי אהכ"ע חייב מיתה אין סברא שחייב קנס אגמר ביאה דכבר בעולה משא"כ בכל בתולות פשירות מתחיל החייב בה"ע ומסיים בגמר ביאה ותראה שהתו' בסנהדרין שם לא הזכירו בי"מ כ"א דלא נתברתה הערא לענין קנס ולא מקשו עליהם פלום ויבמות שם הוסיפו אע"ג דלא מתחיל חייב קנס עד אח"כ ומש"ה הוקשה להם שם מה דפריה יע"ש היטב וערש"י סנהדרין שם ד"ה שפא הוא או אחר כב"ר כו' האי לישנא ל"ד ואה"נ בא עליה הוא עתה שלא פדרפה ואח"כ פדרפה ואף דרש"י מודה דשלא פדרפה יש קנס ואין להאריה: והנה חזות קשה ראיתי בפרישה בח"מ סימן ש"ן אות י"ב גם דברי הב"ח נפלאו ממני ואכתוב בקוצר.

הנה המעיין בסוגיא דב"ק ע"א א' משמע להדיא דבטבח בשבת דפטור הוא כר"ש וכו"י הסנדלר והטור שם בשם הרא"ש וכו"י קיי"ל ולחלק בין טריפה לשבת כתב הפרישה דנמצאת טריפה בשעת שחיטה לא ידע משא"כ בשבת שמתחלה ידע שא"ר ותוכן

כּוֹנְנָתוֹ דְּבַמְשָׁנָה שְׁנָאוּ רַבֵּי שׁוֹחֵט טְרִיפָה בְּלִשׁוֹן חֲכָמִים וּבְכַרְיִיתָא שְׁנָאָה בְּלִשׁוֹן חֲכָמִים
וּע"כ לְחַלְקָא וְתִימָא דְהָא בְּמִשְׁנָה חוֹלִין בְּעִזְרָה דִּינְדַע מִתְחַלְהָ וְאַפ"ה חֵיב לְחֲכָמִים גַּם
מ"ש בְּפָרִישָׁה וְה"ט דְּנוֹחַר וּמְעַקֵּר וּבְאַמַּת הֵתָם טַעְמָא אַחְרִינָא דְהַשְׁחִיטָה עֲשֵׂתָה פְּעוּלָה
כָּלֵל שְׁלֵא טְהֵרָה מִיַּד נְבִילָה לְכ"ע ל"ש שְׁחִיטָה וְהִכָּא דְטְהֵרָה מִיַּד נְבִילָה תְּלִיא
בְּפִלּוּגְתָא דְרַבְּנָן וְר"ש וְעַמ"ש בְּפָרִיז לִי"ד סִימָן י"ו וְכ"ח.

וּלְפִי דְּבַרֵּי הַפְּרִישָׁה בְּכִסּוּי הַדָּם דְּנִמְצָא טְרִיפָה שְׁאִין טְעוּן כִּסּוּי דְּנוּקָא נִמְצָא הָא טְרִיפָה
נִיפְרָת צָרִיף כִּסּוּי וְזֵה לֹא מְצָאנוּ כָּלֵל וְכ"ת אֲנָן כְּהַר"מ וְ"ל פְּסִקִּינָן וְ"ל פ"ג מֵה"ג ה"ו
דְּשַׁחַט בְּשֵׁבֶת ע"י שְׁלִיחַ דְּחֵיב הָא בִּירְכָא וּמֵאן נִימָא לָן דְּטַעְמָא דְכַה"ג הָוָה שְׁחִיטָה
רְאוּיָה אֲלֵא טַעְמָא דְהִלְכָה כַּר"י בְּשֵׁבֶת וְכַמ"ש פ"ו מֵה"ש הַכ"ג וְלִית לֵיהּ חִילּוּק הֵרָא"ש
לְעַנְנָן לְאַפּוֹקֵי מְמוּנָא וְעַב"ח וּפְרִישָׁה בַּח"מ סִימָן ש"ן יע"ש אֲבָל לְעַנְנָן שְׁחִיטָה שֶׁא"ר
י"ל כ"ע מוֹדִים לְהֵרָא"ש דְּנוּקָא נִמְצָא אִתְּמַר אֲבָל טְרִיפָה הַנִּיפְרָת לֹא וּכְדֹכְתִּיבָנָא: וְיֵשׁ
לָנוּ הִרְהוּרֵי דְבָרִים בַּמ"ש הַמ"ש עַמ"ש הַר"מ וְ"ל שַׁחַט ע"י שְׁלִיחַ בְּשֵׁבֶת חֵיב וְדִלָּא
כַּר"ש וּמֵאֵי שְׁחִיטָה דְר"ש הֵכִי לַמ"ש הַר"מ וְ"ל בַּה"ש דְּהִלְכָה כַּר' יְהוּדָא דְלַמ"ש אָף
לְאַחֵרִים מְנוֹתָר א"כ אָף לַר"ש שְׁחִיטָה רְאוּיָה הִיא וְאוּלַי כִּינּוּן בְּזֵה לְשׁוֹחֵט לְעַפּוּ"ם ע"י
שְׁלִיחַ דְשֶׁא"ר הוּא וְחֵיב וְזֵה דִּן חֵק וְגַם י"ל דְּהַר"מ וְ"ל בְּכָל אֵינְךָ בְּבִי עַפּוּ"ם וְשֵׁבֶת
וּבְשַׁחַט ע"י שְׁלִיחַ הַזְּפִיר רַק שֵׁבֶת וְלֹא עַפּוּ"ם וְהַב"ח וְ"ל שְׁם חִילּוּק בֵּין שֵׁבֶת דְשֶׁא"ר
לְאַכִּילָה כַּר"י הַסַּנְדְּלָר וּבֵין טְרִיפָה ד"א גֵּרָם לָהּ א"י דְּבִשְׁבֶּת יוֹמָא הוּא דְקַגְרִים: וְסַבּוּר
הֵייתִי לוֹמֵר אֲנִי הֵעֲנִי דְהוּא קוֹדֵשׁ מִיִּתְרָא כַּמ"ש הַתּוֹס' כְּתוּבוֹת ד"ה וְתִירְצוּ דְה"א מְלֵא
תֹאכַל כ"ת וְה"א בְּחוּלִין קַט"ו א' וְהִנֵּה זֶה לְרַב אֲשֵׁי אֲבָל לְדִידָן לְצוּרָם אֲנָן בְּכוֹר עַר"ח
פ"ג מֵה' בְּכוֹרוֹת דְהָא בַּב"ח יְלִיף לָהּ מַג"פ לֹא תִבְשֵׁל וְא"כ קוֹדֵם הוּא מִיִּתְרָא לוֹמֵר
דְּשׁוֹחֵט בְּשֵׁבֶת דְה"א כָּל מַה דְאָמַר רַחֲמָנָא לֹא תַעֲבִיד אֵי עֲבִיד לֹא מֵהֵנִי (עַמ"ש בְּפָרִיז
לִי"ד סִימָן י"ו בְּשֵׁם מֵהַר"מ גְּאֵלִיפַפ"ה וְ"ל) וּמִש"ה צָרִיף כִּי קוֹדֵשׁ הִיא וְלְהֵרָא"ש דְּפַסֵּק
כַּר"י הַסַּנְדְּלָר בְּמִמּוֹן דְּמַעֲשֵׂה שֵׁבֶת אֲסוּרִין בְּאַכִּילָה תּוֹ אֲפָשָׁר דְּשׁוֹחֵט בְּשֵׁבֶת לֹא מֵהֵנִי
מַעֲשֵׂיו וּמִטְמֵא כְּנִבְלָה וְכִלָּא שַׁחַט דְּמִי וְכ"ז אֵינּוּ שְׁנֵה לִי דְכָבֵר מְבִנְיָא דְכַה"ג ל"ש אֵי
עֲבִיד לֹא מֵהֵנִי וְכַמ"ש בְּכָלֵלִים הַקּוֹדְמִים: שׁוּב רְאִיתִי לְהַרְבִּינוּ הַמְּנוֹבְהָק בְּחִדּוּשֵׁיו לַב"ק
בְּפָנֵי יְהוֹשֻׁעַ ע"א עֲמַד בְּדַבְרֵי הֵרָא"ש הָאֵלוּ בְּתוֹס' ד"ה בְּטוֹבָח וְע"ש בַּפ"י ד"ה אֲלֵא
אֲסַבְּרָא לִי דְבַרֵּי הַב"ח בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת כְּדָרְכוּ הַטּוֹב אָף שְׁלֵא הַזְּפִיר דְבַרֵּי הַב"ח (גַּם
מ"ש לְתַרְץ מִיּוֹה"כ כְּבָר הַקְּשָׁה הַב"ח כֵּן וְהַפְּרִישָׁה מְתַרְץ דִּיּוֹה"כ מוֹדָה ר"י הַסַּנְדְּלָר
שְׁלֵא כְּתִיב קוֹדֵשׁ יַע"ש וְעַמ"ש"ל) וְ"ל לְטְרִיפָה ד"א גֵּרָם לִיפְסֵל מִשֶּׁא"כ שֵׁבֶת ע"י שְׁחִיטָה
גְּרוּעָה גְּרַעֲיָה לִיפְסֵל עוֹלָמִית וְשֶׁא"ר מִקְרָו וְחוּלִין אֲפָשָׁר לָאו ד"ת יַע"ש הֵרִי דְתִי
דְחַשְׁנ"ב ס"ל לְתַנָּא דְמִתְנִי' לָאו ד"ת וְחִילּוּק בֵּין טְרִיפָה אֵין הַשְׁחִיטָה מְגַרַע שְׁמִיָּה שְׁחִיטָה
וְשֵׁבֶת אֵלוּ הֵמֵתִין עַד אֲוִרְחָא הִנֵּה מְנוֹתָר וְשְׁחִיטָה בְּשֵׁבֶת מְגַרַע ל"ש שְׁחִיטָה.

וְעַדִּין לֹא הִנְיָח לִי דְבַבְרִייתָא קַתְנִי שֵׁבֶת וְע"ז וְשׁוּר הַנְּסַקֵּל וְקַפְטָרִי רַבְּנָן וּבְשֵׁלְמִי שֵׁבֶת
וְעַפּוּ"ם בַּהֵוָה שְׁחִיטָה גְּרַעֲיָה וְגוֹרָם לְפְסוּל מִשֶּׁא"כ ש"ה דְּלָאו גְּרַעֲיָה וְד"א גֵּרָם
כְּטְרִיפָה. שׁוּב רְאִיתִי שְׁדַבְרֵיו כִּינּוּם דְּבַה"א אָמַר ש"ה שֶׁא"ר מִשֶּׁא"כ בְּאַמַּת מְסִיק שְׁם
ע"ב דְּפִלְגִי אֵי הִחְזִירוּ שׁוֹמֵר לְבֵית בְּעָלָיו וְגוֹרָם לְמִמּוֹן כַּר"ש כּו' י"ל דְּחֲכָמִים פְּטָרִי
בַּש"ה דְּהִחְזִירוּ אֵין מְחִזְרֵר אוֹ דְבָר הַגּוֹרָם לְמִמּוֹן לָאו כְּמִמּוֹן דְּמִי וְזֵה פְּשׁוּט.

ואמנם מ"ש הפ"י שם ד"ה ולכך דמש"ה לא מוקי בלא אתרו ביה דא"כ סיפא דמשנה
(ב"ק פ"ז מ"ד) טבח לעפ"ם אמאי פטור בלא קיבל התראה אימא לצעורי מכונן אין זה
מוכרח די"ל בישראל מומר כדמסיק בחולין מ"א וכ"ת אי מומר מאי אריא לעפ"ם
תיפוק ליה שחיטת מומר שא"ר וכה"ג פטור וניחא לאוקמיה מתני' דלקמן דהלכתא
כחכמים דברייתא דהא פי מוקי מתני' דהכי כר"מ נמי לאו פהלכת' וי"ל דלא ניחא
לאוקמיה מתני' דלקמן במומר דסתמא תנו: עוד אשוב אל מ"ש למעלה פי לכאורה לשון
הב"ח שכתב דל"י הסנדרל דלא ראוי לאכילה הנה בלא נשחטה משמע דמטמא פנבילה
ולא עשתה פעולה דכל מלתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני פרכא בתמורה
ומלבד שפתבנו לעיל דיום הגורם ל"ש הא דרכא בלא"ה קשה א"כ שוגג נמי וכ"ת דוקא
מזיד דעבר אהורמנא דרחמנא דכבר פתבנו בכלל אחר דה"ה שוגג ועוד תקשי קושית
התו' חולין קט"ו א' ד"ה כל איך אוכלין אלים שפירסן עפ"ם מל"ת כ"ת דומיא דבב"ח
וי"ל מדאסר לגבוה כו' והמתבאר שם מלת כ"ת אף שוגג מתועב הוא כמ"ש הפר"ח
בי"ד סימן ס"ד אות כ"ו ואי ס"ד בפלוגתא דאב"י ורבא שוגג מהני איך אוכלים אלים
מסורסין ודאסר לגבוה בשוגג מיירי ש"מ אף שוגג לא מהני ואפשר מפי קודש יליף
דאין מעשה שבת מועילים פלום המבשל בשבת שאסור עולמית וגילוי מלתא השוחט
מטמא פנבילה ודווקא מזיד ולא שוגג כדמסיק מחלליה במזיד אמרתי: וראיתי להתוס'
ב"ק ע"א ד"ה בשלמא דהך סוגיא כמ"ד אדם אוסר וא"ת לצעורי וי"ל פשנותן רשות
לשליח לשחוט כרצונו ואפילו לעפ"ם דל"ש לצעורי בעלים מכונן שהשליח סבור
שהיא של גנב עכ"ל.

הנה מ"ש ל"ד אוסר דל"ד אין אוסר אף דגברא בר קטלא כמ"ש רש"י חולין מ"א א'
ד"מ ואי מ"מ לא מיפסלא השחיטה מחמת שחיטת מומר דבאותה שחיטה רוב פוסקים
מכשירים עי"ד ופריה שפיר שחיטה שבת ראויה.

וראיתי להפ"י הקשה מע"ז נ"ג ב' (ומ"ו א') ישראל שזקף לבינה ובא עפ"ם והשתחוה
אסרה דשליחותיה עביד וכ"ש פאן דעשאו שליח בפירוש ד יכול לאוסרו ושמא משמע
לתוס' דלא איירי שצוה לשוחטו לשם עפ"ם וכ"מ מתי התוס' יע"ש.

ונוראות נפלאות על מר"ן הפ"י דמה קשיא ליה דאף דצוה הגנב בפירוש להשליח לשחוט
לעפ"ם מ"מ איך אוסר השליח של בעלים הראשונים דאטו הגנב בעלים ניהו לומר
שליחותיה עביד וכ"ת מיד במשהו קנאה הגנב בשיוני מעשה ואוסר השליח דשליחות
של גנב עושה הא התוס' בב"ק שם ב' ד"ה איסורי הנקשה להם זה היאך מחייב ד' וה'
בכל שחיטה ות' דזה לא חשיב שיוני והא ונדאי אף בשחט כל הב' סימנים לא חשיב
שיוני דאל"כ אפתי וטבחו פולו באיסורא בעינין ומ"ש הפ"י וכ"מ כתי' התוס' הוא ממ"ש
התוס' כרצונו ו ובאמת לישנא דתוס' קשה דהול"ל שהגנב צוה בפ'י לשליח לשחוט
לעפ"ם ואני ההדיוט מבין מד"ה פנונה אחת עמד בזה מר"ן המ"ל פ"גמה"ג ה"ו דשיבח
לשון הר"מ ז"ל שכתב עשה שליח לשחוט לי ושחט השליח בשבת הא עשה שליח
בפירוש לשחוט בשבת כיון שיש איסור שבת בשליחות זה תו אין שלד"ע אף לענין
טביחה ונתבטל השליחות מפל וכל וה"נ פנונת התוס' במ"ש כרצונו דאי צוה לשחוט
לעפ"ם כיון שיש איסור אחר בטל השליחות מפל וכל: וגם על זאת יחדד לפי יתיר

ממקומו שרבינו בעל הטורים ו"ל בהביאו לשון הר"מ ו"ל בסי' ש"ן שינה בכיוון לשון הר"מ ו"ל וכתב הרמב"ם עשה שלים לשחוט לו בשבת והרי הר"מ לא הזכיר זה וראיית המ"ל ממעילה נכונה ולפי אומר לי דהטור יודה דאם צנה בפירוש לשחוט בשבת דנתבטל השליחות רק אם אמר שחוט לי אימת שתראה בחול או בשבת דל"ש אין שלד"ע דברי מי שומעין דהא נתן רשות אף בחול ורבותא קמ"ל הטור דאף שנתן רשות לשחוט בשבת וחיוב הגנב מיתה קמ"ל בכה"ג אין שלד"ע וחיוב הגנב ממון ול"ד למעילה שא"א לקיים השליחות כלל אם לא שמעורב איסור נוסף העולה על מעילה ע' תוס' י"ט פ"ו דמעילה מ"א מה שא"כ בשחוט אימת שתראה וקאמור: שאלה ראובן שויןא שלים לשמעון לקדש לו אשה בכסף וקידשה שמעון באיסור חוץ לתחום בשבת או הוציא מרה"י לרה"ר מהו: תשובה אבאר זה בכמה פרטיים שונים הנה בא"ח של"ט ס"ד מי שאין לו אשה ובנים יע"ש ואה"ע ס"ד ס"ה ואם קידש אשה ונרק פסוף קידושין מרה"י לרה"ר או איפקא או באומרת עקוץ תאינה או מלאכה אחרת ובשכר מלאכה תהנה מקודשת יראה דיש לספק אי הנה מקודשת ונדאי או ספק עח"מ ר"ח בפ"ה אות א' משמע דספוקי מספקא ליה ועי"ד ר"ל ולכאורה הב"ח ופ"ה דמספקא להו במי שנסבב שלא למכור משא"כ במקרה באיסור שבת דכ"ע קנה כמבואר בב"ק ע' ב' וכמ"ש הפ"ה שם אלא דלא הבינותי זה דבכל אותן המקומות שהזכירו הפוסקים הוא באיסור דרבנן ולא באיסור תורה ומב"ק דרבא גופא מוקי כו' לא ידענא דרבא אמר אנתן כו' וגזירת הפתוב הוא ע"ש בתו' ד"ה אילו וצ"ע בכ"ז לענין קידושין וכ"ז אם קידש המקדש בעצמו וכאמור וער"מ פ"ג מה"ג ה"ה השמיט אוקמתא דרבא והטור בח"מ סימן ש"ן הביאו ידענא על מה ורבא אפשר לשיטתיה בתמורה ולא הונח לו באקמתא דר"פ יע"ש ולענין אי שויןא שלים והלך השליח וקידשה באיסור פאמור יש לעיונא ביה.

ואם אמר המשלח סתם פרצונה הנה קידושי ונדאי כמש"ל בפ"ה התו' והמ"ל במ"ש פרצונו דלא שינה שלד"ע משא"כ אם אמר בפירוש שיקדש לו באיסור שבת וכדומה שא"א בע"א כ"א באיסור שאשה רחוקה חוץ לתחום ודומה למעילה יראה דלא הנה קידושין כלל והדברים ק"ו אם במעילה וטביחה דגלי קרא דיש שלד"ע אפ"ה אם יש איסור אחר נוסף נתבטל השליחות מפל וכל כמש"ל כ"ש פאן אף דבגוף הקידושין אין עבירה כל שיש עבירה בד"א דברי מי שומעין ונתבטל השליחות פדאמרן ועמ"ש בכלל אחר ועח"מ קפ"ב.

ובדברי הטור בפ"ו עשה שלים לשחוט בשבת איפא לעיונא וכבר כתבנו לעיל מה שי"ל. ועוד אף א"ת פן שאני טביחה הואיל וגלי גלי משא"כ בשאר דברים דברי מי שומעין הנה מאיזה צד וכדכתבנא ובחוץ לתחום דהנה איסור דרבנן עמ"ל בה' רוצח פ"ב ה"ב הביא בשם מהרימ"ט ח"א קי"ו דיש להסתפק אי אמרינן בדרבנן אין שלד"ע יע"ש שהאריף ה"נ יש להסתפק ועא"ח לענין ג"פ אי הנה ד"ת או לאו וי"ל דהנה ס"ס וצ"ע: עוד אשוב אל מ"ש הב"ח בסימן ש"ן להרא"ש בטבח ביוה"כ שחיטה שא"ר וי"ל אה"נ דוקא בשוגג חייב וי"ל טובא תדא דקודש היא בשבת פתיב ולא ביוה"כ כמ"ש הפרישה אות י"ז ועוד דא"נ הטור דכתב טבח ביוה"כ כוהתרו דפטור דקלב"מ תיפוק דשא"ר ואף שלא התרו לדעת הרא"ש וי"ל וי"ל דנקיט תחלה דבר המוסכם לכ"ע אף להר"מ אלא שהרא"ש במשנה טבח ביוה"כ כתב להדיא דמוקי בטובח ע"י אחר ואפ"ה בשבת פטור

כר"י הסנדרלר הרי בהקדיא במזיד בשבת פטור דשא"ר וביוה"כ ראויה מקרי וכבר רמז לזה הפרישה וכ"ת דהב"ח ה"ק פיון דלר"י הסנדרלר מעשה שבת אסורין תו ביוה"כ אסור מלא תכ"ת הא לימא דא"כ לר"י הסנדרלר למה לי קונדש תיפוק מלא תכ"ת וע"כ למיסמך אצל מחלקיה לומר דווקא מזיד ולא שוגג דמלא תכ"ת הנה אסרינן שוגג או למעט אסור הנאה א"כ הרי חזינו דמעשה שבת לאו בכלל לא תכ"ת וכ"ש יוה"כ וכיון דלא פתיב קונדש ביוה"כ אף באכילה שרי וכדאמרו: ודע בגנב ב"פ ושחט י"ל דחייב ער"מ ה' ביפורי פי"ג ה"ט ובי"ד שנ"א ס"ד דשה מעליא הוא ובשבת ויוה"כ אפ"ש אף לר"י הסנדרלר שחיטה ראויה מקרי אלא דלא גרע ממכשיל ואין להאריך בזה: עיין פני הושע במס' פתובות ל"ד כתב דבש"ה צריך לטעמא דשא"ר וכ"כ עוד לקמן אלא דסיים אפ"ש פסברת המקש' לקמן וא"י דהא מסיק באמת לקמן סבר כר"י וכר"ש א"כ פשיטא ש"ל דרבנן לא ס"ל הכין וכבר פתבנו בזה לעיל: ולענין דינא עפ"ם הפא על בת ישראל או ישראל על עפ"ם דרף אישות בז' אומות לוקה מ"ה לכ"ע להר"מ משום לא תתחתן ולהטור משום לא תקח עיין בר"מ פי"ב מה"א ה"א ובטור אה"ע סימן י"ז ובר"מ אין הכרע דנקיט רישא וסיפא דקרא כ"פ בשאר אומות הר"מ ז"ל פוסק כר"ש והטור פרבנן ובז' אומות קודם שנתגיירו אין נ"מ בין להר"מ והטור לוקה דרף אישות עיין יבמות ע"ו א' ועפ"ם ל"ו ב' ובשאר אומות בגיותן להר"מ אסור תורה בצנעא ולוקה כר"ש ולהטור בשאר אומות בגיותן מ"ה מותר ובגיותן לכ"ע בשאר אומות היתר גמור הוא ובפרהסיא קנאין פוגעין בו ורשות ולא מצוה כמבואר בר"מ בטור.

ויראה לי עפ"ם הפא על בת ישראל אעפ"י שגם הוא לוקה מ"מ אין קנאין פוגעין בה דקרקע עולם היא וכ"מ לישנא דגמרא ע"ז ל"ו ב' אלא דאורייתא עפ"ם הפא על בת ישראל אבל ישראל הפא על עפ"ם לא נאמא אינהו וגזור ישראל הפא על העפ"ם ופריף ישראל על עפ"ם הלמ"מ משמע עתה נתחדש הקושיא הא לס"ד עפ"ם על בת ישראל אין קנאים פוגעים בה (לישנא אל"א דאורייתא לא הבינתי דא"ה בין עפ"ם על בת ישראל או להיפוף אסור כמבואר בקרא וכ"פ פולם נאבות דינו של שם אפ"ש דקאי וקרי ד"ת פי כן כתוב בקרא ומלת אלא אין לו מוכן) פן הנה נראה לכאורה דהטור והר"מ ז"ל ל"פ אלא בתרתי א' בז' אומות בגיותן להר"מ מותר מ"ה וכמ"ש פי"ב מהא"ב הי"ז וכ"ב (ויש לנו הרהורי דברים שמ"ש הפ"ח דאה"ע סימן ה' אות א' דהטור סובר כר"מ דז' אומות בגיותן נמי אית בהו חתנות ובין בגיותן או בגיותן קאי הלאו והמענין כר"מ בב' מקומות אלו יראה שאינו פן יע"ש): ובגיותן אף שאר אומות אסירי כר"ש הרי ב' ולהטור בז' אומות בגיותן אסור מלא תתחתן (ובגיותן הלאו דלא תקח) ובשאר אומות בגיותן מ"ה שרי: והנה חזות קשה ראיתי להב"ש אה"ע סימן ט"ו אות א' ודבריו לקוחים מב"ח ולפי דבריהם מחולקין הטור עם הר"מ ז"ל בג' דברים א' בז' אומות בגיותן להר"מ ז"ל מ"ה מותר ולהטור לוקה בחיתון לבד מלא תתחתן (כמסקנא דרבא פ' הערל ע"ו א') אף בלא ביאה ב' בז' אומות בגיותן להר"מ אין לוקה אלא ביאה דרף נישואין הא ביאה בלא אישות ואישות בלא ביאה לא ולהטור ביאה בלא אישות לוקה מקרא דבתו לא תקח כו' ג' בשאר אומות להר"מ בצנעא דרף אישות לוקה בביאה מלא תתחתן ולהטור לית הלכתא כר"ש ונ"ל דדייק ליה ז"ל למ"ש הטור אבל בגיותן ל"ש בהו חתנות ואינו לוקה ע"ד ש"יבעל וא"ז לוקה משום לא יקח ומדכתב פן ש"מ בגיותן

לוקה בחיתון בלא ביאה וטעם הדבר נ"ל דבשלקמא להר"מ ז"ל דמוקי קרא בגיורתן (כס"ד דרבא) א"כ קרא אמר לא תתחתן כו' בתו לא תקח פי יסיר בן הנולד דהיננו ביאה משא"כ להטור לא תתחתן בגירותן וסיפא דקרא פי יסיר קאי ע"כ בגיורתן דבגירותן ל"ש הסרה עת"ו ע"ז ל"ו ב' ד"ה פי יסור (ומהרש"א ז"ל שם) וא"כ בגיורתן לוקה בביאה לחוד דבגיורתן ל"ש חיתון (לפי הטור אליבניה דהטור יע"ש) ולכאורה י"ל דהא בגמרא ע"ז ל"ו ב' פריה ולר"ש דאמר פי יסיר לרבות כל המסירין מ"ה ומשני דרף זנות.

שוב ראיתי שיש ליישב זה כמ"ש הכ"מ פי"ב מא"ב ה"א ובב"י אה"ע סימן ט"ז בחי' הא' דרבא דאמר בגיורתן לית להו חתנות הוא אליבניה דרבנן ולר"ש עיקר הטעם מפי יסיר ולא תתחתן גופא משום פי יסיר דדריש טעמא דקרא יע"ש א"כ שפיר אמר לר"ש אתו אינהו גזור בזנות דלדידיה לא תתחתן דווקא דרף אישות בגיורתן.

ומבלין יש לזה דע"כ לכאורה לר"ש הכין הוא דכי יסיר דמיתר הוא לרבות כל המסירין ואלו הנה סובר לא תתחתן בגירותין לאו מיתר דאי לאו פי יסור ה"א פולי קרא בגירותין לא תתחתן ולא תקח ומש"ה צריך פי יסיר לומר דלא יקח בגיורתן אלא דלר"ש לא תתחתן קאי בגיורתן וכאמור ועתוס' ע"ז ל"ו ב' ד"ה פי יסיר וקדושין ס"ח ב' ברש"י ותוס' שם אבל לתירוץ הב' של הב"י והכ"מ דרבא אף לר"ש אמר הכין א"כ משמע דלר"ש נמי אין לוקה.

אלא בקידושין דווקא ומיניה לרבנן בז' אנומות הכין הוא דווקא דרף אישות בגיורתן ולא הנה בידי פעת דרישה ופרישה לעיני ביה. סוף דבר אני העני נבוף בפ"ה זה בטור מפמה טעמים ועוד דא"כ הא דפריה בתמורה לרבא דאי עביד לא מהני מאלמנה לכ"ג ומשני לא יחלל חילולין הוא עושה כו' ואפתי גתינה דקחשיב התם בקידושין ס"ז ב' דתפסי קידושין דרחתמא אמר לא תעביד בשלקמא שאר ח"ל לית לאו בקידושין לחוד ובכלל אחר פתבנו מזה ועיין בספר ידי אליהו למהר"א גליפא פ"ה ז"ל דף ק"ג ע"א יע"ש וכת"ת פי תהיין במאי מוקים לה עיין שם בספר ידי אליהו ז"ל בשאר ח"ל ולא בנתינה וצ"ע: שוב האיר ה' עיני וראיתי שיש להביא ראיה ממ"ש הר"מ ז"ל פי"ב מהא"ב ה"ו וז"ל לא פגעו קנאין ולא הלוקוהו ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי קבלה שהוא בכרת שצאמר פי חלל יהודה כו' ועב"ח באה"ע סימן ט"ז שהר"מ ז"ל בא לתרץ כו' ועח"מ שם אות ה' ובמ"מ שאם הלוקוהו נפטר מכרת (דא"כ שלקו נפטרו מידי כריתתן והא שהוא קרא דחלל יהודה בפרהסיא הנה ואפ"ה הנה לוקה ואע"ג דקנאים פוגעים בו ומיתה פוטר ממלקות אלמא פיון דרשות ולא מצנה לא הנה קלב"מ למלקות ולא לממון ושאיני רודף ומחתרת דמצנה משא"כ זה דבא לימלה אין מורין פן ויש לדחות גם ראיה זו: עיין בר"מ ז"ל פי"ט מה' סנהדרין כשמצנה לאונו שלוקין עליהם מנה לאו קס"ג המתחתן בעכו"ם קס"ד קס"ה עמון ומואב שנשאו בת ישראל ובעלו ולשיטתיה בהא"ב פט"ו ה"ב דח"ל אין לוקין עד שיקדש ויבעל וכן בלאו קנ"ז ממזר שקידש ובעל וא"י למה כתב בלאו קס"ג המתחתן משמע בחיתון לחוד לוקה ונהי דפסק כדס"ד דרבא דלא תתחתן קאי בגיורתן מ"מ הא לדידיה אין לוקה אלא דרף נשואין ובעילה דווקא כמ"ש בהא"ב פי"ב ה"א אבל חיתון לחוד לא יע"ש: פלל כב אדבר בו בענין שלים עושה שליחותו: שאלה לוי אמר ליהודא לקדשלו אשה בעיר אחרת רחוק הרבה ממקום לוי והלה השלים למקום

ההוא ויהי פי ארכו לו הימים הלך ונשא אשה בכאן אחותה של האשה שאמר לו לקדש במקום פלוני ונתעברה והולידה בן והקול בא שבמקום שהלך השליח מת שם הוא והאשה שם וא"י אם מתה האשה קודם שנשא פאן אחותה או קודם שנתעברה מהו הדין של הבן ואם רשאי לוי לדור עם אשתו: תשובה דא צריכה עיונא רבה ואבאר בעזה"י.

הנה צריף לברר ראשונה הא דקיי"ל תזקה שליח עושה שליחותיה לקולא בדרבנן ובד"ת לחומרא ולא לקולא אם מ"ה הנה תזקה גמורה ומדרבנן התמירו דלקולא בד"ת לא להוי תזקה ובדרבנן סמכינן אף לקולא א"ד מ"ה לא הנה תזקה פלל ומדרבנן הנה תזקה וסומכינן בדרבנן לקולא אף דאיפא תזקה להיפוף וכדבעינן למימר לקמן בעזה"י.

וא"ת מ"ה הנה תזקה גמורה ודרבנן התמירו בד"ת לקולא לא אם דווקא כשפלוני ביד השליח לבד א"ד אף כשפלוני ביד אחרים הנה תזקה מ"ה: דע דבעירובין ל"ב א' פליגי ר"נ ור"ש דל"נ בפשל תורה אין תזקה שליח עושה שליחותיה (ערש"י ד"ה בפשל עשה פלומר י"ל בב' אנפי או די"ל דתזקה הנה אלא דלא סומכינן מדרבנן לקולא או דה"ק דלא סמכינן מ"ה והנה קשיא ליה לישנא דאדרבה בפשל תורה השליח חושש יותר שלא יבוא המשלח לידי איסור תורה וע"ז עשה פלומר) בפשל סופרים תזקה עושה שליחותיה ור"ש אמר א' זה וא' זה עושה שליחותיה והמתבאר שם מהסוגיא דבדרבנן אף דאיפא תזקה דהעמיד גברא על תחום ביתו (ערש"י ל"ו א' ד"ה העמיד) אפ"ה תזקה שליח כו' עדיף טפי ומיהו דווקא בדבר שאין לו עיקר מ"ה כמ"ש התו' שם ל"ב א' ד"ה תאנים ואף להר"מ ז"ל דשאר פירות נמי ד"ת אפ"ה מוכח פן דסובר בימי עזרא מעשר דרבנן כמ"ש פל זה המ"ל בה' בפנות פ"ד ה"א ד"ה נדע וע"ש ובד"ת פליגי לר"נ לקולא לא ולר"ש אף לקולא.

אמנם התוס' שם ד"ה ר"ש הטילו תנאי דר"ש לא אמר אלא בתזקה אלימתא שאם לא יעשה השליח שליחותיה יבא המשלח לידי עבירה ומש"ה בשחיטה ותרומה אין תזקה שהשליח סבור פל שלא ידע כו' וכן בגט כו' וכ"כ בגיטין ס"ז ב' ד"ה הגי וכ"כ הרא"ש ופ"ד ועמ"ש לקמן א"ה אבל לחומרא אף שאין תזקה אלימתא כהיא דר' יצחק בגיטין שם ונזיר י"ב א' דאסור בכל הנשים אף שלא יבא המשלח לידי עבירה: ור"נ פליג בפשל תורה לקולא לא אף בתזקה אלימתא ובדרבנן אף לקולא.

ואיפא לעיונא לר"נ בדרבנן לקולא אי בעינן תזקה אלימתא או לא וראיתי להמ"ל שם פתב דלר"נ נמי דמתנני' דעירובין שמענו דבשל סופרים להקל ושם תזקה אלימתא שהמשלח יוכל לבוא לידי עבירה וקצת תבלין יש לזה מר"ש דאמר א' זה וא' זה כו' וכאילו בהדדי אלמא שוין ממש ואפוש' פלוגתא לא מפשינן ולר"נ נמי הכין הוא.

אמנם לי ההדיוט יש בכאן מקום עיון דבשלמא להפוסקים כר"ש (והם הר"ר שמשון הר"י והרא"ש) מוכרחין לחילוק זה משא"כ להפוסקים כר"נ (והם הרי"ף והר"מ ור"ת וכ"פ המחבר בי"ד של"א סל"ד) א"כ. אדרבה לא ס"ל החילוק של הר"י דאל"כ לא מוכח מכל אותן הראיות וסופרים דלר"ש אזלינן לקולא בפשל תורה אף בלא תזקה אלימתא ומיניה לר"נ בפשל סופרים ג"כ אף בלא תזקה אלימתא: עוד הטילו תנאי בסוגיא דגמרא שם לר"ש תזקה לקולא לעת ערב בחדש דשליח פולגי יומא וכמ"ש רש"י ד"ה שליח ועמ"ל שם ד"ה אף.

ומ"מ לר"נ נראה דלא ס"ל זה דאל"כ מה מיייתי ראיה טעמא דאין ב"ד מתעצלין כו' וזוה"ל דר"נ נמי ס"ל בדרבנן כל שלא יכול המשלם לבוא לידי עבירה כמו בנדון המ"ל שם בהמה מעוברת שיש להשלים זמן לא סמכינן אשליח אלא לעת הערב כו' והתם ר"נ ה"ק לדידה דס"ל בפ"ל תורה לקולא והיגוהיכא דיוכל המשלם לבוא לידי עבירה א"כ ונדאי אין חילוק בין לעת ערב כו'.

ומיד אית לומר שלים עשה שליחותיה ור"ש דחי אפ"ה לעת ערב: ולענן הלכה הנה ר"ת דעתו מבואר בתוספת עירובין דס"ל הלכה כר"נ ואף בתזקה אלימא בפ"ל תורה לקולא לא והמ"ל שם בד"ה או הביאו עוד סיעת הפוסקים הסוברים פן הרי"ף מדלא הביא בהתקבל חילוק בין תזקה אלימא או לא והא דלא חילק בין ד"ת לדרבנן סמך אמ"ש בעירובין ולי העני אין מכאן ראיה מוכרחת די"ל מדסתם בעירובין תזקה שלים עושה שליחותיה ולא סיים מדרבנן משמע בד"ת נמי והיא דהמקבל י"ל כמ"ש בגיטין.

עוד הביא המ"ל דברי הרשב"א ז"ל בחולין כ"ה אהא דר"כ בתרומה הביא החילוק בין ד"ת לקולא לא ולחומרא אמרינן ובדרבנן אף לקולא (וכ"ש לחומרא) ולא הביא החילוק בין אלימא או לא והביא דברי הר"מ ז"ל בפ"ד מה' תרומות ה"ו ומדסיים הר"מ ז"ל שאין אומרים באיסורין (היגו בד"ת וכ"ה בקרית ספר שם) תזקה לקולא אלא לחומרא משמע דלא משפחת לקולא אף בתזקה אלימא יע"ש במ"ל ובדרבנן סמך הר"מ ז"ל אמ"ש בה' עירובין פ"ו והמחבר בי"ד של"א סל"ד השמיט תיבת אלו שאין אומרים באיסורין כו' וא"ל משום דלא תזקה אלימא פדבעינן למימר לקמן א"ה וע"ש בבאר הגולה עוד הביא המ"ל ממ"ש הר"מ ז"ל בפ"י ה"י ממעשר תזקה על חבר וזה להר"מ יע"ש ולי השפל אין מכאן כ"כ ראיה די"ל שלים עד הערב וחבר לאלתר ואף שי"ל זה דעד הערב היכא כו' וגם בגמרא אמאי לא אמר וליטעמיה מ"מ י"ל דנקיט תזקה אף דעביד איסורא שלא מן המוקף עוד הביא ראיה מפ"א ממחוסרי פפ"ה הי"ב תזקה פדרב שמעיא וזה למ"ד בד"ת אין תזקה לקולא וזה ראיה נכונה מדנתן הר"מ טעם אוכלת בקדשים לערב (לא על שיכולה לשחוט קדשים שלא ועיין הק"פ פ"ו ה"א בכ"מ ובלח"מ פ"א ממחוסרי פפ"ה שם דכל שלא מסרה לב"ד של פהגים אף שמסרה ליד פהג אין אוכלת בקדשים לערב ואף שי"ל דאוכלת אף אם היא בירושלים וא"צ לשאול (דאף אי תזקה כל דיכול לברורי בקל ע"י שאלה מבררין כדאיתא ר"פ גישיליה מ"מ הרואה נראה כמ"ש דכל שלא מסרה לב"ד אסורה וכאמור: אמנם הר"ר שמשון והר"י והרא"ש שם בעירובין והטור בי"ד של"א פסקו כל דיכול המשלם לבוא לידי איסור תזקה עושה שליחותיה אף בד"ת לקולא ובדברי הטור שם נתקשה המ"ל בב' מקומות בפ"ד מה' תרומות ה"ו ופ"ד מה' בכורות ה"א וכתב שם דברים תמוהים ד"ה אף דבחולין אמרינן דלמא אינש אחרנא שמע תרם עכ"ל ובאמת שקושיותו עצומה עד מאוד דהמעין בתוס' והרא"ש בעירובין לא דחו פלל הך סוגיא דחולין דר"ש מודה לה ועוד דלקא אי חיישינן דלמא אחר תרם אין תלוי במחלוקת ר"נ ור"ש.

ולא די לנו הצער הזה עד שאני השפל תמה על עצמי דהיל"ל להקשות דברי הטור מיגיה וביה בי"ד של"א שכתב אכל הר"ר שמשון פסק בפ"ל תורה עושה שליחותיה אם הוא בענן שיהא מכשול להמשלם אם לא יעשנה הלכ"ך אם יודע שפריו תרום לא חיישינן

שְׁמָא תְרַם אַחַר אֲבָל אִם אִי שְׁתְּרוּם לֹא יִסְמַךְ עַל הַשְּׁלִיחַ כִּי הַשְּׁלִיחַ חוֹשֵׁשׁ וְשֵׁלָא יִסְמַךְ עָלָיו וְלֹא יֵאָכֵל עַד שֶׁיֵּיָדַע שֶׁהוּא תְרוּם עַכ"ל וְהַשְּׁתָא מִמ"נ אִי לֹא חִיִּישִׁינָן כָּלֵל שְׁמָא תְרַם אַחַר דְּלֹא כְּפִסְגֵיָא דְחֻלִּין דְּאִין סְבָרָא שְׁאַחַר יִתְרוּם וְשֵׁלָא בְּרִשׁוּת א"כ מָה הַלְשׁוֹן הַלְפָּה דְאַף אִי אִין חֻזְקָה לְמַאי נִיחֻשׁ פִּינָן וְשִׁמְצָא כְּרִיו תְרוּם וְאִי דַה"ק דְּלֹא חִיִּישִׁינָן לְתֵרַם אַחַר דְּהַשְּׁלִיחַ אֲסִיק אֲדַעְתִּיהָ דְשְׁמָא שְׁמַע אַחַר וּמַש"ה חֻזְקָה עוֹשֶׂה שְׁיֵשׁ מְכָשׁוּל אִם לֹא יַעֲשֶׂנָה מִיָּד שְׁמָא אַחַר יִתְרוּם (וְסוּגֵיָא דְחֻלִּין ר"נ הוּא וְהָרָא"ש לֹא סִיָּים דְּהַשְּׁלִיחַ לֹא אֲסִיק אֲדַעְתִּיהָ וְלָזָה כְּתַב דַּא"א הָרָא"ש ו"ל הַסְּפִים לָזָה) דַּא"כ כְּשֵׁא"י שְׁכְּרִיו תְרוּם אֲמַאי לֹא יֵאָכֵל כִּי־הַשְּׁלִיחַ וְנֻדְּאִי תְרַם מְאַחַר שְׁיֵשׁ מְכָשׁוּל שְׁמָא שְׁמַע אַחַר וְהַשְּׁלִיחַ אֲסִיק אֲדַעְתִּיהָ.

וְסָבוּר הֵייתִי לֹמַר אֲנִי הָעֲנִי דַה"ק אִם מְצָא כְּרִיו תְרוּם לֹא חִיִּישִׁינָן לְאַחַר כְּלוּמַר דְּלִית כְּפִין חֲשֵׁשׂא כָּלֵל דַּא"ל אַחַר תְּרַם כְּפִין דְּבַע"ה גְּלוּי דַעְתִּיהָ דְּנִיחָא לִיה בְּכַף וְהָא דְתוּרַם שְׁלֹא בְּרִשׁוּת אִין תְּרוּמָה מוֹקְמִינָן לִיה בְּלֹא גְּלִי דַעְתִּיהָ דְשְׁמָא מְצָנָה בּוּ יוֹתֵר כּו' וְהָרִי הַר"מ ו"ל בַּפ"ד מַה' תְּרוּמוֹת ה"ג הַתּוּרַם שְׁלֹא בְּרִשׁוּת וְכַא בַע"ה וְאָמַר כְּלָף אֲצֵל יְפוֹת תְּרוּמָה לְמַפְר"ע וְכַמ"ש הַכ"מ שְׁם וְכַב"י וְכַש"ע י"ד שַׁל"א סַל"א אָף בְּדִלָא שְׁוִיָא שְׁלִיחַ ה"ה כְּפִין וְכַחֲוֹלִין אֲזִיל כְּדַהֲוָה ס"ד בַּב"מ כ"ב א' דְּשְׁוִיָא שְׁלִיחַ כַּמ"ש הַכ"מ אֲלֵא דַא"כ קִשְׁיָא אֲהַמְחַבֵּר מַסַּל"א אַל"ד וְעוֹד דְּאַפְתִּי לֹא הָרוּאֲנוּ כְּלוּם דַּא"כ מָה הַלְשׁוֹן הַלְפָּה דַּא"נ אִין חֻזְקָה לְמַאי נִיחֻשׁ לָהּ: וְכַדְבְּרִי קִדְשׁוֹ שַׁל הַט"ז שְׁם אוֹת ט"ו כְּתוּב לְאַמְרוּ וְנ"ל וְע"כ אַתָּה צְרִיף לֹמַר כְּפִין דְּמְצָנָה הוּא כְּפִין דַעְתִּיהָ נִיחָא לִיה מַעֲיָקְרָא נְמִי הִיָּה דַעְתּוֹ בְּזָה שְׁכַל הָרוּצָה יִתְרוּם הַבְּנֵי אֲנִי הַהֲדִיּוֹק דְּנוּדְּאִי כָּל שְׁעֵשֶׂה רְאוּבֵן לְשַׁמְעוֹן שְׁלִיחַ וְכַא אַחַר וְתֵרַם (אָף דְּלֹא נָתַן טוֹבַת הַנְּאָה לְתוּרַם) אִין תְּרוּמָה דְּלֹא נִיחָא לִיה בְּאַחַר אֲלֵא בְּשְׁלִיחַ זָה מַשֵּׁא"כ בְּאֲוֹמַר כְּלָף אֲצֵל יְפוֹת אֲמַרִינָן גְּלִי דַעְתִּיהָ דְּנִיחָא לִיה שַׁכ"ל הָרוּצָה יְבוֹא וְיִתְרוּם.

וְשׁוּב הָאִיר ה' עֵינֵי וְרֵאִיתִי בְּכִירוּשׁ כִּן בְּקִרְיַת סַפֵּר לְהַמְבִּי"ט בַּפ"ד מַה' תְּרוּמוֹת ה"ו וְנ"ל הָאֲוֹמַר לְשִׁלּוּחוֹ צֵא וְתֵרַם אִין חֻזְקָה לְהַקְל בְּדַאֲוִרֵיָתָא (הוֹסְפָה מְדִילִיה) דְּלִמָּא אַחַר תְּרַם שְׁלֹא בְּרִשׁוּת דַּא"ע"ג דְּנִיחָא"ש לָהּ בְּמַאי דְּתֵרַם וְאֲמַרִינָן לְעֵיל תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה הָכָא דְּכַבֵּר עֲשֶׂה שְׁלִיחַ שְׁאֲנִי עַכ"ל וְהִנֵּה מַלְת דְּנִיחָא לְעַנ"ד ט"ס וְצ"ל דְּנִיחָא לִיה וּמִקְשָׁה מְלַעֲיֵל דְּכָלֵף אֲצֵל יְפוֹת אָף בְּדִלָא שְׁוִיָא שְׁלִיחַ וְתִ' דַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ זָה גְּרַע טְפִי וְכַדְכְּתִיבְנָא: וְיֵשׁ לָנוּ הִרְהוּרֵי דְּכָרִים בְּדְבָרֵי קִדְשׁוֹ שַׁל הַט"ז שְׁתַּמָּה עַל הַב"י שְׁהִבִּיא הָא דְמָרִי בַר אִיסַק דְּהֵתֵם לְהַבָּא הוּא וְאֲנִי הָעֲנִי לֹא יַדַעְתִּי לְמָה חָרָה אַפּוֹ בּוּ וְהִלָּא הַב"י כְּנִיָּים וְאֲמִיתִיִּים הֵם דְּמַדְאֲמָרוּ אֲמִיָּר וְרַב אֲשִׁי לְמַר זוּטְרָא הַשְּׁתָא אֲמַאי לֹא אֲכַל מֵר וְהָא אֲמָרוּ אִם נְמַצָּאוּ יְפוֹת וְמָה רְאִיָּה הֵתֵם שְׁוִיָא שְׁלִיחַ נִיחָא לִיה וְכָלֵף אֲצֵל יְפוֹת גְּלוּי מְלִתָּא בְּעֵלְמָא דְּדַעְתִּיהָ בְּשַׁל יְפוֹת מַשֵּׁא"כ לְעַנְיָן גְּזַל ש"מ דְּבַתְרוּמָה נְמִי אָף דְּלֹא שְׁוִיָא שְׁלִיחַ כָּלֵל דְּגְלִי דַעְתִּיהָ לְמַפְרַע בְּתֵרוּמָה וּמְסִיק הֵתֵם דְּוֹנְקָא בְּתֵרוּמָה דְּמְצָנָה אֲבָל הָכָא מְשׁוּם כְּפִסּוּפָא וְעַפְרֵש"י קִידּוּשִׁין נ"ב ב' ד"ה לֹא מְשׁוּם כְּפִסּוּפָא דְּקִאֲמַר לִיה דְּלֹא נְכִסּוּף אֲבָל לְמַפְרַע לֹא דְּלֹא נִיחָא לִיה מְשַׁמַּע מְכָאן וְלְהַבָּא וְנֻדְּאִי מִתְּנָה נוֹתֵן לוֹ (וְכִסּוּפָא פִי' דְּמִקְדָּשׁ כּו') אֲלֵא שְׁאִין כְּפִין קִידּוּשִׁין לְמַפְרַע וְעַכְשָׁיו שׁוֹתֶקֶת וַא"י מִי הַכְּרִיחוֹ לָזָה דְּבַב"מ מְשַׁמַּע דְּאַפִּילוּ הָאִידְנָא לֹא אֲכַל מֵר זוּטְרָא כּו' וְאֲיָפְשֵׁר פִּירֵשׁ כִּן לְאַמִּיָּר וְרַב אֲשִׁי דְאֲמָרוּ לְמַר זוּטְרָא לִית לְהוּ הָךְ סְבָרָא דְּכִסּוּפָא וְאַפ"ה כְּתַב רַש"י דַּאִינָה מְקוּדְּשֵׁת אָף לְדִידְהוּ דְּהֵתֵם עַכ"פ לַע"ע נוֹתֵן בְּלַב שְׁלֵם וְלֹא לְמַפְרַע וּמִיָּהוּ מַה שְׁאַכְלוּ קוּדָם אֲפֹשֶׁר יוֹדְעִים הִיוּ דְמָרִי

בר איסק אוהב ת"ח (עיין בשיטה מקונצת) ועכ"פ מדאמרו למר זוטרא פן לסברתו מש"ה פירש"י שם פן: ונוראת נפלאתי עמ"ש המ"ל פ"ד מה' תרומות ה"ג עמ"ש רבינו פלך אצל יפות תרומה סיים מפאן ולהבא ירושלמי במסכת תרומות פ"א ה"א והא גמרא בבבליות ב"מ ס"ב חולק ע"ז דמקשה לאבני אלמא למפרע הנה תרומה יע"ש.

וראייתי להמפרש (הגאון מוהר"ר אליהו ז"ל) שם בירושלמי ד"ה ואם סיים וז"ל ובאלו מציאות הדיוק להיפוך משום דשם מוקי לה דעשאו לו שליח מעיקרא אבל הש"ס זה משמע ליה דלא נעשה שליח אלא השתא עכ"ל וירצה בזה דירושלמי ובבבלי ל"פ דבבבלי משמע ליה תרומתו תרומה למפרע וע"ז הנה פריה לאבני ומשני דשניא שליח ותסברא וליטעמיה) דאף לרבא צ"ל דשניא שליח דאל"ה אין סברא שיהא תרומה למפרע כו' אלא דשניא שליח אלא שא"י אם דעתו מיפות וכיון שאמר אחר פלך כו' חזינו דעתו מיפות וירושלמי מוקי לה בלא שניא שליח וע"כ מיפן ולהבא ולא למפרע והשתא אין קושיא מה אתם לדעתיהם דמפאן ולהבא ונדאי שלוחו הוא ואף מה שתתם כפר נעשה עקשיו תרומה.

וכ"ת דהמ"ל נמי ה"ק ולתרין בא קושית הכ"מ שם ופי' דהר"מ ז"ל איירי בדלא שניא שליח ומפאן ולהבא והשמיט הך דינא דשניא שליח דלהוי למפרע כמסקנת גמרא דילן דאין כ"כ נפקותא (עיין בהגאון המפרש ד"ה בא דנ"מ אם נגע ט"י קודם ונ"מ עוד אי נאכל התרומה לזר קודם או למפרע הנה תרומה חייב מיתה ולוקה ואי מפאן ולהבא לא הנה תרומה למפרע ומיהו לענגן מלקות נראה התראת ספק כה"ג לכ"ע פטור אלא אי הנה מתוקן בכף פינן דלע"ע נאכל ואינה בעולם) וכ"ז דחוק ועוד דבפ"ה מה"א ה"ח פתב הר"מ ז"ל הנכנס שלא ברשות והיא עובדא דפרזומא קידושין נ"ב ב' ומפרש לה בלא שניא שליח וכמ"ש הלח"מ שם וכמ"ש הכ"מ פאן אלמא דבתרומה כה"ג הנה למפרע תרומה דאל"כ אפתי מה מייתי מתרומה לקידושין דבשעה שקידוש לא הנה דידיה ולית פאן קידושין ויש לדחות דאפילו אמר אח"כ אני מקדשך בפרזומא זה אפ"ה לא הנה קידושין דמשום פיסופא אמר בע"ה פן ולא הקנה לו וקידשה בגזל ועאה"ע כ"ח וב"ש אות י"ד ומ"ש כ"מ מסוגיא דאיירי מפאן ולהבא לא הבינתי דהא דאמר הכין ואיהו סובר בב"מ ואיהו אמר שם יאוש שלא מדעת הנה יאוש למפרע ועט"ז בי"ד של"א אות ט"ו.

ולענגן אי נתן בע"ה רשות לחבירו לקדש ולא אמר מיפות ואח"כ אמר או שניא שליח לקדש לנפשיה ולא פי' לכאורה להר"מ וטור אין חילוק וכל שאין מצנה כמו תרומה לא אמרינן גילוי דעת ומפאן ולהבא ג"כ צ"ע בכ"ז: ואני ההדיוט הכותב אשר דרכי החכמה נעלמו ממני אוסיף עוד להפליא עמ"ש הטור בי"ד של"א דאם יודע שפכריו תרום שפיר ואם א"י לא והמענין בתוס' עירובין ל"ב א' ד"ה רב ששת וברא"ש יראה לכאורה דנהפוך הוא דכל שצנה המשלח להניח התרומה בצד הכרי והלך ומצא פן אין חזקתו תרום פסוגיא דחולין כי שפא כו' והשליח אינו חושש כי סובר דאם לא יראה המשלח התרומה אצל הכרי ידע שלא נתתם כי כן צינה (עיין ברא"ש ו"ש ג' שם פתבו תרומה אצל הכרי) ולשפא יתרום אחר לא אסיק השליח אדעתיה משא"כ אם אמר שיתרום ויתן לכהן או טובת הנאה לשליח אדרבה יאכל הבע"ה מיד דכל שיש תקלה למשלח כי

יספור שהשליח תרם וא"צ הבע"ה לידע אם נעשה הפעולה כדמוכח בעירובין ודלמא לא שקיל מיניה ומשני חזקה ולר"ש אין חילוק בין ד"ת לד"ס וכן ביולדות ועומר שאין אנו יודעין אם נעשית הפעולה ואף מחדש הרחוקים א"א להם להונדע מ"מ ביולדות משמע אף שיכולה לידע בירושלים (עמש"ל פי בזה י"ל מר"פ גישויליה ועמ"ל פ"ד ה"א מה"ב) וא"כ בנתן רשות לשליח ליתן התרומה לכהן או טובת הנאה לשליח רשאי לאכול מיד חזקה והיא שצוה ליתן התרומה אצל הפרי השליח סומך שלא יראה הבע"ה התרומה אצל הפרי ולא יבוא לידי מכשול המשלם: והנה י"ל קצת דברי הטו"ד בסימן של"א דהגמרא מייירי באומר לשליח לא ותרום ותניח התרומה אצל הפרי דונדאי לכ"ע (עיין ברא"ש ושל"ג אצל הרי"ף משמע שהיו גורסים בחולין דכ"ע אין שליח עושה שליחותיה כה"ג שלא יהיה מכשול להמשלם יע"ש) כה"ג אין חזקתו תרום פי השליח יאמר שהמשלם יראה שאין התרומה אצל הפרי ולשמא יתרום אחר לא אסיק אדעתיה והטור מייירי באומר טובת הנאה שלף או תן לפהו דונדאי אסיק השליח אדעתיה שבע"ה יאכל מיד ומש"ה השליח עושה פעולתו ומ"מ סיים הטור דבע"ה אין רשאי לאכול עד שימדוד הפרי ויראה אם נחסר כדי מדתו ר"ל מדת תרומה לפי מה שהיא תורם דאי לא"ה שמא כו' ר"ל נהי דיעבד היכא שאין השליח לפנינו וא"א לברורי סמכינן אהזקה כו' הא כל שא"י אם נעשה הפעולה בכרי הנה אנו מצרפין חששא שמא השליח יספור שבע"ה לא יגע בו עד שידע פיון שיראה שלא נחסר כדי מדתו לא יאכל ולשמא יתרום אחר לא אסיק השליח כו' ואף דבלא"ה חזקה כל היכא דאיכא לברורי מבררין אפשר מדידה טורח הנה, ועוד חזקה שליח עושה שליחות אלים טובא רק מפני חששא זו מצרכינן כו' ולפ"ז מייירי בידוע להבע"ה מדת הפרי הא לא"ה א"צ שידע ועיין ברמ"א ב"ד ועדיין צ"ע.

ומיהו הא ליכא למימר דבגמרא איירי בציונה להניח התרומה אצל הפרי דסובר המשלם כו' ולא אסיק שמא יתרום אחר דיספור למה ליה לאתריני לטרוח והטור מייירי בנותן טובת הנאה לשליח (עמ"ל פ"ד מבכורות יע"ש) דאסיק השליח אדעתיה שמא יתרום אחר דטובת הנאה שלו ויבוא לידי מכשול דז"א ואין להאריה: ועתה הבוא נבוא לבאר אם הא דלקולא לא אמרינן בשל תורה לכאורה לרב ששת חזקה אלימתא וא"צ לשאול פלל כמשמעות הגמרא עירובין מילדות א"כ נהי דלר"נ חיישינן היינו מדרבנן אבל מ"ה הנה חזקה אלימתא אלא שאין זה מוכרח דלר"ש גופא דוקא שהמשלם יוכל לבוא לידי מכשול הא ביהוא דגיטין וחולין מודה ר"ש א"כ לר"נ וכה"ג אפשר דלא הנה חזקה פלל מ"ה רק מדרבנן.

(ועמש"ל לדידן דפוסקים כר"נ סוברים דלר"ש אין חילוק בין יוכל לבוא המשלם לידי מכשול או לאו) ואמנם מהא דהאומר צא וקדש לי אשה דאסור בכל הנשים נהי דמשום קנס הוא כמ"ש התו' בגיטין ס"ד א' ד"ה אסור מ"מ כתבו דאי לא הנה חזקה לא הנה ראוי לקנס והא ונדאי דא"ל שזה דמשני הנ"מ לחומרא כו' והמקשה הנה סבור דאף לקולא בגט שלא יבוא המשלם כו' דלהני חזקה אלמא חזקה אלימתא היא והמתרץ השיב דלקולא לא היינו מדרבנן והרי אתה רואה שהט"ז באה"ע סימן ל"ה אות ט"ו דלא מהני ס"ס דאיכא חזקה יע"ש (ובדברי הט"ז הללו יש לנו דברים בגו וכתוב אצלי בזכרונותי) ועוד דהא באה"ע ל"ה סט"ו דקשחוזר השליח ואומר טעיתי נאמן ומותר בקרובותיה אף

דְּשׁוּנָא אַנְפְּשִׁיָּהּ ח"ד דְּהוּא מ"ה ועמ"ש בְּפִרְיָי לִי"ד סִימָן א' בְּשִׁפְתַי דַּעַת אוֹת ל"ט אַפ"ה מְקִילִין מְשׁוּם חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתָיָהּ וּכְמ"ש הַט"ז שְׁם אוֹת י"ט אֶלְמָא חֲזָקָה אֶלְמָתָא הִיא וְלִקְוֵלָא לָא לְחוּמְרָא מְדַרְבְּנֵן: וְרֵאִיתִי לְהַח"מ וּב"ש בֵּאֵה"ע סִימָן ל"ה אוֹת כ"ז וּל"א שְׁתַּמְהוּ עַמ"ש רַמ"א וִי"ח בְּצִוְיָהּ לְקַדְשׁ לֹו אִשָּׁה יְדוּעָה יַע"ש וְאַנְי הָעֲנִי לֹא הִבִּינוּתִי לְמָה חֲרָדוּי כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת וְהִלָּא דְבָרֵי רַמ"א פְּרוּר מְלִלוּ דְהִמְעַיִין בְּתו' גִּיטִין ס"ד א' ד"ה אָסוּר פְּתָבוּ דְאִין זֶה חֲזָקָה גְּמוּרָה דְאִין בְּיָדוּ שְׁמָא לֹא תִתְרַצָּה וְעוּד דְרַוְבָּה כו' וְהַח"מ הֶעֱתִיק לְהִיפּוּף יַע"ש וְהָא וְנָדָא לְסִבְרַת הַתּו' דְעִיקָר הִיתְרָא דְחֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתָיָהּ בְּמָה שְׁפִיזוּ מִשָּׂא"כ בְּתִלוּי בְּיָד אַחֲרִים שְׁמָא לֹא תִתְרַצָּה עַכ"פ וְסָפֵק גְּמוּר הָוָה וְכִינּוּן שְׁכֵן נָהִי בְּאוּמָר צָא וְקַדְשׁ אִשָּׁה סְתָם אֶמְרִינּוּ א"א שְׁלֹא נִתְרַצִּית שׁוּם אִשָּׁה וְאִיכָא חֲזָקָה אַבְּל בְּפִירְשׁ אִשָּׁה זֹו עַכ"פ סְפִיקָא הָוָה דְלֹא בְּדִידָיָהּ תְּלוּי וּמִש"ה שְׁפִיר כְּתַב רַמ"א וִי"ח הֵם הַתּו' שׁוּב רֵאִיתִי בְּמ"ל פ"ט ה"ז מְה"א הָעִיר בְּזָה יַע"ש.

וְאַמְנָם מ"ש דְלכ"ע סְפִיקָא הָוָה כְּבָר כְּתַבְנוּ מ"ה הָוָה וְנָדָא וּמְדַרְבְּנֵן לְחוּמְרָא חִיְיָשִׁינּוּ וְאַף לְהַפּוֹסְקִים בֵּאֵה"ע שְׁם דְמִנְתָּר בְּשִׁנְיּוֹת הִיא דְלֹא קָנְסוּ פְּוִלֵי הָאִי וַע"ש וּבְצִוְיָהּ לְקַדְשׁ אִשָּׁה פְּלוּנִית יִרְאָה לְכֹאוּרָה לְהַתִּיר בְּשִׁנְיּוֹת דְאִיכָא סְפִיקָא דְדִינָא שְׁמָא הִלְכָה כִי"ח וּבְדַרְבְּנֵן אֲזִלִּינוּ לְקוֹלָא פִּינּוּ דְכְּתַב הַר"ב י"א וִי"ח וְלֹא סְתָם הַר"ב דִּיעָה בְּסְתָם עַמ"ש בְּכָלִים לִי"ד וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁמ"ל שְׁם לֹא הִחְלִיט וְהַח"מ וּב"ש וְהַט"ז הִשְׁיִגּוּ עַל הַר"ב אַצ"ל שְׁבִטְלָה דַּעֲתִי הַהִדְיוּטִיּוֹת בְּזָה וְח"ו לְצַדֵּד שׁוּם קוֹלָא.

וְעַר"ן פ' הַתְּקַבֵּל לֹא הִבִּיא אֶלְא טַעַם דְלֹא הָוָה חֲזָקָה שְׁאִין בְּיָדוּ לְקַדְשֶׁה יַע"ש וְזֶה מְסָכִים לְמ"ש רַמ"א ז"ל וּמַגִּט אִין רֵאִיָּה דְבִידוּ מְקַרִי לְגַרְשׁ בַּע"כ כְּמוֹ הַבַּעַל וּמִש"ה הָיָה סְבוּר הַמְקַשָּׁה דְמַהֲנִי בְּגִט וְכֹאמוּר: וְרֵאִיתִי לְהַר"ן שְׁם הִבִּיא דְבָרֵי הַרְמַב"ן וְגַם הַרְשֵׁב"א בְּחִדּוּשֵׁיו פָּרַק הַתְּקַבֵּל וּלְפִי שְׁדַרְכֵי הַחֲכָמָה נְעַלְמוּ מִמֶּנִּי וְלֹא הִבִּינוּתִים עַל בְּוִרְיָא אֶמְרָתִי אִשְׁיָחָה וִירְנֹחַ לִי.

הִנֵּה הִמְעַיִין שְׁם יִרְאָה דְבְּתַרְתִּי פְּלִיגֵי הַתּוֹס' וְהַרְמַב"ן א' לְתוֹס' בְּאַמְרָה בְּעֶלְמָא שְׁאוּמְרַת הַקְּרוּבַת לֹא מְהַנִּי לְהַמְשַׁלַּח כו' ב' דְקִנְסָא וְלֹא מְדִינָא (אַפְשָׁר נ"מ בְּשִׁנְיּוֹת) וְלְרַמְב"ן בְּאַמְרָה מְהַנִּי לְהַמְשַׁלַּח.

וּמְדִינָא אָסוּר יַע"ש. מְטַעַם הַחֲזָקָה.

וְהִנֵּה בְּחִלּוֹקָה דְבִאַמְרָה פְּלִיגֵי זֶה נוֹחַ לִי אַבְּל בְּמ"ש דְמְדִינָא אָסוּר לֹא הִבִּינוּתִי א' דְרַוְבָּא הוּא וְעוּד שְׁהַרִי הַרְמַב"ן גּוֹפָא בְּאוּמְרַת הַקְּרוּבַת מְהַנִּי דְחִשְׁשָׁא הוּא מְשַׁמַּע וְלֹא מְדִינָא וְלִזְהָ נְאָמַר דְרַוְבָּא אִין קוֹנְשָׁא פִּינּוּ שְׁיִשׁ א' בְּעוֹלָם שְׁיִודַע הַשְּׁלִיחַ אוּ הַמְקוֹדֶשֶׁת בְּעֶצְמָהּ מְקַרִי קְבוּעָה ד"ת עַמ"ש בְּפִרְיָי לִי"ד ק"י תְּמַהֲתִי ע"ז) וּמ"ש חִשְׁש"א ה"פ אֵלוּ בְּאוֹת הַקְּרוּבַת מְהַנִּי דַּע"א נְאָמֵן בְּאִיסוּרִין הִיכָא דְלֹא אִיִּתְחַזַּק וְנָהִי דְחֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתָיָהּ וְא"א שְׁלֹא תִתְקַדְשׁ וְתִתְרַצָּה שׁוּם אִשָּׁה בְּעוֹלָם מ"מ אִשָּׁה זֹו אִין בְּהַ חֲזָקָה לְכַשְׁנָאמַר דְלִזּוּ קִיְדָשָׁה וְא"כ וְנָדָא שְׁפִיר עֲדוּת דִּינָה מְהַנִּי לְהַמְשַׁלַּח לִישָׂא קְרוּבַתִּיָּהּ וּמ"ש דְחִשְׁשָׁא בְּעֶלְמָא הוּא יִרְצָה בְּזָה דְלַחוּשׁ לְזָה לֹא חִיְיָשִׁינּוּ לָהּ פִּינּוּ שְׁיִשׁ ע"א הַמְתִּיר וְלִיכָא חֲזָקָה נְגִדָה וְכֹאמוּר.

(עמ"ש ה"ן שם איה מותר בע"א אין דבר שבערנה כו' לא הבינותי דונדאי היכא דאיפא חזקה בכה"ג כו' וי"ל) ואי לא דמסתפינא מחבראי וכ"ש מרבותי הייתי אומר דהרמב"ן ה"ק דונדאי מדינא אסור פי א"א שלא נתרצית שום אשה בעולם (עמ"ל פ"ז ופ"ט מה"א) וא"ל נוקמיה כ"א אחזקת פנויה ולהני היא חזקה לגבי דידיה נמי להיות מותר פינו דא"כ סתרת חזקה שלים עושה שליחותי דהא אתה מתירו בכל הנשים שבעולם ואיזה תתיר ואיזו תאסור וכה"ג א"א לאוקמיה אחזקה לגבי דידיה ומש"ה פי באות ואמרות לא נתקדשנו מהני נדאי לגבי דידיה דע"א נאמן באיסורין להתיר דאין מעיד נגד החזקה וכאמור אבל התוס' בפסחים יו"ד א' ד"ה בבת אחת ובחולין ט' ב' ד"ה התם דב' ב"א בב' שבילין אף שא' נדאי טמא שניהם דאוקמיה אחזקה ולא מהלכתא דל"ד לסוטה ה"ה פאן מהני חזקת פנויה להמשלח אלא מטעם קנס א"כ ה"ה אמירה לא מהני ומיהו עמדו ונשאת לא קנסין ליה פולי האי יע"ש ובכתובת אם יש מחבואה א' ואין להאריך סוף דבר הפל נשמע היכא שיוכל המשלח לבוא לידי מכשול יראה דלר"נ נמי חזקה גמורה הנה שעושה שליחותיה ומדרבנן חיישינן להחמיר והיכא דלא יוכל לבוא לידי מכשול נמי פן הוא פדמוכח מאה"ע סימן ל"ה ס"ט"ו וכמש"ל ובדרבנן אף שלא יוכל לבוא לידי מכשול סומך עליו ועמ"א א"ח ת"ט אות י"ו ושם תמה עמ"ש בטי"ד של"א וכבר כתבנו לעיל מזה.

והביא שם דברי מהר"ר בצלאל סימן כ"ט דאם ידעינן שעושה שליחותיה אלא דלא ידעינן אם שינה בשליחותיה ונדאי לא שינה. הנה מ"ש דאם יוכל לבוא לידי מכשול סומכין אף באיסור תורה צ"ע דבי"ד של"א משמעות המחבר כהר"מ ז"ל ואף דאין כ"כ ראיה משם כבר כתבנו לעיל דמקומות אחרים מוכח פן וצ"ע.

ומ"ש שלא שינה זה א"ו דאף שלא יוכל לבוא לידי מכשול פה הוא דהמ"ל בפ"ד מה' בפנרת שעושה שלים למפור הבהמה יע"ש: ומעשה הבוא נבוא לנדון דידן הנה לענין הבן הנולד לו מאחות אשתו בספק יראה דהנה ס"ס שפא לא נתרצית אחותה לקדש ואף חזקה עושה שליחותיה איהו דידיה עביד והר"ן פ' התקבל לא הביא כ"א טעם א' של התוס' ואף א"ת באומר לקדש אשה סתם א"א שלא נתרצית א' בעולם משא"כ באשה ידוע ספק הנה עכ"פ ואת"ל נתרצית שפא נתעברה לאחר מיתת אחותה וכ"ת אוקמיה אחזקה דהיתה חיים עד עתה חזא דהט"ז בי"ד שצ"ז אות ב' העלה כל שעשה ונדאי מת הנה ספק ולא אוקמי אחזקה והנה ס"ס ואף לסברת החולקים שם מ"מ פאן נמי איפא חזקה נימא דנתעברה אח"כ והשתא פאנו למחלוקת הראשונים ז"ל אם ס"ס מהני בממזר להנשא לכתחלה או לאו עב"ש באה"ע סימן ב' אות ט"ז ובב"י וט"ז ס"ס ז יע"ש ואפשר פאן מסייע חזקת פנויה של רחל כמו שהיתה פנויה מקודם ולא נתרצית להשליח ובהדי ס"ס משתרי הנולד כאמור ועט"ר אה"ע סימן ב' וז' וב"ח החמיר בס"ס בממזר לכתחלה וכ"מ קצת בהר"מ ז"ל פי"ט מהא"ב הב"ג ועמ"מ שם ויש פדמות ראיה לומר דס"ס עדיף מרוב דנהי דבספק חלל פסקינן דלכתחלה לא תנשא בס"ס ובתרי רובא אף לכתחלה זהו בכהונה שהפנהים נוהגים סלסול בעצמן אבל בפסולי קהל בס"ס מתירין לדעת רבנותא עב"ש שם ובתר רובא לא מתירין בפסולי קהל אלמא ס"ס עדיף מרוב ועפ"י בקו"א פתובת ויש לי לעיין בדבריו הקדושים אין העת האסר פה ועמ"ש בפריי ל"ד: ולענין לדור עם אשתו תמר לכאורה היתר גמור מאחר שמתה אחותה אף דעבר

וּכְנֻסָּה בְּמִזִּיד וְהַפְּנִס עֲצָמוּ לְסַפֵּק תּוֹרָה בְּעֵדוֹ אַחֲוֹתָהּ קִיָּמָת וּע"כ שָׁרִינָן בְּמִתָּה אַחֲוֹתָהּ
כְּשֶׁנֶּשְׁאַהּ בְּטַעוֹת כִּהְיוּ דָאָה"ע ס' ט"ו סכ"ז שְׁסַבּוּר שְׁמִתָּה אֲשֶׁתוֹ מ"מ הָא מְבֹאָר שְׁם
בסכ"ח בהג"ה דָּאָם זִינָה עִם אַחֲוֹת אֲשֶׁתוֹ וּמִתָּה אֲשֶׁתוֹ וְגִיסוֹ דְאֶסוּרָה מִטַּעַם סוּטָה הָא
זִינָה עִם פְּנוּיָה מְוֹתֶרֶת אַחֲוֹתָהּ לֹא וְכֵן בְּסִימָן ק"ע"ח ס' ט"ט דְאֶסוּרָה לְבוֹעֵל כּו' הוּאִיל וְאִי
מִתָּה כּו' הָא לֹא"ה וְזִינָה עִם אַחֲוֹת אֲשֶׁתוֹ פְּנוּיָה וּמִתָּה אֲשֶׁתוֹ מְוֹתֶרֶת לֹא אֵלָא שְׂדִין זֶה
צ"ע דְבְּסִימָן י"א ס' ט"ו הַנְּטָעָן עַל הַשְּׁפָחָה וְכוּתִית וְכֵן פּוֹתִי וְעָבָד עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיְרוּ
הַר"ז לֹא כְּנֻס לְכַתְּחֻלָּה וְהִנֵּה הַנְּטָעָן הוּא ל"ד דְּמַחְזִיק הַקּוֹל ה"ה בָּא עָלֶיהָ וְנִדְאִי לֹא
יְכַנּוּס אֵלָא דָּאָם פְּנִס אֵין מוֹצִיא עֵינָן בּוֹ"י בִּיבְכּוּת פ"ב הִבִּיאוּ הַב"ש אוֹת י"ז וְהִנֵּה
בְּשִׁפְחָה וְנִשְׁתַּחֲרָרָה הַטַּעַם לְכֹאֲרָה דְקָנְסוּ דְעַבִּיד אִיסוּרָא וּבְכוּתִית הַטַּעַם דְלֹא יֵאמְרוּ
מִשׁוּם זֶה נִתְגַּיְרוּ וּמִשׁוּם הָכִי לְכַתְּחֻלָּה לֹא יִשְׁאַנָּה וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּזִינָה עִם אַחֲוֹת
פְּנוּיָה יֵשׁ לֹאמֵר דְקָנְסִינָן לִי דְעַבִּיד אִיסוּרָא וּמִש"ה מֵהֵרָא"י ו"ל בְּפִסְקִי סִימָן כ"ט
דְאֶסוּרָה בְּהִיָּה לָהּ בְּעַל בְּעַת זְנוּת מַד"ת קְאָמֵר הָא מְדַרְבְּנָן אַף פְּנוּיָה.

תַּדַּע דב"ק ע"ח פְּתַב הַמַּחְבֵּר א"א שְׂזִינָה עִם עַפּוֹ"ם וְנִתְגַּיְרוּ מְוֹתֶרֶת לֹא לְאַחַר גִּירוּשִׁין
וּמְדַרְבְּנָן עכ"פ אֶסוּרָה לֹא כַּמ"ש בְּסִימָן י"א ס' ט"ו פּוֹתִי וְעָבָד עַל ב"י כּו' אֵלָא מַד"ת קְאָמֵר
דְלֹא הָוָה א' לְבוֹעֵל וְעַפ"י פְּתוּבָת ג' ה' בְּתוֹסֵף ד"ה וְלִדְרוּשׁ דַּמְש"ה הַתִּירָה ר"ת הַמּוֹמְרֵת
לְעַפּוֹ"ם אַף מְדַרְבְּנָן פִּינּוֹן שְׁפָכֵר כְּנֻסָּה הַעַפּוֹ"ם וּבְנִטָּעָן אִם פְּנִס אֵין מוֹצִיא יַע"ש וְהַטּוֹ'
בַּאֲה"ע ב"ק ע"ח הַעֲתִיק דְבָרֵי ר"ת וְז"ל פְּתַב ר"ת יִשְׂרָאֵלִית שְׁהַמִּירָה וְנִשְׁאַת לְעַפּוֹ"ם
וְחִזְרָה בְּתִשׁוּבָה וְנִתְגַּיְרוּ עַפּוֹ"ם עִמָּה וְגִרְשָׁה בְּעֻלָּה שְׁמֹתֶרֶת לְעַפּוֹ"ם שְׁנִתְגַּיְרוּ עִמָּה וְכ"כ
א"א הֵרָא"ש ו"ל וְאֵעַפ"י שְׁוֹנְדָאִי אֶסוּרָה לְבַעַל מְוֹתֶרֶת לְעַפּוֹ"ם עכ"ל הַנֶּה רֹאֵה דְלֹר"ת
נְמִי אֶסוּרָה לְבַעַל אֵלָא לְבוֹעֵל מְוֹתֶרֶת פִּינּוֹן דְבִלֹּא"ה הִיָּתָה אֶסוּרָה לֹא בְּעוֹדוֹ עַפּוֹ"ם
וּמְדַרְבְּנָן לֹא מִיָּתֶסֶר פִּינּוֹן שְׁפָכֵר נִשְׁאַה אֵלָא דַּמ"מ קָשָׁה נִיִּשְׁוֹאִי עַפּוֹ"ם לֹא פְלוּם וּמֵאִי
שִׁיָּהּ כְּנֻס.

וְעַל הַטּוֹר ל"ק דְלֹא הִבִּיֵא בְּסִימָן י"א זֶה וְגַם י"ל דְעַפּוֹ"ם הִבָּא עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיְרוּ
דְאֶסוּר לִישָׂא שְׁלֵא יֵאמְרוּ מִשׁוּם זֶה נִתְגַּיְרוּ כְּמִשְׁמַעוֹת הַגְּמָרָא יְבָמוֹת כ"ד ב' דָּרַב אָסִי
דְאָמֵר מִשׁוּם עֲקָשׁוֹת פְּהָ נְמִי י"ל שְׁלֵא יֵאמְרוּ דְמִשׁוּם זֶה נִתְגַּיְרוּ וְה"ה בְּכוּתִי יַע"ש וְלֹא
קָנְסִינָן בְּבֵאָה אֶסוּרָה אֵלָא לְבוֹעֵל כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל הַנְּטָעָן עַל הַעַפּוֹ"ם וְשִׁפְחָה מִשְׁא"כ
עַפּוֹ"ם עַל ב"י לֹא הָוָה הַטַּעַם אֵלָא שְׁלֵא יֵאמְרוּ עַל שֵׁם זֶה נִתְגַּיְרוּ (ע"ש בְּתוֹסֵף ד"ה אִי
הָכִי וִי"ל בְּשִׁפְחָה ל"ש זֶה דְהָא נִשְׁתַּחֲרָרָה שְׁלֵא מִדְּעַתָּה וּכְבָר טְבֻלָּה לְשֵׁם עַבְדוֹת
וּכְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרָה א"צ פְלוּם וְאִי"ה לְקָמֵן אַכְתּוּב בְּזִנָּה) וְא"כ בְּמַעֲשֵׂה דְמוֹמְרֵת שְׁהַמִּירָה דְתָה
וְנִתְגַּיְרוּ עִמָּה הַעַפּוֹ"ם אַח"כ גִּירְשָׁה בְּעֻלָּה ל"ש דִּיאֲמָרוּ בְּשִׁבִּיל זֶה נִתְגַּיְרוּ הַעַפּוֹ"ם דְלֹא
הָיָה יוֹדֵעַ אִם יְגִרְשָׁנָה בְּעֻלָּה אַף דְאֶסוּרָה לֹא שְׁמָא לֹא יְגִרְשָׁנָה וְאִף מְדַרְבְּנָן מְוֹתֶרֶת
דְלִדְיָדָה דְעַבִּיד אִיסוּרָא קָנְסוּ וְלֹא לְדִידָה מִשְׁא"כ הַמַּחְבֵּר בְּסִימָן ס"א הַעֲתִיק דְבָרֵי הַר"מ
ו"ל בַּה"ל גִּירוּשִׁין פ"י הִי"ד דְדִינוּ עָבָד וְעַפּוֹ"ם הִבָּא עַל ב"י שְׁוִינָן הָמָה דְלְכַתְּחֻלָּה לֹא
יִשְׁאַנָּה אִיךְ פְּתַב בְּק"ע"ח ס' ט"ט א"א שְׂזִינָה דְמוֹתֶרֶת לְכוּתִי סְתָם וְעוֹד דְהַעֲתִיק א"א
שְׂזִינָה כּו' וְגִירְשָׁה בְּעֻלָּה וְנִתְגַּיְרוּ כּו' מִשְׁמַע שְׁנִתְגַּיְרוּ אַחַר הַגִּירוּשִׁין גַּם לֹא פְתַב שְׁפָנְסָה
עַפּוֹ"ם רַק שְׂזִינָה עִמּוֹ אִיךְ מְוֹתֶר לְכַתְּחֻלָּה לְכַנּוּס מְדַרְבְּנָן וְע"כ מ"ה קְאָמֵר וְה"ה מ"ש
רַמ"א בְּזִינָה עִם אַחֲוֹת אֲשֶׁתוֹ דְמוֹתֶרֶת מ"ה קְאָמֵר וְנ"מ אִם פְּנִס אֵין מוֹצִיא וּלְכַתְּחֻלָּה לֹא
יִשְׁאַנָּה דְעַבִּיד אִיסוּרָא וְלִזוֹת שְׁפָתִים אַף אִם בְּוֹדָאִי בָּא עָלֶיהָ וְכֹאמֹר וְעַמ"מ פ"י מַה"ג

הי"ד יראה ממרוצת דבריו דהטעם דלכתחלה לא ישאנה דלא יאמרו דמש"ה גיירה וי"ל בשפחה ועבד מא"ל ואפשר לפרש בתוס' יבמות אי הכי דמשפחה ל"ק דעביד איסורא מ"ה קנסיהו רבנן דלא לישא אותה ויסברו דאיסור השפחה מ"ה משא"כ בעפוי"ם דבצנעא דרבנן אין סברא דליקנסיה פה הנה סובר המקשה כו' ולפ"ז בנדון דידן שנה שפנס אחותה אף אם נאמר שנה שזינה אחות אשה אסורה לו לאחר מיתת אשתו מדרבנן מ"ה אם פנס אין מוציא.

ומיהו אם התרו בו או גירש ואח"כ רוצה לכנס איפא לעיונא ביה עיין אה"ע סימן י"א ס"ח בח"מ וב"ש שם לענין הנטען. ועדיין י"ל דלא קנסו כ"א היכא היכא דעביד איסורא רבה מ"ה ובשפחה איסור תורה ובעפוי"ם בצנעא לזות שפתיים שיאמרו גיירה ע"מ פן אע"ג דגרים גמורים הם משא"כ זה שהכניס עצמו לספק איסור תורה דשמא קידש השליח רחל אחותה באנו למחלוקת ראשונים ז"ל אי ספק תורה מ"ה לחומרא או מדרבנן שוב ראיתי שז"א למאן קאמרינן לה להר"מ ז"ל הא סובר בי"ב מהא"ב איסור השפחה מדרבנן ומוכח מיבמות דאף בדרבנן קנסינן ליה ולשאך פוסקים ס"ל ספק מ"ה אסור וזה י"ל בכמה אופנים.

אלא שנה טעות דע"כ אמרינן ספק מ"ה שריא בלא סמיא בידיה לברורי כדמוכח בחולין י"א א' כמ"ש מהרי"ט ובס' ג"ו כתבנו בזה וא"כ שנה שהכניס עצמו בספק איסור תורה היכא שיש לברר מ"ה אסור ואיפא לעיונא בזה וכאמור: שוב עיינתי בפסקי מהרא"י ז"ל בס' כ"ט משמע שם דאם היתה אחות אשתו פנויה כשזינה עמה ומתה אשתו אף מדרבנן מותרת לו וצ"ע.

עוד כתב שם שתימא על ריב"ם וגליון שפתבו למסור לבועל כותי והגליון מתיר דקקטן שנולד דמי וכי לא ידעו הגמרא דמסכת סוטה פל עיקר יע"ש ואני העני לא זכיתי להבין ראית ה"ה מ"ה מסוטה דהמענין שם בזה כ"ו בהא דעריות פשיטה ומשני הנ"מ היכא דמיתסרא בהא זנות אבל הא הואיל ואיסורא קיימא אימא לא קמ"ל ופירש ד"ה מהו דתימא היכא דמיתסרא אבועל בהא סתירה משמע קרא דנוהג בה דין סוטה אם פן אין ראיה לומר דה"ק מה"ד היכא דלא מיתסרא אבועל כו' אלא ה"ק דקרא משמע היכא דמיתסרא בהאי ביאה אבועל הוא דנוהג דין סוטה (היינו לשותות כמ"ש התוס' ד"ה אבל וע"ש מהר"ש"א ז"ל) אבל עריות נעפוי"ם דבלא"ה אסיר' פעת עליו ולא משמע קרא ולא נהא נוהג בה דין סוטה קמ"ל א"כ אין ראיה כלל לומר דלאחר שנתגיייר דתהא מותרת וברי התו' בסנהדרין ע"ד ב' ד"ה והא הקשו לר"ת מסוטה דמקנין ע"י עפוי"ם אלמא דנאסרה לבעלה אלמא ידעי מגמרא דסוטה והנזח להם לריב"ם וכדכתיבנא.

וראה והבן שהתו' פתבו שם ז"ל ואמרינן נמי בסוטה מקנין ע"י עפוי"ם ופריה פשיטא ומשני לאפוקי כותי דבלא"ה אסירא ליה אלמא אפילו גבי כותי שייך לאסור לבעל וה"ה לבעל עכ"ל הנה לא הוקשה להם ממקנין ע"י עפוי"ם כמ"ש ה"ה ז"ל בכתובת דאפשר כמ"ש רש"י בסוטה כ"ג ב' ד"ה ולא אף דאין נאסרת מ"מ מקנין להפסידה פתובתה ועמ"ל פ"א ה"ג מסוטה ד"ה ודע א' וכ"ה שיטת הר"מ ז"ל שם ה"ו ואף שהתוס' שם ד"ה ושומרת לא ס"ל פן מ"מ ל"מ להקשות לר"ת דאימא פריש"י ס"ל ומש"ה פתבו דמדמתרץ מה"ד הא אסירא וקיימא לבועל בלא"ה ואמאי לא תי' והא לא אסירא לבעל

אלמא מוכח דאסירא לבעל אלא ה"א דקרא לא משתעידנוהג דין סוטה לשותות אלא בישראל דנטמאה ב"פ בהכין מיירי דבוועל עפוי"ם בלא"ה אסירה ליה פאמור סוף דבר לא הבינותי דברי ה"א ש"ל גם דברי מהרא"י ז"ל בכתבים ופסקים שם ומה אעשה שעוננתי גרמו שלא זכיתי להבין דבריהם הקדושים בכאן ובהיותי נבון בזה נתעורר לי עוד ספק א' וזה תוארו: שאלה ראובן קידש אשה שאסורה לו מח"ל או עשה וזינתה ומת בלא בנים אי פטורה מחליצה ויבום או לאו וכן אם נשאה בועל נאסורה לו ג"כ מח"ל ומת אי פטורה מחליצה ויבום וכן אם נשאה אחיו של בועל ונפל לבועל אח"כ: תשובה אבאר זה בעזה"י הגה ביבמות י"א א' צרת סוטה אסורה וכ"פ באה"ע קע"ג סי"ג ולפ"ז ח"ל על בעלה לא נאסרה משום לאו דסוטה (מלא יוכל בעלה הראשון אחר הטמאה דדריש מיניה לאו לסוטה) דמ"ש מבוועל דדרשינו הכי פל שאסורה בלא"ה תו לא מיתסרא משום סוטה והכי ל"ש טעמא דמהרא"י דראוי לאחר מיתת אשתו כו' ואמנם מהא דכותי אין ראיה דהתם לא נאסרה עליו דאין אישות לכותי ומהא דערייות יש קצת ראיה ואמנם לפי חוכה גם בזה וכבר כתבנו הפירוש בגמרא דסוטה ועיין שו"ת בית יעקב סימן ג' הביא הא דסוטה ודבריו יש בהם מהעיון ואין מקומו פה.

נדע לכאורה אין איסור חע"א וממילא לגבי בעל לא חיייל לאו דסוטה אח"ל ולפ"ז מותרת הצרתה להתניבם אלא שיש להתנישב בזה וכבר כתבנו במ"א דאין איסור חע"א ב' מלקיות וב' חטאות אבל תרין איסורין רביע עליה ועיין יבמות לקנורו בין רשעים גמורים ובר"מ ז"ל פ"ב מהא"ב ה"ו ובמ"מ ולח"מ וכיון דרביע עליה לאו דטומאה פעריות אסורה הצרתה להתניבם וחליצה יש להחמיר בכל צרת סוטה כמ"ש הר"ב בהג"ה יע"ש ויראה דיש להחמיר שפתיב הר"ב הוא חומרא בעלמה ומדינא פטורה מחליצה כמ"ש המחבר דסוגין בדוכתי עדיפא וביבמות מוכח דפטורה אף מחליצה ונ"מ אי קידשה אחר דהנה קידושי נודאי לא ספק גם אפשר אי נשאה כ"ה בלא חליצה אין מוציאין מידו ומיהו המעיין בתה"ד סימן רי"ט משמע דספוקי מספקא ליה הלכה כמאן וכ"כ הד"מ ע"ז דשם משמע דנקטינו פהראב"ד וילענין צרת סוטה לבועל ע' תוס' יבמות ג' ב' ד"ה לפי ב' תירוצים שם ובמ"ל ה' יבום פ"ו הי"ט האריף שם לדינא אי לבועל צריכה חליצה: ומדי דברי בו זכור אנכרנו עוד מ"ש מהרא"י ז"ל בתה"ד סימן רי"ט בענין צרת מימרת דתה דצריכא חליצה הביא שם דמימר דתו על ב"י קנאין פוגעין בנבעלות לעפוי"ם כו' וכן ישראל על מותרת קנאין פוגעין בו יע"ש ולדינא יראה שלא נזכר כלל בפוסקים מזה הקא על מותרת עובדת כו"ם דקנאים פוגעין בו דהלמ"מ לא נאמרה אלא בכותית וכן עפוי"ם על ב"י קנאין פוגעין בה לא מצאתיו פעת ואפשר איהי לא עבדה מעשה עיין סנהדרין ע"ד ב' וע"ז ל"ו ב' דמשני ד"ת עפוי"ם על ב"י ואתו רבנן וגזרו ישראל על כותית ופריף הלמ"מ משמע למה דס"ד מעיקרא בעפוי"ם על ב"י אין קנאין פוגעין בה ובמ"א כתבנו.

ועיין בתה"ד סימן רכ"ג בדין יבם מומר יע"ש: פלל כג בו יבואר מתי יכול לעשות שליח ושאר דיני שליחות ואקדים שאלה א' וזו תוארה: שאלה סרח אשת לוי נתגרשה מבעלה גירושין בספק ויהודה שניא שליח לשמעון לאחר שתתגרש סרח הנזכרת גירושין נודאי לקדש לו בשבילו ועשה פן שמעון לאחר הגירושין שניים מהו הדין אם מקודשת ליהודא או לאו.

גם אי יש לחלק בין אם נתקדשה סרחה הגזפרת לבעלה לוי קידושין ספק ושוני יהודה שלים פנ"ל אי הנה קידושין: תשובה דבר זה צריף להתנישב בו הנה קיי"ל דאע"ג שלוחו ש"א פמותו בתנאי שיכול האדם לעשות הדבר ההוא בעצמו מיד אז מהני שליחות אבל מה שאין יכול לעשות עתה בעצמו מיד אף שעושה שלים בפ"י שיחול השליחות את"כ צריף למנות אותו מקדש את"כ לשלים פמבנאר בנזיר י"ב ב' מנדרים דהאומר לאפטרופוס דפריף כו' ועיין באה"ע סימן נ"ה סי"א ושמ"ל דמסתמא אין דעתו לקדו והוא פלשון הר"מ ו"ל פ"ט מאישות ה"ו אבל בטור מבנאר יותר ואין מינוי השליחות יע"ש וכבר תמה המ"ל בפ"ט ה"ו מה"א על מהרימ"ט שרצה לומר אי שניא בפירוש שלים שיקדש את"כ פשיגרשה בעלה דמהני מגמרא דנזיר ועיין במגיה שם פתב במישרים דייקי כמהרימ"ט יע"ש והנה הדיוק שלו מדכתב שם פי פשעשאו שלים לא עשאו כו' משמע דאנמד דעת הוא אבל עשאו בפירוש הנה שלים ואני אומר אם דברי הר"מ ו"ל שקולים ונאמר מ"ש אין אדם עוש"ה שלים כו' ה"ק דאין יכול ה"ה דברי רי"ו נוכל לפרש פן ועוד דרי"ו פתב נ"מ אף באותן שהיו ספק מקודשת דאם קידשה הוא היתה מקודשת בספק אפ"ה ע"י שלים לא הנה קידושי ספק דלא משוי אינש שלים מספיקא וכדבעינו למימר לקמן בעז"ה.

ועט"ז י"ד רל"ד אות ל"ד דבריו צריכין תיקון קצת במ"ש פשיטא והא ונדאי דה"ק נ"מ בנדרים שתדור ואת"כ פ"י פר לה השלים לאחר שמעו דלא פינו דאיהו לא מצי שניא שלים אלא אפילו נדרה כפר וכ"כ הלח"מ פי"ג מנדרים ה"ט ומה שתי"ט דל"מ לאחר שתדור דהנה ב' דברים לדידן בלא"ה כל דאיהו לא מצי כו' ולר' יאשיה מסיק בנזיר שם דאפשר כר"א סובר דמצי מיפר יע"ש.

והמ"ל פ"ט מה"א ה"ו ד"ה ולפי עמד על חקירה זו אשה שהיתה מקודשת בספק וכו' א ושוני שלים שיתקדש לו לאחר שימגרשה והעלה בד"ה ודע שהוא מחלוקת רש"י ותו' ביבמות פי"א גפי פהנת שנתערב וולדה עם וולד שפחתה וע"ש צ"ט ב' ד"ה ואין ואי"ה בנאר: ודע דראיתי להמגיה במ"ל פ"ט מה"א ה"ו ד"ה ומ"ש ופ"ו מה' גירושין ה"ח ד"ה וכו' וד"ה דברים יש בהם מקו' ההבנה ואבארם בעזה"י הנה משמע מדבריו דלתו' ביבמות נ"ב ב' ד"ה ולאשה דהטעם דנתבטל מינוי השליחות ר"ל שאמר לאחד שיקתוב גט לאשה דעלמא שאם יכנס אותה? תן הסופר הגט ליד האשה ועשה את"כ פן דלא הנה שליחות מאחר דבשעת ציווי לא מצי לגרש בעצמו לא מצי שניא שלים הא אם פתב הספר ונתן לבעל וגירשה הבעל פשכנסה הנה גט ולהר"מ ו"ל פ"ג מה' גירושין ה"ו אינו גט דלא נכתב לשמה יע"ש ולא ידענא דבגמרא משמע פתוב גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה כו' ולאשה דעלמא אף כה"ג אינו גט ואף פשנתן הבעל הגט לידה אינו גט וזה מוספם לכ"ע אף לתו' אין חולק בו וכ"ת דהגמרא ל"ד דהבעל צריף לכתוב בעצמו או צונה לסופר כו' ממ"נ אי מהני פתיבת עצמו ויניחו לאח"כ פשיכנס ונתן לשם גירושין א"כ מצי עביד שלים כה"ג במה דמצי הוא לעשות לכתוב לחוד ואי הטעם פינו דהקפידה התורה שיקתוב הבעל בעצמו או שלוחו בעינו שתהא ראויה לגירושין באותה שעה א"כ אף הוא בעצמו פסול ולאו מטעם דנתבטל השליחות סוף דבר לא הבינותי דברי המגיה שם ועיין בטור אה"ע סימן קל"ב ובמ"ל פ"ו מה"ג ה"א האריף בדבר הטור: אבל פירון של דברים נ"ל דלכ"ע התו' והר"מ ו"ל מודים אף בכותב הבעל בעצמו הגט ומניחו עד

לאחר הנשואין ומגרשה בו דאינו גט דבעינו בשעה שפוטב שיהא ראוי לגירושין ר"ל שיהא הגט ראוי לעשות איזה פעולה עכשיו והשתא ל"ד אדם מקנה דשב"ל ומש"ה בגט שחרור פי כתבו עתה ואמר לכשאקנה תהא משוחרר מעכשיו (ואפשר מעכשיו ל"ד והבן ועת"ו קידושין ס"ב יע"ש) ואף דהתם בעינו נמי שיהא השחרור נכתב לשמו ואפ"ה מהני פיון דפועל שיהא משוחרר למפרע כשיקח אותו וכדומה פיון דפועל עתה איזה פעולה משא"כ ל"ד אין אדם מקנה דשב"ל והכין הלכתא מש"ה אינו גט פלל דעתה אין פועל שום פעולה וא"א במציאות ומש"ה הנה פכותב שלא לשם גירושין אבל הר"מ ז"ל בפ"ג מה"ג ה"ו דכתב הואיל ואינה עתה בת גירושין משמע אף ל"ד אדם מקנה דשב"ל ויכול לגרשה כשישא אותה מ"מ פסול פיון דעתה אינה בת גירושין הנה פכותב שלא לשמה ולפ"ז שפיר תמה ר"ב דמה נ"מ פיון דהלכה אין אדם מקנה דשב"ל ועט"ז אה"ע שם מה שתי בזה.

ומיהו הא נודאי בשני שליח לכתוב גט וליתן לאשה לכשאכנסה תגרש בו אף שהשליח פכתב הגט אחר הקידושין ונתן בידה אינו גט מטעם דכל מה דלא מצי איהו לעשות לא מצי שניא שליח והלכך אחר הקידושין צריך למנות מחדש ולכתוב וליתן לידה וכאמור והתו' ביבמות נ"ב ב' ד"ה ולאשה שכתבו ואפילו פכתב זמן דאחר נשואין פיון שאין בידו לגרשה בשעה שעשאו שליח הוא ל"ד ואפילו פכתב בעצמו פיון שאין בידו לגרש עתה הנה פכותב שלא לשמה פיון דעתה א"א במציאות להתגרש בגט זה דאין אדם מקנה דשב"ל פדאמרן והר"מ ז"ל דנתן טעם דהנה פכותב שלא לשמה אפילו פכתב בעצמו ונתן בעצמו אחר הנשואין אינו גט וכ"ע מודים דכל מידי דלא מצי לעשות בעצמו נתבטל השליחות כדמוכח בגזיר י"ב ב' דלרבנן דר"א אין מיפר להבא האומר לשלוחו כו' אף ששמע השליח והיפר אח"כ א"צ קרא לר' יאשי' וגם ר' יונתן לא הנה פליג דנתבטל השליחות כמ"ש מר"ן המ"ל בפ"ט מה"א ה"ו הפלל העולה דדבריו דמה דמצי למיעבד בעצמו מצי שניא שליח עד"מ באשה ספק מקודשת או בקמה שאמר לה לכשיחלוץ (או יגרש בעליה) לשיטת הכ"מ בר"מ ז"ל ה' א' פ"ז הי"ד דהנה נודאי קידושין ה"ה דאמר לשליח הנה קידושי נודאי ל"מ אם אמר לו שיקדשנה בשבילו עכשיו לאחר שיקח או שיגרש כו' דפשיטא דהא איהו בעצמו נמי מצי עביד פן אלא אפי' אמר לשליח שיקדש אח"כ ממש אפ"ה הואיל ואי קידשה איהו עכשיו לכשיחלוץ כו' יע"ש אבל באומר לשליח שיקדש לו א"א גמורה לאחר שיגרשנה בעלה ופירוש בפירוש שמינה שליח על אותה שעה אפ"ה לא מהני אם קידש השליח אחר הגירושין עד שימנה מחדש וכ"מ מנדרים ע"ב ב' בר"ן ורא"ש וכבר רמז שם המגיה לזה והלכך פריה דנהי דאפוטרוס שמע אח"כ מ"מ הבעל לא שמע ובשעת מינוי השליחות אי הנה אומר הבעל אפר לך ואחר שתדור כל שלא שמע אח"כ לא הנה הפרה למפרע (לר"א ג"כ) ולשון הר"ן שם א"ש אבל לשון הרא"ש שכתב וז"ל דמיקד דממיל"א ל"ש מינוי השליחות לא הבינותי ועיקר שקושיא דבעל לא מצי מיפר היום הנדרים שתדור (לר"א) אלא בתנאי שישמע אח"כ וא"כ לא מצי שניא שליח במה שאין בידו ומשני לכי שמע פירוש דבידו של בעל להפר נדרים להבא (לר"ח) לכשישמע אח"כ תהיה חלה ההפדה למפרע וכיון שיכול לעשות פן אומר לשלוחו פן שיפר לה עכשיו לכי שמע הבעל? הא ההפדה למפרע (אי ר' יאשיה כר"א סובר) ושם ב' ג' גירסאות לכי שמע או לכי שמענא ואין פאן מקומו:

וְיֵשׁ לִי לְחַקֵּנְךָ חֲקִירָה אַחַת וְגִדּוּלָה הִיא אֵלַי בְּאוֹמֵר לְשְׁלוּחוֹ בְּשַׁבַּת פְּתוּב גִּט לְמַחֵר וְתַן לְאַשְׁתִּי אֵי הֵנָּה שְׁלִיחוֹת וְכִשְׁהֶלֶךְ הַבַּעַל יִכְתוּב וְיִתֵּן בְּיוֹם א' א"ד כִּינּוּן דְּהַשְׁתָּא אִיהוּ לֹא מְצִי עֵבִיד דְּשַׁבַּת הוּא לֹא מְצִי שְׁוִיָּא שְׁלִיחַ וְכַמְבֻּנְאָר בַּאֲה"ע סִימָן קכ"ג ס"ה פְּתוּב בְּזִדּוֹן בְּשַׁבַּת הַר"ז בְּטַל מ"ה וַאֲכ"כ אֵין פְּאֵן שְׁלִיחוֹת שׁוּב רְאִיתִי שְׁאֵין פְּאֵן סָפֵק פְּלִל דְּוִנְדָּא א"צ לְמִנּוֹת מְחַדָּשׁ דְּכָל שְׁהֵזְמֵן מִמִּילָא קְאָתִי הֵנָּה שְׁלִיחוֹת וּל"ד לְהַאוֹמֵר לְאַחַר שְׁתַּתְּגַרְשׁ מְפִלוּנִי תַתְּקַדְשֵׁה לִי דְשֻׁמָּא לֹא יִגְרַשְׁנָה בְּעֵלְהָ וְכֵן בְּאוֹמֵר פֶּל נְדָרִים שְׁתַּדְּוֹר אֲשֵׁתִי וְכַדּוּמָה מִשָּׂא"כ פְּאֵן וְעוֹד דְּכָאן אַרְי' דְּרַבִּיעַ עֲלֵיהָ יוֹם שַׁבַּת לֹא חֲשִׁיב כַּה"ג לֹא מְצִי עֵבִידָה שְׁתָּא וְאִם נֶאֱמַר בְּכַתִּיבָה בְּעֵינֵן שְׁלִיחוֹת נֹאמֵר פֶּל שָׂא"י לְכַתְּוֹב בְּעֵצְמוֹ כו' אֵלָא פְּדָאָרְמָן.

וה"נ כה"ג. וְאֵגַב גְּרָרָא רְאִיתִי לְאַתְמוּהִי טוּבָא בַּמ"ש בַּאֲה"ע סִימָן קכ"ג בַּהַג"ה פְּתוּב בְּזִדּוֹן בְּשַׁבַּת וִיוֵה"כ הַר"ז בְּטַל מ"ה וְאֵנִי תְּמַה עַד מְאוּד דִּיוֵה"כ מַה שְׁיִיאֲטִיָּה הָכִין בְּשֻׁלְמָא שַׁבַּת הַסּוּפֵר מוּמָר לַכ"ה וּבְפִרְהָסְיָא מִיִּירִי שְׁמַ"ש כַּמ"ש הַב"ש שְׁמַ"ש אוֹת ח' דְּבַצְנָעָא אַף כ"פ לֹא הֵנָּה מוּמָר לַכ"ה וְגַם ע"זי"ל בַּמ"ש הֲגַט בְּטַל מ"ה וְהַב"ש בְּאוֹת ה' פְּתַב דְּמוּמָר לְחַלְלֵ שַׁבְּתוֹת הֵנָּה רַק סָפֵק שְׁמָא אֵין פּוֹתֵב לְשֻׁמָּה יַע"ש מִשָּׂא"כ יוֵה"כ לֹא מְצִינוּ שְׁיִיָּהָא מוּמָר לַכ"ה וּבְחֻלִּין ד' וּבִי"ד ב' וּפּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּ פְּלִל כ"א שַׁבַּת וְלֹא יוֵה"כ שׁוּב רְאִיתִי לְרַבִּינוּ הַגְּדוֹל בְּעַל תְּבוּאָת שׁוּר בִּי"ד סִימָן ב' סט"ו פְּתַב בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוֹ וְנ"ל וּמִשְׁמַע בַּאֲה"ע סִימָן קכ"ג דִּיוֵה"כ פְּשַׁבַּת לְעַנְגֵן זֶה עַכ"ל וְכַוֵּנְתוֹ לַמ"ש בַּהַג"ה פְּתוּב בְּזִדּוֹן בִּיוֵה"כ הֲגַט בְּטַל וְהוּא חִידוּשׁ גְּדוֹל בְּעֵינֵי לוֹמֵר יוֵה"כ הֵנָּה מוּמָר לַכ"ה וְלֹא מְצָאִיתִי מְקוֹם לְזֶה.

וא"ל הַחֲשׂוֹד לְדַבְּרֵי הַחֲמוּר חֲשׂוֹד לְקַל מִמֶּנּוּ וִיָּה"כ פְּרַת הָא א"א חֲנֵק וְשַׁבַּת סְקִילָה אֶפְשָׁר דַּאֲה"נ אֶפִּילוּ פְּתַב בְּצַנְעָא וּמְסַר בְּפִנֵּי עֵדִים כו' הֵנָּה סָפֵק מְגַנְרֵשֶׁת דְּשֻׁמָּא לֹא פְּתַב לְשֻׁמָּה דְּהַחֲשׂוֹד לְחֲמוּר חֲשׂוֹד לְקַל וְאֵין לוֹ נֶאֱמָנוֹת עַכ"פ וְשֻׁמָּא פְּתַב שְׁלֹא לְשֻׁמָּה וְעַח"מ שְׁמַ"ש אוֹת י"ב שׁוּב רְאִיתִי שְׁגַם בִּיה"כ כִּינּוּן דְּכַרְתָּ הוּא וְכּוֹתֵב שְׁלֹא לְשֻׁמָּה ל"ע הוּא עוֹבֵר וּמַה בְּכַף א"א חֲנֵק וּמִשָּׁה הֲגַט בְּטַל וּל"ד אֵלָא סָפֵק מְגַנְרֵשֶׁת כַּמ"ש הַב"ש אוֹת ה' וְקָשָׁה דַּא"כ פְּתַבּוּ בִּי"ט וְלֹא חֲתָמוּ וְנִמְסַר בְּפִנֵּי עֵדִים יָהָא סָפֵק מְגַנְרֵשֶׁת דְּחֲשׂוֹד לְחֲמוּר חֲשׂוֹד לְקַל מִמֶּנּוּ וּבִי"ט לֹקָה וּל"ע לֹא שְׁבַכְלָלוֹת וְאֵין לֹקִין וְעוֹד דְּבַשַׁבַּת וִיוֵה"כ אֶפִּילוּ בְּצַנְעָא וּבְב"י מִשְׁמַע דְּוִנְקָא פְּרַהָסְיָא וְעַב"ש אוֹת ח'.

נדע עוד מ"ש בהג"ה שְׁמַ"ש פְּתוּב בְּזִדּוֹן בְּשַׁבַּת וִיוֵה"כ בְּטַל מ"ה וְדַקְדַּק בַּכ"מ וּב"י מְדַנְקִיט הַר"מ ז"ל בַּפ"ג הִי"ט מַה"ג פְּתוּב בְּזִדּוֹן בִּי"ט וּמְסַר בְּפִנֵּי עֵדִים פְּסוּל מְדַרְבְּנֵן דְּהֵנָּה מְזוּנְרָף מְתוּכּוֹ הָא יוֵה"כ וְשַׁבַּת בְּפִרְהָסְיָא בְּטַל מ"ה הֵנָּה הַמְבִי"ט בְּקַרְיַת סָפֵר פְּתַב דַּה"ה שַׁבַּת מְדַרְבְּנֵן פְּסוּל וִי"ט רְבוּת' נְקִיט אַפ"ה פְּסוּל מְדַרְבְּנֵן (א"ו מ"ה רְבוּתָא מַה לִּי שַׁבַּת אוֹ י"ט עֵבֵר עֲבִירָה שְׁיֵשׁ מְלָקוֹת פְּסוּל לְעֵדוֹת) וְהֵנָּה י"ל דַּל"פ אַב"י דְּמִיִּירִי בְּצַנְעָא דַּא"כ הִי"ל בְּפִרְהָסְיָא וִי"ט דְּוִנְקָא וְעוֹד דְּלַעֲלֵל מִיִּנְיָה בְּמוּמָר פְּתַב מוּמָר לְחַלְלֵ שַׁבַּת מ"ה פְּשָׁר וּמְדַרְבְּנֵן פְּסוּל דְּעֶשְׂאוּהוּ פְּעַפּוּ"ם יַע"ש וַאֲכ"כ לְדִינָא צ"ע דְּכַתְּוֹב בְּזִדּוֹן בְּשַׁבַּת וִיוֵה"כ הֵנָּה גִּט בְּסָפֵק.

וערש"י חֻלִּין הֵן א' ד"ה הַאי תַּנָּא שְׁמַעִיד עֵדוֹת שְׁקַר וִיוֵה"כ ל"ש זֶה מַמ"ש אִנְיָה בְּפִתְיָה כּוֹלֵל לֹא ח' וְכָאן אֵין לְהַאַרְיָה: וְרְאִיתִי לְהַפְנִי יְהוֹשֻׁעַ בְּגִיטִין ע' ב' בְּהָא דְּמִי שְׁאֵמֵר לְכַתְּוֹב גִּט וְלִיתֵן לְאַשְׁתּוֹ וְאַח"כ אֶחָזוּ קְוִרְדִּיקוּס אֵין כּוֹתְבִין עַד שְׁיִתְרַפָּא לַר'

יוֹחַנָּן ור"ל דְּפָלִיג דְּסַמְיָא בִּידְיָה בְּשָׂרָא כּו' אֲבָל גִּשְׁתַּטָּה אַף ר"ל מוֹדָה דְּאִין כּוֹתְבִין עַד שְׂיִתְרַפָּא עַפ"י שְׁם כְּתַב הַטַּעַם וְכַתְּב וְנָתַן וּפְקַפְקַע עַל הַב"ח בַּאֲה"ע סִימָן קי"ט בְּעַנְיַן הַשְּׁלֵשֶׁת הַגָּט לְאִשָּׁה שׁוֹטָה דְּאִתְּ"כ לֹא מְהִינֵי נְתִינַת הַגָּט יַע"ש וְהַמְתַּבָּאָר שְׁם בְּסוּגְיָא וּבִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ הוּא כְּפִי דְּהָאוֹמֵר לְשִׁלְיָחוּ לְעֵשׂוֹת כְּפִי וְכָף כָּל שְׂאִין בְּיָדוֹ עֲצָמוֹ לְעֵשׂוֹת עֲכָשְׁיוֹ כְּפִי אִין מִינְוֵי הַשְּׁלִיחוֹת כְּלוּם כִּהְוָא דְּנִזְיָר י"ב ב' וּמִיָּהוּ מַה שְׂיֵשׁ בְּיָדוֹ כְּמוֹ לר"א דְּרַבְּנִין (שְׁם בְּנִזְיָר) דְּבִידּוֹ לְהַפְּרָ כָּל גְּדָרִים שְׂתַדּוֹר לְהַבָּא ה"ה דְּמִשְׁנֵי שְׁלִיחַ ע"ז וְהַפְּלֵל כָּל מַה דְּמַצִּי עֲבִיד מִשְׁנֵי שְׁלִיחַ וְחִינּוּל מִינְוֵי הַשְּׁלִיחוֹת אֲבָל מַה שְׂאִין בְּיָדוֹ לֹא חִינּוּל מִינְוֵי הַשְּׁלִיחוֹת אַף שְׂאוֹמֵר בְּפִירוֹ שְׂעוֹשֵׁי אוֹתוֹ שְׁלִיחַ לֹאח"כ כְּפִי־סוּלָק הַדְּבָר הַמוֹנֵעַ כּו'.

וּמִיָּהוּ לְשִׁלְיָחַ שְׂיַעֲשֶׂה הַדְּבָר הַזֶּה לְאַחַר שְׂיִסְוֹלָק הַמְּנִיעָה אַפ"ה חִינּוּל שְׁלִיחוֹת בְּאֵם הוּא בְּעֲצָמוֹ יָכוֹל לְעֵשׂוֹת פְּעוּלָה שְׂיִהִי דְּבָרֵיו קִינִימִים אִם יְסוּלָק הַמְּנִיעָה הַמְּשַׁל בְּזֵה הָאוֹמֵר לְשִׁלְיָחוּ כָּל גְּדָרִים שְׂתַדּוֹר אֲשַׁתִּי תִפְר אַתָּה אִתְּ"כ לְכַשְׂתַּדּוֹר הַזֶּה שְׁלִיחוֹתוֹ אֲלִיבָא דר"א כִּינּוּ דְּאִיָּהוּ עֲכָשְׁיוֹ מַצִּי לְהַפְּרָ כָּל גְּדָרִים שְׂתַדּוֹר וּל"ת דְּוֹנָקָא שְׂעֵשֶׂה שְׁלִיחַ שְׂיִהָא מִפְּר עֲכָשְׁיוֹ כָּל גְּדָרִים שְׂתַדּוֹר אֲלֵא אֲפִילוֹ כה"ג נְמִי וּרְאִיָּה מְצָאֵתִי מ"מ ש"המ"ל ב"פ ט"מ מה"א ה"ו ד"ה וְרִאִיתִי בְּאוֹמֵר לְשִׁלְיָחוּ קִדְשׁ לִי אִשָּׁה זֹו שְׂסַפֵּק מְגוֹרְשֶׁת לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ אֲלִיבָא דהכ"מ דְּהִנּוּה מְקוֹדֶשֶׁת וְנִדְּאִי אִם קִדְשׁ אִשָּׁה סַפֵּק מְקוֹדֶשֶׁת לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ ה"ה דְּמִהִנֵּי ע"י שְׁלִיחוֹתוֹ יַע"ש וְהָא לֹא שְׂוִיָּא שְׁלִיחַ אֲלֵא לְקִדְשׁ לוֹ אִתְּ"כ וְלֹא עֲכָשְׁיוֹ אַפ"ה הַזֶּה שְׁלִיחַ אִתְּ"כ וְכֹאמוֹר כִּינּוּ דְּבִידּוֹ לְקִדְשָׁה עֲכָשְׁיוֹ לְאַחַר שְׂתַתְּגַרְשׁ וּבְאוֹמֵר לְשִׁלְיָחוּ צָא וְקִדְשׁ לִי אִשָּׁה פְּנוּיָה זֹו וּבְנִתְיִים קִדְשָׁה אַחַר וּגְיָרְשָׁה א"צ הַשְּׁלִיחַ לְמִלּוּךָ בְּשִׁלְיָחוּ וְאִם קִדְשָׁה לְהַמְשַׁלַּח הַזֶּה קִדְשֵׁינִי וְנִדְּאִי שְׂהִרֵי בְּשׁוֹטָה וְקוֹרְדִּיקָא אִם אָמַר בְּשַׁעָה שְׂהוּא בְּרִיא וְאִתְּ"כ גִּשְׁתַּטָּה וְהִבְרִיא כּוֹתְבִין וְנִוְתַנִּין אַף לר' יוֹחַנָּן וְא"צ לְמִלּוּכֵי בֵּיהּ כְּמִבְּנָאָר בְּגִיטִין ע' ב' בְּעוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּעַת שְׂיָכוֹל בְּעֲצָמוֹ וְאִתְּ"כ אִינְרַע מְקָרָה שֶׁא"א בְּעֲצָמוֹ אִזְ בְּאוֹתוֹ שְׂעָה אִין בְּמַעֲשֵׂה שְׁלִיחַ כְּלוּם דְּמִידי דְּאִיָּהוּ לֹא מַצִּי עֲבִיד כּו' וְהִתְּם בְּגוֹפִין בְּשׁוֹטָה אַף ר"ל מוֹדָה דְּאִין גּוֹתְנִין בְּשַׁעַת שְׁטוּתוֹ וּבְקוֹרְדִּיקוֹס פְּלִיג דְּסַמְיָא בִּידְיָה מְקָרֵי וְהָא דֹאֲר"י אִין כּוֹתְבִין מִשְׁמַע הַכְּתִיבָה נְמִי צְרִיף כְּפִי־שְׂתַפְּפָה אַף דֹא"צ שְׁלִיחוֹת בְּכְתִיבָה לְדַעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים אַפ"ה וְכַתְּב וְנָתַן כְּתִיב כַּמ"ש הַפ"י שְׁם וְכַדְבָּעִינִן לְמִימַר לְקַמְן אִנְ"ה: שׁוּב רֵאִי שֶׁמ"ש בְּפִשׁוּט שְׂהָאוֹמֵר לְשִׁלְיָחוּ קִדְשׁ לִי אִשָּׁה פְּנוּיָה (וְלֹא נָתַן לוֹ זְמַן) וְקִדְשָׁה אַחַר וּגְיָרְשָׁה וְקִדְשָׁה הַשְּׁלִיחַ דִּיקוֹדֶשׁ אִיבָא לְעִיּוֹנָא בֵּיהּ וּבְמַחְלֻקַת שְׁנוּיָה דְּהַמְעִינִין בְּר"מ פ"ב ה"ט"ו מַה"ג וּבְטוֹר אַה"ע וְש"ע קכ"א ב"ח מ"ב וְש"ש אוֹת ב"ג לְהַטוֹר אִם צְנוּהָ בְּבְרִיא וְנִשְׁתַּטָּה וְכַתְּבוּ בְּעַת שְׁטוּתוֹ וְנָתַנוּ בְּטַל מ"ה אוֹ הַטַּעַם דְּכָל מַה דְּלֹא מַצִּי עֲבִיד לֹא מַצִּי שְׂוִיָּא שְׁלִיחַ אַף שְׂעֵשֶׂאוֹ בְּעַת חִלְמוּתוֹ וְאַפ"ה כְּפִי־בְרִיא אִתְּ"כ אִין שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ הָרִי מוֹכַח דִּין זֶה שְׂכַתְּבֵנוּ אֲבָל לְהַר"מ ז"ל וְכַפִּי מ"ש הַב"ח וְהַח"מ וְהַב"ש דְּבְכַתְּבוּ וְנָתַנוּ בְּעַת שְׁטוּתוֹ מְדַרְבְּנֵן פְּסוּל וְלֹא מ"ה אַף בְּשׁוֹטָה גְּמוֹר דְּלֹא אֲמַרִּינֵן כָּל מַה דְּלֹא מַצִּי עֲבִיד לֹא שְׂוִיָּא שְׁלִיחַ אֲלֵא בְּתַחֲלַת מִינְוֵי הַשְּׁלִיחוֹת אֲבָל כְּפִי־מִנְיָה הִי בְּרִיא תוֹ שְׁלִיחוֹתוֹ כְּמוֹתוֹ וּבְחִרְיָקָאוֹ קֹאִי הַשְּׁלִיחַ וְאִף כְּפִי־שְׂתַפְּפָה מִמֶּשׁ שְׁלִיחוֹתוֹ כּוֹתְבִין וְנִוְתַנִּין מִדִּין תּוֹרָה וְדַרְבְּנֵן פְּסוּל וְא"כ כְּשִׁחְזוֹר וְהִבְרִיא א"ל לְאִמְלוּכֵי בּוֹ דְּלֹא נְפִסְוֵק הַשְּׁלִיחוֹת מִשֶׁא"כ בְּאוֹמֵר צָא וְקִדְשׁ לִי אִשָּׁה פְּנוּיָה זֹו וְקִדְשָׁה אַחַר וּגְיָרְשָׁה אִימָא מ"ה נְפִסְוֵק הַשְּׁלִיחוֹת וְאִף אִם לֹא יָדַע הַמְשַׁלַּח מַזָּה וּכְפִי־שְׂתַפְּפָה צְרִיף הַשְּׁלִיחַ לְאִמְלוּכֵי בֵּיהּ וְגַם י"ל לֹא נִיחָא לִיהּ בְּאִשָּׁה גְּרוּשָׁה וְכֹאמוֹר: וַיֵּשׁ לָנוּ הַרְהוּרֵי דְּבָרִים בְּמ"ש הַב"ח אַה"ע קכ"א דר"י אָמַר אִין כּוֹתְבִין וְלֹא

אמר בטל משמע מדרבנן הוא ומה ראיה היא זו דאפשר בכתיבה לחוד הטור מודה נהרי
כתב בפירושו אין כותבין כו' ואם כתבו ונתנו בעת שטותו אינו פלום התחיל באין כותבין
וסיים כתבו ונתנו אלא בכתיבה לחוד מודה דמ"ה פשר דלא שליחות בכתיבה דייעבד אף
לקרא"ש כמ"ש המגיה כמ"ל בה"ג פ"ו ה"ג ועיין באה"ע ק"ך בב"ש א' ופר"ח ונגט
פשוט שם ב' וא"כ אין ראיה ממ"ש ר"י אין כותבין.

גם מ"ש הב"ש בקכ"א אות ה' וז"ל אם לא שפוי בעת הכתיבה להטור מ"ה ולהר"מ
מדרבנן ואם לא שפוי בעת הנתינה י"ל גם הטור מודה דכרים אלו לא זכיתי להבינם
מ"ש בעת הכתיבה אם ר"ל בעת הכתיבה לחוד ככר כתבנו די"ל גם הטור מודה דמדרבנן
דכתיבה שליחות אין מעכב כ"כ ודווקא כתבו ונתנו בעת שטותו בטל מ"ה ואי ר"ל
כתיבה ונתינה מה זה שכתב אח"כ בעת הנתינה אם ר"ל בעת נתינה לחוד יודה הטור
א"י למה ועוד דנראה ט"ס הוא וצ"ל גם הר"מ יודה דע"כ נאמר להר"מ מדרבנן הוא
אלא במצוה לשלוחו ונאמר פיון שצוה בעת חלימותו שלוחו פמותו לכל דבר ואף
פשיטתא אח"כ ולא מצוי עביד אין בקד פלום כמ"ש הב"ח והפר"ח בסימן קכ"א אות
ה' ביאר יותר יע"ש ובאות י"ז לענין גוסס ויבואו עוד לקמן א"ה משא"כ כשהש"מ
בעצמו נותן פשיטא שצריך שיהא שפוי בעת נתינה וא"ל בטל מ"ה ומפני שדרכי החכמה
נעלמו ממנו לא ראיתי .

להאריך פאן: שוב שמעתי שגאוני זמנינו דברו בענין כזה ובשו"ת בית אברהם האריכו
שם אמרתי במקום גדולים אל תעמד אף מביא בקצרה מה שנוגע לדברינו בענין זה
הנה מה שתמהתי לעיל בסמוך בהג"ה עמ"ש הב"ש באה"ע אות ה' י"ל דה"ק כשהש"מ
מגרש ע"י שליח דאז אם אין שפוי בעת הכתיבה ונתינה להטור מ"ה בטל ולהר"מ
מדרבנן ואם הנה שפוי בעת הכתיבה ובעת הנתינה אין שפוי אפשר להטור ג"כ רק
מדרבנן ועב"י דעלה קאי פשמגרש הש"מ ע"י שליח יע"ש ומ"מ קשה דמ"ש עת הכתיבה
דמ"ה ובעת הנתינה מדרבנן פיון דבעינן בשעת צשיה כל מה שיכול מיהו לעשות ולא
אמרינן פיון בשעה שממנה שליח הנה יכול לעשות בעצמו כו' וא"כ מה לו שעת כתיבה
או שעת נתינה.

והנה נראה שסמך הב"ש עמ"ש הרשפ"א בד' שיטות בגיטין ע' ב' דמדברי התו' (אינם
תו' שלפנינו) אין קפידא רק שעת כתיבה כו' והב"י הביאו בקכ"א וא"כ שפיר כתב
הב"ש דבעת נתינה לחוד אין שפוי י"ל דמודה דטור דמדרבנן הוא אמנם תמוה הוא.

ושוב ראיתי בגט פשוט בקכ"א למנה"ם בן חביב ז"ל תמה בזה והפני יהושע בגיטין שם
כתב דאדרבה כתיבה הוא משום לאת דנתינה וכתב ונתן דבעינן שיהא ראוי בשעת
כתיבה לנתינה ל"ד אין שליחות בכתיבה יע"ש: וראיתי בשו"ת בית אברהם תשובה
אחת פמנומה לרבינו הגדול הגאון מוהרר חיים פהן רפפורט ז"ל אב"ד דק"ק לבוב
והגליל (אין מצוי שו"ת בית אברהם פעת ח"י) וז"ל שם מ"ש הרב המחבר ספר פני
יהושע הטעם דכתב ונתן בעינן שיהא ראוי לנתינה בשעת כתיבה אין ממש בדברים אלו
שנתן טעם מסבא דנפשי' כמאמר חז"ל יושב דורש פמשה מפי הגבורה שלא נמצא
דבר זה בשום פוסק ראשון ואחרון עכ"ל הנה מצאתי להמבי"ט בקרית ספר פרק שלישי
ה"ו מה"ג עמ"ש הר"מ ז"ל אמר כתוב גט לאשה דעלמא לכשאשנה כתב אע"ג דנכתב

לְשִׁמָּה הוֹאִיל וְכַתִּיב וְנָתַן וְכִשְׁנֹכְתָב לֹא הָיָה רָאוּי לְגִירוּשֵׁינִי יַע"ש מִשְׁמַע וְנִדְאֵי דְמִדְכַתִּיב וְכַתִּב וְנָתַן דְּאוּקֵי לִיָּה דְבַעֲיָנָן בְּשַׁעַת כְּתִיבָה יְהֵא רָאוּי לְנִתְיָנָה וְכַמ"ש הַפְּנִי יְהוֹשֻׁעַ.

הֵן אָמַת שֶׁהֵר"מ ו"ל גּוֹפָא נָתַן שְׁם טַעַם אַחַר שְׁאִין לְשִׁמָּה דְלָא כַּהֲמַבִּי"ט וְעוֹד דַּא"כ יְבָמָה אֲמַאי הָיָה סַפֵּק פִּינּוֹן דְלָא מְקַיֵּמָא וְנָתַן בְּשַׁעַת זִיקָה וּבְשִׁלְמָא לַהֲר"מ ו"ל דְּהָיָה שְׁלָא לְשִׁמָּה בִּיבָמָה מִבְּעֵינָא שְׁפִיר פִּינּוֹן דְּאֶגִּידָה בֵּיהּ הָיָה קִצַּת לְשִׁמָּה וְלָתוּ יְבָמוֹת נ"ב ב' דְּבִידוּ לְבוֹא עָלֶיהָ בַּע"כ הָיָה קִצַּת דְּבָר שְׁבָא לְעוֹלָם אוּ בַּע"א.

הֵן אָמַת שֶׁהֵר"מ פ"א מַה"ג ה"ו וּבַאֲהַע סִימָן קכ"ד וּב"ש אוֹת זי"ן פְּתַב עַל קֶרֶן פָּרָה וְקִצְצֵי פְסוּל מ"ה וְדַרְשָׁה גְמוּרָה הוּא וְכַתִּב וְנָתַן מִי שְׁאִין מְחַנְסֵר אֱלָא נְתִיבָה וְלֹא קִצְצֵה וְאֲמַאי לֹא נִדְרוּשׁ כֵּן גַּבִּי גִט אִם נִשְׁתַּטָּה בְּשַׁעַת כְּתִיבָה אִף שְׁהֵינָה שְׁפוּי בְּשַׁעַת אָמִירָה מ"מ בְּעֵינָן שְׁלָא יְהֵא מְחַנְסֵר בֵּין כְּתִיבָה לְנִתְיָנָה כְּלוּם וְנָה מְחַנְסֵר רְפוּאָה הוּא דְאִם שׁוּטָה בְּשַׁעַת נְתִיבָה בְּטַל מ"ה לְדַעַת הַטּוֹר אִף שְׁהֵינָה שְׁפוּי בְּעַת צִוּוּיָו דְלָא אָמְרִינּוּן גְּבָרָא (הַשְּׁלִיחַ) בַּחֲרִיקָאוּ קֵאִי וְנָה יִסְכִּים לַמ"ש הַפְּנִי ו"ל בְּאִנְפֵּן דְּבִאֲשָׁה שׁוּטָה בְּשַׁעַת כְּתִיבָה נְמִי אִף שְׁנוֹתָן הִגִּט אַח"כ כְּשֶׁנִּשְׁתַּפְּהָ בִּידָה אֲפֹשֶׁר לֹאמַר דְלָא הָיָה וְכַתִּב וְנָתַן וְכַמ"ש הַפְּנִי.

גַּם מ"ש בְּתוֹשִׁבָה הֵיכָא הִגְאוּן הַנְּ"ל דְּהָיָה ס"ס יֵשׁ לְעֵינֵי בְּזָה דִּישׁ מְחַמִּירִין בַּא"א דְאִיפָא חֲזָקָה עִי"ד ק"י וּמ"ש בְּכַרְיֵי שְׁם דְּסַפֵּק בְּעֵינָא עֲדִיף בְּזָה אֱלָא דְסַפֵּק הַב' שְׁמַא לֹא הִגִּיעַ לְשִׁאֲיָנָה יְכוּלָה לְשַׁמּוֹר גִּיטָה קִשָּׁה וּבְאִם שְׁאֵל"מ מְחַמִּירִין וְאִין הוֹלְכִין בְּתַר רַבָּא גַּם מ"ש לְהַתִּיר בְּהַשְּׁלֵשֵׁת הִגִּט לְכַתְחֻלָּה לְהַתִּירָה בְּגִט זֶה מִטַּעַם ס"ס יֵשׁ לְעֵינֵי דְאִין לְעֵשׂוֹת ס"ס מִבְּיָדִים לְכַתְחֻלָּה עִי"ד בְּסִי"נ ו"ז בְּשִׁי"ף אוֹת נ"ז וְצ"ע: וְהִנֵּה הַמ"ל בַּפ"ט מַה"א ה"ט רָצָה לְהִבִּיא רְאָיָה מִיְבָמוֹת צ"ט ב' בַּתו' בַּד"ה וְאִין דְּלִידְהוּ סַפֵּק מְצוּי שְׁוִיָא שְׁלִיחַ וְכ"ה בִּירוּשְׁלַמִי וְלִסוּף פְּתַב דְּמָמוֹן מְקִידוּשֵׁין לֹא יִלְפִינּוּ יַע"ש וְאֲנִי הֶעֱנִי לֹא יִדְעָנָא מִתְחַלָּה וְאִי קְסָבֵר לְהִבִּיא רְאָיָה מִשְׁם דְּהִתָּם אִין מוֹצִיאִין עוֹר וּבְשִׁר מִיָּדָם דְּכָל חַד אָמַר דְלָמָּא כְּהֵן אֲנִי וּמַה"ט מַב"ק ק"י דְאָמַר כָּל מִיָּדִי דְלָא מְצִי עֲבִיד לֹא מְצִי מְשׁוּנָא שְׁלִיחַ אִין רְאָיָה לֹאמַר בְּכָל מִיָּלִי כֵּן דְּהִתָּם כְּתִיב וּבָא בְּכָל אֲנַת נַפְשׁוֹ וְשֵׁרֶת וְכִינּוֹן שְׁכֵן וְנִדְאֵי מְצִי שְׁוִיָא שְׁלִיחַ פִּינּוֹן דְאִיהוּ מְצִי עֲבִיד מִשָּׂא"כ הִיכָא דְלָא מְצִי עֲבִיד אִין לְנוּ לִימּוּד דְּמְצִי שְׁוִיָא שְׁלִיחַ אַחַר פִּינּוֹן שְׁנַחֲלִקוּ לְמִשְׁמָרוֹת וּמִיָּהוּ מְנַדְרִים וּמְנַזִּיר יֵשׁ רְאָיָה וְכַאֲמוֹר וּמַה שְׁהַקְשָׁה הָאוֹרַח מִישׁוֹר בְּנַזִּיר מְקִדוּשֵׁין כ"ג ב' דְּעֲבָד שְׁיָיָה בְּגִיטִין לְדִידִי אִין כ"כ קוֹשְׁיָא עֲצוּמָה דְּהַפְּנוּנָה עֲבָד עוֹשָׂה שְׁלִיחַ דְּהָא דְלָא מְקַבֵּל בְּעֲצָמוֹ דְלָא יֵצֵא מִרְשׁוֹת הָאָדוֹן כַּמ"ש רַש"י ד"ה שְׁיָיָה דְּטַעַמָּא אִיפָא דְלָא יֵצֵא מִרְשׁוֹת רַבּוּ יַע"ש וּמִיָּהוּ מִיְבָמוֹת צ"ט ב' אִף לְשִׁיטַת הַר"מ כָּל סַפֵּק מ"ה שְׁרָיָא אַפ"ה מ"ה אָסוּר לְעַבְדָּה עֲבוּדָה דְאִיִּתְחַזַּק אִיסוּרָא שְׁנַתְעַרְבַּ בְּוֹלָד שְׁפַחְתָּהּ וְכַה"ג מְבִיא אֲשֶׁם תְּלוּי כְּמִבְּנָאָר וְע"כ דְּמָמוֹן הוּא מַש"ה אִין מוֹצִיאִין שְׁלֵהֶם מִיָּדָם הָא בְּאִיסוּרָא כַה"ג אִף בְּאוֹמַר לְשְׁלוּחוֹ קוֹדֵשׁ לִי אֲשֶׁה סַפֵּק מְקוֹדֵשֶׁת לְאַחַר שְׁתַּתְּגַרְשׁ קִידוּשֵׁי וְנִדְאֵי וְקוֹדֵשֶׁה הַשְּׁלִיחַ אַח"כ אַפ"ה לֹא הָיָה קִידוּשֵׁי וְנִדְאֵי רַק סַפֵּק דְאִיהוּ גּוֹפָא נְמִי לֹא הָיָה מְצִי מְקוֹדֵשׁ לְכַשְׁיִגְרָשְׁנָה בְּעֵלָה קִידוּשֵׁי וְנִדְאֵי כַּמ"ש בַּאֲהַע סִימָן מ"ס ו"ו יַע"ש וְה"נ כ"ה וְעַח"מ אוֹת י"א דְכַתִּב דְּקַמ"ל אֲפִילוּ לְאַחַר שְׁיַחֲלוּץ הָיָה רַק סַפֵּק וְאִיפָא לְעֵינָא דְלָמָּא רַבּוּתָא קַמ"ל דְּהָא פִּינּוֹן דְּהָאִי גְבָרָא עַל קִידוּשֵׁי וְנִדְאֵי נִתְפַּוּן מְדַאֲמַר לְאַחַר שְׁיַחֲלוּץ נִימָא דְאִף סַפֵּק לֹא הָיָה דְלָא מַחִית נַפְשָׁיָה לְסַפִּיקָא קַמ"ל

דְּשִׁמָּא לָא יָדַע הָאֵי גִבְרָא הָדִין וי"ל אִי אָמַר בְּפִירוּשׁ לִיבְמָה בְּעוֹדָה זְקוּקָה הִרְיָנִי מְקַדְּשָׁה קִידוּשֵׁי וְנֹדָאֵי אֵי הֵנָּה קִידוּשֵׁי סִפְקָא כְּמָאן דְּאָמַר בְּפִירוּשׁ פֶּן וְגַם בְּזָה צ"ע: וּלְעֵגֶן סִפְקָא מְקַדְּשֵׁי לְבִין סִפְקָא מְגוֹרְשֵׁי וְנֹדָאֵי יֵשׁ לְחֵלְקָא בִּינֵיהֶם כִּי בְּסִפְקָא מְקַדְּשֵׁי תְּרֵי וּתְרֵי אֻקְמִין אֲחֻזְקַת פְּנוּיָי וּמְדַרְבְּנֵן הֵנָּה סִפְקָא כַּמ"ש בְּכָלֵל י"א דְּתְרֵי וּתְרֵי סְפִיקָא דְּרַבְּנֵן וּא"כ בְּשׂוּיָא שְׁלִיחַ לְקַדְּשָׁה אַחַר שְׁיִגְרָשְׁנָה הֵנָּה קִידוּשֵׁי וְנֹדָאֵי דְּאִיהוּ נְמִי מְצִי עֶבֶיד מ"ה וְה"ה שְׁלוּחֵי וְיֵשׁ לְסִפְקָא בְּדַרְבְּנֵן אִי מְצִי שְׂוִיָּא שְׁלִיחַ אֲרַף דְּהוּא לֹא מְצִי עֶבֶיד פִּינֵן דְּכָל עֲקָרוּ דְּלֹא מְצִי עֶבֶיד הוּא מְדַרְבְּנֵן א"ד אֵין לְחֵלְקָא וצ"ע: וְנֹדַע דַּמ"ש בְּכָלֵל י"א דְּתְרֵי וּתְרֵי הֵנָּה סִפְקָא דְּרַבְּנֵן כ"ה הִסְכַּמַת הַרְבֵּי פּוֹסְקִי כְּמוֹ שְׁפַתְבְּנוּ שָׁם וְאָמְנָם מ"ש שָׁם דַּב"א קְרוּב לֹו וְלָהּ וְכֹן בְּגִירוּשֵׁי מ"ה אֻקְיִ אֲחֻזְקָא וּמְדַרְבְּנֵן הֵנָּה וּכ"מ הַפ"ח בִּי"ד ק"י בְּכָלֵלִי הַס"ס פְּלֵל א' וְהַב"ש בַּאֲה"ע ס' מ"ז אוֹת ב' וּמִשְׁמַע אֲפִילָּ ב"א קְרוּב לֹו וְלָהּ לֹא אִיתְרַע חֻזְקָה אֲלֵא דְּרֵאִיתִי לַהֲפ"י בְּגִיטִין כ"ח א' פְּתַב ב"א קְרוּב לֹו וְלָהּ הֵנָּה סִפְקָא מ"ה וּרְאָיָה מְתוּס' כ"ג א' ד"ה תְּרַנּוּיָהּ יַע"ש דְּאִיתְרַע חֻזְקָה וְנֶאֱמַר תְּמַה מְרֻב שְׁקִידַת עֵינֵינוּ הִטְהוֹר שְׁל רַבִּינוּ הַמּוֹבַה"ק ז"ל הָא בִּיבְמוֹת ל"א א' מְבֻנָּאָר בְּהִדְיָא דַּב"א לֹו וּב"א קְרוּב לָהּ מ"ה אֻקְמִיָּה אֲחֻזְקָה וּמְדַרְבְּנֵן הֵנָּה סִפְקָא וּמְתוּס' פְּתוּבוֹת אֵין רְאָיָה דְּכַתְּבוּ דְּאֵין לְהַתִּירָה לְהַנְשֵׂא לְכַתְּחֵלָה מְחַשְׁשָׁה דְּרַבְּנֵן בְּעֵלְמָא אֲרַף בַּע"א פִּינֵן דַּעכ"פ זָרַק לָהּ קִידוּשֵׁי וּלְעוֹלָם תְּרֵי וּתְרֵי אֲרַף בְּזוּרְקָא לָהּ קִידוּשֵׁי ס' קְרוּב לֹו אוֹ לָהּ וְכֹן בְּגִירוּשֵׁי מ"ה אֻקְמִין אֲחֻזְקָה וּמְדַרְבְּנֵן סִפְקָא הֵנָּה וּלְפ"ז בְּסִפְקָא קִידוּשֵׁי הָעוֹשָׂה שְׁלִיחַ כַּה"ג מְקַדְּשֵׁי לֹו וּבְסִפְקָא גִירוּשֵׁי כַּה"ג אֵין מְקַדְּשֵׁי פְּלֵל פִּינֵן דְּאִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶיד וְעֵינֵין אַה"ע ס' קַנ"ב וּב"ש אוֹת ה' דְּכָל שְׁנִינְשֵׁאִת אִיכָּא חֻזְקָה לְהַדִּי חֻזְקָה מִשְׁא"כ כו' וְסַבּוּר הִיִּיתִי לֹוּמַר שְׁיֵשׁ לְחֵלְקָא בֵּין הִיכָּא שְׁיִדְעוּ פֶּל הָעוֹלָם שְׁזָרַק לָהּ קִידוּשֵׁי אוֹ גִירוּשֵׁי וּא"י אִם קְרוּב לָהּ אוֹ לֹו וּב"א קְרוּב לָהּ וּב"א (אוֹמְרִי) קְרוּב לֹו דְּהֵנָּה סִפְקָא תוֹרָה פִּינֵן דְּכָבֵר אִיתְרַע חֻזְקָה מִשְׁא"כ כַּשֵּׁא"י פְּלֵל כ"א ב"א וְרַק קְרוּב לָהּ וּב"א קְרוּב לֹו פִּינֵן דְּלֹא אִיתְחַזַּק הָאֵי קָלָא כ"א ע"י יְדִיעָה אֲמַרִּינֵן אוֹקִי תְּרֵי לְהַדִּי תְּרֵי וּמ"ה אֻקְמִיָּה אֲחֻזְקָה בֵּין בְּקִידוּשֵׁי וּבֵין בְּגִירוּשֵׁי נְעוּד פִּינֵן דְּחַד מְהֵי ב' פְּתוּת סְהַדִּי שְׁקִירִי נִינְהוּ לֹא הוֹרַע חֻזְקָה פְּלֵל וְתַבְלִין יֵשׁ לְזָה מְהָא דְּכַתְּבַת הַב"ש בַּאֲה"ע ס' מ"ז אוֹת ו' בַּע"א אוֹמַר כו' וְאָמַת שַׁכ"מ מְלִשׁוֹן הַתו' פְּתוּבַת כ"ג א' ד"ה תְּרַנּוּיָהּ וְז"ל פְּגוּן שְׁאָנוּ יוֹדְעִין שְׁזָרַק לָהּ קִידוּשֵׁי וּמְסַפְקָא לָן אִי קְרוּב לָהּ אוֹ לֹו וְהֵי ב' סְהַדִּי ח"א כו' וּכ"מ בְּסִי לְמ"ד בַּח"מ וּב"ש אוֹת ט' דְּבַכְתָּ א' א' אוֹמַר קְרוּב לֹו וּא' קְרוּב לָהּ הֵנָּה סִפְקָא דְּרַבְּנֵן מִשְׁמַע תְּרֵי וּתְרֵי סִפְקָא תוֹרָה וְהֵינֵנוּ פְּשִׁדּוּעַ לָנוּ בְּלֹא הֵי ב' פְּתִי עֲדִים שְׁזָרַק קִידוּשֵׁי אֲלֵא דְּאֲכַתִּי ק' הָא דִּיבְמוֹת ל"א א' לֹוּקְמִי מְתַנִּי דְּהֵתָם (דְּגִיטִין) כַּב' פְּתִי עֲדִים וְאָנוּ יוֹדְעִים בְּלֹא הֵי ב' פְּתִי עֲדִים שְׁזָרַק לָהּ כו' ש"מ אֲרַף כַּה"ג מ"ה אוֹקִי אֲחֻזְקָה כו' וְשֵׁאֲנִי הָא דְּסִימֵן מ"ז דַּע"א וַע"א וּמְדַרְבְּנֵן וְחוּמְרָא בְּעֵלְמָא וּמִש"ה לֹא מְחַמִּירִין אֲלֵא פְּשִׁדּוּעַ לָנוּ בְּלֹא"ה הָא לְעֵגֶן לְשׁוּיָא סִפְקָא תוֹרָה בְּתְרֵי וּתְרֵי לֹא אֲרַף בְּיָדוּעַ לָנוּ שְׁזָרַק כו' בְּלֹא הֵנָּה ב' פְּתִי עֲדִים.

וְעַתּוֹ פְּתוּבוֹת כ"ו ב' ד"ה אָנוּ וּבְכָלֵל י"א פְּתַבְנוּ מְזָה בְּאִנְרָךְ. וְעַב"ש אַה"ע סִימֵן קַל"ט אוֹת כ"א פְּתַב וּא"א אוֹקִי תְּרֵי לְהַדִּי תְּרֵי וְאוֹקִי אִיתְתַּא בְּחֻזְקָת א"א ע"ש בְּתוּס' עַכ"ל וְלֹא סִימֵן וְהַתוּס' בְּגִיטִין ע"ח ב' ד"ה וְהָא סִימֵנוּ דְּמְדַרְבְּנֵן הוּא כַּדְּמַס' בַּפּד"א ל"א א"ו דְּתְרֵי וּתְרֵי סִפְקָא דְּרַבְּנֵן הוּא יַע"ש: וְהָא דְּאֲמַרִּינֵן בִּיבְמוֹ' קי"ג א' אֲשֶׁת חֲרַשׁ לר"א חִיבִין אֲשֶׁם תְּלוּי פְּתַב הַפ"י בְּגִיטִין כ"ח דְּלֹא אֲמַרִּינֵן אוֹקִי אֲחֻזְקָה דְּאִיתְרַעִיעַ"ש וּלְדַעֲתִי קֻשָּׁה

בלא"ה פּינן דאָנן מְסוּפָקין אי יש לו דעת או לאו או עתים שוטה נעתים חלים א"כ לא להווי קידושין כָּלל מִיָּדִי דִּהְנֵה אַמ"ש הַח"מ והב"ש באה"ע סימן לָמ"ד אות ח' וט' דכת א' מְסוּפָקִים אי קרוב לו או לא הנה קידושין כָּלל אף מְדַרְבְּנָן דִּהְנֵה פֶּאֱלוּ קִידוּשׁ בְּלֹא עֵדִים פּינן דֵּהֶם גּוּפָא מְסוּפָקִין וא"י בְּדָבָר בְּרוּר ול"ד לְשַׁאֲרַי אִיסוּרִים דְּבִקְדוּשִׁין אִף שְׁנֵיהֶם מוֹדִים כָּל שְׂאִין ב' עֵדִים לֹא הֵנָּה קִידוּשִׁין מ"ה וא"כ בְּאַשְׁתַּחְרַשׁ דַּכ"ע מְסוּפָק אי יש לו דעת צילותא או לאו גִּימָא דְלֹא הֵנָּה קִידוּשִׁין כָּלל דִּהְנֵה פְּקִידוּשׁ בְּלֹא עֵדִים שְׂאִין פֶּאֶן מִי שְׂיֻדַּע דְּבָר בְּרוּר וְלֹא יִדְעָנָא חִילּוּק נִכּוֹן לְחִלְקֵיהֶם וְעֵינֵי יְבָמוֹת ל"א א' ד"ה וּמִתְנִי יע"ש וְהֵינָּה נִרְאָה לומר דְּחַרְשׁ חֶסְרוֹן יִדְעָה לְנוּ אי דַּעְתָּא צִילוּתָא או לאו הִלְפָּה לָמ"ד דְלֹא בְּעֵי חֲתִיכָה א' מב' חֲתִיכוֹת חֲזִיב אֲשֶׁם תְּלוּי וְלֹא מוּקִי אַחְזָקָה אִף שְׂסָפֵק לְכָל הָעוֹלָם וְעַר"מ פ"ח מה' שְׁגָגוֹת הַב"ג וצ"ע: וְדַע דֵּהֲר"מ ז"ל פ"ד ה"ט מֵה"א פֶּסֶק דְּקִידוּשִׁי חֶרֶשׁ מְדַרְבְּנָן וְהַגָּאוֹן הַמְּפָרֵשׁ בִּירוּשְׁלַמִי פָּרַק חֶרֶשׁ תו' ד"ה אֲפִילוּ הַקֹּשֶׁה דֵּהֲר"מ ז"ל דְּרַפּוֹ לְפֶסֶק כַּל"ב לְחוּמָרָא יע"ש.

וְלֹא יִדְעָנָא דַּבְל"ק נְמִי סוּבְרַ כַּר"א כְּדַמְסִיק בְּכַבְלֵי דְּוִןקָא אֲשֶׁם תְּלוּי אִין בּוּ וּלְק"מ דְּכַמָּה מְשַׁנְיֹת מְפֻרְשִׁין דְּחַרְשׁ אִין בּוּ דַּעַת וּבְרִישׁ פ"ק דְּתְרוּמַת חֲמִשָּׁה לֹא יִתְרַמוּ וְחָשׁוּב חֶרֶשׁ אִם תָּרַם אִין תְּרוּמָה וְכֵן בְּגִיטִין וּב"מ י"ב מְצִיאַת חֶש"ו אִין בְּהֶם אֲלֵא מְפִנֵי דְּרַכִּי שְׁלוֹם וּמְסִיק ר"ח לר"י נְמִי רַק לְהוֹצִיא בְּדִינֵיהֶם וְלִהְלַכָּה כַּת"ק דְּאִין מוֹצִיאִין וְכַמָּה מְשַׁנְיֹת טוֹבָא דְּחַרְשׁ אִין בּוּ דַּעַת כָּלל.

וְעוֹד לְכַאוּרָה אִיפְכָא מְסַתְבָּרָא לל"ב בִּיבְמוֹת דְּשְׁמוּאֵל כַּר"א סוּבְרַ דְלֹא בְּעֵינֵן חֲתִיכָה א' מב' חֲתִיכוֹת וְסָפֵק מ"ה לְחוּמָרָא כְּמִבְּנִי אֲרַח בַּר"ח י"ד ק"י וּפְרִי שָׁם וּבַס' ג' וּמִש"ה אֲשֶׁת חֶרֶשׁ מ"ה סְפִיקָא הֵנָּה מִשְׁא"כ הַר"מ ז"ל דְּפֶסֶק דְּבְעֵינֵן חֲתִיכָה א' מב' חֲתִיכוֹת וְסָפֵק תוֹרָה מְדַרְבְּנָן לְחוּמָרָא דֵּהָא בְּהָא תְּלֵא כַּמ"ש הַפְּר"ח שָׁם א"כ פְּשִׁטָא דְּקִידוּשִׁי חֶרֶשׁ וְחֲרָשַׁת מְדַרְבְּנָן כָּלל סָפֵק תוֹרָה לֹא אִיִּתְחַזַּק אִיסוּרָא וְא"א לְבְרוּרֵי כְּמִבְּנִי אֲרַח אֲלֵא דַּמ"מ הַנִּכּוֹן דְּחַרְשׁ אִין בּוּ סָפֵק כָּלל וְרַבְּנָן תְּקִינוּ גִּשְׁוֹאִין וּמִש"ה מְצִיאַת חֶרֶשׁ אִין מוֹצִיא בְּדִינֵיהֶם וְכַמְמוּר וּלְל"ק דְּשְׁמוּאֵל נְמִי כַּר"א סוּבְרַ בְּחֻדָא כו' נְמִי תְרוּמָתוֹ תְרוּמָה מְדַרְבְּנָן מִחֲמַת סָפֵק וּכ"פ הַר"מ ז"ל פ"ד ה"ב מה' תְּרוּמוֹת חֶרֶשׁ אִף מְדַרְבְּנָן אִין תְּרוּמָה וְנִשְׁוֹאִין תְּקִינוּ רַבְּנָן: עֵינֵן בַּמ"ל שָׁם ה"א הִבִּיא דְּבָרֵי הַסְּמ"ג בְּעֵשִׂין קל"ד דְּעוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְתֵרוֹם מְכַל הַתְּבוּאוֹת שְׂיֵהִיו לוֹ עַד עוֹלָם מֵאַחַר שְׂיֻכַל לְזַכּוֹת לְהַשְׁלִיחַ גּוּף הַקְּרָקַע לְפִירוּתֵיו וּבַמ"ל כְּתַב ע"ז שְׁהֶם דְּבָרֵי תְמוּהִים יע"ש וּבְאַמַּת שְׂיֵשׁ לְתִמְוָה נְהִי דַל"ש אִיף מְקַנָּה דַּשְׁב"ל דְּגוּף הַקְּרָקַע לְפִירוּת שְׁפִיר מְקַנָּה מ"מ כָּל מִיָּדִי דְּאִיִּהִי לֹא מְצִי עֶבֶד הַשְׁתָּא אִין עוֹשָׂה שְׁלִיחַ מֵהֵוּא דְּנִזִּיר י"ב וְעַתּוֹ שָׁם ד"ה מ"ט כְּתַבוּ הָא דְּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם ע"ש וּד"ה הִלְלוּ לֹא הִבִּינוּתִים עַל בְּנֵי וְעַמ"ל פ"ט מֵה"א ה"ו ד"ה וּמ"ש פִּירֵשׁ בַּד"ה דַּמ"ש וּמ"מ הֶרְצוֹן דַּמ"מ הַנְּצָרָה ר"ת לומר דְּבִינְדָה לִיטְוֹל הַעֵסָה הָא לֹא ה"א אֲלֵא הוֹאִיל וּבִינְדָה לְלוּשׁ מְפִי שְׁוִיא שְׁלִיחַ דַּא"כ מֵה מְסַפְקָא לִיהָ בִּיבְמוֹ כו' וְקִשְׂיָא לִי אַפְתִּי הָא כְּתַבוּ הַתו' בִּיבְמוֹת נ"ב ב' ד"ה וְלֹאשָׁה דְּלָמ"ד אָדָם מְקַנָּה דַּשְׁב"ל לֹאשָׁה דְּעֵלְמָא הֵנָּה גִּט וְכִינּוּן שְׁכְּתַבוּ הַתוֹס' דְּמָה שְׁבִינְדָה כְּמוֹ פִירוּת תְּלוּשִׁים כו' מְקַרִי דְּבָר שְׁבָא לְעוֹלָם ה"ה יְבָמָתוֹ אִם אָמַר לְכַשְׂאֲכֻסָּה תְּהָא מְגוֹרְשַׁת מַעֲתָה הֵנָּה גִּט כְּמוֹ גִּט שְׁחִירוֹר לָמ"ד אָדָם מְקַנָּה דַּשְׁב"ל כַּמ"ש הַתו' בִּיבְמוֹת מְקַדוּשִׁין ס"ג א' וּיְבָמָה פּינּוּ שְׁבִינְדוֹ לְבוֹא עָלֶיהָ בַּע"כ בָּא לְעוֹלָם עַכ"פ מְקַרִי וְאַפְתִּי לְפָרוּךְ מֵה מְבַעֲיָא לִיהָ בִּיבְמָתוֹ פְּשִׁיטָא דְּמְצִי שְׁוִיא שְׁלִיחַ

ערש"ל בתי' יבמות משמע אף שבעצמו פותב ומגרש ובגזיר קצת לא משמע פה והתו' ביבמות שם ד"ה ליבמתו פתבו דונדאי לא מהני ביבמה יע"ש ואמאי הא פידו לומר מיד הר"ז גיטף לכשאכנסה אגרשה וכל שפידו לא הנה דשב"ל ומהני כמו בפחרור למ"ד דשב"ל מהני לשיטת התו' שם דלא מטעם שלא נכתב לשמה: ודע דהט"ו באה"ע סימן קל"ב ס"ב ליבמתוספק מגורשת משמע ספק ממש והרי"ף ביבמות ושם פירשו לענין ריח הגט או מאחר יע"ש ובשלמא המחבר די"ל קאי בשיטת הר"מ ז"ל פ"ג מה"א המ"ו שא"כ הר"ב מדשתיק אודוי אודי להמחבר וקא להטור אינו פן.

שוב ראיתי ברא"ש ביבמות פירש שם ד יכול ליבמה בע"כ וסיים דלחומרא עבדינו ועט"י שם ומ"מ מ"ש צ"ע דאמאי מספקא ליה ביבמה פיון דלמ"ד אדם מקנה דשב"ל הנה גט אף באשה דעלמא ויבמה לא הנה דשב"ל פיון דבידו לבוא בע"כ וצ"ע פעת: ודע דהב"י בי"ד בסימן שכ"ז בשם הר"א ממ"ץ באומר פשתעשה עיסה יהיה חלה דבריו קיימין אף במפריש קמח ומה"ט באשה אומרת לחברתה לוישי וקח חלה יע"ש והיינו הא דאמרי' קידושין ס"ב ב' פירות ערוגה זו מחוברת על פירות ערוגה זו תלושין הוא ל"ד הוא הדין מחוברת על מחוברת לכשיתלוש יהיו תרומה דבריו קיימין ובאמת יש לעיין מ"ש התוספת בגזיר דיכולה להביא עיסה ממקום אחר וקא יכולה להפריש קמח על קמח לכשילוש יהא חלה וכ"פ המחבר בי"ד שכ"ז ס"א.

וא"כ מ"ש הנש"ף בשצ"ח אות ז הטעם תוס' גזיר קשה כמ"ש. ועב"י שכ"ז שסיים שם דקיי"ל כראב"י בקדושין י"ד א' ראב"י מייביר פירות שלא הביאו שלישי ובהא יש מחלוקת עיין פוסקים אבל קמח על קמח אף לרבנו הנה דבר שבא לעולם ותדע דהרי המחבר בשכ"ז ס"א פסק קמח על קמח לכשילוש דבריו קיימין ובשל"א סנ"ה פסק והוא שביאו שלישי יע"ש.

גם מ"ש עוד בב"י בשכ"ז ונהביאו בש"ע שכ"ח ס"ג שהאורח יאמר לב"ה להפריש לו חלה מפל העיסות שתעשה לו בעוד שיהיה בביתה א"י פיון דעדיין לא קנה הקמח הנה דשב"ל כמו שדה זו קנויה לה לכשאקחנה דאין פלום למ"ד אין אדם מקנה דשב"ל עח"מ סימן רי"א ס"א ואיך פתב פאן ובש"ע אפילו קמח שלא קנה עדיין וע"ש סימן ר"ט ס"ה.

וכ"ת פיון דניחא ליה בכף גילוי דעת בלא שליחות מהני א"כ כל הפורח הנה למה שיכולה להביא עיסה כמ"ש התוס' וקא בלא"ה מהני וכאמור. ועתה"ד סימן קפ"ח ובי"ד שכ"ח ס"ג הביאו הר"ב בהג"ה משררת כו' ועט"ז וש"ף שם ואפשר אף להר"ב בהג"ה שם דווקא משררת שרגילה בכף משא"כ אינש דעלמא אף שעשה שליח פיון דלא חל השליחות במידי דאיהו לא מצי למעביד האידנא תו אסור להשליח להפריש אח"פ.

ואף אי תרם אפשר דהנה תרומה. ועתה"ד קפ"ח הביא הא דחולין י"ג דלמא אינש אחרינא שמע דשמא לא ניחא ליה אלא בזה השליח דווקא עמ"ש בכלל כ"ב כה"ג ממ"ש הט"ז בי"ד של"א אות ט"ו וא"כ בנ"ד מסתמא ניחא ליה אפ"ה לכתחלה לא יפריש ומהא דב"מ כ"ב א' דמסיק בדבר מצוה אפי' בלא שליחות מהני גילוי דעת כמ"ש המחבר בשל"א סל"א אין ראיה דהתם דיצבד קאמר ולא לכתחלה באופן מ"ש המחבר בשכ"ח ס"ג דהאורח כו' אף שלא קנה קשה דונדאי אין לחלק בין שדה שמא לא ירצה המוכר ובין קמח דמצוי בשוק דאין לחלק בכף וכל שלא בא לרשותו הנה דשב"ל עכ"מ ר"ט

וריא"א וב"מ י"ו ב' יע"ש היטב אם לא דאורתא אצל בע"ה עשו כבע"ה אצל משרתת
ועדיין צ"ע עיין פני יהושע קידושין ס"ב ב' בקונשית פני יעקב על העיטור מה שהקשה
ממ"ש הר"ב בח"מ ר"ט ס"ד בקנטו הנה הדבר שפא לעולם ובי"ד של"ו סד"ה דוקא
הביאו שלישי עמ"ל פכ"ג ה"א מה"א לענין מחילה מדמהני בדשב"ל יע"ש שהאריך: תם
ונשלם